BIBLIOTECA NAZ.ᴸᴱ
150
E
19
NAPOLI

B.ρ

~~102~~
~~0~~
~~151~~

BIBL. NAZ.
VITT. EMANUELE III
150
E
19
NAPOLI

Digitized by Google

[redacted]

Digitized by Google

Digitized by Google

HISTORIAE BIBLIOTHECÆ FABRICIANAE

PARS III.

Qua

Singuli eius libri, eorumque contenta, & ſi quae dantur variae editiones, augmenta, epitomae, apologiae ſive defenſiones, auctorum errores & vitae,

Doctorumque virorum de auctoribus illis, & eorum libris iudicia, atque alia ad rem librariam facientia recenſentur, ſcriptoreſque anonymi & pſeudonymi, nec non ſcripta ſpuria indicantur,

AUCTORE

IOANNE FABRICIO.

WOLFENBVTTELII.

Sumtibus GODOFREDI FREYTAGII, Bibliop.

ANNO MDCCXIX.

HELMSTADII LITTERIS SCHNORRIANIS.

Digitized by Google

VA1 1507095

Digitized by Google

SERENISSIMIS

PRINCIPIBVS

FERDINANDO ALBERTO

ET

ERNESTO FERDINANDO

DVCIBVS BRVNSVICENSIBVS ET LVNEBVRGENSIBVS

PRINCIPIBVS FRATRIBVS

PIIS FORTIBVS INCLYTIS

VITAM

AC

VOTORVM ADIMPLETIONEM.

Digitized by Google

SERENISSIMI DVCES,

DOMINI CLEMENTISSIMI

QVum duae priores Hiſtoriae huius bibliothecariae Partes tam beatae fuerint, ut ſereniſſimis laudatiſſimisque Ducibus, Conſobrinis veſtris, ſe ſe conſecrare poſſent, ab iisque clementiſſime acciperentur; mirum non eſt, Tertiam hanc eandem ambire fortunam, nec prioribus hac in ſorte cedere, ac deterioris eſſe conditionis velle.

Et

Digitized by Google

Et o felicem illam, quæ voti ac deſiderii ſui lætiſſimam completionem tam cito experitur, dum in Vobis eiuſmodi invenit Principes, qui ex eadem, qua illi, familia, quæque in S. Imperio romano-germanico, præ aliis, inde iam a multis ſaeculis, litterarum aeque ac armorum gloria floruit claruitque, prodierunt, qui bibliothecas ingeniorum, animorum, & ſapientiae theſauros eſſe, atque ex illis, velut e quibusdam horreis, in publicum commodum praeclariſſima depromi poſſe, non tantum norunt, ſed & ipſi, ad imitationem ſereniſſimorum Agnatorum ſuorum, peculiares ſibi ſelectiſſimasque adornarunt, aut potius adornatas poſſident, quique inter Heroas nullos maiori, quam litteratos, laude mactandos eſſe, cum ſapientiſſimis viris ſentiunt, ſuisque id exemplis luculentiſſime, & plus quam verbis exprimi poteſt, comprobant.

 Quam-

Quamvis enim, Principes florentiſſimi, animos habeatis fortiſſimos, omnique ſcientia bellica inſtructiſſimos, & pro patria ac libertate, ſi opus ſit, ſtrenue dimicare valeatis; ſicut tu, ſereniſſime FERDINANDE ALBERTE, poſt celſiſſimum Sabaudiae Ducem EVGENIVM, illud belli fulmen, illud hoſtibus optimi maximique Imperatoris formidabile nomen, victoriarum a Turcis, & copia, & valore, & apparatu praeſtantibus, in nupero, ſaevo illo & cruento, tandemque Paſſarovizae feliciter compoſito bello, reportatarum magna pars fuiſti; pacis tamen tempore ita vivitis, atque ita libris Vos abditis, ac ſi litteris colendis nati eſſetis, digni propterea, quorum pulcherrimae virtutes, atque egregia facinora aere perennioribus chartis inſcribantur, atque ad ſeram poſteritatis memoriam transmittantur.

Non eſt igitur, quod metuam, propius ad Serenitates veſtras accedere, iisque librum hunc, in ſe quidem exiguum, ex bibliothecae tamen theſauro depromtum, ac theſaurum cum aliorum praeſtantium auctorum, tum litteratorum Imperatorum, Regum, Principum, Ducumque militarium complectentem, quanta poſſum animi & corporis ſubmiſſione, offerre & conſecrare, earumque tutelae & patrocinio tam humiliter, quam diligenter commendare.

Ceterum ſicuti hoc magnorum natalium veſtrorum decus eſt, ſummumque votum veſtrum, pietatem colere, eamque primam virtutem ducere, & ſuum cuique tribuere, adeoque Deo, Caeſari ac communi Patriae operam praeſtare, illi conſcientiam, iſti obſequium, huic opem, omnibus autem fidem probare, ita Deus nunquam Vobis non favebit, cunctisque Vos bonis mactabit atque ornabit,

quae ipſum diligentibus ex abundantia gratiae ſuae promiſit, & in quibus conferendis nulla unquam poenitentia ducitur, aut duci poteſt.

Ita ergo vivite & florete, Principes optimi, vivite, & florete Maiorum gloria, propriis virtutibus, amore iuſtitiae ac probitatis, acumine ingenii, quarumvis ſcientiarum peritia, gratia & humanitate, modeſtia in faſtigio principali, & incredibili hominum gratulatione. Scriptum Helmſtadii in academia Iulia Kalendis Auguſti, anno a Chriſti nativitate MDCCXIX.

SERENITATIBVS VESTRIS

ſubiectiſſimus

IOANNES FABRICIVS.

BENE-

Digitized by Google

BENEVOLE ET CANDIDE LECTOR.

Memini, quid promiſerim in Praefatione Secundae Partis Hiſtoriae meae bibliothecariae, videlicet me in Tertia reſiduos ſcriptores hiſtoricos tecum communicaturum, nec non eos, qui antiquitates eccleſiaſticas & profanas, & rem librariam proponunt, item philoſophicos, humaniora tractantes, & Lexicorum diverſarum linguarum ſtructores, hisque me ſubiuncturum, ſi Deus voluerit, recenſionem librorum in 4. ut cum vulgo loquimur, maiori. Iam igitur, divina gratia adſpirante, fidem libero, tibique omnia illa,

quæ promiſi, hoc volumine in uſum tuum exhibeo; &, ſi hæc cum prioribus non ingrata eſſe cognovero, ac ſupremum Numen vitam & ſanitatem concedet, faxo, ut anno poſt hunc ſequente habeas Quartam & ultimam Partem, reliquarum formarum (quibus ſingulæ plagulæ in quaterna, aut octona, vel duodena folia complicantur) libros ſelectiores complectentem: in iisque enarrandis non tantum priorem viam ac ordinem obſervaturus ſum, ſed in primis id operam daturus, ut pari ſtudio ac diligentia me uſque ad metam decurriſſe intelligas. Vale.

Melch.

Digitized by Google

I.

MElch. GOLDASTI Rerum alamannicarum ſcriptores aliquot vetuſti. Tomi III. Francofurti 1606. Ibidem recuſi A. 1661. Cum Gloſſis rerum & verborum difficiliorum, quibus non nunquam hiſtoriæ illuſtrantur, familiarum indagantur origines, ritus priſci eruuntur, denique verba feudalia explicantur. A ſcriptoribus autem illis Alamannorum, qui nunc partim Suevis, partim Helvetiis ceſſere, hiſtoriæ tam ſæculares, quam eccleſiaſticæ, ea diligentia atque fide perſcriptæ ſunt, ut omnibus antiquitatum ſtudioſis, theologis cum primis & ICtis, cognitu utiles & idoneæ ſint. In Dedicatione I. Tomi ait Goldaſtus, *Alamanniæ* nomen ſub Francorum regum imperio videri primum natum: veterem Germaniam *Teutoniam* a poſterioris ætatis ſcriptoribus eſſe appellatam, atque in tres partes diſtributam, Rætiam videlicet, Germaniam & Alamanniam; ac præſentes libros, ut hiſtoricos, tales eſſe, e quibus melior poſſis evadere. In II. Tomi Dedicatione ad Iacobum, epiſcopum conſtantienſem, laudat gentem Fuggerorum, e qua ille natus erat, utpote ad virtutem & bonas artes non fictam, ſed natam, & ipſum etiam illuſtriſſimum epiſcopum a liberalitate & munificentia non tantum in eccleſiaſticum ordinem, ſed etiam in alios, benignitate in Reip. ſe-

minaria, benevolentia erga bonos doctosque cunctos, ſeveritate in coërcendis animadvertendisque clericorum moribus, iuſtitia in adminiſtranda rep. & pacis tranquillitatisque ſtudio ſummo. In III. Tomi Dedicatione diſſerit de *Vadiano*, eiusque Antiquitatibus & ſcopo, item de origine errorum, quæ ſit opinionum humanarum veriſimilitudo. Scriptores autem in I. Tomo, eorumque libri, ſunt ſequentes: 1) *Hepidanni* Annales, quibus res in Alamannia ab anno 709. uſque ad 1062. geſtæ traduntur. 2) *Ratperti* Hiſtoria, de origine & diverſis caſibus monaſterii S. Galli. 3) *Eckehardi* iunioris Hiſtoria de eodem. 4) *Burckhardi* de eodem. 5) *Cunradi* Fabarienſis Hiſtoria, de eodem: eiusdemque catalogus abbatum. 6) Anonymus de Officialibus Principis S. Galli. 7) *Bertholdi* monachi Annotatio de Abbatibus S. Galli. 8) Ioach. *Vadiani* Chronologia Abbatum monaſterii S. Galli, ab A.614. uſque ad 1530. 9) N. *de Tiufburg* Ephemerides. 10) Io. Georg. *Tibiani* Panegyricon ſuper laudibus Acronii lacus in Alemannia, & eiusdem civitatum. 11) *Walafridus Strabus* de vita S. Galli, & S. Othmari. 12) *Iſo* de miraculis S. Othmari. 13) S. *Theodorus* de vita S. Magni. 14) *Ermenrici* elevangenſis Supplementum. 15) S. Findani confeſſoris Hiſtoria auctore anonymo. 16) *Hepidanni* iunioris Vita B. Notkeri. 17) Hiſtoria S. Fridolini, ſcriptore anonymo. Quanquam *Voſſius* de Hiſtor. lat. l. 3. c. 5. p. 240. eam Notkero tribuat. 18) Genealogia Comitum kyburgenſium & dillingenſium, ex cod. MS. vetere bibliothecæ S. Vdalrici, Auguſtæ Vindelicorum. In Tomo II. 1) Lex Alamannorum, complectens res ſæculares ſive politicas, quas monachi appellant *exterio-res*. Hanc legem partim ex conſuetudinibus, partim ſcriptis Alamannorum legibus componendam curavit THEODORICVS I. Rex Francorum; idemque poſtea fecit cum legibus Francorum, id eſt, Salica, & Baioariorum. Vide *Goldaſtum* hic T. II. 1. 2) Chartarum & Inſtrumentorum veterum alamannicorum centuria una. 3) Ioach. *Vadiani* Epiſtola de obſcuris verborum ſignificationibus. 4) *Raodeperti* magiſtri S. Galli Epiſtolæ. 5) *Rabani Mauri* libelli, videlicet Gloſſæ latino-barbaricæ de partibus humani corporis, & de inventione linguarum, ab ebræa uſque ad theodiſcam. 6) *Keronis*, monachi S. Galli, Interpretatio verborum alamannicorum, in Regulam S. Benedicti abbatis, in ordinem alphabeticum redacta a Goldaſto. 7) Catalogus nominum propriorum apud Ala-man-

mannos, auctore anonymo, ex vetuſtiſſimo codice monaſterii S. Galli deſcriptus. 8) *Remedii*, curienſis epiſcopi, Canones, ex pontificum Epiſtolis excerpti, iuſſu KAROLI magni, Regis Francorum & Alamannorum. 9) *Notingi*, conſtant. epiſcopi Canones, quos Remedio adiecit. Sed hi æque deſiderantur, ac ceteri Canones Remedii. 10) Symbolum apoſtolicum. 11) Confeſſio, prout Alamanni illam reddidere. Et obſervandum de illo, non continere articulum de deſcenſu Chriſti ad inferos; de hac autem, eſſe emendatiorem & dilucidiorem illa, quam Achilles *Gaſſarus* edidit. 12) Litania alamannicæ veteris eccleſiæ, longe vetuſtior illa, quæ Francofurti ad Mœnum in æde D. Bartholomæi oſtenditur. 13) *Benedictiones*. Duplex autem erat apud Alamannos benedictio, canonica una, altera vulgaris; canonica dicebatur, quæ legitime & ex canonum fieret permiſſione, ut cerei, cineris martialis, ignis paſchalis. Poſterioribus temporibus ſecutæ etiam ſunt benedictiones ignis paſchatis, ignis iohannici, & vini iohannici, quorum ille memoriam Ioannis baptiſtæ, hoc Ioannis euangeliſtæ referat; ſed ferri, ignis & aquæ, ad probandam innocentiam, benedictiones gentilium conſuetudo introduxit, anilis ſuperſtitio confirmavit, & peſtilens ſimonia aliquandiu retinuit. 14) *Fraternitates*. Et hæ quidem inibantur a monaſteriis minoribus cum celebriori aliquo collegio, ea conditione, ut mutuo pro defunctis fierent orationes, vigiliæ, miſſæ, diſciplinæ, & eleemoſynæ; laici etiam pro argento in illas recipiebantur: 15) *Anniverſarii* p.199. Sed multi eorum deſiderantur. In Tomo III. 1) Ioach. *Vadiani* Farrago antiquitatum alamannicarum de collegiis & monaſteriis Germaniæ veteribus, ut in regno Francorum & inſecutorum Principum aliquot ſæculis habuerunt, cum Barthol. *Schobingeri* Additionibus. 2) Io. *Comandri* Epiſtolæ de antiquitatibus Curiæ in Rætia prima. 3) *Vadiani* liber de Chriſtianiſmi ætatibus, ſed imperfectus, ſive de primitivæ eccleſiæ ſtatu, qui aurea atque argentea chriſtianiſmi ætate floruit. 4) *Eiusdem* ad Io. Zwickium Epiſtola de coniugio ſervorum apud Alamannos. De quo ſic ſtatuit: non poſſe dominum ſervos aut ſervas ſuas in totum arcere a coniugii iure; cavere autem poſſe, ne extra ſerviles familias dominii ſui contrahant, nec ſervitutem ignoratam ſimpliciter ſolvere matrimonium, ſed exceptam tantum, id eſt, ſi quis dixerit, ego te ducam in uxorem, ſi non es ſerva aut

liberta: & vice verſa, ego tibi nubam, ſi non es ſervus aut libertus, aut, ſi poteris te, non invito domino, liberare a ſervitutis iugo. 5) Io. *Zvvicki* Epiſtolæ, quibus ſententiam de coniugio ſervorum dicendam deprecatur. 6) Leonis *Iuda* Epiſtolæ de diuortio. In quibus docet, uxorem a ſcelerato & impio marito ſeparari, & alteri iungi poſſe: Chriſtum enim Matth. 19, 9. non unicam divortii cauſſam fornicationem ſive πορνειαν ponere, ſed illam adducere exempli gratia, adeoque hoc velle innuere, non eſſe divortium faciendum niſi ob graviorem cauſſam, qualis ſit πορνεια. Sic & divortium fieri poſſe ob alterius lepram, pluresque alias cauſſas, quibus coniugium reddatur intolerabile. 7) Io. *Keleri* Bibliotheca ſangallenſis, Vadianum conſulem per proſopopœiam alloquens, ſeque & rem litterariam Senatui quam optime commendans.

Hepidannus, cœnobita S. Galli, vir doctus, & ſtilo quaſi ſalluſtiano uſus, conſilium cepit Annales ſcribendi uſque ad annum 1087. ſed, fortaſſis morte præventus, ſubſtitit in anno 1062. Diſtinguendus eſt ab altero Hepidanno, qui Vdalrici abbatis iuſſu vitam Wiboradæ condidit, eodem fortaſſe tempore vivens, ſed ratione generis dicendi toto ab eo cœlo diſtans. Vide *Goldaſtum* p. 1.

Ratpertus, thuregienſis ſive tigurinus, illuſtri & generoſa familia in pago tigurino natus, monachus S. Galli, a Ratperto iuniore, cuius Carmina ſunt, diſtinguendus, ſcripſit Litaniarum libellum, & Chronicon ſuum perduxit uſque ad annum 883. quo videtur diſceſſiſſe. *Goldaſtus* p. 2. Ger. Io. *Voſſius* de Hiſtor. lat. l. 3. c. 4. p. 239. *Burckhardus* huius Tomi p. 110. eum vocum doctiſſimum.

Eckehardus, iunior, monachus S. Galli, a IV. aliis Eckehardis, qui eodem in monaſterio nobilitate & eruditione clari fuerunt, diſtinguendus, & Palatinus dictus, ſenioris ſorore genitus, vir eruditus & acutus, non tantum latinæ, ſed etiam græcæ linguæ, quod illo tempore per erat rarum, peritus, præfuit primum ſcholæ clauſtrali & canonicæ, ſive, uti tum vocabant, interiori & exteriori, poſtea autem portarii clauſtralis officio admotus eſt, & denique vocatus ab Imperatore OTTONE I. ad pædagogiam Ottonis pueri, & capellani atque ſecretarii ſive ſanctioris conſiliarii munus. Scripſit præter varia Epigrammata, Sequentiam de S. Deſideri-

Digitized by Google

derio, Summis conatibus, & Sequentiam diei, naturæque debitum ſolvit anno 996. *Goldaſtus* p. 2.

Burckhardus, monachus S. Galli, maximæ fidei ſummæque diligentiæ vir, qui nihil temere vel dicere vel ſcribere ſolebat, Hiſtoriam ſuam Abbatum perduxit uſque ad Henricum Klingium, qui vitam clauſit A. 1204. In fine igitur ſæculi XII. ſi non etiam in XIII. initio, ſcriptor noſter claruit. *Idem* p. 2.

Conradus de Fabaria, (*Von Pfauers*) eccleſiæ S. Othmari, quæ eſt in monaſterio S. Galli, presbyter canonicus, vixit circa annum Domini 1240. nec conſtat, an præter dictos duos tractatus quid amplius ſcripſerit. *Idem* p. 2.

Bertholdus, monachus S. Galli, natus ſub Vdalrico Tegerfeldio, deſcripſit ætatis ſuæ abbates, ac denatus eſt ſub Ruomone Ramſtainio, anno quaſi 1281. *Idem* p. 2.

Ioach. *Vadianus* (*Von Watt*) ſangallenſis, ex nobili ac pervetuſta Turgoviæ ſuperioris familia, in academia viennenſi initio adoleſcenturiens quidem, atque ad certamina & diſſolutam vitam, quam ad litteras pronior, ſed amici monitis corrigi ſe paſſus, atque ad frugem rediens, totum in literas ſe abdidit, ac ſæpe, pro cervicali, prægrandi Virgilii volumine, quod in bibliotheca ſangallenſi inter libros Vadiani adhuc aſſervatur, uſus eſt. Poſtea, ne perpetuo ſumtu parentibus oneri eſſet, & ut docendo plura diſceret, Villaci Carinthiæ oppido ludi moderatorem egit. Inde Viennam reverſus, variaque eruditionis ſuæ ſpecimina edens, profeſſioni bonarum litterarum admotus, laureaque poëtica a ſacratiſſima FRIDERICI III. Imp. manu ornatus eſt. Neque vero hiſce in ſtudiis ei ſubſiſtere viſum eſt, ſed iis adiunxit medicinæ cultum, in eoque tantum profecit, ut magna cum laude doctor renunciaretur; ſicut in patriam reverſus, primum ſenator, deinde conſul Reipublicæ, in ſacra theologia, iuxta medicam artem, tractanda & defendenda ſedulam operam poſuit, donec A. 1551. æt. 66. legata patriæ Reip. integra bibliotheca ſua, in Domino obdormiret. Quid multis? fuit poëta, orator, medicus, geographiæ vindex, atque in ſacrarum litterarum, omnique doctrinarum ſtudio vir clariſſimus, ut vere dicitur in epigraphe Bibliothecæ publ. ſangallenſis: dignus, teſte Thoma *Crammero*, cantuarienſi antiſtite, quem propter eximiam eruditionem, qua ſe quoque adiutum diſ-

ſimulare nolit, & propter morum probitatem, multorum graviſſimorum virorum teſtimoniis comprobatam, omni amore, favore, ac veneratione proſequeretur. Et *Thuanus* lib. IIX. p. 169. hoc ei elogium poſuit: Vadianus *mathematicis artibus* ac *geographiæ* præcipue, quam ſcriptis illuſtravit, cognitione clarus; tum ad extremum etiam *theologus* non exigui inter ſuos nominis, & propter prudentiam, cum ſumma integritate coniunctam, ex umbra & pulvere literario in lucem civilem evocatus, delato a civibus ſummo patriæ ſuæ magiſtratu; in cuius adminiſtratione non ſolum conceptam de ſe ſpem æquavit, ſed etiam longe ſuperavit, ut eius exemplo confirmari poſſit, *philoſophos & litteratis hominibus reip. adminiſtrationem minime interdicendam eſſe*. Scripta eius, ut de affectis nil dicam, ſunt hæc: Comment. in Pomponium Melam, Epitome Aſiæ, Africæ & Americæ, Scholia in librum II. Plinii, Conſilium contra peſtem, Aphoriſmi de euchariſtia, Epiſtolæ & Antilogia contra Schwenckfeldium, & Poëmata. *Goldaſtus* in T. I. p. 4. T. II. 11. & Tomi III. Prolegom. *Adamus* in Vit. medicor. 55. *König* 825. *Magirus* 785. *Crenius* Animadv. P. IX. 20. I. A. *Fabricius* Biblioth. lat. 346. *Bullinger* in ep. dedicat. Commentarii in Acta apoſtol. & *Lexic. univ. hiſt.* T. IV. 595.

Tiuſburgius, ſiue *de Tiuſburg*, monachus S. Galli, ſcripſit Ephemerides ſuas A. 772.

Io. Georg. *Tibianus*, nuperus eſt ſcriptor ac recens, ait *Goldaſtus* Tom. I. p. 5.

Iſo magiſter, coenobita S. Galli, nobili genere apud Rheguſcos in Alamannia natus, vir pius ac doctus, condidit Lexicon latinum ſub nomine diſcipuli ſui Salomonis epiſcopi, mortalitatemque exuit in Grandivallenſium coenobio anno Domini 871. *Goldaſtus* p. 230.

S. *Theodorus* eremita, SS. Columbani & Galli diſcipulus, & Magnoaldi hiberni, qui poſtea Magnus a miraculorum magnitudine dictus, aſſiduus comes atque ſocius, cum magiſtris ſuis Luxovio in Alamanniam pervenit, Magni auctoritate cellam campidonenſem ad fluv. Hilarum exſtruere coepit, vitamque illic ſolitariam traduxit, donec bellicis turbis & aliis perſecutionibus compelleretur redire ad monaſterium S. Galli, cuius abbas, B. Othmarus, permiſit ei uſque ad obitum ibi ſuum morari. Mortuus autem

tem eſt, ſub PIPINO, Caroli M. patre, rege Francorum, ſæculo IIX. *Goldaſtus* 231. & *Ermenricus* 314.

Ermenricus, elewangenſis monachus, floruit tempore LVDOVICI iunioris, orientalium Francorum regis, ſæculo IX. & Vitam Magni, præcipiente epiſcopo auguſtano, deſcripſit, emendavit, ſupplevit. *Goldaſtus* 231,

Anonymus ſcriptor Vitæ Findani, iudicio *Goldaſti* l. c. eſt pervetus, & ipſius Findani συγχρονος, *dignus profecto, qui ab omnibus antiquitatum ſtudioſis pellegatur. Et peſſima fuere manus, quæ tam probum nobis ſcriptorem detruncarunt.*

Hepidannus iunior, monachus S. Galli, vixit anno Domini 1072. ſub abbate Vdalrico, Nortperti ſucceſſore, cuius iuſſu in Vitam S. Wiboradæ, duobus libris pertexendam, coepit incumbere. An quid præterea compoſuerit, non conſtat. *Goldaſtus* 231.

Ruodepertus fuit magiſter & monachus S. Galli, nec videbatur dignus *Goldaſto*, qui numerum faceret in his Antiquitatibus, niſi viciſſet Freheri auctoritas, qui vel ſola alamannicorum verborum expoſitione delectatus, minime reſpuendum auctorem cenſuit. Sunt autem formulæ conſcribendi epiſtolas, quas diſcipulis ſuis in ſchola dictavit. *Goldaſtus* T. II, 13.

Rabanus (ſiue, ut ipſius tempore ſcribebatur, *Hrabanus*) Maurus Magentius, id eſt, moguntinus, (Moguntia enim, in qua ſacram ſedem invenit, illo tempore vocabatur Magentia) natione francus, Albini ſiue Alcuini diſcipulus, primum rector ſcholæ, deinde abbas monaſterii fuldenſis, in quo tunc 220. erant monachi, poſt abdicationem autem huius muneris, quam iniuriæ monachorum, qui nimium ſcripturis intentum temporalia negligere cavillabantur, ſuggerebant, privatus, ut ſacrarum litterarum ſtudio eo melius vacare poſſet, tandemque archiepiſcopus maguntiacus, ubi tribus Conciliis provincialibus præfuit, ſcripſit Commentarios in S. ſcripturæ libros, e Patrum ſcriptis collectos, Poëmata, & alia, fatisque conceſſit A. C. 859. vir pius, pacificus, beneficus erga pauperes, & inter ſæculi ſui viros doctrina claros facile princeps, quique primus græcas litteras in Germaniam feliciter invexit. Opera eius VI. voluminibus edita ſunt Coloniæ A. 1627. cura Georg. *Calvenerii*, cancellarii uniuerſitatis duacenſis: poſt quæ CL. *Baluzius* in Tomo IV. Miſcellan. produxit

duxit quædam uſque ad illud tempus inedita. Vitam magni huius viri deſcripſere *Rudolphus* ipſius diſcipulus, & *Trithemius*. *König* 674. *Sixtus* ſen. l. 4. B. S. 370. *Olearius* T. II. 110. *Cave* P. I. 379, *Lexic. univ. hiſtor.* T. IV. 253. Dav. *Hoffmann* diſp. de Otfrido, monacho weiſſenburgenſi, p. 6. *Magirus* 577. *Pope-Blount* 346. *Gerhard.* Patrol. 513. *Dammius* Epp. ad Hekelium 49.

Kero, monachus S. Galli, floruit ſub PIPINO, Caroli M. patre, ac præterea ſcripſit Confeſſionem fidei alamannico ſermone, brevemque Expoſitionem orationis dominicæ, S. autem Benedicti Regulam, in gratiam barbarorum, nec linguæ latinæ ſatis peritorum monachorum, videtur interpretandam ſuſcepiſſe. *Goldaſtus* 13.

Remedius, qui & *Remigius* dicitur, epiſcopus curienſis, vixit ſæculo IX. & fortaſſis a Wolfhario, epiſcopo remenſi, atque a CAROLO M. ad conſtituendum iudicium & appellationes Provincialium audiendas miſſo, iniunctum ei fuit, ut canones iſtos pro eccleſiis alamannicis colligeret. *Idem* 154.

B. *Notingus*, a clero & populo in epiſcopum conſtantienſem electus, vitæ ſanctitate morumque probitate claruit, mortuus A. 934. Tam carus fuit Vdalrico, epiſcopo auguſtano, ut hic ad exequias eius celebrandas, itineris moleſtiis ſuſque deque habitis, veniret, easque præſentia cohoneſtaret ſua: idemque, iuſtis funeri ſolutis, congregato populo triduanum imperavit ieiunium, ut pro bono, quem perdidiſſent, epiſcopo Deo opt. max. ſupplicarent. *Idem* 154.

Barthol. *Schobinger*, patricius & IC. ſangallenſis, ex antiqua gente, quæ nomen habet a caſtello Schowingen, e vita deceſſit anno 1604. hydrope oppreſſus dicam? an ſummis vigiliis, quas edendis his libris, tum Vadiani operibus integris, & denique exſcribendis ac illuſtrandis Principum, Comitum, Baronum, Nobilium quorundam vetuſtis carminibus impendere debebat, enervatus atque enectus. *Goldaſtus* †† 2. *Conringius* in Cenſura diplom. LVDOVICI I. c. 6. dignatur cum elogio viri antiquitatum ſacrarum & civilium perquam periti.

Ioannes *Comander*, primus reformationis religionis in Rætia curienſi auctor, & cathedralis eccleſiæ curienſis parochus, devixit multis annis ante Vadianum.

Io.

Io. *Zvvi kius*, patricius & IC. conſtantienſis, Vdalr. Zaſii ab incunabulis ſtudiorum condiſcipulus & ſodalis, catholicæ veritatis cum ſocio Ambroſ. *Blarero* apud Conſtantienſes reſtaurator, ſcripſit libellum germanicum de coniugio, Epiſtolam ad Reutlingenſes, & Hymnos eccleſiaſticos, vir ſine dolo ac fuco vere pius, ſincerus & orthodoxus, poſtque occupatam a CAROLO V. Conſtantiam ſeceſſit Epiſcopicellam, ibidem mortuus ac ſepultus.

Leo *Iuda* e concubina, cui pater Ioannes, plebanus ſiue ſacerdos gemerenſis in Alſatia, fidem coniugalem dederat, eamque, ſi fuiſſet licitum, lubens duxiſſet, natus, primum diaconus baſileenſis in templo S. Theodori, deinde ſacerdos in coenobio Eremi, denique, cum ex lectione ſcriptorum Eraſmi, Lutheri & Capnionis rectius de religionis capitibus ſentire didiciſſet, ac reformatæ ſe eccleſiæ adiunxiſſet, paſtor ad D. Petri apud Tigurinos, (quod enim in Præfationis margine *epiſcopus tigurinus* nuncupatur, ſecundum latiorem vocis ſignificationem intelligendum eſt) bonam partem V. T. ex ebræo vertit in latinum, ipſe autem edidit Catechiſmum maiorem & minorem, Hiſtoriam paſſionis Domini noſtri ex IV. euangeliſtis collectam, item libellum de ſepultura, reſurrectione & aſcenſione Chriſti, & ſub nomine Lud. *Leopoldi* ſententiam *Eraſmi* & *Lutheri* de S. coena, quædam etiam aliorum convertit in latinum, aliaque in germanicum, &, poſt editam coram tigurinæ urbis paſtoribus ac profeſſoribus fidei confeſſionem, & enixam coniugis, mox viduæ, cum orphanis commendationem, animum Deo reddidit anno 1542. æt. 60. *Friſius* in Epit. Biblioth. geſner. 540. Melch. *Adam.* in Vitis theolog. 94. *Epiſcopius* Opp. T. I. a. 277. *König* 467.

Io. *Kesler*, ſangallenſis, ante reformationem religionis fuit ſacerdos in æde S. Laurentii patriæ urbis, deinde ad ſellariorum opificium animum adiecit, idque etiam plurimos annos exercuit; tandem vero a Senatu ob eruditionem ad functionem ſcholaſticam vocatus, fidem ac diligentiam in ea præſtitit admirabilem. *Goldaſtus* ††3.

II.

Henrici MEIBOMII Rerum germanicarum Tomi III. Helmæſtadii 1688. I. Tomus continet Hiſtoricos germanicos ab Henr. *Meibomio* ſeniore primum editos & illuſtratos, nunc au-

ctiores; II. Hiſtoricos germanicos ab Henr. *Meibomio* iuniore e MStis nunc primum editos & illuſtratos; III. Diſſertationes hiſtoricas varii argumenti utriusque Meibomii. Atque *has doctiſſimorum* (ſunt verba inſignium *Collectorum Actor. eruditor.* A. 1688. 291.) *& de rebus Saxonicis praeclare meritorum virorum Commentationes, hiſtoriae antiquitatum germanicarum theſaurum conſtituere, haud immerito exiſtimandum eſt; qui tanto maiori in pretio habendus, quanto patria hiſtoria cognitio, medii avi confuſa caligini & altiſſimis tenebris immerſa, externarum gentium & longiſſime a memoria noſtra remotorum temporum notitia praeſtantior cenſetur.* Praemittuntur huic operi 1. Henrici *Meibomii* iunioris Epiſtola dedicatoria, qua sereniſſ. Duces Brunſvic. ac Luneburg. laudat ab armorum & ſtudiorum gloria. 2. Praefatio, qua Germaniae felicitas praedicatur ob litterarum artiumque renatarum amorem ac ſtudium, Iuliumque, Ducem aeternae memoriae, & ſucceſſores eius hiſtoriam patriae diligentiſſime tradi voluiſſe memoratur. 3. Io. *Caſelii* Epiſtola ad Io. Henr. Meibomium, tunc iuvenem, parentem eius, Henricum, magnis evehentis encomiis, neminemque putantis eſſe, qui illud ſcribendi genus, quo in obſcuro latentia in apertum proferuntur, improbet. 4. Herm. *Conringii* ad Henr. Meibomium iuniorem Epiſtola, idem fere argumentum, quod Caſelius tractaverat, perſequentis. Iam autem ſpeciatim videamus, quaenam ſingulis in Tomis ſcripta exhibeantur.

In I. quidem Tomo 1) *Theodorici* de Niem Hiſtoria & Vita IOANNIS XXIII. Pontif. romani. p. 1. Qui liber primum hic locum occupat, cum ob praeſtantiam & raritatem, tum quia multis in locis res germanicas attigit auctor eius, homo germanus, weſtphalus. Subiunguntur Notulae Henr. *Meibomii* iunioris, quibus vocabula auctoris barbara explicantur. 2) Gobelini *Perſona* Coſmodromium, h. e. Chronicon univerſale, complectens res eccleſiae & reip. ab O. C. uſque ad A. C. 1418. cum Vita Perſonae. p. 53. 3) Levoldi *a Northof* Origines marcanae, ſiue Chronicon Comitum de Marca & Altena, a quibus deſcendunt Duces Iuliacenſes, Clivenſes, & Bergenſes, a temporibus OTTONIS III. uſque ad A. 1358. Cum Supplemento alterius, ut videtur, auctoris, ab A. 1359. uſque ad A. 1391. & Vita Northofii 371. 4) *Gerhardi*, Praepoſiti ſtederburgenſis, Hiſtorica narratio de Henrici Leonis, Baioariae

riæ & Saxon. Ducis, poſtremis rebus geſtis, beatoque ex hac vita exceſſu. 425. Et tribus hiſce ſcriptis additæ ſunt notæ Henr. *Meibomii*, ſenioris. 5) *Anonymi* Chronicon ſtederburgenſe. 450. Ab anno 1001. uſque ad A. 1180. 6) Henr. *Meibomii* Oratio panegyrica, carminica, de Henrico Leone, Duce Saxon. & Baioariæ, habita in acad. Iulia A. 1597. p. 456. 7) ANDRONICI II. Imp. CPtani, Aurea bulla, data Henrico, Duci Brunſvic. regiones Orientis perluſtranti, A. 1430. d. 6. Ian. p. 467. Cum notis ad Bullam, & Narratione de Principis illius poſteris. 8) Herm. de *Lerbeke* Chronicon Comitum ſchaumburgenſium. 489. Ab anno Chriſti 1030. uſque ad 1404. Cum notis H. *Meibomii*. Sed, teſtibus *Conringio* & *Lambecio* in præfat. Henr. *Meibomii* iunioris p. 492. paſſim mutilum eſt & corruptum, innumeriſque mendis & erroribus, in primis in ſupputatione temporum, ſcatet. 9) Chronicon mindenſe *incerti aučtoris*, ab A. C. 1280. uſque ad 1474. 10) M. *Iuſtini* Lippiflorium, ſiue Poëma de primordiis Comitatus lippienſis, & rebus geſtis aliquot Comitum lippienſium. 575. Pro eo, quo ſcriptum eſt, ævo ſatis elegans, ac poſtea tradučtum in linguam ſaxonicam. Deſcribit autem hiſtoriam Comitum Lippienſium a Bernhardo II. ad Bernhardum III. pariterque Simonem, epiſcopum paderbornenſem. 11) *Henrici aquilonopolenſis* Adolpheis de rebus geſtis Comitum theorosburgenſium ſiue ſchomburgenſium, deque primordiis urbis Lubicanæ. 597. Eſt poëma barbarum & inficetum. 12) *Witichindi*, monachi corbeienſis, Annalium libri III. 621. Iuxta editionem Frechtianam. Qui agunt de rebus geſtis Saxonum, ac præcipue HENRICI Aucupis, & OTTONIS magni. Cum notis H. *Meibomii*, quas *Boeclerus* in Ottone II. pereruditas vocat. 13) *Hroſvvita* Panegyris carminica in laudem OTTONIS M. Imp. cum notis H. *Meibomii* 705. 14) Erečtio eccleſiæ magdeburgenſis in archiepiſcopalem. 731. Fačta in Concilio ravennatenſi per IOANNEM Papam XI. & ſequuntur Excerpta quædam e variis aučtoribus de fundatione illius archiepiſcopatus. 15) Diplomata OTTONIS M. 739. Partim ſunt integra diplomata, partim ingroſſaturæ, uti ſolent Privilegia & Donationes ac Fundationes ab archivariis ingroſſari; eaque vel ex libris fide dignis excerpſit Henr. *Meibomius* ſenior, vel a bonis, harumque rerum peritis viris ſecum communicata ha-

buit. 16) *Anonymi* Chronicon corbeienſe. 755. Ab A. C. 822. uſque ad Wickboldum abbatem. Henr. *Meibomius* ſenior adiecit Notas, & Litaniam ex vetuſto codice Collegii corbeienſis, in qua commemorantur Sancti, non autem invocantur. 17) De translatione S. Viti & inſtitutione novæ Corbeiæ. 763. 18) Henr. *Rosla* Herlingsberga, ſiue Poëmation de bello inter Henricum Mirabilem ſeu Moroſum, Germanis dictum *der Wunderliche*, Ducem Brunſv. & Luneburg. ac confœderatos Saxoniæ Principes ob arcem Herlingsbergam A. 1287. geſto. 771. In media barbarie non ineleganter ſcriptum, cum notis Io. Henr. *Meibomii*. 19) Tiderici *Langii* Saxonia. 806. Verſibus rhythmicis deſcripta. Deſiderantur autem, ſicut celeberrimus *Thomaſius* Colloq. menſtr. T. II. 274. annotat, hoc in opere aliquot Henr. Meibomii ſenioris Chronica germanica, videlicet 1. Chronicon monaſterii cuiusdam in archiepiſcopatu magdeburgenſi, quod vocatur Mons ſerenus, fortaſſe Hellberg; 2. Chronicon walbecenſe: 3. Chronicon S. Laurentii apud Schoningam: 4. Chronicon Regio-Lotharienſe: 5) Ammenslebienſe: 6) Monaſterii Bergenſis apud Helmſtadium: 7. Chronicon monaſterii Marienbergenſis: & 8. Relatio de Commendatura ſupplinburgenſi. Sed hæc Relatio poſtea tamen, & quidem A. 1715. cum Io. *Letzneri* Deſcriptione monaſterii Regiæ Lutteræ a me in publicum fuit emiſſa.

In II. Tomo 1) Levoldi *a Northof* Archiepiſcoporum colonienſium catalogus. p. 4. A Materno ad Wilhelmum de Genepe, h. e. ab anno Chriſti 94. uſque ad A. 1350. 1358. Cum *Grombachii* Catalogo Eccleſiaſticorum ſiue Archiepiſcoporum colonienſium; quamquam traditionibus ſuſpectis nitatur, ſicut & Petrus *Merſſæus* in non paucis, notante Henr. *Meibomio* iuniore in Allocutione ad Lectorem, a Levoldo noſtro diſcrepat. 2) Henr. *Wolteri* Chronicon archiepiſcopatus bremenſis. 19. Ab A. 788. ad A. 1463. 3) Anonymi Chronicon monaſterii Raſtedenſis. 89. Ab A. 1109. ad A. 1463. Non caret fabulis, atque in fine eſt mutilum: de quo legenda Henr. *Meibomii* iunioris ad Lectorem Allocutio p. 119. 4) Io. *Schiphovveri* Chronicon Archicomitum oldenburgenſium. 123. A temporibus IVLII Cæſaris uſque ad A. 1505. ex variis libris extractum, neque prorſus a fabulis liberum: qualis eſt illa de lapidum in S. Claræ veſica fellea repertorum pondere.

dere. Nec mira cuipiam videatur appellatio *Archicomitum*, Germanis dictorum Arſegreven: ita enim iam vocati ſunt A. 1499. 5) Erdwini *Erdmanni* Chronicon Epiſcoporum oſnabrugenſium. 195. Datur & alia editio, quæ cum notis, continuatione ac præmiſſo de antiquis Weſtphaliæ colonis prodiit Oſnabrugæ A. 1677. f. Ab A. 772. uſque ad 1453. In quo tamen non nullæ lacunæ. 6) *Anonymi* Chronicon magdeburgenſe. 269. Cum notis Henr. *Meibomii* iunioris, & Diplomatibus Auguſtorum, OTTONIS II. HENRICI II. & CAROLI IV. in favorem eccleſiæ magdeburgenſis. Tractat autem hoc Chronicon res ab OTTONE I. uſque ad A. 1513. ex eoque, ut *Meibomius* prædictus indicat, non pauca ad hiſtoriam Saxoniæ & archiepiſcopatus magdeburgenſis haberi poſſunt, quæ alibi non exſtant. 7) *Anonymi* Narratio de rebus geſtis Alberti, Ducis brunſvic. & Epiſcopi halberſtadienſis. 381. Ab A. 1324. uſque ad 1399. Auctor eius fuerit monachus, aut clericus halberſtadienſis, eadem vivens ætate, quique res, quas ſcire potuit, ac ſcivit, bona poſteris fide tradere voluit. Notabis autem, eum in deſcriptione ſollemnis in urbem reditus dicere, Epiſcopum ad ſe vocaſſe duos fratres ſuos, Magnum & Erneſtum, duosque *patruos* ſuos, Ioannem & Wilhelmum; vocabulum autem *patruos* videri uſurpare pro patruelibus. 8) Alberti *Crummedyckii* Chronicon lubecenſe, cum *Anonymi* Continuatione. 391. Chronicon illud deſcribit Epiſcopos aldenburgenſes & lubecenſes, a tempore OTTONIS I. uſque A. 1476. Anonymus autem, ſcriptor non contemnendus, continuavit ad annum uſque 1505. 9) M. Andreæ *Hoppenrodii* Annales gernrodenſes, cum notis Henr. *Meibomii* iunioris. 415. A tempore OTTONIS I. uſque ad A. 1570. Finis horum annalium abruptus videtur. Hiſtoriam monaſterii gernrodenſis ſtruxit etiam Iac. *Schopperus*, theol. D. germanico ſermone, quæ MS. incidit in manus Meibomii noſtri. 10) Henr. *Bodonis* Syntagma de conſtructione, perfectione & defectione coenobii gandeſiani, ſiue gandersheimenſis. 479. Complectitur hiſtoriam ab Duce utriusque Saxoniæ Ludolpho uſque ad A. 1222. eſtque in fine mutilum; cum tamen auctor id continuaverit uſque ad annum 1550. Plenius igitur datur a *Leibnitio* T. II ſcriptor. rer. brunſvic. Extat etiam Mich. *Rupii* Chronicon gandersheimenſe, germanice ſcriptum, ad finem uſque ſæculi XVI. Præterea non omnia, quæ

de Saxoniæ Principibus a Bodone narrantur, probanda ſunt; neque id, quod de Mathilde II. ſcribit, eam cum Henrico epiſcopo hildeſienſi res coenobii quasdam permutaſſe, cum hiſtoria temporum convenit. 11) Io. *de Polda* Chronicon eccleſiæ hamelenſis. 513. A ſæculo IX. uſque ad A. 1261. Sed ex corruptiſſimo exemplari, teſte *Leibnitio* Introd. in Script. rer. brunſv. T. II. 46. 12) *Anonymi* Chronicon monaſterii S. Michaëlis in Hildesheim. 517. Ab A. 993. uſque ad A. 1521. 13) Chronicon monaſterii in Lothen, poſtea in oppidum Lemgoviam tranſlati. 526. Ab A. 1265. uſque ad A. 1447. 14) *Anonymi* (qui, iudice clariſſ. *Reimmanno* in Comment. de libris genealog. 106. eſt Henr. *Baſſanus*) Chronicon monaſterii Huiesburgenſis, in dioeceſi halberſtadienſi. 533. Ab A. 1080. uſque ad A. 1121.

In Tomo III. 1) Irminſula ſaxonica. p. 3. Cum notis. Erat in fano, ſiue caſtro, ſiue oppido Eresburg vel Eresberg, ad ripam Dimele fluvii, in eaque poſita ſtatua ſiue imago aut Arminii, aut Martis, aut viri armati, cuius in dextra ſignum militare, quod vexillum vocamus, præferens roſam, ad indicandum facilem prœliorum ortum atque interitum; in ſiniſtra libra, dubiam pugnantium ſortem inſinuans: urſus in pectore & fortitudinem & calliditatem denotabat bellicam; leo in galea invictum ad fortia facta impetum monſtrabat; floribusque conſitus campus, in quo ille ſtabat, indicio erat, nihil eſſe generoſis & fortibus pectoribus ſuavius, quam in acie virtutem oſtendere, bellique finem debere pacem eſſe, & ſuaviſſimam & optimam rerum, quas homini noviſſe datum eſt. Columna ipſa nunc in eccleſia hildesheimenſi conſpicitur, atque hic a *Meibomio* deſcribitur. p. 31. 2) Vindiciæ Billinganæ. 33. Quibus demonſtratur, Hermannum *Billingium*, primum ab OTTONE M. Imp. Saxoniæ borealis inſtitutum Ducem, non equeſtris ordinis hominem, nedum pauperis agricolæ filium, ſed ex illuſtri generoſaque familia ſaxonica fuiſſe oriundum. 3) Demonſtratio, Saxoniam etiam ante Herm. Billingium ſuos habuiſſe Duces, adeoque a temporibus CAROLI M. ſub Imperatoribus francicis. 45. 4) Bardevicum. 51. Eſt hiſtoria antiquiſſimæ inter germanicas urbis, & quando condita, quas experta mutationes, & qua demum occaſione funditus ſit deleta. 5) De Bardevico deſtructo Carmen heroicum. 81. 6) Commentario-

Digitized by Google

tariolus de utriusque Saxoniæ, & vicinarum regionum quarundam pagis. 93. 7) Apologia pro Imp. OTTONE IV. p. 111. Contra falſas criminationes & convicia, quibus optimum Principem onerare & inſectari *Conradus* abbas urſpergenſis, Io. *Cuſpinianus*, Seb. *Munſterus* aliique non ſunt veriti. 8) Diſſertatio de iure inveſtituræ epiſcopalis, Imperatoribus romanis a Pontificibus per vim ademto. 169. 9) Diſſertatio ſuper quodam antiquo & antiquato Cæſarum germanicorum iure in decedentium maiorum Prælatorum relictis poſſeſſionibus. 183. 10) *Thaſſilonis*, Boiorum Ducis ultimi, Diploma, quo monaſterium Crembsmunſter abs ſe conditum munifice dotat, cum notis H. *Meibomii*. 11) Hiſtoria erectionis Ducatus brunſvicenſis. 201. Acceſſerunt Diplomata erectionis Principatus Hennenbergenſis, Ducatus Lucani in Italia, Luzenburgici, & Holſatiæ. 12) Oratio de academiæ Iuliæ primordiis & incrementis. 215. 13) Oratio de origine Helmeſtadii. 224. 14) Oratio de origine, dignitate & officio Cancellariorum academicorum. 238. 15) Chronicon Marienthalenſe. 244. Cum Appendice Chriſtoph. *Schraderi*. 16) Chronicon monaſterii Bergenſis ad Albim. 287. Cum ſupplemento Henr. *Meibomii*, iunioris. Chronicon iſthoc uſque ad A. 1708. pertexuit vir clariſſ. Sim. Frid. *Hahnius*, nunc prof. in acad. Iulia, ediditque Francofurti ad Moenum A. 1708. f. De quo vide Tomum VI. *Supplem.* Actor. erud. p. 89. 17) Chronicon Riddagshuſenſe. 335. Cum ſupplemento prædicti *Meibomii* iunioris. Hæc omnia huc uſque e Tomo III. recenſita ſcripta erant Henr. *Meibomii* ſenioris. 18) Henr. *Meibomii* iunioris Diſſertatio de Friderici, Ducis Brunſv. & Luneb. in Imperatorem electione & miſera cæde. 419. 19) *Eiusdem* de Hugonis de S. Victore patria Saxonia. 427. Qui eum ex Comitum blanckenburgicorum familia ortum habuiſſe probat.

Henr. *Meibom*, Lemgovia-weſtphalus, Hiſtor. & Poëſ. in acad. Iulia profeſſor, vir magno diffuſoque, ut *Conringius* ſcribit in epiſt. ad eius nepotem, operi Rer. germ. præfixa, ingenio, iudicioque acri & limato, cum pangendi carminis, heroici præſertim, ubere quadam & promta facilitate, tum peritia antiquitatis germanicæ, & cumprimis ſaxonicarum rerum, plane incomparabili præditus; præterea in vita communi commodus, iucundus, nemini non acceptus, domuſque ſuæ curator diligens, ſtruxit

No-

Notas in Sleidanum de IV. monarchiis, Chronicon walbecenſe, & hieroſolymitanum, emendationem operis Buntingiani, optimæque notæ carmina, in Tomo IV. Deliciar. german. exſtantia, & alia, atque ad Chriſtum migravit A. 1625. æt. 70. Caſp. *Calvör* in Append. ad Saxon. infer. 543. *Magirus* 579. *Conring* Annot. ad lib. de Finib. Imp. germ. 65. *Schurzfleiſch* Epp. ſelect. p. 54. auctor *Bibliotheca Schrader*. P. I. A a 2. & *Lexic. univ. hiſt*. T. III. 499.

Io. Henr. *Meibomius*, Henrici filius, helmſtadienſis, atque in acad. patria Medicinæ D. & profeſſor, deinde reverendiſſ. ac sereniſſ. Ducis Holſatiæ, Archiepiſcopi bremenſis & Epiſcopi lubecenſis archiater, medicusque primarius lubecenſis, &, *Conringii* iudicio, ſi quis alius, χειρισ͂ος, reliquit in orbe erudito Epiſtolam de flagrorum uſu in re venerea, aliamque de κυνοφορία, ſeu portatione canis ignominioſa, *Mecenatis* hiſtoriam, librum de vino & cerevifia, Commentarium in ius iurandum *Hippocratis*, tractatum de theriaca Andromachi, & obiit A. 1655. æt. 65. Paul. *Neucrantz* in Orat. parentali, *Witte* Diar. biograph. Ggg 4. *Calvör* 544. Io. *Moller* de homon. 700. *Magirus* 580. *Conring* epiſt. Adverſariis chronol. de Aſſ. & Aegypt. Dynaſtiis præmiſſa, & *Acta erudit.* A. 1688. 287.

Henr. *Meibomius*, Ioannis Henrici filius, Henrici nepos, lubecenſis, Medicinæ Doctor, eiusque & Hiſtor. ac Poëſ. profeſſor in acad. Iulia, & archiater guelphicus, vir in prædictis, aliisque elegantioribus ſtudiis vere excellens, atque *a Beſſelio* rei medicæ, omniſque adeo antiquitatis ſcientiſſimus appellatus, edidit præter ſcripta quædam medica, Narrationem de Ducum Brunſvic. & Luneb. contra infideles & Turcas expeditionibus bellicis, Orationem de D. Iulii poſteritate, Panegyricum in nuptias Rom. Regis IOSEPHI, atque ad meliores ſedes abiit A. 1700. æt. 61. Vide *Programma* in eius funere poſitum, *Conringium* Epiſt. Tomo I. Rer. germ. præfixa, *Magirum* 580. *Spizelium* præf. in Conſiderat. corp. glorioſi, *Imhofium* Notit. Imp. rom. lib. 4 c 4. p. 150. *Cave* præf. in Partem II. Notit. litter. p. 8. *Daum.* Epp. p. 130. *Schurzfleiſch.* Epp. arcan. T. I. 367. nec non Diſſertat. academ. p. 48. *Acta erud.* A. 1688. 287. & A. 1700. 290.

Gobelinus Perſona, weſtphalus e dioeceſi paderbornenſi, diſtinguendus a Io. Gobelino, PII II. Pontif. ſecretario, luſtrata tota Ita-

Italia, & poſtquam in Curia romana diu hæſerat, ſacerdos, inde Capellæ S. Trinitatis in urbe paderbornenſi rector, porro templi ibidem forenſis eccleſiaſtes, Conſulum ſibi odium, quod eos ob ſtatutum, Pontificum decretis atque Imperatorum ſanctionibus, ut videbatur, contrarium, pro concione taxaſſet, concitavit. Charybdim igitur hanc evitaturus, munus eccleſiaſtæ cum altero, quod Officialis eſt, commutavit. Sed cum ſedulam in hoc operam Epiſcopo ſuo navaret, & monachos familiæ Benedictinæ reformare aggrederetur, in Scyllam incidit, atque eorum inſidiis, vitæque periculo (nam veneno eum tollere conabantur) expoſitus fuit. Fuga igitur ſibi conſulens, Bilveldiam diſceſſit, ubi quum Decanatu potitus eſſet, tandem negotiorum pertæſus, cum religio eum arctior inceſſiſſet, in monaſterio Bodekem, nuper reformato, cucullum induit, precibus & literarum ſtudiis vacavit, atque ita vitam finivit. Quo autem anno extinctus ſit, dicere non poſſumus; hoc tamen conſtat, eum ad ſenectutem perveniſſe: cum enim Coſmodromio A. 1418. finem imponeret, ſexagenarius fuit. Laudem habet ſcriptoris diligentis, ſummæque fidei, ita ut nihil in eo deſiderare poſſis, niſi quod, more ſui ſimilibus uſitato, Papæ contra Imperatores plurimum tribuat, alioqui univerſalem eccleſiæ romanæ reformationem deſiderans, & SIGISMVNDO Imp. admodum carus. Henr. *Meibomius* ſenior in Vita eius p. 55. *Voſſius* de Hiſt. lat. l. 3. c. 9. p. 251. *Olear.* T. I. 288. *Neu* Acceſſ. ad Whear. 201 G. *Caſſander* Opp. 1095. G. *Arnold.* Hiſt. eccl. & hær. P. I. 412. & auctor *Hiſtor. flagellant.* 294.

Levoldus, (quem Germani ſuperiores Lippoldum dicerent) *a Northof*, in agro Weſtphaliæ marcano familia equeſtri natus, ſacerdos primum bopardianus, & Præpoſituræ adminiſtrator, deinde canonicus leodienſis, & abbas ſæcularis eccleſiæ viſetenſis ſive taxandrinæ, vir ſummæ auctoritatis, & magnæ in præceptis bonæ & ſalutari gubernationi neceſſariis inculcandis παρρησίας, ad grandem pervenit ſenectutem: nam, cum librum hunc confeciſſet, (erat autem tunc annus a reparata ſalute 1358) annum ætatis exceſſerat octogeſimum: & paulo poſt videtur diem ſuum obiiſſe, quia ultimi inter Archiepiſcopos colonienſes, quorum Catalogum concinnavit, videlicet Wilhelmi *de Genepe* mortem, quæ A. 1362. ſecuta eſt, non annotavit. Henr. *Meibom.* in eius vita p. 375.

Neu in Acceſſion. ad Mantiſſ. 116. 285. *Calvör* in Addition. ad Saxon. infer. 609. Caſp. *Barth.* in Briton. 314. 722.

ANDRONICVS II. Imp. CPtanus, mitis, ſed infelix; ſub eo enim Turcæ invaluere, neposque cognominis, cui nimis erat blandus atque indulgens, rebellauit, & Genuenſium auxilio Thraciam & CPlim ſibi ſubiecit, avumque in ſummas redegit anguſtias, adeo, ut ſpretis pacis ſæpius initæ conditionibus, a gubernaculo amotum, oculisque captum monaſterio manciparet, in quo ille A. C. 1332. æt. 74. deceſſit. Neque vero domi duntaxat, ſed & foris adverſa paſſus, atque a Papa CLEMENTE V. quod paci atque concordiæ inter Eccleſiam græcam & latinam initæ omnibus viribus reſtitiſſet, A. 1307. excommunicatus eſt. *Gregoras* lib. X. & XI. Io. *Cluverus* Epit. hiſtor p. 569.

Herm. *de Lerbeke*, dominicanus S. Pauli apud Mindenſes, vixit tempore Ottonis, Comitis Schauwenburgici, videlicet in fine ſæculi XIV. & initio XVti, ſcripſitque ſtilo ſimplici, bona tamen, ut Henr. *Meibomio* in Præfat. p. 492. videtur, fide, ea, quæ vel ipſe vidit & audivit in aula, vel ex documentis certis habuit. Et quamvis clariſſimi viri, *Conringius*, Io. *Mollerus*, & I. C. *de la Croſe* auctoritatem eius in dubium vocent, non tamen eum penitus improbant atque reiiciunt, ſed cum *Neu* in Acceſſionib. ad Mantiſſam p. 323. haud inviti fatentur, hauriri ex eo poſſe quædam hiſtoriæ capita, quibus, absque illo eſſemus, carendum foret. Vide etiam *Voſſium* de Hiſtor. lat. p. 169. & *Leibnitium* Introd. in ſcript. rer. brunsv. T. II. 19.

M. *Iuſtinus*, Lippia urbe Weſtfaliæ oriundus, & unus e clericis, diſtinguendus a *Iuſtino*, monacho dominicano, qui eodem floruit tempore, & cui vitam S. Dominici deſcribendi provincia fuit demandata, carmen ſuum condidit A. 1260. Henr. *Meibom* iunior in Præfat. p. 576. & *Neu* l. c. 357.

Henricus Aquilonopolenſis, natione teutonicus, patria, diſciplina & ſtudio wittenbergenſis, ſcripſit & carmine & proſa aliquot opuſcula, inter quæ ſunt Sophologiæ lib. I. de vita & laudibus S. Auguſtini lib. I. metrice, Naumachia, Epigrammatum liber I. vixitque adhuc anno 1514. In *Anonymi* Catalogo ſcriptorum inſignium, quem edidit Maderus, magno ornatur elogio, & vocatur vir magni ingenii & tullianæ eloquentiæ vehemens æmulator, philoſophorum præcepis

ptis

ptis nobiliter inſtructus, divinarumque ſcripturarum non ignarus, grammaticus, philoſophus, rhetor & poëta nulli noſtro ſæculo ſecundus, ingenio ſubtilis, ſenſu clarus, & diſertus eloquio, iurium non imperitus. Sed Henr. *Meibom* iunior, non iniquus rerum poëticarum cenſor, poëtaſtrum illum eſſe ait in Præfat. p. 598. id quod repetit *Neu* in Acceſſ. ad Mantiſſ. 180.

Witichindus ſive *Witekindus*, (quæ vox apud Germanos ſignificat ſapientem puerum) monachus corbeienſis ad Viſurgim, qui & ſcholæ eius, in qua informatus fuerat, cum laude præfuit, multosque diſcipulos, ad epiſcopatus & abbatias poſtea promotos, doctiſſimos reddidit, vir, *Trithemio* de illuſtribus Germaniæ ſcriptoribus teſte, in divinis ſcripturis doctus, & in ſæcularibus literis eruditiſſimus, ingenio promtus, & clarus eloquio, ſcripſit quidem & alia, ſed quæ perierunt, claruitque anno 940. usque ad A. 973. Cave autem, ne cum Henr. *Pantaleone* duos facias rerum ſaxonicarum ſcriptores, *Windichinum*, & *Widichindum*, eadem ætate viventes, ambosque monachos corbeienſes, quorumque hic illius fuerit fratruelis: hæc enim a veritate abſunt longius. Henr. *Meibom* ſenior in Præfat. 624. *Neu* in Mantiſſa 96. *König* 872. *Magirus* 805. & vide virorum eruditorum de eo iudicia, collecta & propoſita a *Meibomio* p. 626.

Hroſvith, *Hroſvida*, *Roſvit*, *Roſvida Roſvitha*, (tot enim modis nomen eius variatur) virgo nobilis teutonica, ſanctimonialis gandersheimenſis, *Richardæ* & *Gerburgæ* diſcipula, ipſa autem, poſtquam in litteris & linguis, græca etiam, item in philoſophicis & theologicis inſignes profectus fecerat, iuventutis informatrix, floruit ſæculo X. tempore OTTONIS II. Imp. & varia ſcripſit carminice & in proſa, quæ Conr. *Celtes* Noribergæ A. 1501. iunctim edidit, ac denuo C. S. *Schurzfleiſch* A. 1700. cum præfatione, in qua de auctrice, eiusque ſcriptis diſſerit. Ad illa referendum eſt etiam carmen heroicum de conſtructione cœnobii gandersheimenſis, apud *Lenckfeldium* in Append. Antiqq. gandersheim. p. 409. & *Leibnitium* T. II. ſcript. br. 319. Henr. *Meibom* ſen. in eius Vita 706. *Voſſius* de Hiſtor. lat. l. 2. c. 41. p. 111. *Leuckfeld* Antiqq. gandersheim. 271. *Leibnitius* Introd. Tomo II. præmiſſa; p. 29 *Neu* in Mantiſſa 99.

Henr. *Roſla*, natus Nienburgi ad Viſurgim, dubium an e nobili familia eorum, qui *in Rosla* & *de Rosla* vocantur, vixit ſæ-

culo XIII. taliſque fuit, ut incuſare ſæculum ſuum potuerit: nam ſi in noſtra tempora incidiſſet, non certe e vulgo eſſet eruditorum, cum nec ingenium ei defuerit, nec lectio atque imitatio poëtarum. Scripſerit & alia Carmina, quæ vel perierint, vel in bibliothecis adhuc lateant. Io. Henr. *Meibom* in dedicat. ad illuſtrem Io. *Schvvarzkopſium*, & Henricus iunior in Præfat. p. 772. 773. *Neu* Acceſſion. ad Mantiſſam 222.

Tideric. *Langius*, interdum *Longus* dictus, natus Eimbecæ, ibidemque & Goslariæ canonicus, Henrico Rosla tam ætate, quam eruditione & poëtica arte inferior fuit; ſed ex eo tamen, non ſecus atque olim ex ſtercore Ennii, unam & alteram gemmulam depromas. Cecinit poſt annum 1291. quo Herlingsberga fuit capta & deſtructa. Henr. *Meibom.* iunior in Præfat. 772. eiusque *pater* in Notis p. 785. 806. *Neu* Acceſſion. ad Mantiſſ. 223.

Henr. *Wolter*, non ignobili, ut videtur, familia ortus, ſecundum Herm. *Hamelmannum* oldenburgicus, canonicus S. Anſcharii, ſine dubio bremenſis, floruit ſæculo XV. & Chronicon ſuum, ut ipſe ait, ex diſpendioſis dictis & Chronicis antiquis in ſcripturarum compendium redegit; nulla tamen diſtincte memorat. Henr. *Meibom* iunior ad Lectorem, T. II. 83. *Neu* l. c. 368.

Io. *Schipbovver*, natus Meppis in Epiſcopatu monaſterienſi A. 1463, ordinis Fratrum eremitarum S. Aurelii Auguſtini, vir, ut ante trecentos & plures annos tempora iſta tulerunt, ſatis clarus & doctus, & Chriſtophori, Comitis Oldenburgi & Delmenhorſti primus informator, ſcripſit alios quoque libros, videlicet de Conceptione immaculata B. Mariæ virginis, ac de Ordinibus, viditque initium ſæculi XVI. ſed quo anno obierit, non liquet. Henr. *Meibom* iunior ad Lectorem p. 191. *Neu* l. c. 360.

Erdwinus *Erdmannus*, natus Oſnabrugæ, non genere, ſed virtute ac eruditione nobilis, conſul patriæ ciuitatis, ita crevit, ut nunquam conſul fuerit maioris in tota Weſtphalia auctoritatis. Fuit etiam propter eruditionem, facundiam, prudentiam, rerumque uſum carus Magnatibus, hanſeaticarum civitatum Proceribus formidabilis, vitamque produxit, ſi calculus bene ſubductus eſt, uſque ad annum Chriſti 1506. *Meibom* iun. ad Lectorem p. 191. *Neu* l. c. 172.

Albert. *Crummedyck* ſive *Krummedyk*, ex genere miniſterialium

lium Holſatiæ, canonicus, ac poſtea Epiſcopus lubecenſis, ſed in hoc dignitatis culmine nimium ſumtuoſus & ſplendidus, adeoque eccleſiam, cui annos 23. præfuit, ære alieno onerans, alioqui pii cordis pontifex, cunctis benevolus, nulli negans audientiam, ad omnia verbo promtus, ut nemo eum duritiei accuſare ſuſtineret, floruit medio ſæculo XV. ſuique memoriam, ſi non apud alios, certe apud creditores, qui ſolutionem deſiderarent, reliquit. Henr. *Meibom* iun. T. II. p. 411. *Neu* Acceſſ. ad Mantiſſ. 179.

Andr. *Hoppenrod*, aliis minus recte *Poppenrod*, paſtor heckſtedtenſis in comitatu mansfeldenſi, deinde gernrodenſis in Principatu grubenhagenſi, germanico ſermone publicavit Genealogiam Principum Comitumque in terris ſaxonicis, librum non contemnendum, & in quem notas, utinam aliquando edendas, ſcripſit vir ἱστορικώτατος *Budæus*, vixit, & fortaſſe etiam vivere deſiit anno 1570. Henr. *Meibom* iun. ad Lectorem 466. *Neu* l. c. 341.

Henr. *Bodo*, in coenobio cluſano prope Gandershemum monachus benedictinus, attigit tempora reformationis euangelicæ. H. *Meibom* 509. *Leibnitius* Introd. in ſcript. rer. brunsvic. T. II. 30. *Neu* l. c. 301.

Io. *de Polda*, eccleſiæ collegiatæ hamelenſis ſenior canonicus, collegit Chronicon ſuum circa A. 1374. ſi non ſerius, & negotia eccleſiæ ſuæ apud Duces brunsvicenſes aliquoties tractavit. *Leibnitius* de Scriptor. rer. brunſv. T. II. p. 46.

III.

Godofr. Guil. LEIBNITII ſcriptores rerum brunsvicenſium. Tomi III. ac totidem volumina. Hanoveræ 1707. 1710. 1711. Opus, in quo non nulla Chronica Brunsvicenſis huius, vicinarumque regionum & urbium, epiſcopatuumque & monaſteriorum, præſertim Oſtfaliæ, res etiam Ateſtinorum Longobardiæ, & Guelforum ſuperioris Germaniæ, vitæ item hominum illuſtrium aut Principum continentur. Singulis Tomis illuſtris collector Introductionem præmiſit, in qua de ſcriptis hisce eorumque auctoribus, & aliis rebus notabilibus erudite diſſerit. Et in I. quidem Tomo continentur 1) Excerpta veterum ſcriptorum de populis ad Albim & Viſurgim. 2) Lex Saxonum. 3) Lex Angliorum (videlicet ciſmarinorum) & Werinorum. 4) *Altfridi* Vita S. Ludgeri. Ludgerus autem primus fuit Epiſcopus monaſterienſis,

 duo-

duoque monaſteria in allodio ſuo fundavit, werthinenſe & helmſtadienſe. 5) Excerptum ex Litaniis rhythmicis, vitam S. Ludgeri continentibus. 6) Chartularium werthinenſe. 7) Poëtæ ſaxonis Annales CAROLI M. qui quidem & a *Reineccio* ſunt editi; ſed hic recenſiti ex authentico codice membranaceo bibliothecæ academiæ Iuliæ. 8) (*Uffingi*, monachi werthinenſis) Vita S. Idæ, coniugis Ecberti Saxonum Ducis ſub LVDOVICO Pio, cuius in bona & honores Ludolfus ex parte ſucceſſit. 9) Translatio S. Puſinnæ. Nimirum eius corpus ex Gallia ad Hervordiam Weſtfaliæ translatum eſt cura abbatiſſæ Hadwidis, natæ, ut videtur, ex filia Ecberti & Idæ. 10) Legenda de martyribus in Ebbekeſtorp (Ebsdorf eſt monaſterium in ditione luneburgenſi) reconditis. A Normannis illi occiſi fuerant. 11) Fragmentum ex martyrum in Ebbekeſtorp quieſcentium paſſione. 12) Supplementum hiatus Annalium fuldenſium. 13) Vita B. Mathildis, reginæ Germaniæ, coniugis HENRICI Aucupis. 14) Summa capitum, ex quibus conſtant III. libri Widukindi corbeienſis, qualis legitur in codice antiquo bibliothecæ caſinenſis. 15) Variæ lectiones ex Widukindi codice archivi electoralis dreſdenſis. 16) Hiſtoriæ Witichindi, editæ Baſileæ apud Io. Hervagium anno 1532, Collatio cum MS. bibliothecæ caſinenſis. 17) Litaniæ binæ in Corbeia Saxoniæ uſurpatæ, & altera quidem ſub Ludovico Pio Imp. & Gregorio IV. Papa. Alia etiam adfertur in Introductione primi huius Tomi p. 9. 18) Incerti autoris Carmen in laudem Berengarii auguſti. 19) Translatio reliquiarum corporis S Epiphanii ex Italia in Hildesheim. 20) De fundatione quarundam Saxoniæ eccleſiarum a temporibus Caroli M. ad Ottonem. 21) *Odilonis*, abbatis cluniacenſis, Vita S. Adelheidis Imperatricis, uxoris Ottonis M. 22) *Rotgeri* Vita D. Brunonis, colon. archiepiſcopi, fratris Ottonis M. 23) Teſtamentum D. *Brunonis*, cum eiusdem Epitaphio. 24) Teſtimonium de domino Brunone ex Vita *Gerardi*, abbatis bronienſis. 25) Narratio de translatione S. Evergisli, colonienſis olim epiſcopi, ex Tungrenſi urbe ad metropolin, procurata a Brunone. 26) *Sigeberti* gemblacenſis Vita Theodorici I. metenſis episcopi ex ſtirpe Witikinden. 27) Monachi brunwillerenſis (Brunwiller autem eſt tractus inter Erpam Rhenumque fluvios) Narratio de Palatinis Rheni, Ehrenfrido ſeu Ezone & Mathilde, eorumque filia B. Richeza, Regina Poloniæ,

niæ. 28) *Ditmarus* reſtitutus, ſeu libri IIX. de geſtis Saxonum. Emendati, ſuppletique ex codice bibliothecæ Ieſuitarum antverpienſium. 29) Vita Ditmari. 30) *Adelboldi* Vita Henrici S. Imp. Imperfecta quidem, ſed quæ ex Ditmaro ſuppleri poteſt. 31) *Tangmari* Vita S. Bernwardi, XIII. hildesheim. epiſcopi. 32) Narratio de canoniſatione & translatione S. Bernwardi. 33) Compendium vitæ S. Bernwardi. 34) Vita S. Godehardi, epiſcopi hildeshemenſis. 35) Hiſtoria canoniſationis S. Godehardi & translationis eius corporis. 36) Vita Meinwerci, epiſcopi paderbornenſis, ex ſtirpe Witikinden. 37) *Egberti* Vita B. Heimeradi, presbyteri & confeſſoris. 38) Pontifices romani, gente Saxones. Atque hinc probari poteſt, CLEMENTEM II. Papam ex Dynaſtis de Horneburg, qui olim in Saxonia, ipſisque Brunsvicenſium finibus floruere, genus duxiſſe. 39) *Guilielmi* Apuli ſive Apulienſis Hiſtoricum poëma de rebus Normannorum, in Sicilia, Apulia & Calabria geſtis, uſque ad mortem Guiſcardi Ducis. In quo non nulla inſignia narrantur de Azone Marchione, Brunsvicenſium atque Eſtenſium progenitore, eiusque filio Hugone. 40) *Donnizonis* Vita Mathildis, carmine. Mathildis hæc paſſim videtur doctis ex eadem cum Eſtenſibus origine proceſſiſſe; eademque nupſit Guelfo, Azonis prædicti (ex filio) nepoti: & hinc bona eius ad Guelfos mox pervenere. 41) Vita eiusdem Mathildis, oratione ſoluta. 42) De S. Autore, & translatione reliquiarum eius in regionem brunsvicenſem. 43) *Reinhardi*, reinehuſenſis abbatis, opuſculum de familia Winzenburgenſi, & Reinhardi epiſcopi halberſtadienſis. Ex eadem familia creditur ortus Hugo de S. Victore. 44) Imperatorum ab Henrico Aucupe ad Henricum V. res præclare geſtæ. 45) Annales hildenshemenſes ab A. C. 714. ad annum usque 1138. 46) Chronicon Epiſcoporum hildenshemenſium. Hoc, & ſequentia VI. ſcripta ſunt *Eggehardi*, ſive *Eckardi*, abbatis uragienſis. Vrag autem in diœceſi eſt wurzburgenſi. 47) Excerpta ex Necrologio hildeshemenſis eccleſiæ veteri. 48) Indiculi confraternitatum & epiſcoporum hildeshemenſis eccleſiæ. 49) Nomina archiepiſcoporum & epiſcoporum, qui primum in hildeshemenſi eccleſia cathedrali canonici fuerunt. 50) Excerpta ex libro donationum, eccleſiæ hildeshemenſi factarum. 51) Fragmentum de reliquiis quibusdam eccleſiæ cathedralis hildeshemenſis. 52) Catalogus epiſcoporum hildeshemen-

menſium. 53) Verſus antiqui de Vicelino, epiſcopo aldenburgenſi, ſeu lubecenſi. 54) Compendium vitæ & translationis Vicelini. 55) Chronicon *vveingartenſis monachi* de Guelfis Principibus. 56) Eiusdem Chronicon a C. N. usque ad annum 1195. 57) Arbor genealogica, præfixa antiquo Codici membranaceo MSto Hiſtoriæ de Guelfis Principibus. 58) Ladislai *Sundheimii*, ex opido Ravensburg, canonici viennenſis, Familia Welforum. 59) Othonis *Morenæ* & *Acerbi*, Othonis filii, rerum Laudenſium tempore Friderici Ænobarbi Hiſtoria. In qua Henrici Leonis & aliorum inſignium virorum icones verbis exhibentur ab eo, qui ipſos vidit. 60) Chronicon Stederburgenſe, auctius ex authentico codice; eique inſerta *Gerhardi* præpoſiti de Henrici Leonis poſtremis rebus geſtis Hiſtorica narratio. 61) Excerpta ex narratione de Godeſchalci viſionibus. Fuit is in Henrici Leonis exercitu. 62) Excerpta ex Rogerio *Hovedeno*. Hic auctor multa, & eximia habet in rem præſentem. 63) *Gervaſii* Tilberienſis Otia imperialia, ad Ottonem IV. Imp. Antehac non niſi Excerpta prodierunt, nunc autem totum exhibetur opus. Adde Tomi II. numerum XLVII. p. 751. 64) Variæ lectiones & emendationes *Ditmari*, ſerius annotatæ.

In Tomo II. 1) Vita S. Conradi ex Guelfis. Fuit epiſcopus conſtantienſis. 2) Chronicon vetus Ducum Brunsvic. & Luneburgenſium: a ſcriptore ſæculi XIII. inclinantis. 3) Fragmentum genealogiæ Ducum Brunsvic. & Luneb. 4) Genealogia Ducum Brunsvic. illorum, qui Eimbeck, Oſterrot, (Hamelen,) & Duderſtad cum attinentiis poſſederunt. Adſcribitur *Engelhuſio*. 5) Narratio altahenſis. In qua agitur de quorundam Bavariæ Ducum genealogia & incrementis, item de palatinatu Rheni in Witelsbachios translato per filiam Henrici Palatini, Henrico Leone nati. Altaha autem monaſterium eſt in Bavaria. 6) *Maurifii* Hiſtoria diſſidiorum Marchionis Eſtenſis cum Ecelino. 7) Sententia arbitralis IOANNIS Regis Franciæ ſuper controverſia honoris inter Ottonem, Ducem Brunsvicenſem, & Henricum Ducem Lancaſtriæ. Otto ille vulgo dicebatur Neapolitanus, vel Tarentinus; Lancaſtriæ autem Dux erat e ſtirpe regia, vir regni primarius. 8) Excerpta ex Theoderico *de Niem* & Gobelino *Perſona* de geſtis Ottonis Tarentini. 9) Excerpta chronologica de Ducibus Brunsvicenſibus, & de reliquiis eccleſiæ collegiatæ S. Blaſii. 10) Compilatio

chro-

chronologica a temporibus Caroli M. ad annum 1410. 11) Chronicon Riddageshuſanum, ad annum usque 1508. continuatum. 12) Duæ continuationes Chronici *Engelhuſiani*. 13) *Telemonii* Ornatomontani (fortaſſe Tilmanni *Zierbergenſis*, ludimagiſtri brunsvicenſis) Deſcriptio belli A. 1493. inter Duces brunsvicenſes Civitatemque brunsvicenſem. 14) Excerpta ex monaſterii S. Michaëlis hildeshemenſis Necrologio. 15) Chronicon antiquum eccleſiæ halberſtadienſis, ſcriptum ſæc. XIII. 16) Hiſtoria Alberti II. epiſcopi halberſtadienſis, ſcripta a contemporaneo. 17) Catalogus epiſcoporum hildeshemenſium. 18) Præcepta ſuper circumſcriptione finium eccleſiæ hildeshemenſis. 19) Hermanni *de Lerbecke* Chronicon epiſcoporum mindenſium; idque nunc primum prodit. 20) Chronicon epiſcoporum verdenſium, ad annum 1480. 21) Vita S. Swiberti, ſuppoſita *Markelmo* vel *Marcellino*, eius ſocio: ſcripta enim eſt a poſteriore quodam. *Suvibertus* autem non fuit Verdenſium primus, ſed regionarius epiſcopus, & eccleſiam fundavit in loco ad Rhenum, qui hodie Inſula Cæſaris, KayſersWerth, appellatur. 22) Relatio de canoniſatione S. Swiberti, falſe attributa S. Ludgero. 23) Excerpta ex Io. *Rhode* Regiſtro bonorum & iurium eccleſiæ bremenſis. Fuit ille archiep. bremenſis, & obiit A. 1500. 24) Chronicon Saxonum quedlinburgenſe. Eſt univerſale, ſed Quedlinburgi fortaſſe compoſitum. Initium omiſſum eſt usque ad Valentem & Valentinianum, definitque A. D. 1025. poſt mortem Henrici ſancti. 25) Annales antiqui Corbeiæ ſaxonicæ; ſed a recentioribus continuati & interpolati, finiuntque A. 1471. 26) *Roſuvitha* Carmen de primordiis cœnobii Gandershemenſis. Primum editum a I. G. *Leuckfeldio* in Antiqq. gandersheim. 409. 27) Henrici *Bodonis* Chronici gandershemenſis Supplementum: quod hactenus non extabat. Ipſum autem Chronicon exhibetur correctius Tomo III. p. 701. 28) Selecta ex Chronico cluſino Henr. *Bodonis*. Cluſinum autem monaſterium prope Gandersheimium ſitum eſt. 29) Diplomata gandershemenſia, aut ex iis Excerpta. 30) Narratio de monaſterio S. Michaëlis in Luneburg. 31) Ott. *Kulzingii* Narratio de fundatione & translatione monaſterii Sanctæ vallis in civitatem luneburgenſem, 32) Chronicon cœnobii S. Michaëlis in Hildesheim. 33) Io. *Legatii* Chronicon cœnobii S. Godehardi in Hildesheim. 34) De origine monaſterii

Montis S. Mariæ prope Helmſtede. Fundatum eſt a Wulframo, abbate werdinenſi & helmeſtadenſi A. 1176. 35) de origine monaſterii Mariæ fontis (MarienBorn) in diœceſi magdeburgenſi. 36) Henrici *de Bernten* Chronicon Marienrodenſe. Quod ſitum eſt prope Hildeſiam; ſed iuris hanoverani. 37) Narratio de fundatione cœnobii S. crucis apud Brunſvicum. 38) Excerpta ex Ordinario eccleſiæ S. Matthæi in Brunſvic. 39) Io. *Buſch* de Reformatione monaſteriorum quorundam Saxoniæ. Nota, num. XLIX. p. 806. tradi Supplementa & emendationes huius ſcripti. 40) Narratio de baſilica goslarienſi, eiusque præpoſitis. 41) Io. *de Polda* Chronicon eccleſiæ hamelenſis ſuppletum. 42) Excerpta hiſtoriarum memorabilium Cæſarii *Heiſterbacenſis*. De rebus videlicet Ottonis IV. Imp. & contemporaneis. 43) Diſputatio carmine conſcripta inter Romam & Papam de Ottonis IV. depoſitione. 44) Chronicon eccleſiæ goslarienſis SS. Simonis & Iudæ, cum recenſione reliquiarum. 45) Chronica Slavorum *Helmoldi* & *Arnoldi*, cuius operis magna pars de rebus Henrici Leonis agit. Prodiere etiam cum Notis Henr. *Bangerti*, & præfatione Io. *Molleri* A. 1702. 46) Loca in Herm. *Corneri* Chronico inedito ex Helmoldo & Arnoldo citata, quæ tamen apud eosdem, quales extant, vel plane non, vel aliter leguntur. 47) Emendationes & ſupplementa Otiorum imperialium *Gervaſii Tilberienſis*: quæ ſtudio atque induſtriæ R. P. Iacobi *Le Long* debentur. 48) Chronicon epiſcoporum hildeshemenſium, nec non abbatum S. Michaëlis 49) Supplementa & emendationes in Io. *Buſchii* libris de reformatione monaſteriorum. 50) Deſignatio monaſteriorum congregationis burſfeldenſis. Burſfelda in hanoverana ditione ſita eſt, ſed monachis hodie deſtituta; nomen tamen retinet Congregatio, multa per Germaniam & Belgium. Vide *Leibnitium* noſtrum Introd. T. II. 40. 51) Chronicon Theoderici *Engelhuſii*; prope tertia parte auctius illo, quod edidit Maderus, a C. M. ad annum uſque Chriſti 1423. In Tomo II. *Conclavis nov. libror.* p. 224. memoratur, Chriſtianum quoque *Ezechielem*, rectorem ſcholæ Bernſtadienſis edendum habere hoc Chronicon, Maderiano longe locupletius; cumque continuatione *Daringii* ad annum uſque 1490.

In Tomo III. 1) Chronicon Principum brunſvicenſium rhythmicum: ſermone vernaculo, tum ſaxonica, tum alia dialecto ſcriptum

ſcriptum tempore Henrici Mirabilis, & Alberti II. fratris eius. 2) Apographum tabulæ vernaculæ, in baſilica S. Blaſii brunsvicenſi ſuſpenſa, de rebus Ducum Brunsvicenſium. 3) *Eberhardi* presbyteri de fundatione & incrementis gandershemenſis eccleſiæ Verſus ſaxonici antiqui. Deſcriptio hæc producitur uſque ad tempora Henrici ſancti Imp. & auctor ſua depromſit ex chronico illius eccleſiæ latino antiquo. 4) Chronicon luneburgicum vernacula Saxonum (inferiorum) dialecto, ab initio Ducatus luneburgici ad annum 1421. 5 Excerpta Chronici Herm. *Corneri*, ab anno 1371, ad urbem Luneburgicam pertinentia, cum continuatione ad annum 1466. 6) Alia continuatio Herm. *Corneri*, ab anno 1435. ad annum 1438. dialecto ſaxonica. 7) Fragmentum Chronici bardevicenſis, dialecto ſaxonica. 8) Narratio vetus de Ducis Magni iunioris, vulgo Torquati, fatis, dialecto ſaxonica. 9) Notitia quædam rei nummariæ luneburgicæ, hamburgenſis, & lubecenſis, ab A. 1325. ad annum 1525. 10) Henr. *Lange* de origine controverſiæ Prælatorum luneburgicæ; circa medium ſæculi XV. dialecto ſaxonica. 11) Ode ſaxonica brevis, & Carmen ſaxonicum longius, de bello hildeshemenſi anni 1519. quod vocabant de Stiftiſche fehde. 12) Fragmentum Chronici hildeshemenſis, vernaculo Saxonum ſermone ſcripti. 13) Io. *Stadvvegii* poppendicenſis Chronicon vernaculum: a Pipino Rege (anteriora enim ſtudio omiſſa ſunt) uſque ad A. D. 1441. 14) Conr. *Bothonis*, civis brunsvicenſis, Chronicon brunsvicenſe picturatum, (ſic dictum ob figuras xyloglypticas, magnam tamen partem vanas & inutiles) dialecto locali conſcriptum, & finem ponens in anno Domini 1489. 15) Chronicon breve Principum romanorum, qui Goslariæ aut in vicinia egerunt, & eccleſias privilegiis ornarunt, finem faciens in anno tertio Adolphi, Regis Romanorum. 16) Catalogus vernaculus reliquiarum Eccleſiæ collegiatæ goslarienſis, des Munſters. 17) Antiquiſſimæ legis municipales civitatis Brunsvicenſis. Videntur confectæ tempore Ottonis I. Ducis Brunsvic. 18) Ordinarius Senatus brunsvicenſis, iuſſu ipſius conſcriptus A. 1408. 19) Antiquæ leges municipales Cellenſes, A. 1301. 20) Leges municipales civitatis imperialis Goslarienſis. 21) Leges metallicæ Montis Rammelii prope Goslariam: quales in uſu erant circa medium ſæculi XV. 22) Chronica S. Ægidii in Brunsvic, uſque ad A. 1474. qui

 liber

liber vocatur Compilatio chronologica. 23) Hen. *Hagen* Syllabus abbatum werthinenſium & helmſtadienſium. 24) *Vſſingi*, monachi werthinenſis, Carmen in laudem Werthinæ. 25) Werneri *Rolevinckii* de antiquorum Saxonum ſitu & moribus libri III. 26) Additiones & emendationes ad Vitam B. Mathildis, Reginæ Germaniæ. 27) Emendationes & ſupplementum Chronici *vveingartenſis monachi* de Guelfis Principibus. Vide T. I. 781. 28) Excerpta de Guelfis, & Viti *Arnbeck* Chronica Bavarorum inedita. 29) Narratio belli, quod Magnus iunior, Dux, eiusque filii cum Luneburgenſibus geſſerunt, a cive, ut apparet, brunsvicenſi, ſaxonico idiomate conſcripta. 30) Excerpta ex Collectaneis poëticis Theoderici *Blockii*, brunsvico-hildeshemenſis medici, circa finem ſæculi XV. florentis. 31.) Chronologia Abbatum ilſineburgenſium. Monaſterium hoc fuit ad hercynios montes diœceſis halberſtadenſis. 32) De origine & abbatibus monaſterii Luccenſis, in territorio hanoverano. 33) De abbatibus S. Michaëlis luneburgenſis. 34) Henr. *Bodonis* Syntagma de eccleſia gandersheimenſi. Quod hic correctius editur ex MSto. 35) *Arnulfi* Geſta Mediolanenſium, a tempore Hugonis Regis, uſque ad tempora ſcriptoris, h. e. medium ſec. XI. 36) Excerpta ex Necrologio monaſterii werthinenſis. 37) Excerptum ex Chronico Andr. *Danduli*, de rebus venetis. 38) Lacuna Chronici magdeburgenſis edita, ex MSto ſuppleta a Io. Georg *Eccardo*. 39) Legum wisbyenſium ab Henrico Leone confirmatarum Præfatio. Wisby eſt portus inſulæ Gothlandiæ. Privilegium autem Wysbienſibus datum reperies in Præf. Tomi III. p. 29. 40) Excerpta ex Chronico MS. eccleſiæ goslarienſis, dialecto ſaxonica. 41) Leges antiquæ civitatis Luneburgenſis de hereditatibus. 42) Excerpta Necrologii fuldenſis. Ita ergo iam tres inſignes ſcriptorum germanicorum conlectiones Deo opitulante recenſuimus. Et ſicuti Sim. *Schardius*, Io. *Piſtorius*, Chriſtian. *Vrſtiſius*, Iuſt. *Reuberus*, Marq. *Freherus*, Erpold. *Lindenbregius*, Henr. *Caniſius*, & Rein. *Reineccius* ſimile in colligendis & publicandis rerum germanicarum ſcriptoribus ſtudium adhibuerunt, multosque præſtantes libros ab interitu vindicarunt ita noſtro tempore hanc operam illuſtris ICtus, Io. Pet. *Ludevvig* ſuam fecit, quando novum volumen ſcriptorum rerum germanicarum (de quo vide *Acta erud.* p. 289.) anno 1718. Francofurti & Lipſiæ in apricam lucem pro-

produxit, daturus fortaſſe plura, ſi Deus vitam & otium, quæ hiſtoriæ patriæ æſtimatores ex animo adprecantur, indulſerit.

Altfridus, tertius Monaſterienſium in Weſtfalia epiſcopus, obiit A. C. 849. *Voſſ.* de Hiſtor. lat. l. 2. c. 35. p. 101.

Vffingus, qui & *Vffo friſius*, monachus werthinenſis, a Io. *Ciminnia* vir multæ eruditionis & elegantiæ dictus, claruit ſub Ottone II. ſæc. X. *Voſſ.* 113. *Leibnitius* Præf. in Tom. III 20.

Odilo, cluniacenſis abbas, Vitam S. Maioli, anteceſſoris ſui, victuris mandavit chartis, a *Fulberto* monachorum archangelus vocatus, primusque monachis ſuis præcepit, ut IV. Non. Novembris memoriam celebrarent omnium defunctorum: (qui ritus poſtea auctoritate Papæ comprobatus eſt) obiitque A. 1048. æt. 77. *Voſſ.* 117. *Leibnitius* Præf. in T. I. 11.

Rotgerus, aliis *Rogerus* dictus, in diœceſi colonienſi magnæ dignationis, & ſcholarum fortaſſe magiſter, floruit temporibus Ottonis I. & II. *Voſſius* 116. *Leibnitius* 12.

Sigebertus, fortaſſe gallus, monachus gemblacenſis, Henrici IV. & V. Imp. & coniugii clericorum defenſor, ideoque a Pontificiis contemtui & odio habitus, dedit Chronicon, Proſperi plumis ornatum, librum de Scriptoribus eccleſiaſticis, Epiſtolam pro eccleſiis leodicenſi & cameracenſi adverſus Epiſtolam Paſchalis II, Vitas SIGEBERTI Francorum Regis, S. Guiberti confeſſoris, & S. Maclovii, lucisque huius uſuram depoſuit A. 1113. *Cave* 444. *Olearius* T. II. 162. *Crenius* Diſſert. II. de furib. libr. §. 76. *Pope-Blount* 371.

Ditmarus, ex inclytis Comitibus, quibus caſtrum waldbeccenſe ſeu Riui ſilvatici hereditarium erat, primum monachus cœnobii S. Ioannis in urbe magdeburgenſi, hinc præpoſitus wallibicenſis, ac tandem mersburgenſis in Miſnia epiſcopus, ſinceriſſimus *Poſſevino* ſcriptor appellatus, prærmatura morte abreptus eſt A. 1018. æt. 42. *Voſſius* p. 240. *Olearius* T. I. 203. *Leibnitius* Præf. in I. Tom. p. 18.

Adelboldus, quem *Baronius* ad A. C. 1024. n. XI. Adalbertum vocat, epiſcopus traiectenſis undevigeſimus, auctoritate & gratia apud HENRICVM II. Imp. cuius vitam ſcripſiſſe creditur, valens, e vita huius mundi migravit anno 1027. *Voſſ.* l. 2. c. 42. p. 113. *Leibnit.* p. 21.

Tangmarus, presbyter, bibliothecarius ac notarius eccleſiæ

 hildes-

hildeshemenſis, ſtudiorum Bernwardi antehac moderator, eiusque italica in peregrinatione comes, floruit Henrici II. & Conradi II. ætate, ſæculo XI. *Voſſius* l. 2. c. 43. p. 114. *Leibnitius* 21.

Egbertus, trevirenſis, atque ex monacho ſchonaugienſi abbas S. Florini in diœceſi trevirenſi, claruit temporibus Conradi III. & Friderici Barbaroſſæ, & librum compoſuit de obitu ſororis ſuæ, S. Eliſabethæ, virginis ſchonaugienſis. *Voſſius* l. 2. c. 53. p. 135.

Guillelmus Apulus, ſive Apulienſis, conſilio, ſi non imperio Vrbani II. Papæ, & Rogerii Boſſi, Siciliæ Comitis, adeoque in fine ſæculi XI. & fortaſſe etiam initio XII. Carmen ſuum hiſtoricum condidit. *Voſſ.* l. 3. c. 6. p. 241. *Leibnitius* 25. *König* 371.

Otto *Morena*, laudenſis, Ottoni friſingenſi æqualis, vixit floruitque medio ſæculo XII, *Baronioque*, quod faveret FRIDERICI Barbaroſſæ Imp. partibus, altero pede claudicare dicitur. *Voſſ.* l. 3. c. 7. p. 245.

Rogerus *de Hoveden*, britannus, illuſtri genere editus, HENRICI II. Angl. Regis domeſticus, poſteaque in academia oxonienſi primus theol. profeſſor, ſcripſit libros II. Annalium anglicanorum, Hiſtoriam Regum Northumbriæ, & Thomæ Beckeri Vitam, ab Henrico *Savilio* laudatus, ut auctor cum primis bonus & diligens, veriſſimusque ſuperiorum temporum index, & claruit anno 1198. *Voſſ.* l. 2. c. 56. p. 141. *Cave* 481. *Labbe* de ſcript. eccl. T. II. 301.

Gervaſius Tilberienſis, ſic dictus ab oppido Tilburio vel Tilberia, in tameſina ripa ſito, Marte & arte clarus, Regni arelatenſis mareſchallus, tandemque canonicus, illuſtravit Hiſtoriam ſeu fabulas britannicas *Galfridi* monemutenſis, condidit Tripartitam hiſtoriam, librum de Vita B. virginis & diſcipulorum Ieſu, aliumque facetiarum, in gratiam HENRICI iunioris Regis Angliæ, a *Baleo* non mediocriter eruditus vocatus, ac floruit ſub OTTONE IV. Imp. cui in primis gratus erat, initio ſæculi XIII. *Voſſ* l. 2. c. 56. p. 142. *Cave* 490. *Leibnitius* 32. *König* 343. *Magirus* 387.

M. Theodericus *Engelhuſius*, ſive *ab Ingelhuſen*, presbyter einbeccenſis, Io. *Buſchio* dictus Saxoniæ lumen, obiit A. 1434. *Leibnitius* præf. in Tomum II. 54. *Wharton* Append. 68. *Mader* in Præfat.

Henr. *Bodo*, cluſini monaſterii ordinis S. Benedicti monachus, reformationis euangelicæ, in quam acerbe invehitur, tempora attigit, *Leibnitius* Præf. in Tom. II. p. 30.

Otto

Otto *Kultzingius*, patria ulleſſenſis, præpoſitus in Hilgenthal ordinis præmonſtratenſis, vixit floruitque A. 1383. quo, annitente in primis Alberto Duce Saxoniæ, qui Luneburgum tunc tenebat, monaſterium hilgenthalenſe, cumque eo ipſemet Luneburgum transferebatur. *Leibnitius* Præf. in T. II. 33.

Io. *Legatius* ſive *Legati*, S. Godhardi in Hildesheim, ordinis S. Benedicti monachus, ſtili elegantiam non admodum feliciter affectans, artisque impreſſoriæ recens tunc inventæ minime amicus, eamque fluxam artem vocans, floruit verſus exitum ſæculi XV. *Leibnitius* 36.

Ioannes *Buſch*, zwollanus, primum fuit præceptor claſſis quintæ in ſchola patria, deinde presbyter ac monachus in monaſterio bodingenſi colonienſis diœceſis in Ducatu montenſi, porro ſubprior monaſterii S. Mariæ wittenborchenſis in territorio brunsvicenſi, tandemque anno 1440. præpoſitus monaſterii S. Bartholomæi in Sulta prope Hildeſiam. *Leibnitius* 40.

Cæſarius *Heiſterbacenſis*, Coloniæ aut in vicinia natus, diſtinguendus a binis aliis plane cognominibus, ex monacho monaſterii Vallis ad S. Petri ſeu Heiſterbacenſis, diœceſis colonienſis, eiusdem prior, ordinis ciſtercienſis, vir conſpicuæ ſuo tempore doctrinæ, ſed multarum etiam fabularum narrator, reliquit libros XII. de Miraculis, Vitam S. Engelberti archiepiſcopi colonienſis, Vitam S. Eliſabethæ Landgraviæ, Moralitatis faſciculos, id eſt, homilias ſeu conciones morales ſuper omnes dominicas & feſta totius anni, Sermones in pſalmos, & Homilias quadrageſimales, atque hinc migravit anno 1237. *König* 15C. *Leibnitius* 47. I. G. *Eccardus* præfat. in Leibnitii Collectanea etymolog. p. 57.

Helmoldus, presbyter & rector parochiæ boſovienſis, diœceſis lubecenſis in Wagria ad Plonenſem lacum, S. Wicelini, & Geroldi epiſcopi lubecenſis primi, diſcipulus, Hiſtoriam huius ſuaſu ſcripſit a converſione Saxonum ad Chriſtum, & CAROLI M. rebus usque ad annum 1168. nec diu fuit ſuperſtes. *Voſſ.* I. 2. c. 53. p. 137. *Leibnitius* 49. *Magirus* 426. *Schurzfleiſch* in Biblioth. Schrader. T. I. O 2. & diſput. de rebus Pruſſ. in not. ad §. 6. qui Helmoldum ait optimum eſſe rerum slavicarum ſcriptorem, quamvis perperam confundat Slavos & Venedos.

Arnoldus, monaſterii ordinis S. Benedicti ad D. Ioannis apud

pud Lubecenſes abbas, Helmoldi continuator uſque ad annum Domini 1209. in rebus ſlavonicis fide dignior, quam in iis, quæ ad Italiam, Siciliam, & Græcorum geſta ſpectant, floruit ſæc. XIII. Helmoldus & Arnoldus ſtilo ſunt conſimiles; ſed ille gravior & veritatis ſtudioſior, hic, barbarie non tam in verbis, quam in rebus, ac ſuperſtitione ipſa magis magisque ingruente, in fabulas pronior. *Voſſ.* l. 2. c. 55. p. 140 *Leibnitius* Præf. in T. II. 49. *Olearius* P. I. 81.

M. Herm. *Cornerus*, lubecenſis, alius quam Hermannus Aedituus, familiæ dominicanæ monachus, & doctor theologiæ, ſcripſit Chronicam novellam: cuius priora ex fide dignis, ut ait, auctoribus depromſit, noviſſima autem ex certa rerum fide ipſe ſupplevit, vixitque clarus ſæc. XV. *Leibnitius* præfat. in Tomum III. 52.

Henricus, an Henningus? *Hagen* ante religionis reformationem ſcripſit, in illam ipſam autem acrius invectus eſt: quod tempori iſti condonandum. *Leibnitius* 20.

Wernerus *Rolevinck* ſive *Rolfinck*, de Laër, weſtfalus, monachus colonienſis ordinis carthuſiani, produxit Qq. XII. pro S. theol. ſtudioſis, Paradiſum conſcientiæ, & Faſciculum temporum a C. M. uſque ad annum 1480. (quem Io. *Lintarius* continuavit usque ad annum 1514) obiitque A. 1502. *Voſſ.* l. 3. c. 6. p. 177. *Leibnitius* 20. *Olear.* P. II. 141.

Vitus *Arnbeck*, landeshudanus, presbyter friſingenſis, Hiſtoriam bavaricam latine & germanice non indiligenter tractavit, & claruit ſub Duce Georgio Divite, ingolſtadienſis academiæ fundatore, qui deceſſit anno 1501. *Leibnitius* 23.

Arnulfus, pronepos fratris Arnulfi archiepiſcopi, qui tempore Ottonis Magni in cathedra mediolanenſi ſedit, ob antiquitatem & res, quas ſcripſit, auctor minime ſpernendus, nominis celebritatem nactus eſt ſub HENRICO IV. Imp. *Voſſ.* l. 2. c. 47. *Leibnitius* 26.

Andr. *Dandulus*, patricius venetus, & anno 1332. æt. 36. ad dignitatem ducalem evectus, cuius *Petrarcha*, *Blondus*, Bern. *Iuſtinianus*, *Sabellicus*, *Leander*, *Cuſpinianus* & alii, cum honore, ceu fas eſt, mentionem faciunt, Chronicon ſuum, quamvis & italice exſtet, latino ſcripſerit idiomate. *Voſſ.* 250. *Lexic. univ. hiſt.* T. II. 801. Pet. *Iuſtinianus* lib. IV. dell' Hiſtor. venet. p. 112.

IV.

IV.

Olai MAGNI Hiſtoria de gentibus ſeptentrionalibus. Romæ 1555. Recuſa Antverpiæ anno 1558. Baſileæ anno 1567. & Francofurti A. 1618. ſicut antea prodierat Venetiis anno 1539. Atque hic meus codex a Michaële *Von Kaden* I.V. Doctore pervenit ad ſereniſſimum Principem *Iulium*, Ducem Brunsv. ac Luneb. qui ſymbolum & nomen ei ſuum appinxit hoc modo:

Aliis inſerviendo conſumor.

Iulius D. B & L.

17. *Iuli Anno* 1567.

Auctor in hiſtoria iſta, cuius ſunt XXII. libri, verba facit de populorum ſeptentrionalium diverſis ſtatibus, conditionibus, moribus, ritibus, ſuperſtitionibus, diſciplinis, exercitiis, regimine, victu, bellis, ſtructuris, inſtrumentis, ac mineris metallicis, nec non univerſis pene animalibus in Septentrione degentibus, eorumque natura, & ſingulis fere narrationibus præmittuntur icones ſive figuræ. Sub finem libri exhibetur 1) Concordantia vocabulorum italicorum ac gothicorum. 2) Vocabula latina cum vulgaribus gothicis concordantia. 3) Sermones italici ac gothici in idem tendentes. Ex his multorum vocabulorum italicorum origines multo planius ac felicius diſces, quam ſi vel Latinorum vel Græcorum quercum excutere labores. Et ſicut curioſus eſt liber, ita e latina in alias linguas translatus fuit, videlicet in germanicam, belgicam & anglicam. Nec eius Epitome ſive Breviario deſtituimur: dedit enim illud Corn. *Grapheus*, ſuo nomine *Skriver*, aliis *Scribanius* dictus, Antverpiæ A. 1562. quod ibidem recuſum A. 1586, Ambergæ 1599. & Lugduni Batavorum 1652.

Olaus *Magnus*, ſuedice *Store*, lincopenſis gothus, Ioannis archiepiſcopi upſalienſis & Primatis Sueciæ germanus, initio Præpoſitus ſtregnenſis, deinde fratris in exilio religionis cauſa ferendo ſecretarius, & comes individuus, eiusque in archiepiſcopatu a PAVLO III. creatus ſucceſſor, ſed non admiſſus ad uſumfructum ſedis ſuæ, adhuc tamen canonicus ædis Lambertinæ leodienſis, Concilio tridentino interfuit iuſſu creatoris ſui, certos ei aureos ad victum quotidianum largientis, ac poſtea Romæ in xenodochio S. Brigittæ uſque ad finem vitæ altus ac ſuſtentatus eſt. Vt autem vitæ miſeriam falleret, ſtudiis dabat operam, & hinc

non tantum præſens opus compoſuit, poſteriſque reliquit, ſed etiam Epitomen revelationum S. Birgittæ ſive Brigittæ, & Tabulam terrarum ſeptentrionalium. De Hiſtoria eius gentium ſeptentrionalium varia quidem dantur eruditorum iudicia; præponderant tamen faventes, interque eos *Conringius*, *Bœclerus* & Thom. *Bartholinus*, qui eum pro ſcriptore non ita, ut vulgo creditur, fabuloſo habent. Et ipſe *Olaus* in Præfat. ſeu dedicatione ad Adolphum a Schowenborg, Archiepiſcopum colon. & Electorem Principem, *nihil a ſe relatum ait, tam de rerum naturis, quam gentium ritibus, quin irrefragabilium auctorum teſtimoniis firmiſſime confirmetur.* Vide omnino Io. *Schefferum* in Suecia liter. p. 26. & Io. *Mollerum* in Hypomnemat. ad illam p. 367.

V.

Wolfgangi LAZII de Gentium aliquot migrationibus libri XII. cum multis figuris. Francofurti 1600. Editio prioribus, baſilienſibus puta A. 1564. & 1572. purgatior. Ex bibliotheca Herm. Conringii. In quibus præter ceteros populos, Francorum, Alemannorum, Suevorum, Marcomannorum, Boiorum, Carnorum, Tauriſcorum, Celtarum, atque Gallogræcorum primordia & poſteritas, quæque ex his inſigniores Principum, Comitumque ac Nobilitatis totius pene Germaniæ, Latiique & Galliæ ſtirpes proceſſerunt, explicantur. In Præfatione ſive dedicatione ad Io. Iac. Fuggerum de inſtituto ſuo diſſerit auctor, gentem Fuggerorum dilaudat, ſeque contra iniquos defendit adverſarios, faſſus interim, fieri potuiſſe, ut hic & illic hallucinaretur: nam nec induſtrios peritosque ſagittarios ſcopum ſemper tangere.

Pag. 526. Witikyndus ſecundus, primus ædificavit Withyn, *quod hodie Witenberga* nuncupatur. | Withyn ſive Wetinum *falſo ſtatuitur Witenberga.* I. I. *Mader* præfat. in Chron. Montis ſer. 14.

Wolfg. *Lazius*, viennenſis, qui puer XIV. annorum græcos auctores legere ſciebat, præter medicam, quam exercebat & docebat, artem, ſtudio antiquitatum, in primis hiſtoriarum, deditus, atque a FERDINANDO I. Imp. æſtimatus, nobilitatis honore ac privilegiis ornatus, atque in numerum Conſiliariorum cooptatus,

tus, magna cum laude Viennæ vixit Auſtriæ, ſcripſitque Rerum viennenſium commentarios, Genealogiam auſtriacam, de Rebus græcis libros II. Commentarios Reip. romanæ in exteris provinciis bello acquiſitis conſtitutæ, Chorographiam Pannoniæ, Tabulas Imperatorum in ære exſtantium, & alia, denatus anno Chriſti 1555. ætatis 51. Cum iudicio tamen legendæ ſunt eius commentationes, quia ſæpe fabulas immiſcet, incertas & confuſas genealogias tradit, atque in hiſtoria romana accuſatur plagii. Melch. *Adamus* in Vit. Medicor. 137. *Friſius* Epit. Biblioth. Geſner. 824. *Cren.* Method. T. II. 130. *Feller* Monument. inedit. p. 419. *Richard.* Hiſt. biblioth. cæſ. vindobon. 35. A *Scaligero* in Scaligeran. p. 232. paullo acerbius tractatur, ut compilator & corraſor, qui omnia ſine iudicio imprimenda curarit; ſed *Thuanus* ad A. 1555. p. 320. eum laudat, ut rerum græcarum, romanarum & germanicarum non indiligentem ſcriptorem, quod præclara eius monumenta apud poſteritatem teſtentur: item patriæ ſuæ illuſtratorem vocat, & antiquitatis ſolertem indagatorem. Audiendus tamen eſt etiam *Morhofius* Polyh. T. III. p. 21. ſcribens: De migrationibus gentium omnia ſunt imperfecta: nam Wolfg. *Lazius*, qui hoc argumentum ſibi ſumpſit, *plane a ſcopo politico dilabitur*; cur autem? quia cauſas mutationum & excidiorum non e politicis rationibus deducit. Et G. H. *Urſinus* in Onomaſtico german. græco (Actor. erud. A. 1690. p. 469.) notat, eum hoc in opere peſſime deſcribendo corrupiſſe bonas voces græcas, multasque admiſcuiſſe græcobarbaras, quasdam ipſummet confinxiſſe, nonnullis etiam ſignificationem affinxiſſe plane falſam.

VI.

Io. AVENTINI Annalium Boiorum libri VII. Ingolſtadii 1554 Quæ editio ut optima laudatur a nobiliſſ. viro, H. D. *Meibomio* orat. de genuin. Hiſt. germ. fontib. 39. Recuſi autem ſunt Baſileæ A. 1580. 1651. Francof. 1627. Eosdem de novo cum acceſſione Abaci Aventin. & Fran. *Guillimanni* Helvetia, ſuaque præfatione dedit illuſtris N. H. *Gundlingius*, Lipſiæ A. 1710 de qua vide *Bibliotheca nova* T. I. 651. & *Betulii* ſeu I. H. Burchardi Epiſt. ad amicum de Relat. itiner. C. H. E. D. p. 5. Ipſe etiam Aventinus hiſtoriam ſuam germanice reddidit, eaque primum prodiit Francofurti A.

 1566.

1566. recuſa A. 1622. Neque tamen credendum, vel germanicam iſtam, vel Ciſnerianam eſſe auctiorem. *Biblioth. nova* T. I. 660. Complectitur autem hoc opus hiſtoriam non tantum bavaricam, ſed totius etiam Germaniæ a mundi diluvio uſque in A. C. 1460. eſtque omnibus illis, qui Germaniæ res noſſe cupiunt, poſt *Lehmanni* Chronicon ſpirenſe diligenter legenda. *Neu* in Mantiſſa ad Deg. Wheari Relect. hiemal. p. 25. Præmittuntur huic libro Hier. *Ziegleri*, in acad. ingolſtadienſi Poëſ. profeſſoris, (cui a ſuperiori Poteſtate cura edendi demandata fuit) Epiſtola dedicatoria, eiusdemque Præfatio, & Catalogus vocabulorum quorundam germanicorum, ab Aventino duriuſcula latinitate donatorum, item doctiſſimorum ad illum Epiſtolæ, denique Vita Aventini ab eodem ſcripta *Zieglero*.

Pag. 36. Regni babylonici, quod & Aſſyriorum, atque a Nimrodo conditum eſt, primordio, *Tuiſco* Gygas pater Germanorum & Sarmatarum, *cum XX. ducibus*, Sami fratris ſui nepotibus, ex Armenia venit in Europam.

Hæc depromta ſunt *ex pſeudo-Beroſo*. Et Tacitus *Tuiſtonem* vocat, qui hic Tuiſco dicitur. C. S. *Schurzfleiſch* Epp. ſelect. p. 686.

P. 93. Auguſtam -- quidam *falſo Vindelicorum* cognominant.

Immo *recte*. Ægid. *Tſchudus* in Epp. Goldaſti p. 229. Aliquoties etiam notatur Aventinus a Mar. *Welſero* in Opp.

Ioannes *Aventinus*, (ſic dictus a Superioris Bavariæ urbe patria Abensperg, quæ latine non tantum Abuſina, ſed etiam Aventinium dicitur, ubi natus eſt A. 1566) cuius gentilitium nomen erat *Thurnmaier*, quod ipſe mutavit in *Duromarum*, vocans ſe in Rudimentis grammaticæ Io. Aventinum Duromarum, artium Magiſter pariſienſis, matheſin & philologica atque hiſtorias Viennæ, Cracoviæ, aliisque in locis prælegit, dehinc conſtitutus præceptor *Ludovici* & *Erneſti* fratrum, Bavariæ Ducum, qui poſtea viri facti, una cum *Guilielmo*, itidem Bavariæ Duce, ſcribendi Annales provinciam ei impoſuerunt. Materiam horum Annalium ex omnibus Bavariæ tabulariis & X. libris Germaniæ illuſtratæ collegit, inque iis conſcribendis diligentiam & fidem

dem ſingularem adhibuit, ita ut merito apud orbem eruditum magnam iniret gratiam. Confligandum quoque ei fuit cum tenui & adverſa fortuna, (nam nec laute vivere potuit, & in carcerem fuit coniectus. A. 1629. non ob liberiora quædam & acerbiora, quæ contra Bavariæ Duces effutiverit, ſed ob hæreſeos, a qua tamen immunis erat, fraudem; licet enim cum Proteſtantibus quibusdam, ipſoque etiam Phil. Melanchthone, familiaritatem coleret, a ſua tamen religione minime receſſit, celebratus in Epitaphio, quod Ratisbonæ ad S. Emerani viſitur, veræ religionis amator) nec non cum uxore, quam ſexagenarius duxit, rixoſa & malorum morum, ac tandem obiit A. 1534. ꝗt. 68. Eruditorum de eo iudicia huic præmiſſa ſunt operi, aliaque collegit *Magirus* p. 89. Videantur etiam, qui itidem de eo agunt, *König* 71. Melch. *Adam.* Memor. philoſ. 75. *Gerhard.* Conf. cathol. 12. *Rupert.* in Synopſ. hiſt. Beſoldi c. 18. p. 666. vel 597. I. *Saubert.* in Mirac. aug. conf. 85. *Leibnitius* præfat. in Adlzreiteri Hiſtor. bavar. (in *Actis erud.* A. 1711. 57.) *Olear.* Biblioth. S. part. I. 94. *Zſcackwiz* Prolegom. in Introd. in Ius publ. 35. *Biblioth. Schrader.* P. I. 115. Scripſit etiam, præter dicta Grammaticæ rudimenta, Explicationem veterum conſuetudinis numerandi per manus digitosque, Annales ſchirenſes (niſi forte hi ſunt VIImus Annalium Boiorum liber) & de Origine Saracenorum.

VII.

Alb. KRANTZII Metropolis, ſeu Hiſtoria eccleſiaſtica. Eiusdem Wandalia, item Dania, Suecia, & Bellum dithmarſicum, cum Chriſtiani *Cilicii* Deſcriptione belli dithmarſici, A. 1559. geſti, quo Dithmarſi in Principum poteſtatem venerunt, p. 423. Iac. *Ziegleri* Schondia, p. 473. & CHRISTIERNI II. regis Daniæ crudelitate erga Proceres Sueciæ & populum holmenſem. p. 498. Francofurti 1590. Editio accuratior & emendatior. Metropolis, nomen ſuum ab Hamburgo, eccleſiarum ſaxonicarum metropoli, mutuata, complectitur hiſtoriam ab imperio Caroli M. ſeu A. 780. ad ſæculum XVI. ſeu annum 1504. in eaque agitur de eccleſiis a Carolo M. inſtitutis, vel inſtauratis. Io. *Moller* Iſag. ad hiſtor. cimbr. P. I, 103. Compendium eius quoddam exſtat in præfat. auctoris.

Metropol. lib. I. c. 6. p. 6. Verdæ conſecratus eſt iuſſu Regis (Caroli M.) epiſcopus Swibertus, profeſſione monachus, *Abbas, natione Anglicus.*

Suidbertus, monachus Angliæ benedictinus, Friſiorum, Cimbrorum & Saxonum apoſtolus, tandemque epiſcopus ad Rhenum werdenſis, floruit circa confinia ſæculi VII. & IIX. diuerſusque eſt ab eo, *quem Carolus M. anno Chriſti 786. eccleſia verdenſi ad Alleram epiſcopum præfecit.* Io. *Moller* de homon. 625.

Wandalia, de *Wandalorum* origine &c.

Vendia, de *Vendorum* origine &c. Nam perpetuo hic Vendia & Vendi cum Wandalia & Wandalis confunduntur. C. S. *Schurzfleiſch* diſp. XXIX. de vita ALBERTI III. p. 105.

Alb. *Krantzius*, hamburgenſis, Theol. & Decretor. doctor, canonicus, lector facundiſſimus doctiſſimusque, & olim decanus, morum ac virtutum ſpecimen & exemplar, patriæ decus, præter Hiſtorias in verſibus etiam, atque, ut tunc ferebant tempora, dicendi genere excellens, obiit Hamburgi A. 1517. mortique vicinus, lectis Lutheri contra indulgentias ſcriptis, dixiſſe fertur: *Vera quidem dicis, bone frater, ſed nihil efficies. Abi in cellam tuam, & dic: Miſerere mei, Deus.* M. *Adam.* in Vitis philoſoph. p. 33. Nonnullis dicitur compilaſſe Adamum bremenſem, Helmoldum, Theodericum Niemium & Gobelinum Perſonam, nec ſemper bona fide ex aliis ſua hauſiſſe. H. *Meibom. ſenior* apud Magirum p. 497. & *iunior* in præfat. Rer. german. huiusque fil. H. D. in orat. adit. 54. Autor *Hiſtor. Flagellantium* p. 294. & *Schurzfleiſch* diſp. de Reb. ſlavic. §. 4. Sed eum defendit Io. *Moller* l. c. p. 111. Adde *Chytraum* in procem. Chron. ſaxon. p. 12. *Voſſ.* de Hiſtor. lat. p. 201. *Whearum* 156. *Neu* in Acceſſionib. 306. ac *Olearium* Biblioth. ſcript. eccleſ. 427. De vita Krantzii exſtant Oratio Sim. *Pauli*, & Deſcriptio Ott. *Sperlingii*: ſed non facile reperiuntur. Denique obſervandum, eum quoque ſcripſiſſe Saxoniam, ſive libros XIII. de Saxonicæ gentis origine & expeditionibus, Cardinalemque *Bonam*, qui in Notitia au-

ctorum

ctorum Tomo III. (c) 2. eius facit mentionem, notas marginales tribuere, ut vocat, Sectariis.

Sub Chriſtiani *Cilicii* larva latet Henr. *Ranzovius*, Eques holſatus, Ioannis trium Daniæ Regum in Ducatibus cimbricis vicarii filius, & ipſe poſtea trium etiam Daniæ Regum in Cimbria vices gerens, eorumque a conſiliis ſanctioribus, pari cum patre litterarum æque ac armorum gloria illuſtris, A. 1599. Kal. Ian. æt. 73. defunctus, ſicut obſervarunt *Placcius* de pſeudon. 183. Io. *Moller* P. I. Iſag. ad Hiſtor. Cherſon. cimbr. p. 108. & 140. & P. II. 630. *Mencke* de Charlataneria erud. 25. & Nic. Pet. *Sibbern* Biblioth. hiſtor. dano-norveg. 188. Plura de illuſtriſſimo hoc Ranzovio, eiusque vita, ſtudiis, libris, prædiis & encomiis dabunt Pet. *Lindenberg* in præfat. in Hypotypoſ. & Georg. Lud. *Frobenius* in Epp. Ranzovii; de quibus iterum vide *Mollerum* l. c. 227. 230. Adde, ſis, *Wechelum* in ep. dedicat. Scaligero de Emend. temp. præfixa, *Kænigium* 677. & *Crenium* Methodor. T. III. Inter libros eius ſunt Aſtrologia, Certitudo aſtrologicæ ſcientiæ, Catalogus virorum excellentium in arte aſtrologica, de Annis climactericis, de Conſervanda valetudine, Diarium, ſeu calendarium romanum.

IIX.

Dav. CHYTRAEI Chonicon Saxoniæ & vicinarum aliquot gentium. Lipſiæ 1593. Ex bibliotheca D. Iac. *Schopperi*. Eſt continuatio Crantzii, & comprehendit res geſtas ab anno 1500. ad annum uſque 1593. continuatum autem poſtea fuit ad annum 1601. Et C. S. *Schurzfleiſchius* continuare id potuiſſet in iis, quæ ſub titulo Saxoniæ Vandaliæque editurus erat, ut ipſe memorat Epp. ſelectar. p. 314. Laudatur hoc Chytræi opus a *Conringio* de Antiquiſſ. ſtatu Helmſtad. & vicin. p. 114. ut perquam præclarum & longe utiliſſimum, atque auctor eius vocatur polyhiſtor maximus, ſicut ab Henrico *Meibomio* Irmenſul. ſaxon. c. 12. p. 26. rerum ſaxonicarum ſcriptor diligentiſſimus. Quibus adde H. D. *Meibomium* Orat. aditial. p. 47. Et ipſe auctor, ſi & eum lubet audire, ſub finem Præfat. ait: Ego quidem vere adfirmo, me bono & ſimplici ſtudio, in nullius hominis gratiam vel odium præſentem hanc Chronici Sylvam collegiſſe. Vbi notabis, modeſtiæ eius tribuendum, quod librum ſuum non Chronicon, ſed *Chronici Silvam*

vam appellat. Ceterum in Præfatione agit auctor de religionis ac regnorum memorabilibus, familiarumque mutationibus, quæ contigerunt ſæculo XVI. in Proœmio autem de Chronicorum auctore principali, & fine, ac uſu, atque inter inſignes hiſtoricos præcipuas partes tribuit *Herodoto, Thucydidi, Livio*, & *Guicciardino. Schurzfleiſchius* tamen diſp. de Reb. ſlavic. §. 4. notat Chytræum noſtrum, quod æque, ac *Cranzius*, Vandalorum & Vinedorum vocabula permutet.

Pag. 59. *Munire id oppidum* (Helmſtadium Saxoniæ) CAROLUS, CAROLI magni filius, *adverſus* Sorabos & *Vilſos bella gerens* cœperat, idque S. Ludgero, primo epiſcopo Monaſterienſi, tradiderat, ut in populis a CAROLO ſubiugatis prædicanti *tutus receptus eſſet*.

Hæc omnia ſunt *nugæ*, veritate carentes. *Conring* de antiq. Helmſtad. ſtatu & vicin. p. 116.

IX.

Cyriaci SPANGENBERGII Chronicon ſaxonic. (Sachſiſche Chronica.) Francofurti 1585. Editio correctior & auctior. Prior prodierat Islebiæ A. 1572. ſub titulo Primæ partis Chronici mansfeldici; ille autem, teſte *Reimmanno* P. II. de libris geneal. p. 194. in præſentem transmutatus fuit, ut liber eo facilius emtores reperiret. Agitur in eo de veteribus Germanis, Saxonibus, Suevis, Francis, Thuringis, Miſenis, Vandalis, Slavis, Cimbris & Cheruſcis, præcipueque reſpicitur ad terras Saxoniæ & Hercyniæ, & hiſtoria traditur a prima Germaniæ origine uſque ad A. C. 1572. Sed hæc eſt tantum prima operis pars; reliquæ autem VI. quarum contenta indicantur in præfatione, deſiderantur. Indicem libri confecit Bened. *Taurer*. Vid. *Neu* Acceſſ. ad Mantiſſ. 230.

Gerhardi DE ROO Annales, oder Hiſtoriſche Chronik der Durchl. Erz-Herzoge zu Oeſterreich Habſpurg. ſtammes, e latino in germanicum tranſlati a Conr. *Decio* (germ. *Dietz*) a Weidenberg, cum multis figuris & hominum & inſignium. Auguſtæ Vindel. 1621. Auctor eas ſcripſerat latine, & hæc editio, quæ A. 1592. f. Oeniponte prodiit, cum tantum C. exemplaria excuſa fuerint, evaſit

evaſit rariſſima, ſicut nec verſionis facile dabatur copia: ut igitur damnum, quod inde ſentiebat Resp. litteraria, tolleretur, novam, eamque nitidam & emendatiſſimam Halæ Saxonum A. 1709. 4. dedit vir boni publici ſtudioſiſſimus, iamque illuſtri ſanctioris conſilii ordini a potentiſſimo Rege Boruſſorum adſcriptus, N. H. *Gundlingius*: de qua *Novam* vide *biblioth.* T. I. 42. Continet autem Chronicon hoc hiſtoriam a RVDOLPHO I. uſque ad CAROLVM V. Cuius contenta recenſet *Struvius* Biblioth. antiq. m. Ian. A. 1705. p. 1.

Ger. *de Roo*, veteraquinas, Ferdinandi Archiducis Auſtriæ, qui Oeniponti ſedebat, bibliothecarius, obiit inter annum 1580. & 1590. *König* 700. Laudem habet ſcriptoris gravis & prudentis, apud *Bœclerum* Bibliograph. crit. p. 327. & graviſſimi cumprimis ſcriptoris, apud *Kriegkium* in Conſtitut. rei ſcholaſt. ilfeldenſis p. 231. Neque prædictus *Struvius* Biblioth. hiſtor. p. 503. dubitat de Annalibus pronunciare, eos multa prudentia & ſtili elegantia eſſe ſcriptos, atque accuratiſſimam rerum auſtriacarum notitiam, multis monumentis excuſſis, præbere.

X.

Henr. BVNTINGII Chronicon Brunſvicenſe & Luneburgenſe (Braunſchweig. und Lüneburg. Chronica) Magdeburgi 1596. In quo deſcribitur, quam præclara in his terris ante & poſt natum Chriſtum opera ſint peracta, quam excellentes Imperatores, Reges, Principes ac Domini, omni tempore in iis regnarint, unde potiores urbes originem & nomen ſuum traxerint, cum Chronico eccleſiæ cathedralis hildesheimenſis. P. III. 99. Hiſtoria hæc perducitur uſque ad annum 1483. in altera autem editione, eaque anni 1620. aucta & producta fuit uſque ad annum modo dictum, per Henr. *Meibomium*. Cl. *Leuckfeldius* aliquot centurias notarum exemplari ſuo adſcripſit, easque edere aliquando poſſet ac vellet, immo & exornare numiſmatibus ſer. Domus Brunsvico-Luneburgicæ.

Henr. *Büntingius*, hannoveranus, primum calenbergenſis, deinde grunovienſis paſtor, poſtea Superintendens goslarienſis, poſt remotionem ab hoc munere, quæ ob lites cum Miniſterio, phraſin hanc, *continuctionem corporis & animæ in Chriſto eſſe perſonalem unionem*,

 neuti-

neutiquam tolerante, decreta fuit, in patriam rediit, ibique per ſeptennium privatus vixit, defunctus A. 1606. æt. 61. Scripta eius potiora, præter noſtrum præſens, ſunt Itinerarium biblicum, Chronologia ab initio mundi ad ſua tempora, & Harmonia euangeliſtarum, conſtans III. Partibus. Inſignis fuit hiſtoricus, mathematicus & theologus, laudatus a pluribus eruditis, quorum teſtimonia in vita eius collegit *Leuckfeldius*. Quibus adde ſis *Magirum* 155. *Quenſtedium* de patr. illuſtr. viror. 237. & *Calvœrium* Saxon. inf. gentil. & chriſtian. 537. *Reimmannus* autem in Hiſt. litter. de libris genealogicis P. II. 195. narrat, Büntingium ex Spangenbergio integra capita deſcripſiſſe.

Hermanni HAMELMANNI Chronicon oldenburgicum, Oldenburgiſch Chronicon. Oldenburgi 1599. In quo antiquiſſimi Comites Oldenburgi & Delmenhorſti, a quibus auguſti Reges Daniæ, & Duces Holſatiæ deſcendunt, eorumque proſapia, facta, gubernatio, vita & exitus deſcribuntur, multæque figuræ illuſtriſſimos viros & inſignia repræſentantes adduntur. Hiſtoria hæc initium ſumit a Wedekindo magno, & terminatur in anno 1594. Cui tamen alia manus ea ſubiunxit, quæ contigerunt ab hoc tempore uſque ad annum 1599. In Dedicatione auctor hiſtorici & genealogici ſtudii utilitatem ac iucunditatem commendat, ſe contra eos tuetur, qui ipſum talia ſcribentem ab officio ſuo recedere criminabantur, & Comitem Ioannem orat, ut librum ante eius editionem per viros doctos ac peritos revidendum & corrigendum curet, licet ipſe iam tum multis in locis recognoverit & emendaverit.

Herm. *Hamelmannus*, oſnabrugenſis, theol. Licentiatus, & Superintendens oldenburgenſis, ſcripſit etiam Genealogiarum & familiarum illuſtrium libros aliquot, Hiſtoriam eccleſiaſticam renati euangelii per inferiorem Saxoniam & Weſtphaliam, peculiarem de claris Weſtphaliæ viris commentarium, (de quibus pluribus agit *Reimmannus* Hiſtor. liter. geneal. ſect. II. 173. & multa theologica, quorum catalogum, ipſius manu conſcriptum, tradit *Friſius* in Epit. biblioth. Geſner. p. 338. Addo & hoc, *Leuckfeldium* multa poſſidere Hamelmanni ſcripta inedita, nec ei denegaturum, qui iuſtum pro iis pretium ſolverit) mortalitatemque depoſuit A. 1596. æt. 71. *Quenſtedio* in Patr. illuſtr. viror. p. 206. dicitur multæ lectionis theologus: *Conringio* de antiq. Helmſtad. ſtatu p. 119.

Chro-

Chronico ſuo de rebus huius regionis bene meritus: Io. *Goëſio* weſtphalo in notis ad Chytræi Orat. de Weſtphalia, weſtphalicarum rerum peritiſſimus; quamvis addat, minus elegantem eſſe ſcriptorem: & H. D. *Meibomio* Orat. de genuin. hiſt. germ. fontib. p. 73. ob inſignem peritiam & diligentiam laudandus. Vide *König* 378. *Magirum* 418. *Leuckfeld.* Antiqq. gandersheim. 309. Vbbo *Emmius*, patriæ amore ductus, recens editum Hamelmanni Chronicon mox impugnavit, ſed Ger. *Giſekenius* ICtus ſequente anno, videlicet 1600. iuſſu Gerardi Comitis oldenburg. Apologiam pro Hamelmanno oppoſuit. *Nos* in Acceſſion. ad Mantiſſam de hiſtoricis particular. p. 362.

XI.

Io. LETZNERI Daſſeliſche und Einbeckiſche Chronica. (Chronicon Daſſelenſe & einbecenſe) Erfurti 1596. Eſt hiſtorica deſcriptio antiquiſſimorum Comitum & Dominorum daſſelenſium, eorumque comitatus & dominii in Saxonia, Viſurgim inter & Leinam, territorium Gottingenſe & Comitatus atque dominia eberſteinenſia & humburgica, nec non ſilvæ ſollingenſis, atque inde ſurgentium ſcaturiginum & fluviorum, & urbium Daſſeliæ atque Einbecæ: item monaſteriorum, beneficiorum, eccleſiarum, parochiarum, vicorum, & caſtellorum, antiquiſſimarumque familiarum nobilium; cum multis figuris. In Dedicatione & ipſe celebrat utilitatem hiſtoriæ, & monſtrat, quomodo iis utendum ad evellendum vitia, & exercendum virtutes, neque ſe hoc & ſimilibus ſcriptis limites tranſiliiſſe ſacri ſui officii.

Io. *Letzner*, hardeſſianus, primum leuthorſtianus, deinde, & quidem ab anno 1589. uſque ad annum 1610. quo videndi facultatem amiſit, iberenſis in Principatu grubenhagenſi paſtor, obiit tandem in pagi Strohthagen pro ſe ſuisque exſtructa domo, anno 1613. in vigilia Quadrageſimæ. Scripſit multa, in primis in hiſtoriis, atque ideo laudem conſecutus eſt patriarum antiquitatum diligentis & induſtrii indagatoris, apud Henr. *Meibomium*, eiusque pronepotem Herm. Dietericum Orat. adit. p. 69. *Conringium*, *Serarium*, *Ludewigium*, & *auctorem Candidarum cogitationum* ſuper extract. & ſcript. menſtr. p. 53. Adde, ſi lubet, *Magirum* p. 513. *Conringiana* 116. *Maderum* præf. in Engelhuſii Chronicon)(3. Iuſtum *a Dransfeld* Prodrom. monument. quorund. gottingenſ. 8. Sed iuvabit

vabit ſpeciatim indicare alia eius ſcripta, quæ quidem ſunt ſequentia: Chronicon heynenſe, Chronicon corveienſe, quod A. 1604. de novo prodiit Hildeſiæ, ſub titulo Chronici LVDOVICI Pii & monaſterii corbeienſis. & Hiſtoria de S. Bonifacio, Hildeſiæ edita A. 1602. Inedita autem, indice I. F. *Fellero* in Monum. var. inedit. p. 41. ſunt hæc: Chronicon hildesheimenſe, Genealogia nobilium a Schwanring & Pleſſe, Genealogia Ranzoviorum, *Eckſtormii* Chronicon walckenriedenſe, Cœna Cypriani *Mauri* epiſcopi ad LOTHARIVM regem Franciæ, in germanicum idioma translata a Letznero, rhythmice, & vaſtum opus Chronici brunsvicenſis, luneburg. & gottingenſis, ab initio mundi uſque ad ſua tempora. Hæc etiam tradidi in *Annotat.* ad Extractum Letzneri de monaſterio cæſareo Regioluterenſi p. 10. & ſeqq. ſed illa ex hisce, ſi forte diſcrepant, iam velim corrigi atque emendari.

Andr. ANGELI Chronicon holſaticum, (Holſteiniſche Chronica) Wittebergæ 1597. Conſtat II. Partibus, in quarum prima deſcribuntur Cimbriæ familiæ equeſtres, in altera urbes eius & oppida, unde nomina ſua traxerint, quibus in locis ſitæ, a quibus conditæ, & quando, atque a quibus leges & ſtatuta ſua acceperint. Cum multis figuris, & Narratione, quam fortiter Equites pariter ac civitates belli aliisque temporibus ſe ſe præſtiterint, & quanta perpeſſi ſint incendia. In Dedicatione de nobilitate diſſerit, docens, eam eſſe a Deo ſive immediate, ſive mediate, primum nobilem fuiſſe Adamum, eiusque nobilitatis codicillos extare in I. cap. Geneſeos; nobilitatem autem hanc, per lapſum hominis infirmatam ac pæne amiſſam, poſt diluvium in Noa eiusque filiis reſtauratam, e quibus tamen Chamus feudo & iuribus nobilitatis exciderit; poſtea eam a Deo propagatam in Abrahamo, eiusque filiis, niſi quod Rubenus & Simeon feudo ſuo fuerint privati; præterea in Ioſepho, Moſe, Ioſua, Calebo, & ceteris Iudicibus; in Saule & Davide, (apud quos tamen ſummæ nobilitatis ſive regia dignitas non ſemper manſit) in Ieroboamo, Iehu, Cyro: ſemper fuiſſe homines honeſtos, qui nobilitatem habuerint pro divino ſtatu, & honorifice de ea ſcripſerint, nominatim Philonem, Plutarchum, Laërtium, Platinam, Tiraquellum, Humfredum, Oſorium, Malleolum, Selneccerum, & Seb. Münſterum, ſuoque tempore Rein. Reineccium,

Mar.

Mar. Wagenerum, & Cyr. Spangenbergium; ſed de integrarum nationum ac provinciarum nobilitate neminem, aut certe perparum; cetera extare Chronicon nobilitatis helveticæ, Pet. *Albini* Chronicon nobilitatis miſnicæ, atque hoſce auctores ſe iam imitari, ſaltem conari, ut imitetur.

Andr. *Angelus*, marchicus, paſtor ac præpoſitus ſtruthiomontanus, ſiue ſtrausbergenſis in Marchia media, denatus A. 1598. dedit etiam Annales Marchiæ brandenburgicæ idiomate german. uſque ad annum 1596. & H. D. *Meibomius* fatetur in Oratione aditiali p. 70. eum marchicam hiſtoriam non male illuſtraſſe. *Kœnig* 40. In narratione de Io. *Hiltenο*, & quibuſdam prædictionibus de interitu regni turcici, Dav. *Herlicii* vitula araſſe, e Iac. *Thomaſio* obſervat *Crenius* Diſſert. III. de furib. librar. p. 251.

XII.

Chriſtoph. LEHMANNI Chronicon Spirenſe, germanice. Francofurti ad Moenum 1711. Editio quarta, emendata & aucta per Io. Melch. *Fuchſium*. In Chronico iſto traduntur 1. origo, incrementum, regimen, privilegia & memorabilia urbis Spiræ. 2. origo & regimen Imperii germanici. 3. origo & deſcriptio Epiſcoporum ſpirenſium. Occaſionem illud ſcribendi dedit Wilhelmus *Eiſengreinius*, ſpirenſis, qui Dillingæ emiſerat Chronicon ſpirenſe, ſed multis falſis collutulatum. Huic igitur veriorem opponere narrationem ſtuduit auctor noſter, longeque plus præſtitit, quam libri rubrum indicat atque promittit: exhibet enim hiſtoriam totius Germaniæ, & ſtatum Imperii germanici graphice deſcribit. Vtque diſcernere queas Additiones Fuchſii a Lehmannianis, illis in prioribus foliis manus, in poſterioribus autem, præter manum, uncinuli tales ɔɔ adpicti ſunt. Datur etiam *Lehmannus ſuppletus & continuatus*, h. e. Acta publica Imperii romanogermanici de pace religionis, Francofurti 1709. f. quod opus recenſetur in Tomo IV. *Supplem. Actor. erudit.* p. 367.

Lib. II. cap. XXXV. p. 117. Hoc apparet ex Synodo *moguntina* a Carolomanno celebrata.	Fuit Synodus *francica* ſiue germanica; ſed qua in urbe celebrata fuerit, incertum eſt. Burc. Gotth. *Struve* diſp. de Synodo francica p. 33.
Lib. III. cap. XXIV. p. 201. Pi-	Immo *plus quam uſum fructum*;

pinus, Carolus M. Ludovicus, eorumque ſucceſſores, Papæ non iurisdictionem dederunt in urbem Romam eiuſque territorium, ſed *uſum fructum duntaxat.*

nam Carolus *exarchatum ravennenſem* Papæ a Pipino donatum confirmavit: interim Imperator erat Advocatus ſiue Defenſor Papæ, adeoque hic eius cliens. Cuius iuris ſi obſervantiores fuiſſent Auguſti, fieri nequiviſſet, ut Papa fimbrias ſuas tam ample dilataret. C. *Thomaſius* Annot. ad Puſendorf. de Monarchia ſpirit. Sedis rom. p. 127.

Chriſtoph. *Lehmann*, poligrammateus ſpirenſis, florens anno 1612. ſcripſit etiam Privilegium politicum, & in Auream bullam Commentarios, hoc autem opere, in quo quidem etiam ſunt multa aliena, nec deſunt fabulæ, tantam apud eruditos gratiam iniit, ut multis celebretur laudibus: nam Er. *Mauritius* vocat iudicioſiſſimum, *Conringius* diligentiſſimum & eruditiſſimum nunquam ſatis laudandi Chronici auctorem. De quo vide *Magirum* p. 510. eique adde L. B. *de Boineburg* Epp. ad Dieteric. p. 143. *Morhof.* Polvh. T. III. 32. *Bœcler.* Bibliograph. crit. 787. *Biblioth. Schrader*, P. I. N. 6. *Boſium* de compar. prud civ. §. 122. & *Crenium* in Annot. (T. II. Methodor. p. 406.) *Bilderbeck.* præfat. in Biblioth. iur. publ. germ. p. 12. H. D. *Meibom.* Orat. de genuin. Hiſtor. germ. fontib. p. 37. *Rinckium* Program. ad Orat. auſpical.)(4. *Neu* in Mantiſſa ad *Whear.* 23. & *Zſchackvvizium* Introd. ad auctores Iur. publ. 33.

Io. Melch. *Fuchs*, ſpirenſis, primum ſecretarius Senatus ſpirenſis, dein poligrammateus & tabularii director, tandemque Wildgraviorum & Comitum Rheni conſiliarius in rebus ad tutelam ſpectantibus, ſuaſu illuſtrium virorum, Er. *Mauritii*, Hulderici *ab Eyben*, Iobi *Ludolfi*, & Henr. Gunth. *Thulemarii*, pluriumque, editionem hanc additamentis quibusdam ornavit, opuſque Lehmanni ad Imp. uſque MATTHIAM continuaſſet, ſi patria ipſius, Spira antiquiſſima, ab hoſtili exuſtione immunis, atque in ſua ipſe ſtatione relictus fuiſſet. De quo ille ipſe legendus in præfatione.

XIII.

XIII.

Iac. Auguſti THVANI Hiſtoriarum ſui temporis opera, Francofurti apud Pet. Kopfium. Primo Tomo non eſt adpoſitus annus impreſſionis; Io. Pet. *Titio* autem in Thuani volum. hiſtoricor. Recenſ. (*Collect.* libr. rar. T. I. 201.) videtur eſſe annus 1608. Tomus II. prodiit anno 1617. & Appendix 1618. licet in titulo annus 1610. nominetur, & Tomus III. 1621. Eſtque hæc editio prima francofurtenſis, complectens libris 138. hiſtoriam annorum 52. aut 54. videlicet ab A. C. 1543. vel, ut ipſe Thuanus ſcribit, 1545. (quamquam repetit quædam inde ab anno 1502. præcipueque annum 46. qui incipit a libro II. operis ſui initium eſſe voluit) uſque ad 1607. certe non contemnenda: quamvis enim francofurtenſis anni 1625. in fol. & altera genevenſis A. 1626. quaſdam acceſſiones habeant, pleniuſque & exactius tradita continere dicantur, in hac tamen noſtra quædam ſunt, quæ in ceteris non reperiuntur. Omnium prima non quidem totius operis, ſed primæ duntaxat Partis, editio facta eſt A. 1604. quæ tamen ipſa fraudem experta, quoniam non nulla, quæ duriuſcula videbantur, reciſa ſunt. Neque etiam Thuanus reſtitutus, ſiue Sylloge locorum variorum in hiſtoria Thuani adhuc deſideratorum, quæ prodiit Amſtelodami A. 1663. 12. defectibus hiſce ſatis mederi potuit. Qua de re legatur Præfatio *Collectionis* libror. rar. T. I. 29. Paralipomena Thuani ſeorſum edita ſunt. Alioqui pro melioribus editionibus habentur pariſienſes A. 1604. altera in fol. altera in 8. *Kœnig* 806. *Colomeſ.* 406. *Cren.* Animadv. P. II. 148. & T. II. Methodor. 367. *Benthem* de Statu eccl. & ſchol. anglic. 66. Tertio tomo noſtro ſubiungitur Vita *Thuani*, ab ipſomet ſcripta. Neque tamen integrum habemus Thuanum: nam operis pars ultima, offenſam ſæculi metuens, lucem fugit. Interim fuit, qui hiſtorias nobiliſſimi huius ſcriptoris continuaret ab anno 1608. ad annum 1618. ſed dotibus & gloriæ eius impar, licet induſtriæ laudem mereatur. Epiſtola huius operis nuncupatoria, anno 1604. licet eum non addat, exarata ad chriſtianiſſ. Franciæ & Navarræ Regem, HENRICVM IV. non tantum ſtili elegantia, iuxta cum præfationibus Io. *Calvini* in Inſtitutiones, & Iſ. *Caſauboni* in Polybium (quod ex *Hottingero* obſervant *Menagius* Menagianor. T. III. p. 78. & *Cronius* Animadverſ. P. V. 37.) ſed vel maxime rerum gravitate ſeſe commendat, a *Scaligero* propter-

FRANCISCI Miniſtris, tamen CAROLO, ac non potius cuivis ex ſuo collegio, imperatoriam dignitatem adiudicaſſent.

Io. *Sleidanus* lib. I. Comment. p. 26. G. *König* Caſ. conſc. 723.

Lib. VI. A. 1550. p. 117. Dum Rex (FRANCISCVS) Bononiæ eſſet, allatus eſt ad eum ex India orientali ab homine incognito & barbaro, *lapis ſtupenda ſpecie & natura*, videlicet *lumine & fulgore mirabiliter coruſcantibus* &c.

Eſt hæc deſcriptio non veri lapidis, ſed *ignis*. Chriſtian. *Thomaſius* Colloq. menſtr. T. II. 601. ideoque in poſterioribus editionibus, poſtquam fraus deprehenſa erat, omiſſa. Io. Pet *Titius* (in Conlect. libr. rar. T. I. 214.)

Lib. IIX. A. 1551. p. 153. Videri e re omnium eſſe, ut Rex (Galliarum) quamprimum Cameracum, ſi poſſit, Divodurum ſiue Metim, Tullum & Virodunum, Lotharingiæ civitates, occupet, & præſidio firmatas *Vicarii Imperii nomine* in poſterum teneat.

Et tamen Reges Galliæ *plenam omnino poteſtatem* in urbes illas ſibi arrogaverunt. *Conring* de Finib. Imp. germ. l. 2. c. 26. §. 25.

A. 1551. p. 169. Martinus *Bucerus* paullo ante obitum dixit, optare ſe unice, ut quæ ad EDVARDVM regem *de eccleſia diſciplina conſtituenda ſcripto comprehendiſſet* per Angliæ regnum locum haberent, & religioſe obſervarentur.

Intelligendum hoc *de libris II.* Buceri *de Regno Chriſti*, Baſileæ excuſis A. 1557. f.

Lib. XI. A. 1552. p. 216. *De iure, quod Galliæ Reges* in Metim, Tullum & Virodunum ſibi vindicant.

Id omne *refutatur* a *Conringio* de Finib. Imp. germ. l. 2. c. 26. §. 26. & ſeqq.

Ibidem pag. 224. Io. Cochlæus *Norimbergæ* natus.

Non Norimbergæ, ſed *Wendelſteinii*. G. M. *König* 200.

Lib. XVI. A. 1555. p. 320. Iſidor. *Clarius* moribus caſtiſſimis &

Hic omittuntur verba quædam, quæ tamen in Patiſſonii editione

magna in pauperes largitate, & in omnes benignitate tantam ſibi opinionem ſanctitatis conciliavit, ut poſt mortem, turba ingruente, & invitis cuſtodibus ædeis perrumpente, totis XL. *horis ad deoſculationem patuerit.*

tione pariſienſi prima ſunt addita, videlicet hæc: *Quod minime voluiſſet.* *Colomeſ.* 401.

Lib. XXVI. A. 1560. p. 514. Pet. *Lotichius* Secundus omnium, meo quidem iudicio, qui ſecundum Eobanum *Heſſum* in Germania poëticam attigerunt; præſtantiſſimus.

Non ſatis pro dignitate viri indicavit Thuanus, qui illi Eobanum Heſſum præponit, quo ille non ſolum, ſed & omnibus ceteris eſt ſuperior. *Morhof.* Polyhiſt. l. I. c. 19. p. 244.

Lib. XXXV. A. 1563. p. 657. Pet. Viretus *Lauſannenſis.*

Pet. Viretus, *Orba natus in ditione Bernatum.* Auctor *Clavis Hiſt. thuana* v. Viretus.

Lib. XXXVI. A. 1563. p. 670. Seb. *Caſtalio* --- puriorem linguarum cognitionem ad theologicam ſcientiam *adiunxerat*, & *Biblia ſacra interpretatione nova* (ſcil. latina) *tranſtulerat.*

In poſterioribus editionibus hæc ſunt mutata, & quidem in Caſtalionis vituperium. Sic enim legitur: Caſtalio cum puriorem linguarum cognitionem ad theologicam ſcientiam *adiunxiſſe ſe putaret, impuras manus, multorum iudicio, ad ſacra tractanda attulit, cum a rebus ad tantum opus neceſſariis, homo imparatiſſimus*, novam Bibliorum interpretationem molitus eſt, a gallicis diſſidens *& Bernardino Ochino ſegregi.* Io. Pet. *Titius* (in Conlect. libr. rar. T. I. 213.) & *Le Long* Biblioth. S. part. I. 696.

Ibid. A. 1564. p. 672. Mart. *Borraus.*

Scribendum, *Borrhaus:* ſic enim auctor formabat nomen ſuum, poſtquam alterum *Cellarii*, de-

deſerto anabaptiſmo, abiecerat.

Lib. XXXIIX. A. 1565. p. 713. G. S. *Seldius* ciſio inter eundum *excuſſus*.

Quum equis concitatis, frenique imperium ſpernentibus, inevitabile periculum prævideret, *e curru deſiliit*, & illiſis ad ſaxum quoddam temporibus eadem ipſa hora exſpiravit. Melch. *Adam.* in Vit. ICtor. 169.

Lib. LXI. p. 68. *Eodem anno* (1575.) obiit Guil. Xylander. -- *Tantum* XL. annos exegerat.

Obiit A. 1576. ætatis XLIV. Melch. *Adam.* in Vitis philoſ. 291.

In Append. A. 1582. p. 120. Ioann. (Müllerus) Regiomontanus *ab Innocentio IIX.* Pont. rom. evocatus fuerat.

A Sixto IV. Aeg. *Strauch* in Crenii Faſce I. p. 355.

Tomo III. lib. CXVII. A. 1596. p. 772. Petrus *Ronſardus*, & Vidus *Faber* Pibracius, poſtquam a Florente *aculeate perſtricti ſunt*, ab eodem amari & laudari in magna gloriæ parte duxerunt.

Ronſardum quidem mordaci & amarulento poëmate perſtrictum fuiſſe a Florente, etiam Scæv. *Sammarthanus* LIV. Elog. p. 94. teſtatur, Vidum autem Fabrum (ſic ille pergit) ut ſibi aliqua propenſi animi ſignificatione conciliaret, *Tetraſticha de moribus* ab illo graviſſimo viro gallice conſcripta, *græce latineque tranſtulit*, aureo ac plane antiquo ſtilo, *& in eius gratiam publicavit*.

Lib. CXXVI. A. 1601. p. 954. Dav. *Chytræus* in Suevia, *Braenbeikemæ*, *Virtembergenſis principatus oppido*. natus.

Natus eſt in opido Sueviæ, *Ingelfinga*. Georg. *Serpilius* Epitaph. theologor. in Suevia nator. 98.

Lib. CXXVII. A. 1602. p. 972. Fran. *Iunius*, vir deſultorio ingenio, Lugduno Batavorum,

Hæc non conveniunt Iunio, ſed Hugoni *Donello*, quippe qui diſſuaſor quidem, attamen con-

ubi diu profeſſus eſt, *ob rerum novarum ſuſpicionem ab Ordinibus Belgii exactus*, ſicuti ſuo loco diximus, & *Altorfii, ubi defecit*, a Norimbergenſi rep. *honorifico ſtipendio invitatus.*

conſcius conſiliorum, quæ coniurati ceperant Lugduni Batavorum A. 1587. ideoque ab Ordinibus iuſſus ſolum vertere, Altorfium conceſſit, Reique publicæ norimberg. ſtipendiis ius docuit, donec ibidem moreretur. Ita memoria lapſus eſt vir maximus, alterum ponens pro altero. In genevenſi igitur poſteriore editione, atque in illo exemplari, quod ad αυτογραφȣ fidem diligenter a Puteanis collatum eſt, ut inde aliquando inſtitueretur nova editio, hæc omnia correcta & inducta ſunt. Quod autem de deſultorio dicitur ingenio, id non de levitate animi, ſed de inſatiabili quadam per omnia ſtudiorum genera ſe diffundendi cupiditate intelligendum fuerit. G. I. *Voſſius* præfat. in lib. de Hiſtor. lat. H. *Grotius* in Epp. præſtant. viror. ep. 401. p. 667. *Cren.* Animadv. P. XII. 12. *Conlect.* libr. rar. T. I. 214.

Lib. CXXXII. A. 1604. p. 1053. Pet. *Cotonus ab energumena ſive ſpiritu* multa, quæ aliunde cognoſcere ſpes non erat, *ſciſcitandi occaſionem ſumpſit, --- e. g. quis evidentiſſimus ſcripturæ locus ad probandum purgatorium, & invocationem ſanctorum.*

Totam illam narrationem pro fabula habet Balthaſ. *Aff* S. I. in P. II. Apolog. pro B. *Maria* 179. & *Thuani* teſtimonium reiicit, ut iurati & capitalis Societatis ſuæ clam palam hoſtis.

Iac.

Iac. Aug. *Thuanus*, pariſienſis, in infantia ac pueritia continuis quaſi morbis obnoxius, tardiusque ad ſtudia, quæ tamen deperibat, admiſſus, confectis in Flandriam, Germaniam & Italiam itineribus, indeque hauſta morum earum nationum ſufficiente notitia, regius, in ſanctiore conſiſtorio, conſiliarius, & in ſupremo Regni Senatu præſes, regiusque bibliothecarius, ordinis Franciſcanorum civilis protector, atque ad negotia maximi momenti a Rege ſæpe adhibitus, Cato ſui temporis, Galliæque ornamentum perilluſtre, a Conr. *Rittershuſio* in epiſt. dedicator. Salviani, incomparabilis ſui temporis hiſtoricus; a *Caſaubono* ep. 104. vir divinitus datus ſæculo iſti in exemplum pietatis, integritatis, & probitatis; a G. I. *Voſſio* præfat. in libb. de Hiſtor. lat. vir genere, doctrina, dignitate maximus; a *Wheare* Relect. hiemal. ſect. 25. & 45. inter hiſtoricos poſtremæ ætatis facile principatum tenens; a *Conringio* de civil. prud. c. 2. illuſtre Galliæ ſidus, & in hiſtoria ſui temporis princeps: ſed immitibus ac rigidis, ob æquitatem & moderationem in rebus religionis adhibitam, *politico-theologus* appellatus, immo, ſæculi more, ut atheus & profanus traductus. Rem accipitrariam, nec non Eccleſiaſten, Threnos Ieremiæ, & aliquot Prophetas minores elegantiſſimis latinis verſibus expreſſit, naturæque debitum ſolvit A.1657. æt. 74. Epitaphium eius, quod incipit *Lege viator*, fecit Io. *Doniatius*, teſte *Placcio* de anon. 389. Plura de Thuano ſi noſſe cupis eruditorum teſtimonia & iudicia, adi, ſis, non ſolum *Kœnigium* p. 805. *Magirum* 778. *Pope-Blount* 893. ſed etiam *Bailletum* des Enf. celebr. 460. *Du Freſne* Gloſſar. T. I. B 3. *Thuana* 450. *auctorem Vitæ* eius apud Stoecken. in Thuano enucl. 91. Georg. *Richter*. Orat. XXII. 52. G. *Calixt*. Reſp. ad Vindic. Moguntin. §. 134. *Boſium* de Compar. prud. civ. §. 38. *Sagittar*. Introd. in Hiſt. eccl. 153. *Schlüter*. Propyl. 37. *Neu* in Acceſſ. ad *Whear*. 210. *Cren*. Methodor. T. II. 188. 367. *Vnparth. bibliothecar.* T. I. 81. & 200. Ioſ. I. *Scaligerum* Prooem. in Theſaur. temp. *** *Kemmerich*. Neuerœffn. Academ. der wiſſenſchaft. 360. Gul. *Forbeſ*. 127. *Heidegger*. in Vita I. L. Fabricii 31. *Parrhaſiana* T. I. 194. P. 200. *Le Clerc* Biblioth. choiſ. T. XXVII. 11. 18. atque iterum *Caſaubonum* ep. 586. p. 650. 663. 665. & *Conringium* de Orig. iur. german. 231. Prooem. in Electiön. VRBANI IIX. e 2. & in Conringianis 19. Magni Thuani adverſarius fuit I. Bapt. *Gallus*, vero nomine Io.

de Machault ſive *Macaldus*, ieſuita gallus, primum rhotomagenſis, ac tandem claromontani collegii moderator, intermedio autem tempore ALBERTI & ISABELLAE Auſtriæ Auchiducum ecclefiaſtes aulicus, cuius Notationes in Thuani Hiſtoriarum libros prodiere Ingolſtadii A. 1614. 4. ac recenſentur in Conlect. libror. rar. T. I. 377. Vide quoque *Moller.* de homon. 694. Neque etiam ab aliis ſine cenſuris dimittitur: *Meibomius* enim in Additam. ad Vogleri Introduct. 189. ait, iudicia non ſemper æqua eſſe; *Crenius* P. X. Animadv. p. 294. deſcribere Sleidanum; *idem* P. V. 192. & auctores der *Monatl. Vaterred.* A. 1689. 444. ſæpe errare in hiſtoria germanica; & P. V. 191. conſentiente *Bailleto* dans les deguiſ. des aut. 407. 408. 415. turbare commutatione gallicorum nominum in latina; *Omeis* in tract. non quidem ad finem perducto de Latinitate, barbarizare interdum, ut quando ſcribit *Subſtraxit*, *Subſtractus*, *Coliturus*, *Perculſit*; interdum vero ſolœcizare, dum ait, *Incommodare aliquem*; Qui *intro* (pro intus) erant. Sed hi ſunt nævi elegantiſſimo in corpore tolerabiles. Quid mirum, ſi in tam vaſto opere bonus etiam non nunquam dormitet Homerus? Nemo hominum ab errore liber eſt. Oſeas *Schadeus*, Argentinenſium in templo cathedrali diaconus, Sleidanum germanicum cum continuatione ad annum uſque 18. ſæculi XVII. emiſit, ſed pleraque rhapſodo Continuationis, Thuani nomine prorſus indignæ, debet. *Cren.* Diſſert. III. de furib. librar. §. 59.

XIV.

Io. NIEVHOVII Legatio batavica ad magnum Tartariæ Chamum SVNGTEIVM, e belgico in latinum verſa per Georg. *Hornium*. Amſtelodami 1668. Prodiit etiam germanice A. 1666. Narrantur ea, quæ Legatis obtigerunt in provinciis Quantung, Kiangſi, Nanking, Xantung, Peking & aula Imperatoria ab anno 1655. ad annum 1657. item de ardua Sinenſium in bello tartarico fortuna, traditurque provinciarum accurata geographia, urbium delineatio, artisque & naturæ miraculis, ex animalium, vegetabilium, mineralium genere, per 150. æneas figuras paſſim illuſtratur.

P. II. 168. Tartari & Sinæ *iam ſextum & decimum annum* Xunchium attigiſſe (cum Amavan-

Si anno 1644. quo Tſonde pater monarcha obiit, Xunchius erat VI. annos natus, neceſſe eſt,

gus obiret anno 1651.) referebant, & imperio maturum.	eſt, ut Anno 1651. non niſi *trium & decem fuerit* annorum, adeoque nondum maturus ad imperium. Autor *Annotat.* in Deſcriptionem Chinæ Dionyſii Kao p. 460.
P. 169. Xunchius iam ſuæ ſpontis, *prava Amavangi conſilia in lucem pertracta ſeveriſſime vindicavit.* Erutum ſepulchro cadaver, fuſtigatum, virgisque cæſum &c.	Hæc *fabulam redolent*: nam in vita & poſt obitum Amavangus apud cunctos erat laudatiſſimus. *Idem* l. c.

Io. *Nieuhov*, batavus, fuit primus Legatus Aulæ magiſter, ac poſtea Coylanæ præfectus.

Georg. *Hornius*, palatinus, Leydæ hiſtor. profeſſor, nimius fumi tabaci amator, tandemque maniacus, ſcripſit Hiſtoriam philoſophicam, libros IV. de originibus americanis, (ſed non ſine plagio, ſicut ex Kippingio obſervat *Crenius* Diſſert. III. de furib, librar. §. 59.) Hiſtoriam eccleſiaſticam, & politicam, Orbem imperantem, Orbem politicum (at hi duo orbes non ſunt magni momenti, magisque conſcribillati, quam ſcripti, ſicut notat *Gryphius* apud eundem Crenium l. c.) libros VII. rerum britannicarum, & ſub nomine Honorii *Reggii* de eccleſiæ anglicanæ ſtatu, animamque efflavit A. 1670. *Witte* Diar. biograph. Dddd 4. *König* 412. *Clarmundus* in der Einleitung 237. *Boineburgius* in Epp. p. 217. *Conring* de antiquiſſ. ſtatu Helmſtadii 56. & *Bochart* Opp. P. I. 1147.

XV.

HERODOTI Halicarnaſſei Hiſtoriarum libri IX. Londini 1679. ex editione Thomæ *Gale*, qui Iungermannianam, A. 1608. Francofurti emiſſam, integram hic dedit, eique non nulla addidit. Poſtea Iac. *Gronovius* Leidæ A. 1715. itidem in fol. novam produxit, omnibus prioribus, ut putat ac gloriatur, præferendam; ſed lege, quæſo, *Acta eruditorum* ad A. 1716. p. 193. 377. & 417. atque inde cognoſces, primas adhuc præſenti eſſe tribuendas. Et ei quidem, ad exemplum editionis H. *Stephani* ſecundæ tam in græco, quam latino textu expreſſæ, (notabis hic obiter, verſionem, quæ *Valla* tri-

tribuitur, latinam ad oćtiſſimo viro, Lamberto *Bos* in Obſervat. miſcell. c. 2. 7. & 11. emendari) præmittuntur 1) Gothofr. *Iungermanni* præfatio, qua rationem editionis ſuæ exponit, & quædam in Herodoto corrigere tentat. 2) Excerpta ex Ioach. *Camerarii* procemio in Hiſtorias Herodoti, quo is defenditur contra accuſationes, quis fuerit deſcribitur, & de dialecto ionica ſermo fit. 3) Henr. *Stephani* Recenſio & interpretatio vocum Herodoti. 4) Veterum aliquot teſtimonia & elogia de Herodoti vita, ſcriptis & dictione, videlicet *Suidæ*, *Strabonis*, *Luciani*, *Photii*, *Marcellini*, *Diodori* ſiculi, *Dionyſii* halicarnaſſei, Dionyſ. *Longini*, *Hermogenis*, *Ciceronis*, *Quinctiliani*, & A. *Gellii*. 5) Epigrammata in Herodotum. 6) *Λεξεων ιαδων συλλογη*. 7) Tabula geographica ad illuſtrandum hunc auctorem concinnata. Subiunguntur autem 1) eiusdem *Herodoti* de genere vitaque Homeri libellus. Qui eruditis quidem viris, Tan. *Fabro*, G. I. *Voſſio*, *Ionſio*, & Steph. *Berglero*, alterius videtur ſcriptoris eſſe; clariſſimus tamen *Fabricius* Biblioth. gr. l. 2. c. 1. p. 254. eorum argumenta non putat ſatis firma ad aſſenſum ipſis præbendum. 2) Appendices de legibus & inſtitutis tam perſicis, quam ægyptiacis. 3) Appendix alia de incremento Nili. 4) Frid. *Sylburgii* Spicilegium ad Herodotum. 5) *Cteſiæ* quædam, & Henr. *Stephani*, *Briſſonii*, atque Andr. *Schotti* de ipſo. 6) H. *Stephani* Apologia pro Herodoto. Quæ tamen in *Menagianis* T. I. 353. non magni æſtimatur. 7) Chronologia Herodoti. 8) Index dictionum ionicarum, auctore Nathano *Nicols*. 8) Thomæ *Gale* Variantes lectiones & Notæ breves.

Lib. I. c. 131. p. 56. Aſſyrii *Venerem* Mylittam, Arabes eandem Alitam appellant, *Perſæ* Metram, ſive Mitram.	Perſæ *ignem*, non Venerem, appellarunt Mithram. Thom. *Hyde* de relig. Perſarum (in Relationib. de Biblioth. Thomaſ. T. I. 220.
Cap. 132. p. 56. Perſæ ſacrificaturi *neque libamentis utuntur, aut tibiis, infulisve, aut molis*.	Hæc *a vero aliena* ſunt. *Id.* ibid.
Pag. 57. Impoſitis nobiliſſimæ herbæ carnibus hoſtiæ, magus (perſicus) adſtans *Theogoniam* accinit.	Qui Theogoniam? cum *Perſæ*, ipſo Herodoto teſte, *non ſentiant. deos ex hominibus eſſe ortos*. *Id.* ibid.

Digitized by Google

Cap. 139. p. 59. *Omnia* Perſarum nomina in ſ deſinunt.

Hoc refutatur a *Gatakero* Adverſar. l. 21. p. 661.

Lib. II. c. 33. p. 102. Iſter (ſive Danubius) fluere incipit *a Celtis*, atque urbe Pyrene: Celtæ autem *omnium in Europa ad occaſum ſunt ultimi.*

Et hæc errorum arguit Corn. *Agrippa* de Vanit. ſcient. c. 5. p. 19.

Herodotus, halicarnaſſenſis e Cariæ urbe, natus anno 1. Olymp. LXXIV. propter patriam a tyranno Lygdamo vexatam, cum Athenienſium colonia in Magnam Græciam ad Thurios anno 3. Olymp. LXXXIII. ætatis 38. abiit, inde *Thurius* cognominatus; Hiſtoriamque ſuam, ſpatium annorum 240. a Gyge Lydorum rege uſque ad Xerxis turpem e Græcia fugam complectentem, anno eodem, & ante profectionem, in panegyri Panathenæorum, adeoque in ſollemni totius Græciæ & clariſſimorum exterorum conventu recitavit, aut potius cantavit; quæ ob rerum præſtantiam, ſtilique ionici, ad inſtar amnis fluentis, ſuavitatem, ob quam poſtea *linguæ ionicæ canon* ſalutatus eſt, adeo placuit audientibus, ut Muſas ſe audire crederent, (unde & novem huius hiſtoriæ libris nomina Muſarum impoſita fuerint) & Thucydides, qui tunc puer inter auditores erat, præ voluptate, quam ex illa flexanima recitatione capiebat, & honeſta æmulatione, quam animo iam concipiebat; ſequentibus autem temporibus ſcripto hiſtoriarum opere exſecutus eſt, ad lacrymas commoveretur. Hiſtoriam propheticam immediate ſequitur ſive excipit Herodotus, primuſque eſt inter Græcos, qui res geſtas ſoluta oratione complecteretur, ideoque *Hiſtoriæ* dictus eſt *pater*. Vitam egit uſque ad annum ætatis 52. & poſt fata, apud Athenienſes epitaphium inter monumenta Cimonia ampliſſimum meruit, ut honor & memoria eius ad poſteros propagaretur. Nec defuere, qui Hiſtoriam eius IX. librorum in compendium redigerent, ac duos duntaxat libros inde facerent, *Theopompus* nimirum, chiuſne, an iunior quidam? & *Ephorus*. Videantur Ioſ. Iuſt. *Scaliger* Animadverſ. in Chron. Euſebii p. 97. *Whear* Relect. hiemal. Sect. IIX. p. 41. & *New* in Acceſſion. p. 96. Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. l. 2. c. 20. p. 695. *Magirus* 434. *Pope-Blount* 15. *Morhof* Polyh. T. I. lib. VI. c. 2. n. 2. Dav. *Chytræus* in Orat. de utilitate lectionis Herodoti, quæ eius in auctorem illum Com-

mentario præfixa eſt, eiusque filius, *Vlricus*, qui in præfatione ſeu dedicatione, Herodoti lectionem etiam ad fontes doctrinæ Chriſti & apoſtolorum, græcis litteris comprehenſæ, rectius intelligendos & explicandos prodeſſe oſtendit. Antequam hinc abeamus, unicum hoc addere lubet, Ioſ. *Scaligerum* (at quantum virum!) de Herodoto in loco ante adducto ſic iudicaſſe, *eum a doctis nunquam deponendum, a ſemidoctis & pædagogis & ſimiolis nunquam tractandum.*

Thomas *Gale*, rector ſcholæ S. Pauli apud Londinenſes, elegantioribus litteris probe imbutus, alio quoque ſcripto, cui titulus, The Court of the Gentiles, concerning the original of humaine literature from the Jews, Oxonii 1672. 4. celebritatem ſibi paravit.

XVI.

XENOPHONTIS Opera, interprete Io. *Leunclavio*. Francofurti apud Andr. Wecheli heredes 1596. ſi non 1594. Ex bibliotheca Henr. Vagetii. Certe pariſienſis editio A. 1625. Wechelianam ad verbum refert, & poſt illam Eduardus *Wells* A. 1703. 8. de novo edidit, paucis in locis verſionem Leunclavianam emendavit, & Henr. *Dodwelli* Chronologiam addidit xenophonteam. Digeſta ſunt hæc Opera in III. Partes, videlicet in II. Tomos & Appendicem. In I. Tomo continentur hiſtorica, & quidem 1) CYRI pædia, ſeu de Cyri maioris, qui Olymp. LIIX. 1. Croeſum vicit, inſtitutione libri IIX. de qua *Cicero* quidem lib. I. ep. I. ad Quintum fratrem ait, non ad hiſtoriæ fidem ſcriptam eſſe, ſed ad effigiem iuſti imperii: verum huic ſententiæ Fran. *Carpentarius* (vide *Menagium* Obſervat. in Laërt. p 151.) contrariam oppoſuit, legique omnino merentur *Artopœus* & *Bœclerus* apud *Neu* in Acceſſion. p.101. docentes, non ei detrahendam eſſe laudem veritatis hiſtoricæ, etiamſi minutæ quædam circumſtantiæ, & verba ultro citroque commutata, integræque orationes confictæ ſint. Longior autem illa parentheſis, quæ exſtat p. 8. non eſt Xenophontis, ut videtur *Schurzfleiſchio* in Biblioth. *Schrader*. T. I. K 7. 2) De Cyri minoris expeditione, puta, in Aſiam adverſus fratrem Artaxerxen, cui expeditioni Xenophon ipſe interfuit, vincens ſuo in cornu, cum Cyrus, cui opem ferebat, vinceretur. 3) Græcarum hiſtoriarum libri VII. Sunt continuatio hiſtoriæ Thucydidis, & complectuntur nar-

Digitized by Google

narrationem annorum 48. In II. Tomo politica, ac ſpeciatim 1) de AGESILAO rege Lacedæmiorum liber. 2) de Lacedæmoniorum rep. 3) de Athenienſium rep. 4) Socratica defenſio ad iudices, ſive commentarii de dictis & factis *Socratis*. 5) Memorabilium *Socratis* libri IV. quibus doctrina Socratis proponitur, & quintus, qui Oeconomicus inſcribitur. 6) Convivium philoſophorum. 7) HIERO ſive de regno. Eſt Dialogus *Simonidis* cum Hierone I. in quo docetur, miſeram eſſe tyrannorum ſeu imperantium conditionem reſpectu hominum privatorum. 8) Rationes redituum, ſive de proventibus, h. e. argenti fodinis & vectigalibus terræ atticæ, commerciisque promovendis, & augendis Reip. reditibus. 9) de re equeſtri. Hoc in loco perfectius diſſerit de illo argumento, quam *Simon* athenienſis ante ipſum. 10) de magiſterio equitum. Putatur hic liber ſcriptus ad Gryllum filium, quem docet, quomodo, ut magiſter equitum, ſibi concreditos inſtruere debeat. 11) de venatione. 12) Epiſtolarum fragmenta. In Appendice 1) Chronologia brevis ad declarandas Xenophontis hiſtorias, eiusdemque vitam. 2) *Chionis* Epiſtola de conſervato a Xenophonte Byzantio. 3) *Hermogenes* de forma dictionis Xenophonteæ. Quam ait eſſe ſimplicem, ſuavem, puram & perſpicuam, ad hæc imitatricem perſonarum, & platonicæ præferendam. 4) Aemilii *Porti* Gloſſæ in Xenophontem: quas Henr. *Stephanus* lectiones varias eſſe ſomniavit. 5) *Leunclavii* Notata ad Xenophontem. 6) Libri de re equeſtri interpretatio *Leunclavii* prior, Taurini edita; ſed quæ alteri, in opere exſtanti, cedit, palmamque tradit. Præmittuntur autem hiſce Operibus 1) Dedicatio Frid. *Sylburgii* de utilitate lectionis horum operum: Leunclavius enim iam deceſſerat. 2) Pauli *Meliſſi* & Marq. *Freheri* Carmina, quibus obitum deplorant Leunclavii. 3) Narratio de vita Xenophontis, ex diverſis ſcriptoribus collecta per Io. *Leunclavium*. 4) *Dionyſii* halicarnaſſ. & *Ciceronis* de Xenophonte teſtimonia. 5) Vocabula Xenophonti partim peculiaria, partim cum aliis antiquis proſæ ſcriptoribus, Herodoto præſertim ac Thucydide communia, ſed vel mere poëtica, vel poëſi magis, quam ſolutæ orationi adfinia, ab Henr. *Stephano* collecta. Denique ſi ſcire cupis, quo utiliter ordine legenda ſint Xenophontis ſcripta, de eo erudiet te *Whearus* in Relect. hiemal. ſect. X. p. 53.

Xenophon, athenienſis, Grylli filius, diſtinguendus a cognomini, itidem athenienſi, qui Epaminondæ ac Pelopidæ vitam conſignavit, Socratis diſcipulus, philoſophus, hiſtoricus, & bonus ſtrategus: ſub Cyro enim, Artaxerxis fratre, in X. millia hominum imperium obtinuit, vicitque in ſiniſtro cornu, cum Cyrus vinceretur; propterea autem ab Athenienſibus, qui Artaxerxi favebant, in exilium eiectus, hic & illic oberravit, donec Corinthi conſideret, & hiſtorias aliaque ſcripta per otium componeret, ubi etiam obiit Olymp. CV. 1. ſive ante Chriſtum natum 360. æt. 90. Scriptor eſt tam dulcis, ut Gratiæ eius ſermonem finxiſſe videantur, & propter hanc ſuavitatem *Apis attica* dictus eſt. Tam ingenuus fuit, ut, cum Thucydidis Hiſtoriarum libros ſupprimere potuiſſet, id tamen non fecerit, ut potius in lucem protraxerit; tamque fortis in adverſis, ut, cum ſacra facienti nuntiaretur, filium ipſius Gryllum in proelio apud Mantineam occubuiſſe, ſed ſtrenue pugnantem, & multis interemtis hoſtibus, in ſacrificio, repoſita in caput corolla, pergeret, nulliſque fuſis lacrymis in hæc erumperet verba: *Sciebam, me genuiſſe mortalem.* *Auctor vitæ Xenophontis*, quæ operibus præmiſſa eſt, G. Io. *Voſſius* de Hiſtor. gr. l. 1. c. 5. *König* 876. *Pope-Blount.* 24. *Whear* 50. *Neu* in Acceſſion. 100. *Crenius* Methodor. T. I. 220. *Ariſtides* adrianenſis in libb. de ſimplici & civili oratione.

Hermogenes, tarſenſis, cognomine Xyſter, i. e. Scalptor, (an, quia docebat, dictionem ſcalpello quaſi deradere?) ſophiſta, in numerum præcocium ingeniorum referendus, quippe qui annos natus XV. rhetoricam docuit, eumque hoc tempore audivit & admiratus eſt eruditiſſimus Imperator M. Aurelius ANTONINVS, ſed anno ætatis vigeſimo quarto, ſine ulla manifeſta cauſſa vel morbo, memoriam amiſit omnem, & Antiochi ſophiſtæ dicterio locum dedit: *Hermogenes inter pueros ſenex, & inter ſenes puer.* Obiit valde ſenex, eiusque cor, diſſecto cadavere, pilis obſitum fuit repertum. Scripſit Artem rhetoricam, de Inventione oratoria, de Formis oratoriis, de δεινότητι ſeu apto & ponderoſo dicendi genere, & Progymnaſmata; ſed quæ perierunt, ſervato interim *Aphthonii* in ea commentario. *Suidas* in v. Ἑρμογένης, T. I. 860. I. A. *Fabricius* Bibl. gr. lib. IV. c. 31. *Lipſius* Not. in I. Polit. 215. *König* 396. *Magirus* 807. *Pope-Blount* 24. *Crenius* Methodor. T. I. 220.

220. 546. *Du Pin* Biblioth. hiſtor. T. I. 182. & I. W. *Berger* Diſſert. acad. 351.

XVII.

DIONYSII halicarnaſſenſis Antiquitates ſive Origines romanæ, a Lapo *Birago* latine verſæ, cum notis Henr. *Glareani.* Baſileæ in officina Frobeniana 1532. Optimum huius auctoris exemplum græco-latinum eſt Io. *Hudſoni* Oxoniæ 1704. f. de quo vide *Acta erud.* A. 1704. 529. Erant Hiſtoriæ huius libri XX. ſed hodie non niſi XI. priores ſuperſunt. In illis pertexebatur narratio a prima Romanorum origine uſque ad I. bellum punicum, quod cœpit anno tertio vel quarto Olymp. CXIIX. Vrbis conditæ 488. hi autem in Olymp. LXXXII. anno 4. V. C. 312. finiunt. Annectitur Henr. *Glareani* Chronologia, ſive temporum ſupputatio in XI. hoſce libros ab Troia capta ad primos Tribunos militum conſulari poteſtate, ſive ad trecenteſimum duodecimum ab Vrbe condita annum, qua multi luculenti e mendoſis codicibus ſublati ſunt errores, & auctor ipſe Dionyſius, ſimulque romana hiſtoria multum accepit lucis.

Dionyſius, Halicarnaſſi in Caria natus, Alexandri filius, Herodoti civis, in Italiam venit regnante AVGVSTO, anno ante Chriſtum natum trigeſimo, atque ab eo tempore annos XXII. Romæ verſatus, non tantum latinæ linguæ notitiam, ſed & ex optimorum lectione hiſtoricorum, & conſuetudine virorum eruditorum, inter quos *Varro* erat, ea monumenta atque ſubſidia ſibi comparavit, quæ ad hiſtoriam conſcribendam ipſi videbantur neceſſaria eſſe atque utilia. Opus autem hoc aggreſſus eſt anno V. C. 746. aut, ſecundum *Dodvvellum*, 747. ſedulo dans operam, ut vera ſcriberet, in exemplis adducendis ſelectum faceret, aptas atque argutas orationes intermiſceret, nec illa negligeret, quæ alii tanquam pervulgata prætereunt, uſus ad hæc omnia puro & venuſto, gratamque ac decoram habente novitatem ſtilo. *Photius* Biblioth. cod. 83. 84. *Glareanus* in ep. dedicat. *Voſſ.* de Hiſt. gr. l. 2. c. 3. p. 108. *Whear* Relect. hiem. Sect. XVI. p. 68. *Neu* in Acceſſion. p. 110. Herm. *Von der Hardt* in Studioſo græco p. 15. 18. 25. 26. Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. lib. III. c. 32. p. 779. Et hoc labore ſuo tantam ſibi auctoritatem famamque acquiſivit, ut omnium con-

feſſione, ſicut *Whear*, *Bodinum* ſecutus, & ante eum *Glareanus* teſtatur, ſcriptor graviſſimus, & in romanis antiquitatibus perveſtigandis deſcribendiſque accuratiſſimus, dignuſque, qui primum inter hiſtoricos romanos, præ Livio etiam, locum occupet, reputetur. Neque vero tantum hiſtorici partes explevit, verum etiam præclarus rhetor fuit & criticus, ſicut rhetorica ac critica eius opuſcula, quæ ſuperſunt, quæque I. A. *Fabricius* recenſet, abunde teſtantur. Iniquior tamen fuit erga Thucydidem, notante eodem *Fabricio* Biblioth. gr. l. 2. c. 25. p. 877.

Lapus *Biragus*, florentinus, quem Philelphus *Caſtelliunculum*, Leander *Caſtilionium* vocat, floruit anno 1440. vertitque aliquot vitas Plutarchi de græco in latinum, & a Fran. *Albertino* de laudibus Florentiæ & Savonæ celebratur quidem, nec male, ob eruditionem litterarum græcarum & latinarum, ſed ab *Eraſmo* in Ciceroniano, T. I. Opp. p. 109. Tullianorum cœtu excluditur: & *Voſſius* de Hiſtor. lat. l. 3. c. 10. p. 253. notat, Dionyſii noſtri Antiquitates romanas non ſatis ab eo fideliter, imo ſæpe parum latine verſas eſſe. Atque ita *Glareano*, quod ipſe ſcribit in Ep. dedicat. neceſſitas impoſita fuit, minimum ſex millia errorum corrigendi, ultra trecentos, plus minus, locos, quos annotavit, tanquam dubios, a doctoribus enodandos.

Henricus *Loritus*, a patria apud Helvetios urbe dictus *Glareanus*, Eraſmo intimus, in omni litteratura, præcipue autem in mathematicis diſciplinis probe verſatus, docuit hiſtoriam ac poëſin Baſileæ & Friburgi tanta celebritate, ut exteri eum viſendi cauſſa adventarent, ac domus eius elogio officinæ optimarum artium cohoneſtaretur, tamque nobilia condidit carmina, ut MAXIMILIANVS I. Imp. litterarum tam amans, quam illis ornatus, lauru eum poëtica & annulo donaret, nec minus Helvetii poëma eius de ipſorum fœdere magnifice ac liberaliter remunerarentur. Multis inclaruit ſcriptis, e quibus ſunt Annotationes in *Horatium*, *Ovidii* Metamorphoſes, *Ciceronis* librum de Senectute, *Salluſtium*, Corn. *Tacitum* de moribus ac populis German. *Iulium* Cæſarem, T. *Livium*, *Valerium* Max. *Suetonium*, *Lucanum* & *Eutropium*, item Iudicium de Terentii carminibus, Commentarius in arithmeticam & muſicam *Boëthii*, nec non Deſcriptio Helvetiæ, librique de IV. pagis Helvetiorum, de Arte muſica, de Ponderibus

&

& menſuris, ac denique de Aſſe, obiitque Friburgi A. 1563. æt. 75. M. *Adamus* in Vit. philoſoph. 236. & *Lexic. univ. hiſtor.* T. III. 354. Ab *Eraſmo* T. IV. 617. vocatur Helvetiæ decus: a Luca *Oſiandro* H. E. Cent. XV. p. 752. vir admodum doctus, ſed Lutheranorum acerbiſſimus hoſtis, quos etiam in lectionibus acerbiſſime inſectatus ſit: atque in *Epitaphio*, Gymnaſii friburgici ornamentum eximium. Plura de eo teſtimonia & iudicia dabit. *Pope-Blount* 584. Erat alacribus & feſtivis moribus, ac prorſus omnium horarum homo, immo & ridiculus interdum; (quale quid memoratur in elegantiſſimi I. C. *Menckenii* Charlatan. erudit. p. 54. atque Amœnitatib. noſtris theolog. 709.) at vita tamen integra & inculpata. Plura in eius laudem reperies in *Eraſmi* Epiſtolis, *Robortello* de Arte crit. 119. Vrbani Regii Vita a *Grabe* deſcripta p. 7. atque *Thuano* lib. XXXVI. p. 690.

DIODORI Siculi Bibliothecæ hiſtoricæ, ſive rerum antiquarum a Græcis, Romanis, Barbaris, præcipueque PHILIPPO & ALEXANDRO Macedoniæ Regibus geſtarum libri XVII. Quibus accedit *Dictys* cretenſis & *Daretis* phrygii de Bello troiano Hiſtoria. Baſileæ 1548. Atque hæc Diodori emiſſio cura & ſtudio Io. *Oporini* multis in locis emendatior reddita eſt, ſicut opera & induſtria Arn. *Arlenii* inſtructior, hoc eſt, ingenti acceſſione aucta: optima autem, donec Waſſiana prodeat, eſt græco-latina Laur. *Rhodomanni*, Hanoviæ 1604. f. ſicut Dictyis cretenſis & Daretis Phrygii illa, quam dedit *Anna*, Tan. Fabri doctiſſima filia, Dacerii coniux, quæque cum præclaris acceſſionibus recuſa eſt Amſtelodami 1702. 4. & in *Actis erudit.* ad eundem annum p. 49. recenſetur.

Diodorus, cognomine *Siculus* a patria, Agyrii quippe in Sicilia natus, floruit tempore IVLII Cæſaris & OCTAVII Auguſti, hiſtoriæque ſuæ, quæ conſtabat XL. libris, e quibus nunc non niſi XV. ſuperſunt (quamquam enim in noſtra editione XVII. memorentur, duo tamen ex illis deſunt, nempe XIV. & XVtus) impendit laborem XXX. annorum, tanto flagrans veritatis ſtudio, ut in Aſiam aliaſque remotas terras, veri cognoſcendi cauſſa, peregrinationem inſtitueret. Narrationibus ſuis ea interſerit, quæ Dei providentiam atque iuſtitiam demonſtrant, dicendique genere utitur perſpicuo, nec affectato, aut hiſtorico ſcriptori inconveniente. *Plinius* certe in Præfat. præclarum ei fert teſtimonium, quando

do primum Græcorum nugari deſiiſſe ſcribit. *Bodinus* tamen ac *Voſſius* notant, ſæpe lapſum eſſe in annis Olympiadum, & nominibus Conſulum romanorum. *Suidas* in voce Διόδωρος, *Voſſius* de Hiſtor. gr. l. 2. c. 2. p. 107. *Whear* Sect. VII. p. 38. *Neu* Acceſſion. 104. I. A. *Fabricius* Biblioth. gr. l. 3. c. 31. *Pope-Blount* 62 *Crenius* Diſſert. I. de libris ſcriptor. opt. 39. & de Singular. ſcriptor. 118.

Dictys Cnoſſo-cretenſis, iuxta Suidam, Malalam, Cedrenum, G. Iac. Voſſium & Leon. Allatium, belli troiani, cuius tempore vixiſſe creditur, hiſtoriam libris IX. complexus eſt; ſed Iac. *Perizonius* Diſſert. peculiari, quæ Annæ Fabrianæ Dictyis & Daretis Interpretationi ſubiuncta, in *Actis erudit.* A. 1702. p. 50. recenſetur, oſtendere nititur, non alium Græcorum, quem laudant, ſcriptorem Dictyn exſtitiſſe, quam cuius libri fingebantur Neronis tempore in ſepulcro cretenſi, terræ motibus concuſſo, reperti eſſe, auctorem vero & fictorem eorum videri eſſe *Praxim*, ſive *Praxidem*, in Prologo *Eupraxim* dictum, qui græcum ſcriptum NERONI in Græcia agenti obtulit, quod *Septimius* Romanus, DOMITIANO æqualis, in latinum convertit. Vide *Voſſium* de Hiſtor. gr. l. 4. c. 1. p. 194. *Placcium* de pſeudon. 228. *Rupertum* in Epp. Richteri p. 796. *König* 245. *Borrichium* in Crenii Method. ſtud. T. I. 359. *Du Pin* Biblioth. hiſt. T. I. 83. & *Acta erudit.* A. 1702. 49. cumprimis autem I. A. *Fabricium* Biblioth. gr. l. 1. c. 5.

Dares Phrygius, ſacerdos Vulcani troianus, ab *Homero* celebratus Iliad. E, Phrygiam ſcripſit Iliadem, quam ſua etiam ætate exſtitiſſe *Ælianus* teſtatur lib. XI. c. 11. Sed ſcriptum illud, quod hodie eius nomine venditatur, figmentis accenſendum, eiusque auctor parvi ſane iudicii, nec latine admodum doctus, terſiſſimi Corn. *Nepotis* nomen, quaſi Athenis ille ex primævo codice græco hiſtoriam illam converterit, impudenter mentitur. Nec tamen illa falſo ſub nomine inſtituta narratio omni plane utilitate caret, ſed tam in argonautici, quam troiani belli recenſione, non nulla adfert, quæ notitiam antiquitatis adiuvant. Atque ideo *Ioſephus Iſcanus*, ſive *Exonienſis*, ab aliis *Devonius* vocatus, poëta ſæculi XIII. britannus, non indignam iudicavit, quam carmine heroico exprimeret. Vide iterum *Fabricium*, *Voſſium*, *Rupertum* locis cit. & *Acta erud.* p. 55. iiſque adde *Placcium* de pſeudon. 228. & *Kœnigium* 236.

XVIII.

XVIII.

PLVTARCHI Opera, interprete Herm. *Cruſerio.* Baſileæ apud Thom. Guarinum 1573. Quæ interpretatio laudem habet in Melch. *Adami* Vitis medicorum p. 196. Græce & latine prodierunt Francofurti anno 1620. & Lutetiæ Pariſiorum 1624. ſed pariſienſis editio eſt vitioſa, teſte *Crenio* Animadverſ. P. II. 12. idemque P. XI. 95. pro optima agnoſcit eam, quam curavit Henr. *Stephanus* A. 1572. Noſtrum opus duobus conſtat Tomis: quorum prior 1) exhibet Vitas comparatas virorum illuſtrium, græcorum & romanorum, (in quibus *Dacerii* coniuges gallica in verſione ſua multa emendarunt) videlicet Theſei & Romuli, Lycurgi & Numæ Pompilii, Solonis & P. Valerii Poplicolæ, Alcibiadis & C. Marcii Coriolani, Themiſtoclis & Camilli, Pelopidæ & Marcelli, Annibalis & Scipionis africani, Periclis & Fabii Maximi, Philopœmenæ & T. Quintii Flaminii, Timoleontis & L. Pauli Aemilii, Ariſtidis & M. Catonis maioris, Agidis nec non Cleomenis & Tiberii Caiique Gracchi, Pyrrhi & C. Marii, Lyſandri & Syllæ, Eumenis & Sertorii, Cimonis & Luculli, Niciæ & M. Craſſi, Ageſilai & Pompeii magni, Phocionis & Catonis minoris, Alexandri magni & C. Iulii Cæſaris, Demoſthenis & M. Ciceronis, Dionis & M. Bruti, Demetrii & M. Antonii, Artaxerxis & Arati, denique Galbæ & Othonis. Hiſce 2) adduntur Vitæ Homeri, Euagoræ, Pomponii Attici, Platonis, Ariſtotelis & Caroli M. ab aliis ſcriptæ auctoribus; item 3) liber *Aemylii Probi* (ſeu potius *Cornelii Nepotis*, teſtibus *Voſſio* L. 1. de Hiſtor. lat. c. 14. p. 23. *Placcio* de pſeudon. p. 14. & I. A. *Fabricio* Bibl. lat. 62.) de vita excellentium Imperatorum: & margini operis adſperguntur Scholia, ac præmittuntur Epiſtola dedicatoria ad PHILIPPVM Hiſpaniarum regem, & præclara lectuque omnino digna Præfatio, in quarum illa Cruſerius monarchiam præfert ceteris reip. formis; in hac autem doloris ex obitu filiæ unicæ magnæque ſpei orti levamen ait ſe petiiſſe e philoſophia ſacra, & translatione Plutarchi: deinde Guil. *Xylandri* laudat verſionem, ſeque, ſi illa prius prodiviſſet, manus retracturum fuiſſe fatetur: porro per exempla oſtendit, quomodo Plutarchus in his vitis philoſophiam, quæ eſt virtutis indagatrix & expultrix vitiorum, cum hiſtoria, quæ teſtis eſt temporum, & lux veritatis,

egregie coniunxerit, quamque utilis earum lectio ſummam rerum moderantibus eſſe queat: denique aliquam menſium græcorum & latinorum collationem tentat. Poſterior Tomus, quem Cruſerius Iulio Duci Brunsvic. & Luneb. Principi, ut ille eum vocat, illuſtriſſimo & excellentiſſimo, dicavit, docens in hac ipſa Dedicatione, philoſophiæ magnam in vita humana eſſe utilitatem, & moralem ceteris omnibus partibus præſtare, prudentiſſimosque Reges ac Principes liberos ſuos philoſophis inſtituendos tradidiſſe, continet ethica ſive moralia, (de quibus vide Caſp. *Scioppii* Pædiam polit. & *Conringii* Animadverſ. (in Tomo I. Methodor. *Crenii* 442.) a potiori parte ſic dicta; eaque ſunt ſequentia: 1) de inſtituendis liberis. 2) de audiendo; puta, eos, qui recta præcipiunt. 3) Quemadmodum iuvenes (utiliter) audituri (vel lecturi) ſint poëtas. 4) Quemadmodum ſentias te in virtute proficere. In quo diſputatur adverſus Stoicorum ſententiam, peccata non eſſe æqualia. 5) de virtute & vitio, ſive de perpetua malorum miſeria & proborum felicitate. 6) virtutem doctrina tradi poſſe. Cuius contrarium diſputaverat, ſed præter rem, *Plato* in Menone. 7) de virtute morali. Eam in affectuum rationabili moderatione, non exſtirpatione, conſiſtere. 8) de Iſide & Oſiride. Ad huius commentarii illuſtrationem facit Laur. *Pignorii* Menſa iſiaca. 9) de naturæ in progeniem ſuam caritate. Hæc cum brutis impreſſa ſit, multo magis ab hominibus exercendam eſſe. 10) de pietate erga fratres: ad *Nigrinum* & *Quintum*, fratres, qui mutuo ſe in vicem amore complectebantur. 11) de tranquillitate & ſerenitate animi. 12) ſermo & diſputatio amatoria. Honeſtum amorem coniugalem turpibus pæderaſtarum libidinibus præferendam. 13) Hiſtoriæ amatoriæ; numero V. 14) Præcepta connubialia. Hæc filiæ ſuæ dedit Eurydice, eiusque marito Polliano. 15) de rebus publicis, quæ a ſingulis, & a populis, & a paucis tenentur, ſive de monarchia, democratia, & oligarchia. Eſt brevis diſputatio. 16) An tractanda ſeni reſp. ſit. Affirmat, & modum gerendi remp. docet. 17) Cum Principibus maxime debere philoſophum ſermocinari, ſive Principi cum philoſopho frequentiſſime colloquendum eſſe. 18) Ad Principem indoctum. Hunc commentarium excipit Epiſtola, quæ tantum latine exſtat, ad TRAIANVM Imp. quæ quidem hic Plutarcho adſcribitur; ſed non conſen-

ſentit cum eius modeſtia, adeoque videtur eſſe ſuppoſita. *Fabricius* Biblioth. gr. l. 4. c. 11. p. 365. 19) Præcepta politica. Quæ a *Naudæo* in Bibliograph. polit. (T. I. Methodor. *Crenii* p. 511.) laudantur, quod ſint ſedatæ ac compoſitæ doctrinæ, geniumque auctoris graviſſimo iudicio ac moderatione temperatum præ ſe ferant. 20) Qua ratione ex inimicis emolumentum capias. Illuſtratur hoc libro *Xenophontis* placitum: *Sapientem ex inimicis etiam fructum debere carpere.* 21) de amicorum multitudine. Eam non eſſe expetendam. 22) de fortuna commentarius. In quo refutatur *Theophraſti* dictum: *Vitam regit fortuna, non ſapientia.* 23) Oratio conſolatoria ad Apollonium, filio orbatum. 24) Epiſtola conſolatoria ad uxorem ſuam, nomine *Timoxenam*, morte filiolæ cognominis afflictam. 25) Bello ne, an ſapientia clariores fuerint Athenienſes. Commentariolus hic, in quo maiorem eos gloriam rebus geſtis, quam ſcriptis conſecutos eſſe diſputatur, initio mutilus eſt. 26) de exilio. Aequo id animo eſſe tolerandum. 27) Apophthegmata, ſeu ſuccincte & acute dicta Regum & Imperatorum. Hæc libro ſuo Apophthegmatum inſeruit *Eraſmus*, in eiuſque Dedicatione idem ea laudat, quod in iis, velut in certiſſimo ſpeculo, ſingulorum imperantium animus repræſentetur. 28) Mulierum virtutes; ad *Cleam* eruditam feminam. 29) Quod brutæ animantes ratione utantur. Eſt dialogus, in quo Vlyſſes, Circe & gryllus in ſuem transmutatus confabulantur; atque hic precibus Vlyſſis renuit formam induere humanam. 30) de Romanorum fortuna. Res Romanorum multa debere virtuti, ſed fortunæ plurimum. 31) de ALEXANDRI virtute vel fortuna Orationes II. Sunt illæ in fine, ut videtur, mutilæ, atque hoc agunt, ut oſtendant, Alexandrum non fortuna, ſed virtute magnum fuiſſe. 32) Quemadmodum quis ſe citra invidiam laudare poſſit. 33) Animi, an corporis, deteriores ſint ægritudines. In hoc commentario adfirmatur prius. 34) An, in quo vitium ſit, ei nihil deſit ad feliciter vivendum? Negatur. 35) Num recte dictum ſit (ab *Epicuro:*) *Ita vive, ut nemo te ſentiat vixiſſe.* Negatur. 36) Quemadmodum adulatorem ab amico internoſcas. 37) De ſuperſtitione. Eam, in Deum iniurioſam, bellumque indicentem honeſtati, virtuti & ſocietati humanæ, peiorem eſſe atheiſmo mere ſpeculativo, nec virus ſuum emittente in actiones. 38) de immodica verecundia; ea videlicet,

 quà

qua vel ab utilibus & honeſtis quis impediri, aut ad noxias & inhoneſtas actiones compelli ſe temere patitur. 39) de curioſitate: exitioſa nimirum & moleſta, quæ græce dicitur πολυπραγμοσύνη. 40) de garrulitate. Fran. *Hoſpitalius* adeo delectabatur hoc libro, ut totum ediſcendum, & nunquam de manibus deponendum iudicaret. 41) de cupiditate divitiarum. 42) Non eſſe fœnerandum, ſive de vitando ære alieno. 43) de eſu carnium Orationes II. quarum poſterior eſt trunca; militantque pro ſententia *Pythagoræ*, qui carnium eſu abſtinere iuſſit. 44) de non iraſcendo. 45) de invidia & odio, & utriuſque differentia. 46) de tarda Dei vindicta. Dialogus hic initio mutilus eſt, ceterum multa habet, quæ a chriſtiano dicantur. 47) de placitis decretiſque philoſophorum, puta, phyſicis, libri V. Non tamen credas, te libris hiſce lectis penitus ſcire, quid de quaque in iis propoſita re ſenſerint philoſophi. 48) Præcepta ſalubria, ſive de ſanitate tuenda dialogus, poſt TITI Imp. obitum ſcriptus. 49) Vtrius maior utilitas, aquæ ne, an ignis. Antecellere autem ſtatuit ignem. 50) de primo frigido, ſive de prima frigoris cauſſa. 51) Ne iucunde quidem poſſe ex *Epicuri* ſententia vivi. Dialogus hic, iudice Io. Alb. *Fabricio* Bibl. gr. l. 4. c. 11. p. 364. lectu eſt digniſſimus. 52) de genitura animæ, e Timæo *Platonis*. 53) Compendium prioris Commentarii. 54) Vtra animantia, terrena ne, an aquatilia, maiore prudentia ſint prædita? Contendit autem, aquatilia terreſtribus neutiquam cedere. 55) Quæſtiones naturales. 56) de communibus notionibus, adverſus Stoicos, eorumque Paradoxa moralia. 57) de facie, quæ in orbe lunæ apparet. Hoc in dialogo, qui initio mutilus, & hinc inde mancus eſt, Plutarchus negat dari Antipodes. 58) Quod nunc Pythia non det ſortes verſibus, ſive de vilitate & vitioſitate verſuum in plerisque oraculis. Docet autem Plutarchus, neque antiquioribus ætatibus omnia oracula verſibus edita, neque ſuo tempore plane deſiiſſe nec Deum ipſum eiusmodi verſuum auctorem eſſe, ſed Pythiam; viguiſſe autem delphicum oraculum 3000. annos. 59) Quare exſpiraverint oracula. Negatur autem, omnia tunc exſpiraſſe. 60) VII. Sapientum convivium. 61) Convivalium quæſtionum libri IX. Quorum octo priores ſinguli X. Qq. continent, nonus autem XV. & Sermones Athenis in muſeis habitos. 62) de fato liber: extrema

ma parte mutilus. Loquitur autem de fato, ſecundum doctrinam *Platonis.* 63) Contra *Colotem* commentarius. Hic dialogus alteri num. 51. memorato, Suavem vitam, ſecundum Epicuri decreta, non poſſe duci, præmiſſus fuit. 64) Quæſtiones platonicæ. 65) de *Stoicorum* pugnis. Nempe Stoicorum dogmata tam inter ſe pugnare, quam cum eorum vita. 66) Quæſtiones centuriatæ romanæ. In quibus de variis ritibus, olim apud Romanos uſitatis, ratio redditur. 67) Qq. centuriatæ græcæ. 68) de dictione Ει, quæ apud Delphos eſt inſcripta, commentatio: ad amicum *Serapionem*, qui ſtoicus videtur fuiſſe. 69) Magis inopinata a Stoicis, quam a Poetis adferri. Eſt compendium commentarii. 70) de muſica. In hoc Dialogo Marcus *Meibomius* L. amplius loca reſtituere, verſioneſque latinam & gallicam emendare potuiſſet, ſicut ipſe teſtatur ad Muſicos veteres. 71) de caſibus comparatis Græcorum & Romanorum. 72) X. Oratorum vitæ; videlicet Antiphontis, Andocidis, Lyſiæ, Iſocratis, Iſæi, Aeſchinis, Lycurgi, Demoſthenis, Hyperidis, & Dinarchi. 73) de liberata urbe Thebis, & Socratis dæmonio. Plutarchus, cum pluribus aliis, genium Socratis putat fuiſſe bonum angelum; I. A. *Fabricius* l. c. p. 575. providam eius mentem. 74) Comparationis *Ariſtophanis* cum *Menandro* Breviarium. Plutarchus huncilli præfert; ſed Nicod. *Friſchlinus* Ariſtophanem defendit peculiari diatriba. 75) de *Herodoti* malignitate commentarius. Quo ultus eſt contumeliam, patriæ ſuæ Bœotiæ ab Herodoto illatam, ſicut ipſe fatetur in principio commentarii; ſed & refutatur ab Henr. *Stephano* in Apologia pro Herodoto. 76) de *Homero* liber. *Fabricius* Bibl. gr. l. 2. c. 1. p. 255.

Plutarchus, Chæroneæ in Bœotia natus anno Chriſti 50. *Ammonii* diſcipulus, TRAIANI Imp. (non audeo dicere, præceptor & informator iuventutis) ſingulari gratia florens, ab eoque conſulari dignitate ornatus, & Illyrio tanquam oraculum præpoſitus, philoſophus eclecticus, hiſtoricus, politicus, & antiquarius ſummi limatiſſimique iudicii, ac liberrimus Principum cenſor, ſicut & aulicis ſcripſit, non doctis, populorum maxime illuſtrium hiſtoriam complectitur, tametſi non perpetuam, ſed abruptam, & ad Principum uſum tranſlatam, atque a Theodoro *Gaza* & *Ioann.* Euchaitarum metropolita, qui ſub ALEXIO COMNENO clarus erat, tanti fuit æſtimatus, ut ille interrogatus aliquando, quemnam auctorem

 ſibi-

ſibimet ſupereſſe cuperet, ſi ceteris omnibus carendum foret, unum Plutarchum reſponderet; hic autem, ſi cui ex omnibus Graecorum ſapientibus ingreſſus in vitam aeternam ſperandus eſſet, eum nemini magis a Chriſto ſe ſe expetere teſtaretur, quam Platoni & Plutarcho. Sed nec hoc praetereundum, auctorem noſtrum, cum ſenex eſſet, Apollinis pythii ſacerdotio admotum fuiſſe, mortique vicinum ſomniaſſe, in caelum ſe aſcendere ductu & auxilio Mercurii, atque altera nocte rurſus in ſomnio vidiſſe ac audiviſſe quendam, qui illud hunc in modum interpretaretur, ipſum fore felicem, hoc eſt, moriturum: mortuus autem eſt circa X. annum Imperii HADRIANI, h. e. anno CHRISTI 120. aetatis 70. *Suidas* T. III. 133. Io. *Ruald*us in vita Plutarchi, *König* 649. I. Alb. *Fabricius* lib. IV. Bibl. gr. c. 11. *Magirus* 677. *Pope-Blount* 143. *Whear* Relect. hiemal. p. 74. & *Neu* in Acceſſion. 116. *Voſſ.* de Hiſtor. gr. l. 2. c. 10. p. 120. *Eraſmus* & alii apud Crenium Methodor. T. II. Quod ad eius dictionem attinet, videtur quidem illa *Voſſio* duriuſcula, at *Baeclerus* in Hiſt. ſaec. I. dubitat, an recte id dicatur, cum Plutarchus optimos & varios fere deſcribere ſoleat auctores.

Herm. *Cruſerius*, Campis in Belgio natus, primum medicinae, deinde iuriſprudentiae, in qua etiam Doctor creatus eſt, operam dedit, Duciſque clivenſis ac iuliacenſis Guilielmi conſiliarius factus filiam eius Principem ac ſponſam in Boruſſiam duxit ad Ducem Albertum Fridericum, cumque domum reverti cogitaret, Regiomonti praematura abreptus eſt morte, anno 1574. Ceterum ſicut ab adoleſcentia litteris graecis potiſſimum delectatus eſt, atque in iis magnos profectus fecit; ita praeter Plutarchum de Galeno etiam & Hippocrate praeclare meritus eſt ſcriptis in huius librum I. & III. de morbis vulgaribus, & in librum de diaeta commentariis, vertendoque aliquot illius tractatus in latinum. Melch. *Adami* in Vit. medic. 196. *Lexic. univ. hiſtor.* T. II. 778.

Cornelius Nepos natus in Hoſtilia, qui Veronenſium vicus eſt, Catulli & Ciceronis amicus, ſcriptor, ſi dictionem ſpectes, venuſtus atque elegans, immo puriſſimus; ſi ſententias & exempla, utilis ad vitam recte inſtituendam, condidit etiam Vitas romanorum belli ducum, e quibus ſola ſupereſt Catonis, & fatis conceſſit 30. ante Chriſti nativitatem annis. Meliores eius editiones ſunt illae, quae adiunctas habent notas *Baecleri*, *Boſii*, *Buchneri*, *Cel-*

Cellarii. Vide *Voſſium* de Hiſtor. lat. I. 1. c. 14. I. A. *Fabricium* Bibl. lat. p. 61. *Magirum* 612. *Pope-Blount.* 71. *Boſium* de Compar. eloq. civili §. 12. & de Rat. leg. Hiſtor. §. 22. *Schurzfleiſchium* in Biblioth. *Schrader.* P. I. K. & in Epp. arcan. 118. 613.

Æmilius Probus vixit tempore THEODOSII Imp. ſæculo IV. eidemque volumen Corn. *Nepotis* ſua & avi ſcriptum manu, a matre autem fortaſſe exornatum & perpolitum, obtulit. *Voſſius* l. 1. de Hiſtor. lat. c. 14. p. 23. I. A. *Fabricius* Biblioth. latinæ l. 1. c. 1. p. 62.

XIX.

PAVSANIAE Græcia, ex verſione latina Abrah. *Loeſcheri.* Baſileæ per Io. Oporinum 1550. Optima autem, eaque græco-latina editio eſt lipſienſis de A. 1696. cum latina Romuli *Amaſæi* interpretatione, & annotationibus Gul. *Xylandri*, Frid. *Sylburgii* & Ioach. *Kuhnii*: quæ recenſetur in *Actis erudit.* A. 1697. 97. atque a *Clerico* Biblioth. ſel. T. XI. 133. Nimirum libris X. auctor noſter non ſolum urbium ſitus, locorumque intervalla accurate eſt complexus, ſed Regum etiam familias, bellorum cauſſas & eventus, ſacrorum ritus, rerumque publicarum ſtatus copioſe deſcripſit. Vt vero ſcias, quid in ſingulis tradatur libris, ſic habeto: in primo proponi Attica, ſecundo Corinthiaca, tertio Laconica, quarto Meſſenica, quinto & ſexto Eliaca, ſeptimo Achaica, octavo Arcadica, nono Bœotica, decimo Phocica. *Loeſcherus* in dedicatione celebrat Fuggerorum familiam, quæ litterarum ac virtutis cultu, & beneficentia erga litteratos maximum ſibi in orbe nomen, & favorem Principum atque Monarcharum acquiſiverit; in præfatione autem, de Pauſania eiusque dictione & opere, ac ſana translatione verba facit.

Pauſanias, cæſarienſis cappadox, ſophiſta, non confundendus cum lacone, hiſtorico, Herodis Attici diſcipulus, Æliani autem & Aſpaſii informator, iter fecit non tantum per Græciam, Macedoniam atque Italiam, ſed per maximam Aſiæ partem, (ſed utinam Aſiatica eius exſtarent) uſque ad oraculum Iovis Hammonis in Africa. Claruit ſub ANTONINO Pio, aliquamdiu conſedit Romæ, ubi etiam mortuus eſt valde ſenex. Fuit declamator promtus & ingenioſus, quamvis Cappadocum more vitioſe pro-

nun-

nuntiaret, ſed & eruditi grammatici laudem merito ſuo conſecutus eſt; nec mirum, eum fabulas interdum immiſcere, auditas ex relatione aliorum, qui memorabilia in peregrinis ei terris monſtrarunt aut narrarunt: id enim & aliis peregrinantibus ſolet contingere: ut adeo Iul. Cæſ. *Scaliger* nimis audacter eum appellarit *Graeculorum omnium mendaciſſimum*. Neſcio, hic ne, an alius Pauſanias, Lexicon ſcripſerit vocabulorum atticorum, e quo plurima loca in commentarium ſuum in Homerum Euſtathius transtulit. *Suidas* T. III. p. 62. Abr. *Læſcher* in Dedicat. ac Præfat. *Voſſius* Hiſtor. gr. l. 2. c. 14. p. 128. *Clericus* Biblioth. ſel. T. XI. 134. Io Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. l. 4. c. 15. p. 467. *Magirus* 643. *Pope Blount* 155. *Küſterus* in Notis ad Suidam opus eius vocat egregium & eruditum.

Abrah. *Læſcherus*, ſcholaſtico functus munere, libros Regum Veteris teſtamenti, monomachiam Davidis & Goliathi, & Lamentationes Ieremiæ reddidit carmine; reliquit etiam Epigrammatum libros, & carmen de obitu CL. V. Matthæi *Zelli*, floruitque medio ſæculo XVI. Vide ipſum in Dedicat. ad Io. Iac. *Fuggerum*, & *Friſii* Epit. Biblioth. Geſner. p. 2.

Nicol. GERBELII Declaratio Picturæ ſive deſcriptionis Græciæ *Sophiani*. Baſileæ per Io. Oporinum 1550. Secunda & plenior editio. Eſt liber hiſtorico-geographicus, in quo Græcia omnis, etiam ea, quæ Magna dicitur, accurate deſcribitur ſecundum populos, maria, ſinus, flumina, inſulas, urbes, regiones, provincias, montes; diſſeritur quoque de lingua & moribus Græcorum, ac ſcriptoribus, qui de Græcia commentati ſunt, eaque omnia ad meliorem Tabulæ *Sophiani*, qua Græciam repræſentare ſtuduit, intelligentiam. In Præfatione, cui elegans Abr. *Læſcheri* Carmen contra barbariem præmittitur, decantat auctor Hiſtoriæ laudes, *Sophiani* conſilium commendat, bellorum a Græcis geſtorum initia deſcribit, picturæ utilitatem oſtendit, præceptum dat pro geographia, docet, quibus coloribus pingenda illuſtrandaque ſit tabula, & ſuſcepti rationem operis explicat.

Nicol. *Gerbelius*, phorcenſis ſive pforzheimenſis, græcæ iuxta & latinæ linguæ operam dedit ſedulam, atque in iuris ſcientia tantum profecit, ut non ſolum inſignibus ornatus fuerit academicis, ſed & doctiſſimis ſuæ ætatis ICtis adnumeraretur. Docuit Vien-

Viennæ cum Io. *Cuſpiniano*, ac poſtea Argentorati, nec ſatis habuit Cuſpiniani Chronica de Cæſaribus, eiusdemque Conſules, & *Arriani* Hiſtoriam græcam emendaſſe & illuſtraſſe, niſi ipſe, præter Iſagogen præſentem, ſcriberet de Anabaptiſtarum ortu & progreſſu, Vitamque Io. Cuſpiniani, & utriusque Tzezis, vir probitate, innocentia, & religioſæ ſtudio pietatis eximius, & tamen calumnia oneratus ſacrilegii a quodam Præceptorum rhetoricorum auctore, ſed qui, inductis in libro conviciis peculiari ſcripto iniuriam fateri, eamque a læſo deprecari coactus eſt. Læſus autem deceſſit Argentinæ valde ſenex, & iam dudum decrepitus, anno 1560. M. *Adam* in Vitis ICtor. 133. *Thuanus* l. 26. p. 514.

Sophianus, prænomine Michaël, non vero Nicolaus, (uti quidem eum vocant *Gerbelius*, *Geſner*, *Simler*, *Kœnig*) corcyræus, homo inter Græcos μεταγενεστέρους longe eruditiſſimus, exaravit librum de Aſtrolabio, floruitque circa dimidium ſæculi XVI. Guil. *Burtonus* Hiſt. gr. linguæ (in T. I. Conlect. libror. rar. 622.) & *Colomeſius* 293.

XX.

Ioannis XIPHILINI e Dione Excerptæ hiſtoriæ, ex interpretatione Guil. *Blanci*, a Guil. *Xylandro* recognita, cumque Spicilegio Henr. *Stephani*, A. 1592. apud Henr. Stephanum. Quæ editio pro optima agnoſcitur a *Crenio* Methodor. T. III. 387. Alii vocarunt Epitomen Romanæ hiſtoriæ Dionis, Henr. *Stephanus* autem maluit appellare ἐκλογὰς ſive Exerpta, quia Xiphilinus quædam excerpſit e Dionis libris, tum iis, qui exſtant, tum aliis, qui interciderunt. Complectuntur autem hæ Eclogæ hiſtoriam a Pompeio M. uſque ad Alexandrum Mammææ. Prodierunt etiam cum Dionis Hiſtoria romana, & Xylandri verſione, a Io. *Leunclavio* emendata, Hanoviæ apud Wechelos A. 1606. f.

In. Cæſ. Auguſto p. 71. Ὁ Δίων ὁ προυσαεύς. Dio *pruſaeus*. | Dio Caſſius videtur *confundi cum Dione Chryſoſtomo*. I. A. *Fabricius* Biblioth. gr. lib. IV. 319.

Dio Caſſius, qui & Cocceius ſive Cocceianus vocatur, natus Nicææ in Bithynia, totum pæne vitæ ſuæ tempus in Rep. gerenda conſumſit, bis ad conſulatum romanum evectus, deinde Proconſul factus, Provinciasque ſumma cum laude gubernavit, & bonarum

narum artium ſcientiam cum uſu coniunxit. Tandem vero, cum ex pedibus laboraret, ab ALEXANDRO Imp. dimiſſus eſt, ut in patriam iret, & reliquum vitæ tempus ibi tranſigeret. Sed ne nihil ſui apud poſteros ſupereſſet, græco idiomate Hiſtoriam condidit LXXX. librorum ab V. C. uſque ad ALEXANDRVM Mammææ, quibus XXII. annos impendit. Neque tamen omnes illi hodie ſuperſunt, ſed XXXIV. perierunt, & maior pars triceſimi quinti: XXV. ſervati ſunt, qui incipiunt a Luculli geſtis, ac deſinunt in morte Claudii Cæſaris, atque ex his & e ceteris Xiphilinus Excerpta nobis dedit. Scripſit etiam Perſica & *Ενόδια*, ſeu potius *Διοδικα*, ea, quæ in itinere ſibi contigerunt. A *Liſio* quidem in Epp. accuſatur Dio, quod ſæpe aduletur, ſæpe hallucinetur, quædam audacius in moribus externis affirmet, viroſque inculpatos culpet, ut Ciceronem, Brutum, Caſſium, Senecam; (huc etiam referendum, quod *Voſſio* multum rhetoricari dicatur in prœliorum deſcriptione, & a *Valeſio* plagii notetur) interim in lib. 3. de Magnitudine romana c. 3. idem fatetur, nihil pæne nos fugere in rebus romanis, ſi ſcriptor ille totus exſtaret; & *Photius* obſervavit, grandi eum uti ſtilo, & in concionibus Thucydidem æmulari. Nec minus *Whear* in Relect. hyemal. p. 81. eum inter nobiles hiſtoricos numerat, & *Neu* in Acceſſion. ad illas p. 124. e *Conringio* & *Bœclero* notat, ipſum politicum ſe probare, eiusque magnum uſum eſſe in Tacito interpretando. *Voſſius* de Hiſtor. græcis lib. 2. c. 15. p. 130. Io. Alb *Fabricius* Biblioth. gr. lib. IV. c. 10. *Lexic. univ. hiſtor.* T. I. 838. *König* 248 *Pope-Blount* 194 *Crenius* de Singular. ſcriptor. 114.

Io. *Xiphilinus*, trapezuntius, Io. Xiphilini patriarchæ CPtani fratris filius, monachus fortaſſe CPtanus, floruit ſub Imp. MICHAELE Duca, qui imperio ceſſit A. 1075. & notatur propterea, quod plerumque omiſerit notationem temporum per Conſules, Dioni in libris, quos integros habemus, diligenter obſervatam, & multas pulchras utilesque partes in Dione reciderit, nec diſtinctiones librorum Dionis ſervaverit, ſed ſingulis Imperatoribus ſingula tribuerit *τμηματα* ſive ſectiones. Vide ipſum *Xiphilinum* in AVGVSTO p. 71. *Voſſium* de Hiſtor. gr. l. 2. c. 26. p. 152. *König* 877. *Cave* Hiſt. liter. 430. *Olearium* T. II. 248. *Lexic univ. hiſtor* T. IV. 710. Io. Alb. *Fabricium* Biblioth. græc. lib. IV. c. 10. p. 322. *Pope-Blount* 365. & *Mollerum* de homon. 527.

Guil.

Guil. *Blancus*, toloſanus, ab agnato ſuo cognomini, epiſcopo Graſſano, diſtinguendus, in urbe patria epiſcopus, & cancellarius univerſitatis, linguarum & elegantiorum litterarum peritiſſimus, præter Xiphilini librum alios quoque latinitate donavit, patrioque idiomate ſcripſit de Cœlibatu & Sacramentis, & alia. Interfuit etiam Clericorum conventibus in Caſtro bleſenſi, Vicariatumque Legationis avenionenſis obiens, ibidem deceſſit A. 1588. *Lexic. univ. hiſtor.* T. I. 381. & *Friſius* in Epitome Bibliothecæ Geſner. 300.

XXI.

Imagines & elogia virorum illuſtrium & eruditorum ex antiquis lapidibus & numiſmatibus expreſſa, cum annotationibus, ex bibliotheca Fulvii VRSINI. Venetiis 1570. Suntque, ut illas prætereaam, quæ capitibus carent, *Miltiadis*, *Homeri*, (de qua tamen vide *Fabricium* Biblioth. gr. l. 2. c. 1. p. 257.) *Heſiodi*, *Sophoclis*, *Euripidis*, *Moſchionis*, *Calliſthenis*, *Menandri*, *Arati*, *Sappho*, *Enchaeridis*, *Theocriti*, *Terentii*, Aſinii *Pollionis*, *Horatii*, *Perſii*, *Solonis*, *Socratis*, *Platonis*, *Ariſtotelis*, *Theophraſti*, *Herculis*, *Pythagoræ*, *Zenonis*, *Apollonii* tyanei, L. Iunii *Ruſtici*, *Lyſiæ*, *Leodamantis*, *Æſchinis*, M. Terentii *Varronis*, *Traiani*, *Herodoti*, *Thucydidis*, C. Iulii *Cæſaris*, M. Mettii *Epaphroditi*, M. *Iunii*, *Ruſi*, & P. *Pupii*.

Fulvius *Urſinus* romanus, paterno genere nobilis, ex Vrſinis quippe Mugnanæ Dominis, ſed propinquis ſuis, quod minus iuſto concubitu natus eſſet, ingratus, immo ab illis ſpretus, hanc nactus eſt fortunam, ut a Gentile *Delphino*, baſilicæ lateranenſis canonico, qui adoleſcentis ingenium adſpexerat & probaverat, exciperetur, ab eoque in græcis ac latinis litteris inſtituendus aliis traditus, ad antiquitatis ſtudia ab ipſomet duceretur. In quibus tantum profecit, ut eruditiſſima ſcripta componeret ederetque de familiis Romanorum, de triclinio romano, Animadverſiones in *Feſti Pompeii* librum de verborum ſignificationibus, & notas in aliquot latinos hiſtoricos, atque in amicitiam inſignium virorum, Octaviani *Pantagathi*, Gabr. *Faërni*, Latini *Latinii*, Pauli *Manutii*, & Ant. *Auguſtini*, admitteretur. Patrono & informatori ſuo in canonicatu ſucceſſit, in eo, quod ſive ſcribendum ſive agendum ſuſcipiebat, longam ſemper moram adhibuit, quo ab omni parte perfectum conderet, Delphiniſque, quorum domi altus e-

ducatusque fuerat, in grati animi ſignum, VI. aureorum millia legavit, ſupremum diem obiens anno 1600. æt. 70. Ioſeph *Caſtalio* in Vita Vrſini (in Vitis ſelectis erudit. & illuſtr. viror. p. 555.) Ian. Nic. *Erythræus* Pinacoth. I. 9. *Thuanus* lib. 123. p. 897. Pet. *Victorius* Var. lect. lib. XXXVI. 22. *Naudæus* Bibliograph. polit. (T. I. Methodor. *Crenii* p. 569) Io. Georg. *Grævius* Epp. p. 262. Iac. *Thomaſ.* de plagio §. 583. *Pope-Blount* 784. Fuit ſtatura procera, facie dignitatis plena, moribus ſuaviſſimis, ideoque a Cardinalibus ac Pontificibus dilectus & æſtimatus, adhæc mirifica pietate, fide & caſtitate, nuſquam luxu diffluens, nuſquam ſordidus, veſtibus nunquam ſericis, ſed talaribus ex lana, ut clericum decet, uſus, nec niſi morte ſua dolorem ac moleſtiam aliis adferens, eo quod græcarum & latinarum litterarum, romanæque antiquitatis lumen cum Fulvio exſtinctum plerique crederent.

XXII.

Io. CVSPINIANI Commentarii de Conſulibus Romanorum. Quibus præfertur Sexti RVFI Epitome de rebus geſtis populi romani, & acceſſione Imperii, cum Scholiis *Cuſpiniani*. Eiusdem Auſtria, & oratio protreptica ad S. R. Imperii Principes ac Proceres, ut bellum contra Turcum ſuſcipiant: cum Chronico magiſtri ALBERTI argentinenſis, & Caſp. BRVSCHII Carmine, in honorem & laudes Auſtriæ fuſo. Baſileæ 1533. Huic operi inſertum eſt M. Aurelii CASSIODORI Chronicon, ſive de conſulibus romanis libellus, quem Cuſpinianus ſuis illuſtravit commentariis. Nicolaus *Gerbelius* præfatus eſt ad Io. Iac. *Fuggerum* de hiſtoriarum præſtantia & utilitate, de variis annorum ſeu temporum ſupputationibus, de recentioribus Conſulum ſcriptoribus, videlicet *Haloandro*, *Glareano* & *Funccio*, denique de præſente *Cuſpiniani* egregio opere, quem ait labore illud ſummo, adſiduisque vigiliis tandem abſolviſſe. Auſtria, eſt deſcriptio Marchionum, Ducum & Archiducum, a *Leopoldo*, qui fuit e Ducibus Suevorum, atque ideo *Illuſtris* cognominatus, & quidem e familia *Alberti* comitis babenbergenſis, uſque ad CAROLVM V. & FERDINANDVM regem, Caroli fratrem. Oratio protreptica, ſcripta eſt poſt cladem LVDOVICI, Vngarorum regis, quam paſſus eſt a Turcis A. 1526. quique, cum fugeret, a palude

Digitized by Google

lude fuit abſorptus. Chronicon *Alberti* incipit a RVDOLPHO I. habsburgico, & pertingit uſque ad Wenceslaum, h. e. ab A. 1270. ad 1378. Videtur non eſſe magni momenti, eo quod *Cuſpinianus* ſub eius finem ait, ſe nihil penitus in eo invenire, quod non alibi commodius legatur. At vero hoc intelligendum eſt de rebus antiquis, quarum ille ſparſim mentionem facit. Ceterum fidem ſcriptoris laudat *Voßius* de Hiſtor. lat. l. 3. c. 3. multaque aliis indicta, aut non ita plene planeque explicata, in ipſo inveniri fatetur. Neque integrum eſt præſens hoc Chronicon, quod *Cuſpinianus* edidit, ſed fragmentum duntaxat; plenum autem & integrum debetur Chriſtiano *Vrſtiſio*, qui id inſeruit Tomo II. ſcriptor. germanicorum.

Io. *Cuſpinianus*, alias *Spiesshammer*, ſuevofurtenſis, philoſophus, medicus, poëta, orator, hiſtoricus, & MAXIMILIANI II. conſiliarius, ab eodemque, fide eius & induſtria in graviſſimis legationibus perſpecta, viennenſi Senatui præfectus, naturæ ſatisfecit A. 1529. *König* 230. M. *Adam*, in Vitis philoſ. 71. Scripſit etiam librum de Cæſaribus & Imperatoribus rom. Wolfg. *Hungeri* notis illuſtratum, nec non de rebus Turcorum, deditque Tabulam Vngariæ. A *Whearo* p. 98. & *Voßio* de Hiſtor. lat. p. 202. vocatur ſolers antiquitatis indagator, a *Schurzfleiſchio* in Biblioth. *Schrader.* T. I. K 7. hiſtoriæ auſtriacæ peritiſſimus vir, ſed non bonæ latinitatis, atque a Ioſ. *Scaligero* vir eximia fide & eruditione. Vid. *Magirus* 256. *Pope-Blount* 530. 256. *Neu* in Acceſſion. ad Relect. *Wheari* p. 209. & in Acceſſion. ad Mantiſſam 97. Prædicta opera eius recuſa ſunt Francofurti A. 1601. & Nic. *Gerbelius* vitam eius deſcripſit.

Albertus de Argentina, ſeu argentinenſis, ſic dictus ab urbe patria, magiſter ſeu doctor, & fortaſſis presbyter, epiſcopi argentinenſis familiaris, a quo etiam ad Papam fuit ablegatus, ut eum certiorem faceret de LVDOVICI Bavari, Imperatoris, decreto, nihil Pontifici iuris eſſe in exauctorando Imperatore, vixit ſæculo XIV. crediturque auctor Commentarii de rebus geſtis Bertholdi a Buchecke, epiſcopi argentinenſis. *Voſſ.* de Hiſtor. lat. l. 3. c. 3. p. 167. *Oudinus* Supplem. de ſcriptor. eccleſ. 648. *Neu* in Mantiſſa ad *Whearum* 165.

Caſp. *Bruſchius*, nomen hoc a proavo, qui ob corporis pinguedinem *Bruſt* appellabatur, cum gentilitium nomen eſſet *Peiffer*, nactus, egranus, poëta laureatus & comes palat. ſcripſit de Epiſcopatibus, Germaniæ Epitomen, cuius prima duntaxat Pars prodiit, & egregium tractatum de monaſteriis, cuius tamen non niſi una datur Centuria, quas ſequi debuiſſent tres aliæ, periitque A. 1559. æt. 41. inſidiis nobilium quorundam, in quos ſcriptum editurus ferebatur. *Calvör* Saxon. infer. p. 614. Vir doctiſſimus fuit, antiquitatisque ſtudioſiſſimus, (*Adamus* in Vit. philoſ. 183. & *Königius* 139.) ac Io. *Mulleri*, *Regiomontani* cognominati, vaticinium latine reddens, & ipſe vatem egit, idque mirifice auxit. De quo legatur *Thuanus* l. 90. p. 176. Duo adhuc de eo ſunt notanda, quod videlicet in cœnobio casznienſi, cum peregrinans eo delatus eſſet, honorem nactus ſit ſaltandi cum abbatiſſa, nobili & optima matrona, quodque veſtimenta ſua, ex abbatum ſtipe comparata, cum eorum cauſſa ſe a plebe honorari colique animadvertet, partim conciderit, partim deturpaverit, tanquam improba mancipia, domini ſui gloriam præripientia. M. *Adam.* l. c.

XXIII.

Petri BEMBI Epiſtolarum LEONIS X. P. M. nomine ſcriptarum libri XVI. impreſſi admodum nitide Venetiis ab Ioanne Patavino & Venturino, ſine expreſſione anni; videtur autem fuiſſe annus 1535. quippe quo epiſtola dedicatoria ad PAVLVM III. cuius auctoritate motus Bembus hos & digeſſit libros & edidit, ſcripta fuit. Non tamen omnes hic continentur epiſtolæ, quas vir ſummus nomine Pontificis exaravit; interim illæ, quæ in hac comparent editione, regni, quod tenuit LEO X. quaſi hiſtoriam exhibent.

Pet. *Bembus*, patricius venetus, Conſtantini *Laſcaris* in græcis litteris & Nic. *Leoniceni* in philoſophia diſcipulus, illuſtrem generis ſui nobilitatem doctrina ſingulari, facundia admiranda, & ſumma vitæ integritate ornavit. LEONIS X. cum *Sadoleto* fuit ab epiſtolis, ac poſtea curam geſſit bibliothecæ D. Marci in urbe patria, donec una cum Sadoleto, collega antehac ſuo, a PAVLO III. in collegium Cardinalium cooptaretur: in qua dignitate vixit uſque ad annum 1547. æt. fere 77. & vixiſſet fortaſſe longius, niſi ad parietem, dum equo vehebatur, alliſus, indeque vulnere in late-

latere, & inſequente febre letali afflictus fuiſſet. Reliquit & alia ſcripta, videlicet gli Aſolani, Rime, Orationi &c. Epiſtolas familiares, de Imitatione librum I. de Culice *Virgilii*, Caſtigationes in *Terentium*, de Guidone Vbaldo Feretrio & Eliſabetha Gonzagia Vrbini Ducibus, Hiſtoriam venetam, & alia, quorum catalogum habes apud *Ghilinum* vol. I. 193. Opera eius latina prodierunt Baſileæ A. 1567. Argentinæ 1609. & Francofurti 1652. 8. *Clericusque* Obſervationes in ea dedit in Biblioth. ſel. T. I. 314. Vitam viri deſcripſit Io. *Casa*, defunctoque Hier. *Quirinus*, qui omni vivum officio coluerat, ſtatua marmorea artificioſiſſima, inque celeberrima S. Antonii æde Patavii locata, parentavit. Ciceronianæ eloquentiæ ſedulus fuit admirator & imitator, ac in ſeligendis collocandisque verbis multum poſuit operæ, tanti æſtimans latine ſcribendi facultatem, qua pollebat, ut eam ne quidem mantuano ſe marchionatu permutare velle profiteretur, laudatus propterea *Eraſmo*, *Caſ. Balbino* Veriſimil. p. 13. Oct. *Ferrario* Opp. var. T. I. 425. Dan. *Heinſio* orat. 19. *Morhofio* Polyhiſt. I. 1. c. 23. n. 38. & de lingua teuton. 178. *Schurzfleiſchio* Epp. Select. p. 39. 197. & Io. Guil. *Bergero* Diſſert. acad. p. 199. Iul. Cæſ. *Scaliger* autem, Caſp. *Francus* in *Crenii* Animadv. P. III. 30. & *Lipſius*, qui tamen alibi mitius ſentit ac loquitur, ei iniquiores ſunt. Interim negari nequit, in ſelectu vocabulorum & phraſium interdum nimis fuiſſe ſcrupuloſum. *Campanella* de libr. propr. (in *Crenii* T. II. Methodor. p. 203.) *Clericus* l. c. p. 319. *Wolfius* in Caſaubonianis p. 242. 245. *Thuanus* quidem, auctor gravis, Hiſtor. lib. III. p. 63. non dubitat affirmare, multa eius, ut temporum nequitia, & Domini, cui ſerviebat, mores ferebant, licentioſius ſcripta exſtare; ſed eundem animæ humanæ immortalitatem, reſurrectionem hominum, & vitam æternam, ut vulgo dicitur, atque a *Meyfarto* narratur c. 14. de Academ. p. 111. negaſſe, ſine luculentis & ſufficientibus probationibus quis temere aſſerat? Certe in hoc ei videtur iniuria fieri, quod ex hiſce eius verbis, ſi tamen illis uſus eſt unquam, *ſe nunquam pejus collocaſſe tempus, quam in legendis Bibliis*, auctoritatem ſacræ ſcripturæ reieciſſe & proculcaſſe concluditur: hoc enim intellexerit non de rebus ibi contentis, ſed de latinitate verſionis non ſatis bona. Vide Scip. *Gentilem* Commentar. in epiſtol. Pauli ad Philem. pag. 40. *König* 99. *Lexic. univ. hiſtor.* T. I. 329. ac præterea *Sanſſayum* 15.

Baillet

Digitized by Google

Baillet des enfans celebr. 122. & *Fellerum* Monument. ined. T. I. p. 400.

Petri IVSTINIANI Rerum venetarum Hiſtoria. Venetiis 1560. Sed vitioſe admodum. Recuſa A. 1611. cum Appendice, item A. 1660. atque in linguam italicam tranſlata, & in publicum edita A. 1671. Andr. *Dinnerus*. IC. altorfinus, qui hunc olim poſſedit codicem, ſequentia adſcripſit: *Hæc hiſtoria ab V. C. uſque ad* 1560. *ſe porrigit.* Immo & amplius; minimum adhuc ad biennium. Quod autem aliqui ſcribunt, ad annum uſque 1575. perductam eſſe, id fortaſſe de eius Appendice intelligendum. *Ghilinus* vol. I. 194. elegantiſſimam declarat, propter venuſtatem ſtili, iudicioſam texturam, rerum quæ narrantur varietatem, & omnes circumſtantias, quæ ab inſigni ſcriptore requiruntur. Lib. II. 48. narratur hiſtoria, ſi quidem hiſtoria eſt, de Alexandro III. Pontifice, calcante cervicem Imperatoris FRIDERICI Barbaroſſæ.

Lib. I. p. 14. Hunni Heraclium, *Equilium*, *Ieſulumque* expugnant.

Eſt una eademque urbs. Vide *Giornale* de' Letter. d'Ital. T. XVI. 450.

Lib. IX. p. 339. Hermolaus Barbarus Romæ, dum apud *Innocentium* Pontificem pro Rep. oratorem ageret, *mærore animi confectus* obiit, & quidem *intra paucos dies*.

Ab Innocentio quidem creatus fuit Patriarcha aquileienſis, ſed *ſub eo non obiit*, *neque etiam ex mærore animi* ob ſereniſſ. Reip. diſplicentiam de collato munere ſacro. *Giornale* T. XXIIX. 235.

Lib. X. p. 341. Ex Germanis Georgius *Gombergius*.

Sonnembergius, ut habet P. *Bembus* Hiſt. ven. p. 4.

Pet. *Iuſtinianus*, Ludovici filius, patricius & ſenator venetus, ſtudiis iuris, quæ perſequebatur, adiunxit ornamentum elegantiorum litterarum, in primis latinitatis: unde ipſi facile fuit patriæ ſuæ hiſtoriam libris XIII. condere. Claruit medio & inclinante ſæculo XVI. & laudatur ab Octav. *Ferrario* Oper. var. T. I. 414.

Pauli MANVTII liber de Legibus romanis. Venetiis 1557. cum ſigno Aldi: quod *Eraſmus* explicat in adagio, *Feſtina lente.* Impreſſus etiam eſt Coloniæ Agrippinæ A. 1570. 8. noviſſimæque Roſini Antiqq. rom. editioni additus, & volumini II. *Gra-*

Digitized by Google

Graviano Antiqq. roman. inſertus. Eſt hic liber unus, & quidem ſextus, e decem illis, quos auctor de antiquitatibus romanis, Petri *Bembi* Card. & Bernardini *Maffei*, eandem poſtea conſecuti dignitatem, ſuaſu & conſilio ſcribere aggreſſus eſt, certe in animo habuit. Priores autem quinque agebant de urbe, civitate, religione, ſenatu & comitiis: huiusque libri V. ſunt partes, 1. quibus nominibus appellatæ ſint leges. 2. a quo genere hominum. 3. quibus in locis. 4. quibus temporibus. 5. quibus de cauſſis latæ ſint leges. Et hic liber cum reliquis, Oct. *Ferrarii* in Oper. var. T. I. 435. iudicio, in auctore plurimas literas, nec eas vulgares, ſed interiores & reconditas fuiſſe demonſtrant. At Fran. *Robortellus* de Arte crit. p. 114. 115. ſcribere audet, eum compilaſſe *Zaſii*, *Gruchii* & *Balduini* eadem de re commentarios, neque ad artem criticam ſatis inſtructum fuiſſe.

Paulus *Manutius*, Aldi ſenioris filius, venetus, profeſſione typographus, ab HIPPOLYTO tamen Eſtenſi, Cardinale, in familiarium ordinem receptus, tullianæ dictionis admirator & feliciſſimus in ſcribendo imitator, ſed latine loquendi imperitus, &, *Scioppio* notante, phraſium & ſignificationum quarundam inventor ſive novator, tam emendate edidit Patres aliosque auctores, quam ſcite & eleganter ſciebat ſcribere in latino. E ſcriptis eius ſunt Scholia in aliquot *Ciceronis* libros, & in Commentarios *Asconii*, Apophthegmata, Adagia, Notationes in *Virgilium*, Calendarium vetus romanum cum Commentario; ut ſilentio prætersam opuſcula eius italica. Nimia ſtudiorum tractatione & oculorum & corporis ſibi imbecillitatem attraxit; quæ calamitas, mœrore ob filiæ impudicam vitam aucta, infelicibus bonum virum litteratis aſſociavit, mortique tradidit Romæ A. 1574. æt. 62. *Ghilinus* vol. I. 358. *Imperialis* 106. *Thuanus* lib. LIX. 40. Octav. *Ferrarius* T. I. 414. *Muretus* Orat. XIX. 365. *Goclenius* Obſervat. lat. linguæ 2. *Schurzfleiſch* Epp. ſelect. 39.

XXIV.

Io. LVNDII Alte Iüdiſche Heiligthümer, i. e. Antiquitates ſacræ iudaicæ. Hamburgi 1701. Opus XIII. annorum. Antea partes eius, & quidem imperfecte, ac ſine auctoris præfatione & indicibus prodierant, videlicet A. 1695. & 1696. 8. recenſitæ in *Actis erud.*

A. 1695. 210. 263. & 1696. 319. Conſtat hoc opus V. libris, quorum primus de tabernaculo ſancto, ſecundus de templo hieroſolymitano utroque, tertius de Pontifice maximo & ceteris ſacerdotibus leviticis, quartus de levitis, & quintus de cultu antiquorum Ebræorum publico agit. Et præfiguntur Prolegomena Henrici *Muhlii*, in quibus ille de adhibendis merito, ſed prudenter, in explicatione ſcripturæ ſacræ eiusmodi auctoribus, qui antiquitates iudaicas paullo curioſius rimati fuerunt, ex inſtituto differit, palmamque inter hos Lundio deberi palam oſtendit. Acceſſerunt in ſingulare ornamentum variæ figuræ æneæ, videlicet Ichnographia tabernaculi pag. 1. Retectum tabernaculum. p. 3. Tabernaculum cum ſuis IV. involucris. p. 8. Cherubim. p. 15. Arca fœderis cum columna nubis. p. 36. Moneta cum virga Aaronis. p. 90. Candelabrum aureum. p. 114. Menſa panum propoſitionis. p. 121. 122. Panes propoſitionis. p. 123. Patinæ aureæ pro panibus propoſitionis. p. 124. Altare thymiamatis. p. 131. Labrum æneum. p. 166. Altare holocauſti, cum inſtrumentis ſacrificiorum. p. 172. Siclus. p. 203. Caſtra Iſraëlitarum. p. 216. Templum Salomonis. p. 254. Sanctiſſimum. p. 259. Sanctum. p. 269. Ichnographia atrii interioris, tempore Herodis. p. 302. Mare æneum. p. 307. Baſes æreæ. p. 311. Locus mactationis. p. 323. Sacerdos ſummus cum ornatu ſuo. p. 418. Sacerdos gregarius cum amictu ſuo. p. 418. Pretioſi lapides in humeris ſummi Sacerdotis. p. 427. Crucifixio Iudæorum. p. 470. Flagrum. p. 472. Idolum Moloch. p. 564. Benedictio ſacerdotum. p. 654. Cæſura in brachiis. p. 732. Phariſæus cum veſtitu ſuo. p. 797. 798. Phylacterium. p. 800. Sacerdotum & levitarum ſuburbium. p. 868. Lecti, in quibus diſcubuerunt comedentes. p. 998. Moneta Purim erfurtenſium. p. 1071. Similes libri, qui in notitiam antiquitatum iudaicarum nos ducunt, ſunt 1) Io. *Eiſenmengeri* Iudaiſmus revelatus. Berolini in 4. de quo vide iudicium Rud. Mart. *Meelfuhreri* in Honore & gaudio S. Eccleſiæ. p. 50. 2) I. I. *Schudtii* Notabilia iudaica: de quibus Relat. innoc. A. 1714. 149. 3) Les ceremonies & coutumes des Iuifs, avec la comparaiſon des ceremonies chretiennes avec les iuives, par Mr. *de Simonville*: de quibus *Acta erudit*, A. 1683. 137. & plures alii, qui indicantur a *Daſſovio* in diſp. de Imaginib. hebr. rer. p. 1. & ſqq. Quanquam *Wagenſeilius* præfat.

in

in Inſtitut. iudaico-germani modi loquendi & ſcribendi, lit. K. non dubitet ſcribere, impoſſibile eſſe, exacte tradere antiquitates iudaicas. Accedamus autem ad obſervationes producendas, notandaque errata.

Præfat. n. 38. Io. *Sauberti* tractatus de Sacerdotio Hebræorum *nondum, quod ſciam, lucem vidit.*	Non errat in hoc auctor: nam ego tractatum illum edidi Altdorfii in Operibus Sauberti poſthumis A. 1694. *qui erat poſt auctoris obitum octavus.*
Pag. 4. n. 10. Aſſeres tabernaculi ab omni latere auro obducebantur, non ut hodie res inaurantur, ubi nihil aliud adeſt quam *auri ſpuma.*	Quaſi vero aurum, quo hodie vaſa obduci ſolent, ſit ſpuma, & non potius *aurum puriſſimum in tenuem laminam expanſum.* Io. Phil. *Heinius* Obſervat. ſacr. l. 1. c. 6. §. 2. (in Conlect. varior. ſcriptor. T. II. faſc. I. p. 88.
P. 33. n. 14. Hebræi tradunt, operculum arcæ fœderis fuiſſe *palmaris craßitiei.*	Hæc traditio eſt *ſcripturæ, veritati & ſanæ rationi contraria. Heinius* l. c. §. 3. p. 90.
P. 35. n. 25. Tradunt Hebræi, unum ex Cherubim propitiatorii fuiſſe maſculini, *alterum feminini generis.*	Hoc ænigmate indicare volentes, per virum *Gabrielem*, per feminam autem *eccleſiam iudaicam* effigiari: nam prophetias ac revelationes omnes Iudæis ab angelo Gabriele fieri credebant. Herm. *Von der Hardt* Program. in feſto nativit. Chriſti A. 1701.
P. 62. n. 18. Druſius ad *Iud.* 3. 7. ſententiam ſuam revocat.	Ad 1. *Sam.* 4, 7.
P. 64. in Nota ad n. 2. Hoc ipſo *cadit eorum interpretatio*, qui per nubem intelligunt fumum ſuffitus, a ſummo Sacerdote die expiationis in ſanctiſſimo effectum.	Illam vero *defenſum* it Herm. *Von der Hardt* Ephemer. philog. p. 86. 219.
P. 170. n. 20. Labrum non ſtabat	Sed Deus iuſſit illud poni *inter*

recta inter ſanctum & altare holocauſti, ſed *aliquantum ad latus, verſus meridiem.*	*ter tentorium conventus, & inter altare.* Ex. 30, 18. & c. 40, 30. *Heinius* l. c. p. 90.
P. 179. n. 28. Altare holocauſti *non fuit altum pluquam VII. cubitos.*	Deus præſcripſit III. *cubitorum altitudinem*, *Ex.* 27. 1. *Idem* l. c. p. 50.
P. 183. n. 2. Ex igne altaris *triplex fiebat rogus.*	Non niſi *unica ſtruis* mentio fit *Levit.* 6, 9. 12. 13. ſive, ſecundum alios, v. 2. 5. 6. *Idem* p. 58.
P. 184. n. Strues tertia erat *perpetui ignis.*	Præcipitur, ut *omni mane ignis incendatur.* Et valet ne argumentum *a Dei præcepto ad perpetuam eius exſecutionem?* Hiskias 2. *Chron.* 29, 7. fatetur, *patres holocauſta non obtuliſſe in ſanctuario*, *Idem* p. 59.
P. 186. n. 24. Ignis cœleſtis *leonis inſtar altari incubuit.*	*Fabula iudaica*, *Idem* p. 61.
P. 260. n. 8. Templum intus non ſolum auro, ſed etiam *gemmis multis*, & pretioſis lapidibus reſplenduit.	Templum fundatum erat *lapidibus vegrandibus*, adeoque pretioſis, *non gemmis*. *Idem* p. 94.
P. 267. n. 17. Quæ cauſſæ hic recedendi *ab universali* Hebræorum ſententia (de 2. velis inter ſanctum & ſanctiſſimum?)	Illa ſententia *non eſt universalis*: nam R. Ioſe in *Ioma* c. 5. §. 1. non niſi unum agnoſcit, provocans ad *Ex.* 26, 33. *Relat. innoc.* A. 1713. 634.
P. 371. n. Arx regia erat, ſi abires ex templo hieroſolymitano, *verſus meridiem.*	*Verſus Septentrionem.* Io. *Lightfoot* in Chorograph. Matthæo præmiſſa c. 22. p. 46.
P. 378. n. 20. Nulli erat licitum intrare atrium gentium *cum baculo*, *Zona pecuniaria*, vel *ſputum in eo emittere.*	*Fabula*, *Idem* l. c. p. 96.
P. 146. n. 10. Non conſtituebatur ſummus ſacerdos, *qui fuiſ-*	Nullum horum erat metuendum: nam *Sacerdotium obligabatur*

Digitized by Google

ſet lanio, aut *tonſor*, aut *balneator*, aut *coriarius*,

batur familia aharonica, cuius cognati & affines ſordidis opificiis nec implicare ſe volebant, nec debebant, nec poterant. *Heinius* p. 98.

P. 446. n. 3. Summus Pontifex inunctus fuit prope frontem inter oculorum palpebras, *ad formam crucis ſive X Græcorum.*

Nihil de hoc certi, & rationes huius ritus ſunt vanæ. *Vitringa* Obſervat. ſacr. l. 2. c. 15. p. 460. 458.

P. 468. n. 3. Locus lapidationis *altus erat geminam hominis altitudinem. Teſtium unus detrudebat* reum, ut in lumbos caderet. Si ex hoc caſu moriebatur, legi ſatisfactum erat; ſin, *alter lapidem ingentem ſublatum in pectus eius* immittebat: quo ſi moreretur, ſatis erat factum.

Hæc relatio ſacro codici plane eſt contraria. *Lev.* 24, 14. *Heinius* p. 102.

P. 469. n. 14 Facinoroſum, ad ſupplicium ducendum, potabant vino mirrhato, *ut diſtraheretur mens eius.*

Quomodo hoc convenit cum illo, quod traditur, damnatum, ſi quid pro ſua proponendum haberet innocentia, *quater vel quinquies reductum fuiſſe?* nam mente alienatus quo pacto innocentiam ſuam defendere poterat? *Idem* p. 101.

P. 562. n. 8. An Rex Moabitarum ſuum ipſius natum, an Regis edomitici filium captum immolaverit, *e textu non liquido conſtat.*

Liquido conſtat e textu, ut *Sanberto* videtur, fuiſſe filium Regis edomitici. In Opp. poſthum. p. 65.

P. 564. n. 15. Vallis Hinnom erat extra urbem ad eius murum, *verſus occaſum*, ad fontem Siloah.

Verſus meridiem, deflectens tamen etiam in Orientem. *Lightfoot* Chorograph. Matthæo præmiſſæ c. 26. p. 54.

P. 576. n. 5. Holocauſtum dici-

Potius, quod *in altare aſcenderit*, vide-

tur עלה Aſcendens ſive Aſcenſio, *quia totum fumo aſcendebat in cœlum* ſive aërem.

videlicet Sacerdotum manibus illuc delatum, ibique repoſitum. *Heinius* p. 44.

P. 1028. n. 15. Pridie feſti expiationis Pontifex maximus cœnabat parce, *ne ſomno obrueretur.*

Scriptura S. non prohibuit ei illo tempore ſomnum. *Idem* 99.

P. 1032. n. 21. *Lev.* 16, 10. Dimittant Azazel in deſertum (dimittant hircum *ad Azazelem* in deſertum.)

Ipſe hircus vocabatur Azazel, quia abigebatur. Theodor. *Daſſovius* in Scholiis critic. in Levit. p. 24.

N. 23. Non nulli Hebræorum volunt, *Azazelem fuiſſe nomen alicuius montis in deſerto.*

Sed *errant*, uti ex præcedente patet obſervatione.

P. 1037. Viro cum Azazele exeunti *pontem fecerunt ligneum* ſpatio circiter bis mille cubitorum, ne cum hirco poſſet a peregrinis Iudæis vellicari & vexari.

Alii dicunt, fuiſſe *lapidibus exſtructum*. At de ſtupenda hac ſtructura nec *Ioſephus*, nec alius ſcriptor, mentionem faciunt. *Heinius* Obſervat. ſacr. l. 2. c. 3. §. 5. (p. 40. T. II. Conlect. Faſcic. II.)

P. 1038. n. 27. Non eſt ratio prægnans, ut abeamus a ſententia Rabbinorum, dicentium, *vittam coccineam* hirco emiſſario alligatam, *albam fuiſſe redditam*, in ſignum condonationis peccatorum. Et huc videtur reſpicere *Eſaias* c. 1, 18.

Sed *Deus nihil præcepit* de lana coccinea. Nec *Ioſephus* tanti miraculi meminit. *Kimchius* & *Abarbanel* in Ieſaiam commentantes, vittam rufam ſicco pede prætereunt. Prophetam autem, mentione peccatorum velut dibaphorum *alludit ad v.* 15. quo dicebatur, manus eorum eſſe ſanguine repletas. *Idem* l. 2. p. 42.

P. 1044. n. 17. Si quis conſilio aut ex ignorantia peccaſſet, ille debebat ſacrificium illud *ſine neceſſario* in feſto expiationis adferre.

Una cum neceſſario.

Io.

Digitized by Google

Io. *Lundius*, flensburgenſis, per XXII. annos eccleſiaſtes tunderanus in Holſatia, obiit A. 1686. æt. 48. Laudem diligentiæ ei tribuit Theodorus *Daſſovius* in Præfam. diſput. de Imaginibus rerum ebræar. maiorem tamen profeſſoribus academicis, eorumque ſimilibus, qui ipſos Ebræorum libros ſciunt legere.

Henr. *Mühlius*, S. theol. D. & Ducis Holſat. Superintendens generalis, orator eccleſiaſticus ſupremus, conſiliarius eccleſiaſticus, procancellarius, ac profeſſor primus in academia kilonienſi, adhuc vivit, famamque meritis ſuis partam cunctis in muneribus egregie tuetur.

XXV.

Rod. HOSPINIANI de Templis libri V. Genevæ 1672. Tractatur in hoc opere de origine, progreſſu, uſu & abuſu templorum, & rerum ad templa pertinentium, & quidem in I. libro de locis ſacris patriarcharum, tabernaculo, templo & ſynagogis Iudæorum, lucis & templis Gentilium, ac templis Chriſtianorum: in II. de iis, quæ templis continentur, choro, cryptis, cathedra, baptiſterio, ciboriis, altaribus, reliquiis, imaginibus, cruce, lucernis, organis, anathematis, aqua luſtrali, campanis, crucibus in turribus, proceſſionibus, invocatione ſanctorum, & peregrinationibus: in III. de iis, quæ extra templa, nempe cœmeteriis, ſacellis, oſſariis, ædibus ſacerdotalibus, carceribus epiſcopalibus, ſcholis, bibliothecis, arte typographica: in IV. de conſecrationibus templorum, altarium, crucis, imaginum, calicis, cerei, frugum, primitiarum, aquæ luſtralis, campanarum, cœmeteriorum: in V. de bonis eccleſiaſticis, donatione CONSTANTINI, decimis, oblationibus, iure patronatus, incorporationibus. In Dedicatione ad Fridericum, Electorem palatinum, agit de cultu divino & origine papatus, docens, Deum cultus ſui modum ſive rationem, ſimplicem quidem, ſed numeris tamen omnibus abſolutiſſimam ac perfectiſſimam præſcripſiſſe: ac pontificiam religionem intra mille proximos annos (ſcripſit autem hoc A. 1587.) demum natam eſſe.

Iuellus contra Hardingum monet, altaria Chriſtianorum apud veteres *in medio eccleſiæ populique* poſita fuiſſe.

Sed *rationes, ab utroque allatas*, probe ſunt expendendæ, an ſatis firmæ ſint ac validæ. Sic ſcripſi, nec pœnitet me ſcripſiſſe, in *No-*

Notis ad Orat. de Templis vet. Chriſtianorum p. 9.

Hoſpiniani de Monachis libri VI. 1669. Editio emendata, aucta & locupletata cum integris capitibus, tum reſponſionibus ad *Bellarmini* ſophiſmata & argumenta. Diſſeritur in hoc opere de origine & progreſſu monachatus & ordinum monaſticorum, Equitumque militarium, tam ſacrorum, quam ſæcularium.

Eiusdem de Feſtis Iudæorum & Ethnicorum libri III. Editio tertia, aucta & locupletata. 1674. In iis agitur de origine, progreſſu, cærimoniis & ritibus feſtorum apud Iudæos, Græcos, Romanos, Turcas & Indos; in Epiſtola autem dedicatoria de mutatione cærimoniarum eccleſiaſticarum, de autore feſtorum Gentilium & Iudæorum, deque ſanctitate, qua tam Ethnici quam Iudæi feſta ſua celebrarunt. Andr. *Origanus* Hoſpinianum noſtrum appellat diligentiſſimum feſtorum enarratorem, ſeque eum maxima ex parte in eis ſecutum eſſe teſtatur. Verba eius reperies poſt Epiſtolam dedicatoriam.

Eiusdem de Feſtis Chriſtianorum Tractatus. 1674. In quo dicitur de origine, progreſſu, cærimoniis & ritibus feſtorum dierum apud Chriſtianos, oſtenditurque, veram primitivam eccleſiam pauciſſima habuiſſe feſta, progreſſu autem temporis prodigioſe a ſuperſtitioſis hominibus numerum eorum accumulatum, & multiplices errores in obſervatione illorum introductas eſſe. In Epiſtola dedicatoria diſſerit auctor de antiquitate & divina inſtitutione feſtorum dierum, de libertate Chriſtianorum circa feſta, & corruptione varia, quæ in eccleſiam irrepſit.

XXVI.

Io. Bapt. CASALIVS de urbis ac rom. Imperii ſplendore. Romæ 1650. Hoc in opere agitur de Romanorum veterum virtutibus & potentia, opibus, ædificiis, urbis ſitu & amplitudine, ſtatuis, obeliſcis, columnis, viis, aquæductibus & cloacis, pontibus, aggeribus, mole Hadriani, triumphis, ludis, gladiatoribus, venatione, amphitheatro, tragœdia, comœdia, veſtimentis, nobilium armis familiarum, annulis, pileo, ſternuenti ſalutem adprecandi uſu, teſſerarum uſu, re nummaria, nuptiis, thermis conviviis, hoſpitalitate, funeribus, apotheoſi: ſacrificiis, ſacerdotiis, virginibus veſta-

ſtalibus, Sybillis, comitiis, regimine & magiſtratibus, legibus, militia; item de ſanctorum martyrum cœmeteriis p. 56. & virginibus chriſtianis. p. 382. Similia ſcripta ſunt Roma G. *Fabricii*, Antverpiæ 1657. 8. *Panvinii*, *Martiani*, *Iani* & *Boiſſardi* Topographia Romæ, cum tabulis geographicis, imaginibus antiquæ & novæ urbis, atque inſcriptionibus, Francofurti 1627. f. Ant. *Thyſii* Roma illuſtrata, ex Lipſio & Georg. Fabricio, Amſtelodami 1657. 12. Io. Theod. *Sprengeri* Roma nova, cum Regulis cancellariis apoſtolicis ac privilegiis Religioſorum & Clericorum, Francofurti 1667. 12.

Idem CASALIVS de Veteribus ſacris Chriſtianorum ritibus. Romæ, 1647. Vbi tractatur de figura S. crucis, SS. imaginibus, ritibus precum, ſacramentis novæ legis, & quidem VII. in quibus etiam de excommunicatione agitur, de eccleſiarum ædificatione & conſecratione, ſupellectile, veſtibus, aqua benedicta, chriſmate, reliquiis Sanctorum, peregrinationibus ad loca ſacra, proceſſionibus & rogationibus, ac litaniis, incenſo, lucernis & aliis luminibus, campanis, cantu eccleſiaſtico, horis canonicis, Breviario, uſu incognitæ linguæ in officio eccleſiæ, icunculis, quæ *Medaglie* dicuntur, corona & tonſura Clericorum, habitu monachorum, votis, cælibatu eccleſiaſticorum, chriſtianorum Imperatorum modo erga ethnicorum ritus, ſacerdotibus Gentilium ad religionem chriſtianam tranſeuntibus, cærimoniis ſeu ritibus in genere, ſpeciatim de oſculo pacis, feſtivis diebus, cinerum cærimonia, quadrageſima, vigiliis, funeribus, miraculis, canonizatione Sanctorum, decimis, conciliis & eorum auctoritate, Romana eccleſia eiusque capite Papa & Cardinalibus, Græcæ eccleſiæ ſtatu & ritibus, græcorum Imperatorum triumphis, indulgentiis eccleſiaſticis, & anno iubileo. Antehac prodierunt hi libri ſub titulo Operis tripartiti de profanis & ſacris veteribus ritibus, cuius prima pars tradit ritus Aegyptiorum, ſecunda ritus Romanorum, tertia ſacros Chriſtianorum: & ſic recuſi ſunt Francofurti 1681. 4. Sed ſecunda pars in noſtra editione eſt auctior, & tertia itidem locupletior, pariterque emendatior, quam in prima editione. Sine dubio autem prægnantem auctor habuit cauſam, cur in altera editione omiſerit deſcriptionem rituum ægyptiorum; quamquam eius non meminit.

Pag. 37. Poſt renunciationes *ca-* | Non in baptiſmo, ſed *ante eum.*

techumenis (iam baptizandis) *dabatur pallium*.	In baptiſmo autem dabatur iis veſtis alba ſeu candida. Ioach. *Hildebrand.* Th.dogm.c.19.§ 91.
P. 286. Iudicium Eccleſiæ & S. Sedis eſt *infallibile* in canonizatione ſanctorum.	*Contrarium* probat *Launoius* Epp. p. 27.

Io. Bapt. *Caſalius*, romanus, a cognomini, S. Maieſt. Britannicæ aliquando ad Remp. Venetam legato, deinde epiſcopo bellunenſi, diſtinguendus, peragrata Gallia, Belgio & Anglia, legalibus quidem ſtudiis ſe ſe addixit, longoque Principes obſequio coluit, ſed nullum inde fructum capere valens, mundanis iſtis valedixit, & ſacros, ut vocant, ordines ingreſſus eſt; atque hoc in otio ea congeſſit, quæ ad librum de veteribus ſacris Chriſtianorum ritibus erant neceſſaria, indeque ipſum illum librum: quem laudant Iac. Phil. *Tomaſinus* & Io. Fran. *a Slingelant* in præmiſſis Epiſtolis; cum e contrario *Hottingerus* Bibliothecar. l. 3. c. 4. p. 419. de auctore ſcribat, eum titulo feliciorem eſſe, quam tractatione. Equidem & ipſe Caſalius ſuam agnoſcit imperfectionem, nec vel ſtilo vel ordine (adde, ſis, vel rerum ubique veritate) lectori ſatis ſe facere diffitetur; interim adhuc tolerabilis eſt, & ſua mactandus laude, modo prudens ac peritus lector acceſſerit: auctor vero ad plures abiit A. 1648.

XXVII.

Iani GRVTERI Inſcriptiones antiquæ totius orbis romani, cura Io. Georg. *Graevii* recenſitæ. Amſtelodami 1678. volumina II. Cum notis Marq. *Gudii* & *Holthenii*, tabulis æneis a *Boiſſardo* confectis, Characteribus ſive abbreviaturis Tull. *Tironis*, Ciceronis liberti, & Ann. *Senecæ*, ac denique XXIV. Indicibus a Ioſ. Iuſto *Scaligero* adornatis, ab *Holthenio* autem emendatis & auctis. Prior editio Gruteri Inſcriptionum prodiit, ne quid de minore anni 1601. dicam, Francofurti A. 1616. In ipſo opere habes Inſcriptiones de templis, altaribus, & aliis monumentis publicis, diis dicatis: de ſacrificiis, ædificiis & operibus publicis: de ſaxis in honorem Imperatorum erectis, marmoribus faſtorum, ſacrificatorum, gladiatorum & aurigarum circenſium: de monumentis honori Magiſtratuum poſitis, & decretis publicis Magiſtratuum, ac tractatibus diverſarum gentium: de monumentis militum, atque

eorum, qui officio præerant in palatio cæſareo. &c. Præmittuntur, poſt dedicationem ad Comitem de Pembroke, 1) longa Præfatio Petri *Burmanni*, in qua vir doctiſſimus diſſerit de iis, qui primi curioſitate antiquas inſcriptiones ſcrutandi & colligendi excitati ſunt, & quid hac in editione præſtitum, ut priore eſſet melior, atque exoptabilior. 2) Elogium Grævii carminice, auctore *Brockhuſio*, & aliud in forma Inſcriptionis, erectum a Io. Frid. *Cramero*, conſiliario S. Maieſtatis pruſſicæ in Regimine magdeburgenſi. 3) Balth. *Venatoris* Panegyricus in honorem Gruteri. 4) Eiusdem *Gruteri* Vita, deſcripta a Frid. Herm. *Flaydero*. *Gudii* Adnotationes non ſunt aliæ, quam quas vir nobiliſſimus exemplari ſuo prioris editionis allevit, easque *Grævius* ſingulis ſubiicere Inſcriptionibus cœperat, dum *Burmannus* & *Holthenius* conferre deberent, quidquid in aliorum ſcriptis reperiſſent, ad Inſcriptiones pertinens. Sed cum opus hoc, *Grævio* fatis cedente, non niſi dimidiam partem impreſſum eſſet, neceſſe erat, ut alius lampada, quaſi a defuncto traditam, caperet, & choros duceret; idque officium, boni publici amore, non minus feliciter, quam lubenter in ſe recepit præſtantiſſimus polyhiſtor, *Burmannus*. Ceterum, quod ad Characteres attinet, ſciendum, illos non eſſe Tullii *Tironis*, liberti *Ciceronis*, & Ann. *Senecæ*, ſed diu poſt eos inventos, aut minimum adauctos: certe *Reineſius* credidit, collectionem illam eſſe partum ſæculi V. & *Salmaſius* tranſtulit in ſæculum VI. Spes eſt facta, Io. Guil. *von Meel* daturum hos Inſcriptiones auctiores; ſed optandum, ut in nova editione, a quocunque illa ſuſcipiatur, ea obſerventur monita, quæ ſcite ac prudenter dedit vir celebris, Io. *Clericus* Tomo XIV. de la Biblioth. choiſie p. 51. & ſeqq. videlicet eo in loco, ubi Gruteriani operis luculentam facit recenſionem. Negari enim nequit, multa adhuc reſtare in opere illo alioquin eximio corrigenda; & Corn. *Patinus*, ſicut legimus apud *Ianſonium ab Almeloveen* in Biblioth. prom. & lat. 139. Velſchio ſcripſit, ſe millenis id multis adaugere, ſi velit, & reiectis ſuppoſititiis emendare poſſe. Imo Raph. *Fabrettus* in Explicat. antiqq. inſcriptionum (de qua vide *Acta erudit*. A. 1699. 337) paſſim notat errores auctoris, operique ſubiunxit Emendationes Gruterianas. Interim opus ipſum tale eſt, ut, fatente *Reineſio* in dedicat. & præfat. ſuarum Inſcriptionum * 2. omnem commendationem ſupergrediatur, gloriamque aliis præripiat.

 Ianus

Ianus *Gruterus*, antverpienſis, a pueritia in exilio vivens, Iuris quidem ſtudiis operam navavit, & honores eius doctorales conſecutus eſt, maiorem tamen voluptatem cepit ex humanioribus, ita ut ei ſuave videretur, illis impalleſcere atque immori. Iam erat Wittebergæ, a *Chriſtiano* Electore vocatus, & Hiſtoriarum profeſſionem ornare perrexiſſet, niſi, poſt Heri fata, liber Concordiæ ipſi oblatus fuiſſet ſubſcribendus; maluit autem diſcere, quam libro, quem non legiſſet, nec fortaſſe intelligeret, ſe & conſcientiam mancipare ſuam. Poſtea per aliquod temporis ſpatium docuit Roſtochii, donec Heidelbergam veniret, & profeſſioni humaniorum litterarum, curæque bibliothecæ palatinæ præficeretur. De utroque hoc munere, deque bono publico, cui variis ſe ſcriptis adprobavit, præclaſſime meritus, nominis ſui famam longe lateque diſſipavit. Hinc Veneti eum expetivere in locum Riccoboni, qui Patavii docuerat, & ſtipendium promiſerunt mille & ducentorum ducatorum; ſed ille maluit in ſtatione ſua, quamvis mediocri, permanere. Sicut autem perpetuis quaſi calamitatibus fuit obnoxius, ita hanc vidit longe maximam, quod præſtantiſſima bibliotheca palatina, & ſua ipſius, in manus hoſtium veniret, ſuique libri & MSS. a furioſis militibus dilacerarentur, & equorum pedibus, loco paleæ, ſubſternerentur. Heidelberga igitur expulſus, in exilio oberravit, & licet illuc rediiſſet, non tamen ſubſiſtere potuit, ſed Bernholdæ, in prædio ſuo, non procul ab urbe, larem figens, agri, horti & litterarum cultura vitæ reliquum traduxit, donec vitæ, laborum & adverſitatum ſatur anno 1627. æt. 66. e vita hac emigrabat in meliorem. Eo tempore, quo res eius minime florebant, a groningenſis academiæ Curatoribus expetitus fuit in profeſſorem, Daniaque & Gallia eundem deſiderabant, non ut doceret atque prælegeret, ſed ut conſiliis & ſcriptis rem promoveret litterariam, terriſque ornamento eſſet; verum ille a Tuſculano ſuo abſtrahi non poterat. Scripſit libros Suſpicionum, Pericula poëtica, Lampadem ſive theſaurum criticum, Polyantheam ſive Florilegium ethico-politicum, Bibliothecam exulum, & Annotationes in varios auctores claſſicos, vir multis virtutibus præditus: fuit enim pius, ſobrius, caſtus, humanus, liberalis, alienus ab avaritia & ambitione, & pacis, neutiquam vero litium ac vanarum diſputationum, ſtudioſus; quamvis neceſſe haberet ſe ſe defen-

dere

dere contra Dionyſ. *Godofredum* & Io. Phil. *Pareum*. Plura de eo reperies apud *Venatorem* & *Flayderum* in ipſius Vita, quarum prior etiam inſerta eſt *Wittii* Memoriis philoſophorum p. 212. His adde *Magirum* 409 *Pope-Blount* 922. *Conringiana epiſtolica* 1. *Schurzfleiſchii* Acta literaria 56. & *Morhofium* in pluribus locis Polyhiſtoris literarii.

XXVIII.

Thomæ REINESII Syntagma inſcriptionum antiquarum, cum commentariis. Lipſiæ 1682. Syntagma hoc eſt operis Gruteriani ſupplementum, quo illæ Inſcriptiones, quæ a Grutero omiſſæ ſunt, exhibentur. Vide *Acta erudit.* A. 1682. 89. & Io. Alb. *Fabricium* Biblioth. lat. 758. In Dedicatione laudat doctiſſimus auctor cum ſtudium memorias antiquitatum conſervandi, tum opus Gruterianum, auſpiciis & auxiliis Ioſ. Scaligeri concinnatum; in Præfatione autem diſſerit de fine Inſcriptionum, (videlicet, ut ad poſteros traderentur memoriæ rerum utilium pulchrarumque, tum ut de præſtantibus ac capitalibus viris exſtarent teſtes etiam lapides celte dolabraque literati) de variis inſcriptionum generibus, de earum collectoribus, de Octavii *Boldonii* in Epigraphica erratis, de ætate Romæ veteris, (quippe quæ conſiſtat intra annos Domini ſexcentos) de erratis ſculptorum vel deſcriptorum, deque *Ammiani Marcellini* erratis in germanicis nominibus. Elegans huius operis elogium ſcripſit Frid. *Brummerus*, idque legitur in Wittii Memor. philoſ. p. 468.

Thom. *Reineſius*, gothanus, poſt italicam peregrinationem mitra doctorali ornatus Baſileæ, medicinam fecit in urbe Variſcorum Curia, & Altenburgi, ubi & conſulis ampliſſimo munere conſpicuus erat, tandem vero quietis cauſſa Lipſiam migravit, atque ibi ſpiritum Deo reddidit A. 1667. ferme octogenarius. Inter ſcripta eius, ut media ſilentio prætercam, eminent Commentatio de deo endovellico, ἱστορούμενα linguæ punicæ, Variæ lectiones, earumque Defenſio, Commentarius in veterem inſcriptionem, Auguſtæ Vindelicorum erutam, Epicriſis & Scholia in Petronii Arbitri Fragmentum, Notæ in Orationes Hippocratis, & Epp. ad Io. *Vorſtium*, ad Chriſtian. *Daumium*, atque ad *Neſteros*, patrem ac filium. Fuit non tantum excellens medicus, philologus, & polyhiſtor, verum etiam φιλόθεος, pauperum aſylum, oppreſſorum refugium, er-

rantium altiſſima Pharus, amator recti ac ſimplicitatis, oſor faſtus, ſimulationis, mendaciorum, frequentique codicis ſacri lectione in litteralem eius ſenſum feliciter penetravit, immo & eo uſque progreſſus eſt in domeſtica pietate, ut *Auguſtini* Soliloquia & *Gerbardi* Meditationes elegiaco carmine terſiſſime redderet. Scio quidem, notari eum, apud *Crenium* Animadv. P. XIV. 45. & XVII. 5. 1) ob vitæ communis & civilis imperitiam, 2) ob latini ſermonis inelegantiam; ſed æquior iudex facile eum abſolvet, dicens: Fuerit auſterulus, an propterea imperitus dicendus eſt civilis vitæ, qui multos annos magiſtratum magno cum decore geſſit, & cum viris inclytis, Principibus etiam, converſatus eſt? deinde ſufficit, eum latine ſcripſiſſe, etiamſi non ſemper ornate. Ecquis eſt tantus elegantiarum latini ſermonis venator, aut poſſeſſor, qui non interdum ipſe labatur, & phraſi aut voce minus elegante collutuletur? De *Reineſio* autem videantur *Witte* in Memor. philoſ. 461. *Magirus* 704. *Conringiana epiſt. Ernſtius* apud *Cren.* Animadverſ. P. XIIX. 69. *Schurzfleiſch* Diſſert. acad. p. 47. & *frater* eius in Actis liter. 52. *Rupertus* in Synopſ. Beſoldi min. 157. 600. *Arnold.* H E. & hær. P. II. 606. & *Clericus* Biblioth. choiſ. T. XIV. 54.

XXIX.

Carolæ Catharinæ PATINÆ Tabellæ ſelectæ & explicatæ. Patavii 1691. Tabellæ autem, quas ita vocat, ſunt figuræ, ex rarioribus, nec dum vulgatis *Titiani*, Pauli *Calliarii* veronenſis, Leon. *Vincii*, Alex. *Varotarii* dicti Padovanini, Andræ *Vicentini*, Iac. *Robuſti* dicti Tintoretti, Iac. *a Ponte* dicti Baſſani, Annib. *Caraccii*, Domin. *Contareni*, Io. *Holbenii* & Natalis *Iouvenet* picturis in æs inciſæ, eoque ordine diſpoſitæ, ut hiſtoriæ V. T. primum occupent locum, tum ſequantur, quæ ad novum pertinent, atque has excipiant nonnullæ Sanctorum actiones, cum antiquis aliquot elegantibus fabulis, nec non liberatione Viennæ Auſtriæ, & familia Caroli *Patini*.

Carola Catharina *Patina*, Caroli Patini, Med. doctoris ac profeſſoris patavini, omniſque antiquitatis, atque in primis rei nummariæ peritiſſimi, & Magdalenæ *Hommetz*, quæ a Reflexionibus moralibus & chriſtianis clara eſt, filia, Gabrielidiſque Carolæ, quæ Epiſtolam ſcripſit de phœnice in nummo quodam CARACALLÆ, ſoror,

ſoror, Pariſiis nata, græce & latine docta, duabus hiſce linguis C. S. Schurzfleiſchium hoſpitem affata eſt, ac tanta perfudit voluptate, ut domum reverſus colloquii huius non ſine magna voluptate recordaretur, deque politiore humanitate commercium litterarum cum ea exerceret. Vivit illa adhuc, eruditis feminis, cum Matre & Sorore, omnino annumeranda, atque ideo etiam eadem cum Sorore in ſocietatem recepta a celebribus Academicis Recuperatis. Vide, ſi lubet, *Acta eruditorum* A. 1684. 587. & A. 1691. 337. 549. B. G. *Struve* Introduct. in notit. rei lit. 123. *Moller.* de homon. 710. Io. Guil. *Berger* Diſſertat. academ. p. 279. Atque huiusdem Muſæ Epiſtola eſt apologetica, Lipſiam ad Collectores Actorum A. 1689. data, ab iisque recenſita A. 1691. p. 337. & elegans Oratio latina, exſtans p. 183. Tabellarum ſelectarum, qua LEOPOLDO Imperatori, Turcarum victori feliciſſimo, liberationem urbis viennenſis A. 1683. ſollemniter gratulata eſt. A prædictis Collectoribus magno, nec adulatorio ornatur elogio, dum ad A. 1691. 337. vocatur Pallas patavina.

FIGVRÆ variæ, videlicet Cathedræ S. Petri, fori Panthei, fori SS. Apoſtolorum, fori S. Mariæ Minervæ, caſtelli Gandolfo, Terræ Ariccia, & armamentarii di Cività vecchia.

HABITI d' huomini e di donne venetiane &c. Habitus marium & feminarum; Proceſſiones, Triumphi, Feſta & Cærimoniæ publicæ Venetorum, cum figuris quibusdam ad Academiam patavinam ſpectantibus. Inventor earum dicitur eſſe Iacobus *da Ponte, Baſſano*: de quo *Sandrartius* volum. II. Academiæ teuton. P. II. 176.

XXX.

Epitome Bibliothecæ GESNERIANÆ, amplificata a Ioſia SIMLERO, & Io. Iacobo FRISIO. Tiguri 1583. Auctor Epitomes eſt Conradus *Lycoſthenes.* Vide *Præfat.* huius libri, & *Crenium* Animadv. P. II. 191. qui quidem Compendium Lycoſthenis habet pro manco & mutilo, quia neque formam notet librorum, nec locum, nec annum editionis, nec nomina typographorum. Eam vero acceſſione plus quam M. nominum locupletavit *Simlerus*, & hic ipſe, cum *Friſio*, ita iam dat auctiorem, ut hæc editio priore duplo maior ſit. Atque hoc opere quidem exhibetur catalogus omnium fere ſcriptorum, a mundi initio ad editionis us-

que

que tempus, exſtantium, & non exſtantium, publicatorum, & paſſim in bibliothecis latitantium. Prædictus *Friſius* ex hac Epitome Nomenclatorem confecit, ſecundum artium genera in certos titulos digeſtum, Antonius autem *Verderius* (*du Verdier*) in Bibliotheca gallica, & Io. *Hallervord* in Bibliotheca curioſa, eius auctaria ſive ſupplementa dedere, & ille quidem nimis breve. *Cren.* Animadverſ. P. II. 192. Geſneri inſtitutum, quo Bibliothecam ſive catalogum univerſalem ſecundum alphabetum & auctorum nomina concinnavit, omnino utile ac laudabile eſt; ideoque laudatur non tantum ab *Hottingero* Bibliothecar. p. 8. ſed etiam *Voglero* Introduct. in notit. ſcriptor. 24. *Boſio* Introd. in notit. ſcriptor. eccleſ. c. IV. §. 2. *Morhofio* Polyh. l. 1. c. 18. p. 215. *Ionſio*, *Bailleto*, & Ioſ. *Scaligero* apud eundem l. c. Io. Alb. *Fabricio* Præf. in vol. I. Biblioth. græcæ, & B. G. *Struvio* Introd. in hiſtor. rei liter. c. 1. p. 27. In initio præſentis operis comparent 1) Ioſ. *Simleri* Epiſtola dedicatoria ad Ludovicum palatinum, qua docet, ad Principum curam & officium pertinere, ut publicæ inſtituantur bibliothecæ. 2) I. I. *Friſii* Præfatio ſive Dedicatio ad eundem Principem, qua indicat, curam augendi Epitomen Simlerianam ſibi a Froſchovero typographo fuiſſe commiſſam, bibliothecas ad eccleſiæ doctrinam confirmandam facere, pluresque inſtruendas eſſe. 3) Io. *Simleri* & Io. Iac. *Friſii* Præfatio. In qua ſermo eſt de iis, qui in ſimili opere ſunt verſati, de Geſneri Bibliotheca, eaque in Epitomen contracta, ac poſtea aucta, de differentia Bibliothecæ eiusque Epitomes, & uſu huius libri.

Pag. 2. col. 1. *Abrahami* patriarchæ liber *Zezirach* ſive reformationis.	ס׳ יצירה Liber *Iezirah*. *Placcius* de Anon. 698. I. C. *Wolf* Biblioth. hebr. p. 23.
4. Achilles *Statius* Alexandrinus.	*Tatius*. *Morhof* Polyh. l. VII. 385.
8. *Adrianus* Papa VI. *Adrianus* T. T. S. Chryſogoni presbyter cardinalis.	Eſt *unus idemque*. *Morhof* Polyh. T. I. lib. IV. p. 118.
11. Æliani Sophiſtæ Romani de varia hiſtoria libri XIV. a Iuſto *Valteio* weterano latinitate donati.	A Iuſto *Vulteio*.
17. Alanus *poëta ſeculus* ſcripſit li-	Auctor illius libri eſt *Alanus magnus*,

brum de Planctu naturæ. Claruit *anno* 1300.	*gnus*, ex doctore ſcholæ ſorbonicæ monachus cœnobii ciſtercienſis laicus, qui *obiit* 1294. *Moller* de homon. 533.
18. Albertus Argentinenſis vixit ſub Ludovico Bavaro *circa annum ſalutis* 1250.	*Circa annum ſalutis* 1350. *Neu* in Mantiſſa ad Whear. 165.
19. Alb. Crantz *claruit anno Domini* 1520.	*Obiit anno* 1517. *Moller* Introd. ad Hiſtor. cimbr. 99.
25. Alexander *de Alexandria*, ordinis Fratrum minorum.	Alex. *ab Alexandro. Moller* de homon. 535.
27. Alexander Hegius *Daventrienſis.*	*Weſtphalus*, a loco natali *Heck* ditionis monaſterienſis cognomen retinens, *gymnaſiarcha daventrienſis. Cren.* Animadverſ. P. IV. 227.
30. Alfricus Grammaticus, abbas *abindonenſis* & poſtremo cantuarienſis archiepiſcopus, obiit *Anno* 1006.	Abbas *vvintonienſis*, poſtea archiepiſc. *eboracenſis*, obiit *anno* 1051. *Moller* de homon. 558.
34. Ambroſius Anſbertus floruit *anno Domini* 890.	*Anno Domini* 760. *Cren.* P. X. 77.
37. Exſtat præterea *Ammiani Marcellini fragmentum* de vita Thucydidis.	Eſt *Ammiani rhetoris*. I. Alb. *Fabricius* Biblioth. lat. 612.
43. Andreæ Fricii Modrevii Sylvæ ſunt tres, & *tertia* quidem *de baptiſmo infantium*.	*Nihil in tertia Silva*, immo nec in reliquis de baptiſmo infantum habetur. *Sandius* Biblioth. Antitrinitar. 38.
53. Anna Comnena, uxor Nicephori *Meliſſeni*.	Nicephori *Bryennii*. *Moller* de homon. 505.
69. Apollinaris *pater* ſcripſit Metaphraſin Pſalmorum poëticam, & Tragoediam, cui titulus: Chriſtus patiens.	*Incertum*, patri ne an filio debeantur. *Idem* 417.
78. Ariſtophanis poëtæ comici Fabulæ IX. cum antiquis com- *Pars III. In fol.*	Venetiis *anno* 1498. & Florentiæ *anno* 1525. I. A. *Fabricius* Bibl. gr.

mentariis græcis impreſſæ ab Aldo Venetiis *anno* 1502. Et rurſus Florentiæ *anno* 1515.	gr. lib. II. 716.
P. 80. Arnobius, ſub Diocletiano vivens, ſcripſit *Commentarium in Pſalmos & alia.*	Sunt *Annobii iunioris*, ſcriptoris ſæc. V. *Moller* de homon. 540.
87 *Athenaus* philoſophus ſcripſit Theogoniæ libb. X. Item librum de rerum principio, *teſte Aeliano.*	*Pherecydes*, philoſophus athenienſis, ſive, ut alii, ſyrius. *Neque id de Athenao teſtatur Aelianus. Fabricius* lib. IV. 633.
92. Auguſtini *Hunai* Logices fundamentum.	*Hunnai.*
100. Io. Bapt. Mantuanus, cognomento *Spagnolus.*	Andr. *du Sauſſay* in Continuat. libri Bellarm. de Scriptor. eccl. p. 5. hoc vult corrigere, & ex Poſſevino ſubſtituit cognomen *Hiſpanioli.* Sed eodem recidit latinum *Hiſpaniolus*, ac italicum & Io. Baptiſtæ gentilitium *Spagnoli.* Pet. *Lucius* Bibl. Carmel. *Voſſ.* de Hiſt.lat. 206. *Lexic. univ. hiſtor.* T. IV. 469.
111. Benedictus Arias, Montanus, *Hiſpalenſis.*	Erat *natural de Frexenal de la Sierra*; quæ regio eſt montoſa: unde & Montanus dictus. Cypr. *de Valera* præfat. in Biblia hiſpan.
114. Bernardinus Corius de Vitis Cæſarum uſque *ad Heinricum XII.*	*Ad Heinricum* VI. *Giornale* de' letter. d' Ital. T. XXIII. 390.
124. *Brigida, Laginenſis Scota*, ſcripſit Revelationum ſuarum libros XII.	Illi ſunt *Birgitta ſueca*, A. 1373. aut 1383. defunctæ; ſcota autem celebris erat, circa A. 518. *Moller* 548.
125. Commentarios in pſalmos opinor eſſe Brunonis, *Epiſcopi herbipolenſis.*	Sunt Brunonis *colonienſis, Carthuſianorum* patriarchæ. *Idem* 549.
136. Carolus Aretinus *Comœdias* quaſdam ſcripſit.	*Comœdiam unam. Giorn.* T. X. 481.

Eſt

Digitized by Google

P.138. Caroli Verardi *liber de expugnatione regni Granatæ.* Eiusdem *Hiſtoria Batica.*	Eſt *unus liber*, non duo. *Giorn.* T.XXIII. 378.
147. Chriſtoph. *Perſena*, Romanus.	*Perſona. Id.* T. XIX. 325.
160. Conr. *Celtis* Protucius claruit *anno Domini* 1370.	Conr. *Celtes* claruit *anno* 1491. & obiit 1508. Melch. *Adam* in Vit. philoſ. 29. *Richard.* Hiſt. biblioth. cæſar. vindobon. 23.
170. Conradus *de Monte Puellarum.*	*Von Meydeburg.* (magdeburgicus)
176. Cornelius *Scribonius*, *Grapheus.*	Corn. Scribonius, *alias* Grapheus.
Cornelius Vitellius, *corinthius.*	*De Cortona. Giorn.* T. XIV. 317. & T. XVII. 327.
190. Demetrius *Magneſius.*	Demetrius *Magnes.* Io. *Moller* de homon. 901.
Demetrii Phalerei *Præcepta de membris & inciſis, Periodo eiusque partibus, de Componendis epiſtolis, de Characteribus dicendi.*	Hæc omnia *continentur in libro* περι ερμηνειας ſive de elocutione. I. G. *Krauſe* Animadv. in Boecleri Bibliograph. crit. 835.
199. Dionis Caſſii libros Rom. hiſtoriæ græce excudit Rob. Stephanus, *cum caſtigationibus Henr.* Stephani, *filii ſui.* Sic etiam p. 333. ubi ſermo eſt de Henrico Stephano.	Caſtigationes iſtæ ſunt *Roberti*, *patris*, qui eas ſibimet tribuit in Præfatione. *Placcius* de pſeudon. 575.
205. *Dolus* Mendeſius, Aegyptiæ gentis.	*Bolus* Mendeſius: de quo auctor dixerat p. 122. *Reineſ.* Var. lect. 122.
208. Durandus de S. Portiano ſcripſit *librum de concilio celebrando.*	Liber ille *eſt Guilielmi Duranti*, iunioris, epiſcopi itidem mimatenſis, vivis erepti circa annum Chriſti 1328. *Moller* de homon. 557.
217. Eraſmi *Alberti* Iudicium de Spongia Eraſmi Roterodami,	Eraſmi *Albert.*

 Romæ

P. 224. *Eumathii* græci Amatoria opera. Et p. 227. *Euſtathius* præſul edidit Hiſtoriam quandam amatoriam.	Romæ exſtat codex Euſtathii, in quo Ευμαθιȣ pro Ευςαθιȣ ſcriptum. Hinc natus error, *quaſi diverſi eſſent* Eumathius & Euſtathius. *Caſaubonus* in Epp. p. 486.
238. Fran. *Feuerdentius.*	*Feuardentius.*
243. Fran. Philelphus ſcripſit Vitam *S. Nicolai* pontificis.	*Nicolai V.* pontificis. *Giorn.* T. XIV. 332.
273. Georg. Merula ſcripſit *de antiquitatibus* Vicecomitum libb. X. excuſos *Romæ:* & *ex Dione* tranſtulit vitas Cæſarum, Nervæ, Trajani, atque Adriani.	De *antiquitate* Vicecomitum, excuſos *Mediolani.* Vitas Cæſarum autem tranſtulit *e Xiphilino. Id.* T. XVII. 308.
327. Henricus *de Erfordia*, Germanus, ſcripſit de factis memorabilibus lib. I.	Henricus *de Hervordia*, weſtphalus. *Moller* de homon. 576.
340. Hermes Aegyptius, *Platonis diſcipulus.*	*Id a vero aberrat.* I. A. *Fabricius* Biblioth. gr. lib. I. c. 9. p. 66.
341. Hermol. Barbarus, eccl. rom. *Cardinalis*, librum edidit *de conſcribenda hiſtoria præceptis.* Themiſtii paraphraſes in aliquot Ariſtotelis libros *admodum adoleſcens* latinas fecit.	Fuit deſignatus *patriarcha aquileienſis*, ſed non Cardinalis. *Giorn.* T. XXVIII. 159. An liber de conſcribenda hiſtoria unquam editus ſit, non liquet: *ipſe* certe *eius non meminit* in Catalogo ſuorum operum. Themiſtium vertit *undevigeſimum agens ætatis annum. Giorn.* 159. 191. 192.
342. Herodianus Alexandrinus grammaticus *ſcripſit Vitas Imperatorum.*	Vitarum auctor eſt *alius*, *& iunior*, non homo umbraticus & ſcholaſticus, ſed in luce negotiorum civilium verſatus. I. A. *Fabricius* Biblioth. gr. volum. VII. 11.
343. *Heſychii presbyteri & monachi* ſunt Epiſtola ad Au-	*An iunioris*, florentis ſæc. VII? *Moller* de homon. 480.

Digitized by Google

guſtinum, *Sermon de ſobrietate* &c.	
Heſychius *Mileſius* — Heſychius *Illuſtris*.	Non ſunt duo, ſed *unus idemque*. *Moller* de homon. 478.
P.348. Hieronymus *Groſolotius* I.C. ſcripſit ſuper 2. Digeſti veteris.	*Groslotius*. Vide *Goldaſti* Centur. unam philologicar. Epiſt. 337. 343.
350. Hieronymus *de Padua* claruit *anno* 1494..	Hieronymus *Vallis* (Valle) patavinus, qui *anno* prædicto non erat amplius in vivis. *Giorn*. T. X. 487.
355. Hieron. Zanchii, *Bergamatis*, SS. theol. in Gymnaſ. argentor. prof.	*Alzani*. Io. *Moller* de homon. 736.
359 Hippolytus Thebanus *fortaſſis idem eſt epiſcopus, de quo iam diximus ex D. Hieronymo.*	Immo *alius*: ille enim, martyr, vixit ſæculo III. hic X. *Moller* de homon. 482. *Allatius* de Pſellis p. 10. *Olearius* P. I. 344.
360. Horatius Romanus *primus* fuit, qui Homeri Iliadem e græco in latinum ſermonem transferret.	Ante illum id iam præſtiterat Fran. *Petrarcha* per Nicolaum Siozerum, Imperatoris interpretem, & Io. *Boccacius* per Leontium Pilatum. Horatius autem Romanus Homerum primus expreſſit *carmine heroico*. *Giorn*. T. XII. 349.
399. Io. Andreas epiſcopus alerienſis *claruit* anno Domini 1491.	Adde: *atque edidit* Lucanum, Plinium, Ovidium & Epiſtolas Hieronymi. *Moller* de homon. 50.
Io. Andr. Bononienſis *floruit anno* 1348.	*Eodemque obiit*. Rob. *Bellarminus* de ſcriptor. eccleſ. 220. *Moller* l. c. 51.
400. *Io. Andrea Hieronymianus*, id eſt, de vita, morte, & prodigiis Hieronymi.	Hic autem Andreas *idem eſt, qui Bononienſis*, in averſa pag. a Simlero recenſitus. *Moller* 50.
414. Io. Bugenhagii in librum	*Apud Io. Knoblouch.*

pſalmorum interpretatio, impreſſa Baſileæ *apud Adamum Petri* A. 1524.	
P. 418. Ioannis Cantacuzeni *contra Iudæos* orationes, ſive libri aliquot, nondum excuſi, quos propediem Io. Oporinus in lucem dabit, volente Deo.	Si *non ſub illis intelligendi ſunt libri adverſus Mahometis errores*, in quibus multi errores, quos Iudæi cum Mahometanis communes habent, refelluntur. Io. Alb. *Fabricius* Bibl. gr. vol. VI. 473.
Ioannis Cantuarienſis archiepiſcopi Perſpectivæ communis libri III.	Ioannis *Peckam*, cantuarienſis archiepiſcopi. *Krauſe* in Bibliograph. crit. 881.
419 Ioannes de Caſa Poëmata edidit, in quibus *Sodomiam laudibus extollit*.	*Menagius* in Anti-Bailleto *negat*, talem librum unquam prodiiſſe. *Lexic. univ. hiſtor.* T. I. 579.
423. Io. Cochleus, *Norimbergenſis*.	*Wendelſteinenſis*, *König* 200.
438. *Ioannis Franciſci* Poggii.	Poggii *Bracciolini*. Neque hic diverſus eſt ab Poggio Florentino, cuius auctor mentionem facit p. 701. I. B. *Reatinus* in Vita Poggii.
469. Ioannes Mailroſius ſcripſit *de natura diviſione* librum I. & *libros Dionyſii Areopagita in latinam linguam tranſtulit*.	Sunt *Ioannis Erigena*, ſive Scoti. *Moller* de homon. 621. *Cave* P. I. 386.
484. Ioannis *Petterſtam* Chronica Holſatiæ & *Stiria*.	Ioannis *Petrai*, ſive *Peterſen*, Chronica Holſatiæ & *Stormaria*. *Moller* Iſag. ad hiſtor. cimbr. Cherſon. 117.
492. Io. *Rusbachii* Opera omnia, Coloniæ. Io. *Rusberi* de ornatu ſpiritualium nuptiarum libri III. Ioannis *Rusbrock* opera omnia Coloniæ excuſa.	*Vnus eſt auctor* Ioannes Rusbrock. *Olearius* Biblioth. P. II. 145.

Para-

Digitized by Google

P.517. *Ionathas Vzielis filius totum vetus inſtrumentum* in chaldæam vertit linguam: Quidam eum putant *eſſe Theodotionem.*	Paraphraſis illa eſt *tantum in Legem, & prophetas priores ac poſteriores.* Neque auctor eius eſt Ionathan Vzielis filius, ſed *alius diu poſt Conſtantini M. tempora.* Et male *cum Theodotione confunditur.* *Moller* de homon. 230.
525. *Iulii Firmici Materni* iunioris, ſiculi, Matheſeos ſive Aſtronomicorum libri IIX. *Iulius Firmicus* de errore profanarum religionum.	*Eſt unus omnino auctor. Olear.* P.I. 423.
530. *Kiranis* (vel, ut alii ſcribunt, Kiranides, *Kirannus*, *Caranus*) *ſcripſit quædam arabice* de facultatibus magicis & medicis ſtirpium quarundam, lapidum & animalium.	*Kiranides* eſt *nomen libri*, non auctoris. C. G. *Blumberg* Verit. myſter. tiaræ R. Pontif. 36.
538. Laurentius *a Villavincentio*,	Laur. *a Villavicentio. Cren* Diſſ. II. de furib. librar. n. CIII. p. 239.
572. Marini *Becichemi Scodrenſis*, opera quædam impreſſa feruntur.	Marini *Bechichemi*, profeſſoris brixienſis. *Reineſius* ep.39. ad Daumium p. 116. *Cren.* Animadv. P. XIIX. 78.
576. Martini Buceri contra *epiſcopum Abricenſem* Defenſio.	Is erat *Robertus Senalis.*
592. *Matthæus Palmerius Florentinus* tranſtulit Ariſtæi de LXX. interpretibus opuſculum.	Non iſte, ſed *Matthias Palmerius, piſanus*, translationis *Ariſteæ* auctor eſt; cui etiam tribuitur a Friſio noſtro p. 596. *Moller* 710.
596. Matthias Palmerius, *Vincentinus.*	*Piſanus.*
597. *Maximi Confeſſoris* (in carce-	Sunt *Maximi, Patriarchæ* CPtani,

circa

re mortui A. C. 662.) ſunt Qq. variæ contra Arianos.

circa annum 660. *Hülſemann.* Patrol. c. 4. p. 1043. *Moller* de homon. 502.

P 608 Mich. Pſellus *Peripateticus*, *idem forte cum Michaële Epheſio.*

Immo ſunt *diverſi*; & dubium, *an Peripatetici* dicendi: non enim ſunt paraphraſtæ Ariſtotelis. Atque *Epheſius* quidem *ex alterius ſive ore ſive monumentis*, quamvis veriſimilius ex ore, ſua hauſerit. I. A. *Fabricius* Bibl. gr. l. V 21. (Cc) 3.

609. Michaëlis *Sidonii*, epiſcopi *Mesburgenſis*, conciones de miſſa.

Michaëlis *Heldingi*, primum Sidonii, deinde *merſburgenſis* epiſcopi.

610. Mich. Syngeli libellus de laudibus D. Dionyſii gr. & latine excuſus eſt Pariſiis *anno* 1550.

Anno 1547. & 1562. *Hyde* Biblioth. bodlei. P. II. 190.

613. *Moſes* Cordubenſis, R. Moſes *filius Maimon*, Ægyptius, & R. *Moſes*, *cui Aphoriſmi* in medicina tribuuntur.

Non ſunt tres, ſed *unus* R. Moſes filius Maimon, *cordubenſis* dictus a loco nativitatis, *ægyptius* a loco commorationis. *Wolfius* Biblioth. hebr. 834.

R. Moſis filii Maimon eſt *Directorium in theologia*, & *liber perplexorum*. *Scripta eius* a Iudæis *Ranbam vocantur*.

Non ſunt duo, ſed *unus liber*, מורה נבוכים *Doctor perplexorum*. Et ipſe hic Moſes per contractionem vocatur *Rambam*, id eſt, Rabbi Moſes Ben Maimon. *Id* 834. 855.

628. Nicolaus de Lyra, natione *Anglicus*.

Natus Lyræ, in dioeceſi Normanniæ ebroicenſi, adeoque fuit *gallus*. *Olear.* P. II. 22.

633. *Nicolaus* Sophianus *Corcyreus*.

Micuaël Sophianus, *corcyraus*. Vide *Colomeſ.* 293. & Annot. ad Io. *Burtoni* Hiſtor. gr. linguæ (Tomo I. Conlect. libror. rar. 623.)

Is

648. Palladius, *Scotorum apoſtolus ac primus epiſcopus*, ſcripſit Dialogum de vita Ioannis Chryſoſtomi.	Is fuit Palladius *Galata*, helenopolitanus initio, dein urbis in Galatia aſponenſis epiſcopus, A. 418. mortuus. *Moller* de homon. 512.
652. Paſcaſius Ratbertus, *abbas Corbienſis*.	*Prior corbeienſis*. Io. *Letzner* Chron. corbei. E.
653. Paulinus, Epiſc. Nolanus, *ſcripſit Vitam S. Ambroſii, & lib. de Benedictionib. Patriarcharum*.	*Non ſcripſit. Moller* 60.
654. Paulus *Annicola*, Cellæ veteris abbas.	*Amnicola. Idem* 816.
688. *Philarchi* liber de pulſibus.	*Philareti. Idem* 329.
Philareti hiſtorici ſcripta ſubinde citantur apud Plutarchum.	*Philarchi. Idem* ibid.
702. In Concilio conſtant. (Poggius) Quintilianum & Aſconium Pedianum dicitur reperiſſe.	*Tempore* Concilii conſt. *in fundo turris* monaſterii S. Galli. *Reatinus* in Vita Poggii.
Poggii Hiſtoriæ convivales *neſcio an ſint liber facetiarum*.	*Non ſunt.* Vide *eius Opera* A. 1513. impreſſa.
729. Robertus *Groſthede* Lincolnienſis.	*Groſthead*, ſive *Groſteſte*, ſeu *Grouthead*, epiſcopus lincolnienſis. *Hyde* Catal. biblioth. Bodlei. P. I. 307. *Conlect.* libror. rar. T. I. 695.
730. Roberti *Renetenſis* præfatio de Alcorani converſione, in fol. *anno* 1550. edita.	Roberti *retenenſis*: edita *anno* etiam 1543.
Roberti *Senalis*, epiſcopi Abrincenſis.	Roberti *Cenalis. Menagiana* T. III. 120.
745. Sebaſt. Caſtalio dicitur alieno nomine in publicum ediſſe *libellum de non puniendis hæreticis*.	*Ille eſt Lalii Socini.*
764. Stephani grammatici græci liber de Vrbibus *a Xylandro emen-*	In iſta editione *tantum promittitur* emendatio atque inter-

datus, excuſus eſt Baſileæ græce & latine, *eodem interprete*, anno 1568.

pretatio. Thom. *de Pinedo* præf. in Stephan. de Vrbibus.

769. Suidæ *Theſſalica* citat Apollonii interpres. Eiusdem *Genealogias* Stephanus.

Theſſalica & Genealogiæ *recentius avum ſapiunt. Moller* de homon. 519.

770. Simeon *Xerocerci Principis* Capita practica & theologica.

Simeonis, *cœnobii S. Mamantis CPtani prope murum Xylocerci*, circa A. 1051. *Præpoſiti.* Thom. *Reineſius* Var. lect. 438. *Moller* 517.

771. Qui primus Epiſtolas Symmachi Argentinæ edidit, in eo aberravit, *quod eundem eſſe crediderit*, qui ſocer Boëthii.

Contrarium exſtat in illa præfatione. *Krauſe* Animadv. in Bœcleri Bibliograph. crit. 844.

772. *Tacus* in libro de lapidibus.

Sotacus, de quo dixerat p. 762. *Reineſ.* Var. lect. 121.

782. Theodorus Gaza Ciceronis de Senectute & *Somnio Scipionis* libros in græcum ſermonem tranſtulit.

Translatio Somnii Scipionis in græcum debetur *Maximo Planudi. Placcius* de pſeudon. 304.

787. *Theophili Leberti* Onomaſticon theologicum.

Eſt *Dav. Chytræi.* Vide Biblioth. Schrader. P. I. Y 8.

811. Varini Phavorini Camertis Lexicon græcum excuſum eſt *Pariſiis in officina Morelli*, in fol.

Iſta Morelli editio nunquam in lucem comparuit. Giorn. T. XIX. 122.

821. Walafridus abbas Augiæ divitis claruit *anno* 700.

Anno 840. *Goldaſtus* Rer. alamann. T. II 229.

Conradus *Lycoſthenes*, cuius patri nomen erat *Wolfhart*, ſive *Wolfcraft*, Rubeaco-alſatus, Grammaticæ & Dialecticæ profeſſor baſilienſis, & diaconus eccleſiæ, philologus & theologus inſignis, reliquit commentarium in Plinium iuniorem de viris illuſtribus, tractatum de prodigiis, illuſtrium virorum Apophthegmata, libros de mulierum præclare dictis & factis, ac priſcis Romanorum legibus, primus quoque Theatro humano, quod poſtea Zwingerus abſolvit, manum admoviſſe dicitur. Paralyſi memoriam amiſit,

ſit, eaque recuperata ſiniſtra manu loco dextræ uſus eſt, uſque dum apoplexia correptus morti traderetur: id quod contigit anno Chriſti 1561. ætatis valetudinariæ 43. Quatuor ſumma erga ſe agnovit ac prædicavit beneficia divina, 1. quod chriſtianus natus, 2. quod in litterarum ſtudiis educatus, 3. quod ad theologiæ profeſſionem vocatus, 4. quod opportunitate rem publicam ſcriptis iuvandi non fuiſſet deſtitutus. Fuit ſane laborum tolerans, quamvis infirma valetudine, ideoque a Melch. *Adamo* in Vitis theolog. p. 364. vocatur theologus atque philologus diligentiſſimus, deque communibus ſtudiis præclare meritus. Vide modo dictum *Adamum* 362. & *Lexic. univ. hiſtor.* T. III. 392.

Ioſias *Simlerus*, natus Capellis, Helvetiæ cœnobio, *Borrhai*, *Amerbachii*, *Munſteri*, *Acronii*, *Curionis*, *Caſtalionis*, *Sturmii*, *Petri Martyris*, *Buceri*, *Fagii* diſcipulus, excellens tam mathematicus, quam theologus, (neque enim matheſis, quam quidem noſter ſuo fere Marte didicit, aliena eſt a theologo) paſtor & profeſſor theologiæ tigurinus, tam felici inſtructus fuit memoria, ut vaga & tumultuaria ſcriptorum lectione, quod tamen neutiquam ad imitationem trahendum, uteretur, maluitque aliorum, quam ſua ipſius ſcripta (quamquam nec hiſce orbem eruditum privavit, edens commentarium de Rep. Helvetiorum, Deſcriptionem Valeſiæ, lib. de Principiis aſtronomiæ, libros de æterno Dei filio contra *novos Arianos*, *Tritheitas* & *Samoſatenianos*, cum libris de Spiritu S. contra *Macedonianos*, Adſertionem doctrinæ de duabus naturis in Chriſto contra Sim. *Budnaeum*, Apologiam Miniſtrorum eccleſiæ tigurinæ pro defenſione Brentiani Teſtamenti contra Iac. *Andreæ*, Reſponſionem ad II. diſputationes Andr. *Muſculi*, aliamque Reſponſionem de Chriſto mediatore adverſus libellum Fran. *Stancari*) in publicum producere, & mortem, quam ſibi ipſe prædixit, & Pet. Martyr Vermilius præſagivit, imperterritus excepit anno 1576. æt. 46. Mortuum laudavit Io. Guil. *Stuckius*. *Thuanus* lib. LXII. T. II. 82 vocat eum animi candore & omniiuga eruditione præſtantem, *Conringius* de Orig. iur. germ. c. 22. p. 203. Reip. Helvetiorum prudentiſſimum pariter & diſertiſſimum narratorem.

Io. Iacobus *Friſius*, tigurinus, Ioannis filius, miniſter eccleſiæ patriæ, & in gymnaſio profeſſor theologiæ, confecit non tantum Tabulas ex Iod. *Willichii* Dialectica ac Rhetorica, Artificium rheto-

toricum ex *Ciceronis* Orationibus pro Archia & M. Marcello, ſed etiam Orationem de officio doctoris eccleſiæ, & Sermones de dignitate miniſtrorum verbi, & cauſſis contemtus eorundem, de ſervanda concordia, de ſcripturæ ſacræ lectione aſſidua illis neceſſaria, Miniſtros eccleſiæ, ut profeſſione, ſic vita non debere mundanos eſſe, periitque, immo ad vitam meliorem translatus eſt peſte A. 1611. æt. 64. Vide hanc *Epitomen Geſneri* p. 459.

XXXI.

Georgii Matthiæ KOENIGII Bibliotheca vetus & nova. Altdorfii 1678. In qua Hebræorum, Chaldæorum, Syrorum, Arabum, Perſarum, Aegyptiorum, Græcorum & Latinorum per univerſum terrarum orbem ſcriptorum, Theologorum, ICtorum, Medicorum, Philoſophorum, Hiſtoricorum, Geographorum, Philologorum, Oratorum, Poëtarum &c. patria, ætas, nomina, libri, ſæpius etiam eruditorum de iis elogia, teſtimonia & iudicia, a prima mundi origine ad annum uſque 1678. recenſentur & exhibentur. Auctor, ut ipſe in Præfat. narrat, librum hunc in privatum uſum confecerat, ut ſtatim in promtu haberet, quæ vage diſperſa ſibi quotidiana ſcriptorum lectio ſuggeſſerat, ſed cum *Endteri*, celebres in urbe Norimbergenſi bibliopolæ id reſciſcerent, ſeque ad imprimendum & ſumtus erogandos ultro offerrent, non eis tantum ſed etiam publico, ab amicis ad id inſtigatus, gratificari atque inſervire voluit. Vbi quidem hanc rationem tenuit, ut auctores, quo facilius inveniri poſſent, ordine alphabetico, & quidem ſecundum eorum agnomina, collocaret. Si vero, cui tandem bono liber hic futurus ſit, quæras, ad hoc ille reſpondet, 1. ut virorum eruditorum nomina ab interitu ſerventur. 2. ut ſcripta eorum, diligentiæ argumentum atque incitamentum poſteritati exiſtant, 3. ut ſcias, quonam tempore ſcriptores, qui citantur, aut citati leguntur, vixerint, cuiates fuerint, veteres an recentiores, græci an latini, chriſtiani an gentiles. 4. ut notitiam auctorum tibi compares, eorumque orthographiam addiſcas, & librorum catalogos ſive privatæ, ſive publicæ bibliothecæ conficere queas. 5. ut bibliopolæ, quinam ſcriptores, qui quæruntur, fuerint, quid & quomodo ſcripſerint, & ubi locorum ſcripta eorum, quaque in forma edita fuerint, diſcere poſſint. Fatendum tamen eſt, multas in hunc

Digitized by Google

hunc librum hallucinationes, multoſque errores irrepſiſſe, atque a viris doctis obſervatos, partim etiam detectos eſſe. *Morhof* Polyhiſt. lit. I. 1. c. 18. n. 15. poſtquam libri rubrum, quod nimis ipſi videtur ambitioſum, taxaverat, ipſo de libro iudicium hoc fert: *Totus ille liber exigua plane induſtria congeſtus, e catalogis variis undiquaque & undique corraſus. Hiſtoria, quæ breviter annectitur, non nunquam de viris doctis falſa eſt; libri affinguntur quibusdam, de quibus nunquam forte illi cogitarunt; omnia manca ſunt & mutila: nam de viris celeberrimis, qui hodie vivunt, vel nuper deſierunt vivere, leviora quædam ſcripta referuntur, præteritis dignioribus.* Io. *Moller*, cum quo etiam *Tentzelius* in Colloq. menſtr. m. Mart. A. 1689. p. 316. facit, in præfat. in Iſag. ad hiſtor. Cherſon. cimbr. b. 5. obſervat, *innumeros in eo autores eſſe omiſſos, de antiquis pauciſſima, ſatisque confuſe, in medium allata, e recentiorum, etiam polygraphorum, ſcriptis quam plurimis plerumque vix unius aut alterius factam mentionem, ac raro ſynopticam aliquam de autoris patria, ætate ac vita, librique editi loco ac tempore narrationem adiectam; nomina etiam ſæpius, & ſcripta falſa auctoribus attributa, circa patriam atque vitam illorum erratum, inedita pro editis vendi tata, & ex uno ſcriptore duos aut tres inepte procuſos: ideoque Pet.* Lambecium *non alio, quam rhapſodi titulo illum dignatum.* Ad eundem modum B. G. *Struvius* Introduct. in notit. rei liter. c. 1. §. 20. ſcribit, *præter errores varios, pauca de ſcriptorum ſtatu, ſæpe etiam nihil, vix unum atque alterum ſcriptum adduci, immo minimam auctorum partem, cum plerique plane ſint omiſſi.* Quibus adiungi poſſunt *Schurzfleiſch* Epp. ſelect. p. 589. auctor des *Neuen Bucherſaals* T. III. 426. *Nova Bibliotheca* T. V. 480. & illuſtris *Boineburgius*, qui in Epp. ad I. C. Dietericum p. 319. ait, *modum digerendi* ſibi prorſus diſplicere. At bene tamen addit Struvius cum hoc in loco, tum in Supplementis p. 81. & gratus fatetur *Baelius* in Diction. crit. lit. K. uſum adhuc præſtare hunc librum, tam ad evolvendum, ſi quid de hoc vel illo auctore ſine mora ſcire velis, quam ut tibi ſerviat inſtar locorum communium, in quos ea referantur, quæ in variorum lectione ſcriptorum ſunt obſervata, & pro notabilibus habentur. In eundem finem & ego adhibeo hunc librum, gratoque profiteor animo, eum ad præſens opus adornandum mihi ſæpe uſui fuiſſe. Eſto, Königium multis in locis erraſſe; id quod in tanta auctorum copia, tantaque re-

Digitized by Google

rerum varietate certe non mirum; bene autem viri eruditi de publico merebuntur, ſi obſervationes ſuas, quarum bonum numerum dare poterit Cl. Io. *Mollerus*, qui tres earum centurias in parato habet, & codex inſignis quondam theologi Io. Frid. *Mayeri*, de quo in Bibliotheca Mayer. p. 781. mentio fit, cum orbe literato communicaverint, iisque nebulas lapſuum diſpulerint. Nos quidem ſymbolam noſtram hic ſtatim conferre neutiquam gravabimur, probe ſcientes, beatum virum, ſi adhuc viveret, ut rei literariæ erat amantiſſimus, id minime ægre laturum.

Pag. 3. Abraham *Demalbiſch.*	*Balmes.* I. C. *Wolf* Bibl. heb. 69.
5. Etymologici magni auctor *Nicas* eſſe putatur.	Sed *falſo.* I. A. *Fabricius* Biblioth. gr. volum. VI. 28.
11. *Aeneas* Silvius, Piccolomineus.	Piccolomineus (*Aeneas Silvius*)
16. *Agellius.*	*Aulus Gellius.* Io. Alb. *Fabricius* Bibl. lat. 508.
20. Albaſpinæus A. 1617. obiit.	Anno 1630. Autor *Narrat. obitus* Albaſpinæi d 4.
27. v. Alfenus. Vid. *Chr.* Rubertus.	*Chriſtoph. Adam* Rupertus.
32. Ambroſius *Florentinus*, obiit *Conſtantiæ.*	Natus fuit in caſtello, cui nomen *Porticus*, ſupra Forum Livii, ſub monte Apennino, & obiit *Florentiæ.* Vide *Giornale* de' Letter. d' Ital. T. IX. 197.
38. *Andreas* (Lancellot.)	*Andrewes.* Thom. *Hyde* Catal. libror. in Biblioth. bodlei. T. I. 29.
41. Anianus volumen de Legg. Theodoſii Imp. *confecit*, quemadmodum *Sigebertus* tradit.	Sed *Sigebertus erravit*: Anianus enim *tantum recognovit* Breviarium illud, ut Godofredus docet in Annot. ad Cod. Theodoſ. c. 5.
45. Antonius Abbas exaravit *ſeptem Epiſtolas ad Fratres Arſenoitas.*	*Unam* duntaxat, & quidem *ſecundam* inter illas VII. Io. Alb. *Fabricius* vol. IIX. Biblioth. gr. 345.
49. Apollonius Tyaneus, cele-	*Non fuiſſe magum*, *Naudaus* defen-

Digitized by Google

bris *magnus* & philoſophus.	fendere nititur cum in Naudæanis, tum in Apologia magiæ ſuſpectorum 204.
54. *Arctander* (Nic.)	*Laurentii* (Nic.) de quo poſtea in v. Laurentius, ad p. 462.
57. Aringhus *adiutus* a Io. Severano.	Aringhus ſcripſit *poſt* Boſium & *Severanum*, ut ipſe indicat titulus.
63. Arndius (*Ioh.*) *Danus*,	Arndius (*Ioſua*) *guſtrovienſis*. Io. *Moller* Not. ad Bartholinum de Danis p. 320. & de homon. 648.
65. Arthuſius (*Gothofr.*)	*Gothardus*. *Charitius* de eruditis gedanenſ. 6.
Artorius Muſa. Alii vocant *Antonium*.	*Male*. I. A. *Fabricius* Biblioth. lat. 525.
68. *Atavantius* (Paul.)	*Attavantius* ſive *Attavantes*. *Giornale* de' letter. d' Ital. T. XXIIX. 106.
70. Auberius (*Ant.*)	(*Ludov.*) Vide les Memoires de Monſ. *Ancillon* 357.
71. Aventinus mortuus *anno* 1533.	*Anno* 1534. iuxta *Boſium* de Compar. prudent. civili §. 37. & Melch. *Adamum* in Vit. philoſoph. p. 78. eodemque anno ei poſitum fuit monumentum Ratisbonæ apud D. Haimeramum.
Averröes.	Proprie, *Aben Rois*. *Boyſen* diſp. de Apoſtaſ. ſuſpect. 29.
71. Bachetus (*Claud.*)	*Claud. Caſpar*. iuxta *Hydeum* in Catal. P. I. 58. & *Caſpar*, apud Ioach Frid. *Fellerum* T. I. Monument. var. inedit. 400.
78. Baconus (*Rogerius*)	(*Rogerus*) *Hyde* Catal. P. I. 59.
79. Bail. (Lud.) natione *anglus*, pariſienſis theologus.	Natione *gallus*, videlicet *Abbavilla-picardus*, Vide *Cortolani* Summam

	mam concilior. a Bailio auctam.
Pag. 79. Bainbrigius Canicularia *edidit.*	Eius Canicularia, rogatu Vſſerii, *ſupplevit, polivit, ediditque Io. Gravius.* Thom. *Smith* in huius vita p. 25.
82. *Balforeus.*	*Balfoureus.* Sam. *Rachel*, Introd. in philoſoph. moral. Ariſtot. 142.
83. *Barbarinus* (Maphæus)	*Barberinus.* Leo *Allatius* in Dedicat. ad Anton. Barberinum, & Ian. Nic. *Erythraus* Pinacoth. P. II. 152.
85. Barlaam *Hieracenſis epiſcopus. Barlaam monachus.*	Iuxta Cavium non ſunt duo, ſed *unus. Moller* de homon. 428.
90. Baſilius ſeleuc. Vitam Theclæ *carmine* deſcripſit, ut *Photius, Labbe* & *Olearius* memorant.	Carmen illud *pridem intercidit:* & Baſilius ſeleucienſis probe *diſtinguendus ab altero cognomini.* I. A. *Fabricius* Bibl. gr. vol. IIX. 135. *Moller* de homon. 429.
92. *Baudrant.*	*Baudrand. Acta erudítor.* A. 1682. 223. & *Cren.* Methodor. T. II. 425.
93. *Baumann* (Nicol.) *autor eſt libri* Vulpeculæ dicti. — Vulgo ille liber *Reinike Fuchs* vocari ſolet.	Potius *Henricus de Alcmar* auctor eſt. Et liber ille vocatur *Reineke Voß. Hackmann* Program. de Reineke Voſs A. 1709. B.
95. *Becichemus* (Marinus) *Scodrenſis Dalmata*, Georgii Caſtrioti Scanderbeci res geſtas ſtilo expreſſit.	Marinus *Barletius, ſcodrenſis dalmata. Cren.* Animadv. P. XIIX. 78.
100. Benedictus (Io.) Obſervationibus Novum Teſtamentum *illuſtravit.*	*De conatu* hoc magis, quam de opere intelligendum, ſi iudicium admittimus Arn. *Bootii:* quod repetit Io. Frid. *Mayer* Biblioth. bibl. p. 59.

Non

Digitized by Google

Pag. 100. Benius (Paul.) dedit *Diſputationes* de Annalibus Baronii.	Non eſt niſi *diſſertatiuncula.* I.F. *Feller* Monum. rar. inedit. T.I. 401.
113. *De* Blanc (Lud.)	*Le* Blanc. *Acta erudit.* A. 1683. 420.
Blandrata (Georg.) periit *anno* 1560. Extat *eius Commentarius in caput I.* Iohannis.	*Superſtes adhuc erat anno* 1585. Et fortaſſe contigit eius mors *anno ſequente*: Commentarius autem ille *ſeorſum non exſtat.* C. *Sandius* Biblioth. antitrin. 28.
115. Blonus (Nic.) *epiſcopus* bosnonienſis.	*Presbyter* boſnonienſis. *Starcvolſcius* de Scriptor. polon. 60.
117. Bœclerus (Io. Henr.) *anno* 1673. obiit.	*Anno* 1672. Io. *Moller* in Schefferi Suecia liter. 454.
135. Brocardus (Bonavent.) *Argentoratenſis.*	Erat *vveſtphalus. Olear.* Biblioth. ſcript. eccleſ. T. I. 140.
137. Browne (*Thom.*) Anglus, Medicus, *ſecta Brevvniſtarum in Anglia autor.*	Ille eſt *Robertus* Brown. Io. *Moller* de homon. 656.
139. Bruſchius (Caſp.) periit *anno* 1569.	Anno 1559. Secundum M. *Adamum* in Vit. philoſ. p. 183. & H. D. *Meibom.* Orat. de gen. Hiſt. germ. fontib. 36.
Buboicus (Io. Nic.) ſcripſit de origine & geſtis Turcarum.	Is eſt *Nicol. Sagundinus*, *euboicus* patria. Secutus autem eſt auctor noſter G. I. *Voſſium* de Hiſtor. lat. cæcus cæcum. *Giornale* de' Letter. d' Ital. T.XIIX. 419.
140. Bucerus (Mart.) *Seleſtadienſis.*	*Argentinenſis.* G. *Serpilius* de Commentator. in pſalmos 416.
142. *Bullingerus* (Iul. Cæſ.)	*Bulengerus.*
143. *Burcardus*, wormatienſis, *collegit* ingens volumen Canonum, libris XX.	*Burchardus.* Collectionem vero illam tribuit *Placcius* de pſeudon. p. 145. *Olberto.*
151. *Caietanus* (Thomas).	Gentilitium eius nomen erat *De*

	Vio, iſque erat epiſcopus caietanus, & ibidem natus. *Ghilini* P. II. 237. *Craſſo* P. I. de gl'Elogii f. 15.
Pag. 155. *Callimachus* (Philip.) *florentinus.*	Erat Philippus *Buonaccorſi*, *San-Geminiano* - tuſcus. *Giornale* de' letter. d' Ital. T. XXVI. 375. 440.
Callimachus Experiens ſcripſit de bello Turcis inferendo.	Eſt idem, qui *Philippus*. *Giornale* 391.
159. Camuzat (*Niel.*)	Camuzat (*Nicol.*) Rich. *Simon* Bibl. choiſ. P. I. 71.
160. *Candalla.*	*De Candalla.*
Caninius (Angelus) *anno* 1557. obiit.	Si non anno 1574. *Lexicon univ. hiſtor.* T. I. 512.
161. Canterus (Theodorus) emiſit *Syntagma de ratione emendandi græcos autores.*	Illud eſt *Guilelmi*, eius fratris. *Hyde* P. I. Catalogi biblioth. bodlei. 134. & *Biblioth. Thuana* P. II. 325.
163. Capellus (Iac.) *Anno* 1633. obiit.	*Anno* 1624. æt. 56. Io. Frid. *Mayer* Biblioth. bibl. 110.
166. *Godofr.* Voigtii Miſcellanea Biblica.	Sunt *Alb.* Voigtii. *Moller* de homon. 728.
167. *Carion.*	*Cario.* Melch. *Adamus* in Vitis philoſ. 104. C. *Sagittarius* Introd. in Hiſt. eccl. 96.
Carletanus.	*Carletonus.* Thom. *Hyde* Catal. P. I. 139.
169. *Carteromachus* (Scipio)	Nomine gentilitio, *Forteguerra.* Vide *Giornale* Tomo XIX. 101.
170. Caſa (Ioh.) Beneventanus *epiſcopus, ob turpia quadam ſchemata, cardinalatu, ad quem adſpiraverat, excluſus eſt.*	Erat *archiepiſcopus.* Alterum autem *fabula* eſt, quam cuderunt & cantarunt eius malevoli: nam vera excluſionis a cardinalatu cauſa hæc erat, quod Pontifex illo tempore nemi-

neminem vellet creare cardinalem, qui a Principe extero, ſicut Caſa a Rege Galliarum, commendatus eſſet. In ſequente autem Cardinalium promotione & ipſe certo certius locum habuiſſet, niſi morte fuiſſet abreptus. *Giornale de' letter. d' Ital.* T. IV. 210.

Pag. 171. Caſaubonus (Mericus) Texuit tractatum *de lingua hebr. & ſaxonica.* — De lingua hebraica, *græca, latina*, & ſaxonica, *obiitque* A. 1671. æt. 65.

172. Caſſiodorus (M. Aurelius.) — Adde: *Senator.* Hoc enim eius erat agnomen. I. A. *Fabricius* Biblioth. lat. l. 3. c. 16.

175. *Caſtricomius* (Pancrat.) — Antea, *Valerius Gonthofen.* Io. *Moller* de homon. 823.

178. *Della Cavallerie* (Pet.) — *De la Cavalleria* (Pet.) *Hyde* Catal. P. I. 151.

191. Chytræus (Dav.) obiit *anno* 1601. — *Anno* 1600. *Serpilius* Epitaph. theol. ſuevic. 97.

192. Cicogna (Strozius) conſtruxit Theatrum omnifar. magiæ *anno* 1617. — *Anno* 1606.

199. Cluverius (Phil.) denatus *anno* 1624. — *Anno* 1623. *Witte* Memor. philoſoph. 120.

200. *Cochlæus.* — Vel, *Cochleius.*

208. Conringius (Herm.) *anno* 1605. natus eſt. — Anno 1606. d. 9. Nov. Videatur *Vita eius*, quæ in Programmate funebri, eius Epiſtolis præmiſſo, deſcribitur, ** 2.

211. Coquæus (Leonh.) edidit Anti-Mornæum, *ut & Apologiam pro Pontificibus romanis.* — Apologia iſta *eſt idem ſcriptum*, quod Antimornæus; ſic enim habet titulus: Antimornæus, ſive Apologia pro ſummis Pontificibus. *Baillet* in Anti T. II. 78.

Pag. 212. *Coriolanus* (*Fr.*) *Longus.*	*A Coriolano* (*Fran. Longus*)
213. *Cornarius* (*Aloyſ.*) *Cornarius* (*L*)	Non ſunt duo, ſed *unus idemque*, cui nomen *Ludovici*: pro quo Itali etiam utuntur nomine Aloyſii.
214. Cornhertius (Theod. *Volchardus.*)	Deleatur, *Volchardus.*
215. Corradus (*Marius.*)	Corradus (*Q. Marius.*)
218. *Cottonus* (Petrus)	*Cotonus* (Petrus)
219. *Crammerus* (Thom.)	*Cranmerus*, *Hyde* Catal. P. I. 187.
221. *Crellius* (Io.) obiit *Anno* 1642.	*Anno* 1633. Ioach. *Paſtorius* in eius Vita, & *Sandius* Biblioth. antitrin. 115.
223. Crocius (*Io. Lud.*) compoſuit Antiweigelium, & Antibecanum.	Eſt *idem*, *qui prior*, videlicet Io. *Crocius*. Io. *Moller* de homon. 665.
225. Cruciger (*Io.*) Harmoniam IV. linguarum.	Ille vero *Georgii* nomen gerit.
Crucius (*Io.*) Extant *eius* Mercurius Batavus, & Suada Delphica.	Sunt præcedentis, nempe *Iacobi* Crucii, nucerini. *Moller* de homon. 665.
Cruſerius (Herm.) *Medicus.*	*ICtus.* Nam initio quidem operam dedit Medicinæ, deinde vero Iuriſprudentiæ, & creatus Doctor Iurium, Ducis Geldriæ Caroli fuit a conſiliis. *Lexic. univ. hiſtor.* T. I. 778.
228. Curio (*Ceſ.* Secundus)	Curio (*Cœlius Secundus*)
229. Cuſanus. Reliquit *Dialogum* in principium Geneſeos.	*Tractatum.*
231. Cypræus (*Io. Adolphus*) condidit Annales eccleſiaſt. Sleſwic. & Holſat.	Conditor ille eſt *Paulus* Cypræus, ICtus. *Moller* Iſag. ad Hiſtor. cimbr. P. I. 124.
232. Dalechampius (Iac.) *cadomenſis Medicus*, *Anno* 1600. claruit.	Dalechampius fuit *nobilis cadomenſis*, & *medicus lugdunenſis*, obiitque *anno* 1587. vel ſequente. *Lexic. univerſ. hiſtor.* T. I. 797.

Ali-

Digitized by Google

Pag. 235. Dantes (*Aligerius*)	*Aliger* (*Dantes Tertius*) nam Aliger ei erat agnomen. Quamquam alii dicant, Aligeri nomen eum habuiſſe a patre, agnomen autem fuiſſe *Del Bello*. Io. Pier. *Valerianus* de Litterat. infelic. 305. *Lexic. univ. hiſt.* T. I. 96.
Dantiſcus (Ioh.) *Polonus.*	*A Curiis*, eratque *natus Gedani. Charitius* de viris erudit. Gedani ortis 32.
237. *Davidi* (Fran.) Arianus.	*Davidis.* C. *Sandius* Biblioth. antitrinit. 55.
246. Dieterich (*I. G.*) ſcripſit de Iure & ſtatu Hebræorum in rep. chriſt.	(*Georg Theodorus*) *Hyde* in Catal. P. I. 206.
252. Diophantus. *Eum edidit etiam Iſm. Bullialdus.*	Hoc autem probetur. Certe hanc editionem nunquam vidit Io. Alb. *Fabricius*, neque, ut putat, alius quiſquam. Biblioth. gr. l. 4. c. 22. p. 15. & *Krauſe* in Bœcleri Bibliograph. crit. 879.
255. De Dominis (M. Anton.) *edidit* X. libros de Rep. eccleſ.	Scripſit quidem X. Sed *non editi ſunt niſi IIX.*
Domitius Calderinus.	*De Caldariis*, ſive *da Caldiera.* (*Dominicus*) Vide *Giornale* T. XIII. 454.
260. *Dujat* (Ioh)	*Donjat.*
Dounæus (*Ant.*) *Scripſit in Chryſoſtomi Homil. in Acta.*	Apud *Hyde* in Catal. P I. 214. nomen habet *Andrea.* Et qui in Chryſoſtomum ſcripſit, vocatur *Ioannes.*
264. Dunæus (*Ioh.*) *Ivelli* ex ſorore nepos, *fortis uſum tutatus eſt.*	Scribe, *Iuelli.* Et fortis defenſor eſt *Andreas.*
265. Duræus (Ioh.) Prodromum	*Anno* 1662.

Irenicorum *Anno* 1661. promulgavit.	
Pag. 266 *Durantius* (*Steph.*)	*Durantus* (*Io* Steph.) Vide *Supplementa* Actor. eruditor. T. IV. 454.
268. *Eckardus* (Henr.)	*Eckhardus.* F. G. *Gotter* Elog. Altenburgenſ. p. 26.
269. Eichſtadius (Laurent.) *Struxit planorum geometriam,*	Hæc debetur Claudio Nicolai *Eiſtadio*, ſive *Leſleo*, dano. *Moller* de homon. 668.
274. *d' Enzinas* (Fr.)	*De Enzinas.*
277. Eraſmus (Deſid.) obiit *anno* 1526.	*Anno* 1536.
279. *Erneſtius* (Henr.)	*Ernſtius.*
280. *Eſcobar* (Ant.) *Burgenſis.*	*De Eſcabor — Pincianus.* Io. Fr. *Mayer* Biblioth. bibl. 66.
de Eſpagne (Ioh.)	*Deſpagne* (Io.) Vide eius opera, Genevæ edita anno 1671. 12.
281. *Evantes.*	*Euanthes.*
282. Euclides, *Megarenſis.*	*Aegyptius.* Vide Biblioth. Schrader. P. II. F 8.
288. Euſebius, *Emiſenus.*	An *Emeſenus?* Io. Alb. *Fabricius* Bibl. gr. vol. IIX. 366. *Socrates* quidem lib. II. Hiſt. eccl. c. 9. & *Sozomenus* lib. III. c. 6. vocant *emiſenum*, urbemque Εμισαν, at *Theodoretus* Dial. III. c. 3. Εμεσην. Vide Conſid. noſtram controv. cum Pontific. p. 204.
Euſtathius, theſſalonic. epiſcopus. Sunt, qui Eumathium Macrembolitam *Protonobeliſarium* pro vero auctore agnoſcere malint.	*Protonobeliſſimum.* I. A. *Fabricius* B. gr. volum. VI. 814.
289. Eutychius Batricides. In eius Hiſtoria univerſali plurima *notatu digniſſima.*	*Etiam falſa. Seldenus* apud Helwichium de Ordinat. presbyt. 178.

Ver-

Digitized by Google

Pag. 291. Faber (Baſil.) *ſcripſit de Saxonia.*

Vertit Kranzii de Saxonia libros in germanicam linguam. Vide *Ludovici* Hiſtor. ſcholaſt. T. I. 240.

292. Faber (*Tanaquillus*)

Tanneguidus. Vide *Valeſiana* p. 128. & cl. auctorem *Excerpt. menſtr.* A. 1702. m. Febr. p. 4.

293. Fabricius (Ioh.) Norimbergenſis, natus A. 1618. reliquit Locos theologicos *nondum impreſſos.*

Illo quidem tempore, quo ſcripſit auctor, nondum erant impreſſi, *editi* autem a me *ſunt poſtea* A. 1681. ſub titulo Prælectionum theologicarum, item Syſtematis theologici.

301. Ferrarius (Octavius) ſcripſit *ſeptem* libros Inſcriptionum: *quinque* libros Electorum: *Notas in Plinium*: IIX. *libros Hiſtoriarum ſui temporis.*

Librum unum Inſcriptionum, & *duos* libros Electorum. De Notis in Plinium *nihil exſtat*; nec ipſe earum meminit in Vitæ ſuæ deſcriptione. Libri autem IIX. hiſtoriarum agunt *de rebus Mediolanenſium*, ſuntque inediti. Vide T. II. Oper. var. p. 613.

302. *Feſtus* Pompeius.

Feſtus *Sextus* Pompeius. Io. Guil. *Berger* Diſſert. acad. 243.

303. Ficinus (Marſilius) Confer Baronium T. V. Annal. *pag.* 411.

Anno Domini 411. *num.* 69.

308. Floccus (Andr. Dominic.) Primus libellum de Rom. magiſtrat. cum genuino autoris nomine edi curavit Aeg. *Witſius.*

Immo *Gyraldus* ſenior.

Florens (*Q. Septimius*) Chriſtianus.

Sic erat ſcribendum: Chriſtianus (*Q. Septimius Florens*) nam Chriſtianus agnomen eius erat. *Colomeſius* Opp. pag. 496.

313. Fortis (Raym. *Ioh.*)

Iohannes Fortis (Raymundus) italice *Gianforte.*

316. Francus (*Rodulf.*)

Francus (*Randolphus*)

Is

Pag. 317. Freherus (Marquardus) Aliquando *ſub Lampugnani perſona* latere voluit.	Is autem aliis videtur eſſe *Hippolythus a Collibus*. *Placcius* de pſeudon. 411.
318. *Fricius* (*Andreas*)	*Modrevius* (Andr. Fricius) Vide *Starovolſcium* de Scriptoribus polon. 81.
319. Friſius (P.) Tractatum confeciſſe dicitur *Von der Teufelskappen*.	Friſius (*Paulus*) — *Von des teufels Nebelkappen*, i. e. de magia.
Fritſchius (*Aſverus*)	(*Ahasverus*)
322. Funccius (*Chriſt.*) condidit Breviarium orbis.	Funccius (*Chriſtianus*) Vide *Acta erud.* A. 1715. 539.
Funcius (Ioh.)	*Funccius*.
325. Galantes (*Iulius*)	Galantes (*Livius*)
326. *Galeottus* (Martius)	*Martius* (Galeottus) Vide *Hyde* in Catal. T. I. 436.
334. Gaudentius Brixienſis *reliquit varios ſermones*.	Sunt *alterius longe recentioris* commenta. *Hulſemann*, Patrol. c. 4. p. 1052.
342. *Gerbelius* (Nic.) *anno* 1670. mundo valedixit.	*Anno* 1560. *Thuanus* l. 26. p. 514. & M. *Adam*. in Vitis ICtor. 133.
Gerhardus (Ioh. Erneſtus) reliquit *commentarium in Matthaeum*.	Ille commentarius eſt patris, *Io. Gerhardi*.
349. Glandorpius (Ioh.) A. 1563. *Erfurti* obiit.	*Anno* 1564. *Hervordiae* obiit. *Ludovici* Hiſtor. ſchol. P. II. 123.
350. Glycas (Mich.) Compoſuit *Annales quadripartitos*.	Sunt illi *Theodori Metochitae*. Vincent. *Placcius* de pſeudon. 318. Henr. *Ernſtius* in ep. dedicat. Catal. ſcriptor. *Caſelii*.
Gobellinus (*Ioh.*) XII. *libris res ſui temporis perſecutus eſt*.	Illi ſunt *Aeneae Sylvii*, *Giornale* T. XIV. 367.
351. *Gogavinus* (Ant. Herm.)	*Gogava*, Thom. *Crenius* Diſſertat. III. de furib. librar. §. 32.
355. Goſſelinus (*A.*)	Goſſelinus (*Antonius*)
356 Gothofredus (Dionyſius) Duos filios reliquit, Theodo-	In academia *genevenſi*.

Gra-

Digitized by Google

rum hiſtoriographum, & Iacobum, ICtum in academia *Genuenſi* celeberrimum.	
Pag. 359. Graſerus (*Corn.*)	Graſerus (*Conradus*) Vid. *Adamus* in Vit. theol. 841.
362. Gregorius (Ioh.) Buckinghamienſis, *anno* 1650. claruit.	*Obiit anno* 1646. *Witte* Diar. biograph. Vu 2. Anglice vocatur *Gregory*.
369. Guarinus, veronenſis, anno 1460. obiit. — Adde *Ghilinum* vol. I. p. 27.	Ghilinus loquitur *de Bapt. Guarino*, nobili ferrarienſi, & auctore Paſtoris fidi, qui obiit A. 1613.
Guarinus (*Ioh.* Bapt.) *Ferrariæ philoſophiam docuit.*	Equidem & *Imperialis* ei tribuit Ioannis Baptiſtæ nomen; ſed nec ipſe ſe, nec Craſſus, Erythræus, & Ghilinus eum aliter vocant, quam *Baptiſtam*. Neque etiam ex Imperialis & Ghilini verbis evinci poteſt, eum philoſophiam moralem docuiſſe Ferrariæ, ſed *eius ſcientia in ipſo laudatur.*
371. *Guilladinus* (Melch.)	*Guilandinus.*
374. *Habickborſtius* (Ioh.)	*Habichhorſtius.*
376. Hagen [Georg.] condidit *Comitiologiam Ratisbonenſem.*	Auctor eius eſt *Gottlieb ab Hagen*, Eques mecklenburgenſis. Io. *Moller* de homon. 683.
378. *Hammelmannus* (Herm.)	*Hamelmannus.*
Hammondus (Henr.) *Surrienſis.*	Hoc intelligendum *de provincia*, in qua eius patria ſive locus nativitatis erat *Cherſey.* Iean *le Clerc* Biblioth. ancien. & moderne T. II. f. 4.
379. Harchius (*Lodocus*)	Harchius (*Iodocus*)
381. Haſſelius (Ioh. Leonh.) *Anno* 1551. obiit.	*Anno* 1552. *Sainjore* Biblioth. crit. T. II. 128.
384. *Hegendorphinus*, (Chr.) *Pars III. in fol.*	*Hegendorfinus* (*Chriſtoph*) I. C. *Boemanus*

mannus in Catal. libror. Biblioth. francofurt. 138. & Except. Schrift wider die allerunterthæn. Addreſſe 29.

Pag. 385. Vulgaris Hegeſippus, *quem S. Ambroſius latine exaraſſe* creditur, ὑποβολιμαῖος (ſive *ſuppoſititius*) eſt.

Auctoritatem eius vindicat B. G. *Struve* in Diſſert. de doct. impoſtor. p. 10. *Neque* etiam *firma eſt relatio* de verſione S. Ambroſii.

Heidfeldius (Ioh.) *Sphingem* elucubravit.

Qualem vero? *theologico-philoſophicam.* I. C. *Becmannus* l. c. p. 130.

386. Heinſius (Dan.) natus eſt *anno* 1581. *Anno ætatis* 18. publice primum latinos, deinde græcos autores interpretatus eſt.

Natus eſt *anno* 1182. *annoque ætatis* 19. publice docere coepit. *Academ. leidenſis* p. 201.

387. Heliodorus, emeſenus, *opuſculum quoddam* de amoribus Theagenis & Chariclea compoſuit.

Sub titulo Αἰθιοπικῶν, I. A. *Fabricius* Biblioth. gr. vol. VI. 784.

388. Helmoldus, Presbyter in *Buzöen.*

Presbyter *boſovienſis.* Io. *Moller* Iſag. ad Hiſtor. cimbr. P. I. 70.

Helmontius (I. Bapt.) filium reliquit Fran. Mercurium ab Helmont, qui ſe Philoſophum *per unum*, in quo omnia, appellare ſolet.

Id eſt, *per ignem.* Godofr. *Arnold.* Hiſt. eccl. & hæret. P. III. c. 8.

389. Helvicus [Chriſtoph.] *Marpurgi* græcam & hebr. linguam, tandem etiam theologiam profeſſus eſt.

Giſſæ. Theoph. *Spizelius* in Templo honor. reſer. 47.

393. Herdeſianus (Cyriacus) Profeſſor *hiſtoriarum* Francofurti ad Viadrum.

Poſtea *Iuris canonici*: immo & *privati.* I. C. *Becmann.* Notit. univerſit. francofurt. 207.

407. Hoe (*Matth.*) obiit *anno* 1649.

(*Matthias*) obiit *anno* 1645. *Witte* in Memor. theol. 1019. & Diar. biograph. Tt 2.

Pro-

Pag. 408. Hofmannus (Caſp.) *Anno* 1600. Medicinæ profeſſor in acad. Altdorfina conſtitutus eſt, cui officio *per* 48. *annos* præfuit.	Profeſſionem auſpicatus eſt *anno* 1607. eique præfuit *per annos* 41. *Witte* in Vit. Medicor. 135. 137.
412. Hopperus (Ioach.) ſcripſit *Segevardum*.	*Sedvardum*. Io. *Moller* de homon. 12.
Extant *Horapollinis* grammatici Hieroglyphica.	Potius *Ori, ſive Hori Apollinis*, niliaci. *Morhof* Polyh. lib. IV. 10.
416. De *Huecara* (Anton.)	*De Guevara*. *Moller* 682.
418. Hunibaldus, Francus, *tempore* IVSTINI *iunioris* Imp. floruit.	*Meminit originis urbis Roterodami*, quæ ſe ultra 300. annos non extendit. *Struve* Diſſert. de doctis impoſtor. §. 6.
Hunnius (Ægid.) Colloquio ratisbonenſi *An.* 1602. interfuit.	*Anno* 1601.
423. Ianſenius (Cornel.) *Hulſtenſis*.	Hulſtenſis, *Epiſcopus gandavenſis*.
Edidit Harmoniam euangelicam.	Etiam *Commentarios in Pſalmos, Proverbia, Sapientiam, Eccleſiaſticum, & V. T.ti Cantica*. Io. *Moller* de homon. 686.
Ianſenius (Cornel.) *Accoyenſis*, epiſcopus yprenſis *& gandavenſis*. Alias etiam ſcripſit Comment. in V. libros Moſis, *& Analecta in Proverbia, Eccleſiaſten, Sapientiam, Habakuk, Sophoniam*.	Hic Ianſenius *natus* eſt *Leerdami*, nec fuit gandavenſis, ſed *iprenſis epiſcopus*. Et præter Auguſtinum, ſive librum de gratia & lib. arbitrio, reliquit Pentateuchum & Tetrateuchum, h. e. Commentarium in V. libros Moſis, aliumque in IV. euangeliſtas. Neque eius ſunt *poſteriores Commentarii*, ſed, uti dictum eſt, epiſcopi gandavenſis: ubi tamen *omittitur* nobilis commentarius in pſalmos, & cantica: Eccleſiaſtes ponitur pro *Eccleſiaſtico* ſive Sira-

Digitized by Google

	Siracide: & *commentarii in Habacucum, & Sophoniam videntur* hærere in deſideratis.
A Lanna (Io.)	*De la Porte.* (Io.) *Röſchel* ad Biblioth. Schrader. P. II. B 5.
Pag. 426. Ieſſenius, a Ieſſen (Io.) *Bohemus.*	*Vngarus.* *Röſchel* B 6.
431. Ionas (Iuſtus) *Fecit* commentarium in Ionam.	Lutheri commentarium *vertit tantum* in linguam vernaculam. Melch. *Adam.* in Vit. theol. 261.
434 Irenæus, lugdunenſis epiſcopus. *Eraſmus eum latine ſcripſiſſe indicat.*	Sed *poſtea hanc mutavit ſententiam; Du Pin* T. I. de la Biblioth. eccleſ. 75.
435. Iſaacus, Lingonenſis epiſcopus, *reliquit Epiſtolam in canonem Miſſa.*	Non ille, ſed Iſaacus, *abbas Stellæ.* Matth. *Larroquanus* (in *Actis erudit.* A. 1688. 446.)
440. Iunius (Hadrian.) Emiſit *Animadverſionum* libros VI.	*Animadverſorum.*
441. Iuſtinianus (Petrus) *Anno* 1570. floruit.	*Anno* 1560. *Ghilinus* vol. II. p. 194. & vol. I. 373.
443. Keckermannus (Bart.) natus eſt *anno* 1571.	*Anno* 1573. *Chartitius* de eruditis Gedanenſibus 96.
446. Kirchmaierus (*Io. Caſpar.*)	(*Georg. Caſpar.*)
Kirchmannus (Io.) obiit *Anno* 1613.	*Anno* 1643.
Kirſtenius (Mich.) *Danus.*	*Borona-moravus.* Io. *Moller* Iſag. ad Hiſtor. cimbr. P. II. 616.
448. *Korthold* (*Chriſt.*)	*Korthalt* (*Chriſtian.*) Io. *Pipping* Memor. theol. 571.
Pag. 452. Lætus (*Pomponius*) alias *Petrus Calaber* dictus. *Iunius* Pomponius Lætus, & fortaſſe Pomponius Sabinus nominari voluit.	Alias *Iulius* (hoc enim eius erat nomen baptiſmale) *Sanſeverinus*: quippe qui erat nothus ex illuſtri iſta familia. Dubium eſt, an ipſe aſſumſerit nomen Pomponii Læti, an in academia impoſitum tulerit: incer-

	certum, ipſum appellari voluiſſe *Iulium* Pomponium Lætum; incertius, Pomponium *Sabinum*. *Giornale de' Letter. d' Ital.* T. XXII. 366.
458. *De Lapide* (Cornel.) *In univerſam S.* Scripturam commentatus eſt.	*A Lapide*, Von Stein. In univerſam commentatus eſt ſcripturam, *exceptis Iobo & Pſalmis*.
461. *Launoyus* (Io.)	*Launoius*.
463. Laymannus (Paul.) *Anno* 1655. obiit.	*Anno* 1625. *Witte* Diar. biograph. X 3.
467. *Leo* Iudæ.	*Iuda* (Leo) Vide *Adam.* de Vit. theol. 94.
474. *Lindenbrochius* (Erpoldus)	*Lindenbrogius*. Io. *Moller* de homon. 691.
475. *A Linſchotten* (*Hugo*)	*Linsboten* (*Io.* Hugo)
480. Longolius (*Guil*)	(*Gisb.*) *Moller* de homon. 692.
483. *Lubienski* (Stanisl.)	*Lubinitzky*. *Moller* 693.
485. Ludolfus (*Iodoc*)	Ludolfus (*Iobus*)
489. Lycoſthenes (Conr.) *Rubraquenſis.*	*Rubeacenſis*. Melch. *Adamus* in Vit. theol. 362.
Lyranus (Nicol.) *origine iudaus, R. Samuel Levita dictus.*	*Natus chriſtianis parentibus*, & R. Samuel Levita *plane alius eſt*, quam Lyranus. I. C. *Wolf* Biblioth. hebr. 912. 1108.
491. *Macedus* (Fran.)	*Macedo*.
494. *Magliabechus* (Ant.)	*Magliabechius*.
495. Magnus (Iac.) *Quidam* Iacobum Magnum de Pariſiis vocant.	*Ipſe etiam* ſe ita vocat in fine Sophologii.
497. Maioragius (Marc. Anton.) Antea *Antonius Maria* dictus erat. A Fabio Lupo & *Maximo Nigro* propter nominis mutationem accuſatus eſt.	Antonius Maria *de' Conti*. A Fabio Lupo & *Macrino* accuſatus eſt. *Giornale* T. XXI. 383. & T. XXII. 367. *Moller* de homon. 755.

Pag. 502. Manettus (*Io.*)	(*Iannoctius*, ſive *Iannotius*, italice *Giannozzo*) *Giorn.* T. XI. 344.
504. Mantuanus (Io. Bapt.) natus eſt *anno* 1444.	*Anno* 1447.
505. *Maphaus* (Raph.)	*Maffeus.*
508. *Marettus* (Læl.)	*Maretta.* Ian. Nic. *Erythraus* Pinac. P. II. 86.
Margarita (Anton.)	*Margolith.* *Wolf* Biblioth. hebr. 202.
514. Martini (Raym.) *Seculo* XIV. claruit.	*Seculo XIII.*
Martinius (Matthias) *ob. anno* 1628.	*Anno* 1630.
520. *Maukiſck* (Io)	*Maukiſch.*
521. Maurocenus (Andr.) Condidit Hiſtoriam venetam *ab anno* 1612. uſque *ad annum* 1625.	*Ab anno* 1521. uſque *ad annum* 1615. incluſive. Celebratur hæc Hiſtoria, magnisque merito extollitur laudibus *in Nova bibliotheca* T. III. 630.
525. Medus (Ioſephus) Opera eius prodierunt Londini *anno* 1664.	*Anno* 1677. Vide *Vnſchuld. Nachricht.* de A. 1706. p. 278.
536. *Meteranus* (Eman.) A quibusdam Eman. *Demetrius* vocatur.	Meteranus, belgice *Van Meteren.* Quod ille, Gallorum more, etiam ſic formavit, *De Metre.* Adr. *Baillet* dans les deguiſem. des auteurs f. 414.
538. *Meziriacus* (Cl. *Bachetus*)	*Bachetus* (Claud. *Caſp.*) *Sieur de Meziriac.* Vide *Menagiana* T. III. 502. & confer *auctoris* noſtri p. 79.
540. Middendorpius (Iac.) Extant *octo* eius libri de celebribus academiis.	*Tres.*
542. Mirandula (*Fran. Picus*)	Picus (*Io. Fran.*) Dux Mirandulanus.
Pag. 544. Modrevius (*Andr.*)	(*Andr. Fricius*) Vide *Lexic. univ. hiſtor.* T. III. 537.

545. *Molchu* (Salomo)

Malchu. Vide Herm. *Von der Hardt* in Iaddo 531. & Program. de uſu & abuſu pſalmi 119. p. 4. ac *Boyſen* Diſp. de apoſtaſ. ſuſpect. 57.

547. Mollerus (Henricus) *Heſſus*, celebris Theologus, A. 1589. obiit. *Carmina eius* habentur T. IV. Delit. Germ. *Wittebergæ & Hamburgi* vixit.

Henr. Mollerus, haſſus, *philoſ. magiſter & rector ſcholæ dantiſcanæ*, denatus A. 1567. eſt *auctor Carminum*; theol. autem D. eiusque & ebrææ L. profeſſor wittebergenſis, defunctus A. 1589. fuit *patricius* hamburgenſis, & in aliquot Scripturæ libros commentatus eſt. *Moller* de homon. 703.

549. Montacutius (Rich.) Texuit Antidiatribas contra I. C. *Bullingerum* pro Caſaubono.

Contra Iul. Cæſ. *Bulergerum*.

554. Morhofius (*Dan. G.*) Condidit *Polypragmonem*.

(Dan. *Georg.*) Polypragmon autem *non eſt niſi affectus*.

555. Mornæus (Phil.) *Vix quisquam Pontificiorum cum eo congredi in religionis negotio auſus fuit.*

Auctor ipſe ſupra, videl. p. 211. memoravit Leonh. *Coquæum*, qui ſcripſit Antimornæum. Sed & plures ſunt, qui arma tulere contra Mornæum, nominatim Iul. Cæſ. *Bulenger* dans la Reſponſe au livre de l' inſtitution de l' Euchariſtie en l' encienne Egliſe: Ant. *Poſſevinus* in Iudicio de ſcriptis Phil. *de la Noue*. Io. *Bodini*, Phil. *Mornai*, & Nic. *Machiavelli*. Iac. *Gretſer* in Examine Myſterii pleſſæani: & Gaſp. *Scioppius* in Alexipharmaco regio.

Pag. 561. Muſa (*Ant.*) medicus, *tempore Aug.* claruit.

Claruit *ſec.* XVI. Sed qui tempore Auguſti claruit, nomen habet

	habet *Artorii* Muſæ. Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. lat. 525.
563. Mutius (*Henr.*)	(*Hugvvaldus*) H. D. *Meibom* Orat. de genuin. hiſtor. germ. fontibus 36.
567. Naudæus (Gabr.) natus eſt *anno* 1606.	*Anno* 1600. uti refertur in *Patinianis* & *Lexic. univ. hiſtor.* T. IV. 11. Sed ſecundum *Danmium* Epp. T. I. 144. *anno* 1601. 4. Non. Febr.
569. Nebriſſenſis (*Ant.*)	De Nebrixa (*Aelius Anton.*)
572. Neuſerus (*Adam.*) tandem *mahummedanus* factus eſt.	*Probata hac de re teſtimonia* deſiderat Mart. *Ruarus* Epp. P. I. 225.
573. *Nicas*, Grammaticus, Etymologici M. autor exiſtimatur.	*Mira huius Nicæ origo:* nam in fronte codicis Etymologici pictum erat labarum, cum hiſce verbis: Εν τουτω νικα. Cumque priores duæ voces detritæ eſſent, ecce factum eſt, ut tertia auctorem indicari crederetur. Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. vol. VI. 28.
577. Nicetas, *Dabrydenſis.*	*Dadybrenſis.* In *Gregorii Naz.* T. II. 1406. & *Cave* P. I. 395.
576. Nigellus [*Wirecker*]	Wirecker (*Nigellus*) *Placc.* de pſeudon. 576.
579. Noldius [*Chr.*]	(*Chriſtianus*)
585. Oecolampadius (*Io.*) natus eſt *anno* 1482.	*Anno* 1488. *Cren.* Animadverſ. P. XVI. 86.
Pag. 587. Olearius [Gottefrid.] edi curavit *Theologiam poſitivam, polemicam, exegeticam, moralem.*	Hæc ſcripta ſunt Doctoris *Ioannis* Olearii, ſereniſſ. Ducis Sax. concionatoris aulici primi. *Pipping* Memor. theol. T. I. 32.
Olearius (*Io.*) D. & Prof. lipſienſis, ſenior, publicavit *Oratoriam eccleſiaſticam.*	Et hæc eſt *prædicti auctoris.* *Pipping* 30.

Fuit

P. 593. Oſiander [Lucas] Andreæ ſenioris filius, *theologus tubingenſis*, compoſuit *Enchiridion controverſiarum*,	Fuit ille *Abbas & paſtor ɑlingenſis*. Enchiridion autem *Theologum tubingenſem* habet auctorem. Io. *Moller* de homon. 709.
602. Palmerius [Iac.] *a Grentemeſnil*.	*a Grentemeſnil*. Steph. *Morinus* in eius vita [inter Vitas ſelectas] p. 191.
603. Pancirolhus [*Guido*] obiit *anno* 1599.	[*Guidus*] Ob. *anno* 1591. Iac. Phil. *Tomaſinus* Elog. T. I. 191. *Ghilini* P. I. 141.
608. Paris [Matthæus] *vel Pariſienſis*.	Scribere volebat: *vel Pariſius*. C. *Sand*. in Voſſium de Hiſtor. lat. 373.
612. Patinus [Carolus] *Guidonis* filius.	*Vir* filius. *Valeſiana* 128.
Patrophilus S. *Scripturam hebraicam univerſam Græce tranſtulit*.	Error hic natus *ex male intellecto Gregorio laodiceno*. Humfredus *Hody* de Bibliis eorumque verſionib. l. 4. c. 3. [in *Actis erud*. A. 1705. 518.]
613. Paulinus [*Eutropius Meropius*.]	Paulinus [*Meropius Pontius Anicius*] *Moller* de homon. 601.
Paulus *brugenſis*.	*Burgenſis*.
Pag. 614. Paulus [Iulius] *patavinus*;	*Romanus*. Laur. *Pignorius* Symbol. epp. p. 164.
616. Peireſcius [Nic. Cl. *Fabr*.]	*Fabricius* [Nic. Claud.] a Peireſc. Hæc appellatio ei data fuit a loco materno: a quo neutiquam formandum erat nomen *Peireſcii*. I. F. *Reimmann* de libb. genealog. Sect. II. p. 34.
624. Philopater [Andr.] ſcriptis contra hæreſin calvinianam *anno* 1663. pugnavit.	*Anno* 1593.
625. Philoxenus cytherius, *lyricus*.	*Tragicus*. I. C. *Wolf* diſp. de Carcere eruditor. muſeo 42.

P. 639. Picus (*Fran.*) reliquit tres libros de auro.	*Io. Fran.* Io. *Moller* in Hypomnem. poſter. Tomi II. Polyhiſt. Morhofii p. 521.
Pierius (*Io*) *Valerianus.*	Valerianus (*Io. Pierius*)
646. Platina (Barth.) alias *Sacchus.*	*Saccus.*
649. Plonius (Nic.) *Poſnanienſis.*	Blonienſis.
650. Poggius [*Io. Fran.*] *anno* 1422. obiit. A quibusdam *Brandolinus*, ab aliis *Braccialinus* cognominatus eſt. Quintilianum *in ſalſamentarii taberna repertum* ſervavit, & ab interitu vindicavit.	*Io. Franciſcus* erat filius Poggii, vir in legibus canonicis doctiſſimus. Ipſe autem pater non aliud quam *Poggii* habebat nomen, idque ab avo, qui tamen *Podius* dicebatur. Male Brandolinus, recte autem *Bracciolinus* cognominatus eſt. Quintilianum reperit cum aliis ſcriptis *in monaſterio S. Galli*, ſicut ipſe narrat in epiſt. ad Guarinum veronenſem. I. A. *Fabricius* Biblioth. lat. 423. I G. *Krauſe* T. I. *der Bücherhiſtorie* p. 44.
Pag. 651. Politianus [*Angelus*]	Verum eius cognomen erat *Baſſus.*
Politus [*Ambroſ.*]	*Lancellotus* [*Politus*] qui ordinem Dominicanorum ingrediens, nomen adſcivit Ambroſii Catharini. *Du Pin* T. XVI. de la Biblioth. eccleſ. f. 3.
652. Polyander [Io.] obiit *anno* 1640.	*Anno* 1646. ſecundum *Witte* in Diar. biograph. V u
654. Pomponatius (Petrus) *anno* 1512. obiit.	*Anno* 1525. *Neuer Bücherſaal* T. I. 413.
655. Pontanus (*I.* Iovianus) *Neapolitanus.*	*Ioannes*, poſtea Iovianus, *cerretinus* ex Vmbria. *Giorn.* de' letter. d' Ital. T. XX. 109.
659. Portus (*Franciſcus*) Suidam latine *tranſtulit.*	*Æmilius*, filius eius. Io. *Moller* de homon. 712.

Digitized by Google

P. 660. Poſtellus (Guilh.) *centenario proximus* anno 1581. obiit.	*Anno ætatis* fere 72. Auctor des *Memoires de letterature* T. I. 22. (*Acta erud.* A. 1715. 517.)
662. Prætorius (*Chr.*) reliquit *Exercitationes ethicas.*	(*Chriſtoph.*) reliquit *Ethicam.*
663. *Prieras* (*Silver.*)	*Prierias* (*Silveſter*)
665. Prodicus, *Ceus.*	*Cous.*
666. Propertius (Aurel.) *Mevanienſis.*	*Hiſpellas.* *Donnola* de patria Propertii §. 19.
668. *Puffendorf* (Sam.)	*Pufendorf.*
669. Puteanus (Erycius) obiit *anno* 1644.	*Anno* 1646. *Baillet* in Anti 258.
Pag. 672. *Quenſtadius* (Io. Andr.)	*Quenſtedt.*
674. Rachelius (Ioach.) *Danus*, emiſit ſatiras.	*Londino-dithmarſus* Io. *Moller* ad Bartholin. de ſcript. Danor. 260.
Rachelius (Sam.) *compoſuit librum, qui inſcribitur Novantiquitas doctrinæ de S. Trinitate.*	Liber ille eſt *parochi* alicuius *dithmarſi* cognominis. *Moller* de homon. 713.
674. Rabanus, *Magnentius Maurus.*	Rabanus, *ſive Maurus*, id eſt, corvus ſeu niger, *Magentius.* Magentius autem dicitur, quod archiepiſcopus eſſet moguntinus. *Leibnitius* Introd. in Collect. ſcriptorum hiſtor. brunſvic. T. I. 12. Dav. *Hoffmann* diſp. de Otfrido, p. 6.
680. *Raupius* (Iac.) ſtruxit theol. pract. *anno* 1662.	*Rauppius* — *anno* 1663.
Raynaldus (*Odericus*)	*Odoricus.*
Raynaudus (Theoph.) Opera eius univerſa XX. *tomis* continentur.	XIX. *tomis.*
684. Reineſius (Thom.) ſcripſit *commentarium* in Inſcriptiones Gruteri.	*Supplementum.*
685. Remigius *Antiſiodorenſis* ſcri-	*Antiſſiodorenſis* (d'Auxerre) in XI. pro-

Digitized by Google

pſit Comment. in 12. prophetas.	prophetas poſteriores. Labbe T. II. 282.
Remigius *Rhemenſis* in Epiſtolas Pauli commentatus eſt.	Non hic, ſed *prior. Moller* de homon. 618.
P. 688. *Rhodiginus* (*Cal. Lud.*)	*Richerius* (*Lud. Calius*) *rhodiginus.*
691. Richerius (*Emundus*)	Edmundus.
693. Rinuecinus (Alem.) philoſtrati IIX. libros latine tranſtulit, quos Aldus *poſtea* impreſſit. Hanc verſionem Ph. Beroaldus *caſtigatiorem reddidit.*	*Poſt duas alias editiones.* Beroaldus autem non niſi *editionem curavit. Giornale de' Letter. d'Ital.* T. XXI. 369.
694. Rittangelius (Ioh. Steph.) *iudaeus converſus.*	*E romano-catholico reformatus.* Io. C. *Wolf* Biblioth. hebr. 475.
Pag. 695. *Robertellus* (Fran.)	*Robortellus.*
696. *Rocca* (*Ang.*) *Camers*	*Rochca* (*Angelus*) *a Camerino.*
699. Rollenhagius (*Gabr*) *Magdeburgenſis*, libellum conſtruxit, cui nomen dedit *Froſchmeuler.*	*Georg. bernavienſis.* Libello ſuo nomen dedit Froſchmausler. *Acta erud.* 1715. 540.
703. Roſſitus [Io. Victor.] ſub nomine Iani Nicii *Erythai.*	*Erythrai.*
Ruarus [Mart.] Epiſtolæ eius *anno* demum 1677. in lucem prodierunt.	Hoc *de prima earum Parte* verum eſt; altera autem prodiit 1681.
707. Rufinus (Licinius) *Bertrandus collationem legum moſaic. & roman. ei tribuit.*	At *fallitur*: hic enim auctor II. ſeculis illo eſt iunior. Io. *Moller* Hypomnem. ad Morhofii T. III. Polyh. 128.
708. Rupertus [Chriſt. Adam] natus eſt *anno* 1610. Obiit A. 1647. natus *annos* 37.	*Anno* 1612. obiit autem natus annos 35.
715. De Salas [*Ioſ.* Gonſalius]	*Ioſ. Anton. Gonſalius. Feller* Monum. ined. T. I. 570.
716. Salmaſius [Claud.] Mortuus eſt *non ſine veneni ſuſpicione.*	Potius *ex mœrore*, cum videret, ſe Defenſione ſua regia plane non ſatisfeciſſe ſæculo erudito.

Placc.

Digitized by Google

	Placc. de anon. 209.
De Saliceto (Guilh.) compoſuit Practicam, *Guilielmicam* dictam.	*Guilelminam*. *Hyde* Catal. P. II. 128.
Pag. 722 Sandeſius, anglus.	*Sandys* [*Edmund*]
724. Sarpius (Paul.) Tandem Venetiis *confoſſus eſt.*	Vulneratus quidem eſt a ſicariis; ſed ſanatus vitam protraxit, tandemque in lecto placide obdormivit. Io. Gottl. *Möller* in Additam. ad mutuas Sarpii & Caſauboni Epp.
725. *Saſcarides* (Gellius).	*Saſcerides* (Gellius) Sic & corrigendum in ſequente, videlicet Ioanne.
730. Schachtius (Val.) tractavit de cœna Domini, *Geneuæ anno* 1593.	*Ienæ, anno* 1591, G. H. *Gœtz* Elog. german. theol. p. 61.
732. *Schegkius* (Iac.)	*Scheckius*.
Schelvvegius (Sam.).	*Schelvvigius*.
733. *Schickhardus* (Wilh.)	*Shickardus*.
736. *Schonbergius* (Hulder.)	*Schœnberger*.
739. Schuppius (Io. Balth.) obiit *anno* 1668.	*Anno* 1661. *Witte* Memor. theol. 1404.
743. Scylax, *Darii Codomanni & Alexandri M. temporibus* floruit.	Temporibus *Darii Hyſtaſpis* Herm. *Conring* ep. ad Bunonem A. 1661.
Sebunde (Raymundus)	*De* Sebunde.
744. Seduardus, *ICtus*, de Iurisprud. *commentatus eſt*.	Sedvardus eſt *titulus*, quem Ioach. *Hopperus* commentario ſuo de Vera iuriſprudentia præfixit, in memoriam filii ſui primogeniti Sedvardi, fato immaturo exſtincti. Io. *Moller* de homon. 12.
746. Semeca (Io.) decretum Gratiani *primus* gloſſare auſus eſt.	*Primus fuit Huguccio*, alter vero Semeca. I. *Strauch* Amoenit. iur. canon. ecl. I. c. 7. p. 15. G. *Calixt.* de numero libror. V. T. §. 84.

Digitized by Google

Pag. 752. *Sidonius* [Mich.]	*Heldingus* [Mich.] primum ſidonius, deinde merſeburgenſis epiſcopus.
757. Simonius [Io.] *Roſtochienſis.*	*Burgo-magdeburgenſis.* Io. *Moller* ad Schefferi Suec. liter. 445.
760. Sluterus (Io.) confecit Animadverſ. in Hippolytum a Lapide, *anno* 1633.	*Anno* 1653.
761. Smithus [Rich.] *Anglus.*	*Hibernus.*
Snepſius [*Theod.*]	*Theodoricus.*
764. Sophianus [*Nicol.*]	*Mich.* Vide *Colomeſ.* 293. & T. I. *Conlect.* libror. rar. 623.
765. *De Sorbiere.*	Hic *idem* eſt, *qui prior*, videlicet Sam. *Sorberius*, gallice, de Sorbiere.
767. Sozomenus --- deſinit in *anno* 1423.	*In anno* 1425.
768. Spangenbergius [Io.] natus eſt *anno* 1484.	*Anno* 1483. *Leuckfeld* in eius Vita §. 5.
Spanhemius [*Fran.*] de dubiis euangel.	Fridericus.
Spenglerus [Lazar.] Senatui norimb. perſuaſit, ut *publ. Scholam* aperirent: id quod etiam *anno* 1516. factum.	*Gymnaſium.* Apertio autem eius incidit in *annum* 1526.
769. Spelmannus [Io.] emiſit Pſalterium Davidis *Saxonicum.*	Pſalterium *Anglo Saxonicum*: ſcripſit quoque *Vitam Alfredi.* Vide *Acta erud.* A. 1698. 447.
770. De Spinoſa [Bened.] Edidit tractatum de *libertate philoſophandi*. Extat eiusdem tractatus de natura & conceptu Dei. *Contra eum ſcripſit Io. Bredenburgius.*	*Bredenburgius ſcripſit contra Tractatum theologico-politicum*, in quo de libertate philoſophandi agitur.
772. Squarcialupus [*M.*]	*Marcellus.*
773. *Stanlaus* [Thomas]	*Stanleius.*
777. *Stevanus* [Ioſeph.] de oſculo	*Eſt idem, qui Ioſeph. Stephanus*, de quo

Digitized by Google

pedum Pontificis commentatus eſt.	quo ſupra, hac in pagina, idem protulerat.
Pag. 781. Strigenicius (*Georg.*)	(*Gregorius*)
785. Suiſſet (*Roger.*)	(*Richard.*)
789. *Szegedinus* (Steph.)	*Kis* (Steph.) *Szegedinus* a loco nativitatis dictus. *Czvittinger* Hungar. liter. 364.
805. Thuanus. — Anonymus in Biblioth. polit. *curioſa*.	In Biblioth. polit. *contracta*, Bibliographiæ Bœclerianæ ſubiuncta. Io. Gottl. *Krauſe* præfat. in Bœcleri Bibliograph. crit. b 4. & in Animadverſ. in eand. 858.
808. Tilemannus (*Fr.*)	*Fridericus.*
Timæus, Locrus. *Compoſuit* vitam Pythagoræ.	*An hic eius auctor ſit*, (plures enim fuere Timæi) merito ambigunt viri docti. I. A. *Fabricius* Biblioth. gr. lib. III. c. 1. p. 22.
816. Trapezuntius (Georg.) *natus eſt anno* 1396. *obiit anno* 1486.	Natus eſt *anno* 1395. Obiit *anno* 1483. *Giornale de' Letter. d' Ital.* T. XVI. 410. 422. XVII. 275.
822. Turrianus (Fran.) *legionenſis.*	*Valentinus.* Paul. *Colomeſius* 711.
823. Tyardus vel Tyardæus (Pontus) *Briſianus.*	*Biſianus.*
826. *A* Valentia (Gregor.)	*De* Valentia.
830. *Vanninus* (Iul. Cæſar) *Neapolitanus.*	*Vaninus* (Iul. Cæſ. alias *Lucilius*) *natus Palma in Calabria.*
Vannius (*Valerius*)	*Valentinus:* G. *Serpilius* Epitaph. theol. ſuev. 68.
831. Varrerius (Caſp.) *Hiſp.*	*Luſitanus.* Vide *Lexic. univ. hiſt.* T. IV. 604.
834. *Veielius* (Elias)	*Veielius.*
De Veil (*Caſp.* Maria)	*Carol.* Maria. *Acta erud.* A. 1690. 587.
839. *Verneretus* (Io.) *Diſpp.* contra Marium Nizolium edidit.	*Verneretus.* Edidit *diſputationem unam* contra Mart. Nizolium.

Baco

Pag. 840. *Verulamius* (*Baco*)	*Baco* (Fran.) *Baro Verulamii*, & *Albaniæ Vicecomes.* Thomas *Hyde* Catal. B. L. 58. auctor *Atrii nov. libror.* T. III. 431
843. De S. Victore (Hugo) *anno* 1140. obiit.	*Anno* 1142. Io. *Mabillon* Analect. T. I. 326. Cui conſentit H. *Meibom* iunior T. III. Rer. german. 430.
846. *a Villavicentio* (Laur.)	*De Villavicentio.*
Vincentius, *Bellnacenſis*, quadruplex Speculum concinnavit, *Doctrinale* &c.	*Bellovacenſis.* De Doctrinali quidem dubitatur, idque recentiori alicui Vincentio, qui vitula Thomæ Aquin. araverit, adſcribendum videtur. *Moller* de homon. 641. *Placcius* de pſeudon. 609.
849. *Virunnius* (*Pontius*) *tarviſinus.*	*Ponticus* (*Ludov.*) cognomine *Virunnius*, (quo patriam Bellunum indicare voluit) *bellunenſis. Giornale de' Letter. d' Ital.* T. XXIV. 236.
Viſorius (*R.*)	(*Robert.*)
850. Vives (Io. Lud.) *anno* 1541. obiit.	*Anno* 1536. vel 37.
854. Volaterranus (*Raphaël*) ſtruxit Commentarios.	Qui Commentarios ſtruxit, eſt *Iacobus* Volaterranus, ſecretarius & domeſticus Cardinalis Papienſis, *dubium, an ex gente Maffeorum. Giornale* T. XV. 313.
855. Volſcus (Ant.) Propertium notis *illuſtravit.*	*Homo vix ſani capitis?* immo *fatuum caput*, indice Iano *Bronckhuſio* in Notis ad Propertium p. 56. 167.
a Voragine (Iac.) obiit *anno* 1294. Biblia ſacra *primus in italicum idioma* tranſtulit.	*De Viragine.* Obiit *anno* 1298. *Commentum* eſt, quod de eius tranſlatione Bibliorum fertur.

Bær-

	Bœrner in Fran. Le Long Biblioth. S. tom. II. 120.
Pag. 856. Vorſtius (Ioh.) *Berolinenſis.*	*Dithmarſus.* Io. *Moller* Biblioth. Septentr. erud. 318.
Voſsius (Gerhard.)	Germanice, *Vosken. Moller* de homon. 729.
858. *Vrſtiſius* (Chriſt.)	Alias *Wurſtiſſen* H.D. *Meibom* Orat. de gen. Hiſt. germ. font. 76.
859. Viſerius (Iac.) Condidit Annales *veteris Teſtamenti.*	Veteris & *novi* Teſtamenti.
860. *Vultejus* (Ioh.)	*Voulté. Monatl. Auszuge* A. 1702. m. Febr. p. 5.
861. Wagnereckius (Henr.) *anno* 1657 obiit.	*Anno* 1664. *Baillet* in Anti T. I. 267.
864. Weigelius (Valent.) *Haynenſis* natus eſt *anno* 1553.	*Haynenſis*, Paſtor tſhopavienſis, natus *anno* 1533. *Unſchuld. Nachricht.* A. 1715. p. 1075. & 23.
865. *Weiſſen* (Chriſt.)	*Weiſſius* (*Chriſtian.*) Vide *Ludovici* Schul-Hiſtorie P. III. p.
868. Wicelius (Georg.) *Fuldenſis.*	*Vacha-Haſſus.* V. L. a *Seckendorf* Lutheran. l. 3. p. 1802.
872. *Witakerus* (Guilh.)	*Whitakerus.* Et ſic corrigendum in duobus ſqq.
873. Witte (Henning.) *Theologus.*	*Prof. Eloq. & Hiſtor.* in gymnaſio rigenſi.
874. Wolfius (Hieron.) obiit *anno* 1590.	*Anno* 1580. Vide M. *Adam* in Vitis philoſ. 304. & *Thuanum* lib. LXXI. p. 40.
Wowerius (Ioh.) *Edidit* polymathiam.	*Edita eſt poſt eius obitum.*
875. *Wren* (Matth.)	*Wreen*, epiſcopus elienſis. I. F. *Mayer* Biblioth. bibl. 156.
879. *Zamoſcius* (Ioh. Sarius) *Quære Sarius.*	Quære *Samoſcius*, p. 719. nam *Sarii* nomen non exſtat.
880. Zannachius (Iac.) *Lubecenſis.*	*Lubena-Luſatus.* Io. *Moller* in ep. (T. I. des Berichts von neuen buchern 704.)

P. 883. Zepperus (*Guilh.*) ſcripſit de LL. moſ. forenſ.	(*Philippus*)
a Zichenis (*Euſtath.*)	*Vander Rivieren* (*Euſtach.*)
886. Zoroaſtres Perſis *Zarduſt* dictus eſt.	*Zerdusht*, docente Thoma *Hyde* de relig. Perſar. (in Biblioth. Thomaſ. T. 214.)

Georg. Matth. *Kœnig*, Altorfio-Noricus, Georgii theologi filius, & in academia patria græcæ linguæ ac poëſeos profeſſor, Bibliothecæ præfectus, tandemque ſenior univerſitatis, civis, & cum Altorfi docerem, collega meus coniunctiſſimus, vir antiqua virtute & fide, in litteris aſſiduus, quemque *Daumius* Epp. T. I. p. 16. non male Noricorum Varronem, & *Omeiſius* loco mox nominando περιπατοῦσαν βιβλιοθήκην ſalutat, præter alia ſcripta Lexico Garthiano græco & Tyrocinio poëtico græco clarus eſt, obiitque A. 1698. æt. fere 83. Vide de eo *Programma funebre*, & *Omeiſii* Gloriam acad. altorf. p. 150.

XXXII.

Vincentii PLACCII Theatrum anonymorum & pſeudonymorum. Hamburgi 1708. Cui Io. RHODII & Pet. SCAVENII Obſervationes immiſtæ ſunt. Primæ huius operis lineæ fuerunt Syntagma, editum A. 1674. 4. eiusque ſcribendi occaſionem petiit auctor a *Geuleri* Larva detracta, ſicut ipſe fatetur lib. de Anonymis p. 31. Recognitam autem & auctam hanc editionem debemus benignitati venerandi Canonici & ſpectatiſſimi ICti Hamburgenſis, D. Matthiæ *Dreyeri*, qui foetum in partu hærentem, atque ab aliis, qui ſumtus extrahendo facere poſſent, neglectum, liberali tandem manu adiuvit, excepit, & in dias luminis auras produxit. Operi huic quædam præmittuntur, aliaque ſubiunguntur. Et præmittuntur quidem 1) Io. Alb. *Fabricii* Præfatio, in qua partim rationes, cur auctores quidam nullo aut ficto nomine ſcripſerint, præclare exponit, partim ſcriptores, qui de anonymis & pſeudonymis ante & poſt Placcium egerunt, luculenter recenſet. 2) *Eiusdem* Deſcriptio vitæ Placcii. 3) Matthiæ *Dreyeri* Commentatio de ſumma & ſcopo huius Operis. Subiunguntur autem 1) Io. *Deckherri* Coniecturæ de ſcriptis adeſpotis, pſeudepigraphis, & ſuppoſititiis, ad editionem ultimam amſtelæda-

damenſem apud Isbrand Haring 1686. 12. In quibus multa commemorat, a Placcio non adducta. 2) Pauli *Vindingii* ad Deckhertum Epiſtola de ſcriptis non nullis adeſpotis. 3) Pet. *Baelii* ad Theodor. Ianſſonium ab Almeloveen Epiſtola de ſcriptis adeſpotis. In qua multa notatu digna. 4) Frid. *Geisleri* diſp. de nominum mutatione & anonymis ſcriptoribus, ſcripta anno 1669. hic autem exhibetur iuxta exemplar anni 1671. 5) Io. Frid. *Mayeri* Epiſtola ad Placcium, ex editione hamburgenſi A. 1689. in 4. qua anonymorum & pſeudonymorum farrago indicatur. De hoc opere vide *Acta erudit.* A. 1709. 34. & *Struvii* Introduct. ad notit. rei literar. 412. Eiusdem argumenti dantur & alii libri, ut Petri *Dahlmanni* Theatrum retectorum & retectorum eruditorum, Lipſiæ 1710. 8. quod eſt inſtar compendii præſentis operis Placciani: Chriſtoph. Aug. *Heumanni* de libris anonymis & pſeudonymis Schediaſma, complectens obſervationes generales & Spicilegium ad Vinc. Placcii Theatrum anonymorum & pſeudonymorum, Ienæ 1711. 8. ne dicam de Caſp. Henr. *Starckii* ad Placcii Theatrum Epimetro, in quo deteguntur auctores Obſervationum halenſium, quodque recenſetur in *Narrat. innoc.* A. 1716. 705. Præterea ſciendum, C. *Rauſcherum*, ſicut Tollius in Epp. itiner. p. 163. memorat, Placcium de ſcriptis adeſpotis, MSStis auxiſſe annotationibus; D. Io. *Dietmannum*, teſte Von Seelen in Stada literata p. 27. occupari in Theatro Placcii tum emendando, tum ſupplendo; idemque conſilium eſſe litteratiſſimo eccleſiæ ratisbonenſis antiſtiti, D. *Serpilio*, uti legitur in Nova biblioth. T. II. 84. Nec ſilentio involvendum, de editione hac optime meritum eſſe Lud. Frid. *Viſcherum*, Calva-wurtembergicum, philoſophiæ magiſtrum, quippe qui in recenſendo, atque e ſchedis MSS. non ſatis digeſtis, nec bene exaratis eruendo opere Placciano ſingularem adhibuit curam, fidem ac diligentiam.

PARTE I. Quæ agit de anonymis, p. 16. a. 1. e. col. 1. Conſenſus orthodoxus, conſcriptus a Chriſtoph. Herdeſiano, *Syndico* Reip. Norimbergenſis.

Conſiliario ſupremo Reip. Norimb. Syndicus autem inclytæ illius Reip. longe inferioris eſt ordinis. *Quenſtedt* de patr. illuſtr. viror. 239. & *Hiſt. hac biblioth.* P. II. 151.

37. a. Compendium Politices no-

Iſta imputatio gravis eſt iniuria,

 qua-

vum ſub titulo Hominis politici impreſſum, atque a D. Chriſtoph. Pellero impugnatum, ſua ſe *manifeſta impietate* facile refutabat ipſum, ac *atheiſmum aperte prodebat*.

Pag. 77. a. *Ars nihil credendi*, liber atheiſticus, Gothofredo *a Valle* tribuitur a Spizelio. Confer p. 63.

86. b. *Idem iudicium* (videlicet de Calixtino deſiderio) videtur innuere M. Rithmeier, dicens, autorem eſſe D. Tititum (ſine dubio Gerhardum.)

89. a. Simile quid de Melanchthone vide in Pſeudonymis ſub nomine *Neri*.

99. a. Concordia rationis & fidei, liber atheiſticus in ſummo gradu. De quo eiusque auctor afficitur, quippe qui non ſui ſenſa animi prodit, ſed, uti titulus habet, *Politicum ſecundum praxin deſcribit hodiernam*. C. A. *Heumann*. de libris anon. ac pſeudon. 95.

Gothofredus *Vallu* (gallice *Vallee*) ſcripſit librum *deiſticum*, (agnoſcit enim Deum, ſed quem non metuas, neque etiam poenas æternas poſt mortem) ſub titulo *Fleau de la foy*, i. e. Flagellum fidei; de quo cum *Maldonatus*, in comment. in 26. caput S. Matthæi, ſcripſiſſet, libertinum quendam edidiſſe parvulum libellum de Arte nihil credendi, complures id litteraliter acceperunt, ſibique & aliis non adeo peritis titulum libri ſub his vocibus, *Ars nihil credendi*, confinxerunt. *Menagiana* T. IV. 416.

Immo *aliud*, auctore D. Ger. Titio, in defenſionem Calixtini deſiderii, cum alterum Calixto fuiſſet oppoſitum.

Sub nomine *Terra nigra*: Melanchthonis enim Loci communes præfixum in Italia habebant nomen *di Meſſer Filippo di Terra nera*. Vide *Placcium* de pſeudon. 581.

Sagittarius nude provocat ad novellas illius temporis; *neque etiam nomen auctoris exprimit*. Auctor

ctore quid actum fuerit Berolini A. 1694. m. Ianuario, *fuſe docet Sagittarius* Introd. in Hiſt. eccl. P. I. 881. *Vnde* curioſi facile nomen auctoris & plura addiſcent.

ctor vero libri, non atheiſtici, ſed incauti, erat Frid. Wilh. *a Stoſch*, berolinenſis, Elect. Brand. Secretarius cameralis & Conſiliarius aulicus, qui errorem deprecatus eſt, obiitque Berolini anno 1704.

107. a. Diallacticon alios tribuere Iohanni *Pogneto*, epiſcopo wintonienſi.

Io. *Poneto*. Gul. *Forbeſius* Conſid. controverſ p. 382. ſecundum edit. veterem.

113. b. Conringius ad Boineburgium: Carolum M. ſive per Paulum Aquilegienſem Diaconum (*lege Paulinum*) ſive Alcuinum Anglum Eccleſiis uſitatas pericopas ſacris diebus aptaviſſe.

Vana cenſura: nam *Paulus*, diaconus aquilegienſis, & Deſiderii Regis cancellarius, cumque eoque captus, CAROLI Victoris gratia aliquam diu floruit. G. Io. *Voſſius* de Hiſtor. lat. l. 2. c. 30. Paulinus autem fuit diaconus mediolanenſis ſæculo V.

135. a. Prodierunt per Adamum *Widefeld*.

Widenfeld.

138. b. Liber de natiuitate Mediatoris ultima nuncfutura, & toti orbi terrarum in ſingulis ratione præditis manifeſtanda; *inter anonymos* refertur a Scavenio, & Geſneri fide *Guil. Poſtello tribuitur*.

Immo *cum eius nomine* prodiit *Morhof* Polyhiſt. T. I. 324.

158. b. Corpus Prutenicum, ſive ſymbolicus liber eccleſiarum Boruſſiæ, confectus a Io. Morlino & Chemnitio. Sed non exprimitur, *patri ne an filio* Martino, vel *Chriſtiano* Chemnitio tribuendus ſit.

Corpus prutenicum emiſſum eſt *anno* 1558. Chriſtianus autem Chemnitius demum *natus anno* 1615. defunctus 1666. *Witte* in Mem. theol. p. 1553.

161. a. Dan. *Benius*.

Dan. *Brenius*.

181. b. Epiſtola de Tolerantia,

Auctor illius eſt Io. *Lockius*, teſte

ſcripta a P. A. P. O. I. L. A. tribuitur modo *Bernardo*, modo, quamquam dubie, *Rozelio Beaumont*.

ſte *Heumanno* 95.

P. 187. b. Iam olim inimici FRIDERICI *Barbaroſſæ* famam violarunt, librum de III. impoſtoribus eius iuſſu ſcriptum eſſe adfirmantes.

Fridericum *Secundum* ita calumniati ſunt. *Conringiana* epiſtol. 70. *Colomeſiu* 819.

Scriptum illud *poſſideri nunc a D. Io. Frid. Mayero*, oppido *eſt falſiſſimum*.

In *Bibliotheca* tamen *Mayeriana* p. 719. iactatur eius poſſeſſio.

262. a. Annales Bavarici, quibus præfationem ſuam præmiſit Ioannes *Adelreizerus*, auctorem habent P. *Warfug*.

Præfator eſt *Adltzreitter*, auctor *Forquevaulx*, ieſuita lotharingus. *Acta erud.* A. 1710. 252. & A. 1711. 58.

269. a. Colomeſius in Biblioth. ſel. p. 199. recenſet Hiſtoriam archiepiſcoporum cantuarienſium, additque *eius auctorem Io. Ioſſelinum*.

Colomeſius ait librum *duabus conſtare partibus*, quarum prioris, Antiquitates continentis, auctor ſit D. *Arcvvorth*; poſterioris, Vitas archiepiſcoporum tradentis, Io. *Iouſſelin*, ſecretarius Matth. Parkeri archiepiſcopi. Nihil autem illuc contuliſſe Parkerum, niſi quod ordinem ſecretario monſtraverit ſuo, & memorabilia quædam liberali manu cum illo communicaverit.

276. b. Poſterior pars Compendii Hiſtoriæ eccleſiaſticæ, in uſum Gymnaſii gothani compoſiti, a Io. Chriſtoph. *Artopoeo*, *prior a Seckendorfio* congeſta eſt: *utriusque conſilio & opera adiutor fuit Boeclerus*, teſtibus Slutero & Fechtio.

Seckendorfius V. T. Hiſtoriam, *nec ſciente nec adiuvante Boeclero*, compoſuit; Hiſtoriæ autem N. T. elaborandæ curam, cum ipſe aliis diſtringeretur negotiis, commiſit Boeclero, qui *ſocium opera ſibi aſcivit Artopoeum*. *Heumann*, 125.

Digitized by Google

290. a. Iudicium viri docti, ſed anonymi de Ioanna Papiſſa Mareſii, *eſt Curcellai.*	Minime, ſed Dan. *Zvvickeri.* Chriſtoph. *Sandius* Biblioth. antitrinit. 152.
300. b. Ceremonialis & *Pontificialis* romani Auguſtinus, epiſcopus *picentinus*, primus auctor eſt.	Auctor *Pontificalis* eſt Auguſtinus *Patricius*, Epiſcopus *pientinus.* Vide il *Giornale de' letter. d' Ital.* T. XIIX. 341.
303. b. De ſuburbicariis regionibus & eccleſiis prodiit Coniectura Francofurti *anno* 1618. in 4.	*Anno* 1617.
310. a. Liber ipſe (videlicet Bibliographia curioſa Boecleri, edita Germanopoli 1677. 8.) nec paginas habet numeratas aut inſcriptas octernionibus, *ad literam uſque Q.*	Immo *etiam per* (Io. Andr. Boſii) *Bibliothecam polit. contractam*, quæ ei adiuncta eſt.
351. a. Honoratæ memoriæ civis meus *Iacobus* Gronovius prof. lugdun. Batavorum, *in filio* nunc etiam ſucceſſore ſuperſtes.	*Io. Fridericus* Gronovius, in filio (*Iacobo*) nunc etiam ſucceſſore ſuperſtes.
354. a. Huldericum Eybenium, ex Profeſſore *kilonienſi* Aſſeſſorem Cameræ cæſareæ factum.	Ex Profeſſore *helmſtadienſi.*
Ibid. a. b. Ephemeridum literariarum, quæ Hamburgi A. 1686. in 4. publicari coeperunt, auctorem eſſe Caſp. Corberum, *Medicinæ Doctorem*, poſtea ad profeſſionem in academiam Iuliam advocatum.	Corberus *non fuit Doctor Medicinæ*, ſed *Iurisprudentiæ* ſe ſe adplicuit, & elegantibus litteris. Vide *Programma* eius *funebre.*
381. a. Marii Nizolii Antibarbarum edidit G. G. L. L. Quæ literæ deſignant inclytum nomen *Georgii* Guilielmi Leibnitii lipſienſis.	*Godefridi* Guil. Leibnitii.

P. 385. b. *Scaligeriana.*	*Scaligerana.*
405.b. Martialem aliosque laſcivos poëtas a Ieſuita gallo Andr. Fruſio expurgatos eſſe, ut legi ab adoleſcentibus citra noxam poſſint, memorat Alegambe: *Cuius intentionem ſane non poſſum non etiam hoc loco laudare.*	Bene: *ſed nec eidem ſui defuere cenſores*, interque eos Laur. *Ramirez* de Prado, & *Morhofius*. Io. *Moller* in Hypomnem. ad Morhofii Polyhiſt. l. 4. c. 13. p. 397.
435. a. Welches von mir I. C. S. (i. e. Io. *Caſp.* Sagittario.)	Io. *Chriſtfrido* Sagittario.
441. b. Si credimus *Samueli* Dilgero.	*Danieli* Dilgero. *Charitius* de clar. Gedanenſibus 37.
461. Irenæus Philadelphus Laudum vocat *dogmatum & rituum papalium auctorem, vindicem, & inſtauratorem.*	Sed *falſo*, ſecundum narrata Vitæ Laudi, a Guil. *Whartono* editæ. *Acta erud.* A. 1696. 140.
477. a. Froſchmauſeler, Magdeburgi *anno* 1595. 4. & ibidem *anno* 1608. in 8.	*Dedicatio libri metrica ſcripta quidem fuit anno* 1595. ſed liber non prius in lucem prodiit, quam *anno* 1600. *Henmann* 89.
482. b. Librum Reineke Voſs *compoſuit Nicolaus Baumann*, natus ad fontem Viſurgis.	Potius *Henricus de Alcmar*; Baumannus autem eximiis illuſtravit notis moralibus & politicis. Frid. Aug. *Hackmann* Program. A. 1709. de morali Apologo poët. qui noſtra vernacula de Reineke Voſs appellatur B.
483. Morhofius im Vnterricht der teutſchen Sprache und poëſie *pag.* 360.	*Pag.* 333.
Ibid. b. Chriſtophorus *Arnoldi*, *Paſtor* & Profeſſor norimbergenſis.	Chriſtoph. *Arnold*, *Diaconus* ad S. Mariæ, & prof. in urbe norimbergenſi.
556. b. Quomodo controverſiam (de immaculata conceptione	*Nullus Paparum decidit*: & forſan nominare voluit *Frid. Vlricum*

B. Virginis Mariæ) *tandem pro immaculata conceptione deciderit contra Dominicanos Papa*, docentibus noſtris theologis cum *Georgio* Calixto, nunc non vacat enarrare.	*ricum* Calixtum, qui ea de re tractatum ſcripſit. Vide *Conſiderat.* noſtram controv. cum Pontificiis p. 25.
P. 558. a. *Mayenburgiani* Calviniſmi Critica generalis.	*Maimburgiani.*
595. a. Religionis reformatæ Hiſtoria auctorem habet *Baſnagium.*	*Iacobum Baſnagium.* Vide *Acta erud.* A. 1690. 392.
Ibid. b. Libelli, Le Miniſtére du Card. de Richelieu, auctor eſt *Dom Carolus de S. Paul.*	Patinus putat, eſſe P. *Vialar*, poſtea epiſcopum abrincenſem. *Acta erud.* A. 1718. 518.
609. b. Dialogi de Mundorum pluralitate eſt Mr. *de Fontanelles.*	*De Fontanelle.*
650. b. Venetiarum notabilia (Le coſe notabili della città di Venetia) *ſunt Hier. Bardi.*	Sunt *di Nicolò Doglioni*, (Nicolai *Dolionis*) ſicut docet editio anni 1671. in 12.
666. b. Il Vaticano languente videtur eſſe *illuſtris viri, qui ampliſſimis in Veneta Rep. honoribus, crebrisque legationibus functus eſt.*	Hic error tollitur p. 659. ubi *Gregorio Leti*, & recte quidem, adſcribitur.
673. a. b. C. R. (id eſt, Caſſiodori *de Reyno*) Biblia hiſpanica.	Caſſiodori *de Reyna.*
707. b. מקנה אברים	מקנה עברים I. C. *Wolfius* Biblioth. hebr. 70.
PARTE II. Quæ agit de Pſeudonymis, p. 60. b. Libri de iure eccleſiaſticorum, auctor, qui nomen fingit L. Antiſtii Conſtantis, verus eſt *Bened. Spinoſa.*	*Id nullo modo certum*; immo *videtur non eſſe*, quia in præfatione operum poſt obitum Spinoſæ editorum, nulla eius fit mentio. I. *Clericus* Biblioth. ſel. T. XXI. 37.
79. a. In libro *tertio* Veri chriſtianiſmi Arndii a cap. 34. ex-	In libro *ſecundo.*

Digitized by Google

tant XII. alia capita de precibus, quæ revera ſunt Valent. Weigelii.

P. 115. b. Mart. Bellii nomine Sebaſt. Caſtalio, *licet hoc eiuraverit*, contra Calvinum ſcripſit *Dialogum Lælium* de hæreticis *gladio coërcendis.*

Mart. Bellius, quis quis ſit, *libellum* edidit *ſive farraginem* teſtimoniorum de hæreticis gladio *non* coërcendis, eique præfixit *Præfationem* ſive dedicationem ad Chriſtophorum, Ducem wurtembergicum. Neſcio autem, *an Caſtalioni, viro pio, obtrudi queat*, ſi eiuravit.

117. b. Didacus *Bernardinus*.

Bernardinus. Heumann, 92.

118. b. Berengarius Matthias. Eius *Hyperbolimæa* Mariæ *Cameracenſis*. Argentorati 1619. Berneggeri, *ut videtur*.

Male hic refertur ad pſeudonymos: auctor enim, Matthias Berneggerus, argent. acad. profeſſor, & nomen, & munus ſuum expreſſit. Titulus autem libri hic eſt: *Hypobolimæa divæ Mariæ deiparæ Cameræ, ſeu Idolum lauretanum, everſis* Baronii Cardinalis, Caniſii, Turriani ac Turſellini *Ieſuitarum fulcimentis deiectum.*

141. b. (Lubienicius) is eſt, *quem Sandii Bibliotheca Antitrinitariorum Lutomirſium* nobis appellat, eiusque ſcripta ordine recenſet p. 42. 43. *huiusce tamen non meminit*.

Lutomirſcius plane alius eſt, quam Lubienicius, & *hunc eiusque ſcripta*, interque ea Morientis Poloniæ conſervandæ Rationem certiſſimam, ſub nomine Bruti emiſſam, & Vindicias pro Vnitariorum in Polonia religionis libertate, cum notis, *Sandius memoria tradidit* p. 165. & 166. Sed ne obliviſcaris, Io. *Crellium* ſub nomine Iunii *Bruti* Poloni, Vindicias pro religionis libertate edidiſſe:

	ſe: quid, ſi eas notis illuſtrare ſuis Lubienicius ſtuduit?
Pag. 146. Ionæ Le *Bur* nomine editi ſunt commentarii in Apocalypſin.	Ionæ *Le Buy* nomine. Vide pag. 493. & *Ancillon*, Mel. crit. P. I. 167.
147. a. Nectarius Butyrolambius videtur eſſe D. Io. *Mollerus*, theologus hamburgenſis.	*Müllerus*.
167. a. Dialogum de hæreticis iure gladii coërcendis, *puto eſſe Caſtalionis partum*.	Hoc *refutatur* p. 172. Et confer hic p. 146.
172. Minum Celſum, qui Diſputationem ſcripſit de hæreticis capitali ſupplicio non afficiendis, quæque recuſa eſt Baſileæ 1584. *in* 4. auctorem habere *Fauſtum* Socinum, teſtatur Scavenius num. 70.	Recuſa eſt *in* 8. eiusque auctor eſt *Lælius* Socinus, Fauſti Socini patruus.
270. b. Euſebius *emiſſenus*, *Emiſſa* urbis Phoeniciæ epiſcopus.	*Emeſenus*, *Emeſa* epiſcopus.
296. b. Io. Funccius in præfat. Chronologiæ Andr. Oſiandrum *ut conterraneum* ſuum laudat.	Funccius erat *Wehrda-norimbergenſis*, Oſiander *Gunzenhuſa-Francus*.
Ibid. Andr. *Oſiandrum* anno 1544. 4. Norībergæ edidit Coniecturas de ultimis temporibus.	Andr. *Oſiander*.
302 b. Io. Bapt. Gallus eſt Io. *Bapt. de Machand*.	Eſt *Io. de Machaut*, teſte *Sothovvello*, & Io. *Mollero* de homon. 694.
303. a. Optatus Gallus eſt Carolus *Herſent*.	Car. *Herſan*. Rich. *Simon* in Actis erud. A. 1701. 124. & *Boehmer* in iisdem 1709. 490.
314. a. Theodoſium Gibellinum *eſſe Eſaiam Pufendorfium*, non minima eſt coniectura.	*Eſt Matthæus Gœbelius*, conſul budiſſinenſis. Vide *Narrat innoc.* A. 1714. 347.
322. b. Orthuinum Gratium eſſe	Omnino ponendus *Io. Chriſtophorus*

D. *Chriſtianum* Becmannum, non nemo ſcripſit; ſed vereor, ne in prænomine erratum, & pro Chriſtiano Io. Chriſtophorus ponendus ſit.

rus. V. E. *Læſcher* in Hiſt. motuum p. 9. *Heumann* 143.

P. 342. a. Der Helmſtædtiſchen Theologen grundliche Widerlegung des unwahrhaften gedichts Statii Buſcheri, *auctorem agnoſcit Georg. Calixtum.*

Non ſolum Calixtum, ſed *etiam Conr. Horneium*: hic enim tria capita elaboravit, de neceſſitate bonorum operum, de auctoritate antiquitatis eccleſiaſticæ, deque ſtudio concordiæ ac mutuæ tolerantiæ; ille duo, num myſterium Trinitatis ex ſolius V.T. libris demonſtrari poſſit, et num eius temporis patribus Filius Dei in propria ſua hypoſtaſi apparuerit. Vide *Calixtum* in Refutat. Iac. Welleri D iiij. & Y iij.

439. b. Mehringi nomine *Chriſtoph. Raſelium libros* de baptiſmo & contra baptiſmum evulgaſſe, refert Henr. Kippingius.

At Chriſtoph. *Raſelius excitatur in S. Hiſtoria baptiſmi* (hic enim eſt titulus libri) p. 1067. ferturque, Io. Montanum eius eſſe auctorem, Iac. autem Mehringum interpretem & amplificatorem.

441. b. Mercurius Frondator eſt Emericus *Crucius*.

Cruceus. I. *Moller* in Hypomnem. ad Morhofii Polyh. 396.

442. a. Mercurii Relationes auctorem habent *Malzacum*, Principi oettingenſi quondam a conſiliis.

Io. Bernard. Mulzium, noribergenſem, Principis oettingenſis Miniſtrum primum.

448. b. Franciſci *de Monte* Trias myſtica Iac. Boehmio adſcribitur a Caveo.

Sed eſt Abr. *de Franckenberg*, ut videtur *Heumanno* p. 94.

461. b. Aulicum Cardinalis *Perretti*, nomine *Vittorio de Roſſis*,

Aulicum Card. *Peretti*, nomine *Gio.* Vittorio *de' Roſſi*, ut Lorenzo

Digitized by Google

uti Lorenzo *Graſsi* libro italico, *Elogi* degl' Huomini litterati inſcripto teſtâtur.	renzo *Craſſo* libro Italico, *Elogii* d'huomini letterati inſcripto, teſtatur.
Pag. 469. b. De cardinalitio *gallico*.	*Galero*.
470. b. Opalenus, Lucas: Paulus *Naorellus*.	Dicere vult, Lucam *Opalenium*, ſcriptorem Officiorum, latere voluiſſe ſub larva Pauli *Naocelii*. Vide p. 457 *Heumannum* p. 157. & Tomum II. *Supplem.* Actor. erud. (ubi quidem vocatur *Opalinius*) p. 150.
483. a. *Pietro de Parragone.*	*Pietra del paragone.*
Ibid. b. *Iani* Parrhaſii.	*Auli* Iani Parrhaſii.
489. a. (b) *Symbola Maſtrichtiana*.	Hæc referenda eſt *ad numerum* (2051.) ubi de Paulo Servita veneto ſermo eſt.
493. b. Ionas *Buici* Perieus.	Ionas *Le Bur* Perieus.
497. a. Euſebii Philadelphi Dialogi II. de Vita CAROLI IX. Reginæque matris. Sunt Bernaudi Delphinatis, *quem ideo colaphis cæcidit.*	Non Rex, ſed Dominus *de Laſin*, & quidem Baſileæ publica in platea *colaphum* ei *unum*, idque ingens impegit, propter falſum, & intolerabile ſin Regem &Reginam calumnias. *Biblioth. Schrader.* T. I. Z
542. b. Iohannes *Rollegravius* eſt Iohannes *Graverollius*.	*Rolegravius — Graverolius.* Dav. *Ancillon.* Mel. crit. T. II. 86.
552. a. *Ieſaia* Eccleſiaſten *abiudicare videtur Capnio* de verbo mirif. *pag.* 44.	*Lib.* I. c. 5. *pag.* 885. Verba autem Capnionis hæc ſunt: Adeone concionator noſter deſipuit, quis quis tandem ille fuit, qui Eccleſiaſten conſcripſerit, *ſive Salomon*, ſeu quod multi famant, *Eſaias ipſe?*
560 a. Chriſtoph. Scheurlius *alio nomine dicitur Kreſsi.*	*Diverſiſſima ſunt gentes* Scheurliorum & Kreſſiorum.
599. a. Ventura de Valentiis eſt *Georg. Winther.*	Georg. *Valentinus* Winther. *Biblioth. Schrader.* P. I. Z 2.

Pag. 599. b. Cyprianus *de Valeria.*	*De Valera.* Vide P. I. huius *Theatri Placciani* p. 673.
613. a. Sinceri Wahrenbergii Dialogus de polygamia *Polycarpo* Lyſero tribuitur.	*Ioanni* Lyſero. H. D. *Meibom* diſp. de diſpenſat. §. 16.
614. a. *Wallonis* Meſſalini Diſſertatio de epiſcopis & presbyteris.	*Walonis* Meſſalini.
In APPENDICE, & quidem in *Deckherri* Coniecturis p. 17. b. Ieſuitæ Romano, qui controverſiam Britannorum cum Pontifice maximo de iuramento fidelitatis ſubditis præſcripto, reſpondit D. *Baclo*, epiſc. lincolnienſis: Torto vero *Andreas.*	D. *Thom. Barlovius*: Torto autem *Andrevvs.* Vide *Vindingiam* p. 56.
18. a. *Androſius.*	*Andreſius.*
25. a. Cæſarini Fürſtenerii Diſſert. de Iure ſupremarus ac legationis Principum Germaniæ auctor *vel eſt*, *vel videtur Ludolphus Hugo.*	Eſt G. G. *Leibnitius. Placcius* de pſeudon. 297.
39. a. Lapidis lydii, ſcriptis Traiani Boccalini ſæpe cum nomine *del Pietro de Paragone* adiecti, *Cardinalis Caietanus auctor eſt.*	Immo vero *Boccalinus* auctor eſt libelli, inſcripti *Pietra del paragone politico*; eiusque nomen exprimit editio, facta in Coſmopoli A. 1640.
40. a. Catharinæ Mediceæ Vita conſcripta eſt a Ioanne de *Serre*, ſive Io. *Serrano*, vel *Serrario.*	Certe a Ioanne *de Serres.* p. 60.
Ibid. b. Memoriæ regiminis reginæ Mariæ Medicææ ſcriptor eſt *Card. Richelius.*	Immo *Fran. Annibal d'Etrées*, Par & Polemarchus Franciæ. *Baelius* p. 60.
Ibid. Miniſterii Cardinalis Mazarini deſcriptio videtur eſſe	*Silhonius*, ut videtur, *nihil aliud ſcripſit, quam tractatum* haud ita craſſum,

Sillonii ſive du Sieur de Silhon, Secretarii Cardinalis, quippe qui in *libre du Miniſtre d' Etat* ſua ſibi monumenta reddenda demonſtravit.	ſum, *Eclairciſſement de quelques difficultez, touchant l' adminiſtration du Cardinal Mazarin.* Et *liber du Miniſtre d' Etat longe ante* fuit vulgatus, quam Card. Mazarinus ad clavum ſederet. *Balius* p. 60.
Pag. 40. b. In Pauli *Vindingii* Epiſtola p. 56. b. Auctor de la Recherche de la verité eſt *Mailbranus, Pater Oratorii.*	*Malebranche, Presbyter* Oratorii Ieſu.
Ibid. Don Robert *de Gales* litem componere aggreſſus eſt per la Critique de la Critique de la Recherche de la verité.	Robert *des Gabets.*
Ibid. Tractatus contra Simonii Hiſtoriam criticam V. T. gallico idiomate conſcriptus, ampliſſimum *Fr.* Spanhemium, *SS. antiquit. profeſſ.* auctorem habet.	*Ezechielem* Spanhemium, *Regis Pruſſ. a ſanctioribus conſiliis, & Oratorem ad Regem Britanniarum.*

Monſtratis iam erroribus ab auctore commiſſis, fortaſſe non ingratum erit Lectoribus, ſi & ea, quæ ad opus Placcianum in meo annotavi codice, tanquam Addenda, ſubiunxero. Age igitur, in gratiam illorum, & futuræ forſan editionis novæ, neque huic operæ parcam, ſed fideliter, quantulacunque ſunt, in medium proferam. Et facile me credo veniam impetraturum, ſi quæ forte attulero, quæ iam apud auctorem noſtrum aliis exſtant in locis: quis enim in tanta rerum copia cunctas ſimul & ſemper ante oculos habere poteſt?

IN LIBRO DE ANONYMIS.

Ad pag. 14. Ad legem & teſtimonium, eſt Ad. BOREELI. *Sandius* Biblioth. antitrinit. 144. *Crenius* Animaduerſ. P. IIX. 151. *Unſchuld. Nachricht.* A. 1701. 174. G. *Arnold.* Kirch. und K. H. T. I. 564. *Benthem.* de ſtatu eccleſ. & ſchol. holland. 895.

Admonitio Neuſtadiana, Zach. VRSINI. Melch. *Adamus* in eius Vita p. 537.

S. Ana-

S. Anaſtaſii Sinaitæ Anagog. contemplat. in Hexaëm. librum XII. cum Chryſoſtomi epiſtola ad Cæſarium editor eſt Pet. ALLIX. *Ancillon* dans les Memoires 222.

Angelus pacis ad Legatos Bredæ congregatos, eſt Io. Amoſi COMENII. *Cren* Animadv. P. IV. 97.

15. Apologia ad Acta conventus torgenſis, Theodori BEZAE. Melch. *Adam* in eius Vita 244.

Apologia Confeſſionis Chriſtophori, Ducis wurtenbergenſis, eſt Io. BRENTII. *Franzius* de Interpret. Script. 136.

Apoſtaſia chriſtianorum, Lanceloti a BREDERODE. B. *Wiſſovvatius* in Notis ad Catechiſmum racov. 40.

Chiliaſmus ſanctus, Georg. Laur. SEIDENBECHERI. Caſp *Sagittarius* Introd. in Hiſt. eccl. T. I. 917. Vide etiam *Placcium* de Anon. 92.

Concordia euangel. quæ Anglo cuidam tribuitur, & reperta dicitur in Iac. Vſſerii bibliotheca, Chriſtiani KNORRII a Roſenroth.

16. Conſiderations libres & charitables ſur le Recueil des Actes authentiques, ramaſſés de Mr. Blondel, GAVTHERII. *Ancillon* T. I. 408.

Conſilii Calixtini de Concordia eccleſiaſtica plenior repræſentatio, Gerh. TITII. Fr. Vlr. *Calixtus* in Via pacis p. 101.

Conuictio criminalis (contra ſagas) Frid. SPE Soc. Ieſu.

Cymbalum mundi, Bonavent. DES PERIERS. Vide hic p. 105. *Morhof.* Polyh. T. I. 79. *Menagiana* T. IV. 416. & *auctorem Præfat. atque Epiſtolæ crit.* dicto libello præmiſſarum.

Diallacticon de Veritate corporis Chriſti in S. cœna, Io. PONETI. Guil. *Forbeſius* Conſid. controv. 382. *Caſſander* in Epp. p. 1558.

Dialogus inter Vaticanum & Calvinum (de hæreticis, an ſint occidendi?) Lælii SOCINI. *Hoornbeek* Summæ controverſ. p. 563. *Slüter* Propyl. hiſt. 273.

17. Hiſtoria calviniſmi & papiſmi, Petri IVRIEV. *Acta erudit.* A. 1684. 356.

18. Enchiridion colonienſe, Io. GROPPERI. *Gerhard.* Conf. cathol. 1509. 1512.

Epocha annorum incarnationis Chriſti, Pauli PETAVII. *Colomeſ.* 488. Examen

Digitized by Google

Examen Animadverſionum Arnoldi ad Præſervativum contra mutationem religionis, Petri IVRIEV *Acta erud.* A.1684.177.

Excerpta ex Socini libro de Chriſto ſervatore, Profp. DISYDÆI. *Ruarus* Epp. P. I. 128.

Pag. 19. Lutheri Autographa & coætanea, Hermanni VON DER HARDT. *Acta erud.* A. 1691. 423.

20. Obſervationes in Beveregii Annotationes in Canones apoſtolicos, Matth. LARROQVANI. *Ittig* de Pſeudepigr. 171.

Prædeſtinati auctor eſt incertus. *Ittig* præf. Diſſert. de hæreſiarchis. 10.

Præſervativum contra mutationem religionis, eiusque Continuatio, Petri IVRIEV. *Acta erud.* A. 1684. 448. & confer *Placcium* de Anon. 436.

21. Puritaniſmus anglicanus, Wilh. BRADHAWI. *Hoornbeck* de Indepent. 27.

52. Libri de la Devotion à la Vierge, & du culte, qui luy eſt dû, Adr. BAILLETI. *Ancillon* Memoir. 296. 72.

Anticotonus, Io. DIODATI. *Ancillon* Mel. crit. P. II. 238.

75. Antilogia Schwenckfeldio oppoſita, Ioach. VADIANI. *Schwenckfeld* T. I. Opp. 138.

77. Conſideratio generalis ſuper articulis fidei neceſſariis, contra Walenburgios, Andr. OVERBECKII, ſymmyſtæ wolfenbuttelenſis.

Liber de re beneficiaria, editus A. 1710, creditur eſſe abbatis BOILEAV. *Atrium nov. libror.* T. I. 417.

Bernardini, WILLERMVS, S. Martini tornacenſis monachus. *Supplem.* Act. erud. T. I. 559.

79. Additamenta ad Balduini Caſus conſcientiæ, Georg. SELDII, tunc ſtudioſi theologiæ. *Cren.* Animadv. P. VI. 145.

96. Philippi a Limborch Collatio cum erudito iudæo, i. e. Iſ. OROBIO de veritate relig. chriſtianæ. Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. vol. VII. 130.

Concordia rationis & fidei, Frid. Wilh. VON STOSCH, reformatæ addicti eccleſiæ, Electoris Brandenburgici a ſecretis cameralibus, & conſiliarii aulici, defuncti A. 1704. qui ſpinoſiſmi accuſatus, vel ſuſpectus fuit, eo, quod animam humanam materialem & mortalem ſtatuiſſet; a qua tamen ſententia poſtea

deſtitit, ut offenſio tolleretur. Vide huius libri p. 141.

104. Corona regia, (quæ in contemptum Regis IACOBI & Caſauboni ſcripta fuit) Caſp. SCIOPPII. Chriſtian. *Thomaſius* Colloq. menſtr. T. II. 588.

Cras credo, hodie nihil, Dan. HEINSII. Auctor *Præfat.* in Opp. Przipcovii * 3.

106. Deſtructorium vitiorum, ALEXANDRI, ord. S. Franciſci. *Dionyſius* werlenſis Cathol. Ehrenretter 219.

Doctrina de Deo, Chriſto, & Spiritu ſancto, Ier. FELBINGERI: cuius nomen etiam exprimitur in editione germanica A. 1667.

112. Epiſtola tractatui Spizeliano de atheiſmo ſubiuncta, God. Guil. LEIBNITII. *Serpilius* Epitaph. theol. ſuev. 162.

Epiſtola ad Iacobum de Miſa de communione ſub utraque ſpecie, BRODAE. *Von der Hardt* Prolegom. in Tomum III. Concilii conſtant. 23.

116. Examen Concilii tridentini gallice conſcriptum, Guil. RANCHINI.

Excitabulum iudæorum, Io. BETISONII. Ger. von *Maſtricht* in ep. A. 1717. 30. Ian. ad me ſcripta.

118. Fiſcus papalis, Thomæ IAMESII. *Heumann.* de anon. & pſeudon. 189.

119. Tractatus de la Regale, Lud. AVBERII. *Antillon* Memoir. 367.

Genius ſeculi & Gyges gallus, Zachar. de LIZIEV, capucini normanni. *Patin* (in Actis erud. 1718. 520.)

Vindiciæ Nominis Germanici, Io. Frid. CRAMERI. Io. *Moller* Hypomnem. 391.

Iudicium de S. M. (Sam. Mareſii) Ioanna papiſſa reſtituta, excuſum cum Curcellæi Quaternione Diſſertationum in 8, Dan. ZWICKERI.

135. Methodus concionandi helmſtadienſis, (ſed falſo ſic dicta, dicendaque potius quodlibetaria & confuſa) Iuſti IDENII, einbecenſis.

140. Obſervationes in Spondani Annales eccleſiaſticos, Hieron. de MARINIS. *Tenzel.* Colloq menſtr. A. 1690. 344.

155. Libellus de pace & concordia eccleſiaſtica, anno 1628. editus, Sam. PRZIPCOVII. *Limborch.* in Vita Epiſcopii 309.

157.

157. Præfatio opuſculorum Petavii, DV BOIS. Rich. *Simon* in Actis erud. 1701. 120.

Præfatio in Serveti libros VII. de erroribus Trinitatis, belgice editos, Reinieri TELLES. *Cloppenburg* de orig. & progreſſu ſocinianiſmi 27.

159. *Pſalterium Marianum* non eſt Bonaventuræ. *Crenius* Animadv. P. XIV. 98.

161. Religio Hollandorum, STOVPPA, chilarchæ helvetii, qui in gratiam Regis Gall. eam ſcripſit. *Ancillon*. Mel. crit. P. II. 439. *Narrat. innoc.* A. 1716. 640.

165. Liber de reprobatione abſoluta, *angli* alicuius. *Grotius* in ep. ad Curcellæum, T. V. Criticor. ſacr. 2082.

172. Servetus illuſtratus, Franciſci DAVIDIS. *Simler* præf. in lib. de æterno filio Dei, A 6.

Somnium viridarii conſcriptum fuit ſæc. XIV. *Heumann* de anon. & pſeudon. 180.

181. P. A. P. I. L. A. Epiſtola de tolerantia, eſt Io. LOCKII. *Heumann* 95.

182. Trias propoſitionum theologicarum, M. Io. GROSSII, ſymmyſtæ tunc hamburgenſis; quem refutavit Dan. *Wulferus*.

199. Vindiciæ contra tyrannos, Theod. BEZÆ. *Blumberg* Verit. myſter. tiaræ R. Pontif. 23.

206. Cautio criminalis, Frid. SPEE, Soc. Ieſu. *Heumann* 140. *Feller* T. I. Monument. inedit. 254.

217. Diatribe de receptione Iuris romani, I. C. HEYDELMANN. *Acta erud* 1713. 495.

219. Ius Auſtriacum in Monarchiam hiſpanicam, Baronis VON SAILERN. *Bilderbeck* in Biblioth. iuris publ. german. 49.

225. Diſſertatio de libertate omnimoda, quatenus ea cum primis Germaniæ competit, Io. Bern. MVLZII.

256. Verſio latina Actorum & ſcriptorum controverſiæ inter Paulum V. & Venetos, Caſp. WASERI, ſi *Crenio* velis credere Animadv. P. IIX. 150. ipſe enim *Waſerus* ibid. p. 151. germanicæ tantum verſionis, eiusque non integræ, ſed ex parte duntaxat factæ, meminit.

Acta philoſophorum, ſeu declarationes ex hiſtoria philoſophica, C. A. HEVMANNI, Inſpectoris tunc iſenacenſis. *Bibliotheca nova* T. V. 82. 279.

279. Fatidicus ad Dolabellam Mercurius, Alex. Iul. TORQVATI. *Schurzfleiſch* Epp. ſelect. 85.

Florarium temporum, Nicol. CLOPPERI. *Caſſander* 1095.

288. Translatio Hiſtoriæ philoſophicæ Stanleii ex anglico in teutonicum, Gottfr. OLEARII.

Hiſpanica bibliotheca, Andr. SCHOTTI. *Colomeſ* 489.

295. Mercurius Gallo-Belgicus, D. M. IANSONII. *Crenius* Animadv. P. XV. 134.

Monothelitarum Hiſtoria, Pariſiis A. 1678. edita, Io. Bapt. TAMAGNINI. Nat. *Alexander* in Veielii Diſſert. Iſagog. 126.

303. Deſcriptio Sueciæ, Mich. Vexionii GVLDENSTOLPE. Io. *Moller* in Hypomnem. ad Morhofii Polyhiſt. T. III. l. 2. p. 120.

305. Vanini Defenſio, Pet. Frid. ARPE.

309. Vita Comitis de Dhona, Frid. SPANHEMII. *Ancillon* Mel. crit. P. II. 451.

312. Vita Phil. Mornæi, partim Dav. LIXII, partim ipſius Mornæi AMANVENSIVM; Præfatio autem eſt CONRARTI. *Ancillon* P. II. 242.

320. Diſſertatio de arte diteſcendi, Balth. SCHVPPII. *Heumann* de libris anon. & pſeudon. 171.

322. Pl. reverenda Metaphyſica, Gnoſtologia, Noologia, Fiſcologia, Pneumatica, latine & germanice, in 8. Io. Gotofr. ZEIDLERI.

337. Conſolatio, Car. SIGONII. *Morhof* Polyh. T. I. 86.

338. Δωρον βασιλικον ad filium, IACOBI VI. Regis Britan. *Krauſe* in Hiſt. libror. 144.

Εικων βασιλικη GAVDENI, exon. epiſcopi. I. C. *Wolf.* diſp. de carcere, eruditorum muſeo, p. 22.

Euphormio, Io. BARCLAII. *Boſius* de compar. prud. civ. §. 94.

351. Burmanniana, Io. CLERICI. *Heumann.* 183.

358. Exercitationes ſubſecivæ francofurtenſes, Andr. Ottomari GOELIKE Bern. REINOLDI, Arn. WESENFELDII, Iac. HERMANNI, & Iuſti Chriſt. DITHMARI, Profeſſorum in alma academia viadrina. *Nova Biblioth.* T. VII. 748.

363. Holmia literata, Richardi VON DER HARDT.

368. Bibliotheca ieſuitica, Petri RIBADENEIRÆ, Phil. ALEGAMBE, & Nathan. SOTVELLI. Io. Frid. *Mayer* Biblioth. bibl. 12.

373. Miſcellanea antiquæ lectionis in Lege Ludovici & Lotharii auguſtorum, Io. Henr. BOECLERI. Io. Georg. *Eccard* præfat in Leibnitii Collectan. etymolog. 57.

374. Nova librorum rariorum Collectio, Henr. Auguſtini GROSCHVPFII. *Heumann.* 189.

377. Explicatio nummorum Croyacorum, Alb. RVBENII. Io. Georg. *Grævius* præfat. in Tomum VI. Antiqq. roman. ** 2.

379. Antiquitates etruſcæ, Curtii INGHIRAMI. *Morhof* Polyh. T. I. 84.

380. Panegyricus poſthumus Iacobo I. dictus, non eſt Caſauboni. *Morhof.* Polyh. 83.

381. Præfatio in Panvinii Antiqq. veronenſes, eſt Octavii FERRARII, ſicut ipſe fatetur Oper. varior. P. II. 352.

383. Centuriæ IV. variarum quæſtionum, germanice ſcriptarum, Mart. ZEILERI. Frid. *Geuder* de Mutat. nominum & ſcriptor. anon. 82.

389. Selecta hiſtorica & literaria, M. Mich. LILIENTHALII. *Germanica Acta erud.* T. III. 863.

390. Commentarius de Vocabulis regionum & gentium apud Tacitum, Io. BRENTII. *Serpilius* Epitaph. theol. ſuev. 130.

405. Margarita poëtica, Alb. EVBII. *Voſſius* lib. I. Inſtitut. 302.

411. Notæ in Sannazarium, editionis hollandicæ, Iani BROVCKHVSII. *Menagiana* T. IV. 441.

413. Reſolutio (Abhandlung) aliquot quæſtionum, Io. Chriſtoph. BECMANNI, theologi francofurtenſis ad Viadrum.

S.K. Reſponſio & N. T. Exceptio de ſegregatione malorum & bonorum, Sam. KOENIGII, & Nicol. TSCHERNII.

421. Scrupulus conſcientiæ ſuper communione, A. 1707. Regiomonti celebrata, I. D. S. id eſt, Io. David. SCHWERTNERI.

430. Exceptio contra humillimum ſcriptum, (wider die Allerunterthaenigſte Addreſſe) Io. Chriſtoph. BECMANNI.

438. Catechiſmus pietiſticus, Seb. EDZARDI. *Dippelius* in Cogitation. contra ſuecici cuiusdam theologi Narrationem de pietiſtis, p. 89.

Abominanda pietiſtarum Trinitas, Io Frid. MAYERI. *Dippel* ibidem.

Turbæ Pietiſtarum, Vnfug der Pietiſten, Io. Bened. CARPZOVII. *Dippel* ibidem.

 440.

440. Caduceator ſive fecialis ratisbonenſis C. H. L. P. I. G. Regenſpurgiſcher Herold, Chriſtiani HOBVRGII, lotumenſis paſtoris in Geldria. *Narrat. innoc* A. 1715. 207.

441. Conſideratio ſtatus medii animæ a corpore ſeparatæ, Godofr. ARNOLDI. *Eadem* A. 1703. 833.

Syngramma ſuevicum, Io. BRENTII. Georg. *Calixtus* de Tolerantia reformat. §. 58.

M. L. Fr. Coniecturæ de eo, quod ante diem extremum eſt futurum, M. Laurentii FRISII. *Moller* Iſag. in Hiſt. cimbr. P. II. 170.

459. Relatio de præſente ſtatu Regni ruſſici, Chriſtiani STIEFFII, iam profeſſoris eloquentiæ & hiſtoriarum in celebri gymnaſio vratislavienſi. *Acta erud* A. 1706. 415.

460. Obſervationes halenſes, Chriſtiani THOMASII, STAHLII, STRVVII, BVDDEI & aliorum. *Gottvvalt* in Defenſ. Buddei contra Seb. Edzardum 40.

468. Vita Romuli, Frid. GLADOVII, conrectoris inclyti gymnaſii Reformatorum apud Halenſes in Saxonia, A. 1716. defuncti.

483. Veſta chriſtiana & Flora terreſtris, Chriſtophori FVRERI ab Haymendorf in Wolckersdorf, eminentiſſimi Electoris Moguntini aliorumque S. Rom. Imperii Principum a conſiliis ſanctioribus, & Duumviri noribergenſis, litteras nobilitate, & nobilitatem litteris mirifice ornantis.

502. Chriſtianæ explicationes, Chryſtelyke uitbredingen over verſcheidene ſchriſturlyke texten, Iac. DENNERI. *Narrat. innoc.* A. 1706. 114.

510. Diſcurſus de Cogitandi libertate, A diſcurſe of freethincking, Ant. COLLINI. *Acta erud.* A. 1715. 488. *Pfaff* Diſſert. de Præiudic. theolog. 628. 535.

511. Narratio de Dania, An account of Denmarck, (en Suede) MOLESWORTHII. *Acta erud.* A. 1699. 204.

519. Rationalitas religionis chriſtianæ, POCKII. *Acta erud.* A. 1696. 463.

521. Theologia myſtica I. P. M. D. Ioannis PORDAGE, Med. Doctoris: quam in germanicum tranſtulit Loth *Fiſcher*.

530. Animadverſiones, Remarks on Dr. Bentley's Sermon upon

pon papery, Io. COMMINS. Vide *Bentleii* Concionem de papatu p. 33.

Animadverſiones, Remarks on the ſtate-anatomy of Grait Britain, FIDDESII, Comitis oxonienſis a ſacris. *Acta erud.* 1718. 432.

533. Avis important aux Refugiés, Pet. BAELII. *Narrat. innoc.* A. 1709. 653.

357 Hiſtoire des ceremonies & des ſuperſtitions, qui ſe ſont introduites dans l' Egliſe, Ionæ PORREE. *Spicileg.* Novæ biblioth. T. I. 723.

La Conformité du chriſtianiſme avec la raiſon, Io. LOCKII. *Acta erud.* A. 1711. 477.

544. L'abregé des Conciles generaux, P. Fel. BVY. *Autor extr. menſtr.* an. 1702. m. Febr. p. 3.

Conſiderationes liberiores Collectionis Actorum authenticorum a Blondello congeſtorum, GALTHIERI. *Ancillon* Mel. crit. P. I. 404.

547. Entretiens ſur la religion, Iac. BASNAGII. *Narrat. innoc.* an. 1709. 460.

556. Tractatus de ieiunii quadrageſimalis diſpenſatione, HECQVETI, medici. *Acta erud.* an. 1713. 535.

558. Diſſertatio de Kainan, CORDESII. *Cren.* Animadv. P. XVI. 58.

559. Myſticæ annotationes ad N. Ttum, GVIONIÆ. *Acta erud.* an. 1713. 489.

564. Preiugez legitimes contra les Ianſeniſtes, abbatis DE VILLE. *Pfaff* de præiudiciis theolog. 540.

565. Tractatus de precibus publicis, abbatis DV GVET. *Acta erud.* an. 1709. 212.

566. Liure de la puiſſance eccleſiaſtique & ſeculaire, Lud. El. DV PIN.

568. Expoſition du ſacrement, Io. Bapt. THIERS. *Narrat. innoc.* an. 1709. 462.

571. Eſſais de Traduction ou Remarques ſur les traductions Françoiſes du N. T. CHIRONIS. *Nov. atr. libror.* T. I. 64.

573. Le jugement ſur la Theologie myſtique, Pet. IVRIEV. *Colloq. menſtr.* an. 1682. m. Ian. p. 25.

575. Augmentum exceptionis contre la Requête des amans, nobi-

nobiliſſimæ virginis DE SCVDERY. *Wagenſeil* Memorabil. noriberg 562.

Projet pour rendre la paix perpetuelle en Europe, ABBATIS S. PETRI, antehac Academici gallicani. *Clericus* Biblioth. anci. & moder. T. X. 462.

580. Les bagatelles, quæ ſingulis hebdomadibus Lugduni Batavorum imprimuntur, VAN EFFEN.

593. Mercurius helveticus, Frid. SPANHEMII. *Ancillon* Mel. crit. P. II. 451.

Hiſtoria oraculorum, FONTANELLI.

Notæ hiſtoricæ ad diſſertationem Rambervilleri de morte ac miraculis S. Liberii, Pauli FERRII. *Ancillon* 269.

Hiſtoire de la paix aux Pyrenées, COVRTINI. *Acta erud.* an. 1713. 102.

595. Les Interets & Maximes des Princes & des Etats ſouverains, DVCIS ROTOMAGENSIS. *Wagenſeil* Præf. in Tela ignea ſatanæ, 92.

Abregé de l' Hiſtoire romaine de la traduction de Mr. le Duc d' Anjou, MOTHII VAYERII, Ducis informatoris. *Patin* (in Actis erud. 1718. 520.)

Commentarii de ſtatu religionis & reip. in Gallia, Theod. BEZÆ & Nic GALLASII. *Crenius* Animadv. P. IIX. 161.

596. Defenſe de la Monarchie de Sicile, Lud. El. DV PIN. *Spicileg.* Biblioth. novæ T. I. 128. 842.

604. Conſiderations politiques ſur les coups d' Etat, Gabr. NAVDÆI. *Colomeſ.* 326.

618. Arlequiniana, COTORENDII. *Wolf* præfat. in Caſauboniana 38.

627. Methode pour étudier la Geographie, Pariſ. 1716. en 12. IV. volum. LANGLETI. *Nova Biblioth.* T. VII 693.

635. Melanges d' Hiſtoire & de Letterature, Bonav. D' ARGONNE, carthuſiani. *Kraus* Bücher-hiſtorie T. I. 297.

Mercure galant, ut *Baluzio* videbatur, VISSETI. Sed ille nec librum, nec auctorem magno habebat in pretio.

642. Auuiſo piaceuole dato alla bella Italia, PERROTI. *Colomeſ.* 402.

644. Gli ſcrupoli cauati ad un anonimo, Romæ 1696. Card. DE NORIS. 658.

Digitized by Google

658. Auuertimenti grammaticali per chi ſcriue in lingua italiana, Sfortiæ PALLAVICINI. *Giornale* de' Letter. d' Italia T. XX. 448.

665. Il regno d'Italia, Valeriani CASTILIONII. *Villani* Pentecoſte de' ſcrittori maſcherati 134.

674. Relation des juros d'Eſpagne, chiliarchæ STANHOPE. *Schluſſel* zur heutig. Hiſtorie T. I. 1031.

IN LIBRO DE PSEVDONYMIS.

Pag. 17. Andr. Agaſone eſt GVARINVS veronenſis *Giornale* T. XVI. 416.

Sub hiſce verbis, Animi Grati Debitum, &, Antecedit Gloriam Depreſſio, latitat Abr. GOELNITZ Dantiſcanus. *Cren.* Methodor. T. III. 394.

21. A. I. id eſt, Aulicus innocens, eſt Io. Georg. ECCARDVS. *Acta erud.* 1718. 422.

28. Theoph. Alethæus, auctor der Erlauterung der dunckelſten und ſchwereſten Oerter des A. und N. Teſtaments, M. Laurent. MVLLER. *M P. H.* in Nachrichten von den Iournal-Quartal-und Annal ſchriften p. 5.

Theophilus Alethinus, qui Petavii Dogmata theologica Antverpiæ (Amſtelodami) A. 1700. edidit, & Præfationem compoſuit, Io. CLERICVS. *Moller* Hypomnem. ad Morhofii Polyhiſt. 125.

29. Alethophilus, qui Veritatem lacrymarum produxit, Euphormioni Barclaii P. V. ſubiunctam, Cl. Barthol. MORISOLVS. *Acta erud.* 1718. 516.

32. Fran. Allæus, IVO, pariſienſis capucinus. *Miſcellanea Leibnitiana* 154.

39. Amator veritatis cæleſtis, P. Andr. FREYBERGER, S. I. Sacerdos prof. Pragæ.

70. Sincerus ab Arbore, auctor der freymuthigen gedancken einiger Severambes, Oſw. Henr. ERMELING, Medicinæ cultor, qui poſtea ad Anabaptiſtas tranſiit. M. I. C. M. D. B. *Thorheit der Klugen* 8. 10.

105. G. Bachet, DE MEZERIAC. *Extract. Ephemerid.* 52.

Hartwich Bambinus, Seb. EDZARDVS. *Pezron* Vindic. tradit. pro pane επιυσιω 9.

119. Theodoſius Berenicus, Chriſtoph. FORSTNERVS. *Gryph.* in Act. erud. an. 1710. 253.

126. Ianus Gregorius Betulius, Io. Georg. BVRCHARDVS. *Nova biblioth.* T. I. 895.

127. Theodorus Bibliophilus, qui ſcripſit contra Rud. Mart. Mehlſuhrerum, dicitur eſſe STVBNER. *Meelfuhrer* Warnung an D. Wernsdorf, 26.

Auguſtinus Le Blanc, Hyacinthus SERRIVS, dominicanus. *Ienichen* diſp. de Bulla antiquenel. 6. *Acta erud.* an. 1717. 1.

139. Bourdelot, auctor Præfationis in Petronium, Mich. HADRIANIDES. Pet. *Burmann.* præfat. in Petron. 28.

141. Iunius Brutus, Philippus MORNÆVS. Cren. de furib. librar. 45.

144. M. Io. Buchler, M. Ioſua CREPHELD a Moſbach. *Placc.* de anon. 355.

145. Thom. de Burgillos, Lopez DE VEGA.

146. I. B. de antiqua libertate eccleſiarum britannicarum, eſt Io. BVRNETVS.

147 Matth. Butingius, Franc. SAGONVS.

Hannibal Butturinus, qui ſcripſit Thraſonem macedonicum, Henricus NORIS.

148. Comes de Cabalis, auctor des Entretiens ſur les ſciences, abbas VILLARS. *Struve* Biblioth. philoſoph. 92.

157. A. CANDIDVS, qui iudicium formavit de Anonymi Memoires ſur la pretendue Declaration de l'Vniverſité de Helmſtad, editum anno 1710. 8, Io. FABRICIVS.

160. Criſtoforus Cardielectus, Io. Chryſoſt. SCARFO, monachus baſilianus. *Acta erud.* an. 1713. 144.

164. Irenæus Carpenterius, auctor Centuriæ eruditorum cœlitum, M. Godofr. WAGNER. *Atrium nov. libror.* T. III. 147.

175. Rob. Cheimerinus, Rob. WINTER, typographus baſilienſis. *Giornale* de' letter. d'Ital. T. XIX. 119.

185 Civerius, Card. XIMENES. *Simon.* Hiſt. crit. N. T. part. III. 884.

Severinus a Clamoribus, Mart. Ern. PLARRE.

Adolphus Clarmundus, M. Io. Chr. RVDIGER. F. C. *Hagen* præf. in Memor. philoſ. *Struve* Supplem. Introd. in notit. rei liter. 82. *Acta erud.* an. 1708. 377. *Heumann.* de anon. & pſeudon. 170. & *Nova biblioth.* T. I. 148.

187. Thom. du Cleſier, Bonaventura DES PERIERS. *Menagiana* T. IV. 416.

192.

192. Hippolytus a Collibus, HELVETIVS, Electoris palatini a Conſiliis, & Dicaſterii heidelbergenſis Præſes. *Crenius* Methodor. T. I. 553.

194. Conſiliarius regius, qui ſcripſit contra Papebrochium, Carolus DV FRESNE. *Acta erud.* A. 1696. 500.

204. Thom. Crenius, Theodorus CRVSIVS, marchicus, qui primum paſtor fuit in ſuburbio Cellenſi, deinde rector ſcholæ Epericenſis in Superiore Vngaria, multis ſcriptis celebris.

Nicetas Critopulus, qui Cenſuram ſcripſit Eclogarum D. Io. Frid. Mayeri, Pet. ZORN.

205. Lotharius Maria a Cruce, auctor Catalectorum contra Ittigii Diſſertat. de hæreſiarchis ævi apoſtolici, iterum Pet. ZORN. I. C. *Coler* Prolegom. in Hiſt. vitæ G. Arnoldi p. 24.

223. Angelus Decembrius de Politia literaria, Bonaventura VVLCANIVS, *Cren.* Animadverſ. P. II. 192.

225. Chriſtianus Democritus, Chriſtoph. DIPPELIVS. *Fecht* in Crit. contra God. Arnoldum §. I.

239. Doctor theologus, auctor epiſtolicæ Diſquiſitionis de licito concubinatu, quem improbat, D. Sam. Chriſtian. TEVBER, R. M. Pruſſ. Conſiliarius conſiſtor. & eccleſiaſt. eccleſiarumque in Principatu halberſtadienſi Superintendens generalis.

Dulodurus de numis Cretenſium ſerpenti feris, Laur. BEGER. *Acta erud.* A. 1703. 158.

250. Stanisl. Elvidius, Ioach. CAMERARIVS. In *Append.* ad Mureti Orationes p. 11.

257. Guſtavus ab Erſckhein, cuius eſt Relation von leichtfaertigen haendeln und paſquillen, Frid. Vlricus CALIXTVS.

260. Sincerus Evangelicus, D. Paulus ANTONIVS, theologus & profeſſor halenſis.

273. Euſebius Romanus, Io. MABILLON. Acta erud. 1699. 108.

276. T. Fa. Sebaſtianus CASTALIO. *Scaligerana* 55.

Ant. Faber, editor der Staats Canzley, Chriſtian. Leonh. LEVCHT. *Nova biblioth.* T. V. 36. *Grundmann* in Oſſib. & ciner. 69.

Iac. Coſmas Fabricius, auctor Notarum ſtigmaticarum contra Richerium, Iac. SIRMONDVS. *Du Pin* Tom. XVII. 203.

Mich. Fabricius, qui Reſp. ad Bezam ſcripſit, Fran. BALDVINVS, *Crenius* Animadv. P. VI. in Addendis.

283. Benedetto Fiorentino, Benedetto MENZINI. *Giornale* T. III. 521.

290. Franciſcus Rotomagenſis, Franciſcus DE HARLAY, illius patruus, qui magna cum laude eccleſiæ pariſienſi præfuit.

Euſebius Francoromanus. Io. HARDVINVS. *Acta erud.* an. 1704. 32.

309. Gery, Paſchaſ. QVESNELIVS. *Ienichen* Diſp. de Bulla antiqueſnel. p. 7.

320. Philoxenus Gonæus, Caſp. BARTHIVS. *Morhof* Polyh. T I. lib. IV. c. 9. §. 5. *Scheurl* Stat. mercur. 69. 133.

Theodorus Gorallus, qui Corn. Severi carmen in necem Tullii edidit, Io. CLERICVS. Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. lat. 223. 735. *Heumann* 55.

Frid. Gottwalt, refutator Animadverſionum Seb. Edzardi in Buddei diſſertationem de Moderam. inculp. tutelæ, Gottlieb STOLLE, Philoſ. tunc magiſter, & Iur. candidatus.

Claudius Gouſtanus, Iſ. CASAVBONVS. *Sagittarius* Introd. in hiſt. eccleſ. P. I. 730.

322. Pet. Graſſinus, qui de Polonia ſcripſit, Car. SIGONIVS. *Von Stoecken* Thuani enucl. P. V. 62.

332. Aegid. Gutmannus, Henr. AMMERSBACH. *Placc.* de anon. 426.

333. Habite en Sion, Io. BETISON.

364. Hodevillius, DE SALLO, Conſiliarius Curiæ pariſienſis. *Cren.* Animadv. P. XII. 85.

371. Theodorus Hypſelius, Matthias HOE. *Heumann* 169.

173. Rob. Ianſſonius Campenſis, Andr. VOIDOVIVS. *Sardius* Biblioth. antitrinit. 92.

374. Io. Iavolenus, auctor Cogitationum de reconciliatione religionum lutheranæ & reformatæ, D. Henr. Ern. KESTNER, I. C. rintelienſis.

390. De I. auctor des Lettres critiques ſur divers ſuiets importans de S Ecriture, eſt IONCOVRT, Miniſter eccleſiæ wallonicæ Hagæ-Comitum. *Hiſtoire critique* de la Rep. des lettres T. IX. 386.

395. Io. Irenæus, Io FREDER. *Grabe* in Teſtimon. & iudiciis de Vrb. Regio, p. 28.

Irenæus

Irenæus Philalethus, Sam. PRZIPCOVIVS. *Sand.* Biblioth. antitrinit. 123.

397. Philaletha Irenophilus, auctor der Vnterſuchung contra Strimeſium, Dan. Severin. SCVLTETVS.

Irenophilus, qui excerptum orationis de Ludovici XIV. faſtu mirandum in modum depreſſo edidit, Georg. Paul. ROETENBECK, profeſſor altorfinus.

412. Alphonſus Laſor a Varca, SAVONAROLA. *Germanica Acta erud.* 453.

Carus Larebonius, Pet. BAELE. *Atr. libror. novor.* T. III. 504.

Chriſtianus Lauterwahr, Matth. FLACIVS. *Placc.* de anonymis. 430.

413. L. M. P. auctor des Memoires touchant les Ambaſſadeurs, eſt Miniſtre priſonnier, WIQVEFORT. I. G. *Burchardi* in Epiſt. contra Erndl, p. 55.

Theoph. Lebeus, Dav. CHYTRAEVS. *Biblioth. Schrader.* P. I. Y 8.

418. Alethophilus Liberius, Io. ZEISOLDVS, prof. ienenſ.

419 Thomas de Lypſia, Thomas ITTIGIVS.

421. Iſidorus Chariſius Logotheta, Io. Chriſtian. LANGE, prof. gieſſenſis. *Dippelius* 871.

424 Lucius, continuator des Hofmaenniſchen Munz-ſchluſſels, C. L. LEVCHT. *Grundmann.* in Off. & cinerib. 70.

425. Pacificus Lugenfeind, Dan. LOSSIVS, Conſiliarius aulicus hildeſienſis.

Varemundus Luitholdus, auctor libri de optima ratione componendæ religionis, W. FABRICIVS Capito. *Fecht* in Faſcic. theſium ex univ. theol. th. 27.

431. Richardus Maleus Rich. SMITH ſive Smithæus, *Vſſerius* in Epp. Ignatii c. 17. p. 226. (T. II. Patrum apoſtolicorum)

433. Octavius Maranta, Blaſius GAROFALVS. *Narrat. innoc.* an. 1711. 238.

436. Vigneul Marville, Natalis d'ARGONNE, carthuſianus. *Societ. colligent* Apparat. literar. T. I 388. *Menagiana* T. IV. 19.

437. Nathan. Aelianus Matthania, Dieter. DORSCHIVS. Mart. *Ruarus* Epp. T. I. 217.

439. Hulder. Meiersbach, Valent. WEIGELIVS. G. *Arnold* Kirch. und Ketz. hiſtor. P. II. 617.

Mea Chriſtum Habere Summa Felicitas, qui Admonitionem ſcripſit ſuper reunione Proteſtantium argentorat. Deziana, Magiſter Caſpar HEVNISCH, Svinfurto-francus. Io. *Cyprianus* orat. init. de methodis convertendi hæreticos pontificiis, C 3.

440. Meliſander, auctor Delitiarum biblicarum, M. Io.Sam. ADAMI, paſtor pretſchendorfenſis, non procul a Freyberg in Miſnia. *Vulpius* in Magnificentia magdeburg. 68.

Meliſſantes, Io. Georg. GREGORII.

441. Menantes, Chriſtianus Frider. HVNOLD. *Acta erud.* an. 1713. 336.

44[illegible]. Io. Wilh. Montgallus, auctor der Theolog. Correſpondenz, HOPHAHN, paſtor hohen-memmingenſis in Ducatu wurtenbergico, poſtea weidlingenſis.

451. M. P. M. A. V. M. N. Erneſtus Frider. HESS, exiudæus, Med. Doctor. *Wolf* Biblioth. hebr. 139.

Hubert. Moſanus qui duos ſcripſit libros de doctrina Reformatorum, Io. Chriſtoph. BECMANNVS. *Ab Elsvvich* de Form. concord. num in Dania ſit combuſta. p. 17.

454. Moſes Germanus, Io. Pet. SPEETH, ex chriſtiano factus iudæus. *Arnold* K. und K. Hiſt. P. IV. in Additam. 21. 24.

459. L. Neocorus, Ludolph. KVSTERVS.

465. Vulturius Novocomus, Georgius NOVIOMAGVS. *Cren.* Animadverſ. P. XIV. 100.

466. Chriſtianus Obadias, qui diſſertationem ſcripſit de diſcrimine inter chriſtianiſmum & orthodoxiam, Io. Mich. LANGIVS. *Heumann* 169.

468. Conradus Oligenius, qui de primariis commentatus eſt precibus, Iul. FONTANELLVS. *Narrat. innoc.* an. 1708. 864.

477. Ouſle, abbas BOVRDELOT. *Erudita Fama* T. II. 317.

478. Amadeus Pacificus, Pet. MONADVS. *Papebroch.* (in Actis erud. an. 1696. 505.)

Pa. P. Paulus PETAVIVS, Senator pariſienſis. *Colomeſius* 488.

Zephyrinus de Pace, Georg. Chriſtoph. a RÆSEWITZ, dictus PASSEL, Hereditarius in Mogelhof.

479. Iuſtus Pacius, auctor Reviſionis iudicii, eſt *pontificius* quidam. Io. *Moller* Hypomnem. ad Polyh. Morhof. T. III. 127.

482. Xaverius Paranus, Conr. Sam. SCHVRZFLEISCH. Theodorus *Cruſius* præfat. in Acta Sacrkmaſ. p. 5. & 155.

484. Pet. Parvus, auctor Reviſionis Calumniarum Io. Magni, Io. SVANINGIVS. *Moller* de ſcriptis Danor. 42.

490. Perefixius, ſcriptor vitæ Henrici Magni, MEZERAEVS. *Ancillon* Mel. Crit. P. II. 149.

496. Iuſtus Pezron, qui Vindicias ſcripſit pro perpetua veteris eccleſiæ traditione de Chriſto pane *ἐπιουσίῳ* contra Gottl. Wernsdorfium, Petrus ZORN.

Agricola Phagus, Georg. WICELIVS. *Seckendorf* Lutheran. l. 3. p. 1802.

497. Io. Phereponus, Io. CLERICVS. I. Alb. *Fabricius* Biblioth. lat. 735. *Heumann* 55. *Supplem.* Act. erud. T. VI. 506.

Philaletha contra Croeſum & Io. Winckleri Conciones, eſt KOHLHANS, Med. Doctor. *Heumann* 166.

Irenæus Philalethes van den Broeder-tvviſten, Iac. RHENFERD.

499. Philaretus, qui A. 1696. Ethicam dedit, Io. CLERICVS. *Heumann* 168. *Struve* Biblioth. philoſ. 114.

500. C. Veratius Philellen, Io. CLERICVS. *Heumann* 183.

501. Phileleutherus lipſienſis, Richard. BENTLEIVS. *Acta erud.* A. 1714. 313.

505. Elias Philyra, Io. TILIVS. *Dallaus* de uſu Patrum 109.

517. Porphyrius, qui Panegyricum ſcripſit, PVBL. OPTATIANVS PORPHYRIVS, chriſtianus. Ger. Io. *Voſſius* in Epp. p. 336.

520. Io. Presbeuta, HENNIGES, Regis Pruſſ. a Conſil. ſanct.

Io. Arnold. Pragemann, contra L. C. Sturmium, Seb. EDZARDVS. *Nova Biblioth.* T. V. 675.

Lamindus Pritanius, Lud. Ant. MVRATORIVS, ſer. Ducis mutinenſis bibliothecarius.

525. Guil. Puteanus, qui contra Mornæum ſcripſit, Arn. PONTACVS. *Scaligerana* 320.

530. Vlr. Raiter, Abr. CALOVIVS. F. V. *Calixtus* in Append. Refutationis Harmoniæ cretico-ſycophanticæ Calovianæ, 351.

R.

R. H. S. editor Hygini & Polybii de caſtris Romanorum, cum annotationibus, Rab. Herm. SCHELIVS, *German. Acta erud.* T. IV. 808.

537. I. Richard, Prieur de Beaulieu St. Avoye, Dominus DE St. AMOVR. *Acta erud.* A. 1716 430.

540. Reimundus Rimandus, Dan. Guil. MOLLER. *Czvittinger* Hungar. litter. 264.

547. Io. Rolegravius, GRAVEROLIVS. *Ancillon* Mel. crit. P. II. 86.

550. Monſ. de Sainjore, auctor de la Bibliotheque critique, P. Richardus SIMON. *Clericus* Biblioth. choiſ. T. XIIX. 159.

554. Claviculæ Salomonis ſunt libellus, ſive ab Andr. LVPPIO, ſive ab *alio* impoſtore novitio ſuppoſitus. *Thryllitſius* in Actis erud. A. 1715. 373. *Conlectio* rar. libr. T. I. 747. *Atrium* nov. libror. T. V. 142. *Hiſtorie* d' Oufle 17.

556. Chriſtoph. SANDIVS, auctor Interpretationum paradoxarum, non eſt filius, ſed *pater*. Io. Henr. *Maius* Exam. Hiſt. crit. N. T. Simonianæ c. 110.

559. Andr. Sauberlich, Chriſtianus HOBVRG. *Nova biblioth.* T. I. 339.

567. Sideraltus, HOCHEISEN, prof. linguar. orient. wratiſlavienſis.

Dorotheus Sicurus, qui de Prudentia theologica Diſſertationem edidit, Thomas CRENIVS.

Horalector Siegmann, qui refutavit Caſp. Mundlii Heimbgarten, Ioh. Wilh. HOPHAHN.

Georg. Paul. Siegvolck, Georgius KLEIN-NICOLAI.

569. Aaron Sincerus, Ern. Chriſtoph. AB HOCHENAV.

Catholicus Sincerus, God. Guil. LEIBNITIVS. *Acta erudit. germanica* T. II. 937.

Chriſtianus Sincerus, ERNESTVS, Landgravius Haſſiæ. *Baillet* des auteurs deguiſez 542.

Innocentius Deodatus Sincerus, auctor Examinis profeſſionis tridentinæ, Io. Dav. SCHWERDTNER. *Zephyrinus a Pace* Abriſs der Cathol. Kirchen 854.

570. Pet. Siringus, Iuſtus SPRINGER *Acta erud.* A. 1710. 253.

Sis organon Ieſu, auctor Commentarii in Apocalypſin, Stephanus

phanus GROS. *Acta erud. A.* 1698. 289. *Ancillon* Melange critique P. I. 166.

571. Sclerander, HARTMANN. *Nova biblioth.* T. I. 321.

Nicol. Sobæus, cuius eſt Panacea apoſtaſiæ, Nicol. VEDELIVS.

Anſelm. Solerius de Pileo qui ſcripſit, Theophil. RAYNAVDVS. *Morhof* Polyh. T. I. lib. V. c. 2. n. 9. *Acta erud* A. 1697. 442.

575. Streſo, Georg. Philippus HARSDOERFER. Daniel Guil. *Moller* Diſp. de Senatore illo §. 21.

576. Gabr. a Stupen, Claud. Barthol. MORISOT. Menagiana T. IV. 24.

577. Conon Superantius Vaſco, Pleſſiacus MORNÆVS. *Cren.* de furib. librar. 43.

Surlecob, BOECLERVS. *Acta Sarcmaſiana* 278.

I. G. Sulpicius, de ſtudio iuris publici, eſt CVLPISIVS. Vide *Iudicia* de Conringio, eius Epiſtolis præmiſſa ****** 2.

578. Io. Sylverius, Chriſtian. Henr. KREBS, ſupremi appellationum in Electoratu brunſv. & luneb. Iudicii ſecretarius.

579. Audomarus Talæus, in Rhetorica, Petrus RAMVS. *Cren.* Animadv. P. IIX. 148.

Lud. Tanſillus, Pet. ARETINVS. Menagiana T. IV. 242.

592. *Tiberiani* Epiſtola ad Traianum, ſuſpecta videtur. *Acta erud.* an. 1686. 65.

597. Theophil. Trabutius, Auguſtinus FVHRMANN. G. *Arnold* K. und K. H. part. III. 122.

Agellius Tranquillus, M. G. Fr. THRYLLITSCH. *Atr. nov. libror.* T. V. 734.

599. Vaglio Critico, Angelus Aproſius VINTIMIGLIA. *Craſſus* Elog. P. II. 240.

Pierius Valerianus, Petrus VALERIVS.

601. Varimadus, MARIVADVS, ſectæ arianæ diaconus. *Fabricius* Hiſtor. bibliothecar. P. I. 380.

604. Laurent. Venerius, (Veniero) Pet. ARETINVS. *Menagiana* T. IV. 238.

Renatus Verdaſius, Andr. RIVETVS. *Narrat. innoc.* an. 1711. 395.

605. Cordeſius a Verimund, Iac. DORNKRELL ab Eberherz.

Veri promus cuſtos, Pet. MORSCOVIVS. *Baillet* 447.

Pacificus Verinus, Henr. Ludolf. BENTHEM.

Simplicius Verinus, auctor iudicii de Hug. Grotii libro poſthumo, Cl. SALMASIVS.

610. Vindicianus, qui G. Franci de Franckenau elogium ſcripſit, Chriſtianus THOMASIVS.

Io. Warnefried, Io. FRICK, eccleſiaſtes & prof. ulmenſis.

* *

PSEVDONYMIS HISCE ADIVNGI ETIAM POSSVNT, QVI LITTERIS TANTVM INITIALIBVS NOMINA SVA INDICARVNT.

A. V. D. M. D. Ant. VAN DALE, Med. Doctor. *Heumann* 175.

B. D. H. E. M. auctor Diſſertationum ex Iure publico & feudali contra Wenc. Neumann de Pucholz, Henricus DE BVNAV, Eques miſnicus. *Acta erud.* 1718. 425.

C. F. G. G. T. I. E. GLASSIVS, medicus erfurtenſis. *Narrat. innoc.* A. 1714. 165.

G. D. T. M. D. editor novi Teſtamenti græci, Amſtelodami apud Wetſtenium A. 1711. 8. excuſi, eſt Gerhardus *Von Maſtricht*, Syndicus bremenſis, vir eruditione multisque meritis illuſtris.

G. W. E. M. qui Demonſtrationem dedit evidentem (Augenſcheinliche Erweiſung) G. Arnoldum Fragmentum Theodoti neque intellexiſſe, neque fideliter tranſtuliſſe, eſt G. WACHTER, eccleſiaſtes memmingenſis. *Serpilius* in Epitaph. theol. ſuev. 77.

H. G. M. D. P. P. Hector Gottfried MASIVS, Doctor, prof. publ. *Heumann* 175.

H. P. D. L. D. E. D. De LIMIERS, I. V. D. *Acta erud* A. 1718. 346

I. D. S. ſcriptor Scrupuli conſcientiæ ſuper communione, celebrata Regiomonti d. 10. Iul. A. 1707. in regio orphanotropheo, Io. David SCHWERDTNER, ſuperintendens pirnenſis.

L. P. Z. qui edidit ſchediaſma de Thomæ Sagittarii obitu, & Henningi Witte Diar. biograph. A. 1717. in 8. eſt Liebmann Philippus ZEISOLD.

M. G. K. M. D. M. qui A. 1719. edidit Oſtenſionem de reſtitutione omnium rerum ex *Act.* 3, 21. M. Georgius KLEINNICOLAI, verbi diuini miniſter apud Zeilenrodenſes.

R. B. qui Vitam Hobbeſii edidit A. 1681, Radulphus BATHVRST. Io. *Moller* Hypomnem. Tomo II. Polyhiſt. Morhofiani ſubiunctorum, p. 524.

S. M. E. F.

Digitized by Google

S. M. E. F. auctor Exhortationis (der Aufmunterung) ad conſtantiam in pura doctrina euangelii, Phil. Iac. SPENER. Vide Catalogum librorum Speneri p. 47.

S. S. S. auctor Hypomnematis de fide, obſervantia ac benevolentia Pontificum romanorum erga Imperatores germanicos, Simon SCHARDIVS, Saxo.

W. W. qui emiſit Doctrinam (den Bericht) de iuſtificatione fidei, Wolfg. WALDNER, *Grabe* in Teſtimoniis & iudiciis de Vrb. Regio 35.

Vincentius *Placcius*, hamburgenſis, in patria Ioach. *Iungii*, Pet. *Lambecii*, Mich. *Kirſtenii*, in academia Iulia *Schraderi* & *Conringii*, in Tuſculano neukirchenſi prope Halam Ioannis *a Felde*, atque in lipſienſi lyceo Amadei *Eckolti* diſcipulus, confectis per Italiam, Galliam, Belgium & Germaniam itineribus, & impetrata in aurelianenſi phrontiſterio ad utriusque Iuris honores licentia, cum patriæ redditus eſſet, primum cauſſas in foro egit, deinde moralem philoſophiam artemque dicendi profiteri iuſſus, ſingulari hoc munus fide & induſtria multos annos adminiſtravit, & cum coelebs liberos relinquere non poſſet, variis ac præclaris ingenii monumentis fœcundum ſe exhibuit, inter quæ ſunt Carmina iuvenilia, de ICto perfecto, de interpretatione legum diſputatio inauguralis, Acceſſiones ethicæ & rhetoricæ, de philoſophiæ moralis inſufficientia ad ſolidam beatitatem, de augenda morali ſcientia ad Fr. *Baconis* de Verulamio librum VII. tractatio de actionibus, Inſtitutiones iuris reconcinnatæ, Demonſtratio de immortalitate animæ humanæ, Typus medicinæ moralis, Diæta moralis philoſophico-chriſtiana, & liber de arte excerpendi. Neque ei non fuit diſceptatio cum V. C. Chriſtiano *Thomaſio* de favorabilibus & odioſis in iure, multa etiam reliquit opuſcula affecta. Statura erat mediocri, neutiquam firma valetudine, gracili habitu corporis ac membrorum, forma oris latiore & pallente, capillis prolixioribus & ſubcriſpis, paululumque exſtantiore naſu. Quæ formæ deſcriptio ſupplere poteſt defectum imaginis viri, qui ætate provectior non potuit adduci, ut oris ſui habitudinem ære deſcribendam permitteret; ea vero effigies, quæ ipſi in memoriam optime geſti muneris conſiliarii & viceſyndici ab inclyta Natione germanica patavino in athenæo poſita fuit, nihil ſimile ha-

bet cum illa forma, quam in virili ætate præ ſe ferebat. In inceſſu erat meditabundus, & crediḍiſſes, moroſum eſſe, ſed propius accedens, philoſophum humanum & affabilem expertus eſſes, atque ad officia promtiſſimum. Bile dominante facile quidem excandeſcebat, & contradicentem ægre patiebatur, æquus tamen erat alienorum meritorum æſtimator, apertus & candidus, iuſtitiæ amantiſſimus, in pauperes beneficus, & doctor fideliſſimus, quique dilucidius informabat diſcipulos, quam animi ſenſa, rerum multitudine quaſi obrutus, ſcripto exprimere valeret: eſt enim, ſi verum fateri velis, ſtilus eius aliquando obſcurior. Morbo arthritico, quem ſæviſſimum expertus eſt tortorem, ſobrietatem & abſtinentiam oppoſuit, diuque ſolo victitavit lacte. Philoſophiæ practicæ doctrinam ad uſum & exercitium, cuius gratia ſic dicitur, transferendam ſtatuit, & ſedulo urſit: Ethicæ ariſtotelicæ imperfectionem agnovit, & candide profeſſus eſt: de aſtrologia iudiciaria ſic indicavit, eam potius expurgandam eſſe, quam contemnendam; tandemque, ſupellectile ſua libraria 4000. amplius voluminum Bibliothecæ ioanneæ patriæ legata, & liberali ſtipendio ſtudia litteraria hamburgenſi in gymnaſio tractaturis conſtituto, quod diu optaverat, placide obiit anno 1699. æt. 57. Defunctum elogio celebrauit clariſſ. vir, Georgius Elieſer *Edzardi*, vitamque eius deſcripſit celeberrimus Io. Alb. *Fabricius*, cui hanc recenſionem acceptam referimus. Quibus adde *Kœnigium* 645. *Acta erudit.* 1709. 34. *Morhof.* T. I. 200. & III. 5. & *Struvium* Introduct. ad notit. rei liter. 412. ac Supplem. p. 135.

Io. *Rhodius*, hafnienſis, Med. Doctor, præclaras functiones, cum Patavii, tum in patria ipſi oblatas, amori vitæ privatæ liberæque ſtudiorum tractationi poſtpoſuit, & coelebs Patavii vixit uſque ad annum 1659. quo fatis ceſſit a. d. 24. Febr. ætatis 72. Famæ autem eius conſervatur ac propagatur in variis, quæ etiam nunc exſtant, ſcriptis, quæ ſunt: Libellus de natura Medicinæ, Obſervationes medicæ, Annotationes ad *Scribonium Largum*, Epp. X. ad Caſp. Hofmannum, Diſſertatio, &, ſi certa eſt Placcii coniectura, Apologia ſub ſchemate Rhamnuſii Satyromaſtigis Severini, contra Fortunium *Licetum*, ut de affectis perditisque nihil dicam. Alb. *Bartholinus* de ſcript. Danorum p. 87. & *Moller* in Hypomnemat. p. 300. Apud eundem Mollerum reperies elogia, quibus eruditi

diti in orbe litterario meritiſſimum de publico extulere Rhodium; quo & ſequentia referenda, quod a *Gaſſendo* in Vita Peireſcii p. 186. non minus literis ingenuis, quam artis (medicæ) peritia clareſcens; ab Ol. *Borrichio* de var. linguæ lat. ætatib. (in *Crenii* T. I. Methodor. p. 353. 362.) vir ſine controverſia & doctus & laborioſus, deque litteris humanioribus univerſim, & præcipue de Scribonio Largo præclare meritus; a Severino *Lintrupio* Præf. in Falſteri Supplem. linguæ lat. p. 27. ſingulare arctoi orbis in heſperio ornamentum, nec ſcientiæ magis medicæ, quam literaturæ humanioris gloria celeberrimus; a *Mollero* Præf. in Biblioth. ſeptentr. erud. p. 43. antiquitatum medicarum peritia nemini ſecundus, & in Hypomnemat. ad Bartholinum de ſcriptis Danor. p. 300. medicinæ & literarum pene omnium, ſeveriorum atque elegantiorum peritia admirabili, & ingenii iudiciique acumine, clauditatis vitium abunde rependens; denique a Io. Alb. *Fabricio* præfat. in opus Placcianum (c) ſcriptis pereruditis, & præclara illa Scribonii Largi editione notiſſimum inter doctos nomen dicitur.

Petrus *Scavenius*, Roeskildia-ſeelandus, Laurentii epiſcopi Seelandiæ filius, a peregrinatione iterata ac duodecennali I. V. D. ac profeſſor hafnienſis, deinde etiam procurator generalis, Iuſtitiæque ac ſtatus conſiliarius regius, inclaruit diſputatione de Sponſalibus, Diſquiſitione de re militari veterum, & Deſignatione bibliothecæ regiæ hafnienſis, cui ipſe præfectus erat, atque una cum aliis Codici iuris danici noviſſimi Chriſtianeo congerendo ac revidendo operam iuſſu Regis impendit, tandemque obiit A. 1685. æt. 62. *Bartholinus* de ſcript. Danor. 122 & *Moller* Hypomnem. 386.

Io. *Deckherrus*, I. V. Doctor, & Imperialis Cameræ Iudicii ſpirenſis advocatus & procurator, anno 1681. edidit Relationum, votorum, & deciſionum Cameralis Iudicii ſpirenſis librum ſingularem, qui recenſetur in *Actis erud.* A. 1682. p. 300. Conſultationibusque ſuis forenſibus adiecit Dialogum, quo modo Vindingio & Baylio reſpondet, modo ſua emendat.

Paulus *Vindingius*, danus, Regis conſiliarius ſtatus, & profeſſor græcæ linguæ, animum induxerat edere N. T. græcum cum obſervationibus ex profanis auctoribus, & Gloſſarium novi foederis; ſed anno 1712. morte præventus abſolvere non potuit.

Pet. *Baylius*, Carlato-gallus, Miniſtri eccleſiæ reformatæ filius, ad religionem paternam poſt tranſitum VI. menſium reverſus, philoſophiam docuit Sedani, ac in Hollandiam profugus, philoſophiam & hiſtoriam apud Roterodamenſes, multosque utroque in loco compoſuit libros, quos inter ſunt Cogitationes de cometis, eos nihil portendere mali, Critica generalis Hiſtoriæ calviniſmi P. *Maimburgii*, Nouvelles de la Rep. des lettres; quibus tamen Reginæ Suecorum CHRISTINAE iram incurrit, usque dum placabatur; Commentarius philoſophicus in hæc Chriſti verba *Luc* 14, 23. *Compelle intrare*, Reſponſio novi converſi ad epiſtolam profugi, Caroli *Larebonii* (ſub quo nomine ipſe latitabat Balius) Ianua cœli reſerata cunctis religionibus a D. Petro *Iurieu*, & Dictionarium hiſtoricum & criticum, pugnavitque, præter dictos Maimburgium & Iurieum, implacabilem ipſius hoſtem, etiam cum abbate *Renaudot*, *Clerico* & *Iaqueloto*, atque ad plures abiit 1707. æt. 59. Vitam eius deſcripſit anonymus dans l'Hiſtoire de Mr. Bayle & de ſes ouvrages, a Geneve 1715. 12. recuſa in Hollandia, quæ recenſetur in T. V. Atrii novor. libror. 112. Cui adde *Nova Bibliotheca* Tomum III. 501. & *Menagianorum* T. III. 221. Eandem ſibi condendam ſumſit dominus *des Maizeaux*. Denique Io. Alb. *Fabricius* Præfat. in opus Placcianum (e) Baylium vocat acutiſſimi virum ingenii & vaſtiſſimæ lectionis.

Frid. *Geisler*, Reuſſendorſio-ſileſius, Philoſ. & I. V. D. huiusque in academia lipſienſi prof. publicus, maioris Principum Collegii collegiatus, in publicum emiſit Actionem iniuriarum ad palinodiam, Diſputationes de publicis iudiciis, de vi publica & privata, de modeſtia, de iure cœmeteriorum, de titulo Principis *Nos Dei gratia*, & temperamentis pœnarum, atque Orationem de angelo clypeo, defunctus anno 1679. æt. 43.

Io. Frid. *Mayer*, lipſienſis, Philoſ. magiſter & Grimmæ paſtor, deinde impetratis in academia patria honoribus ac privilegiis doctoralibus Wittebergæ profeſſor theol. poſtea Hamburgi ad S. Iacobi paſtor, & ſcholarcha, ac profeſſor kilonienſis honorarius, Regisque Suecorum, atque Abbatiſſæ quedlinburgenſis conſiliarius eccleſiaſticus, ac tandem profeſſor theol. in academia gryphiswaldenſi primus, Conſiſtorii præſes, Superintendens Pomeraniæ & Rugiæ generalis, ad D. Nicolai paſtor, ſubito atque inopinato obiit

obiit A. 1712. multa autem poſt ſe reliquit ſcripta, videlicet præter Præfationes, quas variis libris atque operibus addidit, Conciones, Programmata, & Diſputationes, (e quibus Operum gryphicorum, diſputationum ſcilicet, concionum, caſuum conſcientiæ, orationum, librorum repetitorum, aliorumque tractatuum exſtant tomi IX. ab anno 1701. ad 1712. incluſive, in 4) Catechiſmum pontificium, Lutheranum in loca Pontificiorum abeuntem, ibique commorantem, (in quibus tamen *Kunckelius* in Lilio inter ſpinas p. 378. 896. perpetuæ eum ignoratiæ elenchi accuſat, ut qui doctorum ſententias oppugnet, non autem romanæ credenda eccleſiæ) Muſeum miniſtri eccleſiæ, Eclogam de fide *Baronii* & *Bellarmini* ipſis Pontificiis ambigua, Logicam Pontificiorum *ἄλογον*, Commentarium de romani Pontificis electione una cum acceſſionibus, libellum de nimia *Melanchthonis* lenitate, Hiſtoriam verſionis germanicæ Bibliorum D. Mart. *Lutheri*, & plura alia. Erat diſputator acer & vehemens, nec tantum bella geſſit cum viris diuerſæ religionis, ſed etiam noſtratibus, Io. Henr. *Horbio*, Io. *Wincklero*, Abr. *Hinckelmanno*, Io. *Vacke*, Io. Henr. *Maio*, Phil. Iac. *Spenero*, Aug. Her. *Franckio*, & Pietiſtis in genere; expertus tamen etiam acerbos adverſarios Godefr. *Sittarzium*, ieſuitam, & Io. *Rempen*, cum adhuc eſſet monachus. Interim ille apud Collectores *Actor. erud.* A. 1714. 436. audit theologus magni nominis, & apud Io. Alb. *Fabricium* præfat. in Opus Placcianum (c) 2. Pomeranorum Chryſoſtomus. Adde Ioach. *Meieri* Antiqq. villar. & villicor. p. 149.

XXXIII.

Mart. LIPENII Bibliotheca realis theologica. Francofurti 1685. Vocatur realis ob res ſive materias theologicas, ordine alphabetico exhibitas, quibus auctores, qui de illis ſcripſere, etiam iuxta ordinem alphabeticum annotantur, in eorum uſum, qui, quis de hac vel illa materia ſcripſerit, noſſe cupiunt. Index auctorum alphabeticus adiectus eſt. Ad eundem modum dedit auctor tres alias Bibliothecas reales, Iuridicam, Medicam, & Philoſophicam: ſed Theologica & Philoſophica, *Morhofii* iudicio, quod legitur Polyhiſt. lib. I. c. 18. p. 218. reliquis præſtare videntur. *Vtiliſſimus*, pergit ibidem Morhofius, *labor eſſet, ſi omnes auctores veteres & novos ſecundum materiarum titulos accurate diſpoſitos haberemus. Sed fieri vix poteſt, ut in iſtis argumentis, omnibus abſolutam*

numeri

numeris haberi opus poſsit: nam δευτεραι φροντιδες novique labores ſemper hic locum inveniunt. Et Chriſtianus *Thomaſius* Colloq. menſtr. T. II. 271. optat, ut vir præſtans in ſingulis Facultatibus (unum enim ad hoc omnibus in ordinibus præſtandum non eſſe ſufficientem) ſcribat Hiſtoriam litterariam de ortu & progreſſu ſuæ Facultatis, eiusque præclaris ſcriptoribus.

Paraſtatæ hoc in opere auctori noſtro fuerunt Chriſtianus & Chriſtian. Valerius *Zeiſſii*, pater ac filius, nec non Daniel *Springinsgut*. Cumque tam varium illud ac diffuſum ſit, mirum non eſt, multos errores eſſe commiſſos, quorum nos quidem aliquot notabimus.

In Ind. auctorum, v. *Io. Fabricius*.	Confunduntur *parens meus*, & alter *dantiſcanus*.
v. Sam. *Rachel*.	Confunduntur *ICtus* & *paſtor* ditmarſus.
v. *Tenzelius*.	Confunduntur *pater* & *filius*.
P. I. p. 58. a. *Io Gerh.* Voſſii.	*Gerh. Io.* Voſſii.
Pag. 112. a. Io. Fabricii CCLXXXIII. Predigten über die Augſpurg. Confeſſion.	XXIIX. Predigten.
443. b. *Georg. Calixti* Matæologia papiſtica confutata.	*Abrahami Calovii.* Io. *Moller* de Homon. 659.
P. II. pag. 395. b. Ioſ. *Stephani* de Adoratione pedum Pontificis.	Auctor hic nomen habet *Stevani*. Chriſtian. *Helvvich* in Vindiciis Diſcuſſ. 193.
Pag. 615. b. Lud. *Capella* Arcanum punctationis *revoluta*.	Lud. *Capelli* Arcanum punctationis *revelatum*.
741. b. Alex. Mori Cauſa Dei, ſive de S. Scriptura. *Mediolani*.	*Medioburgi*.
——— *Exercitationes* de S. Scriptura. *Mediol.*	Eſt *idem liber* cum priore.
742. b. Andr. *Pinti* Ramirez S. Scripturæ Selecta.	Cognomen viri eſt *Ramirez*; adeoque is ponendus eſſet inter auctores litteræ R.
878. Sam. *Rachelii* Nova antiquitas doctrinæ de SS. Trinit.	Auctor hic fuit *parochus ditmarſus*, diſtinguendus a cognomini

gnomini ICto. Io. *Moller* de homon. 713.

Mart. *Lipenius*, Gorza-marchicus, parentibus natus ruſticis, *Hülſemanni*, *Scharfii*, *Calovii*, *Io. Meiſneri*, *Kunadi*, *Quenſtedii*. *Deutſchmanni*, *Ziegleri* & *Lyſeri* diſcipulus, Facult. philoſoph. witteberg. adiunctus, ac primum ſcholæ halenſis ſaxonicæ conrector, deinde pædagogii ſtetinenſis rector & profeſſor, ac tandem gymnaſii lubecenſis conrector, ſcripſit de Nauigatione Salomonis ophiritica, & libros VI. Strenarum ciuilium & eccleſiaſticarum, quadripartitum autem Bibliothecarum opus ad exemplum *Draudii*, inſtruens non particularem, ſed univerſalem bibliothecam, vir integre probus, probeque integer, pacis ac concordiæ amantiſſimus, a litibus & rixis alieniſſimus, motusque omnis indecori abſtinentiſſimus, ac viuere inter mortales deſiit A. 1692. æt. 62. Adponam adhuc de Lipenii Bibliothecis iudicium *Struvii* Introduct. in notit. rei liter. p. 34. *Vtilitatem quidem*, ait ille, *ſuam habent, ſuos aque naevos, & quidem, quod* in diſponendis libris *non adeo ſint accurata*; extantiores atque meliores libri *ſæpe vel omiſſi, vel perperam adducti; in recenſendis vero diſputationibus & librorum ſæpe* quisquiliis *refertiſſima*. Vide & *Mayer*. Biblioth. bibl. p. 44.

EIVSDEM Bibliotheca realis philoſophica. Francofurti 1682. E bibliotheca Niemeieriana. Tam late autem capit *philoſophiæ* vocem, ut omnem etiam linguarum, antiquitatum, ac ſententiarum notitiam, omnem item veterum & recentiorum criticam, omnem hiſtoriam, philologiam, oratoriam, poëticam, & quidquid πολυμαθειας aut πανσοφιας nomine venit, includat.

P. I. 632. b. Nic. *Reimerus* de Ciuitatibus hanſeaticis *in Dithmarſia*.	Nic. *Raimerus Vrſus* de Ciuitatibus hanſeaticis. Io. *Moller* Iſag. ad Hiſtor. cimbr. P. II. 517.
786. b. Ant. *Seeri* Theſaurus.	Ant. *Schori*: quod italice ſcriberetur ac pronunciaretur *Sciori*.
923. a. *Olympiodori* Comment. in libros Meteororum & *Metaphyſ*. Ariſtotelis.	In Meteora quidem, *in Metaphyſica* vero *nusquam exſtat* Olympiodori commentarius. Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. l. 3. c. 6. p. 149.

Digitized by Google

XXXIV.

Guilielmi CAVE ſcriptorum eccleſiaſticorum Hiſtoria literaria. Genevæ 1694. A Chriſto nato uſque ad ſæculum XIV. qua de illorum vita ac rebus geſtis, ſecta, dogmatibus, elogio, ſtilo, ſcriptis genuinis, dubiis, ſuppoſititiis, ineditis, deperditis, fragmentis, variisque operum editionibus agitur. Accedunt ſcriptores gentiles, chriſtianæ religionis oppugnatores, & cuiuſvis ſæculi Breviarium. In Prolegomenis agitur de huius operis ortu & progreſſu, materia & methodo, mediis & ſubſidiis in eo condendo adhibitis, Regulis criticis ad diſcernenda gemina Patrum ſcripta neceſſariis, Regulis generalibus in ſeligendis Patrum editionibus adhibendis, libris ad eccleſiaſticæ antiquitatis ſtudium quaſi manu ducentibus, cum parænesi ad illud ſtudium. Recuſa eſt Hiſtoria hæc literaria Genevæ A. 1705. primum autem impreſſa Londini A. 1689. De qua editione vide *Acta erud.* A. 1690. 76. *Cave* in Præfatione alterius Partis contra mendas editionis genevenſis, graviſſimos, ut F. V. *Calixtus* in Via ad pacem p. 188. indicat, effundit querelas, ſed in noſtra illius Partis editione verba illa ſunt omiſſa.

Henr. WHARTONI Appendix ad Hiſtoriam literariam Guil. Cave. Genevæ 1694. In qua de ſcriptoribus eccleſiaſticis ab anno 1300. ad annum 1617. pari methodo agitur.

Guil. CAVE Pars altera Hiſtoriæ literariæ ſcriptorum eccleſiaſticorum. Genevæ 1699. A ſæculo I. uſque ad ſæculum XIV. Qua plusquam DC. ſcriptores novi, editi, MSS. deperditi recenſentur, prioribus multa adduntur, breviter aut obſcure dicta illuſtrantur, recteque aſſerta vindicantur. Accedit ad finem cuiusque ſæculi Conciliorum omnium, tum generalium, tum particularium, hiſtorica notitia, & p. 269. Roberti GERII ad alteram hanc Partem Appendix, in qua ſcriptores eccleſiaſtici & concilia ſæculorum XIV. & XV. recenſentur: ad calcem vero operis Diſſertationes III. 1) de ſcriptoribus eccleſiaſticis incertæ ætatis. 2) de libris & officiis eccleſiaſticis Græcorum. 3) de *Euſebii* Cæſarienſis arianiſmo, adverſus Io. *Clericum*. In Præfat. alterius huius Partis, quæ primum lucem adſpexit Londini A. 1698, differit auctor de felicitate noſtrorum temporum, quibus meliorum literarum, & purioris antiquitatis ſtudium refloruit, deque *Centuriarum Magdeburgenſium* conditoribus, de Luca *Oſiandro*, *Panvinio*, *Baronio*, ſcriptoribus vitas deſcri-

deſcribentibus, Caſimiro *Oudino*, & conciliorum notitia. Geriana hæc Appendix & Diſſertationes Cavii III. recenſentur in *Actis erud.* A. 1699. 153.

In Partis I. Prolegomen. ſect. V. p. 9. *Editiones SS. Patrum, quo ſunt vetuſtiores*, eo ſunt ut plurimum fideliores, quia 1. *ex optimis quibusvis MSS. expreſſæ ſunt.* 2. nondum natis de eccleſia reformanda controverſiis, *nulla erat cauſa, cur in excudendis Patrum operibus fraude uterentur.*

Generaliter loquendo, *ſunt minus accuratæ* & exactæ. Nec valent rationes adductæ: non 1. quia comparatio editionum vetuſtiorum cum recentioribus contrarium teſtatur; nec 2. quia oſtendendum eſſet, Patrum editiones poſt reformationem corruptas eſſe. Mr. *de Sainjore* Biblioth. crit. T. I. 256. 259. 264.

Pag. 10. Opera SS. Patrum, *quæ ex Rob. Stephani officina græce prodierunt*, cæteras editiones *emendationis cura, & typorum nitore* facile vincunt.

Certe Stephanorum editiones græcæ laude dignæ ſunt, ſed libere dico, *recentiores Græcorum Patrum editiones*, ſaltem maximam partem, *illis præferendas* eſſe. *Idem* 264.

11. Patrum editiones *Frobenianæ* iure merito magni æſtimantur, utpote quæ *ſumma fide*, nec minori, pro ea ætate, *venuſtate* prodierunt.

Sint bonæ & venuſtæ, *non tamen præferendæ* poſterioribus. *Id.* 264.

16. Iameſius retulit, in Bibliotheca vaticana non paucos *pingendi artifices quotidie ali*; quorum erat, conciliorum acta, & antiquorum Patrum opera exſcribere, idque *literis vetuſtiſſimos codices, quantum fieri poterat, imitantibus.* Qua *mente id factum fuerit*, ipſi norunt.

Nihil hic mali ſubeſt; ſcriptorum enim illorum, qui *Scholaſtici* dicuntur, officium erat, revidere MSS. & libros ex iis imprimendos, eorumque caput erat *Morinus. Id.* 267.

Ibid. In editione Auguſtini veneta de A. 1584. dicitur: *Curavimus removeri ea omnia*, quæ fideli-

Hoc non intelligendum *reſpectu* textus ſancti doctoris, ſed *Summariorum* & *Scholiorum*,

um mentes hæretica pravitate poſſent inficere, aut a catholica & orthodoxa fide deviare.	quæ ad marginem erant præcedentium editionum. *Idem* 260.
Parte I. Hiſtor. liter p. 2. *Non adeo temere abiiciendum eſſe cenſeo* tam venerandæ vetuſtatis monumentum, h. e. epiſtolam chriſti ad Abgarum edeſſenum.	*Suppoſititiam* eſſe, evincere laborat Io. Chr. *Frauendorf* diſp. de hac Epiſtola contra Guil. Cave, habita Lipſiæ A. 1693.
Pag. 16. Fl. Ioſephus *anno Chriſti* 93. Romam petiit, cauſam ſacerdotum quorundam acturus.	*Fuit annus* 63. Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. l. IV. c. 7. p. 228.
17. Addit Hieronymus, (Dial. adv. Luciferian.) *balneum ſtatim corruens* Cerinthum *ruina ſubita oppreſſiſſe*.	*Nihil ibi de illa balnei ruina*. Thom. *Ittig* differt. de hæreſiarch. p. 155.
24. Quadratus, Epiſcopus athenienſis, *anno Chriſti* 123.	*Anno* 160. vel 170. *Frauendorf* diſp. prædictæ Corollar. V.
31. Theophili antiocheni librum contra Marcionem, craſſo ſatis errore, *adhuc extare ſcribit* Io. Conr. *Danhauerus* Chriſteid. act. I. p. 604.	*Dannhauerus* illud non aſſerit, ſed *verba* tantum *Hieronymi*, cuius ætate liber ille exſtabat, *allegat*, ipſumque Hieronymi locum indicat. *Ittig* de Hæreſiarchis p. 155.
57. Origenis *Homilia* in Exodum XII. a Rufino verſæ.	Sunt *numero* XIII.
58. XIIX. Homilias Origenis) græce ſub Cyrilli nomine edidit Balth. Corderius *Pariſiis* 1648.	*Antverpiæ*. Io. Alb. *Fabricius* B. gr. l. V. c. I. p. 217.
67. Gregorius Thaumaturgus ſtudiorum cauſa Alexandriam ſe contulit, mox Athenas, *deinde Berytum*, legum romanarum emporium celeberrimum.	A. C. 231. ſtudiorum cauſſa Berytum ſe conferre voluit, ſed incidens Cæſareæ Palæſtinæ in Origenem, *per octennium hoc uſus eſt doctore, antequam Berytum tenderet*. Iac. *Haſaus* de Berytenſi ICtor. acad. (in Conl. libr. rar. T. I. Faſc. V. p. 53.)
93. Viri clariſſimi (Henr. *Valeſii*,	Reſpice, quæſo, te ipſum, vir clariſſime,

uno loco, Hiſtoriam Euſebianam ante concilium nicænum, poſt paucas vero paginas; aliquot poſt illud annis abſolutam eſſe ſcribentis) ἀσυστασίας ſive *inconſtantiam merito miramur.*

riſſime, in eadem, qua hoc ſcribis, columna. Hæc enim tua ſunt verba: *Finivit* hanc hiſtoriam Euſebius in pace, Synodum nicænam immediate præcedente; *ſcripſit* vero non niſi poſt aliquot annos. Quod ſi dicis, hæc bene conſiſtere poſſe, idem etiam de ſe Valeſius affirmaverit.

94. Euſebii V. libri, videlicet II. ad Marcellum & III. de eccleſiaſt. theologia, cum verſione & notis Rich. Montacutii, libris *de Praeparat. euang.* Pariſiis A. 1628. editis ſubiuncti ſunt.

Sunt ſubiuncti libris *de Demonſtratione euangelica.* Phil. *Labbe* de ſcriptor. eccleſ. T. I. 307.

95. Fl. CONSTANTINUS *Britanniam* ortu ſuo nobilitaſſe dicitur.

Naiſum potius Daciæ mediterraneæ urbem. C. A. *Rupertus* in Beſoldi Synopſ. min. 378.

107. *In Bibliotheca Patrum* Tomo IV. p. 85. habentur, ſub Antonii, monachorum patris, nomine, *Sermonum libri duo.*

In Bibliotheca Patrum *unicum* tantum brevem Antonii Sermonem reperies de vanitate mundi & reſurrectione mortuorum. Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. vol. IIX. 345.

131. Prodierunt opera Epiphanii latine Baſileæ anno 1533. 1540.

Anno 1543. C. *Sagittar.* Introd. in Hiſt. eccleſ. P. I. 794.

132. Omnes alias Optati milevitani editiones ſuperat tum typorum elegantia, tum notarum fere omnium editarum mole *pariſienſis illa, quam Phil. Priorius adornavit* A. 1679.

Potius *Du Piniana* A. 1700. *Acta erud.* A. 1701. 193.

225. Plurima ſuadere videntur, *Commentarium in Canticum canticorum non eſſe Theodoriti.*

Aliter ſentit, atque evincere ſtudet Lud. El. *Du Pin* Novæ Bibl. autor. eccleſ. T. IV. p. 90. (in T. II. *Supplem. Act. erud.* 418.)

Digitized by Google

255. Victor cartenenſis ſcripſit *librum de poenitentia publica.*	Alii eum tribuunt *Victori tunnenſi.* At *Ruinartus* tamen ſtat a parte Cavii. *Gundlingiana* T. IV. 320.
359. *Amalarii* metenſis *Ecloga* in Canonem miſſæ, *Epiſtola* aliquot ad Epiſcopos, *Regula* ſeu inſtitutio canonicorum.	Hæc tria ſcripta *ſunt alterius.* Io. Gottfr. *Olearius* Biblioth. ſcript. eccleſ. P. I. 40.
376. Paſchaſius Radbertus A. 844. *præfecturam coenobii Corbeienſis* obtinuit.	Non niſi *Prioratum.* Io. *Letzner* Chron. corbei. E. Q 2.
414. De ætate Olympiodori, monachi græci, laborant eruditi, his illum ſæculo *quinto*, aliis nono, aliis undecimo collocantibus. Nos eum deponimus *ad annum* 990.	*Ad ſeculum ſextum* refertur a *Grabe* T. II. Spicileg. Patr. 245.
430. Teſtem profero ipſum Xiphilinum, *cuius verba a nemine quod ſciam antea animadverſa*, alibi a me prolata, hoc etiam loco deſcribere non gravabor.	*Ad eundem modum* loquitur *Kœnig* in B. V. & N. p. 877. qui decennio prius ſcripſerat, quam Cave. Vide & *Moller.* de homon. 528.
473. Helmoldus, *presbyter Lubecenſis, & canonicus prope Lubecam* Boſovienſis.	Fuit *presbyter eccleſiæ ruralis boſovienſis*, lacui ploenenſi conterminæ. Io *Moller* Introduct. in Hiſt. cimbr. 70. Io. Chriſt. *Nem* in Mantiſſa ad Deg. Whear. 130.
499. *Vincentii Bellovacenſis* Speculum morale.	I. G. Doctor ſorbonicus *alii iuniori* id tribuit. *Acta erud.* A. 1717. 257.
505. Inter XVII. Opuſcula *Bonaventuræ* ſunt *Pſalterium B. Mariæ* maius, & minus.	Illud *non eſt Bonaventuræ* Wolfg. *Mayer*, theologus baſileenſis, diſp. I. de vulnerib. eccl. rom. nec dum ſanatis p. 11. (apud Crenium Animadv. P. XIV. 9. 8.)
506. Bonaventura Brocardus, pa-	Bonav. Brocardus fuit *ſaxowveſtphalus*

tria *argentoratenſis*, monachus *Montis Sion.*	*phalus*, ab eoque *diverſus monachus ille Montis Sion.* I. G. *Olearius* P. I. 140.
In *Whartonii* Appendice ad I. Partem Cavii, p. 20. Nicephorus *Calliſtus.*	Nicephorus *Calliſti.*
P. 27. Inter ſcripta Nicephori Gregoræ eſt Paſſio *Cordati* Corinthii.	*Quadrati* corinthii Io. Alb. *Fabricius* B. gr. vol. VI. 346.
65. Henricus de Haſſia, ſeu de Langenſtein, vixit *anno* 1418. & obiit A. 1528.	Iam claruit ſcripſitque anno 1381.
68. Theodor. Engelhuſius, *eccleſiæ Hildesheimenſis Canonicus.*	*Preſbyter einbecenſis.* G. G. *Leibnitius* præf. in T. I. ſcriptor. rer. brunsv. 55.
84. Ambroſius Camaldulenſis obiit *valde grandævus.*	*Annos natus* 53. *Giorn. de Letter. d' Ital.* T. IX. 199.
101. Petrus Natalis, ſeu de Natalibus, claruit *anno* 1470. ſuperfuit *anno* 1482. Eiusdem eſt Catalogus *venetorum Senatorum* & geſtorum eorum.	Claruit *anno* 1370. ſuperfuit *anno* 1382. quo Catalogum ſuum *Sanctorum* ad finem perduxit. Eiusdem eſt Catalogus *venetorum Sanctorum*, & geſtorum eorum. *Idem* T. XVI. 459. 466.
103. *An Oporinus ediderit* Hiſtoriam Platinæ Mantuanam, haud invenio.	*Edidit Lambecius* Viennæ A. 1675.
106. Hermolaus Barbarus claruit anno 1480. *quadriennio* ante ſcribere exorſus. *Pater* (ob promotionem filii ad patriarchatum aquileienſem) *magiſtratu* exuitur, & in caſſum tentatis rebus omnibus *dolore animi abſumitur.* Hermolaus inopem Romæ vitam traduxit, donec *anno* 1494. *ætatis* ſuæ 59. plebeio exſtinctus morbo interiit.	*Sexennio* ante pater *obiit ſenex ſeptuagenarius, magnaque cum conſtantia* ſeſe præparavit ad mortem. Hermolaus autem *anno* 1493. *ætatis* 39. *Giornale de' Letter d' Ital.* T. XXIIX. 163. 242. 220.

Steph.

Pag. 108. Stephanus *Brulifer.*	Stephanus *Brulefer* (Brenneiſen.) Herm. *von der Hardt* in Memoria Stephani Bruleferi, celebrata A. 1718. 15. Octobris. p. 3.
115. Auguſtinus Patricius, *alius ab Auguſtino Patricio ſenenſi*, Epiſcopus Poientinus.	Eſt *unus idemque*, Auguſtinus Patricius de Piccolominibus, ſenenſis, epiſcopus *pientinus* & ilcinenſis. *Giorn.* T. XIIX. 341. 342.
In Rob. *Gerii* Append. ad Part. alteram, p. 314. Iac. Zenus, Epiſcopus patavinus, vir *utriusque Palladis* artibus inſtructus, & *tam militia* quam literis illuſtris, obiit *anno* MCCCCLXXVI.	Elogium a militiæ artibus videtur per errorem a *Caro o Zeno*, fratris Iacobi filio, transferri ad Iacobum. Iacobus autem obiit apoplexia *anno* 1481. *Idem* T. XIIX. 415. 417.

Guil. *Cave*, S. theol. D. & canonicus windeſorienſis, anglice ſcripſit tractatum de Chriſtianiſmo primitivo, diſſertationem de Regimine veteris eccleſiæ, Vitas Apoſtolorum, Apoſtolicos ſeu vitas Patrum primi, ſecundi, tertii & quarti ſæculi; latine Tabulas eccleſiaſticas, quibus ſcriptorum eccleſiaſticorum a Chriſto nato ad annum uſque 1517. patria, ordo, ætas & obitus breviter exhibentur, & Chartophylacem eccleſiaſticum, e quo, quod nimis brevis eſſet, præſens deinde opus formavit, ac vivere inter mortales deſiit A. 1713. æt. 84 Sunt quidem, qui præſens opus non adeo magni æſtimant, (ut *Sainjore* T. I. de la Biblioth. crit. c. 17. p. 255.) & varia in auctore notant: e. g. ut *Clericum* Biblioth. choiſ. T. IIX. 419. prætereaм, Io. *Moller* de Homon. p. 518. obſervat, Caveum ſæpe homonymos confundere; nec minus *Thomaſius* in Cautelis circa hiſt. eccleſ. notat, eum in Vitis Patrum, item in primo chriſtianiſmo, ſæpe papizare, affectibus indulgere, panegyriſtam agere, non hiſtoricum, atque in aliis, quaſi crimen, taxare, quod nævos Patrum non diſſimulaverint. p. 98. 104. 110. 143. Sed nec deſunt ei fautores ac laudatores inſignes: nam præſtantiſſimi *Actorum erudit.* collectores ad A. 1690 77. Hiſtoriam iſtam literariam, incomparabilem vocant eccleſiaſticæ eruditionis theſaurum, & A. 1699. 154. auctorem eius inter eruditos noſtræ ætatis, qui

de

de antiquitatibus eccleſiaſticis, ac in primis de notitia ſcriptorum eccleſiaſticorum præclare meruerunt, principem facile locum tenere, immo laudibus ſuis maiorem eſſe iudicant. *Pritius* in Introd. in lectionem N. T. p. 13. eundem rerum eccleſiaſticarum peritiſſimum appellat; &, ſi *Buddeo* credendum præfat. in Olearii Biblioth. ſcript. eccleſ. a. 2. ut omnium ille, qui ante ipſum in hoc argumento verſati ſunt, longe ſuperavit induſtriam, ita reliquis, qui poſt eum in idem ſe daturi eſſent, pauca reliquiſſe videtur, quæ non ab ipſomet iam ſint delibata. Atque hisce encomiaſtis accedunt Io. Alb. *Fabricius* præf. in librum V. Biblioth. gr. item in Biblioth. lat. 725. *Moller* de Homon. 428. & *Colerus* Prolegom. in Vitam G. Arnoldi 31.

Henr. *Wharton*, reverendiſſ. Archiepiſcopi cantuarienſis a ſacris domeſticis, dedit Notas atque Auctarium in Iac. Vſſerii Hiſtoriam dogmaticam controverſiæ de ſcripturis & ſacris vernaculis, Vitam Guil. Laudi, Hiſtoriam de epiſcopis & decanis londinenſibus, Angliamque ſacram, & obiit A. 1694. æt. 31. doctiſſimus, ex Io. Frid. *Mayeri* in Biblioth. bibl. p. 52. elogio, vitaque longiore digniſſimus iuvenis.

Rob. *Gerius*, Cavii ſocer doctiſſimus, (verba ſunt Collectorum *Actor, erud.* A. 1699. p. 161.) præterquam quod ſcriptores bene multos a Whartono prætermiſſos obſervavit, in eo præcipue aſſiduum ſe præſtitit, ut deliteſcentes paſſim in bibliothecarum forulis ineditos ſcriptorum illius ætatis fœtus indicaret, atque Conciliorum ſynopſin utriusque ſeculi ſcriptoribus ſubtexeret.

XXXV.

Thomæ HYDE Catalogus impreſſorum librorum bibliothecæ Bodleianæ in academia oxonienſi. Oxonii, e theatro Sheldoniano, (de quo vide *Benthem.* de ſtatu eccleſ. & ſchol. in Anglia p. 328.) 1674. Prius aliquis a Thoma *Iameſio* editus fuerat A. 1629. 4. ſed imperfectus; locupletior igitur hic eſt Hydeanus, opus novem annorum, a *Struvio* in Introd. p. 105. vocatus theſaurus locupletiſſimus. Sed neque hic adeo perfectus eſt, ut augeri nequeat: nunc excuditur cura & ſtudio Io. *Hudſoni*, diviſus in III. Tomos in folio, atque ſpes eſt, hanc editionem non modo copioſiorem fore, ſed etiam correctiorem, meliusque diſpoſitam, quam

priores. *Giorn.* de' Letter. d'Ital. T. XIIX. 401. Præſens hic diſpoſitus eſt ordine alphabetico ſecundum cognomina auctorum; quod tamen *Morhoſius* cum *Bailleto* factum mallet ſecundum ſeriem materiarum: in Præfatione autem rationem inſtituti ſui auctor pluribus deſcribit. Comparent etiam multæ icones, ut, Theatri sheldoniani, in fronte libri: Inſignium academiæ oxonienſis P. I. p. 1. Inſignium archiepiſcopi. 56. EDVARDI regis. 121. Walteri *de Merton*. 196. Guil. *de Wainflete*. 221. Thomæ *Pope*. 239. Nic. *Wadhami* & Dor. *Wadi*. 271. Guil. *Smithi* & Rich. *Suttoni*. 316. Thomæ *White*. 351. ELISABETHAE reginæ. 374. Thomæ *Tesdalli* & Rich. *Wightvvicke*. 381. Guil. *de Wikeham*. P. II, p. 1. Rob. *Eglesfeildi*. 15. Rob. *Flemmingi* & T. *Ro herhami*. 26. Ricardi *Fox*. 87. & Henr. *Chichley* 266. ſicut autem Thom. *Smith* Catalogum MSStorum bibliothecæ Cottonianæ A. 1696. in fol. dedit, de quo *Acta erud.* dicti anni p. 441. loquuntur, ita clariſſimo viro Eduardo *Bernardo*, & poſt eius fata ultimam manum imponenti Humfredo *Wanley* debemus Catalogos librorum manu ſcriptorum Angliæ & Hiberniæ, itidem Oxonii editos A. 1697. f. atque in *Actis erud* A. 1699. p. 225. recenſitos. Fatendum tamen, vitioſiſſime impreſſos eſſe. *Giorn* de' Letter. d' Ital. T. XXIIX. 401.

P. I. p. *6*. *Melch. Adami* Hiſtoria eccleſiæ Hamburgenſis & Bremenſis.	Eſt illa M. *Adami*, Bremenſis eccleſiæ circa annum 1072. canonici. Io. *Moller* de homon. 645.
Pag. 36. *Matthæus* Aquarius.	*Matthias* Aquarius. *Zeiſold* in Biblioth. Schrader. P. I. A a 5.
41. Aelii Ariſtidis Orationum tomi III. græce cum lat. verſione Canteri, *Pariſiis* 1604.	*Geneva.* I. G. *Krauſe* Animadv. in Bœcleri Bibliograph. crit. 840.
47. Rogeri Aſchami Epiſtolarum libri IV. cum aliquot poëmatis, cumque oratione de vita & obitu Aſchami per *E G*, Londini 1581. 8.	Per *Ed. Grant.*
58. *Lucæ Bacmeiſteri* Diſpp. theol. oppoſitæ Decretis Concilii Tridentini: & quæſtio, an Mini-	Hæc ſcripta ſunt *filii* cognominis. *Moller* de homon. 649.

Quid

ſtris verbi liceat fugere tempore peſtis?	
85. Betlemi *liber de Horis plantarum, & de Significat. triplicitatum ortus.*	Quid, ſi ſunt *partes Centiloquii? Placc.* de pſeudon. 126.
197. *Calebi Dalecampii* Annotationes ad Plinii Hiſtoriam naturalem.	Sunt *Iacobi Dalechampii.*
232. Ianus Nicius Erythræus. is eſt I. Nic. *Rusſi.*	*Rosſi.*
249. *Octav.* Ferrarius. Clavis philoſophiæ peripatet. Epiſtola de cryptica vet. philoſophor. diſciplina. De Origine Romanorum. *De re veſtiaria Libri III.*	Sunt *Octaviani* Ferrarii. Sed libri de Re veſtiaria auctorem habent *Octavium* Ferrarium.
266. Andr. FRICIVS Modrevius.	And. MODREVIVS. Ita hoc nomen, omiſſo Fricio, effert *Satrovolſcius* in Centur. ſcriptor. polon. p. 81. Vt adeo cognomen viri fuerit *Modrevius*, non Fricius.
272. *Guil.* Gailkircheri Quadriga æternitatis, carmine, cum iconibus.	Ille autem in dedicatione eam tribuit *patri* ſuo. *Biblioth. Schrader.* P. I. Y 7.
318. *Hadrianus Caſtellenſis* cornetanus, tit. S. Chryſogoni Presb. Card. *Hadrianus* VI. Papa.	*Eſt unus idemque. Morhof* Polyh. T. I. lib. 4. c. 9. n. 20.
424. Malchi *Philadelphenſis* Vita Pythagoræ.	Eſt Malchi *tyrii.* I. A. *Fabricius* Bibl. gr. lib. IV. 183.
439. Hiſtoire des regnes de Henry III. Henry IV. & Louïs XIII. en 2. tomes. Montbeliard 1625. 8.	Editio *in octavo* eſt incompleta. Prodiit autem Pariſiis A. 1631. f. II. tomis.
463. *Henr. Molleri* Carmen in nuptias Dav. Chytræi.	Hoc non fuerit Henr. Molleri, theologi wittebergenſis, ſed *rectoris ſcholæ dantiſcanæ*, qui

felix

	felix erat poëta. *Moller* de homon. 703.
P. II. 54. Philo iudæus *de Genealogia Chriſti.*	Videtur eſſe *Breviarium temporum.* I. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. l. 4. c. 4. p. 116.
Pag. 80. Non bene liquet, an *Proſper Aquitan.* & *Proſper Tyro* ſint diverſi.	Eſt unus idemque, *Tiro Proſper*, natus in Aquitania. I. F. *Mayer* de ſcript. anon. & pſeudon. 93.
138. Ioh. SARIVS Zamoſcius.	*Io. Sarius* ZAMOSCIVS.
144. Chriſtoph. Scheurlius, *al. Kreſſi.*	Quid Scheurlio cum Kreſſiis? Sunt duæ diſtinctæ Patriciorum familiæ, Noribergæ florentes.
232. *Vetus Vigellus.*	Id eſt, Nigellus *Wirecker*, *Plac.* de pſeudon. 607.
235. *Vincentii Hiſpani* ſermones. *Vincentius*, ord. Prædicatorum, de vita ſpirituali.	Eſt *unus auctor*, Vincentius *Ferrarius.*
241. *Gerardi* Voſſii Notæ ad Vell. Paterculum.	Sunt *Gerardi iunioris*, nepotis videlicet Gerardi Ioannis. *Moller* de homon. 729.
Io. Gerard. VOSSIVS, dedit *Verſionem & Scholia* ad opera Gregorii Thaumaturgi, & *Miſcellanea aliquot* Patrum Græcorum & Latinorum cum Notis.	*Gerardus Ioannes* VOSSIVS. Verſio autem & Scholia illa, nec non Miſcellanea ſunt *Gerardi Voſſii.*

Thomas *Bodleius*, Exonia-anglus, ſub MARIAE regimine cum parentibus adoleſcens in exilium abiit, & annos natus XII. idoneus reputatus eſt, qui profeſſores Geneuæ docentes, *Chevalerium*, *Calvinum* & *Bezam* audiret. Poſtea, quum imperante ELISABETHA parentes in Angliam rediiſſent, Laur. *Humfredi* informatione per quadriennium uſus eſt, ſuſceptoque Baccalaurei in artibus gradu græcæ linguæ in aula publica collegii Mertonenſis, cuius erat ſocius, prælectiones inſtituit. Artium magiſter factus procuratorem

ratorem egit, annosque V. continuos in ſtudio variarum artium & ſcientiarum transegit, inde, poſt quadriennem in Gallia, Italia, & Germania peregrinationem patriæ redditus, & Reginæ ſomatophylax conſtitutus, Equitisque aurati ſplendore fulgens, ab ea diverſis vicibus legatus miſſus eſt in Germaniam, Galliam & Provincias Belgii fœderatas; ac poſtea iterum ablegatus fuiſſet, niſi vitam privatam publicæ, & ſtudia, eorumque promotionem aulicis præferre negotiis maluiſſet. Neque enim in otio vixit, poſtquam a publicis receſſit muneribus, ſed bibliothecam univerſitatis oxonienſis, miſere tunc deſertam, reficere ſtuduit, atque ædificio pro ea aptato ſatis ſplendido, ante obitum, qui ſecutus eſt anno 1612, legibus eam prudentiſſimis munivit, ampliſque locupletavit reditibus. Ad hanc bibliothecam acceſſerunt & aliorum libri, videlicet Guil. *Herberti*, Kenelmi *Digbyi*, Guil. *Laudi*, & Io. *Seldeni*. Vide *Acta erud.* A. 1699. 228. item A. 1702. 284. 285. & *Benthem.* de ſtatu eccleſ. & ſcholar. anglican. p. 320.

Thom. *Hyde*, bibliothecæ Bodleianæ quintus ab eius ortu præfectus, atque orientalium linguarum peritiſſimus, immo ebrææ & arabicæ linguæ in academia oxonienſi profeſſor, ſcripſit etiam de Ludis orientalibus, de Religione turcica, item Notas ad R. Abrahami Perizol Itinera mundi, & Hiſtoriam religionis veterum Perſarum, præmature defunctus A. 1703. atque a Io. *Mollero* elogio viri πολυμαθεςάτȣ cohoneſtatus, in lib. de homon. p. 171.

XXXVI.

PLATONIS Opera omnia, quæ exſtant, Marſilio *Ficino* interprete, quippe qui græcum textum cum emendatioribus exemplaribus contulit, & latinam interpretationem repurgavit, argumentisque perpetuis & commentariis opus illuſtravit. Lugduni 1590. Hæc editio, & Francofurtenſis de A. 1602. ſunt optimæ, longeque præferendæ Serranianæ, quæ Pariſiis prodiit A. 1578. Præmiſſa eſt Platonis vita, auctore *Diogene Laërtio.* Libri autem Platonis, eo ordine collocati, quo in hoc opere comparent, ſunt ſequentes: 1) *Hipparchus*, ſive de lucri cupiditate dialogus moralis. p. 1. In quo Socrates cum Hipparcho, iuvene athenienſi, unde dialogo nomen, colloquens, docet, quemlibet lucripetam lucro, velut bono alicui, inhiare, ſed illud demum laudandum eſſe lucri ſtudium,

quod non falſam lucri ſpeciem amplectatur, ſed eiusmodi lucrum quærat, quod vere ſit utile ad ſummum bonum, tanquam finem obtinendum. 2) *Amatores*, Ἐραϛαὶ, (apud *Laërtium* autem, & ipſo in dialogo legitur Ἀντεραϛαὶ, Riuales) moralis, p. 4. De philoſophia, quod non ſit proletaria cognitio variarum artium, ſed cognitio divinorum, & gubernatio humanorum: ad illam conducere ſapientiam, ad hanc prudentiam & iuſtitiam. 3) *Theages*, ſive de ſapientia, obſtetricius. p. 7. Quo Socrates Demadoco eiusque filio Theagæ, in diſciplinam ſibi tradendo, oſtendit, ſapientiam eſſe rem omnium præclariſſimam, atque in hoc verſari, ut ſocietas generis humani contineatur rationibus & inſtitutis iuſti & moderati imperii, atque adeo evitentur intemperies, hominum peſtes; iam vero illam quidem civilem ſapientiam diſci ſapientum hominum uſu & conſuetudine; veram tamen efficacemque illius conſequendæ rationem pendere a Deo, qui unus efficiat, ut illa etiam hominum prudentum conſuetudo poſſit eſſe fructuoſa. 4) *Meno*, de virtute, tentativus ſive exploratorius. p. 12. Socrates hoc dialogo docet, quid & quotuplex ſit virtus, nullamque earum ſuccedere, niſi divini efficacia numinis acceſſerit, qua nimirum homines virtute inſtruantur. 5) *Alcibiades primus*, de natura humana, obſtetricius. p. 25. Nimirum in perſona Alcibiadis humanæ naturæ vitia eorumque remedia, quorum illa ſunt Negligentia, Ignorantia & Arrogantia, hæc, Cura noſtri & Seria cognitio, oſtenduntur. Curam noſtri in eo verſari, ut maximam diligentiam adhibeamus in nobis excolendis, id eſt, animo noſtro, quem vere nos ipſos cenſere debeamus, non vero inutilem operam in alienis, corpore videlicet, & iis, quæ ad corpus pertinent, e. g. robore, diuitiis, cum corpus ſit inſtrumentum animi, id eſt, non ipſe homo, ſed id, quo homo utitur, hæc autem ſint plane extra hominem. Seriam vero noſtri cognitionem eo ſpectare, ut pudeat nos arrogantiæ noſtræ, cum nihili ſimus, ſi bene nos norimus: tum ut ab uno Deo pendeamus, qui ſit verum & ſolidum felicitatis noſtræ firmamentum, & illa proinde remedia reddat in hominibus efficacia. Pietatem igitur in primis commendari, ut quæ honeſtæ ac beatæ vitæ, ſive in privatis perſonis, ſive in Rep. caput exiſtat. 6) *Alcibiades ſecundus*, de precatione. p. 38. A non nullis quidem *Xenophonti* tribuitur; (vide *Placcium* de Anon. 511. & I. A. *Fabricium* B. gr. lib. 3. c. 1. p. 15.) ſed *Laërtius* e Thraſyllo omnino Platoni vindicat

dicat. Scilicet Alcibiadem ad ſacrificium proficiſcentem monet Socrates, difficile & periculoſum eſſe Deum precari, cum ſæpe homines, dum arbitrantur ſe bona a Deo petere, mala petant, quia ignorent ea, quæ noſſe & neceſſarium ſit & utile. Huius ignorantiæ quædam profert remedia, non ut doceat, quæ ſit legitima precatio, ſed ut minus abſurde, minorique cum periculo homines Deum precentur. 7) *Minos*, ſive de lege, politicus. p. 44. Eſt hic dialogus velut introductio in libros de Rep. in quo exponitur, quid lex ſit, quæ eius origo, quis uſus & finis, defenditurque Minos, celebris ille legislator, quem alii tanquam tyrannicum & violentum deſcribant. 8) *Euthyphro*, de ſanctitate, explorandi cauſſa inſtitutus. p. 47. Eſt falſæ religionis, id eſt, ſuperſtitionum in cultu ethnicorum divino, refutatio, ex ore hominis ethnici, qui tamen & ipſe veram religionem ignoravit, quamvis religionem ſtatueret verum ſolidumque, & univerſæ vitæ, ac ſocietatis humanæ fundamentum. 9) *Parmenides*, ſive de ideis, p. 54. Parmenidis, celeberrimi philoſophi pythagorei, ſententia de ideis explicatur; nec loquitur in hoc ſermone Socrates, ſed auditor eſt, & res iam pridem acta commemoratur: ut non tam ſuam, quam alienam ſententiam Plato voluiſſe commonſtrare videatur; quamquam a Parmenide non omnino diſſenſerit. Intendit autem Parmenides generatim hoc aſſerere, quod unum omnium principium ſit, eoque poſito ponantur omnia, ſublato autem interimantur. Notandum etiam, in hoc dialogo per *unum* intelligi Pythagoreorum quamque ſubſtantiam a materia penitus abſolutam, ut Deum, Mentem; per *aliud* autem & *alia*, tam materiam, quam illa, quæ in materia fiunt. 10) *Philebus*, de ſummo bono. p. 72. Vbi Socrates docet, humanam felicitatem per ſe & ſeorſum neque in voluptate conſiſtere, neque in ſapientia, ſed in utriusque communicatione cum τω αυταγαθω ſive ſummo bono, videlicet Deo. 11) *Hippias maior*, de pulchro, ad Sophiſtarum nænias evertendas. p. 95. Socrates non tam hic laborat oſtendere, quid pulchrum ſit, quam quid non ſit, videlicet non pulchram virginem, nec aurum, nec corpore bene valere, nec divitem & honoratum eſſe, nec ſenem mori, nec ſepeliri a filiis, nec ſepeliſſe parentes, nec cetera huiusmodi. 12) *Lyſis*, de amicitia, obſtetricius. p. 106. In hoc dialogo traditur diſcrimen veræ amicitiæ a falſa, atque illius conciliatorem eſſe Deum ipſum, neque illam reperiri, niſi inter

inter bonos. *Laërtius* lib. 3. ſegm. 35. narrat, Socratem, cum Platonis Lyſidem audiſſet recitari, *Proh dii immortales*, dixiſſe, *quam multa de me mentitur adoleſcens!* ſcripſiſſe quippe non pauca virum illum, quæ Socrates non dixit. 13) *Theætetus* de ſcientia, exploratorius. p. 114. Non autem oſtenditur Theæteto adoleſcenti vera ſcientia in hoc dialogo, ſed falſæ Sophiſtarum de ſcientia opiniones refutantur. 14) *Io*, ſive de poëtico charactere, vel de poëtarum exponendorum ratione, ad orationem ſive rationem ſpectans. p. 143. Philoſophus docet, nec Poëticam ipſam, nec eius interpretandæ vim & facultatem, artis cuiusdam principio & induſtria conſtare, ſed impetum eſſe quendam, ſive divinum furorem, quo & poëtæ, & ipſorum interpretes rapiantur. Apud *Athenæum* lib. XI. perſtringitur Plato, quod in hoc dialogo & poëtis & aliis viris non paucis, per populi præcipue ſuffragia ad honores evectis, ex invidia detrahat. 15) *Sophiſta*, de eo quod eſt, ad rationem ſive orationem ſpectans. p. 148. De ente hic agitur, ut evincatur, Sophiſtam eſſe imaginarium artificem, qui in falſarum rerum commentis verſetur, id eſt, ea, quæ minime ſunt, doceat, tanquam vera, atque illo modo hominum animos falſis opinionibus irretiat atque involvat. 16) *Politicus*, de regno, ad orationem ſeu rationem ſpectans. p. 169. Summa huius dialogi eſt, Politicam eſſe ſcientiam ſeu diſciplinam ad hoc inſtitutam, ut regat cœtum & frequentiam hominum: huius ſcientiæ cuſtodem eſſe Regem ſeu paſtorem populorum, eumque debere ingenio eſſe ad imperandum apto, neque eius imperium infinitum, ut pro arbitratu quiuvis agat ſed oportere pie, iuſte, ſapienter imperare, ex legum præſcripto, habitaque rerum, perſonarum, locorum & temporum ratione, legum mentem finemque moderari. 17) *Protagoras*, de Sophiſtis, ad oſtentationem comparatus. p. 192. Agitur hic contra inanes Sophiſtarum, qualis Protagoras erat, ſpeculationes, atque oſtenditur, virtutem non poſſe doceri aut diſci, ſed eſſe boni ac veræ voluptatis ſcientiam divinitus datam. Ceterum hæc dantur documenta: Sapientiā non eſſe nudam aut imaginariam rerum cognitionem, aut quæ perperam & vitioſe agat: Non eſſe quidquam iucundum, quod non ſit bonum: Veræ ſcientiæ caput eſſe, ut vitam ex virtute componamus: Adulterinæ & fucatæ ſcientiæ notam eſſe, quum verba tantum adhibentur, nulla utilitas ad vitam bene agendam redit. *Athenæus* lib. XI. refert, Protagoram lecto hoc dialogo

dialogo dixiſſe: *Platonem optime noviſſe ιαμβιζειν* i. e. *criminari.* 18) *Euthydemus*, ſive contentioſus. p. 214. Hic dialogus eiusdem ac prior eſt argumenti, ita ut Sophiſtarum vanitates detegantur, negetur virtutem doceri poſſe, & doceatur, Sophiſtarum odium atque invidiam non debere transferri ad veram philoſophiam, quæ certo ſolidoque utilis cognitionis fructu ſatis ſe tueatur adverſus omnes omnium Sophiſtarum impoſturas; nec boni rationem habere divitias, libertatem, eruditionem, honores, potentiam, immortalitatem, ſed ſapientiam recte his utendi. 19) *Hippias minor*, de mendacio, ad evertendum comparatus. p. 229. Generalis theſis eſt eadem, quæ duorum præcedentium dialogorum, ſpecialis autem de præpoſtero Sophiſtarum in diſputando more & in ipſa materia, & in illius explicandæ modo: Hippiam enim ſophiſtam Plato loquentem introducit nihil non arrogantiſſime ſibi tribuentem, eumque ut irritet, contendit, Achillem eſſe deteriorem Vlyſſe; hinc tranſit ad ſermonem de mendacio, oſtendens, ex eius doctrina ſequi, nullum inter mendacem & veri ſtudioſum eſſe diſcrimen, & minus peccare, qui mala ſciens ac prudens faciat, quam qui invitus. 20) *Charmides*, de temperantia vel modeſtia, tentativus. p. 235. Fingitur dialogus hic cum Charmide adoleſcente & Critia habitus poſt pugnam ad Potidæam, in quo diſſeritur de temperantia, eiusque variæ deſcriptiones adferuntur, ſed nulla definitio. Hæc tamen doctrina poteſt elici, temperantiam per omnes vitæ partes late patere, rerum cognitionem opportuno & fructuoſo iudicio munire, ne ſit inefficax quædam & inanis theoria, ipſam denique in actione totam verſari, colendamque ab iis, qui cupiant vitam traducere felicem. Sunt & hic dialectica quædam theoremata: Non eſſe, quis dicat, ſed *quid dicatur*, attendendum: *Artibus* certa eſſe & definita ſubiecta, in quibus verſentur: Non dari huiusmodi ſcientiam, quæ proprie dicatur *ſcientia ſcientiarum*, id eſt, quæ per ſe & vera omnium ſcientiarum ſubiecta & fines regat; cum unaquæque ſcientia ſuis ſe principiis tueatur. 21) *Laches*, de fortitudine, obſtetricius. p. 245. Agitur quidem de fortitudine in præſente dialogo, non tamen hic eſt primarius eius finis, ſed oſtendere, civiles ſive politicos, ignorare veram inſtituendæ iuventutis rationem, quippe quæ non conſiſtat in externis exercitationibus, veluti armorum tractandorum, rei equeſtris, aliarumque huiusmodi rerum peritia, ſed in vir-

virtute, quæ fons & caput ſit veræ inſtitutionis. 22) *Clitopho.* exhortatorius. p. 255. Eſt imperfectus, pro platonico tamen agnoſcitur a *Laërtio* lib. 3. ſegm. 50. Atque in eo prædictus Clitopho, Ariſtonymi filius, rogatus a Socrate, cur Thraſymachum præferat, reſpondet, ſe quidem ab ipſo, videlicet Socrate, præclaras ad virtutem exhortationes, ſed nullam eius definitionem, neque etiam modum feliciter in ea progrediendi audiviſſe: hoc igitur ſi vel ignoraret Socrates, vel docere nollet, merito ſe ad Thraſymachum, aut alium quemcunque diſcendi cauſſa accedere. Et hic abrumpitur ſermo, nec, quid Socrates reſponderit, additur. 23) *Cratylus*, de recta nominum ratione, ad orationem ſive rationem ſpectans. p. 257. Diſputatur, utrum nomina rebus impoſita fuerint a natura, an ex hominum pactis & conventis? quorum illud *Hermogenes* aſſerit, Parmenidis & Pythogoreorum cultor, hoc *Cratylus*, ſectator Heracliti; in cuius ſententiam *Socrates* quoque inclinare videtur. Ceterum Aegid. *Menagius*, teſte I. Alb. *Fabricio* B. gr. l. 3. c. 1. p. 11. obſervat, Platonem in etymologiis non raro infeliciter verſatum eſſe. 24) *Gorgias*, de rhetorica, refutandi ſive evertendi cauſa inſtitutus. p. 281. Damnatur hic Rhetorica, non omnis, ſed ea, quæ a Sophiſtis tradebatur, ut ars perſuadendi in foro, cum potius rhetorica ad bonum & iuſtum finem adhiberi, & cum virtute coniuncta eſſe debeat. Clauditur hic dialogus inſigni deſcriptione iudicii divini, cui poſt mortem anima cuiusque hominis ſubiiciatur. *Ariſtides* ei oppoſuit Orationes ſuas platonicas, & Hier. *Cardanus* Antigorgiam. 25) Convivium de amore, metaphyſicus, ſiue theologicus. p. 315. Convivæ ſunt duo de triginta, qui inter ſe diſputant de amore, (unde & inſcriptio nata; quamquam *Lambecius* lib. VII. de Biblioth. vindobon. c. 2. verum titulum eſſe περι αγαθȣ *de bono*, contendat) atque evincitur, amorem per ſe nec bonum, nec malum eſſe; bonum autem reddi, ſi feratur in bona ac divina. *Diophanes* ſcripſit Defenſionem Alcibiadis, contra hunc dialogum; nec alio conſilio Plato crebram turpiſſimæ παιδεραστιας mentionem videtur feciſſe, quam ut eam deteſtandam commonſtraret; ſicut in primo νομοθεσιας flagitium illud abominatur, & το παρα φυσιν τολμημα vocat. 26) *Phædrus*, de pulchro. p. 336. Diſputatio hæc Socratem inter & Phædrum, eſt, veluti prior, tota myſtica, & argumentum illi adfine com-

plecti-

plectitur: utraque enim de amore agit, ſed in varium tamen finem; illa quippe amoris naturam explicat, hæc illius paſſiones, inter quas præſtantiſſima & efficaciſſima eſt pulchritudinis appetitio. Sed quoniam in hac appetitione varie ab hominibus peccari ſolet, rerum umbras, non veritatem perſequentibus, iccirco accuratius diſſeritur de vera pulchritudine, doceturque, eam eſſe rationem, qua cum Deo homo coniungitur; rationis autem interpretem eſſe orationem. Videndum igitur, ne vera illa pulchritudo impotenti cupiditatum & libidinum intemperie perfœdetur. Hunc dialogum dicit *Laërtius* fuiſſe primum, quem Plato ſcripſit, & *Dicaarchus* apud illum reprehendit dicendi characterem, ut φορτικὸν ſive vehementiorem; non nullas etiam deſcriptiones, ut alienas & ſupervacuas, taxat *Plutarchus* in Erotico. Non tamen anachroniſmi accuſari Plato poterit, quod Phædrum, qui Socratis ætate non erat vivus, cum Socrate colloquentem ſiſtit, quum id non ex errore, ſed ſtudio & conſilio faciat. 27) *Apologia Socratis*, ad mores pertinens. p. 358. Scripta eſt a Platone nomine Socratis ad Iudices athenienſes contra accuſationem Anyti, Meliti, & Lyconis, criminantium, Socratem curioſius inveſtigare ea, quæ ſub terra & in cœlo ſunt, & ſublimiorem quandam ſcientiam alios docere. Neque vero hæc Apologia eadem eſt, quæ *Polycratis*, quippe quæ pluribus poſt Socratis mortem annis ſcripta fuit. 28) *Crito*, de eo quod agendum eſt, moralis. p. 369. Erat Crito intimus Socratis, qui eum in carcere inviſens, hortatur ut ſe inde patiatur educi amicorum opera; ſed Socrates negat ſe id prius permiſſurum, quam certis ſibi conſtet argumentis, an recte fieri poſſit. Ceterum docet, vulgi opiniones eſſe contemnendas, calamitates ferendas patienter, inimicos non ulciſcendos, animoque oportere eſſe erecto ad ſola honeſta & æterna. 29) *Phædo*, de animo, partim moralis, partim theologicus ſeu metaphyſicus. p. 375. A Phædone in hoc colloquio refertur, Socratem eo die, quo veneno hauſto in carcere extinctus eſt, multis hominibus præſentibus diſſeruiſſe de morte contemnenda, & animi immortalitate. At Phædo tamen, uti *Athenæus* lib. XI. ſcribit, lecto hoc dialogo negavit ſe ea dixiſſe, quæ Plato ſub eius perſona in medium producit. 30) *Menexenus*, ſive funebris oratio, moralis. p. 402. Orationem hoc in dialogo contentam, qua laudantur illi, qui

 pro

pro ſalute patriæ pericula mortemque intrepide ſubiverunt, compoſuit *Aſpaſia*, rhetoricæ informatrix, *Pericles* autem dixit, & *Menexenus* repetit. Atque hæc oratio ita fuit probata, ut quotannis in panegyri Athenis recitaretur. 31) *De Rep.* ſive *de iuſto* libri X. politicus. p. 409. Docetur in iis, qua ratione opportune ac fructuoſe conſtituenda ſit Reſp. & quibus eam legibus munire conſentaneum, ut hominibus conſtet vera ratio ſocietatis colendæ. *Cren.* Animadv. P. IX. 227. Epitomen horum librorum fecit *Theophraſtus*, ſed quæ, temporum iniuria, ut *Ciceronis* de Rep. VI. libri, e Platone magnam partem repetiti, amiſſa eſt. Ea, quæ Ariſtoteles adverſus Platonis Remp. ſcripſit, ad examen revocavit *Eubulus*: legenda quoque eſt Vberti *Folieta* Diatriba, Romæ edita A. 1574. & repetita in Tomo I. Theſauri antiquitatum rom. Græviani. *Axiothea* autem philoſopha, lecto uno illorum libro, tanto philoſophiæ ſtudio inflammata fuit, ut Athenas proficiſceretur, ſumtaque virili veſte Platonem auſcultaret. *Schurzfleiſchius* tamen Epp. ſelect. p. 276. non dubitat ſcribere, Platonem in libris ſuis de Rep. nihil niſi ideas & nomen Dei ingeminare, ut vix bene operam poſuerit *Foxius* hiſpalenſis, quod eum annotationibus illuſtraverit. 32) *Timæus*, ſive de natura, vel univerſitate, phyſicus. p. 522. Diſſeritur de rerum natura, id eſt, de univerſi creatione, cauſis & facultatibus, contra ſententiam de mundi æternitate, ac præterea ſingulatim agitur de homine, omnium animantium præſtantiſſimo. Nomen hic dialogus habet ab uno collocutorum, *Timæo*, philoſopho, quem Plato in Italia docentem audiverat. Exſtat libellus eius de anima mundi i. e. natura, dorice ſcriptus, atque hic ſubiunctus p. 553. e quo, iuxta *Timonis* ſillographi ſententiam, præſens colloquium fuit concinnatum. Vide etiam *Cren.* diſſert. II. de furib. librar. §. 62. Eſtque hic dialogus, in primis ob numerorum harmonicorum rationem, unde proverbium natum, *Numeri platonici*, ſi de re obſcura ſermo eſt, omnium obſcuriſſimus, ideoque plurimos nactus interpretes græcos, quorum tamen ſcripta periere. 33) *Critias* ſive *Atlanticus*. Eſt hic dialogus Timæi appendix, in quo fit primævi ſæculi commemoratio; ſpeciatim autem agitur de Athenienſibus, qui ſeſe αὐτοχθονας eſſe gloriabantur, deque Atlantide, quam Olaus *Rudbeckius* Sveoniam, alii Americam eſſe interpretantur. Neque vero ille abſolutus eſt, ſed

ſed ob intervenientem Platonis mortem imperfectus relictus, & tota eius narratio ex Aegyptiorum monumentis, qui præ ceteris nationibus antiquitatis ius atque dignitatem ſibi arrogabant, depromtus videtur. 34) *De legibus* libri XII. In quibus ſermo eſt de legum cauſſa, ſubiecto, origine, & præfationibus ſeu proœmiis, de animi cultu, magiſtratuum creatione, matrimonio, liberorum educatione, religione, iudiciis, & pactis ſive contractibus. Libri hi, quorum diuiſio non eſt a Platone, ſed Phil. *Opuntio*, ſeorſum prodiere cum notis Edm. *Maſſey*, Cantabrigiæ A. 1713. 8. de quo vide *Acta erud.* A. 1714. 453. Sunt, qui eos, eorumve auctorem reprehendunt, & quidem *Athenæus* lib. XI. in fine p. 508. quod Plato leges ſcripſerit hominibus, non quales ſunt, ſed quales ipſe ſibimet finxerit; L. Ann. *Seneca* Ep. 94. p. 394. quod legibus adiecta ſint principia, ſive præfationes; *Georgius* trapezuntius in Comparatione Ariſtotelis & Platonis; alii, quod legem tulerit de communione uxorum: ſed obſervandum, Platonem conſideraſſe homines, quales eſſe debeant, ſimulque philoſophi partibus fungi voluiſſe, cardinalem *Beſſarionem* legum platonicarum defenſionem ſuſcepiſſe libro peculiari contra Platonis calumniatorem, & legem de communione uxorum purgari ab eodem *Beſſarione* lib. IV. c. 3. *Moſellano* ad Gellii XVIII. 2. Liv. *Galante* in Comparat. theol. chriſtianæ cum platonica, lib. I. & *Cotelerio* ad PP. appoſtolic. p. 582. Quibus adde *Crenium* Animadverſ. P. IX. 227. 35) *Epinomis*, ſive Philoſophus, dialogus prioris operis decimus tertius. p. 697. In quo oſtenditur, omnem legum vim & efficaciam, ac proinde Reip. utilitatem, cuius cauſſa illæ inſtituuntur, a Deo, tum rerum omnium, tum humanæ ſocietatis auctore & conſervatore, plane pendere. Cum autem leges nullo modo prodeſſe poſſint, niſi optimi & ſapientiſſimi earum curam habeant, ac prouideant, ut ſerventur, ideo & de ſapientia verba fiunt, & quænam ſit, quæque illius comparandæ ratio & via, luculenter docetur. *Suidas* tradit, Philoſophum opus de Legibus in XII. libros diſtribuiſſe, & XIIIum h. e. Epinomidem de ſuo addidiſſe. Sed quis ille philoſophus? an voluit dicere, *Philippus Opuntius?* 36) Platonis *Epiſtolæ* XIII. p. 105. Plato in hiſce Epiſtolis ſolet præfigere votum verbo *ευ πϱαττειν*; ut alii *χαιϱειν*, vel *ευ διαγειν*, vel *υγιαινειν*, vel *ευλογειν*. Mer. *Caſaubon.* in Notis ad Diog. Laërt. lib. III. ſegm. 61. 37) Dialogi, qui pro no-

nothis habentur, & quidem (1) *Axiochus*, ſive de contemnenda morte. p. 728. Putatur eſſe *Aeſchinis* ſocratici; Marſil. autem *Ficinus* tribuit Xenocrati platonico. Vide *Placcium* de pſeudon. 511. (2) De *iuſto*. p. 732. Traditur quid ſit. Quamquam Iſidorus peluſiota l. 4. ep. 91. ſcribat, Platonem plures compoſuiſſe dialogos, quibus conetur demonſtrare, quid ſit iuſtitia; neque tamen quid perſpicui proferre ſciuiſſe. (3) *De virtute*, an doceri poſſit. p. 734. Hic dialogus eſt compendium Menonis, & *Aeſchini* tanquam auctori tribuitur, contendenti, virtutem neque natura, neque diſciplina parari, ſed Dei dono ineſſe illis, qui ea præditi ſint. *Placc*. 511. (4) *Demodocus*, ſiue de conſilio dando. p. 735. Monſtratur, quinam ad conſilium dandum idonei, & fide digni ſint habendi. (5) *Siſyphus*, vel de conſultando. p. 739. Traditur eſſe *Simonis*. (6) *Eryxias*, vel *Eraſiſtratus*, de divitiis, videlicet veris & falſis. p. 741. A *Suida* refertur ad *Aeſchinem* ſocraticum. Inſcribitur autem modo Eryxias, modo Eraſiſtratus, quia hi duo cum Socrate fabulantes introducuntur. *Placc*. 712. (7) *Definitiones*. p. 748. Collectæ ex Platone a *Speuſippo*, eius ſororio. *Placc*. 711. (8) Particula Timæi Platonis, a M. Tullio converſa. p. 751. 37) Marſ. *Ficini* in Platonis libros argumenta & commentaria. p. 754. Atque hæc hactenus pluribus recenſere voluimus, ſecuti Marſil. *Ficinum* in Summis, & Io. Alb. *Fabricium* Biblioth. gr. l. 3. c. 1. ut plenius conſtaret, quidnam contineatur in eximii Platonis præſtantiſſimis atque utiliſſimis operibus.

Plato, Ariſtonis filius, natus in pago athenienſi Colytto, anno ante Chriſti adventum 423, primum athleticæ, pictoriæ, muſicæ & poëſi operam dedit, deinde autem annum agens viceſimum coepit audire Socratem philoſophum, ab eodem, aut Ariſtone argivo palæſtrita dictus *Plato*, dubium, ob humerorum ne, pectoris, frontisve latitudinem, an ob bonam corporis habitudinem, vel ob copioſum atque apertum dicendi genus, ab aliis Platonibus probe diſtinguendus, & Socrate defuncto ſectatus eſt *Cratylum*, Heracliti diſcipulum, & *Hermogenem* Parmenidis philoſophiam tuentem, natusque duo de triginta annos varias regiones adiit, & *Euclidem* megarenſem, *Theodorum* mathematicum, atque e Pythagoricis *Archytam*, *Philolaum*, *Eurytum*, *Timaeum* locrum, *Echecratem*, *Acrionem* aliosque, immo & Aegypti prophetas, eo tempore, quo Ebræi denuo

nuo patria pulſi, Perſis dominantibus, in Aegypto degebant, docentes attendit, indeque reverſus Deliis ſenſum oraculi, delicam aram cubica ratione duplicare iubentis, expoſuit, Siciliam varia ter fortuna adiit, Remp. gerere noluit, conſiliis tamen Dioni aliisque viris principibus fidem atque induſtriam probavit ſuam, Deo gratias, ut aiunt, egit, quod homo, non beſtia, quod Athenis, & quod tempore Socratis natus eſſet, ab uxore & congreſſu muliebri abſtinuit, neque in urbe vixit, tandemque, cum in numero longævorum eſſet, ſupremum diem obiit anno 1. Olympiadis CVIII. annum ætatis agens 81. *Diog.* laërt. lib. III. Io. Alb. *Fabricius* B. gr. l. 3. c. 1. *Kœnig* 647. Io. *Moller* de homon. 773. Dictio eius erat ſuavis & peramoena, adeo ut ferretur, Iovem ipſum, ſi attice verba facere vellet, non aliter locuturum. Et *Cicero* eum vocat omnium, quicunque ſcripſerunt aut locuti ſunt, & copia dicendi & gravitate principem, & quaſi quendam deum philoſophorum: certe a ſapientibus Ariſtoteli præfertur. Vide Rol. *Mareſ.* ep. 46. (apud Cren. Animadv. P. IX. 269.) Et *Calvinus*, acris vir iudicii, Inſtitut. l. 1. c. 5. Platonem laudat, ut inter omnes philoſophos religioſiſſimum & maxime ſobrium. Θεῖος autem ſive *divinus* appellatus eſt, quia de Deo & animis noſtris tam præclare ſcripſit, & ſcientiam rerum divinarum cum vitæ puritate copulavit. *Georgius Trapezuntius* tamen, cœco amore Ariſtotelis abreptus, Platoni inimiciſſimus fuit, eiusque dogmata & mores peracerbe, famoſo edito volumine, proſcidit: cui *Beſſarion* oppoſuit Apologiam, qua calumniator ingenio & memoria privatus eſt. *Tollius* de infelicit. litterat. 423. Sed & philoſophia eius pro præſtantiſſima agnoſcitur a Pagan. *Gaudentio* de philoſophia apud Romanos c. 18. (Tomo II. Conlect. libror. rar. Faſcic. II. 136) & *Schurtzfleiſchio* in Biblioth. Schrader. P. I. K 7. Ceterum de Platone vide *Magirum* 670. & *Pope-Blount* 26.

Marſil. *Ficinus*, florentinus, quo minor corpore, (nam vix ad lumbos viri ſolitæ ſtaturæ pertingebat) eo maior animo & eruditione, valetudinem diligenter curans, huiusque regiminis præcepta, in primis in libro de triplici vita tradens, utriusque linguæ peritiſſimus, philoſophiæ platonicæ inſtaurator, eiusque cauſſa non Platonem duntaxat, ſed aliquot etiam platonicos latine reddens, nominatim *Plotinum*, *Iamblichum*, *Proclum*, *Syneſium* & *Pſellum*,

lum, ac præterea librum de Sole & lumine, Apologiam de aſtrologia medicinæ iungenda, Epiſtolas & alia relinquens, inter magos autem immerito relatus, febri abreptus eſt A. 1499. æt. 66. & ſtatim poſt obitum, ſi Balth. *Bonifacio* Hiſt. ludicr. l. 15. c. 5. fides adhibenda, in forma equitis currentis, terque oſtium pulſantis, clamantisque, *O Michaël, Michaël, vera, vera ſunt illa*, amicum ſuum, Mich. *Mercatum*, cum inter ipſos convenenisſet, ut, qui prius moreretur, alteri aperiret, num ſit animæ immortalitas, certiorem reddidit. Omnia eius opera edita ſunt Baſileæ A. 1561. & Pariſiis 1641. *Kœnig* 303. *Du Pin* T. XIV. 111. *Lex. univ. hiſtor.* T. II. 123. II. *Bullart.* Acad. ſcient. & art. T. II. 71. *Magirus* 349. *Pope-Blount* 492. Quibus adde Octav. *Ferrarium* Opp. var. T. I. 516. qui eum eruditionis ac ſapientiæ, quæ poſtea ad exteros migravit, auctoribus ac principibus annumerat, *Lanſſelium* Diſp. apologet. de S. Dionyſio, 1. b. & *Cinellum* nelle Bellezze di Firenze f. 49. qui non tantum memorat, ſtatuam viro poſitam eſſe in eccleſia cathedrali florentina, ſed eum etiam mactat elogio di filoſofo marauiglioſo e ſingolare, e nella dottrina di Platone per tutto tenuto in ſommo onore.

XXXVII.

ARISTOTELIS Operum nova editio, græce & latine, per Iſaac. *Caſaubonum*, Lugduni, 1590. volum. II. Græcus contextus quam emendatiſſime eſt editus, adſcriptis ad oram libri & interpretum veterum recentiorumque, & aliorum virorum emendationibus, latinæque interpretationes adiectæ ſunt, quæ græco ſermoni melius reſponderent. Accedunt ex libris Ariſtotelis, qui hodie deſiderantur, fragmenta quædam. Prodiit etiam hoc opus Coloniæ Allobrogum, ſive Genevæ A. 1605. quam excepit nobilis editio Guil. *Du Vallii* A. 1619. & auctior A. 1639. cuius alia quidem exempla præferunt annum 1654. Caſaubonus præmiſit hic Præfationem, in qua dolet, pauciſſimos hodie inveniri philoſophos, qui iuſtam omnibus philoſophiæ partibus, quæ mirifice inter ſe coniunctæ connexæque ſint, operam navaverint, & ex limpidiſſimis puriſſimisque eius fontibus, ſeu veterum ſapientum monumentis ſcientiam hauſerint, darique non nullos, qui odio proſequantur Ariſtotelem, & calumnias in eum evomant; neque omnes eius

&

& *Platonis* libros ita a noſtris hominibus tractatos & converſos eſſe, ut nullam eruditi alicuius & induſtrii navique interpretis operam manumque deſiderent. Se quidem ait ad emendationem Ariſtotelis contuliſſe, quantum per temporis brevitatem & alias occupationes licuerit, ſed optandum, ut literati alicuius Principis liberalitate & auſpiciis, viris quibusdam eruditis perficiendum commendetur, ſicut triumviri anglicani, quamvis irrito conſilio, novam Ariſtotelis verſionem adornare decreverint. Nolo iam ſingulos Ariſtotelis libros recenſere, cum hoc a nobis fiat in editione *Sylburgii*, quæ in ſerie librorum eius formæ, qua ſingulæ plagulæ in quaterna maiora complicantur folia, continetur.

Ariſtoteles, Nicomachi medici in Macedonia regii filius, natus Stagiræ, Platonis diſcipulus, & ALEXANDRI magni præceptor, *Battus* antea dictus, ſectæ peripateticæ conditor, atque ab aliis cognominibus diſtinguendus, ob pæanem, quem in Hermiam ſocerum ſuum ſcripſit, iudicum ſententiis condemnatus, cicutæ poculum hauſit, atque ita mortem obiit anno III. olympiadis CXIV. ætatis 63. ante N.C. 322. Moller de homon. 287. *Fabricius* B.gr. lib. III. c. 6. Laudatur ab his, culpatur ab illis. Laudatur a *Cicerone*, *Quintiliano*, *Auguſtino*, *Hieronymo*, *Pelliſonio* P. IV. des Reflexions 119. 131. *Cunao* apud Cren. de Singular. ſcriptor. 30. *Eraſmo*, Lud. *Vive*, *Lipſio*, Ger Io. *Voſſio*, *Piccarto*, *Conringio*, & quidem ob ſcientiam rerum, philoſophiam planam & apertam, bonam methodum ſeu dexteritatem in tradendis artibus, & brevitatem rerum ac ſententiarum; culpatur autem ob gloriæ aucupium, compilationes, ſtudium carpendi alios, eorumque auctoritati officiendi, porro ob malignas interpretationes, minutiloquium, ſubtilitates circa quæſtiones, & verſutias, a *Tertulliano*, *Irenao*, *Gregorio naz.* *Luciano*, Laur. *Valla*, *Agrippa*, *Bacone* de Verulamio, I. C. *Sturmio* P. I. philoſ. eclect. G. *Arnoldo* Kirch. u. Kez. Hiſt. P. III. 86. 91. Sebaſt. *Baſſone* ap. Cren. diſſert. I. de furib. librar. 24 & Ioach. *Langio* in Medic. mentis p. 179. male tamen atheis adſcribitur, iudice I. A. *Fabricio* 177. Pro philoſophia ariſtotelica ſunt doctores ſuperiorum temporum *regiomontani*, *helmſtadienſes*, *altorfini*, *colonienſes*, *pariſini*, item *Ruarus* Epp. P. I. 454. at contra eam *Lutherus* in Operib. germ. ienenſ. & Poſtill. eccleſ. epiſt. Domin. II. Advent. p. 18. (apud Arnold. P. IV. 118.) Pet. *Ramus* in ſuis ſcriptis, auctores der *Unſchuld. nachricht*. A. 1702. 907.

Fabulæ autem hæ de Ariſtotele, eum *iudæum hieroſolymitanum* fuiſſe e tribu Beniamin: Omnem *ſcientiam furtim abſtuliſſe* e Sapientia ſalomonis: In extremo vitæ conſtitutum *retractaſſe* univerſam ſuam philoſophiam: Quotidie ſummo mane *hac precum formula*,

Terribilis, cuius dominio me ſubiiciam,
Et Aeterne, qui nunquam (regnare) ceſſas,
Et auctor omnium rerum,
Libera me ab igne tuo magno,

uſum eſſe, explodendæ ſunt. Vide *Lutherum* T. I. Opp. ien. germ. 310. I. A. *Fabricium* l. c. 144. *König.* 61. *Magirum* 70. *Pope-Blount.* 32. *Morhof.* Polyh. T. II. l. 1. c. 8. & de Ariſtotelis impugnatoribus p. 65.

XXXIIX.

Io. PICI, & Io. Fran. PICI Opera quæ extant omnia. Baſileæ 1601. Liber alioquin rarus, uti *Morhof* ſcribit Polyh. T. II. 39. Editio ultima, ſuperioribus multo correctior, & locupetior. Illius operibus præmittuntur a) ALEXANDRI VI. Pontif. max. Cenſura de eius Concluſionibus; cum enim quædam illarum cenſoribus INNOCENTII Papæ VIII. viſæ eſſent ſuſpectæ & hæreſin ſapientes, atque earum auctor periurus, ALEXANDER, re melius cognita, ab utroque eum crimine motu proprio abſolvit. b) Io. Pici Vita, per Io. Fran. *Picum* conſcripta. c) Elogia Io. Pici, celebrata a Paulo *Iovio*, Leandro *Alberto*, Io. Iovin. *Pontano*, Luca *Gaurico*, Herc. *Stroza*, Mich. *Marullo*, & *Latomo*. Huius autem, a) LEONIS Papæ X. Privilegium de edendis utriusque operibus, in quo eos ab eruditione & virtute maximopere laudat. b) Vitæ eius ex variis auctoribus deſcriptio. c) Elogia Io. Fran. Pico dicta a *Iovio*, *Myrteo*, *Latomo*, & Iac. *Rytero*. Ecquæ igitur ſunt partes horum operum? *Ioannis* quidem *Pici* 1) Heptaplus, id eſt, de Dei creatoris ſex dierum opere geneſeos libri VII. 2) Concluſiones nongentæ, Romæ publice propoſitæ, præcipuos theologiæ locos, & pleraque, in quibus Philoſophorum omnis labor & ſtudium cernitur, continentes. 3) Apologia adverſus eos, qui aliquot propoſitiones theologicas carpebant. 4) De ente & uno opus. In quo plurimi loci in Moſe, Platone & Ariſtotele explicantur. 5) De hominis dignitate. 6) Ad chriſtianæ vitæ inſtitutionem Regulæ ſive præcepta, quibus adiutus homo poſſit vin-

vincere mundum & tentationem. 7) In pſalmum XV. (ſecundum alios, XVI.) *Conſerva me, Domine*, commentarius. 8) De Chriſti regno & vanitate huius mundi. 9) Orationis dominicæ expoſitio. 10) Epiſtolarum liber. Quem Chriſtoph. *Cellarius* Cizæ A. 1682. denuo excudi fecit, Notulis quibusdam atque Indice adiectis. Eas vero non deſtitui flore eloquentiæ purioris latinæ, refertasque eſſe rebus myſticis, fatetur *Morhofius* Polyhiſt. T. I. 304. 11) de aſtrologia diſputationum libri XII. In quibus vanitatem & ſuperſtitionem aſtrologicarum prædictionum argumentis & theologicis & philoſophicis profligare laborat. Ac Diſputationibus hiſce immortuus eſt vir illuſtriſſimus, nec eos extrema lima tergere atque expolire potuit, aut epilogum addere; qui tamen, ſi ad operis ſplendidius ornamentum, certe non ad lectorum ſufficiens emolumentum deeſſe videtur. An autem irato contra aſtrologos dimicaverit animo, eo quod præproperam ipſi mortem, qua non viſurus eſſet annum ætatis ſextum & trigeſimum, vaticinati eſſent, ſicut Lucas *Gauricus* tradit, quis dicere ſuſtineat? 12) In Platonis convivium libri III. 13) Elegiæ aliquot, ſive Commentatio in Hier. *Benivenii* Oden de amore Dei, ad mentem Platonicorum, cum Elegia ad Florentiam in laudem prædicti Benivenii, civis florentini; omnia italice, excepta Elegia illa; quæ tamen & ipſa in tuſcam translata eſt linguam. Io. Fran. *Pici* autem, 1) de ſtudio divinæ & humanæ philoſophiæ lib. II. Repetiti Halæ ſaxonum A. 1702. 12. cum præfatione Io. Fran. *Buddei*. In quibus auctor oſtendit, quantum divinæ litteræ ſint expetendæ, quantumque philoſophaſtri quidam exorbitent, qui eis contemtis humanas adorant. 2) de morte Chriſti & propria cogitanda libri III. In hiſce monſtratur, operæ pretium eſſe, ut anima Chriſtum crucifixum meditetur, eumque ſibi pro amuſſi conſtituat, qua cuncta dirigat opera, ne in appetendo deliret; deinde ut iraſcentiæ vim debitos intra limites coërceat; poſtremo, quoad poteſt, ex iugi utriusque mortis cogitatione vitia cuncta ſpeciatim ſingulatimque explodere, virtutes autem arceſſere atque inſerere enitatur & contendat. 3) Defenſio de uno & ente. Videlicet, unum ente non eſſe ſuperius, ſed duo illa ſibi invicem reſpondere. Et hæc quidem Defenſio eſt reſponſio ad *Antonii Faventini*, egregii philoſophi, epiſtolam IV. nam Io. *Picus* priores tres iam diluerat. 4) de Imaginatione ſeu ea animi vi, quam Græ-

ci *Φαντασίας* vocant. 5) Libri II. phyſici, alter de appetitu primæ materiæ, alter de elementis. 6) de Imitatione, ad Pet. *Bembum*. 7) Theoremata de fide & ordine credendi. In quibus inter alia aſſerit, in controverſiis chriſtianæ fidei pernicioſe neminem errare, qui recto ſit corde, & pro veritate noſcenda preces ad Deum indeſinenter fuderit: nec eadem ſemper fuiſſe neceſſario credenda, neque eundem ſervatum ordinem. 8) Declaratio capitis, *In Chriſto Pater, & Chriſtus in nobis.* Quod ex *Hilarii* libro IIX. de Trinitate ſumtum, atque a *Gratiano* poſitum in Decretis de Conſecrat. Diſtinct. II. 9) *Iuſtini* philoſophi & martyris liber ad gentes, in latinum a Io. Franciſco noſtro converſus. 10) Heroicum carmen de myſteriis dominicæ crucis, iam dudum in Germaniam delapſis. 11) de Rerum prænotione ſive præſcientia libri IX. quos *Morhoſius* T. II. Polyhiſt. lib. I. c. 7. § 16. vocat egregios. De variis hic prænotionibus verba facit, ut morientium, prophetarum, vulgi & prudentum, agricolarum, paſtorum, nautarum, & medicorum, ac diſputat contra ſuperſtitionem, idololatriam, falſam prophetiam, divinationem, & ſpeciatim contra aſtrologiam, chiromantiam, geomantiam, auguria & auſpicia, ac omina gentium; item contra oſtenta, monſtra, ſortes, fulgura ac terræ motus, quibus gentes divinabant, nec non magiam illicitam; qua occaſione refutat *Proclum* platonicum, *Alchindum*, Rogerium *Baconem*, *Albertum* dictum magnum, Petrum *de Apono*, *Ebræos* magiæ deditos, *Brachmanes* & *Gymnoſophiſtas*, atque *Apollonium* tyaneum: adeoque hi libri, uti recte in titulo operum auctoris noſtri ſeorſum editorum dicitur, pro veritate religionis chriſtianæ adverſus ſuperſtitioſas vanitates ſcripti ſunt. 12) Examen vanitatis doctrinæ gentium, & veritatis chriſtianæ diſciplinæ. 13) Epiſtolarum libri IV. 14) Oratio ad LEONEM X. Pontificem & Concilium lateranenſe, de reformandis moribus. In qua legum veterum cuſtodiam atque obſervationem revocandam eſſe, pie & maſcule contendit. Vide *Hottinger*. Hiſt. eccleſ. ſæc. XVI. P. II. 46.

Io. *Picus*, Ioannis Franciſci filius, Mirandulæ & Concordiæ Comes, in diſcendo celerrimus, tamque promta memoria præditus, ut audita ſemel a recitante carmina, & directo & retrogrado ordine ſumma omnium admiratione, recenſeret, ſtudiis operam dedit Bononiæ, Ferrariæ & in Gallia, in iisque, maxime ſuo ipſi-

us

us labore atque induſtria, tantum profecit, ut ante XXIV. ætatis annum ex omnibus philoſophiæ & theologiæ partibus, immo ex ipſa etiam Cabbala petitas Quæſtiones ſive Propoſitiones, aliis inauditas, Romæ publice affigeret, pollicitus, ſe ſoluturum eis impenſas, qui ex remotis oris diſceptandi gratia Romam ſe contuliſſent. Verum obtrectatorum nequitia, & intempeſtivus imperitorum zelus tantus fuit, ut nullo modo efficere potuerit, dies ut diſputationi præſtitueretur. Hunc tamen ex iſta perſecutione habuit fructum, ut in ſe deſcenderet, veroſque errores ſuos corrigeret, & miſſo gloriæ ac vanitatis mundanæ ſtudio, ignique traditis latinis & italicis, quibus amores luſerat, carminibus, totum ſe Dei amori & ſacrarum lectioni ſcripturarum, in quibus veram ſapientiam, veramque, & Demoſthenis ac Tullii facundiæ præponendam eloquentiam ſe inveniſſe gloriabatur, ac piis lucubrationibus & aſſiduis precibus, ſummæque erga pauperes liberalitati dicaret & traderet; atque in hoc exercitio, cum ſingulari modeſtia & comitate, qua honores mundanos, ipſumque etiam Cardinalatus fulgorem contemſit, quemvis autem virtutis ac probitatis ſtudioſum, licet tenuis eſſet ſortis & parum minimeve doctus, æſtimavit, ſuoque dignatus eſt colloquio, perrexit uſque ad vitæ finem, qui aliis quidem præproperus, ipſi autem eo, quod iam Dei offenſis terminus poneretur, terque quaterque felix videbatur. Correptus enim atque abreptus eſt febre, cum Florentiæ commoraretur, A. C. 1494. ætatis 32. Cognomine *Phœnix* appellatus eſt, *ſuique temporis prodigium*; & merito quidem, iudice Paulo *Iovio*, quod in eum Dii ſuperi ſupra familiæ claritatem, omnia corporis & animi vel rariſſima dona contuliſſent: mira enim altitudine ſubtilis ingenii, decora facie, multarum linguarum, interque eas etiam ebrææ, chaldaicæ & arabicæ notitia, lectiſſimis moribus, & incomparabili, cum diſputaret aut ſcriberet, facundia omnes illius ſæculi homines ac ſapientes in ſui admirationem facile convertit, neque eius ſplendori officere potuerunt ſive invidi & obtrectatores, ſive aſtrologorum turba, ſive alii adverſarii, inter quos Antonius erat *Faventinus*, operis de uno & ente oppugnator, egregius alioquin philoſophus. Denique ſtilo uſus eſt non quidem exquiſito admodum, totumque Iſocratis patriſve eloquentiæ romanæ myrothecion conſumente, ingenuo ta-

tamen & perſpicuo, ac pro rerum varietate etiam multiformi, & philoſopho chriſtiano conveniente. Io. Fran. *Picus* in eius Vita, *Lexicon univ. hiſtor.* T. IV. 198. *Naudaus* Apol. pour les grands hommes c. 17. p. 358. G. C. *Wagner* diſp. de erudit. ſpirit. famil. uſu ſuſpectis p. 32. *Moller* de homon. 711. 883. *Morhof.* Polyh. T. II. 38. 516. *Thuanus* lib. VIII. 163. *Boineburg* Epp. p. 304. *Du Pin* Biblioth. eccleſ. T. XII. 106. 108. *Werlhof* Program. in natalem Chriſti A. 1702. B. *Magirus* 596. *Pope-Blount* 497. & *Eraſmus* in Ciceroniano.

Io. Fran. *Picus*, Galeotti filius, Io. Fran. nepos, adeoque Io. Franciſcus II. Mirandulæ Dominus ſeu Princeps, & Concordiæ Comes, græce & latine doctiſſimus, non tantum ea, quæ patruus ipſius, Ioannes Picus, ſæculi ſui phœnix, imperfecta reliquerat, collegit, & abſoluta typographis tradidit, ſed ipſe multos, quamvis non ſatis puro ſtilo conſcripſit libros, atque inter eos Hiſtoriam ſuorum temporum, librum de Providentia, de Dialectica libros V. Hymnos carmine hexametro, Dialogum de ſerena conſcientia, de Appetitu primæ materiæ librum I. de Elementis, de Imitatione ſtili, Epp. II. ad Santem Pagninum, Digreſſionem de immortalitate animæ, & Orationem de reformandis moribus. Mira bonus Princeps, qui ſe litteris ac pietati totum dedit, habuit fata: non enim minus a fratre ſuo Ludovico, quam a Gallis fuit eiectus, ſed & reſtitutus, tandemque A. 1533. ab illius filio Galeotto, dum preces faciebat ad Chriſtum genibus innixus, una cum Alberto ſuo filio nefarie trucidatus. Paul. *Iovius* in eius vita, *Friſius* Epit. Biblioth. Geſner. 438. *Roulliius* Promtuar. icon. inſignior. 213. & *Lexicon univerſ. hiſtor.* T. IV. 198.

XXXIX.

Fran. BACONI de Verulamio Opera omnia, cum augmento tractatuum adhuc ineditorum, & ex idiomate anglicano in latinum translatorum a Sim. Io. *Arnoldo.* Lipſiæ 1694. Auctior itaque hæc eſt editio francofurtenſi A. 1644. & 1665. itemque londinenſi A. 1638. at tamen non ſatis correcta & emendata. Suntque ſequentia: 1) de Dignitate & augmentis ſcientiarum libri IX. p. 1. In quibus ſtatum præſentem, in quo verſentur ſcientiæ, quæque deſiderentur, ut ad perfectionem adducantur, oſtendit, negans, magnum profectum eſſe ſperandum in illis inveniendis, niſi alia adhibeantur

antur media, quam quæ adhuc fuere adhibita: Logicam enim, qua utimur, aptiorem eſſe ad ſcholarum diſputationes fovendas, quam ad veritatem eruendam, eaque nos potius doceri de vocibus vitilitigare, quam rerum ſubſtantiam penetrare: unde & *Ariſtotelem*, cui artem hanc acceptam referimus, Phyſicam ſuam Logicæ accommodaſſe, cum contra Logicam ſuam Phyſicæ debuiſſet attemperare, ac naturalem ordinem invertendo finem mediis ſubiicere. 2) Novum organum ſcientiarum, cum Paraſceve ad Hiſtoriam naturalem & artificialem. p. 267. Opus hoc, cui ipſe in Dedicat. Dialogi de bello ſacro p. 1296. inter ſcripta ſua primas tribuit, neutiquam ſane cogitatio umbratilis, aut cerebri proprii commentum eſt, ſed veluti fixa & radicata notio, multorumque annorum & improbi laboris proles, in eoque novam Logicam docet, cuius præcipuus ſcopus eſt bonam inductionem contexere quemadmodum Logicæ ariſtotelicæ finis principalis eſt formare ſyllogiſmum. 3) Hiſtoria ventorum. p. 433. In qua tamen eum Ren. *Rapinus*, ieſuita pariſienſis, Animadverſ. in Phyſic. nimiæ accuſat credulitatis, quod relationibus huius materiæ ſibi ſubminiſtratis æquo maiorem fidem tribuerit. 4) Hiſtoria vitæ & mortis. p. 485. Cuius ſcopus eſt, animalium, atque in primis hominum longævitatem efficere ac promovere. 5) Liber de naturali & univerſali philoſophia. p. 573. In quo continentur 1. Cogitata & viſa de interpretatione naturæ, ſive de inventione rerum & operum: cum Thomæ *Bodleii* Epiſtola, qua candide illa expenduntur. 2. Deſcriptio globi intellectualis. 3. Thema coeli. 4. de fluxu & refluxu maris. 5. de principiis atque originibus ſecundum fabulas Cupidinis & Coeli, ſive Parmendis & Teleſii; præcipueque *Democriti* philoſophia in fabula de Cupidine. Quibus adduntur Impetus philoſophici, ſive notata amanuenſis ex familiaribus magni viri colloquiis. Ecquænam illa? 1. Iudicia vera de interpretatione naturæ. 2. Phænomena uniuerſi, ſive Hiſtoria naturalis ad condendam philoſophiam. 3. Scala intellectus, 4. Prodromi, ſive anticipationes philoſophiæ ſecundæ. 5. Cogitationes de natura rerum deque ſectione corporum, nec non continuo & vacuo. 6. Inquiſitio de motu. 7. de auxiliis mentis, & accenſione luminis naturalis. 8. de interpretatione naturæ Sententiæ XII. 9. Procemium de interpretatione naturæ. 10. Topica inquiſitio de luce & lumi-

lumine. 6) Silva ſilvarum, ſive Hiſtoria naturalis, latine reddita a medico quodam. p. 749. In qua experimenta traduntur circa varias res phyſicas. 7) Nova Atlantis. p. 967. Fabulam hanc eo animo confinxit auctor, ut in ea modulum quendam & deſcriptionem Collegii ad interpretationem naturæ inſtituendi, & nomine *Domus Salomonis*, ſive *Collegii operum VI. dierum* inſigniendi, exhiberet. In eadem quoque librum de legibus, ſive de optimo civitatis ſtatu condidiſſet, niſi prolixitas operis, Hiſtoriæque naturalis colligendæ deſiderium ab hoc eum opere abſtraxiſſent. 8) Hiſtoria regni HENRICI VII. Angliæ Regis. p. 995. Opus vere politicum; quod etiam laudatur ab Hug. *Grotio*, *Conringio*, *Forſtnero*, & *Bœclero*, at quantis nominibus! ut magno cum iudicio, eleganter ac prudenter, atque ad formam vitæ AVGVSTI a Tranquillo concinnatæ ſcriptum. Hiſtoriæ huic p. 1131. ſubiicitur Index vocabulorum ea contentorum, quæ Anglis ſunt peculiaria. 9) Sermones fideles, ethici, politici, oeconomici, ſive Interiora rerum. p. 1135. Illi ex omnibus auctoris operibus fuerunt acceptiſſimi, eo quod præ ceteris hominum negotia ſtringere, & in ſinus fluere viderentur; nec ipſe diffitetur, eſſe ex optimis fructibus, quos gratia divina calami ſui laboribus indulgente exhibere potuerit. 10) de Sapientia veterum liber. p. 1245. In cuius Præfatione agit de fabularum origine & ſcopo, ſuoque in hiſce tractandis propoſito, illas videlicet non eſſe inventas, a quibus recitentur & celebrentur, ut *Homero*, *Heſiodo* & ceteris, ſed tradi ac referri, tanquam prius creditas & receptas, nec tantum facere ad involucrum & velum, ſed etiam ad lumen & illuſtrationem, ſive ad inſtitutionem & informationem hominum, ſeque hic antiquitatem & res ipſas illuſtraturum, &, dum alii rerum imperiti, nec ultra locos certos communes docti parabolarum ſenſus ad vulgaria quædam & generalia applicaverint, veram autem earundem vim & proprietatem genuinam, ac indagationem altiorem non attigerint, apertis & planis a tergo relictis, ad ulteriora & nobiliora excitato greſſu contenturum. 11) Dialogus, aut potius Fragmentum dialogi, de bello ſacro. p. 1293. Qui eſt mixti ex rebus ad religionem ſpectantibus & civilibus argumenti, in eoque diſputatur, an populis infidelibus, & præcipue potentiſſimo & maxime formidabili hoſti Turcæ bellum, ut appel-

appellant, ſacrum iure inferri poſſit. 12) Opus illuſtre in memoriam ELISABETHAE Reginæ Angliæ. p. 1311. Quam ut felicem Reginam proponit. 13) Imago civilis IVLII Cæſaris. p. 1323. Cum epiſtola ad P. Fulgentium, in qua de ſcriptis ſuis diſſerit. His in nova hac editione ultra XXX. acceſſerunt Tractatus hiſtorico-politici ac morales, antea nunquam editi, ſed tandem ex anglico ſermone latine redditi a Sim. Io. *Arnoldo*, qui in Præfatione, auctoris Vitæ ſubiuncta, veniam precatur erroribus, qui irrepſerint, atque in gentis anglicanæ ritibus, iudiciorum terminis, & officiorum appellationibus non omnia ſe aſſecutum eſſe fatetur; ſuntque ſequentes: 1. Diſſertatio de felici Scotiæ cum Anglia unione. p. 1325. 2. Articuli quidam, illam concernentes. 3. Oratio de Scotis civitate donandis. 3. de Vnione legum. 4. Cogitata de colonis in Hibernam deducendis. 5. Legum anglicanarum conlectio & emendatio. 6. Notæ in controverſias eccleſiæ anglicanæ. 7. Conſiderationes quædam expendentes meliorem eccleſiæ anglicanæ pacificationem atque ædificationem. 8. Conſilium circa domini *Suttoni* legatum, *Placeat Maieſtati veſtræ*. 9. Obſervationes in libellum A. 1592. publicatum, qui inſcribitur *Declaratio*, quæ cauſæ ſint genuinæ magnorum in regno motuum: & exiſtimatur eſſe adverſus regnum Angliæ conſcriptus. 10. Vera relatio abominandæ conſpirationis, a Rod. *Lopez*. doctore med. in Reginam ELISABETHAM, quam pecunia ab Hiſpan. Rege corruptus veneno tollere debebat, deſignatæ. 11. Apologia adverſus quædam ipſi imputata in cauſſa Comitis Eſſexiæ. 12. Conſiderationes de bello hiſpanico. 13. Orationes in Parlamento, Camera ſtellata, Banco regio & Cancellaria habitæ. 14. Confeſſio fidei. 15. Precatio, ſive pſalmus auctoris. 16. Hiſtoria Magnæ Britanniæ incepta. 17. Epiſtola & diſcurſus ad Henr. Savilium de ſubſidiis facultatum intellectualium. 18. Hiſtoria HENRICI IIX. Vix cœpta, ne dum abſoluta. 19. Tentamen de fama.

Franciſcus *Baconus*, natus in palatio eboracenſi iuxta Londinum patre Nicolao Bacono. Equite aurato, magnique Sigilli Angliæ cuſtode, ac Reginæ ELISABETHAE conſiliario, & matre Anna Coca, græcæ & romanæ linguæ peritia non mediocriter imbuta, poſt ſtudia in alma academia cantabrigienſi abſoluta, &

confectum duplex iter gallicanum, variis honoribus ac muneribus in patria ornatus, (fuit enim, ſi officia attendas, unus ex iis, qui Conſilium doctum extraordinarium formabant, Regis ſollicitator generalis, Atturnatus Regis generalis, ſive procurator primarius, ſanctioris Conſilii membrum, Cuſtos magni ſigilli; ſin honores, primum Eques auratus, dein Baro de Verulamio, poſtremo Vice-Comes S. Albani) Reginæ ELISABETHAE ac Regi ſuo *Iacobo*, quam potuit, fideliſſime ſervivit, & negotia ſuavibus modis tractare ſcivit. Verum, licet malevolentiæ alias expers eſſet, magnamque domi & foris famam conſecutus, tantum tamen adverſus eum valuit invidia aulica, ut a Rege ſapientiſſimo optimoque muneribus ſuis privaretur. Sed ille hanc adverſitatem forti & chriſtiano animo toleravit, ſeque dicto illo ſcripturæ, *Nihil eſt novi*, (meminit enim, eandem fortunam innocentiſſimos viros paſſos eſſe, *Ciceronem* apud Octavianum, *Calliſthenem* apud Alexandrum, *Senecam* apud Neronem) ſolatus, tempus negotiis alias publicis impendendum conſumſit in ſcribendis atque expoliendis libris, qui ipſi erant inſtar liberorum, quorum nullos habebat, & quibus non uni regno, ſed pluribus, immo univerſitati utilitatem afferret; tantumque aberat, ut Regis memoria excideret, ut hic potius, difficili & intricato negotio ſe aliquando offerente, diceret: *Vtinam Baconus, meus olim Cancellarius, mihi ſupereſſet: quam facile hinc me expedire vellem!* Fuit certe vir magnis virtutibus & animi dotibus præditus, divini Numinis cultor, ſi quisquam alius, humillimus, humanus erga quosvis, iniuriarum patiens, a vindicta alienus, frugalis in victu, ſed piis ac eruditis ſermonibus convivas ædificans, quæque disiuncta & ſingula alios poſſunt celebres reddere, in ipſo coniuncta reſplendebant, ingenii videlicet acumen, memoria fida, iudicium penetrans, & elocutio profluens: unde & pro primo agnoſcitur laudaturque, qui anglicanum idioma ad puritatem traduxerit. *Rapinus* quidem ſcribit, Baconum eſſe ingenium vagum, qui de rebus nunquam enucleate diſſerat: nimiam eius doctrinam accuratum eſſe non ſinere: pleraque eius dogmata ulterioris potius meditationis anſam præbere, quam axiomata, quæ ſequi teneamur: eius opiniones aliquid acuti & ſplendentis habere, & ignis ſcintillas potius, quam conſtantem & nativam lucem referre; non tamen negare ſuſtinet, multum

ingenii

ingenii in moralibus oſtendiſſe, vaſtam ei ſcientiam fuiſſe in tradendis ac illuſtrandis rebus phyſicis, primumque apud Anglos amorem excitaſſe philoſophiæ: cui ſane quam maxime deditus fuit, eamque plene hauſtam ad Deum denuo reducere iudicavit. Sed quantus quantus erat, & quantumcunque longævitati promovendæ operam navare ſtuduit, a morte tamen neque exemtus erat, neque ſe exemtum iudicabat; ſed eam, febri lenta & catarrho vehemente correptus, pie ſubiit A. 1626. æt. 66. ſepultus in eccleſia S. Michaëlis, fano S. Albani vicina, ubi Thomas *Menteſius* defuncto monumentum poſuit, in quo vocatur ſcientiarum lumen, facundiæ lex. Auctor *Vitæ Baconi*, hiſce operibus præfixæ, quæ etiam repetitur a *Wittio* in Memor. philoſoph. P. I. 280. *Craſſus* P. I. de gl' Elogii d'huomini letter. 223. *Pope-Blount* 903. *Acta erud.* A. 1694. 400. *Neu. Bucherſaal* T. III. 430.

Iacobi THOMASII Specimen Tabularum novarum in Hugonis *Grotii* de Iure belli & pacis libros. A. 1670. Editum non ab ipſo auctore, quippe qui maluiſſet, ut alius huiusmodi tabulas, quales hæ ſunt, eſſe ſaltem conantur, populariter proponat, atque oſtendat, in quibus magnus Grotius vel a cæleſtis doctrinæ puritate, vel ab humanæ ſapientiæ rectitudine deflexerit; ſed a Frid. Benedicto *Carpzovio*, cui is illud, a ſe abdicatum, liberaliter donaverat, ne in eius publicationem conſentire videretur.

Iac. *Thomaſius*, lipſienſis, primum Scholæ nicolaitanæ in patria collega tertius, poſt conrector, inde ethices, porro dialectices, ac demum eloquentiæ profeſſor, pariterque Scholæ thomanæ rector, vir litteratiſſimus, vereque philoſophus chriſtianus, mortis meditatione, in qua vera conſiſtit philoſophia, proſtravit febriles inſultus, ſubegit carnem, & mundum, mortemque & diabolum vicit, quamvis mortis imperio, naturæ, ſeu potius Dei decreto, ſe ſe lubens ſubiiceret anno Chriſti 1684. ætatis 63. Vivit autem, vivetque tam in illuſtribus filiis, *Chriſtiano* & *Godofrido*, quam in ſcriptis ſuis præſtantiſſimis; e quibus præcipua ſunt: Prælectiones in Regulas philoſophicas Dan. *Stahlii*, Diſſertatio de plagio literario, de ſtoica mundi exuſtione Diſſertationes XXI. Orationes XXI. Præfationes ſub auſpicia diſputationum ſuarum, Schediaſma hiſtoricum de ultimis originibus theologiæ myſticæ & ſcholaſticæ, Continuatio Dictionarii hiſtorici Io. *Micrælii*, &

Digitized by Google

Diſputationes ultra LXXX. quas inter eminent hæ ſequentes: de cingaris, de mandragora, de hibernaculis hirundinum, de oſtraciſmo, de viſu talparum, de Scabinis, de indicibus Papiſtarum expurgatoriis, de inſignibus IV. euangeliſtarum, de Miniſtriſſimo, de barba, de doctoribus ſcholaſticis latinis, de *Petro* Dreſdenſi, de Nigello *Virekero*, & ſtili ethniciſmo circa iurandi adverbia fugiendo. *Witte* Diar. biograph. Xxxx 2. *Hagen* in Memor. philoſoph. 273. Apud *Crenium* Animadverſ. P. XVII. p. 6. audit multiplicis ſcientiæ ſcriptis & ſingulari pietate memorabilis vir; & p. 48. vir inter optimos quosque numerandus.

Io. Chr. STVRMII Matheſis compendiaria. Altdorfii 1693. Altera editio, eaque auctior & emendatior. Nimirum traduntur hic tirocinia mathematica tabulis Matheſeos generalis, arithmeticis, algebraicis, geometricis, trigonometrica, opticis, architecturæ militaris, architecturæ civilis, chronologicis, ſtatica ſive mechanica, horologiographica & chiromantica comprehenſa, & figuris in æs inciſis illuſtrata.

EIVSDEM Scientia coſmica, ſive Aſtronomia, tam theorica, quam ſphærica, paucis tabulis in uſum incipientium comprehenſa, æneisque ſchematiſmis & problematibus variis, uſum cæleſtis globi edocentibus, illuſtrata, Altorfii A. 1670.

Io. Chriſtoph *Sturmius* Hilpoltſteina-palatinus, Erh. *Weigelii* diſcipulus, primum Deiningæ Rætorum in Comitatu oettingenſi paſtor eccleſiæ, deinde in academia altorfina mathematum & phyſices profeſſor maxime induſtrius ac celebris, immo ſtudiorum mathematicorum, quæ prius a diſcentibus negligebantur, felix inſtaurator, nec male a collectoribus *Actorum erudit.* ad A. 1699. p. 257. *μαθηματικοτατος* appellatus, meusque, quamdiu in academia patria docui, (docui autem XX. annos) collega coniunctiſſimus, vir pius, probus, candidus, integer, aperti oris, iuſtitiæque & veritatis ſtudioſiſſimus, præter magnum diſputationum numerum, multis aliis ſcriptis famam ſibi comparavit, videlicet libello de Vniverſalibus *euclideis*, *Archimedis* calculo arenæ, *Archimede* germanico, Obſeruationibus ad *Welperi* Gnomonicam, Collegio curioſo experimentali, tractatu de Coniunctione planetarum Saturni & Iovis, Phyſica conciliatrice, Phyſica hypothetica, Matheſi enucleata, Matheſi iuvenili, Philoſophia eclectica, Iridis admiran-

mirandis, Phyſica erotematica, Calendariis, Epiſtolisque & ſcriptis contra H. *Morum*, G. G. *Leibnitium*, Gunth. Chriſtoph *Schelhammerum*. Tranſtulit quoque *Boecleri* Architecturam curioſam in linguam vernaculam, auctiusque edidit Iſ. *Habrechti* Planiglobium coeleſte ac terreſtre, & laborum finem fecit anno 1703. ætatis 68. Vide *Programma* Acad. altorf. in funere eius poſitum, *Kœnig.* 783. & auctorem *Oſtenſionis* (der Vorſtellung) falſationum G. Arnoldi p. 56.

Danielis STAHLII Compendium metaphyſicum in XXIV. tabellas redactum, cum eiusdem Diſcurſibus ſeu explicatione. Ienæ 1686. Editio quinta.

Dan. *Stahlius*, Hamelburgo-francus, abſolutis in academiis argentoratenſi, gieſſenſi, ienenſi, & francofurtana ad Viadrum ſtudiis ſuis, ea ætate, qua logici & metaphyſici libri magna cura & labore evolvebantur, in ienenſi lyceo profeſſioni logices & metaphyſices admotus, utrumque hunc lapidem XXXI. annos naviter atque indefeſſe movit, donec anno 1654. ætatis 66. ex febri continua obiret, & in academiam cæleſtis ac certioris Metaphyſicæ transferretur. Fuit tunc philoſophus famigeratiſſimus, immo auctor *Programmatis funebris*, publico nomine poſiti, eum agnoſcit pro philoſopho, cui ſæculum ſuum vix parem noverit. En autem fœtus ingenii Stahliani: Canones metaphyſici, Regulæ philoſophicæ, Inſtitutiones logicæ, Quæſtiones logicæ, Inſtitutiones metaphyſicæ, Philoſophia moralis, Notæ & Animadverſiones in Conr. *Horneii* Compendium dialecticæ, & multæ Diſputationes; inter quas una eſt de Generum & ſpecierum diviſione, contra Laur. *Vallam*, & Io. *Hoſpinianum*. *Witte* in Memor. philoſoph. P. II. 166. Adr. *Beier* in Ienenſ. p. 1021. *Morhof* Polyh. T. II. 514. 516.

XL.

Nic. GOLDMANNI Inſtructio ad architecturam civilem, Anweiſung zur civil baukunſt, aucta per Leonh. Chriſtoph. STVRMIVM. Germanice. Brunſvigæ 1699. Hoc in opere plenior etiam templi hieroſolymitani expoſitio traditur, & bene multæ exhibentur icones ſeu figuræ. Vide Io. Henr. *Michaëlis* coroll. III. diſp. de Accent. hebr. metri, & *Acta erudit.* A. 1697. 49.

Nic. *Goldmannus*, vratiſlavienſis, poſt varia itinera, Lugduni Batavorum informavit iuuenes in matheſi, ediditque librum de Stilometris, aliumque de Vſu proportionarii, ac mundo huic valedixit A. 1665. æt. 42. A nobiliſſimis *Actor. erud.* collectoribus laudatur, quod non infimo inter eruditos propter ingenium honore ac nomine iam diu fuerit, ſuamque orbi literario in architectura tam civili, quam militari peritiam ſatis demonſtraverit.

L. C. *Sturmius*, Io. Chriſtophori filius, primum in Academia Equitum illuſtri wolfenbuttelana, deinde in univerſitate viadrina matheſeos profeſſor, poſtea ſeren. Ducis meclenburgici a conſiliis cameralibus, & ſupremus rerum architectonicarum director, præter alia ſcripſit Demonſtrationem de S. coena mathematicam, in qua verbum inſtitutionis τ*ȣ*το exponit per ὅ*μ*οιον. Sed ei ſe oppoſuerunt publicis ſcriptis Io. Ioach. *Weidner*, Io. Alb. *Fabricius*, Henning *Hutmann*, Ern. *Musbard*, Caſp. *Neumann*, Io. *Senſtius*, Sebaſt. *Edzardus* ſub larva Io. Arnoldi *Pragemanni*, Io. Fran. *Buddeus*, Fran. Alb. *Aepinus*, *Profeſſores theologiæ halenſes*, Caſp. Henr. *Starck* L. Gottfr. *Kohlreiff*, & alii; contra quos ille tamen ſe defendere laboravit.

XLI.

Fran. Phil. FLORINI Allgemeiner klug und Rechts verſtændiger Hausvater, ſive Oeconomus prudens & legalis, cum annotationibus iuridicis D. Io. Chriſtoph. *Donaueri*. Noribergæ 1702. Opus hoc conſtat IX. libris, quorum primus tractat de fundamento oeconomiæ, ſive coniugio & officio patris ac matris; ſecundus de re ædili & ad eam pertinentibus materialibus; tertius de oeconomia in urbibus, pagis ac villis; quartus de re hortenſi; quintus de cura equorum; ſextus de re bombycina; ſeptimus de re piſtoria & cereviſiaria; octavus de anatomia & medicamentis; nonus de coquinaria. Hanc partem, ut in Præfatione promittitur, ſequi debebat altera, agens de vita aulica. Sed adhuc quidem non eſt viſa.

Pag. 1208. Salita caro, quæ fumo induranda eſt, in certis vaſis ſervatur, *donec ſal ſe reſolverit.* Poſt hæc *quotidie aqua ſalis perfunditur*, quoad caro a-	*Caro bovina* ſale adſperſa, quatuor duntaxat noctibus, *ſuilla* vero pro diverſitate ætatis & conditionis ipſius, ſive una, ſive duabus, ſive tribus hebdomadi-

qua illa probe affecta & macetata eſt.

madibus ſervanda, atque interea *illa aqua, in quam ſal reſolutum eſt*, non autem peculiari aqua ſale permiſta quotidie perfundenda, tum vero ſive in camino, ſive in peculiari conclavi, quod vocant *Die rauchkammer*, fumo tradenda eſt, donec induruerit, quantum ſatis eſt.

Fran. Phil. *Florinus*, P. in Edelsfelden & Kirmreuth, quæ loca ſita ſunt in principatu Soliſbacenſi ſereniſſimi ad Rhenum Comitis palatini.

Chriſtoph. *Donauer*, ratisbonenſis, I.V. Doctor, Principis Naſſovici, & S. R. Imperii Liberæ Civitatis Nordlingenſis conſiliarius, cum Altorfii privatus eſſet doctor, variasque ſcholas aperiret iuridicas, magnum ſtudioſorum adplauſum meruit, publiceque moderatus eſt diſputationes de prudentia interpretandi ſtatuta, deque transactione legis cum reis delictorum de exiſtimatione, per aggravationem pœnæ, occaſione potiſſimum L. 13. § 7. ff. de his, qui not. infam. finem vitæ faciens A. 1719.

XLII.

Ioach. VON SANDRART Teutſche Academie der bau-bild-und mahlereykünſte, Academia teutonica architecturæ, ſculpturæ, & pictoriæ, Noribergæ 1675. Cum aliis eius ſcriptis. Volumina II. Traditur hic ſolida inſtructio de natura, regulis, & myſteriis trium illarum artium, & ægyptiacorum, græcorum, latinorum, italicorum, & germanicorum artificum vitæ ac præclariora opera deſcribuntur, figuræque excellentiſſimorum operum, atque icones præſtantiſſimorum artificum exhibentur, ſtilum ad hoc opus commodante Chriſtoph. *Arnoldo*. Vide *Acta erud.* A. 1683. 418. *Meibomium* Addit. ad Vogleri Introduct. p. 200. & *Morhofium* Polyh. lib. I. p. 250. Similia ſcripta ſunt: Cabinet des ſingularitez d' architecture, peinture, ſculpture & graveure, figurées ſur les tableaus, les ſtatues, & les eſtampes, par Florent *le Comte*, a Paris

Digitized by Google

à Paris 1699. 1700. tomes III. 8. Entretiens ſur les vies, & ſur les ouvrages des plus excellens peintres & architectes anciens & modernes, par Mr. *Felibien.* a Londres 1705. tomes V. 12. Abregé de la vie des peintres, avec des reflexions ſur leurs ouvrages, par Mr. *de Piles* a Paris 1715. 12. Polygraphice, or the Arts of drawing, engraving, eſching, limning, painting, vernihing, japaning, gilding &c. de qua *Eccardus* in Excerptis menſtruis A. 1701. 70. m. Februar. & Tim. *Poli* Theatrum artificum, opificum, inventorum &c. germanice. In gratiam eorum, qui Italiam obeunt aut obituri ſunt, indicabo hic nomina aliquot inſignium pictorum. Enim vero *Titiano* eſt Titianus Vecellius, *Raphaël d' Vrbino* Raphaël Sanctius, *Baſſano* Iacobus a Ponte Baſſano, *Paolo Veroneſe* Paulus Calliarius, *Tintoretto* Iacobus Robuſti, *il Padouanino* Alexander Varotarius.

EIVSDEM Curriculum vitæ & opera artificioſa, per eius agnatum & diſcipulos. 1675.

Caroli a MANDER Explicatio Metamorphoſeos Ovidianæ, e belgico in Germaniæ ſuperioris idioma tranſlata. 1679. In Præfatione diſſeritur de conſuetudine veterum philoſophorum & poëtarum, ſub involucris fabularum moralia & ſalutaria præcepta occultantium; cuius rei veſtigia deprehendantur in ſacra etiam ſcriptura veteris & novi foederis. Itaque & auctor huius Explicationis primo narrat factum, in quo fabula fundata eſt; deinde docet, quæ ſit naturalis eius explicatio; cui denique ſubiungit doctrinam & utilem applicationem. Atque hæc hactenus continentur I. volumine. Alterum impreſſum anno 1679. tres habet partes, quarum prima agit de architectura, ſecunda de ſculptura, tertia de pictura, in eoque oculis ad ſummam delectationem exponuntur L. figuræ, cum iconibus XII. priorum Imperatorum romanorum, & LXXX. antiquitatibus levis ſculpturæ, nec non iconibus aliorum pictorum, & antiquorum aſſyriacorum, græcorum, romanorum, Monarcharum, Imperatorum, legiſlatorum, conſulum, philoſophorum, poëtarum, aliorumque virorum ac feminarum celebriorum. Poſt hæc ſequitur Iconologia deorum. A. 1680. Cui adiungitur Templum honoris Ordinis palmiferi, ſeu deſcriptio eorum, qui illius ſunt membra, cum iconibus aliquot Principum, prædictum Ordinem ſplendore at-

re atque eminentia ſua ornantium, ac viciſſim ab eo ornatorum. Vide *Placcium* de pſeudon. 471. & *Mollerum* de homon. 885.

Vol. I. P. II. lib. I. p. 52. exhibetur *effigies Senecæ.*	Effigies Senecæ in marmoribus Farneſianis & apud Vrſinum *non eſt vera. Scaligerana* 154.
Lib. II. c. 1. p. 61. Gnug iſts, wenn man nur ſagt, daſs *ich Giotto* ſey.	Gnug iſts, wenn man nur ſagt, daſs ich *der* Giotto ſey. Vox enim Giotto non eſt trium, ſed duarum ſyllabarum: *Dſchotto.*

Ioach. *a Sandrart* in Stockau, Francofurti ad Moenum natus, inter Germanos ſæculi ſui Apelles, & antiquitatum atque elegantiarum technicarum promus condus fideliſſimus, præterea humanus, civilis, diſertus ac pius, atque ideo ſummis viris, immo & Principibus valde gratus, magnique æſtimatus, adeo ut Sereniſſ. Comes palatinus ad Rhenum Neuburgicus conſiliariis eum ſuis adiungeret, obiit Noribergæ anno 1688. æt. 82. Ab eruditiſſimo patricio ac poſtea ſenatore noribergenſi, Georg. Phil. *Harsdörfero* in Vitæ ſuæ deſcriptione p. 19. vocatur princeps pictorum excellentiſſimus, idemque in eius honorem ſequens fecit epigramma:

Cum, Sandrarte, *tuas tabulas Natura videret,*
Queis facies rerum perpetuare ſoles:
Obſtupuit, tinxitque genas pudibunda rubore,
Optans eſſe ſuum, quod videt Artis, opus.

Nec immerito: nam, ut unicum adferam exemplum, inter XII. menſium picturas, quæ ad potentiſſimum Bavariæ Ducem atque Electorem MAXIMILIANVM pervenere, in Novembris repræſentatione adeo affabre, adeoque perfecte leporem, quem in dorſo geſtat venator, depinxit, ut explicata ab Electore, qui tum venationi operam dabat, & venatoribus canibusque venatoriis cinctus erat, canes accurrerint, leporem, quem eſſe verum putabant, arrepturi, prædamque magno hero ſuo facturi. Qua de re legi poteſt *Vita Sandrarti* p. 13. 19.

Carolus *van Mander*, nobilis e Flandria, hereditarius in Meulebreck, excellens non minus poëta, quam pictor, varia paſſus adverſa fata, & tandem ab imprudente medico præmature traditus morti, exſpiravit anno 1607. & ſepultus eſt Amſtelodami. Vertit belgicam in linguam Iliades *Homeri*, Bucolica & Georgica

Virgilii, & pſalmos *Davidis*, aliaſque, quæ iam in *Belgio* cantantur, ſpirituales reliquit cantiones, librumque emiſit de arte pictoria. *Sandrart* T. II. (in II. Volumine) lib. III. p. 276. Cave etiam, ne eum confundas cum filio cognomini, & felici artis æmulo. De quo ibidem p. 320.

XLIII.

C. Iul. SOLINI Polyhiſtor, cum Claud. *Salmaſii* Exercitationibus Plinianis. Accedunt Exercitationes eiusdem *Salmaſii* de homonymis hyles iatricæ, & commentarius de manna & ſaccharo. Traiecti ad Rhenum 1689. Antea Pariſiis 1629. & primum Venetiis A. 1483. de *quo vide Biblioth. nova Tomum IIX.* 796. Eccur vocat Exercitationes Plinianas? Quia Solinum cum Plinio contulit. Hæc autem ratio appellationis inepta videtur *Menagio* in G. I. Voſſii Epiſtolis p. 99. Ante omnia notandum, duas eſſe huius libri Soliniani editiones. Prior ab alio potius, quam Solino publicata, titulum gerebat Collectaneorum rerum memorabilium; poſterior, eaque ab ipſo emendata auctore, ſub nomine Polyhiſtoris prodiit. In eo deſcribit ſitus locorum & tractus maris, cum commentatione rerum memorabilium, ut arborum, gemmarum, animalium variis in regionibus, ſervata orbis diſtinctione, qualis a Plinio in geographicis obſervatur. Nimirum Salmaſius integrum Plinium aggredi & explicare noluit, quod tam vaſtus labor viribus ipſius, aut potius patientia maior eſſet: interim ſatis prodidit, quænam ſua ſit de Plinio ſententia, quidve in ſcriptis eius probandum, quid damnandum, ac quouſque procedendum ſit in illius admiratione: immo Solinum ac Plinium ſequens, totam naturam pandit, & admirandæ induſtriæ codicem nobis dedit, ſicut ſummi viri, H. *Grotius* & H. *Conringius* agnovere. Hinc etiam hoc opus ceteris eius omnibus anteferendum iudicatur, & contra Petavium defenditur a Io. *Vorſtio* præf. in Hebraiſm. N. T. Ei Præmittuntur 1) Dedicatio *Salmaſii* ad Remp. Venetam, cuius laudes pro merito decantat. 2) Prolegomena in Solinum, in quibus differit de Solini patria, ætate, & libro, quem Polyhiſtoris nomine inſignivit; item de furtis litterariis veterum ſcriptorum, *Apuleii* libris Metamorphoſeon, *Gellii* præfatione Noctium atticarum, ſub earundem finem immerito quondam reiecta, pravo veterum con-

filio

ſilio bonos ſcriptores in epitomas redigendi, veterumque ratione contexendi indices librorum, ab hodierno more diverſa. *Acta erud.* A. 1689. 245. Curam huius novæ editionis geſſit vir elegantis ingenii & doctrinæ Sam. *Piriſcus*, isque Addenda ſuis quæque locis repoſuit, capita Exercitationum ad numeros Polyhiſtoris digeſſit, ſingulisque commata præfixit, & indices, non quidem ampliores, ſed abſolutiores & caſtigatiores ſubiecit. In Tomo II. exhibentur Exercitationes de homonymis hyles iatricæ, ſive de herbis, quæ pluribus nominibus apud auctores appellantur, iisque præmiſſa ſunt 1) Io. Bapt. *Lantini* ſenatoris divionenſis Prolegomena, in quibus Salmaſium aliquoties pro merito laudat, eiusque Commentarios de Militia romana & Re veſtiaria promittit, ſeque folia Sibyllæ collegiſſe narrat, id eſt, ſparſa nullo ordine & disiecta volumina, in quibus auctor, more veterum, non ut nos expanſa charta, ſcribere ſolitus erat, in eam ſeriem digeſſiſſe, quæ aptiſſima, & ipſius propoſito maxime convenire viſa ſit; ſed alterum tractatum, de Synonymis hyles iatricæ, aut ab auctore in chartam non coniectum, aut in ſchedis disiectum, certe nuſquam repertum eſſe. 2) *Salmaſii* Prolegomena. Quorum p. 20. per *virum doctiſſimum*, qui vocem Almanach a latino Manacus vel Maniacus deducit, intelligendus eſt Ioſ. Iuſt. *Scaliger.* 3) Eiusdem de Plinio Iudicium. Subiunguntur autem prædictis Exercitationibus 1) Diſſertatio de manna. Qua oſtenditur, mannam naturalem, diſtinguendam ab iſraëlitica, eſſe rorem cœli pinguiorem, qui matutino tempore in orientalibus regionibus cœlo defluat, & herbis arboribusque inſideat, eumque αγριον μελι Matth. 3, 4. appellatum, Ioanni in deſerto victum præbuiſſe. 2) Diſſertatio de ſaccharo. In ea docet auctor, hodiernum a priſcorum illo diverſum eſſe.

C. Iul. *Solinus*, patria, ut videtur, romanus, profeſſione grammaticus, C. Plinii Secundi exſcriptor, ſed ducentis fere annis eo iunior, valuit etiam carmine; id quod patet ex fragmento illius, quod Ponticon vocat, ſi non ποντια dicendum, quia in eo deſcribuntur animalia maris, quodque emendatum in Salmaſii Prolegomenis p. 26. legitur. *Koenig* 763. Io. *Camers* in Vita Solini, *Salmaſius* in Prolegom. G. I. *Voſſius* de hiſtor. lat. l. 3 p. 223. I. A. *Fabricius* Bibl. lat. 413. *Cren.* Animadv. P. II. 2. I. G. *Berger* Diſſert. acad. 223 & *Morhof* Polyh. l. 1. c. 21. n. 14. qui opus Salma-

ſii in Solinum oceanum vocat eruditionis philologicæ, ſicut ipſum Salmaſium, qui Solinum correxit & illuſtravit, P. *Scriverius*, obſervante l. c. I. A. *Fabricio*, Solini ſalem & ſolem.

XLIV.

ATHENAEI Deipnoſophiſtarum libri XV. cum Iac. *Dalechampii* verſione latina, & Adnotationibus ac emendationibus, & Iſ. *Caſauboni* variis lectionibus & coniecturis margini adpoſitis, nec non Animadverſionibus. Acceſſere in aliquot Athenæi loca, virorum duorum illuſtrium (ſunt autem illi Senatores toloſani, & alter quidem Paulus *Fermat*) Coniectanea, quæ notas Dalechampii præcedunt. Lugduni 1657. Editio poſtrema, quæ omnes priores longo poſt ſe interuallo relinquit. Dalechampius in ep. dedicat. latinam ſe interpretationem, quantumvis arduam & operoſam, tentaſſe ait, non quia ſibimet ſic placeret, aut moleſtiſſimas difficultates ſuperaturum ſe confideret, ſed quia exiſtimabat, cotis vice ſe futurum qui exſors ſecandi gladios acuat, adeoque alios eruditione præſtantes excitaturum, qui defectus ſuos ſuppleant & corrigant. *Caſaubonus* Animadverſionibus ſuis Dedicationem præmittit ad HENRICVM IV. Regem chriſtianiſſimum, & Præfationem. In illa virtutes & facta magni illius Regis magnifice celebrat; in hac diſſerit de lamentabili Athenæi corruptione, de prioribus eius editionibus, de emendationibus veterum auctorum, de ſcopo ſuarum Animadverſionum, deque optimo, quod adhuc reperiri potuerit, auctoris exemplari: ait enim, ſe *librum de Critica* accuratiſſima diligentia feciſſe; Athenæi luculentiſſima ſcripta priorum ſæculorum barbariem ita vexaſſe, ut nondum ſtatuerit, magis ne gaudendum ſtudioſis fuerit, non penitus illa intercidiſſe, an dolendum, quod ſic affecta ad nos ſint transmiſſa, parum enim fuiſſe, caput miſero præcidiſſe & pedes, priores videlicet libros duos cum tertii principio, & maxima ultimi parte, adiectam eſſe artuum aliquot luxationem, in ipſum denique truncum ita ſævitum, ut ſoricina nænia confoſſiorem eum reliquerint; neque Aldinam *Muſuri* editionem, neque baſilienſem Iac. *Bedroti* & Chriſtiani *Herlini*, æque ut veneti (non *Sanga* romani) verſionem latinam, magni eſſe pretii; Dalechampium ſibi dixiſſe, per XXX. paullo minus annos horas ſubciſivas ſuæ ſe interpretatoni conſecraſſe,

craſſe, nec dubium eſſe, ſi tantum otii ad hanc ornandam ſpartam quotidiana ægrorum imperia conceſſiſſent, quantum fuit in ipſo φιλοπονίας & amoris erga litteras, & meliorem & accuratiorem verſionem potuiſſe ab eo ſperari; ſuum inſtitutum non fuiſſe, ut in verſiones interpretum curioſe inquireret, Commentariosve in Athenæum ſcriberet, ſed ut obſcuriora illuſtraret, & vitio librariorum corrupta, quorum interpretibus ne ſuboluiſſe quidem videbat, corrigeret; cumque emendandi veteres auctores duplex ſit via, *e libris ſcriptis*, & *ex ingenio*, utramque ſe viam in corrigendo Athenæo preſſiſſe; ceterum in ſcriptis auctorum illorum exemplaribus contemplandis ac diiudicandis iudicio magno opus eſſe, magna eruditione, nec mediocri uſu; fragmentum libri ultimi cl. viro Gul. *Cantero* deberi; ceteris omnibus denique exemplaribus MSStis & emendatius & integrius eſſe illud, quod in celebratiſſima Cardinalis *Farneſii* bibliotheca habetur, ex eo Henr. *Stephanum*, & ex hoc ſeſe profeciſſe. Quid autem ſentiendum de hiſce Animadverſionibus? Sunt eo dignæ, ait *Lipſius* in Epp. optimæ, ſecundum *Scaligerum* in Scaligeran. 83. & nihil hic ſol eo in genere vidit eruditius, iudice *Voſſio* l. 4. Inſtit. orat. Verum quod ad ipſum opus attinet, fingit in eo Athenæus, Platonis Sympoſium imitatus, ſe Timocrati narrare, quæ ipſe in convivio, quod *Laurenſis* romanus, vir opulentus doctiſſimusque, viris paraverit præſtantiſſimis, ex ipſorum colloquiis percepiſſet. Erant autem convivæ & hoſpites illi variæ eruditionis, *Maſurius* ICtus, *Monius* poëta, *Plutarchus*, *Leonidas*, *Aemilianus*, & *Zoilus* grammatici, *Pontianus*, *Democritus*, *Philadelphus*, *Theodorus* cynicus philoſophi, *Vlpianus* tyrius cum aliquot aliis rhetoribus, *Daphnus*, *Galenus*, & *Rufinus* medici, *Alcides* muſicus, ac præterea *Arrianus*, *Vlar*, *Palamedes* ac *Myrtilus*, qui occaſione potus ciborumque adpoſitorum iucundos & plenos urbani ſalis ſuaviumque iocorum & reconditæ doctrinæ ſermones cædunt, & ſcriptorum omnis generis octingentorum loca (utinam omnia accurate) allegant, atque in medium adferunt. Diſputet Rol. *Mareſius* ep. 49. contra hanc Athenæi fictionem, eamque abſurditatis poſtulet eo, quod incredibile ſit talia eo modo & in uno convivio tractata, vel tot auctorum tam multa, tamque ſæpe longa loca quemquam memoria tenere; nobis ſufficit, magnam ex illa utilitatem capi atque hau-

hauriri poſſe. Sciendum etiam, dari huius operis Epitomen, confectam a grammatico quodam CPtano ante annos circiter ſexcentos: unde iactura librorum primi & ſecundi, cum initio tertii, utcunque reſarta fuit.

Lib. XII. c. 12. p. 549. Poſidonius ſtoicus *Scipioni*, quem Africanum appellarunt, in Alexandriam pergenti, comes.

Sed Plutarchus in Apophth. dicit, *in comitatu habuiſſe Panætium, & quinque ſervorum familiam.* G. Io. *Voßius* de Hiſt. gr. l. 1. c. 24. p. 103. De pluribus Caſauboni hoc in opere erroribus vide *Critopulum* Cenſ. Eclogar. Mayeri p. 5.

Caſaubonus Animadverſ. lib. I. c. 1. p. 6. Οια τινα ουκ ιατρον, αλλα θεοφιλη τινα και ιερον, hoc eſt, ceu *divinum* aliquem virum, *qui* non arte homines ſanaret, ſuaque induſtria, ſed favore Numinis.

Immo ſic potius reddendum: ceu *divinatorem* aliquem, *quum* divinus potius eſſet & ſanctus vir. H. L. *Schurzfleiſch* in Notit. biblioth. vinar. 91.

Lib. III. cap. 4. p. 156. Antiphanis Σκληριας diu habui de mendo ſuſpectos. Poſtea reperi incerti poëtæ *fabulam Scleriam* tribus locis apud Stobæum.

Sclerias eſt *nomen poëtæ comici*, cuius verſus allegantur apud *Antonium* Meliſſæ l. 2. c. 79. *Maximum* in Collectan. c. 63. & *Stobæum* in tribus locis. *Gyraldus* (in *Actis erud.* A. 1696. 233.)

Athenæus, naucratita, ſeu ex Naucrati celebri Aegypti urbe, grammaticus, ſcripſit poſt COMMODVM Imp. tempore M. ANTONINI, ut Dav. *Chytræo* videtur in Chronolog. hiſtoriæ Herodoti & Thucydidis p. 50. crediturque auctor eſſe librorum de Syriæ regibus. I. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. l. IV. c. 20. *König* 69. Ab Iſ. *Caſaubono* in præfat. vocatur ſcriptor vere πολυμαθεστατος, vere undecunque doctiſſimus, &, ut paucis multa complectatur, Græcorum Varro aut Plinius; a *Cremio* in Singular. ſcriptor. p. 37. Græcorum fere doctiſſimus ſcriptor, bibliothecam omnium veterum hiſtoricorum, poëtarum, philoſophorum complexus. Et lib. II. c. 20. putat idem Caſaubonus, virum eruditiſſimum, qui in ci-

citatione locorum ſæpe errat, eos non ex ipſis auctoribus, ſed ex ſuis adverſariis & eclogis recitaſſe. Plura de eo iudicia vide apud *Magirum* p. 88. & *Pope-Blount* 167.

Iac. *Dalechampius*, nobilis cadomenſis, medicus lugdunenſis, celeberrimi, ut *Caſaubonus* præfat. in ſuas Animadverſ. ſcribit, nominis, Plinii Hiſtoriam naturalem recenſuit, & perpetuis illuſtrare notis ſtuduit. Sed Ioſ. Iuſt. *Scaliger*, & *Barthius* in I. Achill. Pap. p. 1639. audaciam eius in corrigendis ſcriptoribus reprehendunt. Scripſit etiam Hiſtoriam generalem de plantis, libros III. de peſte, & Scholia in *Pauli* æginetæ libros VII. naturæ debitum ſolvens A. 1587. vel ſequente. *König* 232. *Lexic. univerſ. hiſtor.* T. I. 797.

XLV.

IVLIANI Imp. Opera, & S. CYRILLI alex. contra impium Iulianum libri X. cum notis Dion. *Petavii* in Iulianum, & Ezech. *Spanhemii* obſervationibus tam ad Iulianum, quam ad Cyrillum, Lipſiæ 1696. Hæc editio omnium eſt optima, & longe præferenda Petavianæ: nam & correctior eſt, & auctior. Et tamen hic tantum prior operis tomus exhibetur, cum illuſtriſſimi Spanhemii Obſervationibus ad primam duntaxat IVLIANI orationem, ſpesque de altero concepta, irruentibus commentatoris fatis, decollavit. Præmittuntur a) *Spanhemii* dedicatio ad FRIDERICVM III. Electorem Brandenburgicum, cuius merita pace belloque parta ſumme meritoque extollit, ut pro perfecto haberi poſſit panegyrico. b) Eiusdem Præfatio, eaque ampla, qua inſtituti ſui rationem reddit, ac de Iuliani ſcriptis, eorumque præſtantia & fructu erudite ac copioſe diſſerit. c) Veterum auctorum, tam gentilium quam chriſtianorum, de Iuliani operibus teſtimonia. Ipſa autem opera ad IV. claſſes revocari poſſunt, videlicet *Orationes*, *Satyricos libellos*, *Epiſtolas*, & *Libros contra chriſtianos*. 1) Ex Orationibus tres ſunt panegyricæ, quarum duæ CONSTANTII Imp. tertia EVSEBIAE Auguſtæ, illius uxoris, laudes celebrant. p. 1. 49. 102. E quibus prima ſcripta fuit anno æræ chriſtianæ 355. cum creatus a CONSTANTIO eſſet Cæſar, & duæ ſequentes A. 356. cum in Galliam miſſus eſſet. Duæ hymnorum vicem ſubeunt, in Solem & Matrem deorum conditæ. p. 130. 158.

158. & prior quidem, cum Imperator ad Boſporum ageret, tempore ludorum, INVICTO SOLI apud Romanos exeunte Decembri dicatorum, poſterior occaſione ſuſceptæ a IVLIANO ad Deam phrygiam expeditionis elucubrata. Succedunt duæ in Cynicos imperitos ſeu adulterinos, p. 180. 204. ſic dictos propterea, quod a veris ſectæ huius placitis longius recederent. Has excipit ſermo conſolatorius ad Salluſtium Galliarum præfectum, p. 240. A. 360, ſcriptus, quem a latere IVLIANI iam Cæſaris CONSTANTIVS eo abſtraxerat, quod inter eos arctiſſimam intercedere amicitiam animadvertiſſet. Mox duæ longiores adnectuntur Epiſtolæ, prior ad Themiſtium de imperii gerendi ratione & difficultate, poſterior ad Athenienſes apologetica de ſuſcepto imperio, & in CONSTANTIVM expeditione. Hinc fragmenta exhibentur Epiſtolæ ad Pontificem gentilem, antea Epiſtolæ ad Themiſtium intexta, de hominum inter ſe communione, beneficentia, & officio ſacerdotum. 2) Satyrici libelli ſunt Cæſares & Miſopogon, p. 306. 337. quorum illo omnes ante ſe Imperatores ſatirico ſale non ingenioſe minus, quam erudite perfricat; hoc Antiochienſium in ſe barbamque ſuam promiſſam dicteria, quum armis & vinculis poſſet, verbis ulciſcitur, corruptosque illorum mores veruſtiſſima ironia perſtringit. 3) Epiſtolæ LXII. p. 372. partim e Gallia ſcriptæ, ex quibus poſtrema, quæ in ſacerdotum munere deſcribendo verſatur, nunc demum integrior & latine converſa prodit. Quibus accedit Epiſtola GALLI Cæſaris ad IVLIANVM fratrem. p. 454. qua memorat, ad aures ſuas perveniſſe, abdicata eum prima religione, ad inanem ſuperſtitionem gentilem tranſiiſſe; ſed Aëtium dolentem ſe erexiſſe, & plane contraria narraſſe. Nihil religioni præferendum; multitudinem diſſidii originem, & perpetuitatis eſſe labem, quod vero ſolum unumque eſt, ac potentia præditum, rerum omnium merito tenere imperium. 4) Libri contra chriſtianos. Sed ubi reperiuntur? Hic quidem illi non comparent. Recte; at comparent tamen in Opere Cyrilli alex. apologetico: Cyrillus enim verba adfert IVLIANI, & ſtatim ad ea reſpondet. Atque horum ſcriptorum maiorem partem, IVLIANVS a menſe Nov. anno 361. uſque ad V. Kal. Iulias anno 363. quo periit, inter curas Imperii, bellorumque diſcri-

Digitized by Google

diſcrimina elaboravit, elaboravit autem? immo verius effudit; tantam inde tamen & eruditionis & facundiæ laudem conſecutus, ut hac in parte ex omni Auguſtorum numero parem habeat neminem. Quæ omnia latius exponunt illuſtris Spanhemius in præfatione, litteratiſſimique *Actorum eruditorum* Collectores ad A. 1696. p. 489. & ſeqq. Iam 5) noſtro in opere ſequuntur *Cyrilli* alexandrini pro Chriſtianorum religione libri X. cum præfatione ad THEODOSIVM. p. 1. 5. & in Appendice 6) Pet. *Martinii* Epiſtola & Præfatio in Miſopogonem. p. 1. 7) Pet. *Cunei* latina Cæſarum interpretatio. p. 16. Car. *Cantoclari* Notæ in IVLIANI Cæſares. p. 36. 8) Eiuſdem præfatio in Orationem II. IVLIANI. p. 46. 9) Theodori *Marcilii* in Solis hymnum, ſeu orationem IV. Annotationes. p. 47. 10) Dionyſ. *Petavii* Præfationes & Notæ ad IVLIANI opera. p. 56. 11) Ezech. *Spanhemii* Obſervationes ad IVLIANI Orationem I. p. 1.

Orat. I. p. 26. ἕκτον ἔτος. *Sexto* circiter anno poſt bellum illud.

Tertio circiter anno. Pro ἕκτον igitur lege τρίτον. C. A. *Rupertus* Obſervat. in Beſoldi Synopſ. minor. 390.

IVLIANVS, IVLII CONSTANTII, Conſtantini M. fratris filius, CPli natus, in grammaticis *Mardonii*, in eloquentia *Libanii* & *Themiſtii*, in philoſophia *Maximi* cynici diſcipulus, ac præcipue *Platonis* ſtudioſus, poſt fratris GALLI cædem, iuſſu CONSTANTII, qui eum Cæſarem ſibi adiunxerat, perpetratam, huc illuc raptatus, atque in cuſtodiam coniectus, ſed & inde evadens, EVSEBIAE auguſtæ precibus admiſſionem impetravit ad Imperatorem, ut ab omni ſe poſſet crimine purgare. Poſtea Cæſaris dignitatem conſecutus, Imperatoris ſororem in uxorem duxit, atque ab illo in Gallias miſſus, præclare ac fortiter res geſſit, & poſt CONSTANTII obitum A. 361. ab exercitu gallicano Imperator nuncupatus, in expeditione perſica A. C. 363. ætatis autem nec dum completo 32. ex vulnere, neſcio a quo, quove inſtrumento, inflicto, animam efflavit, ſempiterna quidem eruditionis & eloquentiæ, variarum item virtutum, atque illuſtrium ad vitam recte inſtituendam monitorum laude florens, ſed & indelebili impietatis atque apoſtaſiæ macula notatus, quod, cum ſacris Chriſtianorum addictus fuiſſet, Maximi phi-

loſophi theurgiæ & ſapientiæ myſticæ, ſeu potius præſtigiis & vanitatibus, ſtolidum deorum cultum incruſtantibus, fidem operamque dederit. De eo pluribus agunt *Spanhemius* noſter in præfatione, G. *Arnoldus* Kirch. und Ketz. Hiſt. T. I. lib. IV. c. 1. p. 132. *Cave* 199. *Rupertus* Obſervat. in Beſoldi Synopſ. min. 395. *Gregorius* naz. in invectivis, Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. lib. VII. p. 76. & *Lexic. univ. hiſtor.* T. III. 239. Quibus adde *Königium* p. 438. *Magirum* 487. *Pope-Blount* 235. Theod. *Marcilium* Epp. dedicat. in Solis Hymnum p. 48. *Bailletum* des Enfans celebr. p. 509. *Crenium* Animadverſ. P. X. 190. & *Boyſen* diſp. de apoſtaſ. ſuſpectis p. 52. Quamquam non deſint, interque eos Pagan. *Gaudentius*, qui negent, proprie fuiſſe apoſtatam, quia chriſtianæ fidei nunquam ex animo ſe ſubiecerit, ſed eam tantum, quoad utile & proficuum videbatur, ſimulaverit.

Pet. *Martinius*, Morento-navarrus, &, quoniam illa Navarræ pars Regi chriſtianiſſimo paret, non immerito inter Gallos cenſendus, Iac. *Carpentarii* & Petri *Rami* in philoſophia, Io. autem *Merceri* & Gilb. *Genebrardi* in hebraicis diſcipulus, Rupellæ collegii gymnaſiarcham & hebraicæ linguæ profeſſorem egit, & Grammatica illius linguæ haud exiguam famam conſecutus, venuſtamque uxoris formam eminenti cuidam per eſſe gratam expertus, obiit ſenex circa annum Chriſti 1549. Ab Andr. *Riveto* vocatur vir pius & doctus, atque a Io. *Buxtorfio* patre in litteris hebraicis accuratiſſime doctus. Vide *Colomeſium* p. 71.

Car. *Cantoclarus*, Regis Galliarum conſiliarius, & in Curia libellorum ſupplicum magiſter, aſſiduum quidem, etiam inter munerum exercitia, cum Muſis commercium habens, ſed ab editione ſcriptorum, quod minimum, immo nullum hominibus doctrina ornatis honorem haberi, aut præmium conſtitui videret, abſtinens, amicorum tamen adhortationibus tandem permoveri ſe paſſus eſt, ut in publicum emitteret non modo verſionem latinam libri περὶ των αυτοκρατόρων πράξεων, η περὶ βασιλειας, qui in hac editione Orationis II. locum occupat, Cæſarumque IVLIANI, & hanc quidem cum Notis, verum etiam Excerpta de Legationibus, ex veteribus auctoribus græcis, latine, & cum Notis. Claruit initio ſæculi XVII.

Theodo-

Theodorus *Marcilius*, Arnhemio-gelder, Lutetiæ Pariſiorum profeſſor regius, aliquando ſub *Muſambertii* nomine ſeſe occultans, varios auctores commentario notiſve illuſtrare ſtuduit, nominatim Pythagoræ Aurea carmina, Lucianum, Catullum, Tibullum, Propertium, Martialem, Perſium, Suetonium, Tertullianum de Pallio, dedit quoque Novam interpretationem & methodum Inſtitutionum IVSTINIANI, Poëma de nemine, Legis XII. Tabularum collecta & interpretamentum, Hiſtoriam ſtrenarum, Martisque, Iuſtitiæ, Pacis, Minervæ, & Franciæ Proſopopœiam, & tandem poſt multos hoſce labores, ut ſymbolo eius, quod hoc erat, *Deficiam aut efficiam*, accommodate loquar, defecit anno 1617. *König* 505. *Hyde* Catal. biblioth. Bodlei. P. I. 429.

Ezech. *Spanhemius*, genevenſis, Friderici, theologi primum genevenſis, deinde lugdunenſis filius, Geneva, ubi eloquentiam docebat, Heidelbergam ab Electore palatino vocatus, ut unici filii CAROLI, qui ultimus iſtius familiæ fuit Elector, moribus ſtudiisque formandis præeſſet, atque ad conſilia Electoris adſciſceretur, ab eodemque in Italiam miſſus, ut antiquum Domus palatinæ cum illarum terrarum Principibus commercium inſtauraret, tam dextre omnia peregit, ut herus maxima eum gratia complecteretur, & mox publicis negotiis curandis, multiſque legationibus obeundis adhiberet. Inde factum, ut Elector Brandenburgicus ſuis eum miniſtris adſcribi, ſanctiorique conſilio ornamentum hoc addi deſideraret, & conſentiente Palatino voti damnatus eſt. Vbi non minus præclare, Liberi Baronis inſignibus atque honoribus ornatus, res ſuas domi foriſque geſſit: nam & ab hac electorali, ac poſtea regia etiam Aula multas legationes obire iuſſus eſt, diuque in primis Londini vixit Domini ſui ſplendorem ac maieſtatem egregie repræſentans, donec ibidem anno 1710. æt. 80. adeoque honorum, meritorum, & annorum ſatur fatis concederet. Neque vero ita vacavit arduis ſuis muneribus, ut Muſis nuncium remitteret, ſed perpetuo, ubicunque terrarum eſſet, ſtudia tractavit, & nobiliſſimos ingenii ſui fœtus, in decus & emolumentum reip. litterariæ, enixus eſt: ab ipſo enim præter Theſes contra Ludov. *Capellum* pro antiquitate litterarum hebraicarum, (a qua tamen ſententia poſtea, meliora a litteratiſſimo *Bocharto* monitus, receſſit) & Criticam contra *Amyraldum* diſquiſitionem, quæ

 ſcripta

ſcripta ſunt iuvenilia, habemus Orationes de præſepi Chriſti, & cruce, Diſcurſum, quo ius Imperii romani res, durante interregno, vicario nomine adminiſtrandi, Electori palatino aſſeritur, Opus de præſtantia & uſu numiſmatum, Diatribam de Veſta & Prytanibus Græcorum, Epiſtolam de Rich. *Simonii* Hiſtoria critica, Epiſtolas ad Laur. *Begerum* & Andr. *Morellium*, Notas in Callimachum, Commentationem de orbe romano, & Obſervationes in tres priores Ariſtophanis Comœdias: ſicut novam Diſſertationum de præſtantia & uſu numiſmatum editionem, ab illuſtri viro ante obitum prelo penitus paratam, cum novis tribus Diſſertationibus, & Commentario ad Aeſchylum exſpectamus, dum orbis eruditus *Spanhemii* nomen & merita nunquam e memoria delebit, ſed grato ſemper animo recolet ac venerabitur *Acta erudit.* A. 1711. 522. A. 1710. 100. 107. & A. 1683. 542. *Clericus* Biblioth. choiſ. T. XXII. 174. *König* 768. Magirus 761. *Bynaus* de Nat. Chriſti 287. *Patinus* Hiſtor. numiſm. c. 24. p. 208. *Colomeſius* 438. *Ancillon* Mel. crit. P. II. 234. *Gravius* Præfat. & Epp. p. 432. *Grabe* Spicil. PP. ſæc. II. 134.

XLVI.

ISOCRATIS Scripta græco-latina, ex interpretatione & cum annotationibus Hieron. *Wolfii*. Baſileæ, ex officina Oporiniana. 1570. Eadem emiſit Henr. *Stephanus* Pariſiis 1593. cum verſione Guil. *Canteri*, ſuisque in Iſocratem Diatribis VII. Ceterum *Hallervordius* & Thom. *Pope-Blount* pro optima habent editionem, curatam, ut aiunt, a Paulo *Stephano* A. 1604. Præſens autem editio, quæ præſtantiſſima a *Schwarzfleiſchio* (in Biblioth. *Schrader*. T. II. T 4) agnoſcitur ob indicem, nunquam ſatis græcæ linguæ ſtudioſis commendandum, in duas diſpeſcitur Partes, quarum Prima ſiſtit 1) Orationes, 2) Epiſtolas Iſocratis, eiusque 3) Vitam, deſcriptam a *Plutarcho*, *Philoſtrato*, *Dionyſio halicarnaſſeo*, *Suida*, ac *Wolfio* noſtro. 4) Veterum ac recentium auctorum de Iſocrate iudicia. 5) *Wolfii* priores Præfationes & Poëmatia: Secunda *Wolfii* Annotationes & Caſtigationes. Ex Orationibus Iſocratis hodie ſuperſunt XXI. ſuntque ſequentes: 1) Parænesis ad Demonicum. Quæ fruſtra alii Iſocrati, Ciceronis temporibus florenti, a *Mureto* l. 1. Var. lect. c. 1. tribuitur. *Cren.* præfat. in Tomum III. Methodor. Scopus autem huius orationis eſt, adoleſcentum animos ad honeſtas actiones

actiones & exhortari & inſtituere; ideoque ingenuis pueris ediſcendæ ſunt dulciſſimæ ac ſaluberrimæ præceptiones, ut in omni vita in conſpectu atque in promtu ſint. 2) Ad Nicoclem, videlicet ſecundum Euagoræ filium, Salaminis tyrannum, de regno. Complectitur enim reip. adminiſtrandæ præcepta. 3) *Nicocles*, ſive Conſilium. Deſcribitur civium officium erga Regem, & ſub perſona quidem Nicoclis, aulicis ſuis & regni proceribus, ipſique etiam populo præcipientis. Et Rex eam ipſemet recitaverit, ſicut non inſolens erat, ut Principes compoſitas ab aliis orationes, tanquam ſuas, haberent. Quid, ſi hæc eſt illa oratio, pro qua Iſocrates præmii loco XX. accepit talenta? 4) Panegyricus. In Olympiis dictus, in quo perſequitur laudes Athenienſium, eosque præfert Lacedæmoniis; ſuadet autem, ut domeſticis diſſidiis omiſſis expeditionem ſuſcipiant contra Perſas. 5) Ad *Philippum*. Scripta poſt pacem ab Aeſchine & Demoſthene factam, paullo ante obitum Iſocratis, in qua Regi ſuadetur, ut græcas urbes inter ſe diſſidentes conciliet, Perſisque bellum inferat. Sed poſterius hoc a Philippo intermiſſum, Alexander eius filius, lectione huius Orationis ſtimulatus, exſecutus eſt, poſteriorem dum Darium, qui Ochus dicebatur, bello petiit. 6) *Archidamus*. Intelligendum hoc de Archidamo iuniore, Ageſilai filio, qui poſt Lacedæmoniorum victoriam a Thebanis ad Mantineam reportatam diſſuadet illis, ne præſtent conditionem Thebanorum, ita ut Meſſenam inſtaurent, liberamque eſſe patiantur. 7) Areopagiticus. Nomen habet a loco, in quo pronuntiata fuit hæc Oratio, ſummo videlicet Areopagi iudicio, eo tendens, ut, pulſa anarchia, ſtatus civitatis athenienſis emendaretur. 8) De pace. Cum Chiis, puta, Rhodiis, & Byzantiis ineunda, & deponendo ab Athenienſibus maris imperio. Dicta videtur Olymp. CV. 4. 9) *Euagoras*. Oratio funebris, qua celebrantur laudes Euagoræ, regis Cypriorum, a Thraſydæo eunucho occiſi Olymp. CI. 3. 10) *Helenæ* laudatio. Cui varia intermiſcet, ut Sophiſtarum reprehenſionem, *Theſei* encomium, *Paridis* excuſationem, ac celebrationem pulchritudinis. 11) *Buſiridis* laudatio. Ingenii exercendi gratia ſcripta contra *Polycratem*, athenienſem ſophiſtam, qui idem argumentum infelicius tractaverat, Socratiſque, quem maximi æſtimabat Iſocrates, accuſationem conſignaverat. 12) *Panathenaicus*. Sic inſcribitur hæc

 Oratio,

Oratio, quia vel in Panathenæis dicta fuit, vel omnia Athenienſium præclara facinora decantat. 13) Adverſus Sophiſtas. Eos videlicet, qui oſtentationis aut quæſtus cauſſa philoſophabantur, & falſam eloquentiam invehebant. Differitur igitur de ingenii vi, & inſtitutionis utilitate 14) *Plataicus*. Eſt Platæenſium a Thebanis ſolo pulſorum ad Athenienſes oratio, pro reſtitutione in integrum. 15) De permutatione facultatum. Contra Lyſimachum, a quo victus vel facultates ſuas cum Lyſimacho permutare, vel trierarchiæ munus obire, ſuiſque triremes ſumtibus cum ceteris trierarchis inſtruere (id quod etiam elegit) cogebatur. Oratio eſt lectu digniſſima, in qua in caluminatorem invehitur, ſuamque innocentiam & de Græcis bene merendi ſtudium exponit, ac ſimilitudinem habet cum Apologia Socratis platonica; notandumque, Platonem, Socratem & Iſocratem, optimos & ſapientiſſimos viros, arcta fuiſſe amicitia iunctos, & in pleriſque rebus ſimilem fortunam expertos. 16) De bigis. Recitata a filio Alcibiadis, iam defuncti, oſtendens, patrem eas non Tiſiæ eripuiſſe, ſed in Olympiis a civitate emiſſe Argivorum. 17) Trapeziticus. A Sopæi vel Sinopæi filio dicta pro ſumma argenti, a patre, cum apud Satyrum Ponti principem de regno affectato delatus eſſet, apud Paſionem trapezitam depoſita, quam hic ſe accepiſſe negabat. 18) Adverſus *Callimachum*. Qui ſycophantice aliquem accuſaverat de ereptis ſibi in oligarchia, ſub XXX. tyrannis, pecuniis: ſtatu igitur translationis utitur defenſor Iſocrates, litemque intendere de actis illorum temporum licere negat. 19) Ægineticus. Oratio apud Aeginetas dicta, pro amico & affini Thraſylochi cui hic opes ſuas legaverat, ſorore Thraſylochi notha teſtamentum refutare atque evertere conante. 20) Contra *Lochitem*. Similior declamationi, quam forenſi orationi, qua quis a Lochite verberibus affectus, rem vehementer exaggerat, iudiceſque impellere nititur, ut reum, tanquam legum tranſgreſſorem & popularis ſtatus everſorem, graviter puniant. 21) Amartyros. Pro Nicia, qui ſub XXX. tyrannis proſcriptus, tria apud Euthynum talenta depoſuerat, ea vero repetens duo ſolum recepit, tertium Euthyno negante. *Amartyros* autem vocatur, quia ſine teſtibus illa depoſuit. Controverſiæ igitur ſtatus hic eſt: utrum probabilius ſit, Niciam repoſcere, quod non dederit, an Euthynum reſervare, quod acceperit. In-

geniosſa

genioſa certe & acuta eſt oratio, & *Philoſtrati* iudicio una ex optimis inter iſocrateas. In Dedicatione Iſocratis laudat *Wolfius* Senatum auguſtanum, quod liberali & ſplendido ſe ſtipendio conduxerit, dolet autem paucitatem & inſcitiam auditorum, huiuſque præcipuam cauſſam credit eſſe intempeſtivam ex inferioribus in ſuperiores claſſes translationem; commemorat vocationes ſuas, quas habuerit ab Alberto Boruſſiæ Duce, Argentinenſibus & Bernatibus; multum movendo ſeu voce parum ſe fatetur promovere, itaque ſcriptis abſentes erudire ſibi conſtitutum eſſe; denique conſilium dat iuſto publicorum auditorum numero & conſtituendo & retinendo.

Iſocrates, Theodori filius, athenienſis, Prodici, Protagoræ, Gorgiæ, Tiſiæ diſcipulus, Platonis amicus, animo & voce deſtitutus, rarius in publico, &, ſi *Luciano* in Paraſito credendum, nunquam in iudiciali dixit foro, in domeſtica autem ſchola M. drachmis docuit, plurimosque, inter quos etiam *Xenophon* & *Demoſthenes* erant, in civili eloquentia quam optime erudivit, ut propterea domus eius officina eloquentiæ vocaretur. Orationibus & epiſtolis ſcribendis, quum magno, ac pæne nimio delectus verborum, & collocationis, numerique ſtudio deditus eſſet, multum temporis inſumſit, in decrepita ætate ſtulte agens, quod mortem non exſpectaret, ſed oppeteret: cum enim Athenienſes ad Chæroneam a Philippo, Macedoniæ rege, victos eſſe audiſſet, tam graviter id tulit, ut virili & philoſophico animo abiecto ſe ſe inedia conficeret, Olymp. CX. anno 3. ætatis 98. ante Chriſtum natum 338. Interim non negandum, ſed potius cum *Wolfio* pag. 683. fatendum, *lucubrationes & ſcripta eius ſuaviſſima atque ſaluberrima, nec ſtudioſorum tantum hominum, ſed Regum etiam ac Principum lectione & cognitione digna eſſe, modo illi, aliis occupationibus & oblectationibus pauliſper omiſſis ſapientium virorum legendis monumentis aliquid temporis impertire ad utilitatem ſuam dignarentur.* Orationis eius genus eſt purum, perſpicuum, ornatum, numeroſum, ſuave, ſententiis refertum, ut non ab re ille *Siren attica* fuerit appellatus. Vide *auctores Vitæ eius* ſupra dictos, Io. Alb. *Fabricium* Bibl. gr. lib. II. c. 26. p. 900. *Magirum* 486. *Pope-Blount* 23. *Biblioth. Schrader.* Tom. II. T 4. & I. W. *Bergerum* Diſſert. acad. 190.

XLVII.

XLVII.

DEMOSTHENIS & AESCHINIS Opera cum *Vlpiani* Commentariis, novisque ſcholiis, ex quarta, eaque poſtrema recognitione Hieronymi *Wolfii*. Baſileæ ex officina Hervagiana 1572. Recuſa Francofurti anno 1604. &, ſicut nonnulli præ ſe ferunt tituli, Coloniæ Allobrogum 1607. ac Romæ prodierunt Orationes de rep. ad populum habitæ, cum notis criticis & hiſtoricis Io. Vincentii *Lucchefinii* A. 1712. 4. de qua editione vide *il Giornale de' Letterati d' Italia*, T. XIV. 1. Conſtat hoc volumen VI. Tomis, in quorum IV. prioribus 1) ſunt Orationes & Epiſtolæ *Demoſthenis*, & certo reſpectu *Aeſchinis*. 2) Epiſtola PHILIPPI Maced. Regis. 3) *Dinarchi* contra Demoſthenem Oratio. In V. 1) *Vlpiani* rhetoris in Orationes Demoſthenis Commentarius. 2) *Wolfii* in eum Annotationes. 3) Acceſſiones ex lutetiano codice. 4) Demoſthenis vita ex *Libanio*, *Plutarcho*, *Luciano*, & *Suida*. 5) Aeſchinis vita ex *Plutarcho*, & incerto auctore. 6) Gul. *Budæi* & Deſid. *Eraſmi* in loca quædam orationum Demoſthenis Annotationes. In VI. 1) *Wolfii* Gnomologia, ſive Sententiæ ex Libanio & Demoſthene collectæ. 2) Annotationes in Libanii argumentum, atque Orationes demoſthenicas. 3) de terminationibus verbalium, quæ fiunt a verbo medio. 4) Coniugationum apud Græcos terminationes. 5) Vincentii *Obſopæi* Caſtigationes ac diverſæ lectiones in orationes Demoſthenis. 6) Scholia ex antiquiſſimo codice auguſtanæ Reip. in aliquot Demoſthenis orationes. 7) Hier. *Wolfii* veteres Præfationes, & aliquot Carmina, græca & latina. Præmittuntur toti Operi 1) *Wolfii* Dedicatio, qua urbem & Remp. laudat auguſtanam, huiusque in ſe collatam liberalitatem & munificentiam, commemorat ſtudium ſuum in convertendis ac declarandis vetuſtis auctoribus, excuſat mendas typographicas, ſi quæ ſe a prelo longe abſente irrepſerunt, modum indicat, quo obſcuriora ſtuduerit plana & aperta reddere, (nimirum grammaticæ artis accurata cognitione, multa & diligente optimorum ſcriptorum lectione, ſtili auctoris obſervatione, animo in ſententias non minus, ac pæne magis etiam, quam in verba intento, antecedentium & conſequentium inter ſe comparatione, & perſuaſione, quid quid vel in verbis abſonum, vel in ſenſis frigidum appareat, id non a viris diligentiſſimis, prudentiſſimis, diſertiſſimis ſcriptum, ſed a negli-

negligentibus, imperitis, temerariis librariis eſſe depravatum) & poſtremum hoc opus ſuum epitaphii loco ſibi vult eſſe. 2) *Eiusdem* carmina de abſoluto hoc opere, & bibliotheca Reip. auguſtanæ. 3) *Eiusdem* horoſcopus, ſub quo erat natus. 4) Eruditorum aliquot, tam veterum quam recentium de Demoſthene & Aeſchine iudicia. 5) Excerpta ex Epiſtola Matthiæ *Schenckii* ad Wolfium, eruditionem e ſcriptis veterum omni liberali diſciplina excultorum auctorum ſatis hauriri poſſe, atque inter hos plurimum æſtimandum *Demoſthenem*, ut qui *Ciceroni* placuerit. Notandum vero, 1. Orationem amatoriam, Alteram in Ariſtogitonem, & in Neæram Demoſtheni abiudicari. 2. Orationem pro Cteſiphonte de corona fuiſſe a *Cicerone* pro optima habitam. 3. Secundam Olynthiacam primæ loco ponendam. 4. Exordia concionum eſſe prooemia orationum LXV. a Demoſthene per otium elaborata, quibus in tempore uteretur. 5. Orationem de claſſibus, *περὶ συμμοριῶν*, agere de ordine eorum, qui Athenis muneribus publicis fungebantur. 6. Faciliores eſſe Orationes philippicas.

Demoſthenes, pæanienſis atticus, *Platonis* & *Euclidis* in philoſophia, *Iſæi* autem in oratoria, & *Andronici* hiſtrionis in actione diſcipulus, Thucydidis, quem huius rei cauſſa octies, ſi non decies deſcripſit, imitator, naturale balbutiei vitium arte correxit, optimus dicendi magiſter factus, (totus quippe inflammabatur in loquendo, ita ut energumeno videretur ſimilis, & facultate pollebat res accurate cum omnibus ſuis circumſtantiis exponendi, & quidquid liberet, ad vivum depingendi) ſed in panegyrico genere parum valens, nec tam fortis atque imperterritus miles: proelium enim aliquando ingreſſus abiecto clypeo aufugit, ſeque & remp. dicendo perdidit; cum enim ALEXANDRUM *puerum* vocaſſet, ille eum ſibi tradi petiit; quod quidem Athenienſes recuſarunt: deinde autem regi Macedoniæ ANTIPATRO una cum *Hyperide* tradendus, ſupplicium præventurus veneno animam expulit in Calauria inſula Olymp. CXIV. 3. æt. 60. ſi non 62. anno ante Chriſti nativitatem 329. A. *Schottus* in eius vita, ne denuo nominem veteres ſupra dictos vitæ eius ſcriptores, Renat. *Rapinus* in collatione Demoſthenis & Ciceronis, *Tourrellus* in Prolegom. ad Orat. quaſdam Demoſthenis, in gallicanum a ſe idioma converſas, Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. l. 2. c. 26. p. 917. Quamvis autem,

Ciceronis iudicio, plane perfectus fuerit orator, & cui nihil admodum deeſſet, non tamen ab eo in diſcendis græcis initium faciendum eſſe periti ac prudentes iudicant. De quo vide *Königium* 242. & *Schurzfleiſchium* in Biblioth. *Schrader* P. I. K 7. iisque adde, ſi plures eius laudes & iudicia de eiusdem ſcriptis cognoſcere aves, *Magirum* 267. *Pope-Blount* 29. C. A. *Rupertum* Orat. hiſtor. 494. & *Crenium* de Singular. ſcriptor. III. & de libris ſcriptor. opt. Exercit. I. 36. Inimicos habuit *Aeſchinem* & *Dinarchum*.

Aeſchines, athenienſis, Atrometi filius, Iſocratis & Alcidamantis diſcipulus, in adoleſcentia tragœdias actitavit, deinde autem concionibus & orationibus, in quibus dictio quaſi ſponte nata & extemporanea, plusq; ingenii, quam artis habens, tantum ſibi nomen comparavit, ut oratorum a Demoſthene proximus haberetur. Eius ſunt III. orationes, (nam Oratio, cui titulus, Δηλιακὸς νόμος, *Deliaca* lex, alterius eſt Aeſchinis) & IX. Epiſtolæ, quarum illas vocarunt *Charites*, has autem *Muſas*. Idem a Demoſthene Oratione pro corona victus, conceſſit Rhodum, ſcholamque aperuit oratoriam, deinde Samum abiit, nec multo poſt vivere deſiit, cum eſſet annorum 75. & quidem, ſi *Suidæ* T. I. 662. credendum, hauſta cicuta in carcere, cum in cauſſa quadam iudices corrupiſſet. *Fabricius* Biblioth. gr. l. 2. c. 26. *Magirus* 13. *Pope-Blount* 31.

XLIIX.

Io. REVCHLINI libri III. de Rudimentis hebraicis, ſive linguæ ſanctæ. Phorce (ſic enim eſt impreſſum) 1506. Cum eius inſignibus in calce voluminis, tanquam amuleto contra fraudem typographi. Vocabulo *Rudimenta* eo uti voluit, quod hæc non ſcriberet doctis, ſed rudibus, atque in lingua ſancta erudiendis. p. 3. talia autem *rudimenta*, quæ circa res ſummas & admirabiles verſentur. p. 620. Liber I. & II. abſolvuntur Dictionario, & III. tradit Grammaticam. In præfatione ad Dionyſium fratrem germanum ſtudia ſua commemorat, quod cognoſcendæ veritatis biblicæ cauſſa græcam linguam didicerit Baſileæ ab *Andronico Contoblaca*, natione græco, ebræam vero in legatione ad FRIDERICVM III. Imp. a Iac. Iehiel *Loans*, iudæo, Cæſ. Maieſt. archiatro & equite aurato, atque ulterius Romæ, in legatione ad ALEXANDRVM VI. ab alio iudæo, videlicet *Abdia*, Iacobi *Sphurno* filio.

filio. Præterea ait, tunc tolli omnium interpretationum commune faſtidium, cum SS. Biblia in ſua primordiali lingua poſſint legi & intelligi; ſeque primum omnium tam grave pondus (ſcribendi Lexicon, & Grammaticam ebraicam latino idiomate) humeris imponere ſuis, ſed & ſimul offerre ſe latratibus mordacium. Et certe latratus eiusmodi, ortaſque inde perſecutiones plus ſatis ſenſit vir optimus. Sed & idem veri erat avidiſſimus: ſic enim ſcribit p. 549. *Quanquam* Hieronymum *ſanctum veneror, ut angelum, &* Lyram *colo ut magiſtrum, tamen adoro* Veritatem, *ut Deum.* Stilo hic uſus eſt ſoloeco ſæpe & barbaro, non inſcitia melioris, ſed ad vocabulorum quorundam proprietatem explicandam, atque ut ad captum diſcentium ſe ſe accommodaret. p. 546. Dictionarium Reuchlini commendatur ab *Avenario* præf. in ipſius Lexicon ebraicum. Præter eos auctores, quos, ut notitiam de Reuchlino facientes, Partis I. pag. 101. produximus, vide *Melanchth.* in Lutheri Opp. witteb. lat. T. III. 134. *Hoornbeek.* Summ. controverſ. 64. & *Olearium* Biblioth. ſcriptor. eccleſ. P. II. 125. Ceterum non eſt prætereundem ſilentio, quod Rod. Mart. *Meelfuhrer* in Acceſſion. ad Ianſſonii Biblioth. promiſſ. & lat. p. 162. ſcribit: Io. *Behamum* primum omnium ebraicum Lexicon & grammaticos aliquos libros a Iudæis magno pretio comparaſſe, & curaſſe germanicam in linguam transferendos circa annum Domini 1490. atque ea deinde cum Capnione, Pellicano, aliiſque communicaſſe, & ſic eorum in hebraiſmo ſtudium atque induſtriam excitaſſe. Non tamen credendum, quaſi vel *Reuchlini* vel aliorum Lexica ebræa ſint perfecta & conſummata. Lege ſis hac de re inprimis Herm. *von der Hardt* in Harmon. *Reuchlini* & *Lutheri* 90.

XLIX.

Io. FORSTERI Dictionarium hebraicum novum. Baſileæ 1564. Vocatur *novum*, quod non ex Rabbinorum commentis, nec ſtulta noſtratium Doctorum imitatione deſcriptum, ſed ex ipſis theſauris SS. Bibliorum, & accurata locorum collatione depromtum ſit. Cui acceſſit omnium verborum, nominum, aliarumque vocum a ſua radice quoquo modo variantium, nec non dictorum Scripturæ explicatorum Index. In tergo rubri conſpicitur auctoris effigies, delineata & in ligno ſcalpta a Luca *Kranach*, pictore quondam

dam electorali ſaxonico celebratiſſimo. In præfatione taxat Chriſtianorum præpoſteram, ut ipſi videtur, in Rabbinis, in quibus tamen ȣδὲν ὑγιὲς, *nihil ſani*, nulla lux, nulla Dei notitia, nullus ſpiritus, nulla ullius diſciplinæ ſive artis vera ac ſolida ſcientia, *nulla linguarum, ac ne hebraea quidem, cognitio*, diligentiam, oſtendit prætermiſſa in aliis Dictionariis: tradit regulas ad intelligentiam linguæ ſanctæ facientes, diſſerit de linguæ huius antiquitate, neceſſitate, utilitate & facilitate, & concedit, in N. Tto dari hebraiſmos. Aug. *Pfeiffer* Hermen. S. c. VI. §. 14. laudat hoc Dictionarium ob collationem vocum coniugatarum & cognatarum, additque, omne eius auctorem laturum fuiſſe punctum, niſi ab arabiſmo aliiſque ſubſidiis deſtitutus fuiſſet. Idem liber laudatur ab *Avenario* præf. in ipſius Lexicon ebr. *Glaſſio* Philol. S. 496. *Hülſemanno* Meth. ſtud. theol. 284. & F. *Socino* T. II. Opp. pag. 277. Sed conſule etiam *Cartvvrightum* (Tom. I. Supplem. Criticor. ſacr.) præfat. in Notas in Gen. c. 2. *Wagenſeilium* Tel. ign. ſat. 64. & *Meinigium* præfat. in Lex. ebr. qui iniquius eum de Rabbinorum ſcriptis, eorumque lectione iudicaſſe ſentiunt.

Io. *Forſterus*, auguſtanus, non confundendus cum duobus cognominibus, altero Aurbaco-palatino, Theol. D. ac profeſſore wittebergenſi, & Islebiæ A. 1613. æt. 37. defuncto, altero poëta germano, *Capnionis* & *Moſellani* diſcipulus, Theol. Doctor & hebr. linguæ profeſſor in acdemia wittebergenſi, & Lutheri in concinnanda Bibliorum verſione teutonica fidelis ſocius, inter heroas illius ſæculi, qui ſingularibus a Deo dotibus inſtructi atque ornati erant, referendus, obiit A. 1557. ætat. 61. Melch. *Adam*. Vit. theol. 302. *Moller* de homon. 674. *Melanchth.* Epp. T. II. 314. *Serpilius* Epitaph. theol. 139.

L.

Valentini SCHINDLERI Lexicon pentaglotton, hebraicum, chaldaicum, ſyriacum, talmudico-rabbinicum, & arabicum. Hanoviæ 1612. In eo omnes voces hebrææ, chaldææ, ſyræ, rabbinicæ & arabicæ, adiectis hinc illinc perſicis, æthiopicis, & turcicis, ſub ſuis ſingulæ radicibus, continentur, earumque ſignificationes, uſus ac elegantiæ, ex SS. hebraicis Bibliis, chaldaicis eorum paraphraſibus, Teſtamento novo ſyriaco, utroque (babylonico & hieroſolymitano) Talmude, Midraſchim, Rabbinorum commentatoribus,

ribus, theologis & philoſophis, arabica V. & N. Tti translatione, Alcorano, Avicenna, ut & græca LXX. interpretum, & omnibus latinis Bibliorum verſionibus proponuntur & explicantur: variorum item interpretum difficiles ac diſcrepantes ſententiæ conferuntur & examinantur: ritus etiam, ſive cærimoniæ ac feſta, tam Iudæorum, quam Turcarum, aliaque ſcitu digniſſima & ad Scripturæ ſenſum utilia, recenſentur. Hiſce ſubiungitur Index hebraicarum, ſit venia verbo, abbreviaturarum. Ipſe quidem auctor non edidit hunc librum, ſed Engelbertus *Engels*, eique Præfationem addidit, in qua diſſerit de auctoris propoſito, & ordine in ponendis diverſarum linguarum vocabulis, cauſſis hallucinationum interpretum, & linguæ arabicæ utilitate, idemque refert, Schindlerum data occaſione correxiſſe verſionem *Lutheri* germanicam, & Lucæ *Oſiandri* latinam. Io. *Rulandus*, cuius prima eſt Præfatio, aitLexicon hoc tam accuratam & luculentam vocum explicationem, aliaque tam raræ & admirandæ eruditionis monumenta continere, ut, teſtibus viris præclara doctrina, & linguarum harum cognitione præcellentibus, ſimile opus nec Germania noſtra, nec Gallia, nec Italia, nec ceteræ chriſtiani orbis provinciæ adhuc protulerint. *Konigius* vocat multiiuga eruditione refertum, p. 734. Et *Caſelius* in ep. ad ſereniſſ. Duces, Henricum Iulium, & Fridericum Hulderieum, quæ hic Dedicationem ſequitur, quemquam librum hunc in vilibus habiturum negat. At alii tamen videntur ſibi habere, quod in eo deſiderent. Et quidem *Buxtorfius* in Epiſt. dedicat. Lexici chald. talmud. & rabbin. patris ſui * 3. hoc, quod, præter infinitos vocabulorum defectus, & praviſſimas illorum ſcriptiones & interpretationes, alioſque innumeros errores (quæ tamen imputationes etiam *Munſteri*, Guid. *Fabricii* & Dav. *de Pomis* Lexica, & fortaſſe magis ſpectant) *in nudis vocum interpretationibus ſubſiſtat, neque illarum uſum vel in diverſis phraſibus*, qui pro earum varietate inſigniter non nunquam variet, *vel in rebus ipſis*, ad vocum & phraſium intelligentiam ſcitu ſæpe perneceſſariis, oſtendat. *Hottingerus* autem, poſtquam illud multis nominibus placere poſſe affirmaſſet, hoc ſe deploraſſe confitetur, *formoſiſſimum fœtum in obſtetricum male fidarum incidiſſe manus:* neque enim ita illum prodiiſſe in lucem, ut formatus initio eſſet ab auctore.

P. 123. Vrna *teſtacea*, ſeu *anea*, in qua gomer mannæ Deus reſervari iuſſerat.

Fuit illa potius *aurea*. Sic enim tradunt LXX. *interpp.* Ex. 16, 33. *Paulus* Ebr. 9, 4. Io. *Lundius* Iud. heiligthum. c. 17. p. 85.

1010. *Ier.* 22, 15. התמלך an *cogitabis*, quod tu miſcearis cum cedris?

Melius: An *regnaturus es*, quia tu miſces te *cum iſta cedro? Tremellius* ac *Iunius* in verſione, & Barthol. *Mayer* Philol. ſacr. P. I. 361.

1011. ממלך *Mamlue* acquiſitus, emtus, mancipatus. Inde ממלוכין pueri *chriſtiani, vel a chriſtianis parentibus nati, qui a chriſtianis emti aut capti circumcidebantur*, & fidem chriſtianam abnegabant, muhamedanam amplectentes.

Sunt *vana coniectura*. Guſtavus *Peringer* diſp. de lingua & erudit. Arabum p. 199.

1530. VII. præcepta Noæ imponebantur cum VII. populis in bello ſe ſe dedentibus, tum proſelytis illis, qui legem recipere & circumcidi *volebant*.

Scribere debuiſſet, *nolebant*. Io. *Buxtorf.* Lex. talmud. 409. Sed ita etiam ſcripſerit vir doctiſſimus; ſphalma autem irrepſerit errore typographi Quid? VII. hæc præcepta etiam proſelytis iuſtitiæ, cum ſacris tingendi eſſent, tanquam per repetitionem tradebantur. Quo modo non male ſcripſit Schindlerus. Ion. Conr. *Schramm* diſp. de Symboli apoſt. in Talmude ruderib. §. 18.

1781. שאול chal. & Syr. שיול, *ſepulcrum* in ventre terræ, quod multa mortuorum cadavera accipit, *nec tamen ſatiatur ſeu expletur*.

Schol *nunquam ſignificat ſepulcrum, nec ſepulcro competit inſatiabilitas*. M. S. *Grabe* in Append. apolog. ad Regii Form. caute loq. 185. 189. 201. 212.

Decem

P. 1986. תקון סופרים correctio ſcribarum: ſunt *duodecim* & octo dictiones in textu hebræo, quas ita Scribæ ordinarunt legendas. *Decem* & octo. *Glaſſius* Philol. S. lib. 1. tract. I. p. 55.

Valent. *Schindler*, oederanus, orientalium linguarum primum Wittebergæ, deinde Helmſtadii profeſſor publicus, cum pridem in linguis orientalibus clarum ſibi nomen comparaſſet, tanto ſtudio opus ſuum fecit, ut longinquum etiam iter aliquoties ſuſciperet in Boiemiam uſque, quo non nulla ex Hebræis, quæ chriſtianæ quoque profeſſioni profutura eſſent, expiſcaretur, atque ex hac vita præmature evocatus eſt A. 1604. Laudatur a *Cartvvrighto*, *Hackſpanio* & *Caſelio*: ille enim in Præf. Comment. in Geneſin (T. I. Supplem. Crit. ſacr. c. 3.) eum vocat virum hebraice doctiſſimum; iſte in Annot. in pſ. 105, 18. qua qua verſum celeberrimum; hic in ep. antea allegata ita ſcribit: *Quæ edidit, ad tirones huius linguæ erudiendos, ut opinio plurium eſt, & mea, linguæ non penitus ignari, præſtant in eo genere ſcriptis ante omnibus. Expoſitum quoque nobis, ſcripſiſſe & alia, quibus, quæ viderentur obſcura, mirifice illuſtrarit: in quibus etiam primi fuiſſent alucinati, in iis multa conatum, neque nulla præſtitiſſe ſupra alios.*

LI.

Io. BVXTORFII Lexicon chaldaicum, talmudicum & rabbinicum, editum a filio cognomini. Baſileæ 1639. Quod, teſte I. C. *Wolfio* p. 336. Dan. *Springerus*, LL. orient. quondam profeſſor vratislavienſis, variis auxit obſervationibus. Et ſi quis eandem telam pertexere vellet, is feliciter ad eam uti poſſet Guil. *Guiſii* commentario in Zeraim. Vide *Acta erud.* A. 1691. 253. Opus hoc per integros XX. annos collectum fuit a Buxtorfio ſeniore, a filio per X. reliquos dimidia parte continuatum & perfectum. Et hic illud elegante & nervoſa ornavit Dedicatione, in qua agit de præſtantia ſtudii circa SS. litteras, neceſſitate addiſcendi linguam hebraicam & chaldaicam, & utriusque utilitate, item de utilitate Talmudis aliorumque ſcriptorum rabbinicorum, & præſtantia huius Lexici præ omnibus aliis, multoque in id impenſo labore, ac denique de primo auctoris ſcopo, & quouſque ille pervenerit.

Huic

Huic epiſtolæ ſubiunguntur Obſervationes quædam communes de vocum chaldaicarum ex hebræa lingua derivatione. Lexicon hoc *a Glaſſio* Philol. S. l. 2. P. II. p. 496. Lexicis annumeratur excellentibus, *Hackspanius* in Tract. de ſcriptor. iudaic. in theol. uſu p. 476. vocat opus laudatiſſimum, *Crenius* diſſert. I. de libr. ſcript. opt. p. 16. citra controverſiam incomparabile & doctiſſimum opus; Dan. *Toſſanus* apud Witte in Memor. philoſoph. P. I. 320. Lexicon in omnes hebræos & chaldæos libros viam oſtendens, & quaſi clavem continens; atque Edm. *Leigh* apud Blount p. 911. opus, cui ſol nihil vidit ſimile. Quantæcunque autem hæ ſint laudes, eis tamen alii obſtrepere nulli dubitarunt; neque enim tantum Rich. *Simon* Hiſt. crit. V. T. l. 3. c. 2. p. 359. omnium id anguſtiſſimum in hebraicarum vocum ſignificatione, eo quod auctor ſibi præfixerit Rabbinorum libros, pronunciat, verum etiam Aug. *Pfeiffer* Crit. S. c. 5. 110. multos æque huic, atque aliis Lexicis, ineſſe ait defectus. Et nos hic, more conſueto, errores quosdam, ab aliis notatos, indicabimus.

Pag. 367. *Aves venientes ex Barbaria* vocantur ברבורם *Barbarim*, a nomine loci. 1. Reg. 4, 23.

Potius *ſelectiſſimi optimique cibi*, ברורים, koſtliche Nebenrichte, die den haupteſſen beygeſetzet werden. Aut ſi de avibus intelligere velis, *aves electiſſimæ, ac bene saginatæ.* Io. *Clericus* Comment. in dictum locum.

550. דמאי Res *dubia* propter decimationem.

Res *præſtantiſſima.* Guil. *Guiſius* in *Actis erud.* A. 1691. 252.

1132. לוף *Genus ceparum.*

Immo *arum*, teſte Dioſcoride his verbis: Αρον το καλουμενον παρα Συροις λουφα. *Guiſius* l. c.

1216. מילתא מילת *eſt gracum* μηλωτη, ovina pellis, nam μηλον ovis.

Non probo, quod Buxtorfii *Melat* deducunt ex voce græca μηλωτη· quia μηλωτη plane eſt aliud, nempe προβατειος δορα *ovina pellis*, ſine ullo reſpectu ad lanam. *Bochartus* Phaleg l. 1. c. 6. p. 25.

Immo

Pag. 2433. *Summus ſacerdos ſemel in anno*, in feſto ſcilicet expiationis, quod vocant יום כפור, nomen illud reverendum tetragrammaton יהוה iuxta eas literas, quibus ſcriptum eſt, proferebat in templo ſive ſanctuario.

Immo *quotidie*, in templo, *quicunque ſacerdos* benedictionem impertiebat. *Lundius* Iud. heiligthum. c. 48. p. 656.

2456. In Talmude גמיר Gittin fol. 68. col. 1. *prolixa & impia fabula* refertur, *qua arte rex Salomon* templum ædificaturus, vermiculum *Schamir*, conſilio & ope Sapientum, ab Aſmodæo, demoniorum principe, impetrarit.

Eſt *mediocris, feſtiva & lepida magis narratio*, quam longa & impia fabula. Et perperam adfirmat Buxtorfius, illa exponi, qua arte Salomon. e. r. *Wagenſeil* in Sotam p. 1072.

Io. *Buxtorfius*, baſilienſis, philologi filius, anno ætatis duodecimo ſtudioſorum albo inſcriptus, ſexto autem & decimo philoſ. & opt. art. magiſter creatus, confectis in Bataviam, Angliam, & Galliam itineribus, primum diaconus, deinde paſtor baſilienſis, denique theol. doctor, eiusque & hebr. linguæ patria in academia profeſſor, non tantum ſcripta quædam paterna, ut Lexicon maius & Concordantias continuavit & abſolvit, libroſque More Nevochim & Coſri latina paraphraſi illuſtravit, ſed & ſuis inclaruit ſcriptis, videlicet Exercitationibus ad hiſtoriam Arcæ fœderis, Ignis ſacri &c. Tractatu de punctorum & vocalium antiquitate & origine, Anticritica adverſus Lud. *Cappellum*, Diſſertatione de ſponſalibus & divortiis, & alia de homicidio, eodemque, quo pater, ætatis anno, puta 65. vivere inter mortales deſiit, A. C. 1664. relicto filio *Ioanne Iacobo*, qui ei in profeſſione linguæ ſanctæ, non autem theologiæ, (tanta enim eius erat modeſtia, ut illam, quam facile obtinere potuiſſet, non ambiret) plene ſucceſſit, cum antea vices geſſiſſet infirmi & adverſa valetudine afflicti patris. Mortuo parentavit Luc. *Gernlerus*. Vide *König*. 147. *Witte* Diar. biograph. P. I. Ttt 4. & *Lexic. univerſ. hiſtor.* P. I. 474.

LII.

SVIDAE Lexicon, græce & latine, cum annotationibus Lu-

Digitized by Google

dolphi *Kuſteri.* Cantabrigiæ 1705. volum. III. Atque hæc eſt optima editio, merito laudata in *Actis erud.* A. 1706. p. 2. Antea prodierat hoc opus latine, ex verſione Hieron. *Wolfii*, Baſileæ 1581. itemque græce cum verſione, aut potius paraphraſi, ac notis Aemil. *Porti*, non cretenſis, ſed ferrarienſis, Genevæ 1619. Et Hadr. *Iunius* novam ac bonam editionem animo volverat. Vide *Acta erud.* l. c. p. 1. *Bergerum* Diſſertat. academ. 175. *Mollerum* de homon. 712. *Crenium* de furib. libr. Diſſert II. §. 95. Sed Præfatio *Kuſteri*, in qua de Suida eiusque Lexico varia obſervat, non eſt ſilentio involvendano: tabis enim ex ea, Suidam ullum extitiſſe, temere nimis negari ab Ang. *Politiano*; cuias autem fuerit, non conſtare: multa Lexico huic ſequiore ævo acceſſiſſe: *Gyraldum* Suidam hiſtoricum confundere cum lexicographo: Ariſtophanis ſcholiaſten antiquum (immo & alios; & male quidem propterea, quod ſcriptores, quibus uſus eſt, nomina non indicavit. *Berger* 175.) totum a Suida fuiſſe exſcriptum, non vice verſa: iudicium & *ακριβειαν* in hac compilatione paſſim deſiderari, eiusque auctorem mendoſis codicibus ſæpe eſſe seductum: tam homonymorum, quam diverſa nomina habentium res non raro miſceri: & exempla interdum loco plane alieno adduci. Denique in laudes excurrit Academiæ cantabrigienſis, quæ per quadriennium, quo opus hoc perficeretur, eum liberaliter aluit, illuſtre hoſpitalitatis exemplum edens.

Tomo I. p. 167. Anacreon *omnia* ſcripſit ionica dialecto.	*Non omnia.* Dan. Wilh. *Triller* diſp. de Moly homer. 36.
Pag. 337. Arſaces parthus ademptum Macedonibus imperium, quod *per annos* CCXCIII. *tenuerant*, ad Parthos tranſtulit.	Vnde illi CCXCIII. anni deducendi? Non dubium, ab initio Cyri. Sed *abſunt a Conſulatu Vulſonis & Reguli*, quo Arſaces a Macedonibus defecit, *annis* XVII. poſt mortem Alexandri LVII. Ioſ. Iuſt. *Scaliger* Canon. iſagog. l. 3. 316.
373. *Atoſta*, Cyri filia, Darii uxor, a Democede medico arte quadam *ſanata fuit.*	Non Atoſta, ſed *Atoſſa* erat Cyri filia. Neque vero hæc, ſed alia, nomine *Atoſta*, *a Democede ſanata fuit.* H. L. *Schurzfleiſch* in Notit. biblioth. vinar. 153.

Duplex

377. *Auguſtus Cæſar.* Hic facto ſacrificio Pythiam interrogavit, quis poſt ipſum imperaturus eſſet. Illa vero reſpondit: *Me puer hebræus* Diis beatis imperans, *hanc ædem relinquere*, & ad orcum redire iuſſit. Abi igitur nunc ſilens ab aris noſtris. Auguſtus igitur ex oraculo egreſſus, in Capitolio aram erexit, cui litteris latinis inſcripſit: *Hæc eſt ara primogeniti Dei.*

Duplex hæc narratio *inter aniles fabulas* referri debet. Iſ. *Caſaubonus* Exercit. I. n. 19. p. 84. Quem quidem etiam allegat *Kuſterus* in annotat.

498. Gregorius neocæſarienſis *e Cappadocia Berytum, & inde Cæſaream* Palæſtinæ ſe contulit una cum fratre *Athenodoro.*

Ille vero, occaſione ab affini allata, non Berytum, ſed *Cæſaream recta ad Origenem venit*, Iac. *Haſeus* de Berytenſi ICtor. acad. cap. 9. §. 3. (in Conlect. libror. rar. p. 89. Faſc. V. p. 89.)

814. *Epicurus* natus eſt Olympiade ρθ΄ CIX.

Potius Olympiade ρι΄ *centeſima decima.* H. L. *Schurzfleiſch* l. c. p. 265.

Tomo II. pag. 82. v. *Heſychius Mileſius.* Vt hinc ſuſpicari liceat, *eum non fuiſſe chriſtianum*, ſed Græcorum nugis & vanis ſtudiis addictum.

Heſychium mileſium *chriſtianum fuiſſe*, ex nomine Ioannis, quo filium eius gaviſum eſſe *Photius* cod. XLIX. auctor eſt, & ex aliiis argumentis a *Meurſio, Hanckioque* productis facile conſtat. Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. lib. IV. part. II. 544.

88. v. *Iacobus, medicus.* Medici vero eum identidem criminabantur, & maledictis inſectabantur, quaſi non aliquem medicum, *ſed tanquam hominem* Deo *carum* & *ſacrum.*

Verba hæc, ἀλλὰ θεοφιλῆ ὄντα, καὶ ἱερόν, ſic ſunt vertenda: *cum potius* homo *eſſet* Deo carus, & *ſanctus.* H. L. *Schurzfleiſch* l. c. p. 91.

Pag. 88. ψυχεῖστος veram eſſe lectionem, patet *ex Malala. Kuſterus* in Nota.	At Malala habet ψυχιστος. H.L. *Schurzfleiſch* p. 93.
106. v. *Ieſus Chriſtus* Cum cæteri ſacerdotes (iudaici) ipſi (ſacerdoti cuidam) poteſtatem dicendi feciſſent: *Volo*, inquit, *in ſacerdotis defuncti locum ſurrogari Ieſum, Ioſephi fabri lignarii filium.*	*Commentum eſt*, quod de cooptatione Ieſu in numerum ſacerdotum legalium dicitur. *Lomeier* de Biblioth. c. 3. p. 40. Io. Andr. *Schmidt* in I. Proluſ. Mariana, lit. B, ſeu, ſi mavis, p. 9.
124. v. *Iulianus.* Iulianus, deſertor & apoſtata Rom. Imperator, Conſtantini M. nepos, eius fratre *Dalmatio* genitus, & matre *Galla* nomine.	Immo vero genitus erat fratre Conſtantini *Fl. Conſtantio*, & matre *Baſilina*, Iuliani Comitis orientis filia. G. Io. *Voſſius* l. 2. de Hiſtor. gr. c. 18.
128. v. *Iuſtinianus.* Iuſtinianus, Rom. Imp. valde quidem orthodoxus fuit, ſed omnium litterarum imperitus.	Hæc vera ſunt de *Iuſtino Thrace*, IVSTINIANI Imp. avunculo, non autem de Iuſtiniano. G *Calixtus* Theol. mor. 109. *Schurzfleiſch* in Epp. ſelect. 591 ſicut etiam obſervat *Kuſterus* h. l.
285. v. Καναι. Καναις, *Cana*, urbs.	Lege, Καινην, *Canina*, vel Καινιτη, *Canita*. Vnde Cæninenſes, & Cænitenſes. H.L. *Schurzfleiſch* l. c. p. 233.
403. Cyrus vocatus eſt, quod a pueris ludum regni ludentibus, κῦρος, id eſt, *poteſtas regia* ei delata fuiſſet.	Suidæ vanitas manifeſta eſt, qui exotici nominis etymon petit e Græcia ſua, cum illud perſice ſignificet *ſolem*. C A. *Ruperius* Obſervat. in Synopſ. Beſoldi minor p. 119.
458. Lucianus atheus fertur *ſub Traiano Imp.* & *ante vixiſſe.*	*Euſebius* in Chron. eum refert ad annum chriſti 165. *Calviſius* in A. 104. ait, videri, eum 70. *annis eſſe poſteriorem.* Et *Baronius* in Annal. ad A. C. 171. n. VII.

VII. p. 187. liquido conſtare fatetur, eum *ad hac uſque tempora* perveniſſe. *Auctor Iren. irenicor.* 77.

Pag. 475. *Lyſia* Orationes germanæ perhibentur eſſe *ultra* 300. & præter eas aliæ, de quibus ambigitur.

Suidas id adfirmans, *fidem vix meretur*, notante Ioanne *Ionſio.* Th. *Crenius* Exercit. II. de libris ſcriptor. opt. 39.

494. Maximus *epirota vel byzantius* Iuliani Cæſ. parabatæ magiſter.

Epheſius, isque *cynicus*. Ezech. *Spanhemius* præfat. in Iulianum.

503. *Marcus* evangeliſta habet titulos XLVIII. *capita* xxxvi.

Corrige: *capita* CCXXXIII. *Valeſius* Annot. in Euſeb. p. 3.

572. Romani bello contra Pyrrhum & Tarentinos feliciter confecto, *voti compotes facti*, IunonemMonetam coluerunt (a monendo ſic dictam) & decreverunt, ut nummi *in eius templo* cuderentur.

Potius credendum antiquioribus teſtibus, *Ciceroni* & T. *Livio*, quorum ille, *cum terra motus factus eſſet*, *vocem ab Iunonis templo in arce proditam eſſe*, VT SVE PLENA PROCVRATIO FIERET, unde Iunonem a monendo Monetam dictam, auctor eſt lib. I. de divinat. c. 15. *Aedes* quoque Iunonis *ab officina* ſeu loco, ubi moneta cudebatur, diligenter eſt diſtinguenda. Baſil. *Faber* in Theſ. erudit. ſcholaſt, v. *Moneta* p. 1443. & Dav. *Hoffmann* diſp. de dea Moneta p. 8. 9.

604. Dioſcorides *Anazarbenſis*, medicus, vixit apud Cleopatram, ſub Antonio.

Dioſcorides *alexandrinus*. Cl. *Salmaſius* Prolegom. in Exercitat. de Hyle iatrica p. 10.

720. v. ορχησις παντομιμος, *Saltatio pantomimica.* Ταυτην ο Αυ-

Neque Auguſtus eam invenit, *neque Auguſti temporibus*, uti

γȣςος καισαρ εφευρε. *Hanc invenit Auguſtus Cæſar.*

Kuſterus, *Caſaubonum* in Athen. lib. I. cap. 17. p. 51. ſecutus, interpretatur, inventam primum exercuere Pylades & Bathyllus: nam pantomimi fuere antiquiſſimi, & pæne cum ipſa Rep. orti, ſub Auguſto non plus agentes, quam quod, *quæ ab aliis canerentur, ipſi ſaltarent.* Oct. *Ferrarius* Diſſert. de pantomim. n. XIII. p. 24.

Tomo III. p. 103. v. *Petrus orator.* Huius Petri magiſtri mentio fit apud Stephanum byzantium v. Ακοναι. *In eundem exſtat Epigramma Anthol.* lib. 3. cap. 30. *Kuſterus* in Annot.

Diverſum omnino putem Petrum rhetorem, (licet clariſſ. *Kuſtero* ad Suidam aliter videtur) quem Leontius ſcholaſticus in lib. 3. Anthol. c. 30. memorat ſpectantem in Dionyſiis collapſo theatro obiiſſe. Non enim rhetorem vocaſſet poëta, ſed Patricium & Magiſtrum, I. Alb. *Fabricius* B. gr. lib. V. c. 5. p. 234.

126. v. *Plato.* Hæc (de poenis divinis improbis hominibus immitti ſolitis) *Plato ex libris ſacris ſumpſiſſe videtur*, in quibus Deus per Moſem ad Pharionem dicit: *Ad hoc ipſum excitavi te, ut in te meam potentiam oſtendam; ut meum nomen per omnem terram celebretur.*

Platonem philoſophemata ſua non debere Hebrais, oſtendit Io. *Clericus* ep. crit VII. I. A. *Fabricius* lib. III. B. gr. c. 1. p. 40.

159. Poſidonius *alexandrinus*, philoſophus ſtoicus, Zenonis cittici diſcipulus, *ſcripſit hiſtoriam.*

Non alexandrinus, ſed *apameenſis*; alexandrinus autem multo ante natum Polybium deceſſerat. *Voſſius* de Hiſt. gr. l. 1. c. 24. p. 103. *Placc.* de pſeudon. 518.

Potius

Pag. 313. Σικερα, *Sicera*. Potus factitius. *A verbo συγκεκερᾶσθαι*, i. e. *mixtum eſſe*.

Potius ab ebræo שכר *Schekar*, ſicera, denotante omnem potum inebriantem. *Hieronymus* ep. ad Nepotianum, & Fran. *Redi* nel Bacco in Toſcana p. 46. (T. I. *Supplem. Act. erud.* p. 115.)

341. v. *Scytale*. *Quoties* (Lacedæmoniorum ephori) *aliquid* duci ſuo ad bellum emiſſo *mandare volebant*, afferebant album lorum, quo ſcytalem involvebant, & in eo (mandatum) ſcribebant. Deinde lorum replicantes, id tabellario tradebant abſportandum. Hoc autem faciebant, *ne tabellarii* qui ſcytalas ferebant, *ſcire poſſent*, quid in eo ſcriptum eſſet.

Tantum, quoties *aliquid ſecreti* ei ſignificare volebant, & *ne corium ab hoſtibus* interceptum, ullo modo ab ipſis legi & intelligi poſſet. Dan. Guil. *Moller* diſp. de Scytala Lacedæmon. p. 22. & diſp. de Ominoſ. dieb. domin. 25.

342. v. *Smaragdus*. Argumentum conſtantis *pietatis*, ελεγχος βεβαιοτητος της θεοσεβειας.

Legendum, της ευτυχιας, *bona fortuna* Vrban. *Chavrans* p. 420. des Oeuvres meslées. (*Actor. erud.* 1697. 238.)

496. v. *Traianus*. Quare Traianus *omnibus* imperio ſuo ſubiectis interdixit, ne chriſtianos ſuppliciis afficerent.

Hæc indulgentia non ita univerſalis fuit, ſed *ad Palaſtinam, Syriam, & eas Orientis partes*, in quibus tunc agebat Imperator, magis ſpectabat. *Vſſerius* ad C. Plinii epiſt. de chriſtianis (Tomo II. Patrum apoſtolic. p. 179)

580. *Phares* in lingua hebraica ſeparationem vel abſciſſionem ſignificat.

Non Phares, ſed *Priſchut*. Illud autem nomen fuit filii Iudæ. *Clericus* Hiſtor. eccl. Tom. I. p. 5.

Pag. 627. v. *Phocylides* Eius Sententiæ, quas Κεφαλαια inſcri-

Hoc malo credere, *Phocylidea Sibyllinis inſerta eſſe*, quam con-

tra-

bunt, *ſunt ex carminibus ſibyllinis ſurrepta*

600\. Philoxenus, leucadius, *paraſitus*.

tra. Io. Alb. *Fabricius* Bibl. gr. lib. II. c. XI. p. 444.

Plures fuerunt Philoxeni paraſiti: adeoq;non omnia uni tribuenda. *Reineſ.* Var.lect.l.3.c.2.p.362.

De aliis Suidæ erroribus curioſitati lectoris ſatisfaciet V. CL. Iac. *Gronovius* in ſcripto, quod ſubiungitur Decretis rom. & aſiat. pro Iudæis, edito A.1712. nec non in epiſt. latina apud *Clericum* Biblioth. choiſ. T. IX. 187. Nec minus Lamb. *Bos*, celebre inter eruditos nomen, locum aliquem, qui apud Suidam ſit mutilus, reſtituere conatur in Exercitat. philol. in N. T. libros p. 171. quem utinam expreſſiſſet, ut & hic ſuo indicare loco potuiſſem.

Suidas fuerit, uti creditur, grammaticus byzantinus, qui Lexicon hoc ſuum e variis collegit ſcriptoribus. Quo autem tempore vixerit, incertum eſt, aliis eum ad VItum, aliis ad X. aliis ad XI. vel XII. (minime autem cum Hieron. *Wolfio* ad XIVtum detrudendus eſt) ſæculum referentibus. Et illis, qui ei ſæculi XI. finem, vel XIImi principium tribuunt, accedit etiam *Kuſterus* in præfatione (a) 4. hoc tamen addens, antiquiorem eſſe, quam vulgo credatur; ſibi enim perſuaſum eſſe, plurima loca, quæ recentiorem ætatem ſapiunt, ab aliis poſtea Lexico huic addita eſſe. *Eraſmus* & alii Suidam æque, ac Heſychium alexandrinum, monachos fuiſſe coniiciunt, ſed ſine fundamento, uti videtur Io. Alb. *Fabricio* Biblioth. gr: l. 4. P. II. 544. Etymologici græci auctor multa ex Suida mutuatus eſt, teſte *Placcio* de Anon. 358. Ceterum de Suida videantur *König* 785. *Magirus* 766. *Pope-Blount* 367. *Morhof* Polyhiſt. T. I. l. 4. c. 7. §. 3. *Acta erudit.* A. 1706. 1. *Clericus* Biblioth. choiſ. T. X. 172. *Moller* de homon. 518. 906. *Magius* de Tintinnab. c. 12. p. 57.

Ludolphus

Ludolphus *Kuſter*, qui & *Neocorum* ſe appellavit, Blumbergæ in Comitatu Weſtphaliæ lippienſi natus, a puero litteris deditus, auguſt. Pruſſorum Regis primi ſumtibus Germaniæ partem & Hollandiam peragravit, atque in hac, Traiecti ad Rhenum, cum *Sickio* Hiſtoriam librorum novorum, & Diſſertationem de Muſeo alexandrino ſcripſit, *Savotique* librum de numiſmatibus in latinam vertit linguam, & nonnullis Equitibus Germaniæ prælegit ius publicum. Inde in Galliam abiit, & facta Suidæ codicum collatione in Britanniam, ubi A. 1705. Cantabrigiæ ipſummet edidit, conſtitutus iam profeſſor humaniorum litterarum in gymnaſio berolinenſi, & bibliothecarius. Sed huc reverſus, tempore uti & ambitionem compeſcere neſciebat: cum enim de præcedentia certaret cum collega bene merito, nec eum ſuperare poſſet, depoſito ex faſtidio munere Amſtelodamum repetiit, ibique in lucem dedit *Iamblichi* Vitam Pythagoræ, *Millii* N. T. recognitum & locupletatum, atque *Ariſtophanem*. Animus quoque ei erat ſcribendi Theſaurum linguæ latinæ, ad modum *Stephani*, eumque breviorem & melius diſpoſitum; ſed vix eius initium fecit, cum Roterodamum conceſſit, ſperans, minoribus expenſis ſe hic victurum. Cum vero & hæc eum ſpes deluderet, & debitorum onere premeretur, poſt lites cum *Perizonio* & *Gronovio* habitas, A. 1713. deſperati inſtar Antverpiam, indeque Lutetiam Pariſiorum conceſſit, atque hic depoſita religione lutherana, factus, cum ſalario 2000. librarum, regiæ Inſcriptionum academiæ ſocius ſupernumerarius, hepatis ex ulcere lucis huius uſuram amiſit A. 1716. æt. 50. In *Actis erud.* A. 1706. p. 2. vocatur novum Germaniæ noſtræ decus. Vitam egit coelebs honeſtam ac probam, ſed varius fuit & mutabilis, nec ſemper, ut aiunt, ſatis prudens. Vide *Nova de reb. erudit.* A. 1716. n. LII. & A. 1717. n. V. *Neu. Bucher Saal* T. I. 434. T. III. 523. T. V. 887. I. B. *Bergerum* Diſſert. acad. p. 176. & Chriſtiani *Grundmanni* Oſſa & ciner. p. 85.

LIII.

Io. SCAPVLAE Lexicon græco-latinum. Editio nova, & accurata; quam *Morhoſius* Polyh. T. I. lib. IV. c. 8. §. 6. vocat nitidiſſimam. Lugduni Batav. apud Elzevirios & Hackium. 1652.

Ex Ioannis *Hummelii* bibliotheca. Prima prodierat Baſileæ A. 1570. altera 1579. eſtque epitome Theſauri linguæ græcæ Henr. *Stephani*; unde factum, ut Theſaurus ille pauciſſimos nanciſceretur emtores, & Stephanus ad paupertatem redigeretur. *Morhof* l. c. Addita ſunt 1) (Iac. *Zuvingeri*) Auctarium dialectorum, in tabulas compendioſe contractarum. p. 1. 2) Collectio vocum, quæ pro diverſa ſignificatione accentum diverſum accipiunt. p. 93. 3) *Ammonii* de ſimilibus & differentibus vocabulis libellus. p. 103. 4) Verborum quorundam Themata, quæ magna ex parte vel ſunt anomala, vel poëtica, aut certe eiusmodi, ut non cuilibet obviam habeant originem. p. 129. 5) Io. *Harmari* Lexicon etymologicum. p. 249. ex Etymologico magno contractum. In quo non tantum etymologia vocum primigeniarum enucleate oſtenditur, verum etiam analogia, quam lingua latina & anglica habent cum græca, liquido indicatur. p. 249. 6) de Græcorum notis arithmeticis ex Hadriani *Amerotii* ſcriptis. p. 231. 7) de linguæ græcæ veteri pronuntiatione. p. 237. De qua ſic docet quicunque eſt auctor: α *Alpha*, ex hebræo Aleph, ſono reſpondet a latino: β *Beta*, ab hebr. Beth, pronuntiatur ut b latinum: γ *Gamma*, ex hebr. Gimel, ut g latinum: δ *Delta*, ab hebr. Daleth ſive Deleth, ut d: ε *E pſilon*, ut e exile ſeu tenue: η *Etha*, ab Heth hebr. ut e longum: ϑ *Theta*, ab hebr. Thet, ut th: ι *Iota*, triſyllabum, ab hebr. Iod, ut i: κ *Cappa*, ab hebr. Cap ſive Caph, ut c; k enim in latina lingua ſupervacuum eſt: λ *Lambda*, ex hebr. Lamed, ut l: μ *My*, ab hebr. Mem, ut m: ν *Ny*, hoc eſt, Nu, per n exile, ab hebr. Nun, ut n: ξ *Xi*, ab hebr. Schin, ut cs vel gs: ο *O micron*, ut o parvum: π *P*, ab hebr. Pe, ut p: ρ *Rho*, ab hebr. Reſch, ut r: σ *Sigma*, ab hebr. Samech, ut ſ: τ *Tau*, ab hebr. Tau, ut t latinum: υ *Ypſilon*, hoc eſt, u tenue, gracile, exile, ut y: φ *Phi*, ſive Fi, ab hebr. Phe vel Pe, ut f, ſeu digamma æolicum; ſolis enim Aeolibus ſonus hic cum aſpiratione erat peculiaris: χ *Chi*, ut ch, ſeu c aſpiratum: ψ *Pſi*, ut pſ, aut bſ: ω *O mega*, id eſt, o magnum, ut duplex o latinum. Diphthongi autem, αι, αυ, ει, οι, non pronuntiandæ ſunt ad modum ſimplicium vocalium, e, af, i, ſed ita, ut diſtinctim illæ vocales audiri poſſint, nimirum ut ai, au, ei, oi, ſi in una efferuntur ſyllaba. 8) Io. *Meurſii* Gloſſarium græco-barbarum contractum p. 311. In quo vocabula ultra 5000. præcipue

cipue officiorum atque dignitatum Imperii conſtantinopolitani, tam in palatio, quam eccleſia aut militia, ab Henr. *Stephano*, & Ioanne *Scapula* omiſſa, aut alio ſignificatu accepta, explicantur. Operi præfiguntur *duæ Præfationes*, altera *typographorum*, qui aiunt, ſe dare Lexicon Scapulæ, nova indutum veſte, & elegantioribus longe, quam antehac, typis, forma nitidiore, charta candidiore impreſſum ac recuſum, neque hic fruſtrandum ſua laude Corn. *Schrevelium*, quippe cuius indefeſſæ diligentiæ, & inſigni linguæ græcæ peritiæ atque exacto iudicio novam illud hanc vitam debeat: eum enim id plurimis, imo infinitis fere vocabulis auctius reddidiſſe, obſcuriora loca clariori luce donaſſe, hiulca ſuppleviſſe, ubi latina deficeret interpretatio, eam ex aliis Onomaſticis, aut de ſuo addidiſſe, quæ interlinearibus hic illic ſpatiis ſeu cancellis incluſa eſſent themata, & lectorem ad primitiva relegabant, ut ſupervacanea ſuſtuliſſe, & Indici vel loco iam ſuo inſeruiſſe, errores innumeros abſtuliſſe, & ſub finem adiunxiſſe Indicem geminum; uſos quoque interdum conſilio & auxilio atque opera Lamberti *Barlai*, qui Symbolam quoque ſuam contulerit: altera Io. *Scapulæ*, qua linguam græcam tum brevem, tum facilem eſſe demonſtrare conatur; ad quod efficiendum, ſe omnes eiusdem originis voces, quæ in ſuperioribus Lexicis alphabetico ordine ſcriptis ſparſim leguntur, in unum veluti faſciculum collegiſſe. Denique indicat, *Herodotum* & *Hippocratem* ionica uſos eſſe dialecto.

Io. *Scapula*, germanus, Henrici Stephani quondam famulus, Lexico græco melius de iuventute ſcholaſtica, quam de ſuo hero meritus eſt; ſicut enim illo medullam Theſauri ſtephaniani exhibuit, ita hunc, ut dictum eſt ſupra, iſto labore ſuo, præter tamen animi ſententiam, ad incitas redegit. Laudatur illud, ut optimum, a *Morhofio* l. c. & a *Balbino* Veriſimil. human. diſcipl. p 313. vocatur omnium abſolutiſſimum. Sed plagiariis ne annumerandus ſit, an ſecus, ſub iudice lis eſt. *Kœnig* 729. I. C. *Zeltner* de Correctorib. 486.

Iac. *Zuvingerus*, baſilienſis, Med. Doctor, eiusque & græcæ linguæ in academia patria profeſſor, ſtruxit Examen principiorum chemicorum, Phyſiologiam, Etymologicum græcum magnum, Commentarium in *Galeni* librum de definitionibus medicis, Analyſin in epiſtolas *Pauli*, & Formulas precum, atque ad plures abiit A. 1610. æt. 41. *Witte* Diar. biogr. H 2.

Ammonius, Hermiæ filius, diſcipulus *Procli*, & præceptor *Simplicii*, *Aſclepii* Tralliani, *Ioannis* Philoponi, & *Damaſcii*, philoſophiam docuit Alexandriæ in Aegypto, & commentario illuſtravit *Ariſtotelis* Categorias, & librum de Interpretatione, nec non *Porphyrium* de V. prædicabilibus, florens circa annum Chriſti 500. *König* 34. Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. lib. IV. c. 26. p. 161.

Io. *Harmar*, Gloceſtria-anglus, Artium magiſter, græcæque linguæ Profeſſor Oxoniæ, formavit Eclogas ſententiarum & ſimilitudinum e *Chryſoſtomo* decerptas, græce & latine, cum annotationibus, Elegiam ſacram in converſionem & martyrium S. *Albani*, Orationem pro lingua græca, Apologiam pro Io. *Wiliams*, archiep. eboracenſi, *Cromvvelli* Protectoris Elogium, Orationem panegyricam in CAROLVM II. reducem, & Poëmata græca & latina, vitæque & laborum finem fecit A. 1670. *König* 380. *Witte* Diar. biogr. Eeee.

Hadr. *Amerotius*, ſueſſionenſis, ſcripſit de Dialectis Græcorum, obiitque A. 1560. *König* 33. *Friſius* Epit. Biblioth. geſner. p. 8.

Io. *Meurſius*, Loſduno-batavus, diſtinguendus a filio cognomini Nic. *Stochii* diſcipulus, præcoce ingenio præditus, a græcis litteris ad latinas tranſiens, atque informandis Io. Barneveldii filiis admotus, cumque iis poſt decennium in ampliſſimi viri familia & conſuetudine actum peregrinans, atque Aureliani ſummo in Iurisprudentia doctoris titulo coboneſtatus, poſtquam Lugduni hiſtoriam, & linguam græcam docuerat, hiſtoriæque patriæ conſcribendæ partes ſuſceperat, Soram migravit, & hiſtoriam prælegit atque politicam, vita defunctus A. 1639. æt. 60. Græcos auctores bene multos edidit, quos aut tranſtulit in latinam linguam, aut notis clariores reddere ſtuduit, ut *Antigonum* Caryſtium, *Apollonium* alexandrinum, *Conſtantinum* porphyrogennetam, *Conſtantinum* Manaſſem, *Codinum*, *Euſebium* in Cant. *Heſychium* mileſium, *Lycophronem*, LEONEM Imp. *Methodium*, *Palladium*, *Polychronium* & *Pſellum* in Cant. *Procopium* gazæum, *Phlegontem* trallianum, & *Theophylactum*, ne dicam de eius Archontibus athenienſibus, Populis ſeu potius pagis atticis, Eleuſiniis, Panathenæis, Græcia feriata, Græcia ludibunda, Orcheſtra, Puerperio & funere, Luxu Romanorum, Hiſtoria danica, & latinis auctoribus, *Arnobio*, *Apuleio*, *Catone*, *Macrobio*, *Phædro*, & *Plauto*, quibus annotationum ſuarum lucem admovit

movit, vir de omni litteratura præclare meritus, dignusque reputatus, de quo diceretur in epitaphio, teſtari viri ſcripta, quod maius hoc nomine nihil habuerit Sora. *König* 537. *Witte* Diar. biograph. N n 4. & Memor. philoſ. 478. *Academia leidenſis* 217. *Baillet* des Enfans celebr. 223. Alb. *Bartholinus* lib. de ſcript. Danor. 76. & Io. *Moller* ad eum Hypomnem. p. 284. *Imperialis* 210. *Magirus* 593. *Pope-Blount* 955. *Morhof* Polyh. T. I. lib. IV. c. VI. 27. & lib. V. c. I. 225. T. II. lib. I. 3. *Schurzfleiſch* in Biblioth. *Schrader*. P. I. K 4. 3. *Feller* monum. inedit. 561.

LIV.

DICTIONARIUM græco-latinum, poſt correctiones Guil. *Budæi*, Iac. *Tuſani*, Conr. *Geſneri*, Hadr. *Iunii*, Rob. *Conſtantini*, Io. *Hartungi*, Mart. *Hopperi*, Guil. *Xylandri*, a Iac. *Cellario*, & Nic. *Hœnigero* emendatum & auctum. Cum Appendice varia opuſcula complectente. Baſileæ per Sebaſt. Henricpetri 1584. Lexicon hoc a *Crenio* Animadverſ. P. XVIII. p. 192. encomio optimi mactatur; in eo, iudice Io. Alb. *Fabricio* Biblioth. gr. l. 4. c. 35. p. 553. bene multis Gloſſarii heſychiani locis lux affunditur; eodemque Io. Andr. *Boſius* quotidie uſus eſt, & multa adſcripſit; ſed Henricus *Stephanus* in epiſtola de ſuæ typograph. ſtatu multorum id errorum accuſat, eique conſentit Conr. *Geſnerus* apud *Morhofium* Polyhiſt. liter. l. 4. c. 8. p. 97. Verum enim vero diſcrimen faciendum eſt inter editiones: illi enim intelligunt priores editiones, quæ nondum ſic erant repurgatæ & auctæ. Interim fatendum, Henr. *Stephani* Theſaurum græcæ linguæ omnibus aliis Lexicis eſſe anteferendum, utpote promtuarium & horreum totius græciſmi. De quo vide *Morhof*. l. c. *Scapulam* in præfat. ſui Lexici, *Acta erud.* A. 1713. 484. & *Maium* Annot. ad Baſilii M. orat. de leg. gentil. lib. 69. Laudantur etiam *Etymologicum magnum*, recuſum Venetiis apud Ant. *Bartoli*, cum melioribus *Sylburgii* notis; & Varini *Phavorini*, qui & *Favorinum* ſe aliquando ſcripſit, Dictionarium magnum, ſive theſaurus univerſæ linguæ græcæ, quod ibidem apud eundem luci redditum fuit A. 1712. De illo, cuius auctor videtur eſſe *Nicas*, teſtibus *Placcio* de anon. 357. & Rich. *Simonio* Biblioth. choiſ. P. I. 120. legere poteris il *Giornale de' letterati d'Italia* T. II. 471. de hoc idem illud T. XIX. 89. *Morhofium* Polyhiſt. liter. T. I.

 lib. IV.

Digitized by Google

lib. IV. c. 8. p. 94. & *Neu. Bucher Saal* T. III. 2. Ceterum ne quidem illa prædicta omnibus numeris ſunt perfecta; & Lud. *Kuſterus* de Lexicorum græcorum defectibus ſcripturus erat, ſicut narratur in *Actu erud.* A. 1710. 103. Ad linguam græcam vulgarem cognoſcendam in primis facit P. Alexii *de Somavera* Teſoro della lingua greca volgare, Pariſiis in lucem editus a P. Thoma Pariſino A. 1709. 4. maiori, de quo vide *Acta erudit.* A. 1711. 345. Sed ut ad noſtrum revertamur Lexicon, ſciendum, in eius Appendice, uti titulus habet, contineri ſequentia: 1) de revocatione verborum difficiliorum ad ſua themata. 2) *Cyrilli* dictionum collectio, quæ accentu variant ſignificatum. 3) Significationes particulæ ὡς. 4) *Chœroboſci* de dictionibus, quibus υ additur, vel abiicitur. 5) *Eiusdem*, quod verborum canones exacte inveſtigari non poſſint. 6) de græcarum linguarum proprietate, ex ſcriptis de Arte *Ioannis* grammatici. 7) *Plutarchi* de dialectis, quæ apud Homerum. 8) *Corinthi* de dialectis. 9) *Orbicii* de exercitus ordinibus. 10) Significata τȣ H. 11) *Tryphonis* grammatici de paſſionibus dictionum. 12) de Inclinatis, & encliticis, & ſynencliticis. 13) *Amerotii* de Græcorum notis arithmeticis 14) de varia menſium appellatione. Verum ex omnibus hiſce partibus, in meo quidem exemplari, non niſi prima conſpicitur, eaque recognita, &, ſicut rubrum prædicat, infinitis locis aucta.

Pag. 305. v. Γαισον. Cap. 8. Ioſ. εκτινον την χειρα εν τω γαισω εν τη χειρα σȣ --- in lib. *Iudith* lit. κζ	Εκτινον την χειρα σȣ εν τω γαισω τω εν χειρι σȣ --- in lib. *Iudith* IX, 9.
738. Κατερχομαι, *Deſcendo*, redeo, ut exul.	Potius ſignificat, *Abeo*, *Venio*. Vide *Hiſtor. Symb. apoſtol.* 180.
820. Λαγαι γυναικες, ab Archilocho dictæ ſalaces & venereæ, quaſi *lecti appetentes*.	Quid ni a germanico, Leege wyfer? *Morhof* de Lingua teuton. 110.
983. Οτλευομαι, in religionem verto, aſpernor, *auguror*.	*Vates conſulo.* De quo *Acta erud.* A. 1710. 107.
1269. Στρατηγημα, Geſtum militare, conſilium, *ſtratagema*, exemplum militare.	*Strategema.* Thom. *Crenius* Animadv. philol. P. XIV. 21. & XVI. 189.

Guil. *Budaeus*, pariſienſis, primus Gallorum, rudi adhuc ſaeculo, ſine praeceptore ac duce idoneo, ad tantam utriusque linguae, artium & ſcientiarum, iurium, medicinae, & diſciplinae ſacrae cognitionem pervenit, ut ab *Eraſmo* non immerito portentum Galliae vocaretur, tamque ſtudiis quotidie erat deditus, ut ne patris quidem, quem alias colebat ac reverebatur, ſeverae dehortationi cederet, ipſoque nuptiarum die, qui eſt laetitiae & hilaritati dicatus, tres iis horas impenderet. Sed nimia tamen haec & pertinax induſtria gravem ei ac diuturnum morbum conflavit, quo durante tantum abeſt, ut requieverit a Muſarum commercio, ut fere omnia ſua ſcripta eo tempore orſus ſit, expoliverit atque ediderit, videlicet verſionem latinam *Plutarchi* de tranquillitate animi, & fortuna Romanorum, & *Alexandri* magni de placitis philoſophorum: Annotationes in Pandectas: divinum opus de aſſe: Commentarios linguae graecae: libros de tranſitu helleniſmi ad chriſtianiſmum: libros de philologia. Omnia eius opera iunctim prodierunt Baſileae A. 1557. Cum Leonardo *Portio* gravis ei interceſſit lis de aſſis libro, quem ille ſibimet vindicare conabatur; nec ipſi nulla cum *Eraſmo* erat contentio de diverſo, cui uterque adſueverat, ſcribendi modo; ſed ab odiis perſonarum, quarum eruditio & virtus conſpicuae erant, longiſſime remota, quin illa cum poenitentia vehementioris fortaſſe iracundiae, haec autem cum indiſſolubili amore Eraſmi coniuncta. Ob dotes eximias & ſingulares magno apud omnes habitus fuit in honore, a CAROLO IIX. rege in aulae comitatum accerſitus, a LUDOVICO XII. bis in Italiam legatus miſſus, a FRANCISCO, ſummo illo litterarum ac litteratorum patrono, ſcriniis bibliothecae regiae praefectus, & libellorum ſupplicum magiſter, ab urbe autem, quae orbem in ſe conprehendit, praefectus decurionum conſtitutus, donec, relictis VII. filiis, & IV. filiabus, omni liberali ingenuaque doctrina imbutis, A. 1540. aet. 73. ſtudiorum, honorum, vitaeque finem faceret, & noctu ſine ulla pompa, ſicut teſtamento caverat, ſepeliretur. Nihil in eius vita aut oratione quisquam potuit invenire, quod iure reprehenderet, ferturque gloriari ſolitus, omnes animi motus a ſe victos & ſuperatos, excepta iracundia; quam tamen ipſam ita quoque cohibebat, ut, quamvis contra voluntatem commoveretur interdum, nunquam praeter rationem excan-

Digitized by Google

excandeſceret. In latina lingua genere dicendi uſus eſt amplo, copioſo, gravi, ornato, vehemente, grandi verbis, & omnibus partibus elaborato, in græca autem ſuperavit non alios duntaxat, ut C. *Longolium*, & Laz. *Bayſium*, ſed etiam ſe ipſum. Lud. *Regius* in Vita Budæi, apud Leikherum in Vitis clariſſ. ICtor. p. 28. *König* 141. *Craſſo* negli Elogi P. I. 21. Scæv. *Sammarthan.* Elog. lib. 1. p. 3. *Magirus* 153. *Pope-Blount.* 565. *Eraſmus* in Epp. *Pflug* in ep. ad Eraſmum, huius libro de Concordia eccleſ. p. 163. Val. *Færſter* Hiſt. iur. rom. 697. *Morhof* Polyh. T. I. lib. I. p. 7. *Cren.* de ſingular. ſcriptor. 59. & Diſſert. I. de furib. libr. p. 48.

Iac. *Tuſanus*, remus, Budæi diſcipulus, & quo poſt Budæum Gallia non habuit græci ſermonis peritiorem, Pariſiis regius græcæ linguæ profeſſor, quædam e *Gaza* Grammatica, & *Budæi* Epiſtolas græcas in latinam tranſtulit linguam, atque Annotationes ſcripſit in Sphæram *Procli*, eodem cum Fran. *Vatablo* decedens die, ſicut eadem cum illo luce in regiorum profeſſorum collegium cooptatus fuerat, ut, qui in eodem vitæ curriculo deſudaſſent, ne mortis quidem tempore divellerentur: contigit autem deceſſus ille A. 1547. XVII. Kal. April. *Thuanus* lib. III. p. 62. Lud. *Regius* l. c. p. 86. *Friſius* Epit. Biblioth. geſner. 387. Gul. *Rouillius* in promtuar. iconum p. 231. & *Leikher* in Vitis clar. ICtor. p. 86.

Hadr. *Iunius*, hornanus, medicus & philologus, octo cordibus (nam totidem callebat linguas) inſtructus, emiſit Animadverſionum libros VI. Commentarium de coma, Nomenclatorem (cuius ſcribendi cauſſa, atque ut proprias inſtrumentorum appellationes in vernacula diſceret, cauponas ſæpe intravit, & inter opifices aliosque e plebe conſedit: quod Io. *Sambucus*, illius ſcopum ignorans, ægre tulit, atque ab eo alienior factus eſt) ac in vertendo *Eunapio*, dandoque Cornucopiæ, præclaram poſuit operam, denatus prope Middelburgum, poſtquam Harlemo illuc ſe contulerat, A. 1575. at. 62. magno, ſine dubio, rerum acciſarum, & bibliothecæ in Harlemi expugnatione direptæ tædio affectus. *König* 440. *Magirus* 489. *Blount* 652. *Roll* de nobil. theol. 295. Io. *Moller* ad Bartholin. de ſcript. Danor. 218. *Le Clerc* Biblioth. choiſ. T. XV. 388. *Crenius* Animadv. P. I. 33.

Rob. *Conſtantinus*, cadomenſis, trium vir linguarum, & græcæ in primis ac latinæ peritiſſimus, Bezæ ſummus amicus, totam

fere

fere Europam pervagatus edidit artificioſam Tabulam, in qua græcæ linguæ origines continentur, Commentarium de accentibus græcis, Methodum ſtudii linguæ græcæ, & Iul. Cæſ. *Scaligeri*, cuius domeſticus fuerat, Commentarium in partem aliquam Theophraſti, vixitque ad annum ætatis 103. integris corporis & mentis ſenſibus, memoriaque adhuc valida: annus autem ille, quo mortalitatem exuit, erat poſt natum Chriſtum 1605. *Kœnig* 209. *Thuanus* lib. 134. p. 1082. *Colomeſius* 103. *Friſius* Epit. Biblioth. Geſner. 162. *Morhof* Polyh. T. I. lib. IV. c. 8. n. 7. & quamvis a Ioſ. Iuſto *Scaligero* apud Colomeſ. l. c. & in Scaligeran. p. 101. vocetur aſinus, homo ineptiſſimus, & magnus ſtultus, eiusque Theſaurus linguæ græcæ deſpiciatur, Iulius tamen Cæſar *Scaliger*, apud eundem Colomeſium, hac eum laude ornat, integritatem & fidem hominis æquare ingentem eruditionem: & Conr. *Geſnerus* in Catal. libror. ſuorum incomparabilis eum doctrinæ virum ſalutat. Vide etiam *Boecler*. Diſſert. acad. T. I. 652. *Morhof*. l. c. *Menagiana* T. III. 91. & *Cren*. Animadv. P. V. 138. & Diſſert. I. de furib. libr. §. 31.

Io. *Hartungus*, miltenbergenſis, ex bello redux, profeſſioni græcæ linguæ in academia heidelbergenſi admotus fuit; poſtea vero illam docuit Friburgi, relictisque in III. priores libros Odyſſeæ Annotationibus, & locorum Decuriis memorabilium, aliisque rebus humanis cum ſingulari laude veræ probitatis, fidei & induſtriæ valedixit A. 1579. æt. 74. *Friſius* Epit. Biblioth. Geſner. 454. Melch. *Adam*. de Vit. philoſ. 300. *König* 381. *Schurzfleiſch* Diſſert. de Meritis German. in gr. liter. §. 11.

Mar. *Hopperus*, baſilienſis, florens A. 1550. condidit Præfationes in Damaſcenum, Euſebium & Strabonem, atque ex græco in latinum tranſtulit *Andreæ* presbyteri Concionem de ſalutatione angelica, atque *Euſebii* XVtum de Præparatione euangelica librum. *Friſius* l. c. 567.

Iac. *Cellarius*, auguſtanus, Chriſtoph. Cellarii, profeſſoris halenſis, proavus, doctrinam morum & artem loquendi ſæculo XVI. profeſſus eſt in illuſtri Lauingæ lyceo, a Io. Georg. *Walchio* in Vita Chriſtoph. Cellarii ** 2. politioris litteraturæ ſummus vindex & diligens cuſtos nuncupatus. Hic eſt Iacobus, (ſic ille pergit) vir in humanioris litteraturæ ornamentum natus, cuius opera *Nizolii* Theſaurus M. Tullii Ciceronis recognitus, multis acceſſio-

nibus locupletior, ac maiore nitore ſplendidior in lucem publicata prodiit.

LV.

Marii NIZOLII Theſaurus ciceronianus, poſt nunquam ſatis laudatas operas Baſil. *Zanchii*, Cœl. Secundi *Curionis*, & Marcelli *Squarcialupi*, emendatus & locupletatus a Iac. *Cellario*. Francofurti 1613. Hæc editio omnibus eſt prioribus, quarum prima ſub titulo *Obſervationum in Ciceronem* A. 1520. Baſileæ prodiit, anteferenda, quippe in qua etiam notata ſunt, ſi quæ inemendata lectione deceptus Nizolius Cicerone indigna receperat. Acceſſit Index ciceronianarum vocum barbaris ſubſtitutarum, isque auctior. Meliorem autem editionem anno 1718. promiſerunt Lipſienſes. Complectitur hic Theſaurus omnia Ciceronis verba, omnemque loquendi atque eloquendi varietatem. Ipſe *Nizolius* in Dedicat. ad Io. Fran. *Gambaram* Obſervationes haſce ex omnibus Ciceronis operibus collectas ad eloquentiam addiſcendam maxime utiles ac neceſſarias arbitratur, atque hoc opus, ipſo illo *Gambara* auctore, adiutore & quaſi perfectore, natum eſſe ait, ſicut Iac. *Cellarius* in ſua ad Wolfg. Henr. *Strtinium* Lib. Baron. de ſuæ & priorum editionum differentia, huiusque adeo præſtantia loquitur. Pleniorem autem & perfectiorem, teſte I. A. *Fabricio* Supplem. Biblioth. lat. p. 45. daturus erat G. Pet. *Schulze*, prof. in acad. viadrina: & *Gaulerius*, magiſter artium in Vniuerſiate pariſienſi promittit Indicem omnium vocum & phraſium Ciceronis.

Pag. 27. *Acroama. Narratio, muſica ſymphonia in fabulis, muſicus concentus.*	Immo *ipſi homines* ſic dicebantur, videlicet muſici, ridicularii & hiſtriones, qui canticis ac dictis lepidis convivas aut ſpectatores oblectabant. Io. *Vorſt.* de latinit. ſel. 320.
187. Aſſero, *affirmo.*	In ſignificatione affirmandi *nuſquam apud Ciceronem* uſurpatur. C. *Cellar.* in Diſcuſſ. Append. Danicæ 27. *Dornmeier* de vitioſa Cic. imitat. 75.
295. Coævus. *æqualis.* In Vat. 35. b. Nunquam puer aut ado-	Sed ipſe bene addit: Alias *coæcus*, & melius. *Idem* notat C. *Cellarius*

leſcens inter *coævos* fuerat.	*larius* in Antibarb. 112.
Pag. 297. *Cœlum.* Epicurei plures volunt eſſe *cœlos.*	*Poëticum* hoc, non Ciceronianum eſt. *Dornmeier* 75.
370. *Conglacio.* Ep. 115. b. Curioni noſtro *tribunatus conglaciat.*	Eſt *Cœlii*, non Ciceronis. *Idem* ibid.
455. *Curantia.* Quint. fr. 3. 10. b. Quod me admones de *non curantia,*	Alii legunt, *de noſtra Vrania, Dornmeier* 73.
542. *Diribitio*, diſtributio. Pro Plan. 261. b. Nihil iam eſt, quod populo ſupplicetur, nihil quod *diribitio*, nihil quod ſupplicatio magiſtratuum, renunciatio ſuffragiorum expectetur.	*Gruterus* tradit, & veterum editionum. & omnium MSS. eſſe *directionem. Cellarius* in Baſ. Fabri Theſauro, v. Diribo, p. 718.
584. *Dubius.* Ep. 7. a. Si *dubium* tibi eſt, *poſſe te* illius regno potiri.	Ibi ſic exſtat: Si *exploratum* tibi eſt, poſſe te illius regni potiri. *Idem* 77.
664. *Expectoro. De orat.* 157. b. & *Tuſc.* 213. a.	*Solius eſt Ennii. Dornmeier* 75.
697. *Falſitas.* Pro Clu. 18. b. Sicut aliis in locis parum firmamenti, & parum virium *falſitas* habet.	In codice langobardicis litteris exarato, quemque *Victorius* optimum vocat, legitur, *veritas.* Pro falſitate autem *Cicero* uſurpavit falſam invidiam, *Terentius* vanitatem. Pet. *Victorius* Var. lection. lib. 24. c. 2.
726. *Floccifaccio.*	*Dubium, an ſit Ciceronis. Dornmeier* 73.
1561. *Salto.* Orat. 20. a *Egeſias*, dum ille quoque imitari Lyſiam vult, alterum pene *Demoſthenem ſaltat*, incidens particulas.	Ipſe Tullius in Oratore ita ſcribit: *Hegeſias dum imitari* Lyſiam vult, alterum pæne Demoſthenem, *ſaltat*, incidens particulas. *Dornmeier* 80.
1605. *Septemdecim.*	Veteres dixerunt, *decem ſeptem*, aut *decem & ſeptem. Idem* 74.

Pag.1833. *Verſus*, carmen, modus. De Oration 108. Demoſthenes multos *verſus* uno ſpiritu pronunciabat. Attic. 32. Ita deplorat primis *verſibus* (epiſtolæ) manſionem ſuam.	At in in iſtis duobus locis, verſus ſignificat *lineam*. I. *Vorſt*. de Latinit. ſel. p. 75.
1834. *Verſutiloquus*. *de Orat*. 157. a & *Orat*. 212. b.	*Eſt Ennii*. *Dornmeier* 75.

Marius *Nizolius*, brixellenſis, homo & doctus & certe de latina lingua præclariſſime meritus, ideoque celebratiſſimus omnibus, hoc in ſtudio præcipue a Io. Fran. *Gambara*, dum Matthæus *Advocatus*, eiusque filius Camillus, in editionem huius operis omnem pecuniam ſuppeditabant, adiutus ac ſuſtentatus, adverſarios nactus eſt Henr. *Stephanum*, & Io. *Verneretum*, quorum ille Dialogum ſub titulo Nizoliodidaſcali, ſeu monitoris Ciceronianorum nizolianorum, hic Diſputationem contra Nizolium emiſit. Neque vero vel *Nizolio*, vel eius operam ſupplenti Iac. *Cellario* hoc propoſitum fuit, ut ad barbaros deportanda cenſerent, quæ Ciceronis non eſſent; ſed curæ fuit meritiſſimis viris latini ſtili cum caſtitas, tum ſuavis & ſibi conſtans elegantia. C. *Cellarius* Prolegom. in Curas poſter. de babariſm. & idiotiſm. ſermonis lat. p. 3. Cicerone tam diu utendum, dum e penu ſuo verba ſuppeditat; ſi vero deficit, aliorum auctorum fores pulſandæ, & ſcrinia excutienda ſunt. Interim Theſauro Nizolii, quem *Cellarius* l. c. p. 2. vere aureum appellat, magno cum fructu uti poſſumus, ac debemus. *Morhoſius* Polyhiſt. liter. T. I. lib. IV. c. 9. p. 114. de eo ita iudicat: *Eſt utique praeclarus liber, ad latinitatem Ciceronis utiliſſimus*. Sed & hoc addit: *Tamen & multa ei operi deſunt:* non quod Cicero non exhauſtus ſit a Nizolio, ſed quia multa ſunt in latinitate, quæ apud Ciceronem non exſtant. Præterea & alia ſunt, quæ Nizolius elucubravit, videlicet libros IV. de veris principiis & vera ratione philoſophandi, & quædam contra *Maioragium*, tranſtulitque *Galeni* explanationem obſoletarum vocum Hippocratis, ſæculo XVI. & florens & defunctus. *Balbinus* Veriſimil. pag. 32. hoc in eo notat, ipſum, quidquid in Cicerone legerat, continuo probum eſſe crediſſe. Sed hoc cum ante dictis eſt conferendum.

Baſil.

Baſil. *Zanchius*, bergomas, ordinis Canonicorum regularium, & bibliothecæ cuſtos vaticanæ, inſignem latinæ linguæ notitiam adeptus, & præſtantiſſimus poëta, reliquit Dictionarium poëticum, Poëmatum libros IIX. Epitheta veterum poëtarum, Qq. in libros Regum & Paralipomena, mundoque valedixit Romæ A. 1560. *König* 880. *Ghilini* P. I. 26.

Cœl. Secundus *Curio*, Cyriaci fano, Taurinorum oppido, natus, Italia propter religionis placita, quæ eum fere in vitæ periculum coniecerant, exceſſit, ac Baſileam ſe contulit, ubi philoſophiæ & eloquentiæ ſtudia per 23 annos profeſſus, multa ac varia ſcripſit, interque illa Araneum, ſeu de providentia Dei, de Amplitudine regni Dei, de Immortalitate animorum, de Liberis educandis, Chriſtianæ religionis inſtitutionem, Paradoxa chriſtiana, Paſquillum ecſtaticum, Orationes, Enarrationes in aliquot *Ciceronis* libros, & Forum romanum, atque ad plures abiit A. 1569. æt. 67. *König* 228. *Friſius* Epit. biblioth. Geſner. 128. *Thuani* iudicio lib. 46. Hiſt. p. 874. erat ille homo omni litterarum genere non mediocriter expolitus.

Marcell. *Squarcialupus*, publico donavit librum de cometis A. 1580.

LVI.

Ludov. LVCII Aerarium ſeu Theſaurus linguæ latinæ. Francofurti 1613. In quem non Ciceronis modo, verum omnium quoque reliquorum linguæ latinæ ſcriptorum, ab ipſo Plauto ad Claudianum uſque, voces & phraſes collatæ ſunt. Cicerone igitur utendum, ſed, quæ apud eum non inveniuntur, petuntur ab eo, qui illi proximus eſt. Nam qui fructum (ſic philoſophatur *Lucius* in ep. dedicat.) in facienda oratione percipere vult, ei duo potiſſimum obſervanda: 1. ut unum ſibi in genere proponat, eumque optimum. 2. ut ne genera ſcriptionum confundat, ſed poëma ſcripturus, poëtam reſpiciat; ſi hiſtoriam, hiſtoricum; & ſi orationem, oratorem. Itaque cauſſam dicturus, aut epiſtolam vel dialogum ſcripturus, reſpiciat & imitetur Ciceronem; qui vero rerum geſtarum memoriam litteris mandare cupit, Cæſarem, Salluſtium, Livium. Et ſic in ceteris generibus faciendum, nimirum in heroico verſu imitandus eſt *Virgilius*; in lyricis *Catullus* & *Horatius*; in epigrammatis idem *Catullus* & *Martialis*; in elegia

Tibullus, *Propertius*, *Ovidius*; in tragœdia *Seneca*; in comœdia *Plautus* & *Terentius*.

Pag. 2952. *Gratitudo. Sabellicus.* lib. VII. Exemplor. cap. 1. | Gratitudo *non eſt vox proba latinitatis*; nec Sabellicus teſtis omni exceptione maior. *Vorſt.* de Latinit. mer. ſuſp. 65. C. *Cellarius* in Curis poſter. 356. & Antibarb. 42.

Lud. *Lucius*, helvetius, primum diaconus & rector bodenſis, deinde concionator ambergenſis, tandem Logices prof. baſileenſis, & gymnaſii burgenſis viſitator, dedit Hiſtoriam ieſuiticam, Tractatum de providentia & prædeſtinatione, Notas in Apocalypſin *Ioannis*, Diſceptationem de cauſſa meritoria iuſtificationis contra Io. *Piſcatorem*, Antichriſtum adverſus *Bellarminum*, Synopſin antiſocinianam, Bibliorum translationem germanicam, & novam Centuriarum magdeburgenſium editionem, vita defunctus A. 1642. æt. 66. *Bœclerus* in Diſſert. de Lexicis, quem *Kriegkius* ſequitur in Conſtit. ſchol. ilfeld. pag. 127. hoc duorum voluminum opus, puta Nizolio-Lucianum, præfert Rob. *Stephani* Theſauro lat. linguæ & Foro romano *Curionis*.

LVII.

Baſilii FABRI Theſaurus eruditionis ſcholaſticæ, emendatus & auctus per Aug. *Buchnerum*, & Chriſtoph. *Cellarium*. Lipſiæ, 1696. Supellex hic traditur inſtructiſſima vocum, verborum, & locutionum: tum rerum, ſententiarum, adagiorum & exemplorum, quæ docentibus ac diſcentibus ad intelligendos ſolutæ & ligatæ orationis latinos auctores, ſolidamque eruditionem comparandam, magno adiumento eſſe poſſunt. Hæc editio eſt Cellarii tertia, eaque ab ipſomet correcta infinitis locis, & innumeris acceſſionibus locupletata. Vide ipſum *Cellarium* in Iudicio de Borrichii Vindiciis L. L. p. 7. Et præſens hæc editio annumeranda eſt optimis, quæ ſunt de anno 1700. 1710. & 1717. In quibus adornandis & augendis induſtrium ſe præbuit M. Andr. *Stubelius*, ſua laude nequaquam privandus, ſicut recte iudicant celeberrimus I. Alb. *Fabricius* Biblioth. lat. 449. & CL. Io. Georg. *Walchius* in Indice lucubrationum C. Cellarii *** 7. nec ipſe diffitetur, qui alias ei adver-

verſatur, eruditione inſignis I. G. B. Ianus Gregor. *Betulius*, ſive Io. Georg. *Burckhard*, in Ep. ad amicum p. 14. Non tamen omnes latinas voces hic reperies, ſed eas duntaxat, quæ probatæ ſunt latinitatis, & diſcentibus poſſunt eſſe uſui; ſic enim ſe explicat *Cellarius* in Iudicio de Vindic. L. L. Borrichii p. 81. Immo ne quidem in Stübeliano opere, ſiquidem auctor *Novæ Bibliothecæ* T. I. 738. non nullas omiſſas eſſe oſtendit; & Chriſtianus *Falſter* Supplementum ad hoc Lexicon dedit Flensburgi A. 1717. Neque etiam huic Lexico in quantitatibus fidendum. *Schurzfleiſch* in Biblioth. *Schrader*. P. I. 117. & *Cren*. Exercit. III. de libris ſcriptorib. opt. 43. *Morhofius* Polyh. lib. IV. c. 9. §. 16. memorat, dici, Francofurti ad Viadrum uberiorem latere vocabulorum collectionem, quam Tob. *Magirus* ad Fabrum ſibi collegerit: *quod ſi verum eſt*, (eiusdem adhuc ſunt verba) *non inanis fortaſſe fuerit labor ille, ſi e ceteris Magiri, viri diligentiſſimi, ſcriptis eum indicare velimus.* Quod autem addit: *Miror*, Bœclerum *Foro romano Fabrum a Buchnero reviſum praeferre, in Diſſertatione de Lexicis*, id quidem in ea, prout habetur Tomo I. Diſſertat. academ. p. 645. non exſtat: non enim Fabri Theſaurum, ſed Lucii Lexicon baſilienſe Foro romano anteponit, p. 653. Datur etiam huius Theſauri Epitome, quæ prodiit Lipſiæ A. 1595. Neque hoc reticendum, Patavii in Italia virum eſſe litteratiſſimum, qui operis huius, a M. Stubelio magna induſtria locupletati, errores, publici cauſſa, non ſuperciliose, ſed modeſte indicaturus eſt.

Pag. 1. A & Ab, præcedente verbo paſſivo, *perſonam agentem* ſignificat.

Non ſemper: ut docet Io. *Vorſtius* de Latinit. mer. ſuſp. c. 13. p. 98.

Aevum p. 59. *Coævus* idem, quod coætaneus.

Circa quartum demum ſeculum cœpit in uſu eſſe vocabulum illud. *Menagiana* T. III. 408.

As. p. 229. Cum Romanus populus ære alieno premeretur, ex ſingulis aſſibus liberalibus ſextantarii, *id eſt, ſelibres* (*halbſchwer*) facti.

Verba illa curſivis expreſſa *omittenda ſunt*: nam ex Plinio & Feſto conſtat, aſſes ſextantarios fuiſſe duarum unciarum. I. C. *Wagenſeil* diſp. de re monet. Romanor. c. 6. p. 26.

Aſia. p. 232. Sic *ab Aſia* Iapeti ap-

Ab Aſio philoſopho. Laurent.

pellata coniuge.

Beger de Nummis Cretenſ. ſerpentiferis (Extract. menſtr. A. 1702. m. Septemb. p. 17.)

Pag. 233. Aſiaticum dicendi genus (quod tumidum erat) *ad Rhodios* maxime pertinet.

Ad Ionas. Iſ. *Voſſius* in Catullum p. 137.

Aſinus. p. 234. Plauti comœdia Aſinaria dicta, *quod de venditione aſinorum ibi agitur.*

Vocari Aſinariam autumo *ab Artemone, Demaneti uxore*, quæ virum ſuum manifeſte oppreſſum, e luſtris, id eſt, domo meretricia domum agit, *tanquam magnum aſinum*, & hominem impuratum. I. Caſp. *Grunevvald* Dubior. grammat. Decad. III. dub. X.

Caldarium. p. 373. Plinius lib. 34. cap. 8. extr. cum ait: cum a caldario eſt, *vas*, intelligit, *in quo metallum coquitur.*

Immo vero *as, quod tantum funditur*, I. G. *Gravius* Præf. & Epp. p. 448.

Citharœdus. p. 531. Harffeniſt, *qui citharam pulſat.*

Et pariter ore accinit. Vt diſtinguatur a cithariſta. *Drechsler* diſp. de Cithara davidica, §. 6.

Cithariſta, ibid. *Idem quod citharœdus.*

Immo *qui citharam pulſat.* Octav. *Ferrarius* Elect. lib. I. c. 24.

Citerior. p. 532. Hiſpania citerior. Quæ ulteriori opponitur.

Refertur etiam *ad tempus.* Quod non omittendum fuerat. Io. *Vorſt.* de Latinit. ſelecta 86.

Verſicolor. p. 570. Verſicolor ICtis eſt, *quicquid tinctum eſt, & naturalem colorem vertit.*

Eſto, ſed etiam *quidquid variorum eſt colorum.* Vide Opuſcula varia veter. ICtor. quæ edidit Car. Andr. *Duckerus* p. 200.

Crepuſculum, p. 629. Crepuſculum, *diluculum.*

Noctis initium. C. *Cellar.* Antibarb. 161. *Cren.* Animadv. P. XIIX. 207.

Cuniculus, p. 651. Rationem (cuniculorum militarium pulve-

Sed ille *edoctus fuerat a Fran. Georgio* ſenenſi. *Bœcler.* T. II. Diſſert.

re pyrio inſtruendorum & incendendorum) *Petrum Navarrum*, cum Genuenſibus militaret in Italia, *inſtituiſſe*, *Guicciardinus* lib. VI. Hiſtor. obſervavit.

Diſſert. academ. p. 652.

Dubito. p. 751. Cicero verbo non dubitare particulam *quin* ſubiicit: *pro qua* Corn. Nepos infinitivum ſubſtituit. Vt in Præfat. Non dubito fore pleroſque, Attice.

Sed *hæc multum differunt* & conſtructione & ſignificatione. Io. *Vorſtius* de Latinitate ſelecta p. 158.

Geminus. p. 997. Quintilianus l. 9. c. 2.

Ponatur: *cap.* 4. *Crenius* Animadv. P. IX. 57.

Refutare. p. 988. *Sequioris ævi ſcriptoribus*, & pro reſpuere ſive repudiare ponitur.

Immo & ipſi dicendi magiſtro, M. *Tullio* Ciceroni. Io. *Vorſt.* 197.

Iacto. p. 1115. Eſt & iactare πομπεύεσθαι, oſtentare ſe, *pravieren*, ſich ſehen laſſen.

Braviren. Eſt enim a bravo, non a pravo.

Adiiciales cœna ſacerdotum. p. 1117. Argute I. Lipſius lib. IV. de Magnit. rom. cap. 9. *aditiales* ſcribendum contendit.

Alii malunt ſcribere *adiciales*. I. G. *Gravius* præfat. in Tomum XII. Theſauri antiqq. rom. (Tomo III. Supplem. *Act. erud.* 499.)

Milliare. p. 1405. *Milliaria* ſive Miliaria erant etiam vaſa ad calefaciendam in balneis aquam, *a mille* ſive multis gyris & flexibus ita dicta.

Omnino ſcribendum *Miliaria*, ut quæ etiam græce μιλιαρια dicebantur, potiusque *a milio coquendo*, quam a mille dicta fuerint. *Gravius* ep. 67. p. 445.

1419. *Mithridates.*

Mithradates; ut antiquus habet numus. Rud. *Capellus* (in Crenii Animadverſ. P. VII. 224.) & *Lambinus* in loco Fabri noſtri allegato.

Commutare. p. 1478. Commutare *vitam* cum morte.

Eſt, vitam pro morte recipere, Ex mortuo vivum fieri. Sed *mortem*

mortem cum vita commutare, eſt vita cedere, inter vivos eſſe deſinere. Rod. *Goclenius* Problem. grammat. l. 3. n. 24.

Nicea. p. 1508. Nicænus, ut, Synodus Nicæna. Scribitur & *Nicenus*.

Nicea, & *Nicia*, utrumque ſcribitur ex ſententia Priſciani. A Nicea eſt *Niceanum*, non, ut vulgo ſcribitur Nicænum.

Nocturnus. p. 1538. Nocturnus, ſubſtant. ſive, ut ex Auguſtino & Capella volunt quidam, *Nocturninus*, *deus noctis*. Item *Veſper* apud Statium.

Nocturninus pro *Nocturnus* vitioſe ſcribitur. Neque vero Nocturnus vel noctis deus eſt, vel Veſper, ſed *Heſperus*, qui pro Lucifero ponitur. *Crenius* Animadv. P. XIV. 82.

Opulentus. p. 1589. *Veteres* etiam Opulens dixerunt.

Etiam *Nepos* 12. 3. 3. ſic locutus eſt. *Vorſt*. de latinit. ſelecta 335.

Popularis. p. 1717. Terentius in Phorm. Actu I. incunte: Amicus ſummus meus, & popularis Geta, h. e. *eiusdem gentis* & fortunæ, *mein landsmann*.

Donatus (& quivis alius) errat, qui illud acceperit αντι τȣ δημοτȣ, id eſt, d' un meſme pays: nihil enim aliud quam hoc ſignificat, *eſt eiusdem ac ego conditionis & fortunæ*. *Scaligerana* 321.

Complector p. 1747. Cic. Da te homini, complectetur, *crede mihi*.

Mihi crede. *Dornmeier* 76.

Proclus. p. 1822. *Proclus*, προκλος, philoſophus fuit platonicus, & præſes ſcholæ athenienſis, Plutarchi diſcipulus.

Nec προκλος græcum nomen, nec latinum etiam Proclus. Verum nomen eſt *Proculus*. Sic autem appellabatur, qui parentibus iam ætate provectis genitus, vel qui natus eſt patre a patria procul peregrinante. Thom. *Gataker* Opp. T. I. 785.

Pythagoraus. p. 1865. *Pythagoraus*

Pythagoreus ſcribendum: formatur

& Pythagoricus ſumuntur etiam adiective, ut ſomnia *pythagorea*. Horat. lib. II. Epiſt. I. v. 52.

tur enim ex græco πυθαγορειος: nec aliter legitur in Horatii editione Minelliana, quæ prodiit Lipſiæ A. 1708. 8. ac ſine dubio aliis etiam melioribus.

Summarium. p. 2257. Summarium, Epitome, Ein kurzer auszug oder begriff etlicher hændel.

Summarium autem non dicitur à ſumma, quæ numerorum collectionem ſignificat, ſed *a ſummis & præcipuis rerum capitibus*, quæ velut per epitomen eo continentur. *Salmaſius* prolegom. in Solinum p. 19. prout ego quidem notavi: paginarum enim numeri, perverſo ac deteſtabili non nullorum more, in Prolegomenis hiſce abſunt.

Inſuper. p. 2263. *Inſuper*, ut alia aliis inſuper cumulare. *Inſuper* habere, valet negligere.

Hæ & aliæ geminatæ propoſitiones *ſeparandæ*, non coniungendæ ſunt, adeoque ſcribendum: *In ſuper*. *Ravardus* in Plauti Mercat. A. 1. S. 2. v. 82.

Protelum. p. 2296. Protelum eſt continuatio & tenor. Varro in Catone de liberis educandis: Delectatio *protelum* ad diſcendum.

Lege: Delectatio *pro telo*. Caſp. *Scioppius* apud Io. *Vorſtium* de latinit. ſel. 64.

Tempeſtivus. p. 2304. Tempeſtiva convivia ſive epulæ erant, quæ de die erant; ut contra *Intempeſtiva*, quæ in multam noctem protrahebantur.

Vere *Salmaſius* oſtendit, *intempeſtiva convivia veteribus fuiſſe incognita*, & a ſciolis aut imperitis librariis in nonnullos libros invecta: antiquiſſimos codices non noſſe niſi tempeſtiva convivia. Hæc eſſe, quæ de die, ſive multa adhuc die, h. e. *ante legitimam cœnæ horam*

(quæ erat nona) *incipiebant agitari, quo uſque tandem, licet vel ad ſequentem lucem, producerentur. Gravius* præf. in ult. Tomum Theſauri antiq. rom. (inter Epp. LXVII. p. 442.).

Theophraſtus Ereſius. p. 2340. Antea *Tyrannus* dictus. — *Tyrtamus* ſcribendum; ſicut etiam correctum *a Stubelio* in editione anni 1717.

Verſutiloquus. p. 2472. *Cic.* 3. de Orat. cap. 38. — *Ennium* habet auctorem. *Dornmeier* 75.

Veſta. pag. 2484. Vide plura apud Lipſium Synt. de Veſta & Veſtal. *Barthium* ad Statii Silvar. p. 27. (lib. I. Sil. 1. v. 35.) *ubi plures laudat ſcriptores*; itemque *Tomaſinum* de Donar. p. 51. — Sed *neuter* (& Barthius & Tomaſinus) fecit aliquid, quod operæ pretium eſſet. *Cren.* Animadv. P. XVII. 89.

Xanthippe. p. 2592. Vxor Socratis *moleſta, iurgioſa, & ſæva.* — Scribendum *Xantippe*, iudice *Schurzfleiſchio* in Supplem. Orthograph. rom. p. 50. Moleſtam autem, iurgioſam & ſævam fuiſſe, negare ſuſtinet litteratiſſimus vir C. A. *Heumannus* in Actis philoſoph. (Novæ biblioth. Tomo V. p. 83.)

Aug. *Buchner*, dreſdenſis, Pauli, bellicarum artium, tormentariæ in primis, peritiſſimi, filius, poëſ. & oratoriæ profeſſor wittebergenſis, ordinis ſui & profeſſorii ſenior, & alumnorum electoralium ephorus, humaniorum litterarum ſummus vindex ac ſtator, ſed & ob induſtriam & fidem, lenitatem etiam ac temperantiam, quibus inter pacis perpetuum præcipuumque ſtudium, in omnibus munerum partibus uſus eſt, maxime laudandus, orbi erudito dedit Orationes, Diſſertationes academicas ſive programmata publica, Poëmata, & alia, notisque ſuis illuſtravit *Prudentii* hymnum de Chriſti natali, *Plinii* Epiſtolas, Orationes P. *Cunæi*, & Corn. *Nepotem*, a latentis podagræ doloribus confectus atque enervatus deceſſit A. 1661. ſeptuagenario propior. *König* 141. *Witte* Memor.

Memor. philoſ. T. II. 386. Elogia eius aliqua adfert *Magirus* p. 132. Quibus adde *Crenium* Animadv. P. XIIX. 233. qui eum vocat litteras reconditas omne genus eleganter doctum virum; & Valent. Alberti, qui (in Hagenii Memor. philoſ. p. 284.) appellat ſæculi ſui Ciceronem. *Heinſius* aliquando dixit, unicum eſſe Buchnerum, qui panegyricum poſſet facere. *Schurzfleiſchius* de eius Orationibus ſic iudicat: ſi quatuor aut quinque excipiantur, omnes ex genere mediocri ſcriptas eſſe. De Epiſtolis autem: Buchnerum eloquentiæ laudem mereri; ſed poëtica interdum immiſcere: immo & ſæpe peccare contra latinitatem. *Biblioth. Schrader.* T. I. H 8. I. M 3. & *Schurzfl.* Epp. arcan. p. 611.

LIIX.

Tob. MAGIRI Polymnemon, ſive Florilegium locorum communium. Francofurti 1629. Ordine novo, exactiori, & ad uſum accommodatiori animatum, ſelectioribus etiam ſententiis & exemplis conſertum. Nimirum auctor ſententias & exempla ex ſcriptorum probatiſſimorum & elegantiſſimorum, græcorum & latinorum, antiquorum novorum, philoſophorum, oratorum, poëtarum, hiſtoricorum, legumlatorum &c. monumentis proponit, & Introductionem præmittit de operis huius forma, ſcopo & uſu, nec non Onomatologum criticum, quo auctorum nomina explicantur, aliorumque de iis iudicia afferuntur: ſed hæc etiam reperies in auctoris huius Eponymologio critico. Enim vero editum eſt hoc opus in ſubſidium eorum, qui docte ſcribere, fructuoſe legere, & promte dicere, aut memoriam ſuam quo quo pacto adiuvare præoptant; adeoque ad orationes tam ſacras, quam ſæculares conſcribendas opem ſuppeditat. Similia ſcripta ſunt Io. *Langii* & Iani *Gruteri* Polyantheæ, ſive Florilegia magna. Quibus tamen Polymnemonem hunc præferunt iudicioſiſſimi viri, *Boſius* de compar. eloq. civ. (apud Cren. Methodor. T. II. 435.) & *Morhoſius* Polyhiſt. T. I. lib. 1. c. 21. n. 27. Laudatur quoque *a Boſio* de Ratione leg. Hiſtor. §. 53.

Tob. *Magirus*, Angrimunda-marchicus, hereditarius in Logau, primum ſub- deinde conrector in ſchola Vallis ioachimicæ, ac poſtea logices, & mox phyſices in academia francofurtana ad Viadrum profeſſor, qui & in ordinem theologorum aſcendere po-

Digitized by Google

tuiſſet, niſi pro ſingulari modeſtia in ſubſelliis philoſophorum ad extremum vitæ maluiſſet permanere, ſatis ſe habere dignitatis exiſtimans, quod ſapientiæ & humanitatis ſtudiis eam ſibi famam acquiſiviſſet, ut *Bibliotheca animata*, & *Muſeum ambulans* vocaretur, eosque videret eminere, quos diſcipulos & auditores habuerit, cetera amoeniſſimorum vir morum, in conviviis hilaris & facetus, tantaque prudentia, ut ad contractus ineundos, & lites componendas frequenter adhiberetur, denique, quod primarium eſt, pietatis in primis ſtudioſus; emiſit Sabbatum chriſtianum, ſive meditationes Patrum orthodoxorum in euangelia anniverſaria, Clavem eloquentiæ, Dodecades VI. problematum metaphyſicorum, & plures alias Diſputationes, ut de virtute morali in genere, de vitiorum acropoli vinolentia, de electione & ſucceſſione, de cœli phyſici forma, de natura, de motu, de anima, de cœlo, de infinito & loco, de tempore &c. mortemque cum vita commutavit A. 1652. æt. 65. *Witte* Diar. biograph. C c c 3. & Io. Chriſtoph. *Becmann* in Notitia Vniverſit. francof. p. 264. & in Catal. libb. biblioth. francofurt. 183.

LIX.

Matthiæ MARTINII Lexicon philologicum. Traiecti Batavorum 1711. In præfatione commemorat auctores, qui ante ſe ſimile aut idem argumentum, ſed imperfecte tractarunt, videlicet *Papiam*, *Britonem*, *auctorem Catholici*, N. *Perottum*, Laur. *Vallam*, Ambroſ. *Calepinum*: præterque ea ſummam oſtendit etymologiarum utilitatem exemplo hominis. De ipſo autem Lexico ſciendum, in eo latinas & a latinis auctoribus uſurpatas, cum puras, tum barbaras voces ex originibus declarari, comparatione linguarum ſubinde illuſtrari, multasque in divinis & humanis litteris difficultates ex fontibus, veterumque & recentium ſcriptorum auctoritate enodari, nec pauca in vulgatis Dictionariis admiſſa errata emaculari. Accedit eiusdem *Cadmus græco-phœnix*, in quo explicantur, & ad orientales fontes reducuntur principes græcæ voces, & eæ, quæ cum alibi, tum maxime apud LXX. interpretes & in N. T. videntur obſcuriores; ac multæ dictiones, a Lexicographis prætermiſſæ, & in Gloſſariis alibique latentes, vertuntur atque illuſtrantur, liber, *Gravii* iudicio, doctus, & ſtudioſæ iuventuti perutilis, paucisque eo tempore notus. Additur Gloſſarium *Iſidori*, cum

cum emendationibus & notis *Gravii*, & auctario Theod. *Janſſonii* ab Almeloveen. Quod ex libris Originum videtur collectum. Præfixa eſt operi Io. *Clerici* Diſſertatio etymologica, & Vita ſcriptoris. Atque hæc editio prioribus, quarum duæ ſunt, altera francofurtenſis de A. 1655. altera traiectenſis A. 1697. dicitur eſſe emendatior & auctior: mendæ tamen priores, ut obſervavi, ſunt relictæ.

Tomo I. *Aetas.* p. 17. Quia *veteres ſcribebant Etas*, non abſurdum fuerit *deducere ab* ετ⊙ annus. — Illud *aliter oſtendunt libri MSS.* hoc *ipſe evertit*, addens: *Obſtat tamen* Aevitas. C. S. *Schurzfleiſch* orthograph. rom. 4.

Allodium. p. 25. Putem, allodia eſſe ab *all œde*, totum incultum, vaſtum. — Quaſi *ahn leod*, quod cenſui ſeu proventui non ſit obnoxium. *Leibnitius* in T. IV. Supplem. *Actor. erud.* 238.

Almanacum. Ibidem. Almanacum, *Almanach.* Ioſ. *Scaliger* in Culicem: Almana, Calendarium, μαναι⊙ a luna & menſibus. — Almanach eſt *vox arabica*, & venit ex hebræo מנה numeravit, & ſignificat laterculum vel indicem, in quo res plures numerantur, & ordine recenſentur; quem Græci πινακα vocant. *Salmaſius* Prolegom. in Solinum p. 20.

Azoara. p. 72. Azoara Arabicum eſt contractum, pro *alzoara.* — *Sura* ſive *Surata* dicuntur Alcorani capita. *Id.* ibid. p. 14. & 22.

144. *Callicularium* medium æſtatis vel hiemis. Gloſſ. Iſid. Hæc *vox aramæa originis* eſſe videtur. — *Canicularium*, eſtque *originis latinæ*. *Reineſius* Var. lect. l. 1. c. 16. p. 62.

Drungus. p. 331. *Drungus* apud Epiphanium exponitur μυκτης ρυγχ⊙. — Potius, δρυγγ⊙, *Drungus*. Car. *du Freſne* Gloſſar. T. II. 182.

Mamluchus. p. 265. Mamluch arabice eſt αργυρωνητ⊙ *mancipium are emptum*, item αιχμαλωτ⊙, qui *bello captus* in ſervi- — *Vana coniectura utriuſque.* Guſt. *Peringer* in Hiſt. linguæ & erudit. Arabum p. 198.

Suchen

tutem redactus eſt. In genere eſt *acquiſitus*, ſive emtione, ſive captivitate. *Schindlerus* in Lexico: ממלוכין *pueri chriſtiani* &c.

Tomo II. *Quære*, p. 384. Germ. *Suchen*. Sax. *Sœken* eſt *a Sequi*. Quod quærimus, ſequimur. -- Eſt & affine verbum chald. סכא Intueri, aſpicere. Prope eſt סקא Interrogare, ſcrutari, Arabibus. Sed velim *a Sagio*.

Suchen eſt a *Sehen*, quia ad quærendas res viſu opus eſt. Io. *Clauberg* Etymol. teuton. (T. II. Collectan. etymol. Leibnitii p. 228.)

Ratio. p. 407. Germ. *Vernunft*, Belg. *Vernuft*. Simplex eſſet Nuft. Id aut ex eo, *quia novit*, aut *νεφειν*, *ſobrium eſſe & intelligentem* Poſſit ergo Nunſt eſſe ὑπὸ τὸν νοῦν. Certe νοῦς aliquando eſt ratio.

Hæc recitaſſe, eſt refutaſſe. Quin potius Vernunft eſt *a Vernehmen*. Clauberg. 211, & 191.

Saphon. p. 538. Saphon (inquit *Iſid*. l. 19. 4.) *funis in prora* poſitus. De quo *Cælius*: Venerio curſu veni, prolato pede uſque ad ſaphonem. *Ab orientalibus ſumptum*, opinor.

Iſidorus *pro flumine* funem accepit: intelligitur enim per Saphonem, ſive Safonem, vel etiam Savonem *flumen Campaniæ* inter Lirim & Vulturnum, de quo non Cælius, ſed *Cecilius* loquitur. *Crenius* Animadverſ. P. XIV. 126.

Vaſſus. p. 799. Sic vaſſi fideiuſſores: ergo *a vas*.

A gothico Fads, negotii procurator, quod reſpondet anglo-ſaxonico *Fadian*, Ordinare, Diſpenſare. Georg. *Hickes* in Linguar. veter. ſeptentrion. Theſauro (Act. erudit. A. 1706. 104.

In Cadmo græco-phæn. v. χειλος p. 148. χειλον labrum. Ducam *ab hebraico* כול unde in

χειλος potius dictum cenſeo *per tranſpoſitionem litterarum* pro λειχος, a verbo λειχειν *lambere, lin-*

Pihel כלכל ſuſtentare, alere. Eſt *organum alendi.* | *re*, *lingere.* Lamb. *Bos* Diſſert. de Etymol. græca p. 46.

Matth. *Martinius*, natus Freienhagæ in Comitatu waldeccenſi, primum Dillææ concionator aulicus, deinde profeſſor ſcholæ herbornenſis, nec diu poſt pædagogii & alumnorum publicorum inſpector, inde eccleſiæ emdanæ paſtor, & tandem ſcholæ bremenſis rector, ac prof. theologiæ, Cuiacii & Blondelli more ſtudiis dans operam, ita videlicet, ut humi ſtratus eſſet, media inter librorum hinc illinc ſparſorum volumina, oſor quæſtionum ſpinoſarum & inutilium, ſtudioſus autem moderationis & caritatis, etiam ergo diſſentientes, Dei œconomiæ ad fœderis leges ritusque dirigendæ commendator, primus ſcholæ bremenſis reſtaurator & rector feliciſſimus, ac viva rerum & verborum bibliotheca merito dictus, a Senatu bremenſi cum *Iſſelburgio* & *Crocio* ad Synodum dordracenam legatus, & cum reliquis iſtius Synodi theologis, non obſtantibus ipſum inter & *Gomarum* ſuosque collegas litibus, in ſumma doctrinæ de gratia conveniens, finem vitæ attigit A. 1630. æt. 58. Scripſit etiam Examen Methodi Phil. *Nicolai* de omnipræſentia carnis Chriſti, Inciſionem nervorum Balth. *Menzeri*, Examen ſpinarum ſpicarumque, *Menzerum* antinuthemenum, Memoriale biblicum, & alia de quibus videatur *Witte* in Diar. biograph. ad A. 1630. De Lexico autem eius philologico legi poſſunt *Acta erud.* A. 1698. 351. *Morhof* Polyh. lib. IV. 106. & *Crenius* P. X. Animadverſ. p. 275. Simile ſcriptum eſt Caroli *Stephani* Dictionarium hiſtoricum, geographicum, poëticum. Genevæ 1662. 4. In Epp. præſtantium virorum laudatur Martinius, ut vir valde doctus, honeſtus, æquus, & moderatus p. 546. 758. *Biſterfeldius* autem (in Leibnitii Collectan. etymolog. P. II 188.) reprehendit eum, nec immerito, quod germanicam linguam ex latina derivare auſus ſit.

Iſidorus hiſpalenſis, e gente gothica, duos epiſcopos fratres habens, *Fulgentium* videlicet carthaginenſem, & *Leandrum* hiſpalenſem, cui ipſe in ſede archiepiſcopali ſucceſſit, dictus *iunior*, ut ab Iſidoro cordubenſi diſtinguatur, quanquam *Voſſius* de Hiſtor. lat. l. 2. c. 24. per iuniorem aliquando etiam Iſidorum pacenſem deſignari monet, duobus præſedit Conciliis, hiſpalenſi II. & toletano IV. ſcripſitque multa, ut Chronicon a M. C. uſque ad A. C. 626. maximopere interpolatum & auctum a *Luca*, tudenſi in Hiſpania

ſpania epiſcopo, Hiſtoriam Gothorum, Vandalorum & Suevorum, Originum ſive Etymologiarum libros XX. (in quibus, teſte Iac. *Thomaſio* de plag. lit. §. 474. pleraque transſcripſit ex *Servio*, *Feſto*, *Nonio*, & *Auguſtino*; ſæpe etiam, iudice C. *Rittershuſio* ad Salvian. p. 208. in iis nugatur) de Vita & morte ſanctorum utriusque teſtamenti, Synonymorum ſive Soliloquiorum libros II. contra nequitiam iudæorum libros II. Regulam monachorum, Expoſitionem Cantici canticorum, quæ omnia & plura alia ad fidem codicum MSS. correxit ediditque Iac. *du Breul*, monachus S. Germani a Pratis, & publici iuris fecit Pariſiis A. 1601. Iſidorus autem, *a Patribus concilii toletani* IIX. vocatus ſui ſæculi doctor egregius, eccleſiæ catholicæ noviſſimum decus, præcedentibus ætate poſtremus, doctrinæ comparatione non infimus, &, quod maius eſt, in ſæculorum fine doctiſſimus, atque cum reverentia nominandus, A. 636. placide in Domino obdormivit. *Bellarm.* de ſcriptor. eccl. 137. *Voſſius* l. c. *König* 436. *Cave* 306. *Neu* in Acceſſion. ad Relect. Wheari 158. Io. *Moller* de homon. 588. *Magirus* 484. *Pope-Blount* 334. *Blondellus* Prolegom. in Pſeudo Iſidorum c. 2. *Crenius* diſſert. I. de furib. librar. §. 56. & *Placcius* de pſeudon. 397.

Io. Georg. *Grævius*, naumburgienſis, litterarum tirocinia in gymnaſio Saxoniæ portenſi, ubi conſuetudo lucubrandi ei nata eſt, & in quo ſeveriſſima lege proficere iubebantur adoleſcentes, poſuit; poſtea autem in lipſienſi academia uſus eſt doctoribus, Andr. *Rivino*, Thoma *Reineſio*, Io. *Strauchio*, ita ut iurisprudentiæ operaretur, præcipue tamen bonis litteris ſeſe magis magisque perpoliendum traderet; Daventriæ in primis a Io. Fran. *Gronovii* ore & conſiliis pendebat, ab eo, quem dicendi magiſtrum ſequi conſultum ſit, edoctus, ubi etiam, ob doctrinam de ſacra cœna, & divinis decretis, patriam cum reformata commutavit religionem. Inde profeſſionem ſuſtinuit primum Duisburgi, deinde Daventriæ, denique Traiecti ad Rhenum, vir eruditione, prudentia, modeſtia & humanitate, ſobrietate & mediocritate præſtantiſſimus, atque a variis Rebuspublicis ac Principibus, e. g. Amſtelodamenſibus, Lugdunenſibus, Venetis, Rege Boruſſorum & Electore palatino, cum conditione liberalium ſtipendiorum, ſed fruſtra, expetitus, capitis vertigine duobus fere ante obitum menſibus, cum alias per omnem vitam valetudine proſperrima uſus eſſet, laborare cœpit;

eaque

Digitized by Google

eaque rediit d. XI. Ianuarii A. 1703. cum ad prandium iturus, intraſſet domum Henr. *Pontani*, clariſſimi theologi atque amici ſui: hic enim erat terminus vitæ eius, adeo ut ad convivium amici non poſſet pergere, ſed omni linguæ uſu & corporis ſenſibus deſtitutus poſt aliquot horas, annum agens unum & ſexageſimum, exſtingueretur, immortali nominis ac meritorum fama relicta. In academia ultraiectina fuit politices, hiſtoriarum & eloquentiæ profeſſor, pariterque Magnæ Britanniæ Regis hiſtoricus, nec ipſe tantum varia ſcripſit, ſed & optimos utriusque linguæ auctores cum utiliſſimis edidit obſervationibus, e. g. *Heſiodum*, *Lucianum*, *Callimachum*, *Ciceronis* Epp. & orationes, & libros de officiis, *Florum*, *Iuſtinum*, *Iulium Ceſarem*, *Suetonium*, *Catullum*, *Tibullum*, *Propertium*, Danielem *Eremitam*, *Meurſii* libros de Cypro, Rhodo & Creta, eiusdemque libros de regno laconico, *Theſeum* & *Ceramicum Geminum*, *Rubenii* libros de re veſtiar. præcipue de lato clavo, eiusque de vita Fl. *Mallii* Theodori diſſertationem, *Huetii* poëmata, Bernardin. *Ferrarium* de ritu ſacrar. eccleſiæ veteris concionum, Fr. *Iunium* de pictura veterum, Syntagma diſſertationum rariorum, Orationes & Epiſtolas, & Theſaurum antiqq. romanar. quem iam continuat CL. V. Albert. Henr. *Sallengre*, ſereniſſ. Principis arauſ. conſiliarius. Cave autem, *Actorum eruditorum* ad A. 1716. p. 522. ſuaſu, a *Grævii* Cohorte Muſarum. Ceterum de eius vita legi poſſunt facundiſſimus Pet. *Burmannus* in orat. funebri, & *Acta erud.* A. 1703. 187. His adde eadem *Acta erud* A. 1684. 552. & 1707. p. 400. C. *Cellarium* in Baſ. Fabri Theſauro erud. ſchol. 1496. & Antibarb. 97. *Tollium* Epp. itinerar. 2. 3. 64. *Königium* p. 357. *Schurzfleiſch.* Epp. arcan. 610. 539. & Iac. *Facciolatum* præf. in Notas in Cic. orat. pro P. *Quintio*. Sufficiat nobis ex omnibus elogiis, quæ ipſi dant celeberrimi viri, hoc unicum, quod legimus in prædictis *Actis erudit.* A. 1703. 187. dicentibus, *id in eo inuſitatum prope & admirandum fuiſſe, quod cum ſumma eruditione miram morum ſuavitatem, animique candorem toto vitæ decurſu coniunctum ſervaverit, polyhiſtor, politicus, orator, criticus ſine exemplo, ſed omni faſtus, rixandique libidinis expers, & pedantiſmi, quod vitium tam multis, optimarum licet literarum ſtudia profeſſis, obrepere ſolet, per ingenuam liberalemque indolem ne capax quidem.*

LX.

Caroli DU FRESNE Gloſſarium ad ſcriptores mediæ &

infimæ ætatis. Francofurti ad Mœnum A. 1681. Tomi IV. volum. II. Quod prodierat Pariſiis anno 1678. & iterum recuſum eſt Francofurti, idque auctius, A. 1710. In eo latina vocabula novatæ ſignificationis, aut uſus rarioris, barbara & exotica explicantur, eorumque notationes & originationes reteguntur: complures medii ævi ritus & mores, legum, conſuetudinum municipalium, & iurisprudentiæ recentioris formulæ & obſoletæ voces: utriusque ordinis, eccleſiaſtici & laici, dignitates & officia, & quamplurima alia obſervatione digna recenſentur, enucleantur, atque illuſtrantur. Accedit Diſſertatio de Imperatorum CPtanorum, ſeu inferioris ævi numiſmatibus. Præfatio autem, quæ merito celebratur a celebri viro Georg. Nicol. *Kriegkio* in Conſtit. rei ſcholaſt. ilfeld. pag. 133. agit de cauſſis corruptæ latinitatis, diſcrimine barbariſmi & ſoloeciſmi, item gloſſarum & gloſſematum', variisque Lexicis & Gloſſariis, quæ uſque ad renatas litteras locum obtinuere: qualia ſunt vetus illud, quod aſſervatur in bibliotheca monaſterii S. Germani pariſienſis, a quodam *Martino* deſcriptum, *Salomonis* abbatis S. Galli Dictionarium, *Aelfrici* angli Gloſſarium, *Papiæ* Elementarium doctrinæ rudimentum, Ioannis *de Garlandia* Synonyma & æquivoca, *Vgutionis* Gloſſarium, Ioannis *de Ianua* Summa ſeu Catholicon, Matth. *Silvatici* Lexicon medicum, Guil. *Britonis* Opuſculum difficilium vocabulorum Bibliæ, & ſimilis liber, inſcriptus *Mammotrectus*, in quo itidem voces Bibliorum enucleantur. Quibus ſub exitum ſæculi XV. aut ſequentis initium alia acceſſere, ut *Vocabularius compendioſus*, *Vocabularius breviloquus*, *Catholicus parvus* ſeu dictionarium latino-gallicum, Rob. *Veiſi* Catholicon parvum, Io. *Lagadeci* Catholicon armorico-franco-latinum, *Gemma vocabulorum*, *Gemma gemmarum*, & Dionyſi *Neſtoris* Dictionarium. Hoc opus *du Freſne*, eruditiſſimorum virorum, inter quos eſt *Kriegkius*, iudicio, omnes, quotquot in hoc eruditionis genere prodierunt unquam, libros & copia & varietate doctrinæ longe multumque ſuperat. Eſt enim, ut *Morhofius* ait Polyh. T. III. p. 104. hic liber quaſi oceanus omnium Gloſſariorum minorum & particularium: nam auctor eius, herculeo plane labore, totum illud Augiæ ſtabulum non repurgavit, ſed complevit, accurate congeſto omni hoc latinitatis ſterquilinio. Neque tamen caret mendis, quæ iam indicandæ ſunt. Et Hadr. *Valeſius*, qui primum duntaxat Tomum percurrit, Valeſianorum

norum p. 233. hoc in eo taxat, quod copiam vocum barbararum, videlicet germanicarum, anglicarum, irlandicarum, italicarum ſlavonicarum aliarumque, contra ſuum inſtitutum, quod eſt tradere voces cadentis & infimæ latinitatis, adferat, ſine ulla earum explicatione, multaſque obſervationes de rebus tam eccleſiaſticis quam aliis congerat, quæ a gloſſatore plane non exſpectantur aut requiruntur.

Præfat. p. 25. Amalaſunthæ, Theoderici Regis Italiæ *uxori*.	Erat eius *ſoror*, ſi fides adhibenda Hadr. *Valeſio* in Valeſianis p. 208.
Tomo I. pag. 177. *Anabatrum*, ex Græc. *αναβατρον*.	*Anabathrum*, græce *αναβαθρον* Ibid.
178. *Anacleta*. Teſtamentum Leodebodi: Pari modo vaſa dono argentea *anacleta* penſantia libras 8.	Scribendum, *anaglypha*. p. 209.
286. *Aquilinus color*. Ioannes Diaconus de vita Gregorii M. lib. 4. c. 84. Mento a confinio maxillarum decibiliter prominente, colore aquilino *& livido, nondum*, ſicut poſtea ei contigit, *cardiaco*.	Lege, *at livido nondum*, ſicut &c. ſenſus enim eſt, eum fuiſſe colore fuſcô & ſubnigro, nondum autem livido, ſive plumbeo, ſicut poſtea ei contigit, cum ſtomacho laboraret, atque inde cardiacus diceretur. Datur *dolor cardiacus*, ſed non color cardiacus *Ibid.*
294. Arbor, *malum* navis.	Pone: *malus*. Arbor autem, ut malum navis ſignificat, non pertinet ad voces mediæ aut infimæ ætatis, ſed *proba eſt latinitatis*, qua uſi ſunt *Virgilius*, *Iuvenalis*, aliique boni auctores. p. 210.
P. 313. Ardaricanus, monetæ ſpecies. In lege Burgundionum præcipitur, ne accipiantur Valentiniani, Genavenſis, & Gothius, qui a tempore Alarici Regis adærati ſunt, &	Immo *Ardaricani*, ſic dicti a Rege Gepidarum, qui poſt Attilæ mortem Hunnos divicit, expreſſe hic *diſtinguuntur ab Alaricanis*, adeoque duæ Gothicorum ſpecies prohibentur,

Ardaricani. Vbi forte legendum *Alaricani*, Regis ſcilicet Alarici.	bentur, Alaricani & Ardaricani. p. 211.
Pag. 352. Aſiatim. Concil. Baſil. Seſſ. 21. Laudes divinas per ſingulas horas, non curſim ac feſtinanter, ſed *aſiatim* & tractim, ac cum pauſa dicendos. Sed legendum videtur *aſciatim*, id eſt, diviſim.	*Aſiatim* recte ſe habet, & commode deducitur ex italica voce *adagio*. Aeg. *Menagius* nelle Origini della lingua italiana (in Actis erud. A. 1686. 544.)
354. Aſpernabilis, *Contemptor.*	*Contemnendus*, ſeu contemtu dignus. *Valeſiana* p. 212.
359. Aſſiuſium. *Herba amara.*	Cur non additur, vox corrupta ex *Abſinthium?* p. 217.
372. Atrium fauciolum, prætorium, forum iudiciale, *in quo rei & damnati morte mulctantur.* -- Concil. Matiſcon. II. c. 19. Vt ad locum *examinationis reorum* nullus clericorum accedat, *neque interſit atrio fauciolo*, ubi pro reatus ſui qualitate quiſpiam interficiendus eſt.	In atrio fauciolo, ſeu prætorio, ſententia quidem ſupplicii ferebatur & pronuntiabatur contra ſceleratos; ſed non ipſum inferebatur ſupplicium, verum extra urbem, in campo aperto. Verba autem Concilii in aliis editionibus ſic leguntur: *ad locum, ubi pro reatus ſui qualitate quiſpiam interficiendus eſt*: neque adverbium *ubi* illic eſt loci, ſed temporis. p. 213.
390. Auguſtaticum. Donativum. Auguſti, largitio publica ab Imperatore *populo aut* militibus facta. Δωρεα Καισαρος, *congiarium.*	*Auguſtaticum* erat argenti ſumma, quam Imperator ſingulis *militibus* propter ſui ad Imperium promotionem ſolvendam curabat, ad quam electionem populus minime concurrebat. *Congiarium* autem erat largitio Imperatoris *populo, ſeu ſingulis civibus romanis* facta, modo maior, modo

Digitized by Google

do minor, occaſione lætitiæ publicæ aut victoriæ. p. 215.

Pag. 391. Aulaicus, *pro Aulicus*. Tabularium Brivatenſe ch. 437. Si autem Abbas aut Comes, *Aulaicus*, aut Clericus.

Dimitte Aulicum, & lege: *aulaicus*, p. 217.

431. Bagauda dicta *regio*, quam Bagaudæ, ſive Bacaudæ inhabitant.

Et *factioſi ac rebelles* contra rom. Imperium ex infima plebe homines, & eorum commotio ſeu *rebellio*, vocabantur Bagauda ſive Bacauda, non vero ipſa regio, quam inhabitarent. p. 218.

467. Banus, dignitas notiſſima apud Dalmatas & Hungaros. Certe *a Ban*, ſeu banno vel bando, iſt eſt, vexillo, videntur Bani appellati.

Ban nihil aliud, quam german. *Fahne*. I. G. *Eccard* in Excerpt. menſtr. A. 1702. m. Iun. p. 63.

476. *Franci noſtri Romani*, ſeu qui Romano idiomate utebantur, Transrhenanas gentes omnes, penes quas theutonicum vigebat, appellarunt barbaros.

Romani vocabantur incolæ provinciarum, quæ Imperio romano ſubiectæ erant in Occidente: *Barbari* autem exteri, qui eas occupaverant. Et ſic eos vocabant indigenæ, neque in peiorem partem interpretabantur exteri. *Franci* igitur, ut exteri in Gallia, *non erant Romani*, ſed ipſi tantum Galli, a Francis ſubiugati. p. 219.

485. Baro. Apud Cæſarem lib. I. de Bello *civili* c. 9. baronis vocem occurrere quidam putant, licet MSS. codices fere omnes *berones* habeant. Nec ſcio an feliciori coniectura alii *Barones*, *pro Breones*, apud Se-

Corrige: apud Cæſarem lib. I. de Bello *alexandrino* c. 9. Et pro Berones lege *Betones* aut *Vettones*: quod nomen eſt populi alicuius in Hiſpania citeriore. Apud Caſſiodorum autem retinendum *Breones*, alias *Breni*

natorem lib. I. epiſt. II. reſtituant.	*ni* dicti, populus Vindeliciæ notiſſimus. p. 221.
Pag. 598. Karolus de Bovera eſt is, qui vulgo Craſſus cognominatur, ita ut *Bovera*, ſeu, ut noſtri efferunt, *le Bouvier*, dictus fuerit, quod pinguedine ac ventris mole *bovis inſtar* eſſet.	*Bovera* ſive *Baguerra* eſt Bavaria, in qua Carolus Craſſus ante ſuſceptionem regni Franciæ & Imperii imperavit; abſit autem, ut Princeps tam excelſus aſſimiletur homini agreſti, incivili, & bubulco, ſeu mercaturam boum facienti, ideoque vocatus ſit *Boarius*.
627. Brunea, Brunia, Bronia. *Lorica.*	*Meibomio* Rer. germ. T. III. 59. 291. *galea criſtata*; illuſtri autem N. H. *Gundlingio* de Feudis vexilli p. 5. *framea* ſive haſta Francorum & Teutonum.
629. Brunus, fuſcus color. Germ. *Braun*, ſic forte dictus a prunorum colore, vel *quod brunia ſeu lorica colorem referat.*	*Fabula* de lorica, quæ idem ac brunia ſit, modo exploſa eſt.
674. Cæcora. Forte *Ceporam, cepas.*	Cæcora ſive Cecora ponitur hic pro *cichorea. Valeſiana* 225.
709. Tradunt, campanas a Paulino nolano primum inventas, vel ſane earum uſum in Eccleſiam introductum, cum *priſcis* Latinis *Græcisque longe antea eſſet notus.* Et p. 710. *Campanarum uſus in Eccleſia orientali prorſus ignotus fuit. Poſtremus ſaltem temporibus campanas in uſu fuiſſe apud Græcos*, Sabellicus auctor eſt.	In hisce verbis eſt *contradictio*, p. 224.
778. *Capella*, brevior capa, poſtmodum appellata ædes ipſa.	Scribendum *Cappel.a.* Io. *Saubertus* de ſacrificiis c. 14. p. 288.
786. Ruſticus, Abbas palatini oratorii, ſub Chlotario *primo*.	Sub Chlotario *ſecundo*, *Valeſiana* p. 224.

Niſi

Pag. 873. *Caſtra.* Navis italicæ ſpecies, in Hiſtoria obſidionis iadrenſis A. 1345. lib. 2. cap. 7. *Virgilius* 3. Aeneid. Dat clarum puppi ſignum, nos caſtra movemus. Vbi Donatus, hoc eſt, navigia.

Niſi navis illa italica proprie habuit nomen Caſtrorum, dicendum eſſet *Caſtrum.* Sed quid expoſitori mediæ aut infimæ ætatis cum *Virgilio*, aureæ ætatis ſcriptore? Præterea Virgilius *metaphorice loquitur* de navium ſolutione, & phraſi utitur illis conveniente, qui in terris caſtra movent, atque aliorſum pergunt. *Valeſiana* 225.

924. *Centaurii*, iidem qui *Cantiani*, Angliæ populi, apud Aſſerum Menevenſem anno 851.

Lege in Aſſero, *Cantuarii*, qui ſane ipſi ſunt Cantiani. p. 227.

1030. Cluſoria, Cluſuria. *Idem quod Cluſa.* Novella Theodoſii de Ambitu, 15. Quemadmodum ſe militum numerus habet, Caſtrorumque ac Cluſoriarum cura procedat. MSS. habent, *Luſuriarum.*

Et MSS. quidem recte habent: *Luſuria* enim ſive *Luſoria* erant naves, quas Impp. romani habebant in Danubio, Rheno & aliis fluviis, ad avertendas excurſiones populorum. p. 228.

1106. Commendarum auctorem fuiſſe aiunt *Leonem IV.* P. R.

Commendæ inſtitutæ ſunt FRIDERICI II. Imp. ævo, ſæculo XIV. C. S. *Schurzfleiſch* in Epp. ſelect. p. 217.

1130. *Compagum.* Leges HENRICI I. Regis Angl. cap. 93. Si quis in humero plagietur, ut *glutinum compagum* effluat, 30. ſolid. emendetur.

Compagum in Lege eſt *genitivus plur. numeri* in voce Compages, ſenſusque legis huc redit: Vt humor glutinoſus e compagibus humeri effluat. Inde autem non poteſt formari nominativi caſus *Compagum. Valeſiana* p. 228.

1141. *Cona.* Clima vel angulus, ex Gall. coin. *Poëta Anonymus* de Pontificibus eboracenſibus: *Quinque poli conas.*

Lege in Carmine *zonas*; atque ita evaneſcet fictum vocabulum *Cona.* p. 229.

Digitized by Google

Pag. 1143. Concentricus, *oppoſitus*, Vt, *Legi Dei concentricus*.	Potius *Appoſitus, conveniens, coniunctus*. Sic legi Dei concentricus dicitur, *qui ad legem Dei ſervandam, tanquam ad centrum ſuum, ſe demittit ac deſcendit. Valeſiana* p. 229.
1145. Concilium ſanctorum. --- Auſonius in *Ephemer*.	In *Parentalib*. n. IV. v. 29. *Cren.* Animadv. P. II. 173.
1153. Condate in Turonibus ad confluentes Vigennæ & Ligeris, ubi obiit S. Martinus, hodie *Condé*. Condate in Brigienſi agro, *ad* confluentes Matronæ & alterius fluvioli.	Locus, ubi S. Martinus obiit, vocatur *Cande*. Et Condate in brigienſi agro *ſupra* confluentes ſita eſt. *Valeſiana* p. 230.
1191. Conſules in civitatibus, qui in aliis vulgo *Scabini* vocantur, *quorum dignitas antiqua*. Auſon. in Vrbibus: Diligo Burdigalam, Romam colo, civis in illa, *Conſul in ambabus*, eunæ hic, ibi ſella curulis.	Conſulum, *qua Scabini vocantur*, dignitas & munus eſt *recentioris inſtituti*; & in Gallia quidem IIX. poſt Auſonium ſæculo demum locum habuit. Auſonius autem hoc duntaxat ſenſu fuit conſul Romæ & Burdigalæ, quod, cum ingreſſus eſſet dignitatem conſularem Romæ, eandem pariter obtinuerit atque exercuerit, ſicut in omnibus romanis provinciis, ita & in Gallia, patriaque ſua Burdigala. p. 231.
1293. *Culuſta*. Fragmentum Petronii: Nam mihi nihil novi poteſt afferri, ſicut ille *feri culuſta mel* habuit praxim.	Legendum: ſicut ille *feroculus tamen* habuit praxim. Quamvis ne ſic quidem plane ſanum obtineat ſenſum. Interim abigitur ſpectrum *Culuſta*. p. 232.
Tomo II. p. 117. Diſciplinare. Mich. *Scotus* lib. IV. Menſæ philoſophicæ.	Non Scotus, ſed *Therbaldus Anguilbertus*. *Menagiana* T. IV. 50.
Pag. 131. Diſtrictus. Territorium	*Mala*, ſi non *ridicula notionis ratio*.

feudi, ſeu tractus, *in quo Dominum vaſſallos & tenentes ſuos diſtringere poteſt.*

tio. A *tractu* fortaſſe ductum eſt. C. *Cellarius* Antibarb. 31.

492. *Foris* bannire. In exilium agere per bannum, ſeu banno & edicto promulgato.

Latino-barbara hæc, Forbannitus, Forbannire, a particula germanica *ver* potius, (quæ eſt in Verbannen, Verbannet) quam a foris deducenda ſunt. Io. *Clauberg* in Etymol. teuton. (Leibnit. Collectan. etymol. P. II. 198.)

Tomo III. p. 349. 350. *Malalb.*

Poſt illam vocem poni potuiſſet *Malcampus.* Sic autem dicebantur comitia Statuum franconicorum, quæ agebantur in aperto campo ſive ſub dio, primitus quidem menſe Maio, tametſi poſtea, etiam alio celebrata tempore, idem nomen retinuerint. I. G. *Eccard* Extr. menſtr. A. 1702. m. Febr. p. 56.

Pag. 744. *Nodſyr.* --- De igne fricato de ligno, id eſt, *Nodſyr.*

Lege, *Nodfyr.* B. G. *Struvius* de Synodo francica A. 742. p. 16.

Tomo IV. p. 280. Pinca, ſubula. Petrus de Natalibus l. 2. c. 73. Felix presbyter & martyr *pronomine* dicitur in Pincis, *a ſubulis, quibus paſſus perhibetur:* nam pinca dicitur ſubula.

Felix in Pincis (pro Pinciis) vocatur ille presbyter & martyr, qui humatus eſt Romæ *circa domum Pinciorum.* Abeat igitur fabula de ſubulis, ab ignaris veræ denominationis conficta. *Menagiana* T. IV. 190.

Pag. 1148. Certum eſt, *e Francia in Germaniam invecta torneamenta,*

At contrarium docet *Reimmannus* Hiſt. liter. p. 58.

Carolus *du Freſne*, latine *Fraxinetus*, ambianenſis, Dominus *du Cange*, Regis a conſiliis, & Franciæ apud Ambianos Quæſtor, ſcripſit Epiſtolam de libellis adverſus Henſchenium & Papebrochium diſſeminatis, *πασχάλιον* ſive Paſchale, Notas in ſcriptores gallos

Digitized by Google

Ionvillam & *Villhardninum*, & byzantinos Niceph. *Bryennium*, Annam *Comnenam*, Io. *Cinnamum*, Paulum *Silentiarium*, & Ioannem *Zonaram*, Diſſertationem de portu Iccio, illuſtre opus de Familiis byzantinis & Conſtantinopoli chriſtiana, & denique Gloſſarium ad ſcriptores mediæ & infimæ græcitatis, eoque ipſo anno, quo Gloſſarium hoc abſolutum eſt, id eſt, 1688. vitæ quoque ſuæ curriculum diuturnis ſtranguriæ doloribus confectus abſolvit, natus annos 78. Vitam eius deſcripſit *Baluzius*, quæ Chronico paſchali ſive alexandrino præmiſſa eſt. A *Colomeſio* p. 468. Dominus du Cange vocatur doctus & infatigabilis, à *Cave* Hiſt. literar. p. 452. vir CL. & ad iuvandas meliores literas natus, atque a *Morhofio* Polyh. lib. IV. c. 9. n. 18. vir ſummus, qui Augiæ ſtabulum illo ſtupendo plane labore non ta m repurgarit, quam ornaverit.

LXI.

Georgii CRVCIGERI Harmonia linguarum IV. cardinalium, hebraicæ, græcæ, latinæ, & germanicæ. Francofurti 1616. Porro dicitur in rubro: In ea præter ſummum earum conſenſum, acceptionumque propriarum ab impropriis diſtinctionem, perpetuam unius ab altera originem perſpicue deduci. Præmittitur Iſagogicum, in quo auctor oſtendit vocalium & conſonantium commutationes, ſpirituum, accentuum & quantitatis neglectum, vocis eiusdem ſub diverſis radicibus repetitionem, vocum diverſarum, immo & oppoſitarum & contrariarum alicubi ex eadem radice deductiones. Nec perperam fit, ait G. *Paſor* in Lexico græco-lat. in N. T. v. ἐριΦ©-, p. 660. quum vocum originationes ad Hebræorum revocantur fontes: eſt enim lingua hebræa omnium prima, & proinde אם כל־ הלשׁנות mater omnium linguarum. Sed legendi ſunt *Morhofius* Polyhiſt. T. I. lib. IV. c. 3. n. 8. & de Lingua teutonica p. 5. 44. 98. ac Io. Georg. *Eccardus* in Hiſtor. ſtudii etymolog. linguæ germ. p. 29. 30. docentes, germanica a latinis, græcis & hebraicis ſiniſtre deduci, cum potius illorum multa a germanicis proveniant, adeoque Crucigerum noſtrum crucem ſibi figere in derivatione ſua, & imaginationibus ſe ſuis fallere.

Georg. *Cruciger*, wittebergenſis, primum logices, deinde theologiæ profeſſor marpurgenſis, & philoſ. æque ac theologiæ Doctor, exaravit Examen diſp. theologicæ de cœna Domini, & Theoriam platonicam de quidditate, paſſionibus & munere idearum, ac naturæ debitum ſolvit A. 1637. *Witte* Diar. biograph. Ll 2. LXII.

LXII.

Dominici MACRI, eiuſque fratris *Caroli* Hierolexicon, ſeu ſacrum Dictionarium. Romæ 1677. Editio tertia, recuſum autem fuit Bremæ A. 1692. 4. Dominicus conſcripſit illud italice, Carolus autem, invita ſæpe Minerva, in latinam convertit linguam, multaque addidit, quæ duabus litteris FR. id eſt, Frater, indicantur. In eo eccleſiaſticæ voces, earumque etymologiæ, origines, ſymbola, cærimoniæ, dubia, barbara vocabula, ſacræque ſcripturæ & SS. Patrum phraſes obſcuræ, ut titulus præ ſe fert, elucidantur. Similia ſcripta ſunt Io. Caſp. *Suiceri* Theſaurus eccleſiaſtus, Ioſ. *Arndii* Lexicon antiquitatum eccleſ. Vide S. W. *Sluteri* Propyl. hiſtor. chriſt. 149.

Domin. *Macrus*, melitenſis, ex itinere antiocheno, quod iuſſu Pontificis ad Patriarcham ſuſceperat, reverſus, in urbe profeſſionem obiit philoſophiæ, theologiæ, & orientalium linguarum, præclariſque concionibus, etiam inter Conclaviſtas habitis, favorem ſibi maximum comparavit, defunctus & ſepultus Viterbii A. 1672. æt. 68. Fran. Mariæ Cardinali *Brancatio* fuit ſumme carus, Romamque pro arabica S. ſcripturæ translatione bis accerſitus. Præter hoc ſcriptum alia quoque elucubravit, ediditque, videlicet Itinerarium, quod altera vice impreſſum fuit Viterbii, Epiſtolam de potione Kafé, Conciliationem S. ſcripturæ apparentium, quæ huic operi ſubiuncta eſt, & ſub nomine *Nicodemo Grima*, in quo latet *Domenico Magri*, Explicationem hymnorum Breviarii romani. Neque eius eruditio ac virtus dignitatibus caruere: fuit enim cathedralis eccleſiæ viterb. canonicus, SS. Inquiſit. & Indicis Congregat. conſultor, protonotarius apoſtolicus, eques auratus, & comes palatinus. Vitam eius deſcripſit, ſed minime favente Apolline, Mar. *Argolus*, eaque præſenti eſt operi præmiſſa.

Carolus *Macrus*, Dominici frater, fuit Bibliothecæ alexandrinæ in archigymnaſio urbis præfectus.

Octavii FERRARII Origines linguæ italicæ. Patavii 1686. Præmiſſæ ſunt Dedicatio ad Leon. *Piſaurum*, Senatorem venetum & D. Marci Procuratorem, atque Præfatio. In illa magnificis celebrat verbis ſummi viri antiquiſſimam præſtantiſſimamque familiam, fortunas, palatium, eruditionem cultumque litterarum, virtutes ac merita; in hac autem docet, verborum originatione mul-

tum eruditionis contineri, idque probat exemplo *Platonis*, Stoicorum, & ICtorum. Oſtendit etiam, eandem viam, quod ad latinam attinet linguam, calcaſſe Iul. Cæſ. *Scaligerum* libris XXIV. qui interciderunt, & *Monoſinium*; in gallica vero Ægid. *Menagium*; in hiſpanica Sebaſt. *de Covarruvias*. Fatetur tamen, ſicut & in ep. ad Dan. *Iuſtinianum*, Opp var. T. II. 128. multa eſſe, quæ ſe quoque ob materiæ ſecretum effugerint. Et recte quidem: nam ad enucleandas origines linguæ italicæ nemo idoneus eſt, niſi qui præter alias linguas callet veterem teutonicam ſeu gothicam, quoniam italica nihil aliud eſt quam mixtura latinæ & gothicæ, cum Gothi irrumpentes in Italiæ provincias, eaſque aliquandiu occupantes, vernacula ſua latinam corruperint, & novam inde formaverint, quæ italica dicitur. Quisquis igitur bene & accurate explicare conatur origines italicæ linguæ, eum non modo latinæ & græcæ, verum etiam veteris teutonicæ ſeu ſuedicæ gothicæque linguæ notitia præditum eſſe oportet. Eiusdem mecum ſententiæ ſunt G. *Hicken* in Theſauro linguar. veter. ſeptentr. (in Actis erudit. A. 1706. 109.) & Matth. *Cramero* nel Dittionar. ital. tedeſco p. 314. Hinc eſt, quod toties erraverit *Ferrarius* noſter, nec minus *Menagius*, quantumvis hic Origines ſuas contra illum ſcripſerit, eumque corrigere auſus ſit, ſicut legitur in *Menagianis* P. II. 353. Nic. quoque *Erythræus* adornavit librum de origine linguæ italicæ, ſub titulo Stoici, cuius & *Ferrarius* noſter meminit Opp. var. T. II. 132. & huius libri p. 47. ſed qui nunquam in publicum prodiit, alioqui fortaſſis lumen allaturus tenebris huius materiæ. *On trouve dans cet ouvrage* (ſcribit *Bailletus* de præſenti opere Ferrarii in III. Tomo des Iugemens des Sçavans ſur les principaux ouvrages des auteurs f. 287.) *beaucoup d' erudition, mais l' auteur paroit jaloux de la langue de ſon païs, qu' il croit, que tout' autre origine, que celle, qu' il luy donne de la langue latine, auſſi bien qu' à la françoiſe & a l' eſpagnole, luy ſeroit injurieuſe. En quoy il abandonne le ſentiment du Card.* Bembe, *qui pretend, qu' elle doit un aſſez bon nombre de mots au jargon de Lanquedoc, & de la Provence.* Sed nec ille modus doctiſſimi Bembi eſt ſufficiens ad eruendas italici idiomatis origines, niſi ſubſidium petas ab illis populis, qui latinam linguam corruperunt, & multa vernaculæ ſuæ vocabula ei infarſerunt.

Pag. 4. Abbigliare. *Eſt a Bello*, quod | Potius *a gallico*, *Habiller*, Veſtire,

pulchrum ſignificat.	re. Matth. *Cramero* nel Dittionario ital. tedeſco p. 3.
8. Agghiaccio. Septum ovium. *A iacendo* ſive *adiacendo* ductum.	An a ſuedico, *Haga?*
Aggechirſi, Vilem ſe facere. Secundum non nullos, *ab Adiacere.*	Immo a teutonico *Geck*, puod ſtultum ſignificat.
9. Aguzzare. *Acuere*, *acutiare.*	A german. *Wetzen.*
14. Ambaſciatore. A latina voce *Ambactus*, quæ ſignificat ſervum mercenarium.	Hebræis *Hambaſſer* eſt nuncius. Io. *Olearius* in 1. Sam. 4, 17.
15. Annegarſi, aquis ſuffocari. *A græco* αγχω, αγχομαι.	Melius a Sued. *Necken*, antiquo illo maris deo,
Appiccare. *Ab affigere*, *affigitare.*	A gothico *Spicka*, affigere clavis: pick enim illis denotat clavum.
16. Approdare. Navem litori adpellere, adplicare. *A prora*, quæ ripæ obvertatur.	Melius a germanico *Bord*, ripa, litus, ora, extremitas. Et Suedis *Bro* eſt pons ad litus maris.
19. Arneſe. *Ab armitio*, quod non tantum ſignificat thoracem, & armaturam crurum, ſed etiam generice inſtrumentum.	Quid ni a germ. *Harniſch*, quod arma, armaturam, ſupellectilem ſignificat?
Ibid. Arpa. Inſtrumentum muſicum. Pap. Arpa dicta *a gente Arporum*, qui hoc inſtrumentum muſicum invenerunt. Alii *a græco* αρπη, quod in extrema parte incurvetur.	Germani vocant *Harffe.*
20. Arrecare. Recare, afferre, adducere, portare. Per aphæreſim *a Carricare*, *Carro ferre*, *adducere.*	A germanico *Reichen*, i.e. geben, bringen; quod Suedi efferunt, *Recka.*
21. Arroſtire. Torrere, attorre-	Deſcendit a ſued. *Roſt*, veru.

Im-

re. Arroſto, Roſto. *Attoſtum, quaſi Atteriſtum, roſtum,*

Pag. 22. Artichiocco, Articiocco. Germani vocant *Artichoſt.*

Immo vero *Artiſcioc*, ſive, ut ipſi ſcribunt, *Artiſchock.*

23. Aſpo. *Ab ala* dici videtur.

A german. *Haſpel.*

26. Attuffare. Mergere & mergi. *Rectius videtur a Suffocare, Stuffare, Tuffare*, quam a germ. Tauffen.

Inverte, ſi capere vis rectius. Suedis *Dæpſa* eſt mergere, immergere.

29. Bacino, Bacile. A latino *Abacus.* Vide p. 2.

A german. *Becken.*

Bacoio & *Oppagaccio*, Vmbroſum, opacum, non eſt ab Abbacinare, *ut Adr. Politus exiſtimat*, ſed ab opacum. p. 3.

Lege, *Abbagaccio.* Et ipſe *Politus exponit per opacum.*

Badare. Morari, cunctari, diſtinere, item attente contemplari. Eſt *a Vacare:* nam qui alicui rei vacat, moram trahit.

Suedis *Bida* eſt Exſpectare, morari. Et *Beite, Bita*, idem ac ſubſtantivum Bada.

31. Baili & Bailini, *a Balia ſive Balla*, id eſt, *poteſtate* dicti, quod eſſent præfecti, gubernatores.

In primis legatus ſereniſſ. Reip. venetæ ad Portam ottomannicam *Bailo* dicitur, id eſt, Gubernator, *in memoriam veteris iurisdictionis & dominii*, quo Veneti olim ibi gaviſi fuerunt. Abbas Mich. *Benvenga* nel Viaggio di Levante p. 27. (in *Actis erud.* A. 1689. 127.)

33. Baldachino. Vmbella, aulæum, ſive velarium, quod ſuper altaria ac Principum capita ſuſpenditur. Si non *a Baldacco, quod hodie Babylone dicitur*, fortaſſe *a Faldachino.*

Prius illud eſt probabilius. Interim ſciendum, eſſe etiam *vocem anglicanam* Baldekin. CL. V. Io. Georg. *Eccardus* in Extract. menſtr. A. 1702. m. Iun. p. 62.

37. Bara. Feretrum vel *a græco* Φοϱεῖον, quod proprie lecticam

Melius a germanico *Bahr, Handbahr*, quæ Suedis dicitur *Bar*, ſicut

Digitized by Google

& geſtamen ſignifica , vel a *vara*, pertica & longurione.	ſicut *Bara*, portare.
Pag.49.Bergamotti.Pirorum ſpecies, lautiorum menſis expetita. Menagius tradit, eſſe vocem turcicam, & *Beg* ſignificare dominum, *Armout* pirum, & *pro Begarmout* Bergamot factum.	*Bergamotte.* Menagius tradit, *Beg* ſignificare dominum, & *Armol* pirum, & pro *Beg-armol* Bergamot factum, ſignificans eius modi pira, quæ inter cetera principatum teneant. *Acta erud.* A. 1686. 543.
51. Bicchiere. *A græco* βῖκος, vel *a pocillum.*	A german. *Becher.*
57. Ab eadem ſimilitudine *Bollo*, tumor ab ictu.	Potius a gothico *Bula*, ulcus. unde *Böld.* Quod Germani vocant, *Erboeld.*
59. Bord, non ab ora, ſed *a prora*, Proda. Vnde Approdare etiam, proram ripæ ſive litori applicare, ex quo Ripa ipſa proda, borda, & bordo.	Interim *Bord etiam extremum ſignificat*; & ſic etiam litus ac ripam. Hinc ſuedice dicitur, *Leggia om bord.*
Bordenale. Trabs ſive lignum, cui tectum incumbit. Deducitur autem vel a *cardinato*, vel, quod rectius puto, a *Portenalio*, trabe ſcilicet, quæ ad ianuarum latera ſuſtinendis foribus ſtatuitur.	Rectius putaſſet, a germ. *Bord*, extremum, quia extremis muri partibus incumbit.
Borgo a πύργος.	A german. *Burg.*
61. Boſco. *a græco* βόσκειν.	A germ. *Buſch.*
Boſima. Boum excrementa.	Suedice: *Bås.*
Boſſo. Buxus. Boſſolo. *Pyxis*, pyxidula.	Sued. *Böſſa.* In inferiori Saxonia, *Büße*: apud ceteros Germanos, *Büchſe.*
Butte. Dolium, buttis. Βυτίνης, cupa.	Sued. *Butta*, germ. *Butten.* Inde *Buttner*, doliarius.
63. Branca. Pro extrema parte ſive crurum, ſive brachiorum, in feris & avibus rapacibus.	Sued. *Bringa.*

Pag. 64. *Brauo.* A *græco* βραβεὺς, ſive βραβεύειν. Hinc Brauo dicebatur, qui bravium reportaſſet.	A germ. *Brav*, fortis, audax, ſtrenuus.
Breccia. Mœnium fractura. A latino *fractio.*	A german. *Brechen.*
Briccia. A *friando.*	A germ. *Bröcklein.*
68. Brodo, ius. A *bulliendo.*	A germ. *Brühe.*
Brolo. Brolgio, *Broglio. A græco* περίβολος, locus ſeptus, & maceria aut mœnibus circum datus.	A germ. *Brul* vel *Bryl*, quod ſignificat plantarium ſive vivarium, ſive locum ſpatioſum ſeptum, & maceria aut mœnibus circumdatum. *Cramer.* 146. *Wagenſeil* Notabil. norib. III.
69. Brontolare. Incondito murmure ac compreſſo vocis ſono conqueri, ſtomachari. Eſt fictum *a ſono aquæ bullientis*, qui ſe habet ut, Bro, Bro.	A germ. *Brunzeln.*
70. Bruno. Obſcurum, ſubnigrum. *A prunorum colore.*	A germ. *Braun*, *Brun.*
72. Buffone. Scurra, mimus. *A bufare*, quod eſt ſubflare:quod quidem fit buccas inflando, & recipiendo ſpiritum, quem ſufflando emittimus.	A germ. *Buffen*, ſufflare.
86. Canto. Angulus. *A græco* κανθός.	Sed breviori via, a germ. *Kant*, latus. *Cramero* 175.
87. Capella. Cella, ſacellum. *A Sacellum vel Capitellum.*	Potius *a Cava*, quaſi *Cavella*, unde Capella. Cava autem ſignificat parvum ædificium fornicatum; qualia erant Capellæ.
88. Capitombolo. Vox conflata ex Caput *&* *Tumba*, quæ græce ſepulcrum, ſive locum ſubterraneum ſignificat.	Potius ex Caput, & gall. *Tomber*, Cadere, decidere.
92. Carpione, piſcis, a *Cyprinus.*	A germ. *Carpe*, *Carpf.*

A germ.

Pag.96. Caſtaldo, Gaſtaldo. Villicus, quique domus curam gerit abſente domino -- Proprie *poſitus*.	A germ. *Beſteldt*, *Geſtellt*. Qui poſitus eſt ad vices domini gerendas.
103. Chiapino apud Inſubres vocatur & dæmon, & faber ærarinarius, qui ahena & lebetes reſarcit, quod alta caminorum fuligine obſita ſint, ac *veluti atram cacodæmonum ſpeciem repræſentent*.	Sued. *Klappa*, tundere, melius quadrat ad originem vocis Chiapino. Nam fabrorum æraminariorum labor potiſſimum conſiſtit in tundendo.
104. Chiaſſo. Angiportus, via anguſta, & ferme ex una parte *clauſa*.	A germ. *Gaſſe*, vicus.
109. Ciocco. Zocco, ſtipes. Vel *a trunco*, vel *a caudex*.	Immo a germ. *Stock*. *Cramero* 1282.
Cioncare, Intemperanter bibere. *A trunco*, alveo porcorum.	Quanto melius a ſued. *Kluncka*: quod idem ſignificat.
110. Ciuffo. Capilli in fronte virorum ac mulierum erecti, & conſtipati. A ſimilitudine *Cufa & Cufia*, veſtis villoſæ, ac denſis pilis hirtæ.	A germ. *Schopf*, ſive, ut ad morem Italorum, ſecundum germanicam pronunciationem ſcribam, *Sciopf*.
Ciurma. Hominum multitudo, ac vilis turba, præcipue remiges. A *turma*.	A germ. *Schvvarm*. *Cramero* 227.
111. Cocchio. Rhedæ ſpecies. A *cubando*.	A germ. *Gutſch*, ſive *Kutſch*.
119. Corredo. Corredare, ornare. Corredo, ornamentum. Ab *arrhis nuptialibus*.	A Sued. *Reda*, germ. *Zurichten*, ornare, inſtruere.
123. Crena. Inciſura *in ligno*.	Etiam *in calamo*. Et Suedis *Gren* eſt ramus, & calamus.
125. Cruſca. Furfures, craſſius farinæ recrementum. Vel *a cernere*, quod idem eſt ac cribrare; vel *a quiſquiliis*, purgamenta.	Sine ambagibus habetur hæc vox in germanico *Gruſch*, vel *Kruſch*. *Cramero* 314.

Pag. 127. Dardo. Iaculum. Fortaſſe *Verutum, verum*, dardum: vel *a Dardanis populis*.	In promtu habemus vocem germanicam, *Darde*, telum acutum. *Cramero* 324.
129. Dieta. Conventus, comitia. *A cubiculo, & cœnatione*, ſeu *a conſultationibus in conviviis*.	*A die conventus indicta*. Nec confundenda *Dieta* cum *Diata*.
Dileggiare. Irridere, deludere, diludiare: *non* a deliciis, aut *a riſu*.	Sane non a deliciis, optime tamen *a riſu*; nam Suedis Ridere eſt *Leeck*, Germanis *Lachen, Auslachen*.
130. Dirancare. Diſtorquere. Vox antiqua, translata *a greſſu claudicantium*, quod Rancare dicitur.	A Sued. *Runka*, germ. *Verrenken*. Neque vox deducitur a greſſu claudicantium, ſed *vitium claudicantium eſt a diſtorſione*, ſive vom verrencken.
138. Fello. Fellonia. Perfidus, perfidia, *a græco* Φηλωση, *Pheloſe*.	A germ. *Fehlen*, errare, delinquere, cadere.
139. Feudo. Genus clientelæ. Sic dictum *a fide ſeu fidelitate*, qua feudatarius domino ſuo obſtringitur.	An non a Sued. *Fœda*, nutrire? quia feudi beneficio vaſallo datur, unde vivat, ſeque & ſuos nutrire queat.
Fiaſco. Lagena. Flaſcum a germ. *Flaſch*. Hoc *a latino Vaſculum*.	A germanico *Flaſche*. Hoc autem a latino eſſe, probandum foret.
141. Fino. Perfectum, præſtans. *A fine*.	A germ. *Fein, Fin*.
142. Foderare. *A foras*.	A germanico *Foder*, *Futter*. Nec minus Fodro, vagina, a *Foder, Futter*. Henr. *Meibomius* iunior, Rer. germ. T. I. 52.
143. Foggia. Modus, forma. Viris doctis aſſentimur, qui aiunt, factum à gallico *Fois*.	Commodius a ſued. *Fogh*.
146. Fraſio. Quod facile teritur, & comminuitur. Germ. *Friſch*: recens panis facile frangitur & friatur.	Bene, quod ex germ. velit deducere: ſed vocabulum *Friſch* non quadrat; quadrat autem ſued. *Fras*.
144. Forbire. Tergere. Fortaſſe	A germ. *Reiben*, belg. *Vryven*.

A germ.

a purgare, aut *a foria.*	
Pag. 146. Freſco. Frigus opacum, recens. *A friguſculum*, aut *vireſcens.*	A germ. *Friſch*, utriusque ſignificationis.
147. Frezza, Freccia. Sagitta. A lat. Infligere, *inflixi.*	A germ. *Flitz*, *Flitzpfeil.*
148 Gabbare. Deludere, decipere. Eſt *a Captare.*	Valeant Latini; habemus vocem ſued. idem ſignificantem, *Gabba.*
152. Galoppo, Galoppare. Equi curſus incitatus, *a græco* καλπαν, *Calpan.*	At καλπαν, ut ipſe mox addit Ferrarius ex *Salmaſio*, non ſignificat curſum incitatum, ſed trotum, medium inter galopum & paſſum. Nimirum Galopo venit ex ſued. *Læpa*, currere, quod inferiores Saxones efferunt *Læpen.*
Gabella. A lat. *Vectigalia*, vel a *Capital.*	A germ. *Gabe* quæ ſignificat cenſum, vectigal, & quidquid Magiſtratui penditur.
Feltro. Penula e lana coacta, coactitium, ſicut & pilei. πιλωτον, coactile. *Piloton*, *Piltrum*, Feltrum.	A germ. *filz.*
153. Gara. Contentio, certamen. A *guerra*, quæ & verra, & warra.	A ſued. *Kara*, accuſare, contendere.
155. Garzone. Puer, ferme a pedibus, opificum miniſter. Ab *Agaſ*, *agaſone*, garzone.	Suedis *Gaſze* eſt puer; unde melius, quam ab agaſone.
157 Ghetto. Stabulum Iudæorum, *ignota originis.*	*Wagenſeil* in Norib. reb. notabil. p. 130. deducit a germanico *Gaſſe*, quod dialecto alia *Gatto* enuncietur, & ſignificet vicum ſeu peculiarem urbis locum, Iudæorum habitationi aſſignatum.

Pag. 161. Giubba, & Giubbone. Thorax & tunica ſuperior, germ. *Iuppe.* Quod opinor eſſe ex *Supparus.*	Germanorum *Iuppe* in uſu, erat, ante quam latinum didiciſſent.
164. Gonna. Veſtis muliebris. *a græco* καυνακη, *Caunace.*	Ab anglo-ſaxon. *Gouun*, Græcum autem eſt καυνακης, *Caunaces.*
165. Graffiare. Vnguibus ſcalpere. a graphio, i. e. ſtylo.	A germ. *Krallen*, *Kratzen.*
166. Granſio. Nervorum torpor. Fortaſſe a *cancro.*	Immo vero a german. *Crampf*, *Cranf.*
167. Grattare. Scabere, Scalpere. *ab Atterere.*	A germ. *Kratzen.*
Griſo. Color cinereus. Ex *cinericius.*	A germ. *Greis*, *Gris*, *Grau.*
170. Guanto. Chirotheca. Voſſius. Vuantus, chirotheca, *ex germ. & belg. Vuante.*	Sic & Suedi vocant *Vuanta.*
Guardare. Videre, contueri. Item ſervare, a germ. *Vvarden*, quod eſt *a latino Adverteré.*	Potius *a Wahren*, *Bevvahren.*
177. Inghiſtara. Vini menſura, & ipſa lagena. Puto, factum ab *Hemiſextarius*, vel potius ab ipſo *Sextario.*	Potius a germ. *Engſter.*
Ingombrare. Occupare, infercire, impedire, obſtruere. *Incumulare*, ut *Guyeto* viſum.	Longe melius *ab Vmbra*, vel germ. *Kummer*, mœror, qui animum, aut cæmenti & lapidum ſtrues ex diruto ædificio, quæ locum in platea occupant.
179. Intoppare. Offendere, in obſtaculum impingere. Intoppo videtur eſſe, quaſi *in oppoſitum.* Vel a *titubare*, *Intitubare.*	Vox eſt formata *a ſono:* qui enim offendit, audit quaſi *top. Cramero* 628.
181. Laido. Fœdus, ſordidus. Non a germ. Laidig, ſed ab *illautus.*	A goth. *Led*, & germ. *Led*, *Ledig*, quæ idem ſignificant. *Cramero* 642.
182. Laſciare. *A laxare.*	A germ. *Laſſen.*

A germ.

Pag.182. Leccare. Lingere: a græco λειχειν, *Leichein*.

A germ. *Lecken*.

Legnaggio. Lignaggio. Stirps, proſapia, a ſtemmatis lineis & flexuris. Quamquam a & *ligno* ſive ſtipite, ex quo gentis propago.

Melior eſt prior derivatio, a ſtemmatis *lineis* & flexuris. *Cramero* 667.

185. Liſcio. Lævis, planus ac politus. *Levis*, *Levitio*, *Liſcio*. Vel *a lingendo*.

Potius a germ. *Glatt*, quaſi *Glitſio*. Vnde gallicum Gliſſant. *Cramero* 668.

186. Liurea. Colorum inſignia in veſtibus familiæ. *A limbis* verſicoloribus, quibus famulorum veſtes diſtinctæ ſunt.

Immo a germ. *Liefern*, dare: unde & in barbara latinitate *Liberare* uſupatur pro dare. Et ſic dicitur Livrea veſtis illa, quæ famulo datur a domino, non vero ab illo comparatur. *Menagius* in Orig. L. gall. & *Cramero* 670.

187. Loggia. Mœnianum, Pergula, locus editior, ambulacrum, a græco λογειον, *Logeion*.

Melius a germ. *Laube*, *Lõve*, *Leebe*. *Cramero* 671. I. G. *Eccard* Progr. de antiquo Helmſtadii ſtatu B 4.

Lordo. Sordens, ſordidus. Non ab horrido, ſed rectius *a ſordido*.

Neutrum recte: quin potius a *Lort*, quod Suedis ſtercus ſignificat.

190. Madrigale. Breve carmen amatorium. *Coaruvias*: Quaſi Mandrigal, carmen, quo paſtores lætantur, a mandra ſive mandria. Quem ſequitur *Menagius*. Aptius ab hiſp. *Madrugar*, diluculo ſurgere, & ut ita dicam matutinare, mattinare: inde Madrigali, carmina, quæ ab amatoribus diluculo amicarum oſtium occentantibus canebantur.

Prior derivatio Covarruviæ (quem Ferrarius ſemper *Coaruviam* vocat) & *Menagii a mandra*, non opus habet correctione. *Cramero* 686.

Plane

Pag. 191. Magazino, Magazeno. Horreum, apotheca. Coaruvias ex Vrrea ait vocem eſſe arabicam. Neque tamen abſurdum videtur, a *Maſſa*, i. e. variarum rerum congerie deducere.

Plane congrue ab arabico *Machzen*, in plur. *Machazin*; quo denotatur locus, in quo reconduntur opes. *Bochart.* in Phaleg l. 2. c. 27. p. 138.

197. Marca. Regio, pondus, nota, limes, & terminus. Secundum *Voſſium*, a germ. *Marck*, quod venit a *Mercken*, Notare, ſignare, quia lapides, qui pro termino forent, ſignabantur: Puto tamen, Marcam eſſe *a Margo*, limes.

Non eſt, quod Voſſium deſerat: Vocabulum enim Marca omnino germanicæ eſt originis, & dicitur *Mark*, *Cramero* 702.

199. Maroni. Caſtaneæ maiores. *Creſcentius* lib. 5. ait, vocem eſſe Mediolanenſium. Sed credo, *a* βαλαν⊗ *Balanus*, glans viridis, vocem eſſe formatam.

Probabilior eſt ſententia Creſcentii, deſcendere *a Mare*, pro Madre, mater, & inde fieri *Marone*, ſive Maroni, magnæ matres: in ſingulis enim folliculis eſt una caſtanea maior, e quibus collectis conſtant maroni. *Cramero* 705.

200. Martoro, ſeu Martora. Fera exigua e genere muſtelarum. Secundum Sanctium, *quaſi Sarmata*, quod e Sarmatia perferantur.

Immo a germ. *Marder*.

206. Merli. Pinnæ murorum. *A murulis*: ſunt enim murorum pinnæ, & parvi muri.

Habemus vocem germ. ſeu ſued. *Marla*.

207 Meſchino. Pauper, infelix. Nihil attinet, Chaldæos & Arabas ad partes vocare. Puto enim ſimpliciſſimum eſſe *a Miſer*, Miſellus, Miſellinus, Meſchinus; aut *a Mendicus*, Mendiculus, Mendicinus, Meſchinus.

Interim *Meſchino*, pauper, eſt *pure ſyriacum*. Idemque ſignificat chaldaicum מסכן *Miſchen*. Io. *Druſius* in Lev. 25, 35. & 1, Sam. 2, 8.

Pag. 213. Mucchio. Cumulus, acervus. *Contracte a Monticulus*, Muclus, Mucchio.	A ſued. *Mychet*,
Muſſo. Mucidus. Muffa. Lanugo, quæ longo ſitu contrahitur.	Muffa, a germ. *Muff*.
215. Naſtro. Vitta, faſciola. German. *Neſtell*. Forte hoc ab *inſtita*.	Naſtro *a Neſtel*; ſed *non hoc ab inſtita*.
218. Onta. Ignominia, iniuria pudorem inferens. Affrontare, *frontem* cædere, quæ pudoris ſedes. *Monoſinus* ab Onio, hocque ab ὀνειδίζω, iniuria afficio.	In medio ſtat vox germanica, *Hohn*: a qua Onta. *Cramero* 774.
220. Pacchetto. Faſciculus litterarum. Menagius *a pango*, pactum, pactetum. Forte *a Paſceolus*, ſacculus ex aluta.	A germ. *Packet*. Et hoc a *Packen*, Colligere, & combinare res mittendas.
Padella. Sartago. *Quia patula eſt*.	A germ. *Panne*, *Pfanne*.
Pagare. Solvere. Mihi placet opinio Silvii, qui Pagare *a pago* derivat, quod pagorum incolæ, ſolutionis veluti officinæ ſunt.	Melius *a Pacare*, Pacatum reddere, quia ſolutio pacatum reddit; ſicut & Germani de ſolutione dicere ſolent, Einen zu frieden ſtellen. *Cramero* 788.
222. Palanca. Septum e ſtipitibus & aſſeribus ligneis, aut etiam argilla. *A phalangis*, ſive fuſtibus, quibus transverſis onera geſtantur.	En vocem germ. *Planke*.
Palio. Bravium, victoriæ præmium in curſu equorum. *A pallio*, vel *palmario*.	Quid ſi *a palo*, cui imponebantur præmia? *Cramero* 791.
Panca, ſive Banco. Alii *a plancis*. Sed *planca ſunt tabula*. Banco autem ſive Banca *ab abaco*. p.2.	Alibi tamen, videlicet p.2. Banche & Planche *pro iisdem habuerat*; quamvis minus recte. Banco autem ſive Banca eſt purum putum germanicum, a voce *Banck*, quæ denotat ſedem, in

	qua plures ſimul ſedere poſſunt.
Pancia, Panca. Venter. A *pantice*, Panticium,	A germanico *Wanſt*.
P.223. Pantofela. Solea, crepida. A græco παντόφελλος, quod tota ex ſubere. *Germani vocem* Pantoffel *vel a græco, vel ab italico accipere potuerunt.*	Vel Græci, Italique a Germanis ſive Gothis, atque antiquis Celtis, quippe quorum lingua erat una cardinalium. Vide *Morhof* de Lingua teuton. c. 2.
224. Pappa. Pulticula infantium. Quin, ut Varro dicit, cibum ac potionem *buas* ac *papas* dicunt.	A germ. *Papp*, pulticula pro infantibus. Pappare, *Pappen*, Papp oder Brey eſſen.
Parco. Septum coërcendis feris. *Neque a germ.* Pferch, *aut belgico* Parc & Perc. *Quod ab inuſitato latino Parco* i. e. coërceo.	Verba legimus, ſed *nullam earum rationem*.
228. Peltro. Stannum. Vox anglica: *Peczter*.	Scribe: *Pevvter*.
229. Perla. Vnio. A Pilula.	Convenientius a germ. *Beerlein*, acinus, baccula; quia uniones eiusmodi fructibus ſunt ſimiles.
230. Petecchie. Febris, qua corpus nigricantibus maculis adſpergitur. Aliqui *a puncticulis*, alii a *peticulis*. Sed eſt a πατάγος.	Immo ab ungarico *Peteſchen*. *Cramero* 836.
231. Piaggia, Spiaggia. Litus maris, ac fluminum ſtatio: item brevia. *Menagius a græco* πλάξ planities: an ab *exſpatians ora*, aut ſimpliciter, *planitia?*	Quidni *a plaga? Cramero* 839.
Piaſtra, Laſtra. Laminæ, ſive latiores marmorum cruſtæ, quibus pavimenta ſtruuntur, dictæ Platæ, Platoniæ, Platinæ, Platuniæ. *A græco* πλατύς, latus, amplus, patulus.	Non opus eſt ad Græcos excurrere: vicinorum enim Germanorum eſt *Pflaſter*.

Piato. Dar di piato. Non cæſim aut punctim, ſed latiore enſis parte batuere. *A græco* πλατυς, latus.	A germanico *Platt*. Mit dem platten degen einen ſchlagen.
Piatta. Navis a lato fundo. *A græco* πλάτη.	A germ. *Platte*, quæ alias etiam dicitur Fæhre.
Pag. 232. Picante. Vinum, *a pice* dictum, quæ ei adſpergitur, ut odore cum ſaporis quodam acumine inficiatur.	Picante melius deducitur a germ. *Bicken*, quod idem eſt ac Beiſſen, grato acumine blandiri palato.
233. Piffaro. Tibia biforis. German. *Pfifer*.	Immo *Pfeiffe* vel *Pipe*: tibicen, *Pfeiffer*, *Piper*.
234. Piloto. Proreta. *A pedoto*; Pedoto autem a proreta. Quanquam Pedoto etiam a pede derivari poſſit, quia, qui veli curam habet, & illud ventis aptat, pedes ſive extrema eius obſervare debet.	Vicinior eſt vox Germanorum *Peylen*, In fundo ſcrutari.
Pinta. Vini menſura, duarum ferme librarum. Budæus *a græco Bityna*, quod vas vinarium ſignificat. Alii a germ. *Pinte*.	Et *hoc* quidem rectius. Illa autem græca vox, unde Budæus, germanicæ linguæ imperitus, derivare volebat, eſt πυτινη, vas picatum, quo vina reconduntur.
Pipa. Tubulus ducendo Poeti fumo. Germ. *Pfeiffen*. *Quod a ſiphone ductum puto.*	Germ. vox, *Pfeiffe*, ſive ut inferiores Germani enunciant, *Pipe*, minime omnium e latino formata, ſed indigena eſt.
Pipare, Pipire. Vox avium ac pullorum. Hinc pulli Pipi, græce πιπποι. Vnde πιππιζω, Avium pullos voce imitor.	Germanis vox *Pipen* denotat tam Pipire, quam pullos avium, earumque, quæ voce fit, imitationem.
235. Piſciare, Meiere. Vel a germ. Piſſen, *Beſeichen*, vel *a græco* ομιχεῖν.	Quid ei cum græco ομιχειν; Vtique a germ. *Piſſen*. *Beſeichen* autem eſt Immeiere, urina conſpurcare.
239. Potta. Id, quo fœminæ ſunt.	Sed quid attinet a Græcis Latiniſve

Voſſius a Βυτλος. Sed quid attinet cuncta a Græcis moroſe repetere, cum Latina ſuppetant? Nam Puerus, Putus, unde Putillus & *Puta.*	nisve cuncta moroſe repetere, cum germanica ſuppetant? Vide enim, quæ *Cramerus* adfert p. 868. Noſtrum non eſt, iſta diutius perſequi.
Pag. 235. Pizzi. *Linteorum* ornamenta. Vel *a Pinna*, vel *ab Apice.*	Non tantum linteorum, ſed & rerum. A germ. *Spizzen. veſtium, collarium*, aliarumque.
240. Pregione, Prigione. Carcer. *Prehenſio*, tam pro loco, quam pro eo, qui in vincula coniectus eſt.	Sed & germanica eſt vox *Preſaun*, carcerem ſignificans.
244. Rachetta. Reticulum impellendæ pilæ: *unde nomen invenit.*	Potius ab Inferioris Germaniæ verbo, *Racken, Anracken*, attingere, contingere: quoniam Rachetta eſt inſtrumentum, quo pila aut ſimile quid attingitur & impellitur. *Cramero* 923.
246. Raſpare. Radere. *A Raſitare, Raſſare.*	Potius a germanico *Raſpeln.*
249. Ricamo. Opus phrygium. Quod etiam dicebatur *barbaricum*, quia Phryges barbari vocati ſunt. *Barbaricamen*; unde Ricamo.	In oriente nata vox, a רקם *Racam*, Acu pinxit: רקמה Acupictum, opus phrygionicum.
250. Ricco. Dives. *A Rege, quod divitiæ ſint Regum propria.*	A germ. *Reich, Ryck.*
Ridda. Chorea *a redeundo.*	A germ. *Reihe.*
251. Rima. Verſus in fine ſimiliter cadentes. *A rythmo.*	Non a rhythmo, ſed a germ. *Reime, Reime.*
253. Rocca. Colus. *Colicula, Colucula, Rucula, Ruca, Rocca.*	A germ. *Rocken.*
254. Rogna. Scabies. *Rubigo, Rubigine, Rubogine, Rogina, Rogna.* Quidam tamen a germ. *Rand.*	Et hi, qui a *Rändt* deducunt, melius.
255. Ronda. Circitores, nocturnæ ſatellitum excubiæ, *a rotundus.*	A germ. *Runde*, quod excubias illas ſignificat.

P.257. Ruffiano, leno, perductor. *A Ruffare*, ſcabere, polire, furfures capitis pellere: nam *Rufa* eſt capitis porrigo, ſive furfures; inde etiam uſurpatur pro blandiri & adulari, quod lenonum proprium.

An non promtius fluat a germanico *Ruffen*, Vocare, advocare, quia leno amaſiis advocat amicas, & amicabus amaſios. *Cramero* 997.

Sabbaione. Embamma ex ovis, vino, & ſaccharo. A *Cyceone*, vel a *Sapa*, quod eſt defrutum, ſive muſtum coctum.

A germ. *Soeff*, vel *Sunff*, holland. *Suyp*, quia tale decoctum bibitur vel ſorbillatur. *Cramero* 999.

258. Sacchaggiare. Depopulari. Voſſius *a germ. Schacken*, rapere. Simplicius videtur *a ſacco*, in quem præda coniicitur.

Immo *Voſſii derivatio* eſt ſimplicior, quia non omnis prædatio fit cum ſaccis.

Sala. Olim pro tota domo, nunc pro parte eius, & quidem cœnaculo, ſive maiore conclavi, a Germanis *Sall* dicto.

Saal dicitur a Germanis, a longo.

259. Sanna, Zanna. Dens apri prominens aduncus. A *ſanna* dictum putant, id eſt, ab irriſione, quæ ore diſtorto fit. Quod ſi Græcos advocare placeat, ſanna erit a γένυς, (imprimendum erat γένυς) *gena*, *maxilla*.

Mira devia, cum ſit a german. *Zahn*, in plur. *Zehne*.

261. Sbroiare. Aqua bulliente perfundere.

A germ. *Brühen*, *Abbrühen*.

262. Scacchi. Ludus calculorum, ſive latrunculorum. *A calculis.*

Quanto melius *Grotius* cum *Voſſio*, a *Schacken*, prædari!

293. Scalco. Structor, carpus, olim ſervus quilibet. *A germ. Scalck.*

Scribendum fuiſſet, *Schalck*, quod ita ab Italis pronunciandum, quaſi ſcriptum eſſet: *Scialc*.

265. Scaramucciare. Velitari, leve prælium committere. A

Recte Scaramucciare a germ. deducitur: Germanis enim *Sciarmützeln*

Scharis ſive Scheris, voce germanica, quæ aciem ſignificat, Schaher ſive Schaar.

mützeln eſt velitari. Atque hoc verbum derivatur a *Schar* ſive Sciar, & *Miſcheln*, miſcere: neque vox Sciar aciem ſignificat proprie dictam, ſed turmam, ſive manum militum.

Pag. 265. Scarpa. Calceus. *A caliga*, vel a *καρφια*, *Carphia*, quæ ſunt claviculi, quibus ſuppingebantur militum calcei.

Potius a gothico, quo & Suedi hodieque utuntur, *Skor*.

266. Scatola. Pyxis, ſive arcula ex tenuiſſimis tabellis confecta. Vel *a capſula*, vel a ſcapula, vel *a Caſtula*.

A nulla iſtarum, ſed a germanico *Schachtel*, Sciachtel. I. C. *Wagenſeil* in Hydraſp.

Scemare. Imminuere, aliquid detrahere. Non a germ. Schemen pudere, ſed ab *eximere*.

Sane non a germ. *Schamen*, ſeu *Scemen*, ſecundum pronuntiationem Italorum, quid enim pudori cum imminatione? interim optime a germ. ſeu gothico *Skamma*, quod idem ſignificat, videlicet Imminuere.

Scempio. Poena, ſupplicium, tormentum. A latino *Exemplum*.

Sed & ſimplicem denotat, fatuum, mentis inopem. Et in hac ſignificatione deſcendit a *Scemo. Cramero* 1026.

Scheggia. Aſſulæ, haſtulæ, & fragmenta, quæ, dum ligna, aut lapides cæduntur, inde cadunt. *A græco* σχίζα. Et σχίδαι proprie ligna fiſſa in uſum ſacrificiorum.

Potius a germ. *Scheit* ſive *ſceit*, quod eiusmodi fragmentum ſeu particulam ligni denotat. Nec σχίδαι ſed σχίδια, *Scidia*, Græcis dicuntur ligna ad ſacrificium diviſa.

267. Scheggiale. Scoſſiale, cinctus, ſemicinctium: *a coxis*.

Scoſſiale quidem aut a germanico *Schoos*, gremium, aut etiam, ſi placet, a coxis deducatur; neutiquam vero Scheggiale, quippe quod pronius fluit ex germ.

Digitized by Google

germ. *ſcheiden*, dividere: quia ſemicinctium dividit corpus hominis in duas partes.

Pag. 267. Scaramuccia. Velitatio. *A ſcara*, ut aciem ſignificat.
Lege: *A Schar*, ſive *Sciar*.

Schernire. Subſannare, illudere. *A germ.* Lipſ. Epiſt. XLIII. Cent. IV. ad Belgas ex vetere *Gloſſario*: *Scerni*, ſubſannatio; *Scern*, illuſio.
Bene, quod Germanis relinquit, quod ipſorum eſt: ſed verba illa Lipſius non habet ex vetere Gloſſario, verum *ex vetere Pſalterio* belgico, cuius excerpta ſive Gloſſarium dedit non in 43. ep. Centuriæ IV. ad Belgas, (non enim tot ſunt centuriæ illarum) ſed 44. Centuriæ III.

Scherzare. Iocari, illudere. Quod mihi videtur a latino *Scurra* deductum: eorum enim proprium, illudere, & iocis riſum captare.
Sed multi iocantur ſine ſcurrilitate. Cur recedit a fonte germanico, cui adſtabat? nam eſt *a Scherzen*, ſive *Scerzen*, Iocari. Et Scherzo, ſubſtant. a *Scherz*, *Scerz*. Nihil clarius.

Schizzare. Liquorem quaſſando exprimere.
A germ. *Schieſſen*, iaculari. *Cramero* 1030.

Schiaffo. Colaphus. German. *Schlapp*.
Non a colapho, ſed ab ipſo germ. *Schlappe*, quam etiam vocant *Maulſchelle*, *Ohrfeige*, quando colaphum exprimere volunt. *Martinius* in Lex. v. Salapitta.

Schiamazzo. *Exclamatio*, ſtrepitus.
Eſt ſonus ore factus, qui germanice, dicitur *Schmatz*, unde verbum *Schmatzen*.

268. Schiavo. Servus, mancipium. *A Captus*, *captivus*.
Minime; ſed a germ. *Sclav*. Primitus autem ſic dicebantur, qui e forti Slavorum gente captivi erant, & mancipia facti.

Schidone. Veru & verutum. A germ. *Spies*.
Immo a germ. *Scheit*, quo ad varia utimur inſtrumenta: & fortaſſe

Digitized by Google

taſſe olim veru dicebatur *Brat-ſcheit. Cramero* 1029.

Pag. 269. Schietto. Purum, non mixtum. *Ab excretus.*

Convenientius, a germanico *Geſchlacht.*

Schifare. Effugere, declinare. *A cauere, excavere.*

A gothico *Skifa*, germ. *Scheuen.*

Schifo. Cymba, Scapha. *A ſcypho.*

A germ. *Schiff.*

275. Senſale. Proxeneta, mediator, ſequeſter, pararius, interpres. Vel *Xenialis*, qui hoſpites & peregrinos cum civibus conciliat, ad emendum & vendendum: vel vox Venetiis orta, ubi per feſtos Aſcenſionis dies celeberrimæ nundinæ ſunt, & tam ipſum feſtum, quam nundinæ *Aſcenſa*, & *Senſa* dicuntur.

Vel: Senſale, quaſi *cenſale. Cramero* 275.

278. Sgurare. Aes tergere, & in ſplendorem dare. Ab Aerugo, quaſi *Exaruginare.*

A germ. *Scheuren.*

280. Snello. Agilis, velox. a germ. Schnell; ſed *hoc a latino Hinnulus.*

Magna opus foret *probatione.*

Smalzo. Veneti *butyrum appellant*, a germ. Smalz, quod forte ab *emulctum.*

Non butyrum ſimpliciter, ſed *butyrum purificatum.* Smalz autem ſive Schmalz, *vocem germanicam*, ab emulctum derivare, eſt hircum mulgere.

284. Spanna. Palmus maior. *Ex græco Σπιθαμη Spithama.* Vnde germ. Spann.

Immo ex germ. *Spann* eſt italicum Spanna. *Cramero* 112.

Sparagnare. Parcere, rem ſervare. Rectius *a parſimonia* deduxeris, quam ab *exparro.*

A german. *Sparen*, quod Suedis *Spara.*

285. Sparviere. Accipiter. *A latino corruptum*: Accipiter, accipitrarius, aſparuarius, ſparuarius.

Quorſum hæc? Habemus vocem germanicam *Sperber.*

Vtique

Digitized by Google

Pag. 286. Sperone. Calcar. Vel a germ. Sporen; vel a *Spola*, hiſpan. Vtrumque ab *expellendo*, aut a *Sphærulu*, quæ extremitati calcarium adduntur.	Vtique a germ. *Sporn.*
Spiedo. Veru, venabulum.	A germ. *Spies*, ſued. *Spett.*
287. Spola ſive Spoula. Inſtrumentum textorium. Vel ab *Aſpo*, vel a Spicula.	A german. *Spule.*
Springere. Calces impingere. A germ. Springen, ſaltare, crura iactare. Sed *Springen eſt ab Impingere.*	*Petitio eius, quod in principio.*
Spruzzare, a lat. *Spargere, a quo & germ.* Beſprengen, Beſpritzen.	Immo Spruzzare a germ. *Sprützen.*
289. Staggio. Staggia. Stanga. Fuſtis, falanga, vectis, præcipue ſuſtinendis oneribus. *A baſtagium.*	A germ. *Stacke. Cramero* 1135.
Stalla. Stabulum. *A quo* illa vox.	Potius a germ. *Stall.*
Stanga. Fuſtis, falanga, vectis, a *baſtagium.*	A germ. *Stange.*
290. Steccato. Septum, ſudatum, vallum ex ſudibus, ac ſtipitibus defixis. Stecco, Steccone, pro palo, ſive ſude acuta. Vnde german. *Stechen*, pungere	Immo Steccato a Stecco, & Stecco a germ. *Steke.* Verbum Stechen autem attulerunt, non petierunt Germani ab Italis.
Stelo, thyrſus, petiolus. A *ſtylus.*	A germ. *Stiel.*
291. Stinca, Schinca. A *Spina.*	A germ. *Schenkel.*
Stivali, Ocreæ. Germ. *Stieffel, quod eſt a latino*, Ocreæ æſtivales.	Inverte, & dic, *eſſe a germanico*, ſi non vis errare. *Cramero* 1145.
292. Stocco, gladius punctim feriens, a *Stipes, Stipicum.*	A germ. *Stock, Stechen.*
Stormo. Turba, multitudo, certamen. A *Turba.*	A germ. *Sturm.*
Stracciare. Diſcerpere, lacerare. A *diſtrahere.*	Formatum potius a *ſono. Cramero* 1147.

Digitized by Google

Pag. 293. Strada. Via lapidibus *ſtrata*. Vnde illa vox.	Quin a a germ. *Straſſe*, *Strate*.
Strale. Sagitta. a *Tragula*.	A germ. *Strahl*.
294. Stronzo. Stercus compactum & rotundum. Gloſſ. *Struntus*, *πυκνωθὲν*.	Sit ita: ſed & notetur, *Trin* Suedis eſſe rotundum.
Strozza. Guttur, iugulum, animæ canalis. Quis non videt eſſe a *τραχεια*, trachea, aſpera arteria?	Nemo id videt, qui novit eſſe a germ. *Strozz*, ſive *Troſſel*, belg. *Strot*. *Cramero* 1555.
Stufa. Hypocauſtum. Ab *Aeſtuo*.	Cur non a germ. *Stube*, belg. *Stove*?
Struccare. Premere, ſtringere. A *ſtrictum*, vel a *torquere*.	Eſt purum putum germanicum, *Ausdrucken*, exprimere.
296. Suppa. Zuppa. Panis iure aut vino imbutus, & maceratus. A latino *Inſipare*.	A germ. *Suppe*.
Tabarro. Pallium, palliolum. Corruptum *ex Ampallium*, aut a *Caperone*.	A germ. *Tabbart*, belg. *Tabbaert*.
Tabì. Pannus ſericus. *Vnde nam*, adhuc quæro.	Invenitur apud Germanos vox, *Tobin*.
297. Tagliare. Scindere. A *talea*, qui eſt ſurculus, præciſus ab utraque parte, ut in terram inſeratur.	A goth. & ſued. voce, *Talga*, ſcindere. *Cramero* 1169.
298. Tamiſo. Cibrum ſetaceum.	A germ. *Temſt*.
Tane. Color ex fuſco & rubro mixtus. Qui quia *caſtaneus*, ſive *caſtaneus*, inde Tane. Aut etiam a *Tan*, nucis putamine.	Aut a *tan*, voce gallica, quæ ſignificat corticem iuvenis quercus, qua coriarii utuntur. *Cramero* 1171.
Tanſo. Odor teter e re mucida.	A germ. *Dampf*.
Targa. Parma, clypeus. A *Tergus*.	A germ. *Targe*: qua & Galli utuntur, vocantes *Targue*.
299. *Tartarugà*. Tartaruca. Teſtudo. Sic dicta, quod varis & diſtortis cruribus ſit. Græce *χελωνη*, unde Germ. *Schytsrott*.	*Miſera origo* vocabuli germanici *Scildcrot*, ſive, uti nos ſcribimus, *Schildkrot*! *Cramero* 1174.

Pag. 299. Tartufi. Tartufoli. Tubeꝛes. Quaſi *terra tuberas*, terræ callum.	Si non corruptum a germ. *Erdapfel* ſive Aerdapel, certe a gothico Tuſiva, ſive Toſnea. *Cramero* 1174.
Taſca. Mantica, pera, crumena. A germ. *Taſſche*, ut Voſſius. Quid ſi a *theca*?	Nihil certius, quam quod a germ. *Taſche*. Sic enim ſcribendum. ibid.
Taſtare. Tangere, tactum. Germ. Betaſten. *A taſtone & tentone.*	Taſtare aliunde deducere quam a germanico *Taſten*, *Betaſten*, eſt manifeſtam ei vim facere, atque in tenebris micare. *Idem Id.* ibid.
Tazza. Patera. A πλατυς trahunt. Videtur per aphæreſin a *Teſtacea.*	Quam non neceſſarius circulus! Eſt a germ. *Tazze.*
301. Tetta. Mamma, papilla, uber. A germ. τιτθη, altrix, τιτθος, Mamma.	A germ. *Titte*, *Dutte.* Altrix autem ſive nutrix Græcis dicitur τιτθη.
Tina. Vas vinarium. *Tinum. Tina.*	*Tina* eſt etiam gothicum.
Tinta. Atramentum. *Vox hiſpanica.*	Maneamus apud Germanos, quorum eſt *Dinte*, ſeu Tinte.
302. Tirare. Trarre. *Trahere*, *attrahere*, iaculari.	Quid, ſi a germ. *Trecken*? *Cramero* 1190.
Toccare. Tangere. Vnde *Tactum*, *Tocco*, Toccare.	A verbo Infer. Germaniæ *Tokken*, Carpere, tangendo attrahere; aut goth. hodieque ſued. Taga, tangere. *Idem* 1191.
Topo. Mus. A *Talpa*, ut recte coniicit Coaruvias. Species pro genere.	Quid *muri* cum talpa?
303. Toppa. Sera, clauſtrum. A *tubo*, in quem clavis immittitur, vel *a græco* οπη, oſtium,	A goth. *Tappa*, claudere.
Torchie, Torcie. Faces, funalia. A *torquendo.*	Tamen Germani habent vocem idem ſignificantem, *Torts*, vel *Torz*. *Cramero* 1195.

Digitized by Google

Torſo. Caulis. A *thyrſus*.	A germ. *Torſche*. *Cramero* 1197.
Torta. Placenta, moretum, ſcriblita. A *torquendo*.	Habemus etiam germanicum, *Tarte*, *Torte*.
Pag. 304. Touaglia. Mantile, mappa. A *toralibus*, quæ fuerunt lectorum triclinarium lintea & ſtragula.	Potius a barb. lat. *Tobalia*, aut a germ. *Tvvael*, *Tvveel*, quod Anglicanis *Tovvel*. *Cramero* 1199.
Traccia. Veſtigium. A *tractus*, vel *trames*.	A germ. *Strich*.
306. Trauaglio. Cura, ægritudo, moleſtia, a *Tribulatio*.	A celtico *Trafael*. G. G. *Leibnitius* in Collectan. etymol. P. II. 144.
307. Treccia. Coccionatrix. A *trafficare*. p. 305.	Nec deeſt german. *Trædelerin*.
Treccie, Trezze. Crines in ſertam compacti. A *græco* τρίχες.	Aut a *Tres* latino, quia ſertæ illæ, ſive funiculi, quibus mulierum crines intorquentur, tribus fere conſtant partibus.
Trinciera, Trincea. Vallum, agger. A *truncis* arborum.	Potius a voce gall. *Trenchée*.
308. Trottare. Succutere. A *quadrupedare*.	A germ. *Traben*.
309. Truffare. Decipere, fallere, dolis ludere. A græco στροφη *ſtrupha*.	A germ. *Triegen*, *Betriegen*. *Cramero* 1219. Truffare ſignificat etiam deliciari, iocari, a german. *Truffen*. Henr. *Meibom* iunior Rer. german. T. I. 52.
Truppa. Grex & multitudo iumentorum. A *turme*.	Adeſt vocabulum germ. *Tropp*.
Tuffo. Toffa. *Olfactus*, odor.	A germ. *Dumpf*, *Duft*.
Tuorlo, Torlo. Ovi luteus, ſive vitellus. A *toro*, *torulo*, arboris medulla.	A germ. *Dotter*.
Turbante, Tulbante, Tulpante. Pileus turcicus. *Gr.* κυρβασια.	Eſt *vox turcica*: & Perſæ vinculum capitis vocant *Dulbant*.
310. Vai, *Varii*, pelles *varia* exoticorum murium.	A german. *Vehe*, ſive *Febe*, ſpecie hermellinorum, maximeque eorum ventribus, qui molliores

	res ſunt. *Cramero* 1225.
Pag.311. Valigia. Bulga, pera, marſupium. A *paſceolus.*	A germ. *Felleis.*
Vanni. Pinnæ avium. A *vanno*, quo fruges ventilantur, cuius illæ figuram inter volandum referunt; vel a *pennis.*	Fuerit vetus celtica vox, *Wanne*, a qua anglicana *Wing*, ala. *Cramero* 1227.
312. Vaſſallo, Vaſallo. Cliens, fiduciarius, ſervus, miniſter. A *Vas*, vadis, vel *Vaſarium*, quia clientes ſunt quaſi in vaſario dominorum.	A gothica *Weſſel*, obnoxius, vel germ. *Gſel*, *Giſal*, id eſt, Geſell, quod poſtea mutatum in Gaſallo, & Vaſallo, quia Principes germani habebant comites ſuos, ſive miniſtros; quibus poſtea fundos dederunt, ea conditione, ut fidem & obſequium præſtarent, & vocati militiam ſequerentur. *Cramero* 1229. *Gundlingiana* T. I. 25.
314. Veſſa, Ventris flatus occultus & mutus. A *viſire.*	A germ. *Feiſt*, *Feiſten*, ſued. *Füſa.*
Vetta. Summitas, faſtigium. A *vertex.*	A germ. *Wede*, *vvide*, *vvedel*. *Cramero* 1247.
316. Vrtare. Trudere. Vel ab hoc verbo *Trudere*, vel ab *Arietare*. Simplicius ab *Vrgere.*	Simplicius vero a goth. *Vrta*, trudere, potrudere.
Vſoliere. Ligula. *Anſularium.*	A ſued. *Sœlia.*
Zacchera. Lutum, quo veſtimenta fœdantur.	A germ. *Zacker*, Klacker, Kluncker. *Cramero* 1279.
317. Zampillo. Saliens, id eſt, aqua ex fonte fiſtulatim emicans, & erumpens. A *Siphunculus.*	Videtur vox formata *ex ſono*. *Cramero* 1280.
Zanni. Mimi, ludiones. *A græco σαννας, σαννοι*. Vel a latino, *Sannio*, & *Sanna.*	A Venetorum *Zuanni*, *Zanni*, i. e. Ioannes; ſicut Galli moriones ſuos appellat Iean-potages. *Cramero* ib.
318. Zeba, Capra. Vnde nam ignoro; niſi ſit a germ. *Ziege.*	*Poſterius hoc* probabile eſt.

Digitized by Google

Zecca. Moneta, officina monetaria, ubi nummi cuduntur. A *ζυγὸς, libra, ſtatera.*	Ab urbe *Cyzico*, quæ nobilis erat ob elegantiſſimi operis nummos, qui ibi cudebantur. Atque inde etiam *Zecchini*, venetorum aurei, nomen habent. I. C. *Wagenſeil* diſſert. de Re monet. vet. Romanorum, c. 4. p. 18.
Zezzolo, Zizza. Papilla, mammillæ capitulum. A *ſugendo*, quaſi ſuggiolo.	A germ. *Zitze.*

Atque hic finem attingimus libri, poſtquam ille diu nos detinuit; ſpero autem, obſervationes iſtas, quibus quaſi integrum Ferrarii volumen correctum & illuſtratum eſt, haud ingratas Lectoribus futuras; neque ipſe, credo, auctor clariſſimus in peiorem inſtitutum noſtrum partem, ſi viveret, rapturus eſſet, conſiderans, laudi eius ac famæ immortali nihil per hoc detrahi, quando veritati litatur, & ſuus peregrinæ linguæ, cuius ille imperitus erat, honos modeſte vindicatur.

Octav. *Ferrarius*, patricius mediolanenſis, Caſp. *Scioppii* diſcipulus, orator ſuo tempore incomparabilis, ac propterea a CHRISTINA auguſta M. aureorum torque, & Equitis dignitate ornatus, a LUDOVICO M. Gall. & Navarræ Rege quingentorum aureorum honorario per ſeptennium affectus, a Rep. veneta primum quingentorum, poſtremis autem temporibus bis mille ducatorum (quorum unus valet 19. fere groſſos miſnicos) ſtipendio nutritus, vir gravis, humanus, diſertus, & ob dexteritatem conciliandi animos diſſidentium, *Conciliator* vocatus, orbem eruditum libris de re veſtiaria, & Electorum, item Proluſionibus, Epiſtolis, Inſcriptionibus & Formulis ad capienda doctoris inſignia, quæ iunctim II. tomis A. 1711. in 8. edidi, ſibi devinxit; ſcripſit etiam gentis *Martinenga* ſtemma, & IIX. libros Hiſtoriæ mediolanenſis, ſed qui nec editi ſunt, nec edentur unquam, atque exſpiravit A. 1682. æt. 75. Vide Appendicem Operum Ferrarii variorum, ubi vitam & epitaphium viri exhibeo, cum teſtimoniis & iudiciis de eo virorum eruditorum.

LXIII. Vo-

LXIII.

Vocabolario degli ACADEMICI DELLA CRVSCA, riveduto e ampliato, con aggiunta di molte voci de gli Autori del buon ſecolo, e buona quantità di quelle dell' uſo. In Venetia 1680. Priores editiones ſunt de anno 1612. & 1623. poſtrema vero de anno 1691. Atque hoc Vocabularium quadrageſimo demum anno abſolutum eſt. Societas ſive Academia della Cruſca, id eſt, furfuris (des beuteltuchs) floret in elegantiſſima Italiæ urbe, quam Florentiam eſſe notum eſt, atque ita dicitur, quod eius ſocii, cultui linguæ italicæ in primis dediti, operam dant, ut puriorem farinam, animi & linguæ cibum, a furfuribus ſive erroribus & barbariſmis ſecernant. *Bene*, inquit *Baclerus* Diſſertat. T. I. 653. *quod ſociatis laboribus res geſta eſt: rariſſimus enim quiſque omnem vitam unius velit impendere labori omnium graviſſimo.* Idem inſtitutum laudatur & a Rich. *Laſſel* in Itinerar. ital. p. 199. & *Chimentellus* lib. de Honore biſellii c. 29. ingentem vocat etruſcarum litterarum theſaurum, Collegium hoc graphice deſcribit *Monconiſius* in Itinerar. P. I. 125. eiusque verba repetunt *Morhoſius* Polyhiſt. liter. l. 1. c. 14. n. 28. & collectores *Lexici univ. hiſtor.* T. I. 778. Initio nimis erant diligentes in ſecernendo, neque alia volebant admittere vocabula, quam tuſca; (*Leibnitius* in Collectan. etymol. P. II. 265.) ſed poſtea, ne ad paupertatem redigeretur lingua, etiam alia receperunt, ut ipſi teſtantur *Academici* in præf. huius editionis. Ceterum notant in ead. Præf. primos auctores huius Dictionarii, (quorum caput, ſi Gabr. *Naudæo* in Bibliograph. milit. p. 75. credimus, cuiusque verba etiam leguntur in *Placcio* de anonym. p. 656. fuit Angelinus *Monoſinus*) ad auctoritatem ſcriptorum recurriſſe, qui eo vixerunt tempore, quo maxime floruit idioma italicum, videlicet a Dante usque ad obitum Boccaccii & amplius, hoc eſt, per integrum fere ſæculum XIV. Alex. *Taſſonus* Annotationes ſcripſit in hunc librum, ediditque Venetiis A. 1698. f. de quibus vide *Acta erud.* A. 1700. 132. Illuſtris Apoſtolus *Zeno* e Vocabulario noſtro Compendium fecit, publicatum Venetiis A. 1705. II. tomis in 4. & recuſum A. 1717. Paulus autem *Benius* divulgavit Anticruſcam: de quo *Ghilini* negli Elogii P. I. 185. & *Tomaſinus* in viror. illuſtr. Elog. P. I. 355. Nic. *Caſtellius* aperuit atque erexit Fontana della Cruſca, ouero Dittionario Italiano, e Tedeſco-italiano. Lipſiæ 1709. 4.

Melius,

Pag. 478. Liurea. *Veſtitus conſimilis.*	Melius, *Veſtitus varius.* Aleſſ. *Taſſoni* nelle Annotationi ſopra il Vocabolario della Cruſca (in *Actis erud.* 1700. 134.) Et Matth. *Villanus*, quem excitant, potius de manſione ſeu ſtatione famulorum loquitur, quam de eorum veſtitu.
531. Mortorio. *Onoranza, o cirimonia nel ſeppellire i morti.*	Præcipue vero *Cœmiterium. Idem* 135.
778. Seſtiere. *La ſeſta parte d' un tutto.*	Significat *menſuram liquidorum. Id.* 135.

Angelinus *Monoſinus* floruit vergente ſæculo XVI. & vulgavit IX. libros Florum italicæ linguæ.

LXIV.

Matthiæ CRAMERI Recht vollkommen königlich Dictionarium, i. e. vere perfectum Dictionarium regium, radicale, etymologicum, ſynonymicum & ſyntacticum, gallico-germanicum, & germanico-gallicum. Noribergæ 1712. Tomi II. Præfatio in forma dialogi conſcripta, agit de Dictionariis gallicis in genere, & in ſpecie de Dictionariis *Academiæ francicæ*, Abbatis Ant. *Furetierii*, Pet. *Richeleti*, & *Pomeyii*, quid in illis laudandum, quidque deſiderandum, de methodo ſeu via, quam auctor calcavit, radicali, eiusque contra aliorum obiectiones defenſione, & denique de uſu huius operis. In primis ſedulus eſt auctor in indicandis pronominum & particularum, ut coniunctionum, præpoſitionum, adverbiorum, interiectionum, variis ſignificatibus & uſibus, & cuique litteræ ſubiunxit derivata, quorum radix non omnibus fortaſſis eſt nota, & pag. 1372. docet armorum ſive inſignium diſtinctionem. Nota etiam, Gallos multa vocabula habere æque a Germanis, ac Latinis, ut præter alios oſtendit *Morhof* de lingua teutonica p. 99. Hoc tamen non obſtat, quo minus auctor deſignare potuerit radices, vel quaſi radices vocabulorum gallicorum.

In Præfat. c. 2. Pet. *Richelet*, celebris ſuo tempore *magiſter linguæ*.	Dubito, quoniam ſcio, eum fuiſſe advocatum Parlamenti. Erat campanus, & Pariſiis obiit A. 1698. æt. 67. *Auct. N. bibl.* T. V. 458.

Scriben-

Pag. 708. *Dauphin.* Delphin, it. der erſtgebohrne Cron-Prinz von Franckreich. | Scribendum *Dauſin.* Ægid. *Menagius* Orig. linguæ gall. f. 243.

1022. Fauteuil. (*Von Ital. faldiſtoro.* | A *faldiſtolio*, faldſtul, ſella plicatili. *Leibnitii* Collectan. etymolog. P. I. 224.

Matthias *Cramer*, colonienſis, non tantum gallicæ, italicæ & hiſpanicæ, ſed anglicæ etiam & belgicæ linguæ magiſter, adeoque dignus, qui linguas, prout Noribergæ & alibi locorum fecit, doceret, Lexico non minus hoc, quam italico, itemque Grammatica italica, hiſpanica, & gallica magnam ſibi inclyta in urbe, & apud ipſos etiam exteros laudem peperit, & ſocius eſt Academiæ regiæ berolinenſis, octavum & ſeptuageſimum ætatis annum iam (ſcribo autem hoc anno a Servatoris nativitate 1719.) agens. Optandum eſſet, ut ad modum huius & italici Dictionarii compoſuiſſet hiſpanicum: Sobrinianum enim miſerum atque ieiunum eſſe perhibetur. *Nova biblioth.* T. V. 453. b. 459.

LXV.

Barnabæ BRISSONII Lexicon iuris ſive de verborum, quæ ad ius pertinent, ſignificatione libri XIX. p. 1. Cum Appendice prætermiſſarum quarundam vocum, & Parergon libro ſingulari. p. 637. 669. Francofurti 1587. Quibus acceſſerunt eiusdem *Briſſonii* 1) ſelectæ ex Iure civili antiquitates, p. 1. excuſæ etiam Pariſiis A. 1607. & Helmſtadii A. 1663. 2) Ad legem Iuliam de adulteriis liber I. p. 81. 3) de Solutionibus & liberationibus libri III. p. 127. 4) de ritu nuptiarum. p. 203. Qui liber valde laudatur ab *Henelio* in Otio vratiſlav. c. 30. 5) de Iure connubiorum liber I. p. 241. repetitus Lutetiæ Pariſ. 1605. Lugduni Bat. A. 1641. & Amſtelodami 1662. Item Fran. *Hotomani* 1) commentarius de verbis feudalibus. p. 1. 2) tractatus de legibus romanis tam certi, quam incerti nominis. p. 59. 3) de ICtorum vitis, qui a Pomponio commemorantur. p 157. a Papyrio uſque ad Herennium Modeſtinum, id eſt, a tempore Tarquinii Superbi uſque ad Gordianum. 4 de Magiſtratibus Roman. p. 105. 5) de Senatu romano, & inſignibus aliquot Senatus conſultis. p. 137. 6) de Formulis ac ſollemnibus populi romani verbis. p. 173.

173. Præterea Io. *Oldendorpii* Narratio de tempore, quo leges Romanorum introductæ, oppreſſæ ac iterum reſtitutæ ſunt. p. 191. Omnia recognita a Fran. *Modio*, qui etiam Leges regias & decemvirales adiunxit, tanquam fontes, e quibus potiſſimum Ius civile manavit, collectas & digeſtas a Iuſto *Lipſio*. Atque hæc in operis initio, poſt Modii dedicationem, exhibentur. Notabis etiam, illa Briſſonii ſcripta, libris de verborum Significatione exceptis, additis autem Commentariis de Spectaculis & feriis, librisque de regio Perſarum principatu, quos, ab aliis improbatos, a *Naudæo* in Syntagm. de Stud. liberal. (T. I. Methodor. *Crenii* p. 604.) laudatos, Io. Henr. *Lederlinus* de novo edidit, multo quam antehac emendatiora, & tertia parte auctiora cum locupletiſſimis indicibus ſub prelum revocata fuiſſe Pariſiis A. 1606. 4. libros autem de Verborum ſignificatione, ex Analectis Io. Otton. *Taboris* editos, novisque acceſſionibus locupletatos a Io. *Ittero*, Francofurti A. 1683. in fol.

Barn. *Briſſonius*, natus Fontenæi in Pictonibus, primum advocatus in ſumma Galliæ curia, isque dexterrimus, & *Tiraquello* longe ſuperior, inde Fiſci patronus, poſtea ſacri Conſiſtorii aſſeſſor, & denique Curiæ ampliſſimique Senatus pariſienſis præſes, ab HENRICO III. Gall. Rege tanti æſtimatus, ut ſæpe in hæc verba erumperet: *Nullum in orbe chriſtiano Principem eſſe, qui eruditorum aliquem in litterarum gloria Briſſonio opponere poſſet ſuo*; ab eodem Rege maximarum rerum cauſſa in Angliam miſſus, & Conſtitutiones regias in unum volumen, ſicut & præſtitit, ſub titulo Iuris gallici redigere iuſſus, in ſumma fortuna infelix fuit: nam cum urbs Pariſiorum a Rege defeciſſet, & ſeditioſi ipſi etiam Briſſonio inſidias ſtruerent, isque de illis, ab ipſo iam conducto carnifice, deinde etiam a ſenatore quodam monitus eſſet, vitæque periculum receſſu facillime evitare potuiſſet, tamen, fato ne an ambitione occœcatus, in urbe manſit, & Curiam frequentare perrexit; ſed & ita in manus rebellium incidit, ab iisque horrendum in carcerem abreptus, ibique, non audita deprecatione, qua ſeſe obtulit muris includendum, quo librum qui ſub prelo eſſet abſolvere poſſet, immaniter, atque iniuſtiſſime, quamvis ſub ſpecie iuſti, tanquam divinæ humanæque maieſtatis reus, & proditionis convictus, ſic enim

enim a furentibus formata erat ſententia) laqueo a tigno ſuſpenſus & exſtinctus fuit anno 1591. Neque vero hæc rabies ſufficiebat ſceleſtiſſimis hominibus, niſi eius aliorumque inſontium eodem modo interfectorum corpora poſtridie e carcere producta, & ante ædes urbanas in ripenſi platea totidem crucibus ſive patibus his ignominioſe adfixa, addito cuilibet infami proditionis elogio, ad ſpectaculum furenti plebi per biduum proſtituerent. Quanquam non æque eorum famæ, ac vitæ nocere potuerint: nam ſub HENRICO IV. Navarro, cui urbs A. 1594. reddita, glorioſo Senatus conſulto interfectorum nomina ab infamia fuere vindicata. Fertur autem, hoc Briſſonio fuiſſe damno, quod nimis popularis eſſet: ita enim factum, ut, quam alii ſeveritate conſervarunt auctoritatem, ille urbaniore comitate, & nimia indulgentia amitteret, pœnamque, quam aliis infligere debuerat, ipſe incurreret. Frid. Iac. *Leickher* in Vitis clariſſ. ICtor. p. 299. *König* 134. *Magirus* 148. *Pope-Blount* 791. *Du Sauſſay* 60. *Morhof* Polyh. l. 4. c. 9. n. 20. Dan. Guil. *Moller* diſp. de Briſſonio, *Neu Bücher Saal* T. I. 262. *Crenius* Diſſert. I. de furib. librar. §. 17. Ioſ. Iuſt. *Scaliger* autem ep. 63. & in Scaligeranis p. 67. non bene de eo ſentit: quo lectores remitto.

Fran. *Hotomanus*, pariſienſis, gente ſileſius, & quidem vratislavienſis, ob tranſitum ad religionem Reformatorum a patre deſtitutus, nummiſque ad vitæ ſuſtentationem neceſſariis privatus, mox tamen mitiorem fortunam expertus eſt, cum in academia lauſannenſi ad humaniorum litterarum profeſſionem introduceretur. Inde ius docuit Argentorati, in Galliam autem vocatus, atque in regia navarrena Admiſſionum magiſter conſtitutus, in Germaniam bis abiit legatus, Regiſque & Regni nomine graviſſimas res Imperii Comitiis propoſuit, & Valentinam academiam reſtauravit. Sed ortis in Gallia turbis ab una urbe ad aliam confugit, bibliothecam amiſit, & lanienæ, quam ad exemplum pariſinæ, reliquæ urbes incredibili immanitate ſequebantur, immerſus fuiſſet, niſi diſcipulorum ſuorum, ac præcipue Germanorum, pietatem ſenſiſſet. Vt igitur in ſalvo eſſet, ad Allobrogas rediit ſuos, &, cum & hic bellum ingrueret, ipſeque ab hydrope, quam tympaniten

vocant, infeſtaretur, Baſileam repetiit, ubi ſcripta ſua per otium recognovit, & tertia minimum parte adauxit, eorumque editione filio Ioanni commendata, Deo ſpiritum reddidit A. 1590. æt. 65. Præter ſcripta tribus tomis comprehenſa, curaque Iac. *Lectii* A. 1599. in fol. edita, eius quoque ſunt, Antitribonianus, (de quo vide *Placcium* de anonymis 201.) ſive Diſſertatio de ſtudio legum, qua nimium inſultaſſe Triboniano viſus eſt, Græco-Gallia, liber de Statu primitivæ eccleſiæ, eiusque ſacerdotiis ſub nomine Fran. *Vilierii*, Proteſtatio adverſus Formulam concordiæ ſub perſona Io. *Palmerii*, & Proteſtationis huius defenſio ſub ſchemate Io. Fran. *Aſpaſtis*, Fulmen brutum SIXTI V. Pont. rom. contra HENRICVM Franciæ & Navarræ regem, libellus de cœna Domini, Monitoriale adverſus Ant. *Matharelli* Italo-Galliam, ſub nomine *Mathagonis de Mathagonibus*, & Strigilis Papir. Maſſonii. Mirari ſubit, tot eum legiſſe aliorum ſcripta, cum tot ediderit; totque edidiſſe, cum tot legerit: adſcribendum autem hoc eius victui ſobrio, & ſummæ, quam in ſtudiis præſtabat, induſtriæ. Toto corpore erat decorus, ſtatura excelſa, naſo oblongo, oculis cæſiis, & vultu augusto: (quod eum in finem annoto, ut aliquam eius habeamus imaginem, quam ille pictori denegavit) ceterum moribus probis, gravibus & compoſitis, pietatis amantiſſimus, in precibus ad Deum, quas πανχρηςον medicamentum eſſe dicebat, ardens, patriæ amans, animi aperti, inter amicos iucundus & facetus. ingenioque ſublimi, vivido & promtiſſimo. Pet. *Neveletus*, Dominus Doſchii, in eius Elogio, quod exſtat in Vitis ICtor. *Leickheri* p. 206. *König* 414. *Magirus* 463. *Pope-Blount* 773. *Baillet* in Anti T. II. 161. Io. Phil. *Slevogt* in Iudicio ſapient. 34. *Eccardus* Extract. menſtr. A. 1700. 676. *Crenius* Animadv. P. VII. 127. Diſſert. II. de furib. libr. §. 39. Neque reticendum, eum adverſarios habuiſſe Anton. *Matharellum*, Papir. *Maſſonum*, Matth. *Zampinum*, Iac. *Cuiacium*, Fran. *Balduinum*, Remund. *Rufum*, Andr. *Pouchenium*, Guid. *Papium*, & *Paponium Arreſtographum*.

Io. *Oldendorpius*, hamburgenſis, primum ſyndicus roſtochienſis, deinde iuris profeſſor in academiis colonienſi & marpurgenſi, veræ iuriſprudentiæ in Germania inſtaurator, & praxeos forenſis

ſis reformator cordatiſſimus, inclaruit utiliſſimis ſcriptis, quæ ſunt, Practica actionum forenſium, Variæ lectiones, Collatio iuris civilis & canonici, libellus de Executoribus ultimarum voluntatum, de Copia verborum & rerum in iure civili, Reſtauratio politiæ orbis romani, Index digeſtorum, Aſſertiones ex iure & æquitate de his rebus, ſine quibus neque iudicia recte conſtitui, neque publica tranquillitas retineri poteſt, & Antinomiæ de diverſis regulis iuris antiqui, atque inter mortales vivere deſiit A. 1567. Opera eius omnia iunctim edita ſunt Baſileæ 1559. Melch. *Adamus* in Vitis ICtor. 175. *König* 586. *Friſius* in Epit. Biblioth. geſner. 479. Io. *Moller* de Homon. 707. Elogia eius dat *Magirus* p. 621. Et præclaras eiusdem ſententias de modo docendi ius, commentatoribus iuris, iudiciis, cauſis obſcuratæ iurisprudentiæ, fundamento legum, diſputationibus, neceſſitate ſcholarum & gradibus academicis annotavit *Adamus* l. c.

Fran. *Modius*, brugenſis, canonicus ſani S. Audomari, philologus inſignis, calamitatum oneri aliquando in tantum ſuccubuit, ut de Deo & providentia divina dubitaret; ſed credendum, ex profundo iſto ereptum ac liberatum fuiſſe, poſtquam Lipſii epiſtolam, meliora docentem, accepit. Scripſit Pandectas triumphales, Novantiquas lectiones. Notasque in Livium, Curtium, Iuſtinum, Vegetium, Frontinum. Aelianum, Modeſtum, mundoque vale dixit Aeriæ apud Arteſios anno 1597. æt. 41. M. *Adamus* in Vit. philoſ. 425. *König* 544. *Lexic. univerſ. hiſtor.* T. III. 537. *Miræus* Elog. belg. 134.

Petri FABRI Commentarius ad tit. de Diverſis regulis iuris antiqui. Lugduni 1590. Ea, quæ hic illuſtrantur, petuntur tam ex Digeſto veteri, & novo, ex codice *Iuſtiniani*, ex eiusdem novellis conſtitutionibus, ex aliis libris, qui ad ius civile pertinent, ex auctorum eccleſiaſticorum libris, proponuntur etiam quæſtiones, quæ arreſtis toloſani Senatus deciſæ atque definitæ ſunt, iusque, quod in Gallia obtinet, profertur atque illuſtratur.

Pet. *Faber* ſanioranus, ex antiqua & celebri familia, *Cuiacii* diſcipulus, toloſani Senatus præſes, diſtinguendus a Petro Fabro, qui fuit arvernus, & lingvam hebræam docuit Rupellæ, ſcripſit III. libros Semeſtrium, in quibus romanas in primis antiquitates expli-

cat, & Agoniſticon, ſive librum de re athletica veterum, ludis gymnicis, muſicis & circenſibus, iusque pro tribunali dicens apoplexia ereptus eſt A. 1600. æt. 60 *König* 291. *Magirus* 333. *Pope-Blount* 826. *Sammarthanus* P. II. Elogiorum p. 128. In *Scaligeranis* quidem p. 152. dicitur, eum eſſe merum compilatorem, nihilque diiudicare; interim idem ibi fatetur Scaliger, fuiſſe unum e doctiſſimis Galliæ viris.

LXVI.

Lexicon univerſale hiſtoricum. (Allgemeines hiſtoriſches Lexicon) Lipſiæ apud Thomam Fritſchium 1709. Partes IV. volumina II. In quo proponuntur vitæ & facta Patriarcharum, Prophetarum, Apoſtolorum, Patrum primitivæ eccleſiæ, Pontificum, Cardinalium, Epiſcoporum, Prælatorum, inſignium theologorum, cum hæreticis, nec non Imperatorum, Regum, Electorum, Principum, magnorum heroum & miniſtrorum, item celebrium virorum doctorum, ſcriptorum, & artificum, præterea relationes de præcipuis Comitum, Nobilium aliorumque familiis, de conciliis, Monachorum & Equitum ordinibus, diis gentium &c. denique deſcriptiones Imperiorum, Regnorum, Principatuum, liberorum Statuum, provinciarum, inſularum, urbium, caſtellorum, monaſteriorum, montanorum, fluviorum &c. Omnia ordine alphabetico. Auctor huius operis eſt Io. Fran. BVDDEVS, tunc, quum primum tanti ædificii lapidem poneret, & magnam eius partem exſtrueret, profeſſor philoſophiæ in academia Fridericiana ſive halenſi, cui quidem, pluribus laboribus & negotiis cum ibi, tum in primis in alma Salana diſtricto, litteratiſſimi viri Ferdinandus Ludovicus *a Breßler* in Aſchenburg, patricius vratislavienſis, Io. Andr. *Vhlius*, uffenbacenſis, ac philoſ. magiſter, & Burchardus Gotthelf *Struvius*, profeſſor ienenſis celeberrimus, manus opitulatrices admoverunt, ita tamen, ut omnia & ſingula, quæ fideles paraſtatæ conſcripſerant, ille revideret atque recognoſceret. In Præfatione erudite diſſerit de aliorum, atque cum primis *Morerii* & *Baillii* Lexicis, fateturque, ſe illius Lexicon fundamenti loco poſuiſſe, operam autem dediſſe, ut errores ab aliis commiſſos evitaret, &, ſi quid in hoc opere deſideretur, id per novas Tabulas chronologicas

ac

ac Supplementa compenſatum ac ſuppletum iri. Vide *Acta erud.* A. 1710. 145. *Novam bibliothecam* T. I. 1. & *Struvium* Introduct. in notit. rei liter. c. IIX. 424. Quorum primi, nobiliſſimi videlicet Actorum eruditorum Collectores, merito hoc opus vocant pretioſum.

Io. Fran. *Buddeus*, Anclamiæ in Pomerania anno 1667. natus, Conr. *Waltheri*, Conr. Sam. *Schurzfleiſchii*, & Io Georg. *Numaneni* diſcipulus, primum in gymnaſio coburgenſi græcarum & latinarum litterarum, deinde in academia Fridericiana moralium, & nunc in ſalana ſive ienenſi, impetratis doctoris inſignibus ac privilegiis, theologiæ profeſſor, pariterque ſereniſſimi Saxoniæ Ducis hildburghuſani conſiliarius, & civium gothanæ altenburgicæque ditionis in prædicta academia inſpector, vir doctrina ac virtute præſtantiſſimus, multisque ſcriptis, quorum catalogus typis impreſſus eſt, celebris. Encomiaſtæ eius indicantur in catalogo ſcriptorum. Quibus adde Io. *Mollerum* Hypomnem. ad Morhofii Polyhiſt. T. III. lib. IV. 122. I. H. *Bæhmer*. Diſſert. ad Plin. & Tertull. 405. & *Reimmannum* Introd. in hiſtor. literar. antediluvian. 225. Sed nec hoc prætereundum, eum more academico oppugnaſſe non nullos, ab aliis autem ipſum oppugnatum eſſe, iiqe ſunt Petrus *Chauvinus*, Frid. *von Leenhof*, Anton. *von Dalen*, Bened. *de Spinoza*, Io. *Tolandus*, D. Chriſt. Gottl. *Koch*, D. Val. Ern. *Læſcher*, *Sideralius*, Guil. God. *Leibnitius*, Seb. *Edzardus*.

LXVII.

POGGII Opera. Argentinæ 1513. Comparavi ex bibliotheca academiæ Iuliæ. Quæ editio præferenda eſt priori, anno 1511. in lucem emiſſæ. Secuta autem baſileenſis A. 1538. Et hæc noſtra cum priore debetur curæ ac favori Thomæ *Aucuparii*, poëtæ laureati; qui, cum Io. Knoblauch iterum edere vellet Facetias. Poggii, alia eiusdem opuſcula coniungenda putavit, ne crederent homines, Poggium nihil aliud, quam Facetias ſcripſiſſe. Et placuit ei opera illius in duas diſpeſcere Partes; quarum Prima continentur, 1) Hiſtoria diſceptativa de avaritia. 2) Hiſtoriæ diſceptativæ convivales III. Scriptæ ab auctore iam valde ſene, cum in prædio ſuburbano tempore peſtis degeret. 3) Liber de nobilitate.

Quem

Quem acriter oppugnavit Laurus *Quirinus*, patricius venetus, nec non Leonardus *Chienſis*. 4) De humanæ conditionis miſeria. 5) Ruinarum urbis Romæ deſcriptio. 6) Aſinus *Luciani*, per Poggium in latinum verſus. 7) Liber invectivarum contra *Felicem* antipapam, Fran. *Philelphum* & Laur. *Vallam* Quarum quidem V. ſunt contra Vallam, ſed quartam, in omnibus editionibus omiſſam, ſolus manuſcriptam poſſidet CL. V. Iuſtus *Fontaninus*, ſicut illuſtriſſimus *Recanatus* indicat in Vita Poggii c. 11. p. 22. Secunda 1) liber Epiſtolarum, in quibus digniora notatu ſunt 1. de laude ruris ſeu rei ruſticæ. 2. Balneorum badenſium prope Thuregum deſcriptio. 3. *Hieronymi* (pragenſis) obitus, & ſupplicii enarratio. 4. de TRAIANI Cæſ. excellentia. 5. de laudibus Florentinorum. 6. in laſcive ſcribentes poëtas. 7. de præſtantia SCIPIONIS Africani, qua ſuperavit C. IVLIVM Cæſarem. 2) Dialogus de infelicitate Principum: optimam enim vitam ſive felicitatem apud viros privatos reperiri, atque in virtutum conſiſtere exercitio. 3) Facetiæ; de quibus cum *Aucupario* in præfat. fatendum, pleraſque eſſe admodum laſcivas & ſpurcas. Quanquam non paucas, & fortaſſe turpiſſimas, in duobus codicibus accuratiſſime evolutis, ſe non inveniſſe teſtetur prædictus, atque omni exceptione maior Io. Bapt. *Recanatus* c. 11.

Poggius *Bracciolinus* (prænomen habuit ab avo, & nominis gentilis cauſſa in inſignibus gerebat brachiolum, quod Italis eſt *Bracciolino*) Poggii Guccii filius, natus obſcuro loco in Terranova, oppido ditionis florentinæ, prope Aretium, Ioannis *Ravennatis*, & Immanuelis *Chryſolora* diſcipulus, græce, latine, &, quod temporum illorum cauſſa probe notandum, ebraice doctus, Romam bis adiit, ibique primum litterarum apoſtolicarum ſcriptor, deinde a ſecretis non unius aut alterius, ſed, quod mirum, & ſine exemplo, IIX. Paparum* fuit, iiſque omnibus carus, nec minus gratia & favore uſus præſtantiſſimorum Cardinalium, tempore Concilii conſtantienſis cum Bartholomæo *de Monte Politiano* miſſus in Germaniam, ut latentes in monaſteriis aliiſque locis conquireret vetuſtos codices, ſeu græcos ſeu latinos, atque his quaſi ſpoliis Romam locupletaret; tantumque

* Innocentii VII. Gregorii XII Alexandri V. Ioannis XXIII. Martini III. ſeu V. Eugenii IV. Nicolai V. & Caliſti III.

que ei favit hoc in negotio fortuna, ut non modo integrum pæne *Quinctilianum*, *Aſconium* Pedianum, & tres priores Valerii *Flacci* libros invenerit, verum etiam *Tertullianum*, partem aliquam *Lucretii*, *Silium* Italicum, *Marcellinum*, Nonium *Marcellum*, *Manilium*, L. *Septimium*, *Caprum*, *Eutychium*, *Probum*, & complures alios, inter quos, ut elegantiſſimus c. 6. coniicit Recanatus, fuerint *Ciceronis* libri de Finibus & de legibus, eiuſdemque orationes pro Cæcinna, de Lege agraria, ad populum contra Legem agrariam, in L. Piſonem, pro C. Rabirio perduellionis reo, & pro Q. Roſcio. A conſtantienſi reverſus concilio, in Angliam ſe contulit, ac ſimile ibi librorum aucupium, auctoritate Superiorum, inſtituit, poſtque ea legatus in Vngariam a Pontifice miſſus eſt; diu etiam Ferrariæ & Bononiæ fuit, ad extremum autem, ducta in ætate declivi, h. e. cum 54. annos natus eſſet, uxore iuvencula, qui iam antea, cum clericus eſſet, tres filios ex femina quadam ſuſceperat, Romam rediit, & muneri ſecretorum ſuo operam dare perrexit. Vrbs illa erat altera ei patria, nam 50. fere annos in ea hæſit; nihilo tamen minus curiæ tandem pertæſus, patriam ei præferre, atque anno 1453. ætatis 72. ad Florentinos, civitate ab ipſis diu ante donatus, abire, & cancellarii dignitatem, defuncto Carolo *Aretino*, ſuſcipere nullus dubitavit, eamque geſſit, ſæpe interea ruri degens, atque in eo Hiſtoriam florentinam ſcribens, uſque ad annum Chriſti 1459. d. 30. menſis Octobris æt. 78. quo vitæ, negotiorum & honorum ſatur mundo valedixit, filiiſque conceſſum, ut patris effigiem publico & ſpectabili in loco ponerent. Aeternam interim ſui memoriam non tantum illis ſcriptis, quæ tomus operum præſens complectitur, apud poſteros reliquit, ſed etiam Hiſtoria, ut diximus, florentina, tractatu de imaginibus virorum illuſtrium gentis de Bondelmontibus, (e qua Vaggia ſive Silvaggia, Ghini Manentis filia, ſuaviſſima eius, nec, ut ipſe fatetur, ſatis laudanda uxor erat) ſcriptis adverſus Concilium baſileenſe, quæ tamen oculis ſe hominum ſubduxerunt, & translatione *Xenophontis* de Vita Cyri, ac *Diodori* ſiculi in latinum. Geſſit & bella litteraria cum diverſis, & quidem præter illos, qui in recenſione operum ſupra nominati ſunt, cum Nicolao *Perotto*, *Guarino* veronenſi, Thoma *Reatino*, quos omnes ſatis acerbe accepit; ſed bonum

eſt, quod illæ ſimultates non fuerint perpetuæ; neque ſane fuiſſent, niſi ille prius ab hoſtibus fuiſſet laceſſitus. Multo pluresautem, & clariſſimos, genereque & dignitate eminentes viros habuit amicos & familiares; & quamvis dictio eius non ſit omnibus numeris perfecta & abſoluta, ipſe tamen iuxta cum Leon. *Aretino* hanc laudem meruit, quod pæne abolitam eloquentiam in lucem revocaverit, ſcriptisque ſuis melius, quam qui prius vixerunt, tullianum dicendi genus imitari ſciverit. Io. Bapt. *Recanatus* in Vita Poggii, *Voſſius* de Hiſtor, gr. lib. III. c. 5. p. 170. *Giornale* de' Letter. d' Ital. T. IX. 166. & X. 416. 419. *Eraſmus* præfat. in Annot. Vallæ in N. T. & in Ciceroniano, ac *Pope-Blount* 451. Clariſſimus vir, Iac. *Lenfant*, in eo iam eſt occupatus, ut Poggiana colligat, atque in publicum emittat; quæ iucundius utiliusque erit legere, quam ut ego hic loci plura de iis verba faciam.

LIBRI

LIBRI IN QVARTO, ut vocant, MAIORI.

I.

Biblia latina. Tiguri 1544. Interpres horum Bibliorum eſt *Leo Iuda*, cuius, operi immortui, telam pertexuit *Bibliander*, & tranſtulit quidem IIX. poſtrema capita Ezechielis, Danielem, Iobum, Pſalmos 48. ultimos, Eccleſiaſten & Canticum. Apocryphorum autem librorum verſio eſt Petri *Cholini*. N. Trum ad græcorum exemplarium fidem, verſionem veterem & eraſmianam eſt recognitum, & caſtigatum. Sunt & aliæ editiones huius verſionis, quæ Tigurina dicitur, de A. 1548. 1554. 1570. 1589. 1597. 1618. De quibus & reliquis vid. *Hottinger* in Bibliothecar. 154. Eamque ſuppreſſo *Iuda* nomine Rob *Stephanum* in opere ſuo biblico ad veterem adieciſſe ſcribit Melch. *Adamus* in Vit. theol. 96. ſed periculum facienti, fortaſſe aliter res apparebit. *Le Long* Biblioth. S. P. I. 692. Hiſpani Salmanticenſes poſtea eam per Guil. *Rouillium* denuo excudendam curarunt A. 1584. Vide *Kortholtum* de Var. ſcript. edition. 262. *Placc.* de Anon. 416. & de Pſeudon. 601. *Episcop.* T. I. opp. 227. Rich. *Simon.* Hiſt. crit. des verſ. du nouv. Teſtam. c. 23. p. 266. & *Hottingerum* Biblioth. 166. 178. *Lycbardus* neocomenſis, qui Vindicias huius verſionis adverſus Gretſerum edidit, eſt Io. Iac. *Huldrichus*, teſte *Placcio* de Pſeudon. 459.

Pet. *Cholinus*, tugienſis, profeſſor tigurinus, vir linguarum litterarumque peritiſſimus, dedit quoque Dictionarium latino-germanicum, & libellum de conſpiciliis, ipſoque illo die, quo verſio ipſius a prelo fuit liberata, vitæ ſuæ abſolvit curriculum, anno 1542. Melch. *Adam.* l. c. & *Friſius* Epit. Biblioth. geſner. 669. *Lexic. univ. hiſtor.* T. I. 643.

II.

Biblia latina, & V. quidem T. libri canonici ex hebræo latine redditi ab Imman. TREMELLIO, & Fr. IVNIO, eorumque notis illuſtrati; apocryphi autem latine redditi, & quibusdam notis aucti

a Fr. *Iunio*. N. Teſtamentum ex verſione latina Theod. *Beza*, & verſio ſyriaca in latinum tranſlata *a Tremellio*, cum utriusque notis. Hanoviæ 1692. Prodierunt etiam Francofurti ad Moenum A. 1579. f. & 1590. 4. Hanoviæ 1618. 4. & 1624. f. ac Genevæ 1630. f. Editores illi in V. T. ſecuti ſunt antiquiſſimum cod. hebræum in pergamena ſcriptum, teſte *Hottingero* in Bibliothecar. 178. *Le Long* Biblioth. S. part. I. 704. ubi ex aliis obſervatur, verſionem hanc eſſe potius paraphraſin, quam metaphraſin: *Iunium* poſt Tremelli obitum ſuis eam additionibus auctiorem magis, quam meliorem reddidiſſe: dictionem eſſe nimium ebraizantem, vocesque quasdam ſatis audacter textui inſertas; unde & merito ſæpe caſtigata ſit a Iano *Druſio* & Conſt. *l' Empereur*.

Gen. 2, 19. Nam quum formaviſſet Deus e terra omnes beſtias agri, omnesque volucres cæli, & adduxiſſet ad Adamum, ut videret, *qui* vocaret *ſingulas* (etenim *quocunque nomine* vocavit *illas* Adam *animantem quamque*, id nomen eius eſt.	*Quid* vocaret *ſibi* (etenim *quid quid ſibi* vocavit Adam *animal erat*, id nomen eius eſt.) Herm. *von der Hardt* Ep. ad Noltenium p. 30.
v. 20. *Vocaviſſetque* Adam.	*Advocaviſſetque* Adam.
Cap. 3, 4. Non utique moriemini. Non dicit, Moriendo non moriemini, id eſt, utique non moriemini, ſed inverſo vocum ordine *tantum negat mortis certitudinem*.	Cur ergo illud Pſ. 49, 8. Fratrem *redimendo non redimet* quisquam, ad hunc modum, Fratrem *nullo modo redimere poteſt* quisquam, interpetantur? *Glaſſius* Philol. S. lib. III. 864. 1521.
Cap, 21. 9. Filium Hagaræ *irridentem*.	*Laſcivientem*, & fratrem ſuum perſequentem, *Gal.* 4, 29. pariterque *luſui venereo deditum*.
Cap. 22, 17. Me prolixe benedicturum tibi) Hebr. *quod* benedicendo benedicam tibi.	*Ideo*. Sal. *Glaſſ.* Philol. S. 831.
Cap. 24, 22. Imponeret naſo eius *monile* aureum.	*Annulum* aureum. *Ezech.* 16, 11. 12. Prov. 11. 22, *Reuchlinus*, *Forſterus* & *Schindler* in Lex. atque *Clericus* in h. l.

Aliena

Gen. 27, 41. Ecce *propinguis ſoli* erit habitatio tua.	*Aliena a pinguedine*; ſicut & aliis in locis מ ſignificat *procul, extra*: ut Lev. 10, 7, Ioſ. 19, 47. Iud. 7, 3. 1. Sam. 14, 1. 20, 22. LXX. *interpp.* & *Le Cene* 188.
Cap. 37, 3. Eo, quod filius eſſet *ipſi in ſenectute natus*.	Eo, quod *filius ſeu diſcipulus ſenectutis eſſet ſenatorum*, ſeu ſapiens ac prudens, aut, quod eſſet prudens inſtar ſenatoris. *Le Cene* 189.
Cap. 41, 35. Et congerant *commeatum*.	בר *Zeam* ſive ſpeltam, quæ album nobiliſſimumque eſt triticum.
v. 40. Et *ad os te oſculabitur* univerſus populus meus.	Et *ad os tuum armabitur*.
Cap. 42, 38. Sic demiſeritis canitiem meam moerore *in ſepulcrum*.	In *infernum*. Sic & alibi, ut Num. 16, 30. 33. M. S. *Grabe* Append. ad Regii Form. c. I. 187. 207.
Cap. 47, 22. Agros *præſidum*.	Vel: agros *ſacerdotum*. Sic & v. 26.
Cap. 48, 16. Vocetur in eis nomen meum. Id eſt, *mei & maiorum meorum filii vocantor eodem gradu, quo reliqui filii*.	*A me cognominentur*, & in diviſione terræ æquales portiones habeant cum meis, quaſi mei eſſent filii. Confer v. 5. *Gen.* 4, 26. *Iac.* 2, 7. 2. *Sam.* 12, 28. *Druſius* in Adverſar. 1240. *Glaſſ.* 744. *Le Cene* 83.
Cap. 49, 5. Inſtrumenta violentiæ, *conventionibus ipſorum*.	*Fuerunt gladii eorum*.
v. 14. Cubans inter *duas ſarcinas*.	*Inter duo repagula*, quibus a ſe ſeparantur iumenta.
v 21. *Elegantia*.	*Libere*.
Cap. 50. 10. Vſque ad aream *quandam, ſeptam cynosbatis*.	Vſque ad aream *Atad*. Sic & v. 11.
Exod. 15, 2. *Cui habitaculum decorum ponam*.	*Idcirco laudibus eum decorabo*.
v. 21. Sic illis autem *reſpondebat* Miriam.	*Præcinebat*.

Exod. 19, 13. Quum *tractim* ſonuerit cornu.	*Elatiori ſono.* Confer v. 19. *Von der Hardt* Program. de lege Moſis per angelum, A. 1715. p. 5.
Cap. 22, 2. 3. *Si in effoßione deprehendatur* -- fur *vero omnino rependito.*	Hæc verba *parentheſi ſunt includenda.*
Cap. 23, 8. Et pervertit *verba iuſtorum.*	*Cauſſas rectas & iuſtas.*
Cap. 28, 39. *Teſſellatam* facies tunicam illam.	*Adſtrictam.*
Levit. 2, 13. Omnem oblationem muneris tui *ſale ſalito.*	*Bitumine condito.* H. *von der Hardt* Ephemer. philol. 139.
Cap. 5, 15. 25. *Cum æſtimatione tua.*	*Aut pro* æſtimatione pretii, ſiclos argenteos, ſive pecuniam.
Cap. 10, 19. Si comediſſem peccatum hodie.) Gratumne ei foret, ſi ego *adhuc in peccato hærens, peccatum populi expiandum in me transtuliſſem?*	*Si lato convivio intereſſem*, duobus filiis ſubito orbatus?
Cap. 13, 5. Si ecce plaga illa conſtiterit *indicio eius*) Heb. in oculis eius: nam *pro ſpecie cum accipitur, ſingulare eſt*, ut infra v. 37. & 55.	*Sed & in plurali*, ſive duali. *Druſius* in Lev. 13, 55.
v. 11. Ne igitur *recludito* eum.	Ne igitur *includito* eum, ſcilicet in domo ſua. Confer v. 46.
v. 19. Popula alba *ſubrubida.*	Popula alba *& lucida admodum.* Sic & v. 42. *Clericus* in h. l.
v. 45. Caput eius eſto *retectum, &* myſtace *obvelato.*	Caput eius eſto *obvelatum, cum* myſtace. *Epiſcopius* T. I. 83.
v. 48. Aut in *trama*, aut in licio.	Aut in *ſtamine*, aut in *trama.* Sic & v. 59. *Druſ.* in h. l.
Cap. 15, 7. Qui tetigerit carnem gonorrhoea affecti.) Quamlibet corporis partem, *præterquam lotas manus.* v. 11.	At v. 11. vocabulum *manus* ponitur ſynecdochice pro toto corpore. *Daſſovius* de Imagin. hebr. rerum p. 23.
Cap. 16, 8. Sortem vero alteram	Hazazel eſt *nomen hirci in deſertum dimiſſi*;

Hazazelis) Sic *horridus locus* appellatur & deſertus plane.

dimiſſi; isque ſic dictus fuit, quia abigebatur. *Daſſov* 24.

Lev. 16, 14. Inſperget digito ſuo *ſuperficiem* ipſius operculi propitiatorii.) Et quidem *ſemel tantum*.

E regione. Daſſovius p. 9. Ipſum autem operculum ſive ſuperficiem *eius ne ſemel quidem*. p. 24.

Cap. 18, 7. Nuditatem patris tui, *aut* nuditatem matris tuæ ne retegito.

Et (id eſt) nuditatem matris tuæ.

Ad v. 9. Domeſticæ cognationis ſunt *liberi ex eodem patre*; exteræ vero, *ex altero patre nati*.

Immo illi ſunt *ex legitimo toro*, hi *ex ſcortatione. Aben Eſra, Fagius, Bruckner* P. I. 363. *Daſſov.* 26.

v. 18. Mulierem *unam* ad *alteram* ne aſſumito. Accipimus hoc *de monogamia*.

Mulierem ad *ſororem eius* ne aſſumito. Prohibetur enim coniugium cum ſorore uxoris, ſi 1. hæc adhuc in vivis eſt, ac 2. metuendum eſt, ne ab altera anguſtia afficiatur. *Acta Oettingenſia* A. 1682. de tali matrimonio, Chr. Ioach. *Buch. Iz* in Iudicio eadem de materia, *Facult. theol. regiomont.* in Reſponſo, cuius auctor eſt Melch. *Zeidlerus*, & *Facult. theol. helmſtad.* in Reſponſo A. 1698.

Cap. 19, 20. Quæ ſit *ancilla deſpecta cuique*.

Quæ ſit *mancipata viro. Epiſcopius* T. I. 27.

Cap. 21, 18. Aut *curvus*.

Aut *mutilus*.

Cap. 24, 19. Quemadmodum fecit, ſic fiat ei.) *Prout exempla huius rei* (talionis) *exſtant* Iud. 1, 6.

Rabbini negant talionis poenam in uſum fuiſſe introductum, iſtamque legem accipiunt *de pretio damni*, quod ſecundum prudentiam ſuam Magiſtratus imponit ſolvendum. Ita & *Druſius* in h l. *Epiſcopius* T. I. 124. T. II. b. 489. & *Grotius* de I. B. ac P. 121.

Excluſive,

Lev. 25, 10. Vt ſanctificetis annum *quinquageſimum.*) Nimirum *a iubilao antecedente incluſive*, ut Iudæi ſupputare ſolent.	*Excluſive*, ita ut ipſo año quinquageſimo, die decimo anni civilis tubæ ſono indiceretur annus iobeleus, atque illico celebraretur. *Lundius* 1085.
Cap. 26, 41. Et tunc *acquieſcant in pœna iniquitatis ſua.*	Et tunc *expient iniquitatem ſuam*, ſcilicet confeſſione illius, divinæ miſericordiæ imploratione, & vitæ emendatione. *Onkelos*, & *Samariticus.*
v. 44. *Sed inſuper huius etiam recordabor, quum erunt* in terra inimicorum ſuorum, *me* non *ſpreviſſe* eos, neque *faſtidiviſſe* eos.	ואף *Et quamvis fuerint* in terra inimicorum ſuorum, *tamen* non *ſprevero* eos, neque *faſtidivero* eos. Inde Iudæi ſibi faciunt Simiam auream, den gulden Affen. *Fagius* in h. l. & *Glaſſius* philol. S. 1097.
Num. 7, 10. Afferebant Principes illi *cum* dedicatione altaris.	*Dedicationem altaris*, i.e. victimas, quibus primum altare dedicatum fuit. Confer. 2. *Paral.* 7, 5. 9.
Cap. 8, 8. Iuvencum *ſubrumum.*	Iuvencum *media inter bovem & vitulum ætatis. Druſius.*
v. 17. *Quo* die percuſſi.	*Qua* die percuſſi: ponitur enim pro tempore. *Druſius.*
v. 19. Et ut ſint *pretium redemtionis.*	*Expiatio.* Nempe tum Levitæ ſacra ſupellectilia diligenter curant, neq; quemquam temere accedentem admittunt, Deum Iſraëlitis propitium reddunt.
Cap. 13, 22. A deſerto *Sinis.*	צן A deſerto *Zinis.* Hadr. *Relandus* Palæſt. 117.
Cap 18, 8. Ego do tibi *ad* obſervationem *oblationes meas.*	Ego do tibi aſſervationem oblationum mearum, i. e. id, quod ſervatur ex oblationibus mihi factis, & non adoletur. *Cramer* Not. in Moſis Maimon. Conſtitut. de Primitivis p. 5.

In

Propter unctionem.	*In cibum. Clericus* in h. l.
Num. 31, 20. *E pellibus* caprarum.	*E pilis* caprarum. *Ex.* 25, 4.
Cap. 34, 5. Ad *vallem Ægypti.*	Ad *fluvium* Aegypti.
Cap. 35, 32. *Ab eo, qui effugit* in civitatem receptus *ſui, ut* revertatur ad habitandum in terram ſuam.	*Vt effugiat* in civitatem *receptus, aut* ut revertatur, ad habitandum, in terram ſuam.
Deut. 8, 4. Veſtimentum tuum *non veteravit.*	*Ita ut deficeret. Von der Hardt* Ephemer. philol. 154.
Cap. 25, 5. Levir eius] *Si ab uxore liber eſt.*	Huic expoſitioni *obſtant loca* Gen. 16, 3. 28, 9. 30, 4. 9. *Hackſpan.* Miſcellan. 120. *Friſchmuth* diſp. II. de VII. Noachi præceptis §. 31.
Cap. 29, 26. Deos, quos non noverant, *neque* impertitus fuerat eis *Deus.*	*Et quorum nullus* impertitus fuerat eis *quidquam. Clericus.*
Cap. 32, 11. Pullis ſuis *incubat.*	*Super* pullis ſuis *volitat.*
Ioſ. 19, 13. *Githam*-Chepheris, *alias* Hittam Katzinis: proceditque *Rimmonem - Methoarum*, *alias* Nehan.	*Gatham*-Chepheris, *verſus* Hethkatzinis: proceditque Rimmonem, *Hamthoarum*, & Neam. *Druſius* & Seb. *Schmidius.*
Cap. 21. 36. 37. *Ex tribu autem Reubenis --- civitates quatuor.*	Hi duo verſus videntur petiti *ex 1. Chron.* 6, 78. 79. *Leusden.* præf. in Biblia hebr.
Iud 17, 5. Micæ erat ædes *Deorum.*	*Dei.*
Cap. 18, 1. *Satis* ipſi non acciderat --- in *poſſeſſione eius.*	Ipſi non acciderat --- *in poſſeſſionem.*
✝. 7. Vt erat ſita *in tuto* ſecundum rationem Tzidoniorum.	Vt *nullus ei erat timor*, ſicut nec Zidoniis. *Druſius.*
Cap. 20. 2. *Vſque ab extremitatibus* totius populi.	*Primores ſive Duces* totius populi. *Idem.*
Ruth 1, 8. *Quaque.*	*Vtraque*, vel *amba. Id.*
✝. 13. *Nam* mihi multo amarius eſt quam vobis: *verum* exſeruit ſe contra me manus Iehovæ.	*Quamquam* mihi multo amarius eſt, quam vobis: *nam.*
Cap. 4, 8. Extraxit (vindex ille)	*Ipſe* vindex *extraxit calceum ſuum,*

Digitized by Google

calceum ſuum] *Paſſus eſt* ſecundum legem, *ab ea, cuius connubium recuſabat, extrahi*, ut cui ea nuberet. illum in ceſſionis ſignum traderet.	in ſignum ceſſionis. Io. *Clodius* diſp. de ritu excalceandi in contractibus, habita witteberga A. 1672. Io. Iac. *Cramer* Theol. Iſraël. p. 2. 152.
1. *Sam.* 1, 5. *Et* Iehova occluſiſſet vulvam eius.	*Quamvis.*
Cap. 2, 3. Et *non diſponuntur actiones.*	Et *ei librantur facinora improborum.*
v. 16. *Immo*, iam nunc dabis.	*Nequaquam, ſed* iam nunc dabis.
v. 30. *Levis fient.*	*Vilipendentur. Druſius.*
Cap. 4, 8. Quis nos eripiet e manu *iſtorum deorum magnificentiſſimorum? hi* ſunt *illi dii, qui percuſſerunt* Aegyptios *ſingulis plagis*, in deſerto.	E manu *iſtius Dei magnificentiſſimi? Hic* eſt *ille Deus, qui percuſſit* Aegyptios *omnimoda plaga* in deſerto. *Druſius.*
Cap. 6, 19. *Et* percuſſit ex populo *quinquaginta mille ſeptuaginta* homines.	Percuſſit, *inquam*, ex *illo* populo (quinquaginta *ex* mille) ſeptuaginta homines. *Lundius* 104.
Cap. 7, 15. Obibat *domum Dei fortis.*	*Bethlehemum.*
Cap. 16, 1. *Quum* luxiſſet Schemuel de Saule.	*Quamvis.*
v. 17. Aliquem ſcientem, *pulſantem* citharam.	Aliquem *ſcientem pulſare* citharam.
v. 19. Valens robore, & vir bellicoſus] Ex his colligitur, *Davidem iam ante Peliſchthaeum interfeciſſe.*	*Contrarium* vide c. 17, 15. Poſſunt autem hæc intelligi *de aptitudine ætatis & ſtatura:* iam enim 20. annos agebat.
Cap. 21, 6. Eſt autem *ratione communis penes ſacerdotes.* præſertim quum eo die ſanctificatur alius in vaſe ſuo.	Eſt autem *hic panis inſtar* communis, & *hoc ſabbathi* die ſanctificatur alius in vaſe ſuo. *Piſcator.*
Cap. 24, 8. Et *diſpoſuit* homines ſuos David verbis.	Et *placavit.*
Cap. 26, 20. *Perdicem.*	קרא *Ruſticulam. Le Cene* 423.
2. *Sam.* 4, 6. Baiulantes triticum]	Triticum *exportantium*, vel, ſicut ... emtores

Baiulorum ſpecie, triticum *importantium*, & diſſimulato habitu.	emtores frumenti.
1. *Sam.* 6, 2. Vt abiret *Bahalibus* Iehudæ.	*Bahalam* Iehudæ, quæ alias dicebatur Kiriath-Ioarim, ubi Abinadab habitabat.
v. 6. Ad aream *Naconis*.	Ad aream *Nacon*: quæ 1. Chron. 13, 9. vocatur area *Chidon*.
1. *Reg.* 13, 13. *Conſiderarunt* filii eius viam, qua *ibat* vir ille Dei.	*Indicarunt* vel *oſtenderunt* filii eius viam, qua *iverat* vir ille Dei. *Hebraeo-teutonicus*.
Cap. 14, 17. Thirzam.] *Ad Ephratem ſitam*.	Sita fuit *in tribu Manaſſe*, 6. tantum milliaribus ab Hieroſolymis. *Rauppius* in h. l. *Adrichom.* 74. *Reland.* Palæſt. 770.
Cap. 17, 4. *Corvis* autem præcepi, ut te ſuſtentent ibi.	*Orboinis*, ſeu civibus urbis Orbo. Sic & v. 6. Herm. *Von der Hardt* des corbeaux d' Elie.
Cap. 18, 29. Vt *prophetas agerent*.	Vt *furorem ſimularent propheticum*.
Cap. 19, 10. Altaria tua deſtruxerunt.] Id eſt, *cultum*. Metonymia: nam proprie altaria Dei erant Hieroſolymis.	Eſto: Sed & intelligi poteſt de *altaribus excelſorum* extra Hieroſolymam, in quibus veri & fideles ſacerdotes ſacrificaverant. *Rauppius*, *Lundius* 770. & *Voigt* de Altarib. p. 15.
v. 11. Iehova *tranſibat* -- non *erat*.	Iehova *tranſiturus eſt* --- non *erit*.
Cap. 21, 9. *In principiis* populi.	*Coram principe* populi. Sic etiam v. 12. *Rauppius*, & *Danzius* Interpret. ebr. chald. 341.
2. *Reg.* 3, 11. Qui *infundebat* aquam manibus *Elija*.	*Infundit*: nam Elias tunc temporis fuit ſuperſtes inter mortales. *Glaſſ.* 881.
Cap. 4, 10. Faciamus cœnaculum parvum *muro*.	*Cum pariete*, ſcilicet ligneo; idque cœnaculum ſit deſtinatum precibus, meditationibus, & ſtudiis ſacris Eliſæ. *Rauppius*, & *Vitringa* de Synag. 150.

2.*Reg.* 5, 18. Hac in re condonet Iehova ſervo tuo: quum *ingreditur* dominus meus ædes Rimmonis, ut *incurvet* ſe ibi, (nam is *nititur* manu mea) ſi *incurcavero* me in ædeRimmonis.	Quum *ingreſſus eſt* --- ut *incurvaret* ſe ibi, (*nixus eſt*) *quod incurvavi* me. Io. *Saubertus* in Præſervativo ſpirituali p. 45.
1. *Chron.* 11, 20. *Sed non* fuit ei nomen inter tres illos.	*Et fuit* ei celebritas inter tres illos. *Hiller* Arc. 70.
Iob. 28, 18. *Sandaſtri* aut *unionis* nulla fiat mentio.	*Sardonychis* aut *berylli*. *Le Cene* 262.
v. 19. Non poteſt quisquam æſtimare eam topazio *æthiopico*.	Topazio *arabico*. *Bochart* in Phaleg. 211.
Pſ. 34, 3. Audient *manſueti*, & lætabuntur.	*Miſeri*.
Pſ. 78, 60. Tentorium, quod collocaverat *inter homines*.	*In Adama*. *Ioſ.* 3, 8.
Ieſ. 9, 3. *Non* magnificaſti lætitiam.	*Ei* magnificaſti lætitiam. *Hiller* Arc. 68.
Cap. 34, 15. Ibi nidificabit *merula*.	*Serpens iaculus*. *Le Cene* 405.
Cap. 42, 29. vel cap. 43, 4. Et *ſubieci* homines *tibi*, & nationes *deſiderio tuo*.	Et *dedi* homines *alios pro te*, & nationes *prædictas loco animæ tuæ*. *Amama* Antibarb. bibl. 687.
Hoſ. 1, 2. Aſſume tibi uxorem ſcortum & natos ſcorti.] Typus hic a Deo imperatus *non aliter a propheta effectus eſt, quam prophetica prædicatione*.	Immo vere exteriori actu hæc ita geſta ſunt. *Glaſſ.* 785. 1715.
Cap. 9, 13. Ephrajim, *quemadmodum video* Tyrum, plantata eſt in amoeno habitaculo.	Ephraiim, quando *eam*, ſive omnem eius terram *contemplor usque ad* Tyrum, *tota* plantata eſt in amoeno habitaculo.
Cap. 10, 11. Nam Ephrajim vitula eſt edocta, amans *triturare*, *quamvis* ego *tranſiviſſem* ſuper præſtantiam colli eius, *uſurus ad equitandum fuiſſem* Ephraji-	Amans *ſolvi iugo: ideo* ego *tranſivi* ſuper præſtantiam colli eius, *libidinem eius dominandi in Iudam reprimendo*, (*& dixi:*) *Num equitare* ſeu dominari *facerem*

mo, araturus Iehuda, occaturus Iahakob.	*cerem* Ephraiimum? *num* araturus Iehuda? occaturus Iahakob?
Cap. 11, 4. Et ſum eis, ut qui levant iugum impoſitum maxillis eorum, *ut admoveam ei cibum.*	Sum eis (*ipſorum opinione*) ut qui levant iugum impoſitum maxillis eorum, *& inclinabo me*, aut aures *ad miſericordiam?* (*tolerabo eos?*) Non faciam.
Obad. v. 20. *Quod eſt in fine dominatus.*	*Sippharam*, Babyloniæ urbem. H. *von der Hardt* de Sipphara Babyloniæ p. 40.
Matth. 6, 16. Ne ſitis *atrati* (*tetrico vultu.*)	*Moeſti & turbati. Caſauboniana* 91.
Luc. 16, 9. Vt quum *defecerit.*	*Peſſime* εκλιπη legit *Syrus*, atque ad mammona tranſtulit. *Heinſius* Exercit. SS. 170.
Io. 4, 54. Hoc *rurſus*, *id eſt*, ſecundum ſignum edidit, quum veniſſet ex Iudæa in Galilæam.	*Rurſus* pertinet ad verbum *veniſſet.*
Cap. 18, 13. Qui erat pontifex maximus *anni* illius.	*Temporis* illius.
v. 22. *Bacillo* cecidit Ieſu.	*Palma.*
Rom. 6, 4. Sicut Chriſtus ſuſcitatus eſt ex mortuis *in* gloriam Patris.	Διὰ, *per* gloriam patris. Er. *Schmid.* in h. l.
1. *Cor.* 6, 2. Indigni eſtis minimis *iudiciis*?	*Subſelliis?* κριτηρίων. *Knatchbull.*
Cap. 10, 2. Et omnes *per* Muſche baptizati ſunt.	*Ad* Muſche. Id eſt, ad hoc quaſi aqua merſi ſunt, ut Moſen profiterentur ſervum dei fidelem, eique ut ſuo imperatori, a Deo ad ſuam ſalutem ſuſcitato, conſtanter ſumma cum fiducia, quibusvis in caſibus, adverſiſſimis etiam, adhærerent. *Vitringa* Obſervat. lib. III. 792.

Digitized by Google

1.Cor. 12, 27. Vos autem eſtis corpus Chriſti, & membra *particulatim.*	Vos autem omnes membra eſtis, *quæ inter ſeſe in uno corpore cum capite cohærent. Heinſius* 372.
Cap. 13, 4. Charitas non agit *perperam.*	Non agit, aut nihil agit *inſolenter, Idem* 815.
1. *Tim.* 2, 5. Pro *quibusvis.*	Pro *omnibus. Limborch* Theol. chriſt. 309.
Heb. 10. 38. At ſi *quis* ſe ſubtraxerit.	At *ſi ſe* ſubduxerit. *Pearſon* Defenſ. verſion. LXX. interpp. §. 18.
Cap. 11, 11. Per fidem & ipſa Sara vim *ad concipiendum ſemen* accepit.	*Ad fundationem ſeminis. Knatchbull.*
1. *Io.* 5, 29. Et ſumus in vero illo, *id eſt, in* eius *filio, Ieſu Chriſto.*	Et ſumus in vero illo, *per* eius filium Ieſum Chriſtum. *Io.* 17, 12. *Grotius.*

Immanuel *Tremellius*, natus Ferrariæ patre iudæo, ebrææ linguæ peritiſſimus, docuit eam Lucæ, quo cum Petro Martyre Vermilio conceſſerat, deinde cum eodem eiusque ſociis in Germaniam profugiens, prædictæ linguæ præcepta tradidit Argentinæ, ac poſtea ſub EDVARDO VI. rege in Anglia, & denuo in Germania, primum quidem Hornbaci, deinde Heidelbergæ, ubi Biblia vertit cum ſocio *Iunio*, & denique Dividuri Mediomatricum, & Sedani in Gallia: quo ultimo in loco ſupremum diem obiit A. 1580. ſeptuagenario proximus. Scripſit Catechiſmum fidei chriſtianæ ebræa lingua, ſub titulo חנוך בחירי יה excuſum Argentorati A. 1554. & Lugduni Batavorum 1591. 8. I. C. *Wolfius* Biblioth. hebr. 952. *Koenig* 816. *Pope-Blount* 723. I. Fr. *Mayer* Biblioth. bibl. 91. *Scaligerana* 396. & *Börner* in Indice auctorum ad Biblioth. S. Iacobi Le Long, P. II. 983. Aiunt quidem, Tremellium, ut Catholico-romanorum, ita & Reformatorum relictis caſtris, ad iudaicam impietatem rediiſſe; ſed eum poſt Chriſtian. *Gerſonem* defendit Petrus Adolph. *Boyſen* diſp. de Apoſtaſ. m. & f. ſuſpect. 72. Falſo quoque accuſatur a *Genebrardo* & *Raynaudo*, quaſi verſionem Novi Teſtam. ſyrici per plagium ſuffuratus ſit Guidoni *Fabricio* Boderiano. *Thomaſ.* de Plag. lit. 567. *Placc.* de Pſeudon. 276. eique ſcriptum doctum & elegans, uti *Hottingero* Bibliothecar. p. 167. videtur, ſub nomine Specularii oppoſuit Fran. *Iunius.*

Fran. *Iunius*, gallice Du Ion, ignobili, ſi Scaligeranis p. 222. credimus, natus genere, in Orbilios incidit, & in atheum quendam, qui eum ſeduxit, ut amplius annum crederet ſeu deliraret, nihil curare Deum vel ſui vel alieni; liberatus autem ab impietate hac per lectionem ſcripturæ ſacræ, & libris IV. ſacris videlicet Bibliis, Inſtitutionibus *Calvini*, Confeſſione *Bezæ*, & Grammatica hebr. *Cevalerii*, contentus, ſtudia ſua proſecutus eſt Genevæ. Docuit in eccleſia antverpienſi, & ſchönavienſi prope Heidelbergam, ac tandem in acad. lugdunenſi, ubi ad plures abiit A. 1602. æt. 57. *König* 440. *Mayer* Biblioth. bibl. 89. *Scaligerana* 221. *Pope-Blount* 863. Laudatur ob eruditionem, moderationem, & vitæ exemplum: ſed *Thuanus*, Ioſ. *Scaliger* in Scaligeranis, & Rich. *Simon* ei iniquiores ſunt. De eius translatione biblica, Notisque adiectis, aliter atque aliter iudicant *Grotius* & *Polus* apud Pope-Blount 854. *Franzius* de Interpret. Script. 33. I. *Förſter* in Conſil. ſtud. theol. 418. *Hulſemann* Prælect. in Form. Concord. 238. *Calovius* Part. I. Bibl. illuſtr. 4. *Epiſcop.* T. I. 277. a *Cren.* Animadv. philol. P. V. 53. *Reitz.* in præfat. in N. T. Rich. *Simon* in Hiſt. crit. V. T. 326. & in Append. ad Crit. V. T. 31. Fuit quoque ab eo diſtinctio capitum non nihil mutata. *Hottinger* Theſ. philol. 14. omniaque eius opera edita ſunt Genevæ A. 1613. in fol. II. volum. Habuit IV. uxores, ſed nulla earum fuit e ſanguine Tremellii.

III.

BIBLIA ſacra, ex linguis originalibus in latinam linguam translata a Sebaſt. *Schmidio*. Argentorati 1708. Editio ſecunda, priori A. 1696. ut in altera Facultatis theologicæ argentoratenſis Præfatione aſſeritur, emendatior. Hæc verſio recenſetur in *Actis erud.* A. 1696. 350. eſtque ceteris quidem verſionibus, uti *Schurzfleiſchius* ſcribit Epp. arcan. P. II. 200. accuratior, ſed *per omnia* eius *expectationi non reſpondet, & in plerisque obſcura eſt. &c.* Sciendum autem, hæc cum ſcriberet *Schurzfleiſchius*, novam hanc emendatamque editionem nondum exſtitiſſe. Certe theologi argentoratenſes in eius laudes eunt, cum primis in priori præfatione, qua etiam docent, verſiones S. Scripturæ in eccleſia Dei exſtare & poſſe & debere. Hiſce adde Car. *Arndium* Continuat. Biblioth. bibl. Mayeri 47. Libri *Geneſis* & *Danielis* latine ex Seb. *Schmidii* translatione deſcripti, ab erratis quam plurimis emendati, proque hebraicæ & chaldaicæ

lingua-

linguarum ſtudioſis ſeparatim editi ſunt Gieſſæ A. 1701. 4.] & Io. Henr. *Michaëlis*, in corollario VII. diſp. de Accentibus Hebræorum, fatetur quidem & ipſe, eam omnium verſionum eſſe accuratiſſimam; ſed & hoc addit, ex accuratiore fontium cognitione, & doctrina præſertim accentuationis, perfectiorem reddi poſſe, e. g. *Eſr.* 4, 14. 5, 2. *Eſ.* 1, 13. 8, 22. 23. 10, 29. 16, 1. 11. Nec minus Chriſtian. *Reineccius* in Bibliis ſacris quadrilinguibus N. T. græci eam ſubinde emendat. Vide *Muſei novi* (quo intelligimus den Neuen Bücher ſaal) Tomum III. 626.

Gen. 4, 13. (*Ergone*) maius eſt delictum meum, quam ut *remittatur*? Id eſt: Minime maius eſt delictum meum, quam ut remittatur.	Maior eſt iniquitas mea, quam ut *attollam*, ſcilicet, faciem meam. Io. Chriſtoph. *Ortlob* diſſert. de Caino non deſperante p. 3. 20.
2. *Reg.* 8, 10. (*Num*) vivendo vives?	*Vivendo vives.* *Starck* obſervat. in h. l.

Seb. *Schmidius*, in pago lampertheimenſi, ex parentibus tenuis conditionis, attamen honeſtis natus, & in pueritia cum inopia conflictans, ex præceptore ſcholaſtico D. & prof. theol. ac poſtea Ordinis ſui ſenior, conventus eccleſiæ præſes, & capitulo thomano præpoſitus, vir lenis, moderatus, prudens, & aſſiduus S. literarum ſcrutator, atque verſioni ſuæ latinæ, de qua diximus, immortuus, ex apoplexia obiit A. 1696. ætat. 79. Videatur *Pipping* in Memor. theologor. 628. Scripta eius ibidem enumerantur p. 637. inter quæ ſunt Collectanea talmudica, Vberzeugtes Pabſthum, & liber de diſcrimine Eccleſiæ lutheranæ & reformatæ, quo oſtenditur, illud non verſari in quæſtionibus annatis, ſed fundamento fidei; denique multæ conciones, & diſputationes. Elogia eius reperies multis in locis *Actor. erudit.* nominatim A. 1687. 429. A. 1691. 380. item apud *Fechtium* præfat. in Comment. Dorſchei in ep. Iudæ, & *Crenium* Animadverſ. P. III. 177.

IV.

Io. PISCATORIS Biblia germanica. Herbornæ 1604. volumina IV. Editio ſecunda. Adiuncta ſunt ſingulis capitibus Summaria, Loca parallela, Annotationes, & ſub finem operis Index biblicus & chronologicus, Mappæ geographicæ, Inſtructio de nummis biblicis, & Diſſertatio de lectione ac meditatione ſcripturæ

ræ atque capitibus chriſtianæ fidei. Cauſſas autem, quibus ad hanc inductus fuerit verſionem, exponit auctor in Præfat.):(iij b. Diſtinguendum eſt hoc opus a Bibliis Lutheri apud Herbornenſes A. 1593. emiſſis, de quo *Zeltner* in Diſſert. de novis Biblior. verſionib. german p. 9. 10. Verſionem hanc impugnaverunt Paulus *Röder*, paſtor kochbergenſis, anno 1607. in Collatione verſionis Piſcatorianæ cum Lutherana, (cui Piſcator anno 1698. Apologiam oppoſuit, de qua collectores *Relat. innoc.* ad A. 1714. p. 962. ſic iudicant, Piſcatorem in uno & altero ſatis ſe explicare, in plurimis autem hærere, & amarulenta dicacitate adverſarium excipere) Io. *Fladung* in eius Præfatione, Pet. *Piſcator* in Exercitationibus, & *Wittebergenſes* theologi in Relatione, quæ legitur in Conſiliis & iudiciis theologor. wittebergenſ. T. I. 29. 30. Eandem notat *Calovius* in Præloq. generali in Biblia illuſtrata p. 6. *Rauppius* præfat. in Biblioth. portat.)( )( )(, Mich. *Havemann* apud Crenium Animadverſ. P. IIX. 255. Io. Frid. *Mayer* Biblioth. bibl. p. 99. 142. & *Dilherrus* Eclog. ſacr. p. 404. quod crebro impingat in linguam ebræam, ſæpe etiam germanas offendat aures. *Hülſemannus* in Methodo ſtudii theolog. 286. Indices Piſcatoris, & *Kortholt* de var. ſcripturæ editionibus ſtilum eius improbat. Sed nec deſunt, qui eum defendant. Sic *Graſerus* apud Sixtinum Amama Orat. de barbarie, Antibarbaro eiusdem biblico præmiſſa, d 4. fidem eius in verſione Bibliorum ſe agnoſcere & ſuſpicere profitetur; *Becmannus* in der Exception-Schrift wider die Allerunterthænigſte Addreſſe ad potentiſſ. Regem Pruſſiæ p. 27. negat tantam eius amaritudinem in Apologia reperiri; & *Hottingerus* Bibliothecar. p. 155. eius induſtriæ & iudicio multum ſcribit deferendum, illos non diſſeſſuros, qui verſionem Piſcatoris ſive cum fontibus, ſive cum aliis translationibus contulerint. Interim eum interdum aberraſſe, neutiquam eſt negandum.

Gen 3, 4. Es iſt *nit gewiß*, daſs ihr ſterben werdet.	Bene Lutherus vertit: Ihr werdet *mit nichten* des todes ſterben. *Dilherr.* Eclog. ſacr. p. 403.
Levit. 16. in annot. ad v. 8. p. 329. per Aſaſel intelligendus eſt *locus*, quo mittendus eſt hircus.	*Ipſe hircus*, qui in montem ductus eſt, Aſaſaël dicebatur. *Daſſovius* in Exam. Criticor. ſacror. in Levit. p. 24.

Num. 18, 19. Dis iſt ein *geſalzener* ewiger bund für dem Herrn.	Dis ſoll ein *unvervveſentlicher* bund ſeyn, ewig für dem Herrn. Mich. *Havemann* apud *Cren.* l. c.
1. *Reg.* 20, 30. Benhadad flohe auch, und kam in die Stadt, *in ein innerſte* Kammer.	*Hebraeo-teutonicus:* Von einer Kammer *in die invvendigſte* Kammer. Nempe non inveniebat locum ſatis tutum, ubi deliteſceret.
Pſ. 23, 5. Du macheſt mein haupt *fett* mit oele, *mein becher lauft über.*	Optime *Lutherus*: Du *ſalbeſt* mein haupt mit oel, und *ſchenckeſt mir voll ein. Havemann.* l. c. 256.
Pſ. 32. 7. Du biſt mein *Schlupfvvinckel.*	Lutherus bene vertit: Du biſt mein *Schirm. Dilherr.* Eclog. ſacr. p. 404.
Pſ. 81, 8. Ich erhœret dich *in dem Schlupfvvinckel des donders.*	Luculente *Lutherus:* Ich erhœrete dich, *da dich das vvetter* überfiel. *Havemann* l. c.
Ier. 31, 20. Darum *prauſet mein eingevveid über ihm.*	Eleganter *Lutherus:* Darum *bricht mir mein hertz*, daſs ich mich ſeiner erbarmen mus. *Idem.*

Io. *Piſcator*, argentinenſis, philoſophiam & theologiam profeſſus eſt in patria, ſed cum Reformatorum dogmata immiſcere cœpiſſet, dimiſſus Herbornam abiit, ibique docuit, tanta quidem fama, ut paſſim ad eum confluerent ſtudioſi, non modo e Germania, ſed etiam e Gallia, Polonia & Vngaria. Sedulus fuit in collatione philoſophiæ ariſtotelicæ & ramiſticæ, deditque Dialecticam Audomari *Talai* prælectionibus illuſtratam, Scholas phyſicas ac metaphyſicas, Analyſin librorum Ciceronis de officiis, & aliquot eiusdem orationum, Reſponſionem ad epiſtolam Guil. *Timpelii* de Dialectica Petri *Rami*, Exulem chriſtianum ad patientiam & reliquas virtutes plene informatum, Tractatum de gratia Dei, aliumque de prædeſtinatione, & Commentaria in omnes V. & N. T. libros Hernæ edita anno 1646. III. volumin. in fol. defunctus anno 1626. ætat. 80. *Kœnig* 642. *Lexic. univ. hiſtor.* T. IV. 206. de quibus vide quid adferat *Crenius* ex Phil. *Zeiſoldo*, quod ego quidem ſedulo inquirens non poſſum invenire, & Io. *Winckelmanno*, in Animadv. P. V. 172.

S. Scri-

V.

S. Scripturæ V. Tti prima Pars, ſereniſſimi Auguſti Ducis Brunſvic. & Luneb. auſpiciis ex ebræo in germanicum translata. (Helmſtadii A. 1666.) Der H. Schrifft altes teſtaments Erſter Theil. Interpres hic erat Io. SAVBERTVS, tum temporis linguarum orientalium profeſſor helmſtadienſis. Non autem abſolutum, ſed interruptum fuit hoc opus beato ex hac vita diſceſſu laudatiſſimi & Principum Neſtoris *Auguſti* A. 1666. & prelum quidem ceſſavit in capite XVII. prioris libri Samuelis; exempla autem omnia, quæ impreſſa erant, translata Wolfenbuttelium, ubi tenebris mancipata adhuc aſſervantur. Meum exemplum debeo ego ſingulari gratiæ ſereniſſimi Ducis Antonii Vlrici, qui mihi illud pro MSto auctoris, quod Bibliothecæ Auguſtæ conſecravi, clementiſſime dari iuſſit. Auctor preſſe ſecutus eſt fontem ſacrum, & cuique capiti annotatiunculas ſubiunxit. Præmiſit etiam ſingulis libris biblicis Præfationes, in quibus de librorum denominatione & partitione, eorumque auctoribus agit. De hac verſione pluribus agit *Conring.* in Epiſt. gratulator. ad Ducem Auguſtum, eamque contra aliorum obiectiones vindicat pag. 6. & ſeqq. Antequam illa imprimeretur, ſpecimina eius, iuſſu magni Principis a *Conringio* cum eruditis nonnullis, interque eos etiam cum I. M. *Dilherro* ac *parente* meo, libere cenſenda, communicata fuere: quorum hic quidem candidam & ingenuam XXVI. priorum capitum Geneſeos cenſuram inſtituit.

Io. *Saubertus*, Ioannis antiſtitis noribergenſis eccleſiæ filius, primum ebr. linguæ, deinde etiam theol. profeſſor helmſtad. ac poſtea, impetratis prius hoc in loco doctoris inſignibus, inter theologos altorfinos primus, eccleſiæque paſtor, vir eleganter doctus, gravis, moderationis amans, & magno præditus animo, mortalitatem exuit A. 1688. æt. 51. Edidit *parentis* ſui Prodromum philol. ſacræ, cum notis, Mich. *Piccarti* Pericula critica, & alia, de quibus vid. *Pipping* in Memor. theol. T. I. 226. Programmatis funebris, quod ibi apud eundem exſtat, ipſe ſum auctor, qui & in funere Sauberti ad cœtum dixi eccleſiaſticum. Laudatur a *Collectoribus Actor. erudit.* ad A. 1694. p. 55. & Supplem. T. III. 507. ac G. D. T. (id eſt, Ger. *a Maſtricht*) præfat. in N. Ttum græcum p. 20.

VI.

Eliæ HVTTERI Novum teſtamentum harmonicum, ebraice, græce, latine, & germanice. Noribergæ 1602. Edidit etiam N. T. VI. linguarum, A. 1599. & XII. linguarum, A. 1603. nec non Biblia ebræa, Hamburgi 1587. f. ubi litteræ radicales plenæ ſunt, ſerviles autem & quieſcentes vacuæ. Atque hæc editio nova quidem characterum figura ſingularis eſt, ſed nullius fere uſus. Iac. *Le Long* Biblioth. S. P. I. 110. Cui adde *Hottinger*. Bibliothec. 142. Simili modo M. Chriſtianus *Reineccius* edidit Biblia ſacra quadrilinguia N. Ti græci, cum verſionibus, ſyriaca, græca vulgari, latina & germanica. Lipſiæ 1713. f. de quibus vide Tomum III. Muſei Novi p. 621. & *Kortholt.* de var. ſcripturæ editionib. 384.

El. *Hutterus*, luſatus, linguæ ebrææ profeſſor lipſienſis, poſtea infelix Hamburgi & Noribergæ typographus, obiit haud longe poſt initium ſæculi XVII.

VII.

Frid. LANKISCHII Concordantiæ bibliorum hebraico- & græco-germanicæ. Lipſiæ & Francofurti 1680. Sunt magni Concordantiarum operis epitome, cuius prior pars omnes hebraicas & chaldaicas V. T. voces, poſterior voces omnes græcas cum N. Ti authenticas, tum in apocraphis uſurpatas, & quæ in verſione LXX. interpretum leguntur, exhibet. In Præfatione inſtruitur lector, quomodo hunc librum ad uſum adhibere poſſit, ac debeat. Conr. *Kircheri* Concordantiæ in libros græcos V. T. Francofurti impreſſæ A. 1607. 4. notæ ſunt; ſed Abraham *Trommius*, paſtor groninganus, teſte Io. Alb. *Fabricio* in Biblioth. gr. l. 4. c 35. p. 553. pleniores & emendatiores, aptiuſque digeſtas promiſit, ac tandem edidit A. 1718. quibus Io. *Gagnier*, prætendens, Kircherum iniuſte accuſatum eſſe, oppoſuit Vindicias Kircherianas; has autem *Trommius* mox Epiſtola excepit apologetica, qua ſe ſuasque Concordantias contra viri illius doctiſſimi animadverſiones tuetur: de quibus omnibus vide clariſſimum Io. *Clericum* T. X. de la Bibliotheque ancienne & moderne pag. 365. 380. 390. 391.

IIX.

Martini DEL RIO Adagialia Sacra V. &. N. T. Lugduni 1612. Ex bibliotheca D. Io. Sauberti, qui & quædam annotavit. Notandum vero, opus non reſpondere titulo; nam auctor morte præventus

ventus Adagia N. T. colligere & illuſtrare non potuit. Immo & in Adagiis V.T. non nulla deſiderantur. Vide Præfat. & p. 277. Ampliorem laborem ſuſcepit Aloyſ. *Novarinus*, edens Adagialia eccleſiaſtica, in fol. Andr. *Schotti* Adagia ſacra ſunt continuatio operis Delriani. Ceterum de Adagiorum ſacror. ſcriptoribus videatur *Grenius* Animadverſ. philol. P. 2. 236. de præſenti autem opere *Dannhauer* Hermeneut. S. 299. & *Morhof* Polyhiſt. T. 1. l. 1. c. 21. n. 94. 95. In Prologo huius operis agit auctor de differentia parabolæ & parœmiæ, item parabolæ & adagii, de ænigmate & apologo ſive fabula, de differentia ſententiæ & apophthegmatis, de laude adagiorum, & ſacrorum adagiorum collectoribus; e quibus nominat *Polydorum*, eum, qui *farraginem Adagiorum* edidit Pariſiis ex Sonnii typographio, *Manutium*, & *Calvinianum unum*, (quem ne quidem nomine dignatur) intelligit autem Ianum *Druſium*: At Ioach. *Zehnerum* ſilet.

Pag. 210. Notandum, *veteres Rabbinos* Seol proprie accepiſſe pro inferno, ut patet ex apocrypho Eſdræ IVto, cuius author valde antiqus eſt.	Ridiculus homo! Quosnam ergo per iuniores, quos per veteres Rabbinos intelligit? Scilicet hi ſunt veteres, qui quartum Eſdræ compoſuerunt, *cuius auctor tamen fuit chriſtianus*. D. Io. *Saubertus* in annotat. ab ipſomet adpoſita. Adde Io. Alb. *Fabricium* Cod. apocryph. N. T. 936.
Quam cauſam diſcere poterant ex Dav. Cimchi. Tradit enim, *eos exiſtimaſſe*, animas impiorum cum corpore interituras.	Imo vero *Kimchi ipſe huius* erat opinionis. Iterum D. Io. *Saubertus*.

Mart. *Del Rio*, natus Antverpiæ, ex antiquiſſima & apud Cantabros celeberrima familia, a victoria inter duos fluvios aliquando a Mauris reportata *Del rio* dicta, in iuventute militiam ſecutus, ac poſtea PHILIPPI II. Hiſpan. Regis conſiliarius, & ſupremus in eius exercitu iudex, quem *Auditorem generalem* vulgo dicimus, ac regio fiſco præfectus, ſeculo relicto, commutatoque Marci Antonii, quod ante gerebat, cum Martini nomine, Ieſuitarum ordinem in Hiſpania ingreſſus, divinarum litterarum ſtudia tracta-

Digitized by Google

vit adeo feliciter, ut theologiam dehinc doceret Lovanii, Græcii, & Salmanticæ, tandemque obiit Lovanii 1608. æt. 58. Latine, græce, hebraice, chaldaice, belgice, hiſpanice, italice, gallice, germanice ita loquebatur, ut in pleriſque eloquentiſſimus, in nullo hoſpes eſſet. Auctor *Præfat.* in hunc librum, *König* 240. *Witte* Memor. medicor. 126. *Miræus* in Elog. belg. 70. 147. 150. *Magirus* 709. *Pope-Blount* 886. Io. *Moller* de Homon. 666. *Dannhauer* Hermen. ſacr. 299. *Morhof* Polyh. T. II. lib. III. §. 15. Hiſtoire *d'Ouſle* 15. *Cren.* Animadv. P. II. 237. & de Singularib. ſcriptor. 106. Iac. *Thomaſ.* in Struvii Actis litter. Faſc. VII. 28. ubi a *Drexelio* laudatur; a Ioſ. autem *Scaligero* peſſime vituperatur. Laudatur etiam in eo integritas, & abſtinentia a mendaciis & adulatione, ſubmiſſio, & indeſinens diſcendi ſtudium.

Io. LORINI Commentarius in III. epiſtolas Iohannis & duas Petri. Moguntiæ 1610.

Io. *Lorinus*, avenionenſis, S. I. philoſophiam docuit Romæ, theologiam Lutetiæ ac Mediolani: fuit etiam ordinis ſui Præpoſitus generalis, & librorum cenſor, obiitque Dolæ in Gallia A. 1634. æt. 75. Scripſit & Commentarios in Levitici, Numerorum & Deuteronomii libros, nec non in Pſalmos, Eccleſiaſten, Sapientiæ librum, & Acta Apoſtolorum. Quidam eum vocant alterum Longium Caſſium. *Kænig* 481. *Pfeiffer* Theſ. hermeneut. 584. Rich. *Simon* Hiſtor. crit. de Commentat. N. T. 636. Et hic ultimus obſervat, Lorinum quidem facere non nunquam digreſſiones non neceſſarias, interim nec præterire, quod facere poſſit ad penetrandum ſacrorum ſcriptorum ſenſum.

IX.

Franciſci SIXTI Bibliotheca ſancta. Coloniæ 1626. Multis antea vicibus prodierat Coloniæ, Venetiis, Francofurti, Lugduni, Pariſiis, ut annotat *Lipenius* in Bibliotheca reali theologica P. I. 174. Sed hæc noſtra editio, ab auctore recognita & aucta, a Io. *Hayo* poſtea reviſa, ſcholiiſque illuſtrata, ac demum auctorum recentiorum acceſſione locupletata eſt. Conſtat IIX. libris, quorum primus agit de numero, partitione & auctoritate divinorum voluminum; ſecundus de ſcripturis & ſcriptoribus, quorum in Bibliis fit mentio; tertius de arte illa exponendi; quartus de catholicis eorum expoſitoribus; quintus de annotationibus & cenſuris in V. Tti expoſi-

expoſitores; ſextus de annotationibus & cenſuris in N. T. expoſitores; ſeptimus de oppugnantibus N. T. octavus de oppugnantibus V. Tum. Horum utilitatem totius operis Præfatio demonſtrat.

In Præfat. p. 3. Proximis annis perniciosum *Oecolampadii* volumen adverſus Sacramentum corporis Chriſti invulgarunt ſub titulo Bertrami presbyteri; & *Carolſtadii* opus contra cultores imaginum cum inſcriptione: Caroli M. opus contra cultores imaginum.	At vero prius eſt *Bertrami*, & poſterius *Caroli* M. Vide *Placcium* de pſeudon. 122. *Mollerum* de homon. 550. & *Caſauboniana*. 26.
Lib. I. p. 14. Athanaſius in *ſua* Synopſi volumen pſalmorum *ante captivitatem a regis Ezechiæ amicis* collectum ſcribit.	Primo diſputatur, *an iſta Synopſis ſit Athanaſii*. Deinde alii, probare conantes, collectum illud eſſe *ab Eſdra poſt captivitatem babylonicam*, ad eandem provocant Synopſin. *Cave* Hiſt. liter. 104. *Placcius* de anon. p. 7.
Pag. 15. Ieremias vaticinia litteris mandavit, *ſermone* quidem *inculto, & pene ſubruſtico*, ſed ſenſuum maieſtate ſublimi.	*Facilitas & ſimplicitas ſtili* non efficit ſermonem ſubruſticum, aut eloquentiæ derogat quidquam, ſed inſignis eſt virtus eloquentis orationis. Auctor *Dedicationis* commentarii Hülſemanniani in Ieremiam ad Io. Georgium II. Electorem Sax. A 3.
Lib. II. p. 63. *Tertullianus adverſus Praxeam* dicit, canones Apoſtolorum eſſe per manus traditos.	Apud Tertullianum *neque in libro adverſus Praxeam, neque in alio ullo* (quod ego quidem ſciam) *illius ſcripto* eiusmodi quidquam exſtat. Iac. *Vſſerius* de Ignatii & Polycarpi ſcriptis (Tomo III. Patrum apoſtolicorum c. VI 196.)
76. Eſdras 1. Paral. 6, 14. 15. *Ioſe-*	*Confuſionem* hanc oppugnat *Placcius*

Digitized by Google

dech ſacerdos appellatur, & ab Hebræis *Malachias*, ultimus Prophetarum, eſſe putatur.

cius de anon. p. 4.

Pag. 152. *Adverſus Chriſtum Blaſphemia exſecrabiles*, quas impii Iudæi *in Talmude* ſuo emittunt.

Portentoſa illa & prorſus exſecranda, in Miſna, quæ prima & præcipua Talmudis pars eſt, *plane non reperiri poſſe* arbitror. *Cartwright* Præfat. in Annot. in Exodum § 4. (Tomo I. Supplement. criticor. ſacror.) *Odhelius* Synag. bifront. 29.

180. In Phyſica laborarunt apud Latinos *Beda* in libro de natura rerum, *Anſelmus* in libro de imagine mundi, & *Honorius Auguſtodunenſis* in libro eiusdem tituli.

Bedæ liber, ut exiguus eſt, *ita parum quempiam iuverit*; Anſelmi liber *nec in catalogo operum eius, nec apud Trithemium reperitur*, aut, ſi in antiquis codicibus cum Anſelmi ſcriptis coniungitur, *Honorio tribuitur Incluſo*; neque eſt unus liber, ſed *duo, qui unum eundemque habeant parentem*, non duos. Val. Henr. *Vogler* in Program. Commentario de reb. natural. ac medicis in Scriptura ſacra præfixo c.

194. *Nota literata & illiterata.*

Partim ſunt *perperam picta*. *Caſauboniana* 27.

Ibid. & p. 195. Χ Ξενιον.

Ξ Ξενιον. Io. Frid. *Mayer* Hiſtor. verſion. Biblior. german. per Lutherum 211.

244. Anſelmus, Epiſcopus Lucenſis. Anſelmus *Mantuæ epiſcopus.*

Eſt *unus idemque*, qui tamen *nunquam fuit Mantuæ epiſcopus.* Error autem inde natus, quod Mantuæ diem obivit, ipſumque Sanctis adſcriptum Mantuani in patronum civitatis elegerunt. Natal. *Alexander* P. I.

Sæc.

Digitized by Google

Sæc. IX. p. 437. (in El. *Veielii* Diſſert. iſagog. in illius Diſſertat. hiſtor. p. 160.)

Pag. 278. Diodorus, Tarſenſis epiſcopus, Ioannis *Chryſoſtomi* in ſacris litteris *preceptor*.

Neſtorii preceptor. Io. *Moller* de homon. 446.

281. Ephrem Syrus Sermones plurimos ſyriaca primum, ac *deinde Græca lingua edidit* in varios divinæ ſcripturæ locos.

Qui Ephræmi tempore proxime ſequuti ſunt ſcriptores, *et græcæ linguæ notitiam adimunt*. Andr. *Rivetus* Crit. ſacri lib. III. 336.

304. Hieronymus, ut *ipſe teſtatur* in epiſt. ad Sophronium (T. III. 79.) tranſtulit univerſum divinæ ſcripturæ corpus *in linguam Dalmaticam*.

Loquitur de translatione *in latinam linguam*. Rich. *Simon* Hiſt. crit. V. T. 491.

313. Iacobus de Voragine utriusque inſtrumenti divina volumina *primus omnium in italicam linguam* ſumma fide ac diligentia *transfudit*.

Ipſe Iacobus de Voragine, S. Antoninus, Trithemius & Caſtillus *hoc de opere tacent*. Neque in Bibliothecis Italiæ nobilioribus eiuſmodi *codex MS.* reperitur. Adde, quod Iac. de Voragine *politioris lingua italica* fuerit *imperitus*. Iac. *Le Long* Biblioth. ſacr. T. II. 119. 120.

336. Ioannes Quinquarboreus, *Arelatenſis*.

Aurilacenſis arvernus. *Colomeſius* 69.

337. Ioſephus, a recentioribus Iudæis *Bengarion* vocatus.

Ben Gorion: ſed *falſo*. Io. Chriſtoph. *Wolf* Biblioth. hebr. 509.

347. Nicolaus Lyranus, natione *Anglus*, vel, ut quidam ſcribunt, ex Lyra *Brabantia* oppido, *genere iudæus*.

Normannus, genere *chriſtianus*. Vide Hiſtor. noſtram bibliothecar. P. I. 9.

370. Rabanus *Magnentius* Maurus.

Magentius. *Labbe* T. II. 264. Dav. *Hoffmann* diſp. de Otfrido p. 6.

Radulphus, Benedictinus, ut quidam dicunt, *faldenſis*, claruit *anno Domini* 910.

Flaviacenſis, ſive flaicenſis in diœceſi bellovacenſi, (ſicut antea recte poſuerat) claruit *anno*

Domini 1157. *Labbe* T. II. 273. *Kœnig* 675. *Olearius* P. II. 114.

Pag. 372. Richardus *Pampolitanus*.

Richardus *Holle de Hampole*. I. G. *Eccard* præfat. in Catech. theotiſc. 38.

374. Rupertus abbas tuitienſis ſcripſit in XII. prophetas minores *libros* 30.

Libros 34. Natal. *Alexander* l. c. p. 490. (in Veielii Diſſertat. 160.)

390. Vincentius *Bellnacenſis* ſumptibus PHILIPPI Valeſii ſcripſit Speculum naturale.

Sumtibus S. LVDOVICI. *Idem* P. I. Sæc. XIII. 535. (in Veielii Diſſert. 160.)

393. In Vetus Teſtamentum ſcripſerant *Aquila*, *Euſebius* cæſarienſis, *Heſychius* monachus, *Ioſephus* Ieroſolymitanus, *Iuſtus* Tyberinus, *Lucianus*, Matthæus *Doringus*, *Paulus* Burgenſis, *Patrophilus*, LXXII. *interpretes*, *Sophronius*, *Symmachus*, *Theodotion*.

Ex his ne unus quidem eſt, qui perpetuo commentario V. T. illuſtraverit. *Patrophili verſio nunquam exſtitit*; & LXX. interpretes univerſum codicem reddidiſſe, ſi non aperte falſum, oppido tamen *dubium eſt*. Io Frid. *Mayer* Biblioth. bibl. 4.

397. In Maccabæos commentati ſunt *Bernardus*, *Gregorius* Nazianzenus, Ioannes *Chryſoſtomus*, *Ioſephus*, Marius *Victorinus*, Simon *Anglus*.

Quis illos, quorum ultimus eſt Sim. *Angelus*, *perpetuo commentario* libros Maccabæorum expoſuiſſe, Sixto credat? *Idem* §.

456. *Anianus in præfat.* Commentariorum Chryſoſtomi in Matthæum annotavit, Chryſoſtomum interdum naturæ noſtræ vires plus æquo extuliſſe.

At ego ea verba in Aniani præfatione *reperire non potui*. *Crenius* Animadv. P. V. 210.

619. Chriſtum conceſſiſſe Apoſtolis iuſtum gladii uſum *in perſona totius eccleſiæ & pro futuro tempore*, quia exordio naſcentis eccleſiæ armorum uſus minime conveniret.

Vtrumque eſſe falſum, ex genuina verborum Chriſti interpretatione patet. Melch. *Ziegler* de Epiſcopo milite cap. 1. §. 23.

Ibidem. Eraſmus, negans, Chri-

Eraſmus ſic commentatur ad

ſtianis licere militare, ipſe ſe prodit euangelicæ diſciplinæ adverſarium, & chriſtianæ politices everſorem, dum *Chriſtianis adimit iura iuſta defenſionis.*

Luc. 22, 36. (Criticor. ſacror. pag. 1470.) *Neque vero*, cum hæc dico, *ius adimo Principibus gerendi belli*, modo chriſtiane geratur. Dico, *viris apoſtolicis non convenire bellum*, nec religionem chriſtianam armis tantum eſſe propagandam, *nec Princip bellum ullum ſuſcipiendum, quod aliquo pacto queat vitari.*&c. *Multa conceduntur, qua non docet euangelium*, veluti iusiurandum, & lites forenſes.

Pag. 657. Lucianus monachus in Annotationibus ſuper Chryſoſtomum *a Concilio tridentino* damnatis.

Non a Concilio, ſed *in Indice librorum prohibitorum*, qui non eſt eius pars. *Sainjore* Biblioth. crit. Tomo I. 753.

695. Hieronymus Comment. in 3. caput Ionæ *IV. argumenta* promit contra eorum ſententiam, qui putant, damnatos chriſtianos ab inferni ſuppliciis aliquando liberandos.

Ad ea quidem, pro ſua hypotheſi, reſpondere, eaque ſolvere nititur D. Io. Guil. *Peterſen* in ultimo ſcripto Tomi II. της αποκαταστασεως παντων, p. 19.

715. Clemens *Romanus* libro Υποτυπωσεων.

Clemens *alexandrinus*. *Sandius* Interpret. paradox. IV. Euangel. 145.

758. *Arius* (ut Epiphanius, Theodoretus & Hieronymus narrant) Aëriani, & Ariomanitæ, videntes, Epiſtolam ad Hebræos, *maxime ipſorum dogmati repugnare, negarunt illam eſſe Pauli.*

In loco Hieronymi ne verbo quidem mentio fit Arii. Apud Epiphanium *probare contendunt ex hac epiſtola*, Chriſtum eſſe creatum. *Sandius* Nucl. hiſtor. eccleſiaſt. lib. I. 148.

817. Liber Sapientiæ, & Eccleſiaſticus *a Ioanne Damaſceno numeratur inter canonicos.*

At Pet. *Victorius* comentator Damaſceni, & Melch. *Canus* lib. II. Locor. comun. c. 10. agnoſcunt, Damaſcenum a canone reiicere. Io. *Gerhardus* Exeg. p. 39.

Digitized by Google

Fran. *Sixtus*, italus, a patria Senenſis dictus, ortu iudæus, ad chriſtianiſmum converſus a Generali Dominicanorum, qui poſtea Pontifex creatus aſſumſit PII V. nomen, a quo & habitum illius Ordinis accepit, ſi non græcæ, ebraicæ tamen linguæ peritiſſimus, & concionatoris fungens munere, obdormivit Genuæ A. 1569. ætatis 49. Scripta ipſe ſua enumerat l. 4. p. 378. inter quæ ſunt liber de Vſu concordantiarum biblicarum, Quæſtiones phyſicæ, aſtronomicæ, & geographicæ in varios S. ſcripturæ locos, Commentarii in Proverbia, Eccleſiaſten, librum Sapientiæ & Eccleſiaſticum, variæque Conciones. *Thuanus* lib. 46. eum vocat virum eruditæ diligentiæ. Notatur autem ab *Hulſemanno* in ep. dedicat. commentarii in Ieremiam, *Voglero* in Program. Commentarii de reb. natural. & medic. in SS. lit. occurrent. c. Vide etiam *Hulſemannum* Meth. ſtud. theol. 291. *Quenſtedt* de patr. doct. viror. 319. Rich. *Simon* Hiſt. crit. V. T. l. 3. c. 17. *Caſauboniana 26.* 409. *Mayer* Bibliothec. bibl. 1. & Car. *Arnd* in Continuat. prædicta Biblioth. 3.

X.

Moſis PFLACHERI Analyſis typica omnium cum veteris, tum novi Teſtamenti librorum. Baſileæ 1620. Editio quinta, eaque optima. Cui ſubiecta eſt Methodus reſolvendi quoscunque auctores. Gisbertus *Voetius* arbitratur, tabellas V. & N. T. apud *Alſtedium* in Præcognit. theol. & *Himmelium* in Memoriali biblico e Pflacheri Analyſi petitas eſſe; ſed *Crenio* in Diſſert. II. de furib. librar. p. 10. ſecus videtur. Auctor hanc Analyſin vocat *typicam* eo, quod continuo typo ſeu in tabulis eam oculis ſubiicit. Promittit etiam didacticam, propheticam, & apoſtolicorum ſcriptorum Reſolutionem. In Præfatione autem agit de via tractandi interpretandique S. ſcripturam, eamque conſtituit duplicem, Syntheticam & Analyticam.

Moſ. *Pflacher*, theol. D. & paſtor eccleſiæ campedunenſis in Suevia, ſpiritum Deo reddidit A. 1589. & reliquit Homilias in Catechiſmum & I. librum Samuelis, nec non Poſtillam. *Kœnig* 628.

Iacobi BRANDMYLLERI Analyſis typica omnium N. Teſtamenti epiſtolarum apoſtolicarum, nempe Pauli, Iacobi, Petri, Ioannis, Iudæ, nec non libri Apocalypſeos Ioannis. Baſileæ 1622. Eſt hæc veluti tertia pars ad Analyſin typicam librorum biblicorum ante editam pertinens, adeoque continuatio operis Pflacheriani.

Iac. *Brandmyller*, ſenior, Philoſ. magiſter, & eccleſiæ in minore Baſilea miniſter, floruit anno 1622. atque in Epiſtola dedicatoria ab effectis & adiunctis Scripturæ propheticæ & apoſtolicæ, quo etiam accedit Patrum conſenſus, probat, eam eſſe certo divinam.

XI.

Zachar. MVTHESII Notæ exegeticæ & paraphraſticæ in libros N. T. Francofurti 1656. Editio altera. Iis obſcura explanantur, dubia diſcutiuntur, controverſa deciduntur, & loci communes e textu eruuntur.

Zach. *Muthesius*, natus Budſtadii in Ducatu ſaxo-vinarienſi, Ienæ Philoſophico ordini adiunctus, & verbi divini miniſter, deinde ſuperintendens brandenburgenſis, denique paſtor northuſanus, inde, quod cryptocalviniſmi ſuſpectus eſſet, reverſus Ienam, ærumnoſæ huius vitæ finem ibi nactus eſt A 1597. *Kindervater* in Northuſa illuſtri 223. Præclare doctus fuit vir, ſicut ex eius in N. T. paraphraſi videre licet.

XII.

Sal. GLASSII Philologiæ ſacræ libri V. Lipſiæ 1705. In primo agitur de ſcripturæ ſacræ ſtilo & literatura, in ſecundo de eius ſenſu, tertio & quarto traditur Grammatica ſacra, & quinto Rhetorica ſacra. Inſerta quoque eſt Oratio auctoris de neceſſitate cognitionis linguæ hebrææ p. 507. & diſputatio de proteuangelio p. 1395. ac denique ſubiuncta Logica ſacra. Opus hoc primum prodiit Ienæ 1623. ac poſtea 1636. 1643. Francofurti 1653. (de qua editione *Crenius* de libris ſcriptor. opt. 30.) Francofurti & Lipſiæ 1691. & Amſtelodami 1694. In præfat. Grammaticæ docet auctor, Eccleſiam debere eſſe grammaticam, h. e. ea, quæ a Spiritu S. tradita ſunt, debere diſcere ex genuina ſignificatione vocabulorum, quibus ille in tradenda doctrina cœleſti utitur, & tanto meliorem futurum theologum, quanto melior ſit grammaticus. Cui adſtipulantur hoc in puncto *Buxtorfius* & *Cappellus* apud Hackſpan. in Lipmannum 423. *Coccejus* præfat. in Comment. in Sanhedrin (T. IV. Miſchnæ Surenhuſianæ,) & *Hottinger* in Dedicat. Theſauri philol.)(4. Præfatio autem in Rhetoricam ſacram exhibet teſtimonia Doctorum de eloquentia S. ſcripturæ, nominatim Io. *Gerhardi*, *Flacii*, *Mornai*, *Bezæ*, *Alſtedii*, *Riveti*, *Pici*, *Bibliandri*; diſputat quoque de ſolœciſmis & hebraiſmis ſcripturæ S. & Rhetorices præ-

cepta ad ſacras literas applicanda, ſermonemque proprium a tropico diſtinguendum eſſe docet. Auctor in hoc opere uſus eſt Clave *Flacii:* id quod, præter *Carpzovium* Theol. exeget. 8. & *Bibliothecam Schrader.* P. I. B 7. ipſe fatetur p. 261. 287. Laudatur hoc ſcriptum ab *Hülſemanno* Meth. ſtud. theol. 286. *Danhauero* Hermen. S. 183. *Dilherro* Diſpp. T. II. 109. in *Actis erud.* A. 1706. 48. a *Frankio* Manud. ad lect. S. ſcript. 63. *Crenio* Animadverſ. P. I. 58. 109. *Amama* Antib. bibl. 11. *Hottingero* Biblioth. 172. *Vitringa* Obſervat. SS. lib. I. 210. *Clerico* in Diſſert. I. Prolegom. in Comment. in Geneſ. p. 7. Quibus adde Rich. *Simonii* Hiſtoire crit. du nouv. Teſtam. 719. Matth. *Polus* multa excerpſit ex libris III. & IV. noſtri Glaſſii, retulitque ſuam in Synopſin. Neque tamen pro exegeſeos nervo habendum aut commendandum. Herm. *Von der Hardt* in Conſil. Lutheri de linguis):(Pag. 2048. optat auctor noſter, ut quis ſcribat de Comparatis ſacris. Epitomatores huius ſcripti ſunt H. Ph. *Heervvartus* in Nucleo philol. ſacræ, (qui cum præfat. I. G. *Pritii* iterum in lucem prodiit Francofurti anno 1713. in 8.) & Io. Andr. *Danz* in Syntaxi hebr. linguæ.

Pag. 171. (Ex his duobus פלוני *Ploni* & פלטי *Palti*) depravatum *alterutrum* eſſe, *Schindlerus* æſtimat.	Valent. *Schindleri* in Lex. pentaglotti p. 1444. hæc ſunt verba: Eſt & פלוני Pelonites, gentile. 1. *Paral.* 11, 27. חלץ הפלוני Helez Pelonites ſeu Pelonæus; pro quo habetur 2. *Sam.* 23, 27. הלץ הפלטי Helez Paltites ſeu Paltita. Figuræ ט & ני ſimiles ſunt. Facile igitur *depravari potuit.* E quo patet, eum loqui de *altera*, quod videlicet ex פלטי factum ſit פלוני.
220. *Omnes* omnino codices græci Matth. 27, 9. conſtanter nomen Ieremiæ legunt.	Mox ipſe dicit in eadem pagina, *plurimos.*
355. *Pontificii ad unum fere omnes* errant, *multos* literales ſenſus eidem ſcripturæ textui attribuendo. Confer p. 352. 373.	Sententiam hanc, Vnius eiuſdemque loci quandoque *plures* eſſe ſenſus literales, maxime quidem theologorum poſt D. Tho-

D. Thomam ſeqitur; negativam vero tenent *Medina* & *Ribera*, quia alioqui incerta eſſet Scriptura, & æquivocationi obnoxia, nec poſſet quis a ſenſu litterali efficaciter argumentari. Diſtinguendum *inter ſenſum Scripturæ, quem primarius ejus auctor intendit*, & *inter intentionem ſcribentis, aut proferentis ea, quæ in ſcripturis traduntur.* Priori reſpectu probabilior videtur eſſe Medinæ & Riberæ ſententia; *poſteriori, fieri poteſt*, ut unus idemque locus *duplicem* ſenſum litteralem ſortiatur, ut certum eſt de Caiphæ effato: *Expedit, ut unus moriatur pro populo. Jo.* 18, 4. Matth. *Petitdidier* Diſſert. in S. ſcript. V. T. p. 106.

Pag. 396. Can. V. Senſus literalis *præcipue* eſt argumentativus, non tamen excluſo myſtico.

Solus ſenſus litteralis eſt argumentativus, ſive ex ſolo ſenſu litterali Scripturæ S. legitime eruto peti poſſunt argumenta firma, efficacia & ſtringentia. Aug. *Pfeiffer* Theſauri hermeneut. p. 165.

557. 2. *Cor.* 5, 21. Peccatum fecit.] Id eſt, *peccatorem ſummum*, non peccatis propriis, ſed alienis.

Peccatum, id eſt, *victimam pro peccato* Theophil. *Amelius* Explicat. diffic. dictor. N. T. T. I. 178.

681. *In ſepulchro* iacebo.

Ἐν ἅδȣ, *In inferno.*

682. *Luc.* 3. contexitur genealogia *Mariæ*, non Ioſephi, uti Matth. 1.

Vtrobique texitur genealogia *Ioſephi* mariti Mariæ, qui Ieſum pro filio adoptaverat. *Grot.* in Matth. 1. & *Clericus* in Hiſtor. Chriſti & IV. euang. p. 10.

Ad

Pag. 752. Si Genuit (*Gen.* 5, 32. & c. 11, 26.) poſitum eſt pro Gignere cœpit, (uti volunt *Tremellius* & *Iunius*) *emerget hic ſenſus:* Noa gignere cœpit Semum & Chamum, & Iaphetum. Sic & in altero exemplo.	At illi το Gignere cœpit intellexere *de primo filio.*
862. 2. *Reg.* 8, 10. Abi, dic ei, vivendo vives, h. e. omnino vives. *Ironice* impium Regem & populi Dei hoſtem ludit.	*Vix quidquam* εἰρωνειας *ſubeſt illi permiſſioni*, quam in hoc loco agnoſco. Senſus enim eſt: Vade, & dic modo (κατ ἐπιτροπην) ipſi, Vivendo vives; Deus tamen mihi oſtendit, illum certo eſſe moriturum. *Vitringa* Obſervat. lib. III. 703.
984. 2. *Reg.* 6, 7. Ne ſervet te Iehova! unde ſervarem te? Hic *impatientis & indignabundi nota eſt* hæc particula.	Potius *negantis*, hoc ſenſu: *Non inverit te Dominus: unde ego te invarem? Danz.* Interpr. ebr. chald. p. 151.
1075. Εἰς denotat *per*, *Matth.* 5, 35. 1. *Cor.* 10, 2.	*In neutro loco denotatur cauſſa inſtrumentalis. Vitringa* Obſervat. lib. III. 794.
1120. כי *redundat* in 2. *Sam.* 23, 5.	*Non redundat*, ſi quædam verba parentheſi includantur, hoc modo: Non enim ſic domus mea apud Deum, (*quia* fœdus diuturnum poſuit mihi, per omnia bene ordinatum, atque a Deo probe ſervandum & cuſtodiendum: *ideo* ſalus & beneplacitum meum in illo eſt fœdere) ut non germinatura ſit. *Rauppius.*
1122. Particula ὅτι, *quod*, *quia*, interdum redundat, atque in latino ſermone omittenda eſt, ut otioſa, & *helleniſtica lingua*	*Ad ipſius græcæ linguæ genium pertinet planiſſime:* Sic enim locuti ſunt *Thucydides*, *Ariſtoteles*, & plures alii boni auctores.

(ex origine chaldæo-ſyra) *propria.*

Pag. 1972. 2. *Reg.* 9, 8. Ne mingentem ad parietem relinquere, denotat extremam internecionem, ubi *ne viliſſimo animali, nedum hominibus ullis parcitur.*

Io. *Vorſtius* de ſtylo N. T. (in Crenii Faſce I.) §. 2.

Ne pueris quidem, *Bochart.* Hieroz. 676.

Io. *Glaſſius*, natus Sondershuſii in Thuringia, fuit hebr. & græc. linguæ prof. ienenſis, inde in patria ſuperintendens, tum in prædicta academia theol. D. & prof. demum generalis ſuperintendens gothanus, obiitque A. 1656. æt. 63. vir probus, pius, lenis, modeſtus, inculpatus, & variis calamitatibus probatus. *Witte* Memor. theol. 1199. & *Spizel.* in Templo honor. reſerato 224. Inter ſcripta eius ſunt Explicatio orationis Chriſti, *Io.* 17. Oratio de uſu fructuque ſeſſionis Chriſti ad dextram Dei, Conciones in pſalmum LXXX. Arbor vitæ I. Chriſtus, Poſtillæ dictorum propheticorum Partes IV. Enchiridion S. ſcripturæ practicum, Infamia ebrietatis, & Selecta ſcripturæ moſaicæ & davidicæ. *Amama* Antibarb. bibl. p. 11. *Clericus* Prolegom. in comment. in Geneſin b 3. *Crenius* Animadv. P. I. 58. & *Struvius* Actor. litterar. Faſc. V. 39.

XIII.

Lud. LAVATERI Commentarii in Proverbia Salomonis. Tiguri 1562. In his Commentariis oſtenditur non ſolum ſingularum ſententiarum ſcopus, ſed obſcuri quoque ac varii ſenſus explicantur: illuſtrantur etiam pleræque ſententiæ ſimilibus gnomis, proverbiis, apophthegmatis & exemplis, cum ex ſacris, tum ex profanis ſcriptoribus depromtis. Et ad calcem accedit libellus, in quo ſingulæ ſententiæ Salomonis ad locos theologicos, ethicos, politicos, oeconomicos, & miſcellaneos referuntur.

Lud. *Lavater*, tigurinus, in patria & ſcholæ & eccleſiæ miniſter, ac Bullingeri gener, ſcripſit Hiſtoriam de ortu & proceſſu controverſiæ ſacramentariæ, & Tractatum de ſpectris, lemuribus, fragoribus & præſagitionibus, quæ plerumque obitum hominum & magnas clades præcedere ſolent, obiitque A. 1586. Melch. *Adamus* in Vit. theol. 572. *Verheyden* in Elog. p. 205. & *Kœnig* 461. *Thuanus* ad A. 1586. p. 77. illum ait multis editis ſcriptis, etiam extra religionis controverſias, claruiſſe.

XIV.

Dan. TOSSANI Annotationes ſeu Commentarius in libros N. Tti. Hanoviæ 1604. volumina II. Excipe tamen epiſtolam. Pauli ad Philem. & ſecundam ac tertiam Ioannis, in quas auctor nihil ſcripſit aut dictavit. Quod ad Euangeliſtas attinet, neque in ſingulos illos commentatus eſt, ſed Harmoniam euangelicam, ſeu conſenſum 4. euangeliſtarum tradidit. Commentario in epiſtolam Pauli ad Romanos Notæ ſunt additæ, quibus Thomæ *Stapletoni* Antidota, aliorumque Pontificiorum ſophiſmata diſcutiuntur. Commentarii hi non quidem mole ſunt grandes, ſed tamen, Paulo & Chriſtophoro, auctoris filiis, in præfat. Tomi II. iudicibus, methodici & didaſcalici, qui paucis multa comprehendant. Iidem filii ibidem optant, ut parens ipſe extremam Commentariis ſuis manum imponere, eoſque edere potuiſſet. Nec diffitentur Collectores *Narrationum innoc.* ad A. 1714. p. 961. non parvam ibi contineri eruditionem in linguis & theologia polemica. Quamvis addant, *eum ubivis ſtudere dogmata ſua contra diſſentientes defendere, & ſcripturarum interpretationi immiſcere.* Quod quidem eiuſmodi eſt vitium, a quo nulla ſecta eſt libera.

Daniel. *Toſſanus*, natus Montisbelgardi, paſtor Aureliæ in Gallia, & in Germania Neuſtadii ac Heidelbergæ, ubi etiam theologiam profeſſus eſt, ſcripſit de Pelagianiſmo, de Senectute, & in Threnos Ieremiæ, atque ante, quam obiret A. 1602. æt. 61. profeſſionem ſuam cum ſalario Senatui academico in manus reſignavit. Vide *Programma funebre*, a Senatu acad. perſcriptum, Tomique prioris epiſtolæ dedicatoriæ ſubiunctum, & Melch. *Adamum* in Vit. theol. p. 700.

XV.

Dav. PAREI Commentar. in Hoſeam prophetam. Heidelbergæ 1605. Singula prophetæ capita triplici exhibentur translatione videlicet latina gemina, quarum altera ex hebræo, altera ex chaldæo Targum *Ionathanus* eſt expreſſa, & græca LXX. Interpretum. In Epiſt. dedicatoria diſſeritur de iure Principis circa eccleſiaſtica: in Prolegomenis, de propheticæ ſcripturæ auctoritate. Et hic diſputat contra Io. *Mulhuſium*, vero nomine *Spiznaſium*, ieſuitam moguntinum, ceu patet ex pag. 14. Prolegomenorum. In horum fine ſubiicitur ex Clari *Bonarſcii* i. e. Caroli Scribanii, ieſuitæ, Amphi-

phitheatro honoris, aut ſecundum *Caſaubonum* horroris potius, Carmen ad Divam hallenſem & puerum Ieſum, quo ille animum inducit dextra prenſare ubera Mariæ, & læva Chriſti vulnera. Quam ſuperſtitionem, immo & impietatem caſtigat Guil. *Forbeſius* in Conſid. controv. 338. Præterea libro noſtro adiectæ ſunt Orationes IV. quarum 1. agit de legum dignitate, uſu, & obedientia, ex 1. *Tim.* 1, 8. 2. de ſtudii theol. difficultatibus, eorumque remediis. 3. de LXX. hebdomadibus, *Dan.* 9, 24. & 4. quæ auctorem habet Dan. *Toſſanum*, de 2. teſtibus, *Apocal.* 11, 3.

Dav. *Pareus*, bohemus, alias dictus *Wengler* (vide eius Sieg der Neuſtädter Bibel, & *Mollerum* de Homon. 836.) poſt alia officia fuit D. & prof. theol. in acad. heidelberg. & conſiliarius eccleſiaſt. palatinus, defunctus A. 1622. æt. 73. Opera eius theologica iunctim prodierunt Francofurti 1647. f. inter quæ Commentarius in epiſt. ad Rom. de monarchico quippe regimine liberius ſcriptus, Londini combuſtus fuit. Meliores & copioſiores ipſius commentarii ſunt in Geneſin, Hoſeam, Matthæum, epiſtolas ad Rom. Corinth. Galatas, & in Apocal. Ioannis; reliqui autem non niſi parvæ annotationes. *Godavius*, epiſcopus graſſenſis, ſuam pſalmorum paraphraſin ex Pareo deſumſit, teſte *Ancillonio* Mel. crit. P. II. 410. *Kœnig* 608.

XVI.

Dav. PAREI in Ioannis Apocalypſin Commentarius. Heidelbergæ 1618. In Commonefactione ſcribit auctor, ſe hos Commentarios liberis ſuis in peculio relinquere voluiſſe, ſentientem, ſe altitudinem iſtorum myſteriorum nondum attigiſſe, deinde autem aliorum de edendo libro monitis, qui non indigni quid ab ipſo de his ænigmatibus proditum eſſe putarent, morem geſſiſſe; rogare ſe etiam, alii defectum poſt ſe ſuum maiore diligentia ut ſuppleant, neque credendum, ſe in ullius probrum vel ſcandalum, nec illud etiam de antichriſto romano, quidquam ſcripſiſſe. In Prolegomenis autem agit de auctore, auctoritate canonica, obſcuritate, interpretibus antiquis & recentioribus libri Apocalypſeos, item de dignitate, tempore, utilitate, & ſcopo huius prophetiæ, de argumento, partitione, forma, methodo generali & ſpeciali Apocalypſeos, & ratione interpretandi a ſe ipſo obſervata.

XVII.

Frid. SPANHEMII Dubia euangelica. Genevæ 1658. Volumina II. Diſtribuuntur in tres partes, ſuntque partim exegetica, partim elenctica contra cavillos & corruptelas atheorum, paganorum, iudæorum, ſamoſatenianorum, anabaptiſtarum, pontificiorum & ſectariorum aliorum. Prima parte continentur dubia 34. ſecunda 100. tertia 150. Rationem operis exponit auctor in Præfatione I. Partis, lectu ſane digniſſima. Recuſum eſt hoc opus A. 1700.

Frid. *Spanhemius*, ambergenſis, Genevæ primum profeſſor philoſophiæ & eccleſiaſtes, deinde ibidem, ac tandem Leidæ profeſſor theol. & paſtor eccleſiæ gallo-belgicæ, obiit A. 1649. æt. 49. & ſcripſit etiam V. T. Dubia, ſed charactere adeo obſcuro, ut, teſte *Bentbemio* præfat. in Statum eccleſ. & ſchol. anglic. D 7. ne quidem filius ea ſciret legere. Et hic, ad patris exemplum, tres concinnavit libros Vindiciarum biblicarum, quorum duo priores prodierunt Heidelbergæ A. 1663. & tertius Lugduni Batav. A. 1685. atque in iis pervenit uſque ad c. 20. Matthæi. Sequentibus libris remora iniecta fuit ab hiſtoricis ſcriptis, quibus auctor ſtudium impendere debebat. Vide T. I. *Supplem. Act. erud.* p. 73. Ceterum Dubia *Spanhemii* noſtri euangelica laudantur a *Bocharto* & Hug. *Grotio* apud *Pope-Blount* p. 1028. *Hottingero* in Bibliothecar. 73. & Ger. Io. *Voſſio* in Epp. p. 394. at *Calovio* in Catalogo commentatorum S. Matthæi, ſicut & ex eo refert Rich. *Simon* in Hiſt. crit. præcipuorum N. Ti commentatorum p. 725. dicitur *felicior in dubiis conquirendis quam ſolvendis, non pauca magis dubia reddens, deque iisdem ſaltem pyrrhonice diſputans.*

XIIX.

Conr. VORSTII Commentarius in omnes epiſt. apoſtolicas, exceptis ſecunda ad Timotheum, ep. ad Titum, ad Philemonem & ad Hebræos. Hardervici 1631. Modus tractandi hic eſt auctori, ut ſingulis epiſtolis præmittat argumentum & partitionem, ſingula autem capita analyſi, paraphraſi, notis in paraphraſin, & locis communibus explicet atque illuſtret. In Prolegomenis diſſerit de controverſiis religionis, tempore Apoſtolorum agitatis: unde multa in illorum Epiſtolis, præſertim Pauli, intelligi poſſunt.

In Ep. ad Corinth. II, 10. p. 198. | Melior eſt prior interpretatio: *In* Εν προσωπω χριϛȣ.] Dupliciter | *conſpectu Chriſti*, hoc eſt, vere at-

que

hæc verba converti poſſunt, videlicet in facie ſeu conſpectu Chriſti, item *in perſona* h. e. *nomine & vice ſeu loci Chriſti.* que ex animo, quaſi inſpectore Chriſto. G. *Calixtus* Expoſit. litterar. illius Epiſtolæ, p. 129. Chriſt. *Democritus* Opp. p. 612.

Conr. *Vorſtius*, colonienſis, S. theol. D. eiuſque primum in gymnaſio ſteinfurtenſi, deinde ad eandem profeſſionem in acad. leidenſem vocatus, mox autem ob novitatum & ſocinianiſmi imputationem, a qua tamen bis ſe ſe purgavit, ſolum vertere coactus, obiit Tonningæ in Holſatia A. 1622. æt. 53 ſepultus autem fuit Fridericopoli, ubi a ſereniſſ. Holſatiæ Duce deſignatus fuerat prof. theol. *Sand.* B. antitrinit. 98. *Cloppenburg* præfat. de orig. & progr. ſocin. 26. *König* 855. *Acad. leidenſis* 58. *Sorberiana* 227. *Epiſtolæ* præſtantiſſ. viror. in Indice v. *Vorſtius*, & p. 590. *Ruarus* Epiſtolar. P. I. 60. *Epiſcopius* eum vocat virum, quo modeſtiorem & conſcientiæ bonæ ſtudioſiorem in vita ſua non fuerit expertus. Plura eius encomia reperies in Epp. viror. præſtant. ſi Indicem evolvere haud diſplicuerit. De ſcriptis autem eius & adverſariis vid. *Placcius* de Anon. p. 200. a. Quibus adde Henr. *Pontani* Orat. funebrem in exceſſum Petri *Van Maſtricht* p. 6.

XIX.

ORIGENIS contra Celſum libri IIX. & eiuſdem Philocalia, cum annotationibus Guil. *Spenceri* in utrumque ſcriptum, & Dav. *Hœſchelii* in prius, ac Io. *Tarini* in poſterius. Cantabrigiæ 1677. Videatur Rich. *Simon* Biblioth. choiſ. T. I. 13 & Io Alb. *Fabricius* Bibl oth. gr. volum. V. 219. *Celſus*, æqualis & amicus Luciani ſamoſateni, epicuræus & ethnicus, vivens ſub Imperatore M. Aurel. ANTONINO, ſcripſerat librum contra Chriſtianos, quem vocat ἀληϑῆ λόγον. Hunc refutare annititur Origenes, adeoque pro veritate chriſtianæ religionis pugnat. Ioſ. Iuſtus *Scaliger* Origenem optime ſcripſiſſe contra Celſum profitetur, in Scaligeranis p. 290. Iidem libri a Io. Alb. *Fabricio* vocantur opus præclarum lectuque digniſſimum, atque a Lud. El. *Du Pin* præſtantiſſimum opus, & profunda eruditione refertum, immo optimum Origenis opus, nec non Apologia pro chriſtianis abſolutiſſima & elaboratiſſima omnium earum, quas nobis tranſmiſit antiquitas. Tom. I. de la Nouv. Biblioth. des auteurs eccleſiaſt. 388. 389. Converſio anglicanam in linguam eſt El. *Bohrelli*. Vide *Acta erud.* A. 1702. 127. *Philocalia* autem delectum continet quæſtionum Scripturæ & ſolutionum,

ex variis Origenis Commentariis a *Gregorio* theologo, ſeu nazianzeno, & *Baſilio* confectum, adeoque Eclogas ſeu electa exhibet ſcriptorum Origenis. Immo Gregorius ille ipſum Origenem appellat φιλοκαλον. Et *Spenceri* præſentes Annotationes a Io. Gottfr. *Oleario* Biblioth. eccleſ. T. II. 47. doctiſſimæ vocantur.

Io. *Tarinus*, andegavenſis, ſcripſit etiam Dedicationem nancinam & Soteria nancina, obiitque A. 1666. ætat. 80. In Præfatione, quæ videtur *Spenceri* eſſe, diſſeritur de fatis Origenis, eiusque hoſtibus & condemnationibus; quem tamen auctor promittit ſe defenſurum in tractatu de Scriptoribus eccleſiaſticis, ab ortu Chriſti uſque ad Synodum niceænam florentibus.

XX.

S. ORIGENIS Dialogus contra Marcionitas, Exhortatio ad martyrium, & Reſponſum ad *Africani* Epiſtolam de hiſtoria Suſannæ, græce & latine, cum notis Io. Rodolphi *Wetſtenii*. Baſileæ 1674. Atque hic in præfatione contra *Halloixium* & *Huetium* probare nititur, omnes hoſce tres libellos Origenis fœtus eſſe genuinos: PHILIPPVS etiam, romanus Imperator, videtur ei fuiſſe chriſtianus. In Dialogo cum *Adamantio*, qui eſt Origenes, diſputant Marcionitæ, *Megethius* & *Marcus*, nec non Valentiniani, *Marinus*, *Droſerius*, & *Valens*: atque *Eutropius*, philoſophus græcus, tanquam iudex tandem orthodoxis victoriam adiudicat, ipſeque fit chriſtianus. Quamvis autem duæ in eo ſint diſputationes præcipuæ, Marcionitarum videlicet & Valentinianorum, tamen, quia Marcionitæ primas & ultimas partes tenuere, ab illis, tanquam a potiori parte, ille *Contra Marcionitas* inſcriptus fuit. Atque ex eo non tantum veterum diſputandi ratio, Origenis ingenium, ſolertia & dexteritas, hæreticorum protervia & ſtupiditas, ſed & orthodoxæ eccleſiæ ſententia de ſolo Deo creatore, omnis bonitatis fonte, malorumque iuſto iudice, de veritate humanæ Chriſti naturæ, deque corporum noſtrorum reſurrectione manifeſta elucet; & propter hæc fidei capita, quæ in dialogo adſtruuntur, ipſe etiam *de Recta in Deum fide* appellatus eſt. Exhortatio ad martyrium, Ambroſio & Protocteto conſecrata, veluti cento eſt perpetuus e S. ſcripturæ locis conſutus, varia continens argumenta, quibus in Chriſti confeſſione adverſus diriſſimam perſecutionum tempeſtatem Chriſtiani ſe munire debeant. In Reſponſo ad *Africani* epiſtolam, quæ præmittitur

tur, ſolvit Origenes illius argumenta, contra fidem hiſtoriæ Suſannæ prolata; plus tamen ingenii oſtendit, quam veritatis demonſtrat: nam præcipuas Africani rationes ne extremo quidem digito attingit; de aliis autem verba facit, quæ in quæſtione minime verſabantur. Poſt Notas & Varias lectiones horum opuſculorum, ſequuntur Præterita (in Notis) Addenda, Corrigenda, eaque ſunt Io. Rodolphi *Wetſtenii* patris.

Africanus, indicante beato *Hieronymo*, prænomen habuit Iulii, vixit ſæculo III. & ſcripſit Chronicon ab origine mundi, uſque ad Chriſti incarnationem, immo curſorie etiam ad MACRINI imperium: item epiſtolam ad Ariſtidem, &, ſi *Euſebio* credendum, librum Ceſtorum, quo rerum medicarum, phyſicarum, agriculturæ, & chemicarum virtutes continentur *Scaliger* quidem in Animadverſ. ad Euſebii Chron. & Henr. *Valeſius* in Not. ad Euſebii Hiſt. eccleſ. duos aiunt eſſe Africanos, alterum *Iulium* dictum, alterum *Sextum*, philoſophum afrum, atque huius eſſe librum Ceſtorum; ſed *Wetſtenius* p. 154. ſtatuit unicum eſſe, Sextum Iulium Africanum, & hunc præſentis epiſtolæ, dictorumque ceterorum ſcriptorum eſſe auctorem. *König* 14. *Neu* in Acceſſion. ad *Whear.* 255. *Naudæus* in P. III. Methodor. *Crenii*, & *Crenius* ibid. in Not. p. 498. *Schubart.* Notit. hiſt. univ. 116.

Io. Rodolph. *Wetſtenius*, filius, natus Baſileæ A. 1647. inque academia patria profeſſor, edidit A. 1670. Catenam græcorum Patrum. *Kœnig* 867.

Io. Rod. *Wetſtenius*, prioris pater, itidem baſileenſis, primum philoſ. deinde theologiæ, & tandem N. T. profeſſor, ſuique ordinis ſenior, dedit opuſcula aliquot theologica, & diſpp. de Deo, peccato &c. obiitque A. 1685. æt. 71.

Iac. TOLLII Inſignia itinerarii italici. Traiecti ad Rhenum 1696. Continentur iis antiquitates ſacræ, & quidem 1) *Gregorii* nazianzeni Carmina cygnea inedita. 2) *Euthymii* Zygabeni Victoria & triumphus de Meſſalianorum ſecta. 3) Formula receptionis Manichæorum, in qua ſacerdos, manu catechumeni capiti impoſita precatur, ut Deus ab eo removeat veterem illum (Manichæorum) errorem. p. 153. eumque ab adverſarii tenebris ad æternam lucem ſuam convertat, ac revocet ab errore diaboli ad divinam unigeniti filii ſui agnitionem. p. 151. 4) *Theodori* ad diſcipulos ſuos

Teſta-

Digitized by Google

Teſtamentum. 5) *Macarii* alexandrini Sermo de exceſſu iuſtorum & peccatorum, quorſum ſcilicet eorum animæ e corpore demigrent, & quomodo ſe habeant.

Iac. *Tollius*, in univerſitate teutoburgica conſtitutus hiſtoriarum, gr. linguæ & eloquentiæ profeſſor, dedit Auſonium cum ſuis aliorumque Notis, Fortuita, Epiſtolas itinerarias, & *Lucretium*, *Longinum*, *Salluſtium*, *Florum*, *Phædrum* & *Artemidorum* cultiores atque emaculatiores editurus fuiſſet, ſi vixiſſet diutius: nam in profeſſionis ſuæ initio iter denuo ingreſſus, ut tum budenſem, tum alias nobiliores bibliothecas excuteret, fatis conceſſit. Vide *Acta erud.* A. 1696. 207. *Buddeum* præfat. in Supplem. Epp. Lutheri b. Io. Alb. *Fabricium* Bibl. lat. 492. *Morhoſius* Polyh. T. I. 120. eum vocat non varia tantum doctrina, ſed & ipſis chemiæ experimentis ſpectatum; & collectores *Actor. erud.* ad A. 1687. p. 394. philologum criticumque non e trivio. Fortuita eius recenſentur in *Actis erud.* A. 1687. 393. Quibus adde *Vernünftige Urtheile* von den Gelehrten 525. & *Struvii* Introduct. 50. Quidam a me de Tollio interrogatus, hæc, quæ ſuo loco relinquo, reſcripſit: *Iacobi Tollii defectoris inhonorata Vltraiecti, ubi maxima in egeſtate periit, memoria fuit. Graviter olim apud me de odio* Grævii *& invidia recordor ipſum eſſe queſtum, nec forſan falſo.*

Io. Alphonſi TURRETINI de Pace Proteſtantium eccleſiaſtica collecta ſcripta. Genevæ 1707. Eaque ſunt: 1. Epiſtola Paſtorum & Profeſſorum genevenſium ad Boruſſiæ Regem. 2. Primi Boruſſiæ regis, FRIDERICI, ad epiſtolam illam Reſponſum. 3. Comitis *a Metternich* Epiſtola ad Paſtores & Profeſſores genevenſes, cum Reſponſum regium ad ipſos transmitteret. 4. *Turretini* prædicti Oratio eodem de argumento. Pag. 57. inſeritur etiam Excerptum Sam. *de Pufendorf* de ſententia FRID. WILHELMI magni, Electoris brandenburgici, circa controverſias Proteſtantium, quæ Calixtinæ plane eſt conformis.

Io. Alphonſ. *Turretinus*, genevenſis, in urbe patria paſtor, & S. theol. atque hiſt. eccl. profeſſor, adhuc vivit, & utraque cathedra officio ſuo præclare fungitur.

Carmen triumphale in Britannorum, Belgarum & Sociorum militiam, ſeu geſta, a liberatione Neomagi uſque ad expeditionem anni 1709. Hagæ Comitis 1710. Auctor eſt Godefridus MENTHEN, eccleſiaſtes arenacenſis, theologus, orator, & poëta eximius. Chri-

Digitized by Google

Chriſtiani Gottlieb MEINIGII Lexicon hebraicum, in compendium redactum. Lipſiæ 1712. In quo omnes radices hebraicæ, earumque ſignificatus omnes, cum variis dictis ſcripturæ S. & anomalis, novo plane modo ſiſtuntur. In præfat. auctor poſtulat, atque exoptat ſibi lectores, qui in hebraicis litteris aliquales iam fecerint profectus, iudiciumque ſive ſuum, ſive aliorum promit de Lexicis quibusdam hebraicis, *Pagnini* videlicet, *Fœrſteri*, *Avenarii*, *Marini*, *Leighii*, *Coccei*, *Guſſetii*, & *Burcklini*.

XXI.

Fl. CHERVBINI Compendium Bullarii a Laërtio Cherubino patre editi, a LEONE I. uſque ad PAVLVM V. Lugduni 1624. Ex bibliotheca G. *Calixti*. Antea vulgatum fuerat Romæ A. 1623. f. Ipſum autem Bullarium magnum prodiit Lugduni 1668. & (quem tamen annum mentitur) 1712. V. tomis in fol. Ei opponitur Deſtructio & confutatio generalis, ac ſpecialis bullarum INNOCENTII X. & VRBANI IIX. Amſtelodami 1686. 4. Enim vero quoniam Bulla Pontificum diploma ſignificat, eo quod a bulla plumbea chordis pendentibus affixa, & SS. Petri & Pauli apoſtolorum capita inſculpta habente, firmamentum accipit; ideo collectio eiusmodi diplomatum, *Bullarium* vocatur. Vide T. III. 152. In Belgio non valent Bullæ pontificiæ, niſi prius ſint examinatæ, adprobatæ, & oppidatim promulgatæ. Vide *Ius Belgarum* circa Bullar. pontificiar. receptionem. Leodii 1645. 24. Quam recenſet Rich. *Simonius* Biblioth. choiſ. T. I. 290.

Fl. *Cherubinus*, V. I. Doctor, & collegiatæ eccleſiæ in Via lata de urbe canonicus, fratrem habuit Alexandrum, nec eius eruditionem *Erythræus* Pinacoth. P. III. 178. ſatis ſcit laudare ac celebrare.

XXII.

Melchioris CANI Opera. Patavii, typis Seminarii. 1714. Donata mihi ab excelſa manu. Edita quidem fuerunt etiam Salmanticæ A. 1563. Venetiis 1567. 8. Lovanii 1569. Coloniæ 1574. 1585. 1603. 8. & Lugduni; ſed nunquam tam polite, tamque elegantibus typis, atque ita plene, ſicut in hoc volumine. Quod propterea iure meritoque laudatur nel *Giornale* de' Letterati d' Italia T. XV. 456. Eo autem continentur 1) Locorum theologicorum

 libri

libri XII. Quorum Epitomen confecit, ac Moguntiæ edidit Corn. *Looſt* ſive *Callidius*, goudanus. Vide *Placcium* de pſeudon. 153. Notabis autem, duos huic operi deeſſe libros, quos auctor morte præventus non potuit addere: atque alter quidem debuiſſet agere de Locorum uſu in Scripturæ interpretatione, alter de eorundem uſu adverſus fidei chriſtianæ ſingulos inimicos, ut p. 328. vocat, hæreticos, Paganos, Iudæos, Saracenos. Facile autem eorum carentia tolerari poteſt, cum Loci, prout nunc exſtant, ſatis, ſi encomiaſten illorum p. 439. audire lubet, ſint perfecti & limati, immo omnibus numeris abſoluti. Atque hic liber Locorum theologicorum Cani tam propitiam habuit fortunam, ut & ab illis laudaretur, atque ut aureus celebraretur, quorum familiæ Canus minime favebat, videlicet Ant. *Poſſevino*, Fran. *Garſia*, ipſoque Cardinale Sfortia *Pallavicino*. Vide horum aliorumque elogia in *Præfationis* capite 1. 2) Relectio de ſacramentis in genere, habita in academia ſalmanticenſi. 3) Relectio de pœnitentiæ ſacramento. Præfatio, quæ inſtar prologi galeati eſt, auctorem habet P. Hyacinthum *Serry*, eaque Canus contra non nullorum accuſationes defenditur, primo quidem allatis inſignium theologorum de Cani, eiusque ſcriptis benignis iudiciis ac teſtimoniis, deinde eundo per ſingulas inculpationes, atque oſtendendo, eum nec Gregorium M. nec Bedam, nec Doctorem angelicum, nec Hieronymum, nec Auguſtinum læſiſſe; neque etiam Acta Sextæ ſynodi oſcitanter legiſſe, temereque uſurpaſſe, lapſumve in ſententia de ſacramenti matrimonii adminiſtro, de Chriſti domini triſtitia in paſſione, de Stephano protomartyre, quod in longa narratione quædam confuderit ſeu transmutaverit, de iudicio pontificio in religioſis inſtitutis adprobandis, de commiſſis inter ſe Pontificibus PIO II. & SIXTO IV. de obiecta Pontificibus negligentia & oſcitantia in caſtigandis Sanctorum hiſtoriis, deque vellicato nomine *Societatis Ieſu*.

Lib. II. cap. 13. p. 51. In fidei ac morum diſputatione *non eſſe nunc temporis ad Hebraica Græcave exemplaria provocandum*, nec ex iis certam controverſiarum fidem eſſe faciendam.

Aliter mentem Concilii trident. de authentia Vulgatæ & latinæ verſionis capit atque indicat P. Io. *Azorius* in Inſtitut. moralib. videlicet illius approbatione *non damnari exemplaria hebraica &*

& græca, ex quibus, tanquam ex fontibus latina editio fluxit, *eaque retinere ſuam fidem & auctoritatem*, ubi incorrupta & integra fuerint.

Lib. VI. c. 8. p. 197. Liber (de duabus in Chriſto naturis) *non eſt Gelaſii I. romani Pontificis.*

Aliter ſentiunt *Fulgentius* Ruſpenſis, IOANNES II. Pontifex romanus, *Labbeus*, *Du Pin*, apud *Mollerum* de homon. p. 566.

Lib. VII. c. 3. p. 212. *Caietanus & vetuſtæ traditionis parum tenax*, & in Sanctorum lectione parum quoque verſatus eſt.

Atqui Caietanus *defenditur a Card. Sfortia Pallavicino.* Vide la Bibliotheque critique de Monſ. *de Sainjore*, (ſive Simonii) Tome II. 180. & l'Hiſt. crit. du vieux Teſtam. 320. 419.

Lib. XI. c. 6. p. 319. Ante hos paucos dies *quadam fabula prodiere*, quarum & auctores & loca adeo longo intervallo diſtant, ut.

Digitum his verbis tendit *in Epiſtolas Jeſuitarum indicas.*

Pag. 322. *Si cui hiſtorico auctoritatem Eccleſia tribuit*, hic dubio procul dignus eſt, cui nos etiam auctoritatem adiungamus.

Hæc *regula infirma* eſt. C. T. *Buddeus* de criter. boni libri §. 25.

Lib. XII. c. 2. p. 328. *Nulla eius* (Franciſci Victoria) *ingenii monumenta mandata ſunt litteris.*

Puta, eo tempore, quo Canus hæc ſcribebat. *Poſtea* autem *quædam eius prodierunt*, quæ memorantur ab *Oleario* Biblioth. ſcriptor. eccleſ. T. I. 261.

Melchior *Canus*, vulgo *Cano*, natus Tarraconæ, dioeceſeos toletanæ, in Hiſpania, Franciſci *de Victoria* diſcipulus, profeſſione dominicanus, & primæ cathedræ theologicæ profeſſor in academia ſalmanticenſi, unus e doctoribus, qui ſub PAVLO III. Concilio interfuerunt tridentino, ac poſtea epiſcopus canarienſis; qua tamen dignitate, quum Pontifici ob ſententiam de bello adverſus quemcunque, ſuprema etiam in terris poteſtate ſublimem, pro ditionis defenſione gerendo Regi catholico apertam, inviſus eſſet, & ægre

ab eo confirmationem impetrare poſſet, ſe ſe abdicavit, contentus honore Provincialis, ad quem ab Ordine ſuo eligebatur; vir politus & elegans, atque in hiſtoria ſacra verſatiſſimus, ad hæc utriusque linguæ peritus, criticus, philoſophus, & theologus, a ſuis multum, quin & ab *Hottingero* Bibliothecar. p. 419. laudatus, ut inter didacticos præ aliis Pontificiis ſobrius, quique in Concilio tridentino magnam adeptus eſt eruditionis, iudicii ac prudentiæ famam, tandem obiit Toleti A. 1560. Nic. *Antonius* in Bibliothec. hiſpan. Aub. *Miræus* de ſcriptor. eccleſ. *Sauſſay* 34. *Crenius* Method. T. I. 536. & Theſauri volum. II. 488. atque ipſe *Canus* in præſente opere p. 327. 458. Fertur etiam ſcripſiſſe Iudicium de Ieſuitarum ſecta, item adverſus Statutum eccleſiæ toletanæ, quo infecti ſanguinis homines ab huius eccleſiæ beneficiis arceantur. Et inter æmulos atque adverſarios habuit *Mirandam*.

XXIII.

Pet. COTONI Inſtitutio catholica. Moguntiæ 1618. E bibliotheca G. *Calixti*. Exponitur in ea, ut titulus libri habet, fidei (romano-catholicæ) veritas, & comprobatur adverſus hæreſes & perſecutiones huius ævi, oppoſita in primis Calvini Inſtitutionibus. In libro I. agit de S. Trinitate, Chriſto, eiusque matre Maria, Angelis & Sanctis cœlitibus, imaginibus Chriſti & Sanctorum, reliquiis, peregrinationibus ad loca ſacra, & canonizatione Sanctorum. In ſecundo de eccleſia militante, conciliis, S. Petro, Pontifice rom. & Cardinalibus, S. ſcriptura, & libris V. T. quos Proteſtantes habent pro apocryphis, lapſu 3. virorum illuſtrium (videlicet *Origenis*, *Tertulliani* & *Oſii*) cærimoniis, precibus vernacula lingua conceptis, templis, cœmeteriis, ſacra ſupellectili. In tertio de mandatis divinis, eorumque obſervatione, feſtis diebus, peccatorum inæqualitate, libero arbitrio, concupiſcentia, iuſtificatione, bonis operibus, conſiliis euangelicis, votis, cœlibatu clericorum, corona ſacerdotum, tonſura religioſorum, veſtitu monachorum, horis canonicis, Breviario, decimis, exemtionibus clericorum, & ſacramentis. In quarto de purgatorio, indulgentiis, clavibus eccleſiæ, limbis, inferis, apparitione animarum, prædeſtinatione, cauſa peccati, & ſempiterna felicitate. Hoc opus primum gallice prodiit, & quidem A. 1610. in latinam autem linguam illud tranſtulit L. C.
id

id eſt, Ludovicus *Craſolius* S. I. Vide *Placcium* de ſcriptor. anon. 18. 125.

Pet. *Coton*, Neronda-gallus, S. I. HENRICI IV. & LUDOVICI XIII. Regum confeſſionarius, poſt Collegii burdigalenſis rector & concionator, tum Aquitaniæ provinciæ præpoſitus, obiit 1626, æt. 63. Reliquit etiam Conciones, Apologias pro matre Dei, Epp. de fide cathol. contra Chamierum, Genevam plagiariam, Defenſionem Concilii trid. & alia, de quibus videndus *Witte* Diar. biograph. Y Lettre declaratoire de la doctrine des Ieſuites à la Reine de France, contre l' imputation de la mertreuſe d' HENRY IV. cui ſtatim oppoſitus fuit l' Anticoton, auctore, ut Ancillon in Melange Crit. P. II. 238. affirmat, Pet. *Molinao*. Adde J. Fr. *Mayer*. de ſcript. anon. & pſeudon. 92. Et Anticotonum mox excepit Reſponſio apologetica contra Anticotoni & ſociorum criminationes, nec non Confutatio Anticotoni per Andr. *Eudemon-Iohannem*, item Anticotoni Teſtamentarius codex, & eiusd. Horoſcopus. *Placc.* de Anon. 72. 73. *Baillet* in Anti P. I. 135. denique Iac. *Gretſeri* Lixivium anonymo fabulatori ſeu novellanti, qui cædem HENRICI IV. regis Gall. in Ieſuitas confert. Vid. iterum *Baillet* p. 144. Ceterum de Cotono legantur *Marcellius* Sap. pacif. 158. *Sauſſay* in Continuat. Bellarm. 83. *Perroniana* 20. *Thuanus* ad annum 1604. *Scaligerana* 306. *Compend.* hiſtor. eccleſ. pro gymnaſ. gothiano P. II. 804. Et Iac. *Cappellus* contra Cotonum edidit Plagiarium vapulantem, ſeu Genevæ bonam fidem de translatione Bibliorum, Genevæ 1620. itemque Apologie pour les Egliſes reformées contre L. Leſſius, P. Cotton &c. Sedani 1611.

XXIV.

Agenda Eccleſiæ moguntinenſis. Moguntiæ 1599. Cum Catechiſmo Pet. *Caniſii*, in breviorem hanc formam contracto e Summa doctrinæ chriſtianæ, iuſſu & auctoritate FERDINANDI Cæſaris ab eodem *Caniſio* conſcripta, atque a Petro *Buſao*, Soc. Ieſu theologo, citatis e SS. Patribus locis illuſtrata. *Placc* de Anonym. 173. & *Relat innoc* A. 1716. 415. E bibliotheca G. *Calixti*, qui & quædam adnotavit. Edita quoque fuerunt A. 1513. de quibus vener. abbas I. A. *Schmidius* diſp. de Agendis p. 24. & 1551. Pag. 5. proponuntur obſervanda quædam ab iis, qui populum ſunt docturi. Vocabulum *all-*

gemeine p. 87. & 121. non exſtat in editione anni 1513. neque hæc abſolventis verba, *Merita B. Mariæ virginis, & omnium Sanctorum* p. 157. neque conſolatio infirmi p. 175. quæ tamen prorſus bona eſt; neque peregrinantium, eorumque inſtrumentorum benedictio p. 307. Interim & hic *Catholica eccleſia* redditur eine Chriſtl. Kirche p. 87 & 121. *Merita hominum* reſpectu vitæ æternæ reiiciuntur p. 159. *Extremæ unctioni* tribuitur, tanquam effectus, ſanitatis reſtitutio p. 174. homo non habens *fiduciam, niſi in miſericordia* Dei, proponitur p. 181. Quædam etiam omiſſa ſunt, quæ in priori illa exſtabant editione, quæ quidem ego ad finem adnotavi. Verbis hiſce in Exhortatione ad extrema unctione utentem p. 159. Scimus, vitam illam, in quam per mortem tanquam per ianuam introimus, cum nulla calamitate & amaritudine coniunctam eſſe, adſcripſit *Calixtus: Quomodo hæc conveniunt cum purgatorio?* Caniſii Catechiſmus editus fuit primum A. 1557. deinde A. 1560. & iterum A. 1567. in quarum editionum ultima non nulla mutata ſunt, e. g. Eccleſiæ definitioni, quæ fuerat, quod ſit *Cunctorum Chriſti fidelium congregatio*, adiunctum eſt, eam ſub uno & ſummo poſt Chriſtum capite & paſtore in terris gubernari. *Launoius* in Epp. p. 774.

Pet. *Caniſius*, neomagenſis, a Pet. Fabro allobroge, uno in X. primis Ignatii Loiolæ Sociis, in Societatem Ieſu adoptatus ob magni ſimul & placidi animi præſtantiam, a Colonienſi eccleſia ad CAROLVM V. Imp. ab *Othone* Card. auguſtano ad Concilium tridentinum, a CAROLO V. Imp. Wormatiam contra Melanchthonem, a PIO IV. Pont. max. ad Principes Germaniæ in fide romana confirmandos miſſus, poſtquam Romæ, atque in Siciliæ & Germaniæ academiis docuiſſet, diuque apud FERDINANDVM Imp. & paſſim ſumma cum laude ſanctiſſimum Dei verbum prædicaſſet, primus Provincialis Societatis Ieſu in Germania ab ipſo Societatis auctore, P. Ignatio datus fuiſſet, ſcriptisque variis (ad quæ pertinent volumen ingens de Corruptelis verbi Dei pro deipara virgine & Chriſti domini præcurſore Ioanne contra Centurias magdeburgenſes, Martyrologium recognitum & auctum, Inſtitutiones chriſtianæ pietatis, Notæque ac Meditationes euangeliorum, feſtorumque anni dierum) fidem ſuæ eccleſiæ illuſtrare ſtuduiſſet, auſpiciis Epiſcopi vercellenſis, *Ioannis Franciſci*, Nuncii apoſtolici, Friburgum ſexagenarius venit, col-

legii

legii Societatis fundamenta iecit, multa præclara documenta dedit, fideque, prudentia, abſtinentia, gravitate, animi puritate, & flagrantiſſimo Dei amore clariſſimus, naturæ debitum ſolvit A. 1597. ætatis 77. Nihilo minus in tantis laboribus Ciceronem quotannis aſſidue legit, eoque eloquentiam ſibi, gravi theologo dignam, comparavit, ut ſæculi ſui Hieronymus audiret. Mortuum laudarunt Matthias *Raderus* & Fran. *Sacchinus*. Ceterum de eo vide, ſi lubet, *Ribadeneiram* & *Alegambe* in Biblioth. ſcript. S. I. *Miræum* Elog. belg. 66. *Sauſſay* Continuat. Bellarm. 38. *Caſaubonum* Exercit. VII. n. 1. *Biblioth. Schrader.* P. I. F. 2. Io. *Bonam* Opp. P. III. 434. & *Alſſium* in *Αναμαςτ. της θεοθοκȣ* 38.

Matthæi PETIDIDIERI Diſſertationes hiſtoricæ, criticæ, chronologicæ in ſacram V. Teſtamenti ſcripturam. Tulli Leucorum 1699. Primum in genere de S. ſcriptura agit, inde ad canonem progreſſus, eos illi libros aſſerit, quos nos in numerum reiicimus apocryphorum; porro regulas tradit hermeneuticas; præterea de ſingulis ſcripturæ V. T. libris, ac tandem Chronologiam ſacram ſubiungit, & contra *Pezronum*, in rebus chronologicis, textus hebraici calculum verſioni LXX. virorum præferendum eſſe defendit. In X. Diſſert. multis diſputat, cur a Concilio trident. vulgata verſio *authentica* elogio inſignita fuerit. Vide *Acta erud.* A. 1700. p. 16.

Matthæus *Petididier*, presbyter & monachus benedictinus e congregatione SS. Vitoni & Hydulphi, res harum Diſſertationum, in gratiam religioſorum, quorum ſtudia ipſi erant moderanda, excerpſit, ut ipſe refert in Præfatione, ex *Morini*, *Waltoni*, *Simonii*, *Capelli*, *Muſii*, *Vſſerii*, *Pererii*, *Maſii*, *Tornielli*, & aliorum ſcriptis.

Diederici VON STADE Specimen lectionum antiquarum francicarum ex Otfridi, monachi wizanburgenſis, libris Euangeliorum atque aliis eccleſiæ chriſtianæ germ. veteris monumentis antiquiſſimis collectum, cum interpretatione latina. Stadæ 1708. Hoc Specimen debet eſſe ad inſtar præambulonis edendi integri voluminis Euangelicorum *Otfridi*, cum Supplementis a Lambecio omiſſis, & Gloſſario vocum obſcuriorum. Accentus non ſunt adpoſiti, quia non videbantur auctori neceſſarii eſſe uſus. Confer p. 39.

Diedericus

Diedericus *von Stade*, eo tempore, quo Specimen hoc edebat, ſeptuageſimum annum ſupergreſſus, Conſiſtorii regii, quod Stadæ eſt, per Ducatus Bremæ & Verdæ, ſecretarius, poſtea archivárius, pag. 36. promittit Iſagogen grammaticam franco-theotiſcam, Otfridi Euangeliis addendam, pariterque hic & in ſequentibus corrigit *Hickeſii* Grammaticam franco-theotiſcam.

XXV.

Agenda COLONIENSIS *eccleſiæ*. Coloniæ agrippinæ 1637. Eſt liber paſtoralis, in quo continentur quæ, in ſacramentis adminiſtrandis aliisque ritibus ſacris peragendis, ad parochorum & ſacerdotum, animarum curam habentium, officium ſpectant. Sic ergo hic agitur de VII. ſacramentorum adminiſtratione, & prædicatione verbi, inſtructione ſacellanorum parochialium, vicariorum, altariſtarum, æditurorum, ludimagiſtrorum, ædilium, magiſtrorum pauperum, obſtetricum, benedictionibus & exorciſmis eccleſiis, cura fidelium ægrotantium, & moribundorum; & in fine exhibetur Pet. *Caniſii* Catechiſmus parvus, cum praxi catechiſtica, & Profeſſio fidei catholicæ, latine, germanice, & gallice. Liber hic eſt etiam e bibliotheca G. *Calixti*, qui & ipſe ad p. 48. ubi admonitio poſt baptiſmum ad patrinos proponitur, & ſpiritualis ex baptiſmo cognatio adſeritur, hæc adnotavit: *Videtur ſpiritualis cognatio primitus introducta, ut moneret patrinos, quod ſuſcepti in baptiſmo non ſint alio loco habendi, quam genuinorum liberorum & agnatorum; atque ita etiam tractandi & curandi.* Notabilia autem & orthodoxa ſunt, quæ leguntur p. 44. 103. 108. 111. 162. 170. 298. 301.

Prediche varie del Padre Antonio VIEIRA. In Venezia 1703. Sunt Partes III. quarum duæ priores ex hiſpanico translatæ ſunt in italicum, tertia autem ex portugallico a P. Annibale *Adami*. Et in Prima quidem Parte conciones ſunt de iudicio univerſali, *Luc.* 21, 25. de ſtigmatibus S. Franciſci, *Matth.* 16, 24. in profeſſione Matris Sororis Mariæ, filiæ Ducis de Medina Sidonia, *Luc.* 1, 57. in exequiis Dominæ Mariæ de Ataide, *Luc.* 10, 42. de Ioanne euangeliſta, *Io.* 21, 20. de mandato, *Io.* 13, 1, 3. in die exaltationis ſanctæ crucis, *Io.* 12, 31. de qualitate animi regii, *Matth.* 17, 27. de ſtigmatibus S. Franciſci, *Col.* 1, 24. de ſanitatis reſtitutione ex contactu fimbriæ

fimbriæ veſtimenti Chriſti, *Matth.* 9, 21. In Secunda de V. lapidibus a Davide e torrente electis, 1. *Reg.* 17, 40. in laudem B. Stanislai, *Luc.* 11, 27. in Comitiis Regni, *Matth.* 5, 13. In Tertia de ſanctiſſimo ſacramento, *Io.* 6, 33. de Domina carmelitana, *Luc.* 11, 27. in Quadrageſima tertio die Mercurii, *Matth.* 20, 21. de S. Auguſtino, *Matth.* 5, 16. de adventu Chriſti ad iudicium, *Luc.* 21, 27. in ſecundo auctoris ab Aula ſeceſſu, *Io.* 6, 15. de bono latrone, *Luc.* 23, 42. 43. de mandato, *Io.* 13, 1. 3. de Spiritu ſancto, *Io* 14, 26. de ſanctiſſimo ſacramento, *Matth.* 22, 3. pro fauſtis ſucceſſibus armorum Portugalliæ contra Hollandos, *Pſal.* 43, (44) 27. de S. Antonio, *Luc.* 15, 8. *Matth.* 5. 15. de S. Catharina, ad Vniverſitatem conimbricenſem, *Matth.* 25, 2. in die palmarum, *Matth.* 22, 2. *Io.* 6, 55. *Matth.* 25, 1.

Ant. *Vieira*, hiſpanus, Soc. Ieſu, orator acutiſſimus ac diſertiſſimus, potentiſſimique Regis Portugalliæ a concionibus ſacris, nec in Præfatione immerito vocatus vir magni nominis & valoris, floruit circa annum 1659.

XXVI.

Martini DEL RIO diſquiſitiones magicæ. Lugduni 1604. Editio auctior & emendatior. Sunt tres Tomi, complectentes ſex libros, & ſingulis Tomis ſubiuncti ſunt Indices. Libro primo agitur de magia generatim, & de naturali, artificiali, & præſtigiatrice: ſecundo de magia dæmoniaca, & eius efficacia: tertio de maleficio, & vana obſervatione: quarto de prophetia, divinatione, & coniectatione: quinto de iudicis officio & ordine iudiciario in hoc crimine: ſexto de officio confeſſarii, ac remediis licitis & illicitis. De hoc auctore eiusque opere vide Tob. *Wagneri* præfat. in Io. Iac. Fabri conciones de maleficis, Chriſt. *Thomaſii* Hexen-proceſs 48. & diſp. de Crimine magiæ p. 6. *Cren.* Animadverſ. P. IV. 76. & *Du Pin.* T. XVII. Novæ biblioth. ſcript. eccleſ. p. 37. In libro I. diſſerit etiam de arte aurifactoria, ſtatuitque, verum ea poſſe aurum fieri, factumque a gallo quodam, Arnoldo de Villa nova, Bernardo Treviſano, Raim. Lullio, Ant. Tarviſino, & græculo quodam tempore Anaſtaſii; conſultumque iudicat, ubique ut lex Angliæ promulgetur, Non niſi Principis permiſſu hanc artem exercendam. cap. 5. Diſquiſitiones hæ in gallicanum idioma translatæ ſunt ab Andrea *Du Chêne.*

Digitized by Google

Petri Dan. HVETII Alnetanæ Quæſtiones de concordia rationis & fidei. Lipſiæ 1692. Ex dono Frid. Bened. Carpzovii. Recuſus eſt hic liber Lipſiæ A. 1701. cum Hier. *Oſorii*, epiſcopi algarbienſis, de vera ſapientia libris V. quos cum ſtudio recenſuit, in ſectiones diſtribuit, & adnotatis ſcripturæ locis, auctorumque teſtimoniis ornatiores edidit Io. Georg. *Pritius*, D. & Prof. tunc gryphiswaldenſis. Dicuntur Alnetanæ a prædio Alneto, ubi cum Hamelio, viro doctiſſimo, diſputaverat auctor de concordia rationis & fidei. Conſtant autem tribus libris; quorum primo lex concordiæ rationis & fidei, ſecundo dogmatum chriſtianorum & ethnicorum comparatio, tertio præceptorum chriſtianorum & ethnicoram ad vitam pie recteque inſtituendam pertinentium comparatio continetur. *Acta erud.* A. 1692. 145. & *Frauendorf* in Superpond. VI. diſputationis de iniqua liberorum expoſitione.

XXVII.

Paulli LAYMANNI Theologia moralis. Editio altera, ab ipſo auctore recognita. Monachii 1626. Ex bibliotheca F. V. Calixti, qui nomen adſcripſit ſuum. Prodiit etiam Venetiis A. 1710. Moguntiæ 1654. & Bambergæ 1699. f. Omnia autem eius opera in lucem venerunt III. tomis Lugduni A. 1664. Conſtat hæc Theol. moralis V. libris, in quorum primo agitur de generalibus moralis theologiæ principiis; ſecundo de theologicis virtutibus, Fide, Spe, & Caritate; tertio de iuſtitia & iure, ceteriſque cardinalibus virtutibus; quarto de virtute, & ſtatu religionis; & quinto de ſacramentis & ſacrificio novæ legis. Et hiſce libris, ut in titulo dicitur, materiæ omnes practicæ, cum ad externum eccleſiaſticum, tum ad internum conſcientiæ forum ſpectantes, nova methodo explicantur. Datur etiam Caſſiani *a S. Elia* Theologia moralis expurgata, Venetiis 1684. f. qua Propoſitiones impiæ, ab Alexandro VII. & Innocentio XI. damnatæ impugnantur, & quæ illis obiici ſolent aut poſſunt, diluuntur ac refelluntur. Vide de ea *Acta erud.* A. 1684. 255.

Paullus *Laymannus*, bipontinus, Soc. Ieſu, docuit philoſophiam, theologiam moralem & ius canonicum Ingolſtadii, Monachii & Dilingæ, ſuppreſſo nomine emiſit Pacis compoſitionem inter Principes & Ordines Imperii rom. catholicos, atque auguſtanæ confeſ-

ſioni adhærentes, pugnavit cum benedictino quodam monacho, qui defenſioni romani Pontificis, Cæſaris &c. in cauſſa monaſteriorum oppoſuit Aſtrum inexſtinctum, quod noſter excepit Aſtrologiæ eccleſ. & Aſtri inexſtincti Cenſura, fatisque conceſſit, teſtibus *Alegambe*, *Miræo*, *Kœnigio*, anno 1625. dum *Wittius* in Diar. biograph. X. 3. aſſignat annum 1635. A *Conringio* in epiſtola ad Henr. Vſſelmannum huius libro de Iure, quo homo homini in ſermone obligatur, præfixa):( ):(3. Laymannus noſter laudatur, quod impiæ doctrinæ de licito reſervationum mentalium uſu maſcule reſtiterit, & vocatur Sociorum Ieſu, qui in Germania ſint, in morali omni doctrina verſatiſſimus.

XXIIX.

Ieremiæ DREXELII Opera omnia. Moguntiæ 1645. volumina II. Excuſa etiam ſunt Lugduni 1647. f. Antverpiæ 1650. in 16. multis voluminibus, & A. 1660. f. ac Francofurti 1680. 4. II. tomis. Adaucta hæc eſt editio opuſculis, eorumque præfationibus, & inſtructa Indicibus moralium, locorum ſcripturæ, & capitalium myſteriorum fidei, per Petrum *de Vos*, S. T. L. eremitam auguſtinianum. Primo tomo continentur Conſiderationes de æternitate p. 1. Prodromus æternitatis, ſeu de morte. 48. Tribunal Chriſti 128. Infernus damnatorum 218. Cœlum beatorum. 295. Zodiacus chriſtianus, ſeu de Prædeſtinatione. 396. Horologium auxiliaris tutelaris angeli. 432. Nicetus, ſeu triumphata incontinentia. 483. Triſmegiſtus chriſtianus, ſeu de examine conſcientiæ, cultuque cœlitum, & corporis. 562. Recta intentio. 665. Heliotropium, ſeu de conformatione humanæ voluntatis cum divina. 770. Orbis Phaëthon, ſeu de vitiis linguæ. 890. Roſæ ſelectiſſimæ virtutum, quas Dei mater orbi exhibet. 1145. Secundo autem, Gymnaſium patientiæ ſeu de affictionibus. pag. 3. Rhetorica cœleſtis, ſeu de oratione. 94. Gazophylacium Chriſti, ſeu de eleemoſyna. 199. Aloë amari, ſed ſalubris ſucci, ſeu de Ieiunio. 298. Deliciæ gentis humanæ, ſeu de Chriſto naſcente, moriente, reſurgente. 380. Noë, ſeu de diluvio & arca diluvii. 635. *Ioſeph*, Aegypti prorex. 697. *Daniel*, prophetarum princeps. 771. *Tobias*, morali doctrina illuſtratus. 849. Palæſtra chriſtiana, ſeu de tentationibus. 963. Aurifodina artium & ſcientiarum omnium,

um, ſeu de excerpendi neceſſitate &modo. 1051. David rex 1131.

Ier. *Drexelius*, auguſtanus, Soc. Ieſu, primum in patria ſua Rhetorices profeſſor, poſtea ſereniſſ. Bavariæ ELECTORIS concionator aulicus, obiit A. 1638. æt. 57. A quibusdam dictus fuit *Seneca ſui ſeculi.* In operibus eius eximiam ſemper deprehendimus moderationem, ſcribit *Scheurelius* in Bibliotheca morali. *Kœnig* 261. Von *Reſewiz* Abriſs der cathol. Kirche c. 4. §. 61. Certe omnes eius libri, iudice *Morhofio* Polyh. T. I. l. 6. c. 4. n. 15. argumenti practici & ſacri meditationibus ſilvam præbent, & proinde etiam magno ſtudio teruntur, &, ſi hoc quoque addere licet, terendi ſunt. Prodromum æternitatis, ſeu Artem bene moriendi laudat pius ICtus Io. *Brunnemanus* in Iure eccleſiaſt. 120.

XXIX.

Concordia Electorum, Principum & Ordinum Imperii, eorumque theologorum, auguſtanam Confeſſionem amplectentium, latine. Lipſiæ 1580. E bibliotheca Io. Sauberti, patris. Prodiit etiam in folio. Auctor huius latinæ verſionis, eſt, ſi Erhardo *Cellio* credimus apud Placcium de Anon. p. 98. Iac. HEERBRANDVS, theologus tubingenſis; *Schützius* autem Obſervat. in orat. Chytræi de Stud. theol. p. 70. tradit, Luc. OSIANDRVM Concordiæ librum, ſpecialiter ſic dictum, in latinam convertiſſe linguam. In Præfat b 5. dicunt, ſe non velle totas eccleſias, quæ vel ſub romano Imperio vel alibi ſunt, condemnare. Id quod G. *Calixtus* de Tolerantia Reformatorum §. ult. interpretatur de Reformatis in Belgio, Britannia, & Gallia. Et quando b 6. ac 7. teſtantur, Sibi non eſſe propoſitum, hac Formula moleſtiam aut periculum creare piis, qui perſecutionem *hodie* patiuntur, ſine dubio intelligunt Reformatos in Belgio & Gallia. Pag. 360. diabolus Chriſtum tentans repræſentatur in forma humana, ſed cum capite caprino, ore aprino, & ungvibus loco digitorum pedum, cucullaque amictus cum capucio. Ceterum idem ibi conſpicitur Chriſtum per aërem rapiens ſive vehens in faſtigium templi, eumque ibi quaſi in turri quadam deponens & conſtituens. Pag. 585. dicitur ortam eſſe *inter theologos A. C.* controverſiam de cærimoniis: illi autem erant *Pfeffinger*, *Flacius*, *Amsdorfius*, *Weſtphalus*, *Wittebergenſes ſcholaſtici*, &

Ienen-

Digitized by Google

Ienenſes. Notandum etiam, editionem aug. Confeſſ. quæ in latinum hic eſt converſa, non eſſe de anno 1531. ſed aliam, quæ tempore Lutheri non fuit in eccleſia uſitata, Apologiam vero A. Conf. quæ hic exhibetur, translatam eſſe ex editione anni 1531. ſi credendum auctori des Anhangs der Ausführl. Behaupt. der verbeſſerten Augſpurgiſchen Confeſſ. p. 26. 35.

Pag. 1. Symbolum *nicenum.*	Sive *niceno-conſtantinopolitanum*, quia illud auctius eſt redditum a Patribus conſtantinopolitanis. Bened. *Carpzovius* Iſag. in libb. ſymobolic. Lutheranorum p. 57.
2. Symbolum *Athanaſii.*	Ita *ex ſententia vulgari* adpellatur, qua putatur, ab Athanaſio eſſe confectum. *Idem* 72.
137. Vt *teſtatur Canon Miſſa.*	Poſt illa verba *omiſſa ſunt ſequentia:* Et Vulgarius, ſcriptor, ut nobis videtur, non ſtultus, diſerte inquit, panem non tantum figuram eſſe, ſed vere in carnem mutari. *Saubertus* Opp. poſtum. 137.
281. Miſſis enim pro animabus, item vigiliis poſtremo *vulgari ſeptimana*, omnium animarum die irruerunt in purgatorium.	Ea *ſeptimana, qua quotannis omnibus animabus* per varia media a purgatorio liberandis ſacra eſt, & in qua omnium animarum dies celebratur. In germanico vocatur *Gemeinde Woche. Idem* 797.
317. Chriſtus ſummum & ultimum *ferculum apponit* Eccleſiæ, cum dicit: Dic Eccleſiæ.	*Iudicium concedit.* Leon. *Hutterus* Concord. concordis p. 282. & *Selneccer* ſub finem editionis A. 1584.
325. Nam & Alexandriæ, a Marco euangeliſta uſque ad *Eſdram* & Dionyſium, Presbyteri ſemper ex ſe unum eligebant.	Vſque ad *Heraclam* & Dionyſium. I. C. *Schramm* Program. de collect. dictor. ſcripturæ ſacræ a theol. allegator. 19.

Digitized by Google

XXX.

Matth. FLACII liber de Sectis, diſſenſionibus, contradictionibus & confuſionibus doctrinæ, religionis, Scriptorum & Doctorum pontificiorum. Baſileæ 1565. Cui ſubiunguntur Gravamina C. *Nationis germanicæ* adverſus Sedem romanam ac totum eccleſiaſticum Ordinem, quæ in Comitiis noribergenſibus oratori pontificiæ Sanctitatis A. 1523. fuere propoſita. Epiſtolæ dedicatoriæ, qua 4. indicia proponit imminentis diei ultimæ iudiciique extremi, videlicet patefactionem abominationis deſolationis ſeu antichriſti, ſubitam & glorioſam veræ doctrinæ per orbem terrarum propagationem, contemtum tanti theſauri, & denique ſummam ſecuritatem, & nimium ſtudium terrenorum commodorum, quoque ſuam cum Strigelio habitam diſputationem defendere laborat, ſubiungitur Præfatio, ſeu chriſtiana adhortatio ad ſereniſſimum Principem & inclytum Senatum venetum, ad ſcrutandam inquirendamque ex cæleſtibus ſacrarum litterarum oraculis veritatem in præſentibus religionis controverſiis, & antichriſti revelatione; ubi dogmata Lutheranorum, & indicia falſitatis doctrinæ pontificiæ proponit, deque Caſp. *Contareno* nuntio apoſtolico memorat, eum in nonnullis capitibus veram Chriſti doctrinam agnoviſſe, ſed poſtea revocare coactum, & lento veneno exſtinctum, idque ipſum probe ſenſiſſe; & Bernardinum *Ochinum*, vocatum Romam, ut de concionibus liberioribus in metropoli Venetorum habitis rationem redderet, amice hortatum eſſe, ne illuc iret, certiſſimoque ſe ſe exponeret periculo. Modus proponendi ipſo in libro hic eſt, ut auctor primum de totis Pontificiorum ordinibus aut partibus dicat, poſtea de quibusdam doctoribus, oſtendens, tam inter illos, quam inter hoſce diſſenſiones & certamina vigere. Et p. 261. ac ſeqq. multa adfert teſtimonia recentiſſimorum Scholaſticorum, ſophiſtarum, & monachorum, contra communionem laicorum ſub una tantum ſpecie.

XXXI.

Iac. HEERBRANDI Compendium theol. cum verſione græca Mart. *Cruſii*. Wittebergæ 1582. Eſt hæc editio auctior, ut auctor ipſe indicat in epiſt. dedicatoria. Et verſio græca facta eſt rogatu

gatu Ioannis *Zygomalæ*, & *Ieremiæ* patriarchæ CPtani. In prædicta epiſtola dedicatoria Cruſius Lutherum & Philippum præceptores ſuos magnis dignisque laudibus celebrat. Tanta huius Compendii in Ducatu würtenbergenſi eſt auctoritas, ut in Ordinatione eccleſiaſtica (maiore ſcilicet p. 273.) Lectoribus theol. iniunctum ſit, illud ſymbolici libri inſtar academicæ iuventuti exponere. Et commendatur ob iudicium & rerum ſoliditatem. *Bibliotheca Schraderi*. T. I. O 8.

Iac. Heerbrandus, Genga-noricus, primum diaconus tubingenſis, dein theologiæ D. & Marchionis badenſis concionator aulicus Pforzhemii, inde in academia tubingenſi theol. profeſſor, præpoſitus, & cancellarius, obiit A. 1600. æt. 80. *König* 384. *Serpilius* in Epitaph. theol. ſuev. 91. Io. Iac. *Grynæus* in Exomolog. 274. M. *Adamus* in Vit. theol. 668.

Mart. CRVSII Civitas cæleſtis, ſeu catecheticæ conciones, e germanico in græcum verſæ. Tubingæ 1578. Et quidem ex tempore, in templo, cum recitarentur a Iac. *Andrea*, Theod. *Snepfio*, Iac. *Heerbrando*, Iac. *Dachtlero*, Æg. *Hunnio*, & Io. *Lieblero*. Quibus, appendicis loco, accedunt eiusdem *Cruſii* Orationes de officio parentum, de officio liberorum, de academia; Theodoſii *Zygomalæ* Epiſtola de urbe Athenarum, qualis ea hodie ſit, & monte Helicone, ac Sim. *Cabaſilæ* Epiſtola de hodierna Athenarum urbe, & lingua hodierna græca.

Mart. *Cruſius*, Greberna-bambergenſis, utriusque linguæ in acad. tubingenſi prof. publ. & Nobilium ephorus, cuius effigies ſub finem huius voluminis conſpicitur, multa conſcripſit, adeo ut ſint, qui eum 79. monumenta libraria reliquiſſe affirment. Ex his præcipue laudantur eius Annales Sueviæ, Turco-Græcia & Germano-Græcia. *König* 226. *Magirus* 248. *Schurzfleiſch* de Rebus badenſibus §. 1. in Notis, item in Biblioth. Schraderiana P. I. H. 7.

XXXII.

Corpus & Syntagma Confeſſionum fidei. Genevæ 1654. Nimirum in I. Parte exhibentur confeſſio Helvetica, Gallica, Anglicana, Scoticana, Belgica, Polonica, Argentinenſis ſive IV. Civitatum Imperii: in II. Auguſtana, Saxonica ſeu Miſnica, Wurtenbergenſis, Electoris palatini, Bohemica, & Conſenſus eccleſiarum Maioris & Minoris Poloniæ, Lithuaniæ &c. In fine additur Baſileenſis cum

Ca-

Canonibus dordracenis, & Cyrilli patriarchæ CPtani, nec non Generalis confeſſio eccleſiarum reformatarum in regno Poloniæ, Magno ducatu Lithuaniæ, annexiſque provinciis, propoſita in Conventu thorunienſi A. 1645. & Catholicus (ut vocant) veterum, qui Patres vocantur, ex verbo divino cum iſto Confeſſionum Syntagmate conſenſus. Præfationem libri, ut & Conſenſus catholici ſcripſit Caſpar *Laurentius*, qui etiam de ſacramentis librum emiſit Genevæ A. 1598. Helvetica Confeſſio eſt de anno 1566. & auctorem habet, teſte *Placcio* de Pſeudon. 592. Henr. *Bullingerum*, latinum autem interpretem Rudolphum *Gualtherum*. Baſileenſis eſt de A. 1536. eique adiuncta eſt Mylhuſiana de A. 1532. Gallica Regi CAROLO IX. anno 1561. fuit exhibita. Anglica, quæ etiam exſtat in Apologia eccleſiæ anglicanæ inter opera Io. *Iuelli*, epiſcopi ſarisburienſis, & in *Benthemii* Statu eccleſ. & ſchol. angl. c. 7. edita fuit A. 1562. Scoticana eſt de A. 1568. De Belgica, quæ auctorem habet Guidonem *de Bres*, cumque paucis Miniſtris, interque eos Adr. *Saravia*, & Herm. *Modeſto*, prout refertur in *Epp. præſtant. viror.* p. 295. atque a *Placcio* de anon. 534. & *Clerico* Biblioth. ancien. & moderne T. II. 130. communicata, in Synodo autem dordracena recognita & adprobata, germaniceque verſa, & a Dan. *Sachſio* A. 1671. in 8. edita fuit, videantur *Benthem* in Statu eccleſ. & ſchol. holland. c. 5. *Epiſtola præſtant. viror.* 294. 574. & *Limborch* in Vita Epiſcopii 32. de Conſenſu autem ſendomirienſi *Hoornbeck* ap. Geſſel. P. 2. Hiſt. eccl. 811. *Strimeſ.* peculiari libello, & *Rauppius* L. de Eccleſia 295. Argentinenſis ſeu IV. civitatum, videlicet Argentorati, Conſtantiæ, Memmingæ & Lindaviæ, quæ Ioanni *Sturmio*, ut videre eſt in *Placcio* de anonymis p. 422. minus recte tribuitur, CAROLO V. Imp. in Comitiis auguſtanis A. 1530. exhibita quidem, ſed non recepta fuit. Auguſtana, quæ in hoc producitur volumine, eſt de A. 1540. adeoque variata, uti notarunt *Carpzovius* Iſag. 123. & *Rechenberg* in Append. ad Form. Concord. p. 11. De Saxonica, Concilio tridentino A. 1551. oblata, legi poteſt I. C. *Schrammius* in præfat. Synopſ. Corp. doctr. Iul. 24. de Würtembergenſi, nomine Ducis Chriſtophori A. 1552. Concilio tridentino propoſita, quæque etiam legitur in Chytræi Hiſtoria auguſt. confeſſ. p. 415. *Vergerius* in Annot. in Catal. hæret. 34. Bohemica, Baronum & Nobilium regni Bohemiæ, oblata fuit Imperatori A. 1535. Huic ſubiunguntur præfationes

ſiones & epiſtolæ in laudem huiusdem Confeſſionis, ſcriptæ a *Vergerio*, *Luthero*, *Melanchthone*, *Bucero* & Wolfg. *Muſculo*. Poloniæ Conſenſui adduntur quædam ex Synodo cracovienſi de A. 1573. p. 226. xanſenſi p. 227. wlodislavienſi p. 229. petricovienſi p. 233. wlodislavienſi generali de A. 1583. p. 235. & thorunienſi A. 1595. p. 245. Baſileenſis, quæ poſt Oecolampadium & Myconium, expunctis marginalibus notis, cumque articulis variam in partem tortilibus germanice prodiit, ad fidem autem veterum exemplarium hic revocata cernitur, itidem oblata fuit Imperatori in Comitiis auguſtanis A. 1530. Canonibus dordrechtanis, fabricatis in Synodo eiusdem urbis A. 1619. quorumque illos de Prædeſtinatione, uti obſervat *Ancillon* en Melange crit. P. II. 229. formarunt *Deodatus* & *Tronchinus*, theologi genevenſes, ſubiungitur hic Sententia Synodi de Remonſtrantibus & Approbatio illuſtriſſ. ac præpotentum Ordinum Generalium. De Cyrilli Confeſſione legi poſſunt *Carpzov.* in Iſagoge p 65. & Sam. *Andreæ* im Geſchmack des cathol. manna 194. Fuerat quidem ante hoc Syntagma Harmonia confeſſionum auctore *Salvarto*, ut *Placcius* de Anon. 122. tradit, edita, ſed per varias ſectiones interſecta; hic autem illæ, tanquam corpus integrum repræſentantur, & plures quam in illa editione. Quantum vero tribuendum ſit Confeſſionibus, cum primis Reformatorum, videri poteſt in *Epp.* præſtant. viror. 703. 705. 920. 295. *Dannhaueri* Polemoſophia 70. 73. M. Ant. *de Dominis* l. 7. c. 12. n. 113. & Dan. *Sachs* Append. ad Confeſſ. fid. dordrac. 71. Et Hugo *Grotius* in Epiſt. ad Iac. Laurentium, quæ huius Anatome præmiſſa eſt, ſcribit, pro Confeſſione belgica legendas eſſe *Confesſiones veterum chriſtianorum*, quæ exſtent in libris eorum apologeticis: pro Inſtitutionibus Calvini, *Commonitorium Vincentii* lirinenſis: pro Cathechiſmo Vrſini, *Catecheſes Cyrilli*: pro Actis Synodi dordracenæ, *Acta Synodorum univerſalium*. Neque tamen de Eccleſiis reformatis ita loquendum, ut de Turcis, docente *Melanchthone* in Conſil. theol. P. I. 583. Immo eos pro fratribus in Chriſto agnovere Phil. *Melanchthon* & Io. *Brentius* in Inſcriptionibus Epp. Calvini a 4. & in Tomo II. Epp. Philippi p. 30. nec non apud Laſitium de Eccleſ. diſcipl. 169. & Ahrah. *Bucholcer* apud eundem 167. 168. Negantque Reformati, ſe aliter credere in corde, quam ore profiteantur. Autor der *Chriſtl. Geſpräche* 2. Wandersleute 259. *Append. Relat.* quid Eccle-

fiæ reform. in Germ. credant, & quid non cred. p. 2. & Plenior relatio 16. 18. Confeſſio *bohemica* 194. *Admonitio* neuſtadiana 27. 96. Theologi *aberdonienſes* in Geſſelii Hiſt. eccl. P. II. 723. Quibus adde G. *Calixti* Conſiderat. ſcriptor. Colloq. thorun. §. 19. G. *Arnoldi* Hiſt. eccleſ. & hæret. P. I. 17. 20. & *Chytræi* Hiſt. aug. conf. 660. Ex publicis confeſſionibus, non autem particularium Doctorum ſcriptis, de doctrina eccleſiarum iudicandum eſſe, docet auctor *præfat.* huius Syntagmatis ſub finem, Dan. *Sachs* in Append. ad Confeſſ. fid. dordrac. 74. auctor *Epiſtola dedicator.* Conſenſus veterum catholici *2. Matth. *Bochart* in Diallact. 10. *Amyraldus* Iren. 369. *Strimeſ.* in Defenſ. Theol. informat. vom Kirchenfriede 155. Philal. *Irenophil.* Unterſuchung 9. & *Schlichtr.* in Vindic. confeſſionis Vnitariorum 23. Reformatores autem ab uno extremo in alterum incidiſſe, prætendit *Colomeſius* 775. *Coſinus*, epiſcopus dunelmenſis, edidit de ſacris ſymbolis & præſentia Chriſti in S. cœna Catholicam Patrum veterum Harmoniam: prodiit etiam Eccleſiæ anglicanæ Diſciplina & Politia. Confeſſionem autem fidei, quam *Nointelius* A. 1674. a Patriarcha ſubſcribendam curavit, non ab armeno, ſed homine romano-catholico, compoſitam fuiſſe, refertur in *Actis eruditorum* A. 1693. 13.

XXXIII.

Amandi POLANI a Polansdorf Syntagma theol. chriſtianæ. Hanoviæ 1610. 2. volumina. Tractatur in iis lib. 1. de theologia & ſcript. S. lib. 2. de partitione theologiæ, articulis fidei & Deo: lib. 3. de trinitate perſonarum divinarum: lib. 4. de operibus Dei in genere, & ſpeciatim de internis: lib. 5. de externis in genere, & creatione: lib. 6. de providentia Dei, peccato, lege, euangelio, perſona Chriſti, ſacramentis, miraculis, & iudiciis Dei: lib. 7. de eccleſia: lib. 8. de bonis operibus: lib. 9. de vera religione ſeu pietate, eiusque effectis, ſubiectis & adiunctis: lib. 10. de virtute morali. Prodiit etiam hoc opus Hanoviæ 1610. Genevæ 1612. & Francofurti 1655.

Tomo I. p. 302. *Si qua (Præfatio Bezæ in Ioſuam) exſtat*, eam procul dubio Ieſuita (Campianus) non bona fide uſurpavit. Non in Ioſuam, ſed *ante Commentarium Calvini* in Ioſuam. *Crenius* Animadverſ. P. XVII. 85.

Aman-

Amandus *Polanus*, Oppaviæ Sileſiorum natus, Tubingæ ſtudiis operam navans, ob dictum Rom. IX, 11. ad Lamb. Danæi partes acceſſit, eiusque ſententiam de electione ſecutus eſt. Inde Baſileam delatus, de voluntate Caroli Zerotini, Liberi Baronis, cuius filium informaverat, ne cogitans quidem tale quidquam, theol. doctor renuntiatus, ac poſtea profeſſor theologiæ conſtitutus fuit: quo in munere libros V. T. explicavit, & veræ pietatis, ſolidæque eruditionis egregia dedit ſpecimina, adeo, ut a Melch. *Adamo* in Vit. theol. p. 806. ornamentum academiæ baſileenſis vocetur. Non diu autem vixit, ſed hinc migravit A. 1610. æt. 49. & orbi erudito reliquit Commentarium in Danielem, Analyſin Hoſeæ & Malachiæ, Theſes Bellarmino oppoſitas, orationes varias, & Logicam Ariſtotelico-Ramæam: de quibus vide Melch. *Adamum* l. c. & Thomæ *Hydei* Catal. impreſſor. libror. biblioth. Bodlei. P. II. 66. Guil. *Forbeſius* in Conſid. controv. p. 462. appellat eum ſcriptorem (contra Pontificios) rigidiſſimum.

XXXIV.

Io. Henr. HEIDEGGERI Medulla theologiæ chriſtianæ. Tiguri 1696. In qua traduntur Loci de theologia in genere, ſcriptura S. exiſtentia & divinitate Dei, vero & triuno Deo, decretis Dei, creatione mundi, providentia Dei, angelis, fœdere operum, peccato hominis, fœdere gratiæ, oeconomia fœderis gratiæ ſub patriarchis, eademque ſub lege Moſis, decalogo, lege rituali & iudiciali Moſis, de perſona, ſtatu & officio Ieſu Chriſti, oeconomia fœderis gratiæ ſub euangelio, gratia vocationis, iuſtificationis & ſanctificationis, conſtantia fœderis gratiæ, cultu externo, præcipue ſacramentis N. Tti, eccleſia, regimine eccleſiæ, & glorificatione. Pag. 427. ſubiungitur Syllabus controverſiarum præcipuarum, quæ orthodoxos inter & heterodoxos agitatæ in Medulla definiuntur. Et hæc Medulla debebat eſſe Corporis theologiæ, h. e. maioris Syſtematis, cui auctor operam dabat, prævia epitome. In utroque autem opere, prout in præfatione teſtatur, *miſit & procul amandavit ſuppetias eas, quæ ex philoſophia rixoſa & ſpinoſa veteris vel recentioris penetralibus arceſſi, & obtorto collo huc rapi ſolent. Non enim in theologia*, ſicut idem porro ait, *argue caret herba philoſophica, qualis olim in horto Peripati crevit, & hodie in æmulis*

 eius-

eiusdem, atque aliis etiam creſcit. Theologia moralis (quæ rurſus ſunt eius verba) *guſtum quendam non ex lacunis* Ariſtotelis, *cuius male ſana theoremata ethica incaute nimis in theologiam, alienum certe nidum, a nonnullis invehuntur; ſed ex Moſis, amici Dei interioris admiſſionis, penetralibus in loco peculiari de decalogo Moſis; qua & Politices eccleſiæ lineamenta in loco de Regimine eccleſiæ, dedita opera repræſentavi, quia utramque a recentioribus theologiæ tractatoribus fere negligi, vel tantum leviter & perfunctorie nimis attingi, non ſine theologiæ defectu quodam,* ὀξυδερκέστεροι ſeu perſpicaciores *obſervarunt.*

Io. Henr. *Heideggerus*, tigurinus, initio linguam hebræam Heidelbergæ profeſſus eſt, mox philoſophiam; hinc Steinfurti theologiam docuit, & in patriam reverſus, Ethicam chriſtianam. Ad monumenta ingenii quod attinet, erudito orbi reliquit tractatum de paſchate emortuali Chriſti, de Aug. confeſſion. cum fide Reformatorum conſenſu, de Fide decretorum concilii tridentini, de Peregrinationibus religioſis, Hiſtoriam patriarcharum, Anatomen concilii tridentini, Tumulum eiusdem concilii, contra Auguſtinum Reding, abbatem einſidlenſem, (de quo vid. Tomus II. *Supplem. Actor. erud.* 82.) & Ethicam chriſtianam, ac vivere inter mortales deſiit A. 1698. æt. 65. *König* 385. *Acta erud.* 1687. 289.

EIUSDEM Hiſtoria papatus. Cum Fran. GUICCIARDINI Diſſertatione eiusdem argumenti. Amſtelædami 1698. Oppoſita illa eſt noviſſimo Lutheraniſmi & Calviniſmi fabro, id eſt, Lud. *Maimbourgio*, & tradit hiſtoriam eccleſiæ romanæ in doctrina & regimine purioris, inde ab initio, eccleſiæ illius ad tempora Conſtantini M. ſeu A. C. 314. uſque; eiusdem doctrinam puriorem, circa præcipua, retinentis, at in regimine dominationem affectantis, a Conſtantino M. ad Phocam & Bonifacium III. ſeu annum 607. uſque; eiusdem dominationem in ſpiritualibus, indultu Phocæ, & in doctrina ritibusque degenerantis, ad Gregorium VII. ſeu A. 1073. uſque; eiusdem dominationem etiam in temporalibus affectantis, & in doctrina ritibusque in peius in dies vergentis, a Gregorio VII. ad Bonifacium IIX. ſeu A. 1294. uſque; eiusdem dominationem in temporalibus etiam, adeoque cæſareo-papatum adipiſcentis, & eundem, profligata doctrina puriori omni, flagitioſe exercentis, a Bonifacio IIX. ad Leonem X. ſeu

ſeu A. 1517. uſque; eiusdem per reformationem ſeu ſeparationem fidelium, ſuæ in ſpiritualibus & temporalibus dominationis cladem graviſſimam patientis, a Leone X. ad Concilii trid. finem, ſeu A. 1563. uſque; denique eiusdem per decreta falſæ fidei, & anathematiſmos tridentinos in errore obfirmatæ, & cum vera Chriſti eccleſia fraude & vi continue decertantis, a tempore finiti concilii tridentini uſque ad noſtra tempora. Hic liber primum editus fuit ſub nomine Nicandri *ab Hohenegg*, ut indicat *Placcius* de pſeudon. 364. Exſtat etiam gallice, impreſſus Amſtelædami 1685. 12. Theod. *Simon* libellum vulgavit de Statu & religione propria papatus. Lugduni Bat. 1638. 8.

Fran. *Guicciardinus*, florentinus patricius, & Leonis X. R. P. a ſecretis conſiliis, obiit A. 1540. ætat. 60. *König* 370. *Magirus* 411. *Pope-Blount* 551. *Richer*. Hiſt. conſil. l. 4. p. 150. *Schurzfleiſch* Epp. arcan. T. I. 614. *Whear* 100. *Cren*. Tom. I. Methodor. 567. & T. III. 364. ſcripſitque XX. libris Hiſtoriæ italicæ res ab A. 1464. ad 1532. uſque geſtas, quos Cœl. Secundus *Curio* latinitate donavit. Eius autem Hiſtoria papatus, in Hiſtoriarum libri quarti impreſſis exemplaribus mala fide omiſſa, ex autographo florentino nobilis cuiusdam florentini conſanguinei, una cum Paralipomenis non nullis aliis reſtituta, hic exhibetur.

XXXV.

La Theologie chretienne par Benedict PICTET. a Geneve 1708. Dono auctoris. In præfatione diſſerit ille de excellentia & utilitate theologiæ, negligentia diſcendi ea, quæ pertinent ad religionem, & frivolis rationibus, quas negligentes illi adferunt, de cauſſis errorum, & mediis inde ſe liberandi aut præſervandi, ac denique de methodo hoc in opere obſervata. Enim vero auctor proponit res quam poteſt populariſſime & clariſſime, reſpondet ad argumenta contraria, ſententias ſuas ſtabilire nititur auctoritate Patrum, & ad uſum transfert, quidquid legit & obſervavit in aliis eruditorum libris. Ordinem hunc tenet, ut agat de Dei exiſtentia, ſcriptura S. eiusque verſionibus, Trinitate perſonar. divinarum, creatione mundi, ſtatu integritatis & peccati, providentia, & decreto electionis, Chriſto & fœdere gratiæ, vocatione, iuſtificatione glorificatione, eccleſia, & ſacramentis. Eſtque hæc

 editio

editio altera, priore longe auctior & emendatior. *Acta erudit.* A. 1702. 72. & *Nouvelles de la Rep. des lettres*, A. 1708. P. I. 512. Si autem de Lud. *Crocii* Locis theol. dixit *Carpzovius* in Hodeget. pat. explicat. eos eſſe in Reformatorum claſſe omnium accuratiſſimos; ſine dubio de hiſce, ſi eos vidiſſet, idem pronunciaſſet. Brevi ſequetur Tertius tomus huius Theologiæ, ſicut Auctor ſuperiori anno (1718) ad me ſcripſit; isque ſeorſum vendetur pro iis, qui priores duos iam poſſident.

Benedictus *Pictetus*, paſtor & profeſſor theol. in eccleſia & academia genevenſi, vir apprime doctus, &, quæ magna theologi laus eſt, moderatus, paciſque & concordiæ amans, adhuc floret, & utrique cathedræ magno eſt decori. Præter alia edidit Synopſin controverſiarum, laudatam *Chladenio*, celebri doctori wittebergenſi, ob conſtitutas VII. claſſes Pietiſtarum. Vide *Famam* eruditam, (die Gelehrte Famam) Tomo II. 647.

XXXVI.

Hier. ZANCHII de Tribus Elohim, æterno Patre, Filio & Sp. S. uno eodemque Iehova libri XIII. Neuſtadii Palatinorum 1600. Librum hunc ſcribendi provincia data fuit Zanchio a FRIDERICO Electore palatino, occaſione Theſium Albæ Iuliæ diſputandarum & Heidelbergam miſſarum, quæ etiam refutantur lib. V. c. 8. Duæ ſunt huius operis partes, in quarum priore adſtruitur ſententia orthodoxorum, poſteriore refutantur obiectiones Vnitariorum. Doctrinæ vero ſumma hæc eſt: Vnum tantum eſſe verum & æternum Deum, tribus Elohim ſeu perſonis vere diſtinctum, Patre, Filio & Spiritu S. quorum quisque ita ſit Deus Iehova, ut non multi tamen ſint Iehovæ, ſed omnes ſimul unus tantum Iehova. Sunt qui primum, inter ſcripta Zanchii, huic de Tribus Elohim tribuunt locum. Et CL. V. Iacob. *Vſſerius* in Diſſert. de Ignatii Epp. c. 15. (quæ Cotelerii Patribus apoſtolicis ſubiuncta) p. 221. eum propterea vocat fortiſſimum aſſertorem. In Epiſtola dedicatoria Partis I. ſequentia tractantur argumenta: Magnam eſſe hominum, cum in aliis plerisque omnibus rebus agendis, tum maxime in eo ſtudio deligendo & perſequendo, in quo ſuam quisque gloriam & felicitatem conſiſtere iudicet, vanitatem, ſtultitiam, inſaniam: qui Chriſti deitatem oppugnent

gnent, omnium eſſe inſaniſſimos: Chriſtum verum eſſe deum: qui vere Chriſtum ament, eos non poſſe non fateri. Chriſtum eſſe verum deum: antichriſtos œſtro ambitionis inaniſque glorioIæ incitari ad pertinacem veræ Chriſti deitatis oppugnationem: neque blaſphemiæ, neque idololatriæ crimen metuendum eſſe iis, qui Chriſtum verum eſſe deum prædicent, & pro tali colant: nihil tutius, quam Chriſtum agnoſcere & colere pro vero deo: neminemque poſſe Chriſtum nimium honorare. In II. autem Partis, quæ poſt pag. 464. ſequitur, Epiſtola dedicatoria: Chriſtum, niſi verus deus ſit, firmum eccleſiæ fundamentum eſſe non poſſe: ruinamque eccleſiarum orientalium veniſſe ex fundamenti huius per Ebionem & Samoſatenum, deinde per Arianos, tandemque per Mahumetem concuſſione.

In Præfat. in I. Partem d. Quum refutarem *Lælii* Socini impiam Interpretationem in primum caput Euangelii ſecundum Iohannem, ſubticui eius nomen.	Illa interpretatio eſt *Fauſti* Socini, qui Lælium habebat patruum. *Sandius* Biblioth. antitrinitar. 25. 65. Io. *Moller* de homon. 723.
Lib. V. cap. IIX. p. 324. Idem (Ignatius) in Epiſtola ad Magneſios ait de Chriſto, filio Dei: *Ος εϛιν αυτȣ* (*θεȣ*) *λογος, ȣ ρητος, αλλ ȣσιωδης· ȣ γαρ εϛι λαλιας εναρθρȣ, αλλ ενεργειας θεϊκης ȣσια γεννητη.* Qui (Filius) eſt ipſius (Dei Patris) λογος, non prolatitius, ſed ſubſtantialis. Non enim eſt ſoni, ſeu vocis articulatæ prolatio, ſed *efficacitatis divinæ eſſentia genita.*	Ignatio hoc eſt *ſuppoſitum*, ſecundum ſententiam *Vſſerii* l. c.
Ibidem. Sic etiam apud Theodoretum Hiſt. lib. I. cap. 12. *Patres concilii Nicæni paſſi ſunt dici*, Filium eſſe *ȣσιας γεννητην*,	Non id dictum ex nicæni Concilii vel ſententia vel permiſſione, ſed *ex Euſebii cæſarienſis ad Arianos*, quibus cum ille ſyncre-

eſſentiam genitam.

ſyncretiſmum fovere volebat, tum ſcribentis *epiſtola*: idque in Theodoreti Hiſtoria ſimpliciter fuit recitatum. *Vſſerius* l. c.

XXXVII.

Defenſio Admonitionis neuſtadianæ contra Apologiæ erfurtenſis ſophiſmata & cavillationes, ſcripta ab aliquot STVDIOSIS THEOLOGIÆ in ſchola neuſtadiana. Neuſtadii Palatinorum 1586. Scriptum hoc oppoſitum eſt non tantum ſententiæ de generali corporis Chriſti ubiquitate, ſed & alteri, de reſtricta, ſeu multiquitate, aut, ut alii loqui amant, multivolipræſentia, quo corpus Chriſti ſine mole, extenſione, & expanſione ſit multis in locis, nempe ubi vult, & ubicunque S. cœna celebratur, & ubi ſe eſſe verbo teſtatur expreſſo. Auctor huius Defenſionis videtur eſſe Zach. *Vrſinus*, quippe qui & ipſam Admonitionem neuſtadianam ſcripſerat. Per apologetas autem erfurtenſes intelliguntur Timoth. *Kirchnerus*, Nicol. *Selneccerus*, & Mart. *Chemnitius*. Et notandum, IV. capitis Apologiæ erfurtenſis refutationem hic omiſſam eſſe, quod ea, quæ ibi tractantur, non ad Neuſtadianam admonitionem, ſed ad Theologos anhaltinos, qui & refutationem germanico ſcripto edidere, pertinerent.

Antonii ARIMATHÆENSIS Iſagoge, monſtrans uſum veræ & ſalutaris doctrinæ de Invocatione Ieſu Chriſti, contra Ægid. *Hunnii* Theſes de Invocatione Dei vera, & Sanctorum idololatrica. Neuſtadii in Palatinatu 1586. Refutantur ſimul plurimæ theſes Confeſſionis, ſereniſſimis Haſſiæ Principibus ab eodem *Hunnio* exhibitæ. M. Io. *Nebelthauius* Præfationem præmiſit, qua ſtatum controverſiæ ait eſſe hunc: An humana Chriſti natura, per realem communicationem, ſit facta omnipotens, omnipræſens, omniſcia, & propterea adoranda? Iſagogen negare, Theſes Hunnianas autem affirmare. Sub Antonii vero Arimathæenſis nomine latet Ioſeph. GRABIVS, auerbacenſis, gymnaſii bremenſis profeſſor, ceu Chriſtoh. *Pezelius*, & Gerh. *Meierus* indicant apud *Placcium* de pſeudon. 74.

Theod.

Theod. BEZAE & Ant. FAYI Theſes theologicæ. Genevæ, 1586. Continetur in iis methodica locorum commun. S.theologiæ epitome, & tractatur etiam de ſingulis decalogi præceptis, & petitionibus orationis dominicæ, quibusdam articulis Symboli apoſtolici, & conſubſtantiatione. In epiſtola dedicatoria probare ſtudet. *Fayus*, diſputationes a theologis non eſſe alienas, & oſtendit, quænam ſint fructuoſæ.

Ant. *Fayus*, dunenſis gallus, theol. profeſſor genevenſis, edidit Commentaria in Eccleſiaſten, epiſtolam ad Rom. in I. ad Titum, & in pſalmum 49. & 77. mortemque cum vita commutavit A. 1616.

Achillis CLAVIGERI veronenſis Satyra in novam diſcordem Concordiam bergenſem. Lugduni Batavorum 1582. Eſt carmine heroico ſcripta, nec liquet de vero auctoris nomine.

Reinholdi MARCANI weſtvali Conqueſtio de quibusdam nunc theologis, rhythmis expreſſa. Lugduni Batavorum 1592. Tanguntur autem Patres, uti auctor eos vocat, bergenſes, qui acuant Principum enſes contra Sacramentarios, quia nolint profiteri, in pane clauſum teneri, & cum hoc in os ingeri, ſimulque dentibus teri corpus Chriſti, quum myſticæ participantur epulæ; ſed dicant, ut panem ventre, ſic Chriſtum accipi mente; animam, tanquam ſpiritum, non paſci niſi Spiritu nos ſociante capiti membra Deo & homini: tum quod audeant negare, Chriſtum corpus ſuum dare, hoc eſt, ſe communicare, & ſe his inſinuare, qui ſine pœnitentia perſtantes in malitia, deſtituti fiducia, cum prava conſcientia ſacram ſynaxin adeunt, & cibum hunc percipiunt: præter hæc illis tertium imputari flagitium, quod obſtinate recuſent ponere in veritate, quod Chriſti ſit humanitas ubique ut divinitas, in cœlo quodam æterno, in mari, terra, inferno, in pomis, herbis, gramine, avena, fœno, ſtramine, in omni, ut ſenex doctor, pretioſus reformator, ſcripſerit, pane, & cantharo omni cereviſiario; ſicut olim male ſani docuerint Eutychiani. Nomen autem prædicti auctoris eſt confictum.

XXXIIX.

Iacobi AD PORTVM Orthodoxæ fidei defenſio, adverſus Chriſtoph. *Oſterodii* Inſtitutiones religionis chriſtianæ, Genevæ 1613.

1613. Ad duas autem partes omnia, quæ in Catecheticis illis inſtitutionibus tractantur, revocat, ſcilicet ad doctrinam de Scriptura, & de fide eiusque obiecto, & verba adverſarii germanica fideliter, & quantum fieri potuit dilucide, in latinam transfert linguam. Et aggreſſus quidem eſt auctor opus hoc, quum adhuc ſtudiis operam daret in Belgio, ſuaſu doctorum & piorum aliquot virorum, continuavitque & perfecit profeſſioni admotus, ſicut ipſe ſcribit in epiſt. dedicatoria; ubi etiam moroſam illam invidiam, & arrogantem ac ſuperbam *αυθαδειαν* perſtringit, qua nonnulli aliorum ſcripta vellicant & arrodunt, &, quantum in ſe eſt, opprimunt, etiam ante, quam legerint.

Iacobus *Ad Portum*, bernas, theol. in academia lauſannenſi profeſſor, floruit ſub initium ſæculi XVII.

Roberti BARCLAII Theologiæ vere chriſtianæ Apologia. Amſtelodami 1676. Eſt hic liber compendium theologiæ Tremulantium ſeu Quackerorum, conſtans XV. Theſibus, quarum ſingulis ſubiungitur exegeſis. Ab auctore ſcriptus eſt anglice, mox autem ab aliis translatus in belgicam, germanicam, & gallicam linguam. Ant. *Reiſerus* in Antibarclaio, Georg. *Keith* in Vexillo Quackerorum (de quo vide *Acta erudit.* A. 1702. 391.) D. Frid. Ern. *Meiſſen*, teſtibus Relat. innoc. A. 1715. 549. & *Holzhuſius* in Antibarclaio germanico eum oppugnarunt quidem; ſed contra Reiſerum ſui defenſionem molitus eſt auctor, attamen non perfecit.

Rob. *Barclaius*, ſcotus, a Reformatis tranſiens ad Quackeros, fere primus eorum theologiam in ordinem redegit, & in Præfatione profitetur, ſe Scholaſticorum non modo non admiratorem & imitatorem eſſe, ſed contemtorem & adverſarium, & quæ ſcripſerit, non tam ex capite, quam ex corde expromſiſſe, quæque animæ ſuæ auribus audiverit, internis oculis viderit, & manus ipſius contrectarint de verbo vitæ. Iudicia de eo legi poſſunt apud *Arnoldum* Hiſt. eccl. & hær. P. II. l. 17. c. 20. §. 9. *Croſum* Hiſt. Quacker. 183. 192. 347. *Fechtium* præf. in Dorſchei Comment. in ep. Iudæ d. & Io. *Mollerum* P. II. Iſag. in Hiſt. cimbr. 120.

XXXIX.

Sibrandi LVBBERTI de Ieſu Chriſto ſervatore libri IV. contra

contra Fauſtum Socinum. Leovardiæ 1617. Editio auctior & emendatior. Exhibetur hic pariter ipſa *Socini* cum Coveto (pariſienſi, miniſtro verbi euangelico Vide Socini opera T. II. 118.) diſputatio. Propterea autem Socini hunc librum ſibi refutandum ſumſit auctor, quod extranei hoſtes & falſi, ut vocat, fratres eum eſſe irrefutabilem iactabant. Sed vide, inquit *Epiſcopius* in Bodechero ineptiente cap. 3. quid collega Lubberti, Ianus *Druſius* de hoc facto edendi Refutationem cum libro adverſarii iudicaverit. Nimirum *plures ſ. l. libri Socini lectione, & parum accurata eius confutatione Socinianos brevi tempore factos fuiſſe, quam multis ante annis per ceteros libros eorum facti fuerint. Nec mirum:* (uti idem addit) *qui enim argumenta adverſarii ſui, cum nervis ſuis omnibus vibrata ac torta, valide non retorquet, is proponendo illa plus obeſt cauſſæ ſuæ, quam confutando prodeſt.*

Sibrandus *Lubbertus*, Langoworda - friſius, Valentini Schindleri, qui tunc profeſſor erat wittebergenſis, Zach. Vrſini, Bezæ, Fran. Porti, & Iſ. Caſauboni diſcipulus, primum paſtor emdanus, deinde paſtor & ſumtis honoribus profeſſor franekeranus, multis ſibi ſcriptis celebritatem apud ſuos acquiſivit, (ſcripſit enim contra Epiſtolam Iac. *Arminii*, &, qui eam defendere conabatur, Pet. *Bertium*, item adverſus Conr. *Vorſtium* & *Grotii* Pietatem Ordinum Hollandiæ; edidit quoque Commentarium in Catechiſmum palatinum, & Antibellarminum) & acriter in concionibus taxavit vitia, ideoque regimen academiæ, quia ſtudioſi illis valde dediti erant, plus una vice recuſavit, tandemque obiit A. 1625. ætatis 69. Sixtin. *Amama* in Orat. funebri, in honorem ac memoriam Lubberti habita, & *Epiſcopius* in Bodechero ineptiente cap. 4. ubi eum depingit, tanquam compendia aliorum ſcriptorum facere amantem.

Caſp. BARLAEI Bogermannus ἐλεγχόμενος. Lugduni Batavorum 1615. Eſt examen epiſtolæ dedicatoriæ, quam ſuis ad Pietatem (Grotianam) illuſtrium Ordinum Hollandiæ ac Weſtfriſiæ notis præfixit Io. Bogermannus, eccleſiaſtes leovardienſis. In eodem diluuntur crimina, Eraſmo Roterodamo a Matthæo *Slado* impacta.

Caſpar. *Barlæus*, antverpianus, med. doctor, philoſophiæ profeſſor amſtelodamenſis, philoſophus & poëta præſtantiſſimus, quamquam a Batavis ipſis non magni æſtimatus, ingenium fœcundiſſimum & feſtiviſſimum habuit, in elegia, ſcazonte & phaleucis mire ſuavis & argutus, in epico carmine luxuria nimia pene moleſtus, condiditque Orationes, Epiſtolas, Poëmata, Res Mauritii Naſſoviæ Comitis in Braſilia per octennium geſtas, diſput. de Intelligentiis, & alia; miſero autem tandem fato periit: nam vi morbi ſibi perſuadens, ſe totum ſtramineum eſſe, ideoque maxime ab igne, ne in flammas verteretur, ſibi cavens, aucto demum morbo, in puteum ſe dedit præcipitem, atque ita vitam finivit, anno 1647. *Witte* Diar. biogr. XX 3 *Morhof* Polyh. T. I. 324. *Patin* in Epp. ad Sponium p. 105. *Pope-Blount* 1033. *Gravius* Præfat in Florum, *Schurzfl.* Epp. arc. P. II. 229. & *Boyſen* diſp. de apoſtaſ. ſuſpectis p. 35.

XL.

Iſ. CASAVBONI Exercitationes in Card. Baronii Prolegomena, & primam Annalium eccleſiaſt. partem, quæ agit de Ieſu Chriſti nativitate, vita, paſſione & aſſumtione. Genevæ 1663. Ibidem etiam prodierunt A. 1654. & 1655. quæ tamen una eſt eademque editio; & Londini 1614. f. quam editionem *Colomeſius* p. 448. & *Cren.* P. IX. Animadv. 215. & Diſſert. I. de Furib. librar. 27. pro optima agnoſcunt. In hoc opere, ad quod ſcribendum hortati eum ſunt Iac. Aug. *Thuanus*, *Pithœi*, & Nic. *Faber*, refutat auctor Baronium a N. C. uſque ad annum 34. incluſive. In epiſtola dedicatoria docet, veritatis a Deo manifeſtatæ eam eſſe naturam, id fatum, ut cum vinci ab hoſtibus ſuis nequeat, carere tamen non poſſit hoſtibus; hinc enim novarum opinionum eſſe auctores, illinc præpoſteros falſæ & fictæ antiquitatis defenſores: opus reformationis non ſine Numine fuiſſe ſuſceptum, ſique Pontifex, quod ſui erat officii, obſervare, & abuſus ſeu corruptelas, quæ irrepſerunt, tollere voluiſſet, non fuiſſe ſecuturam iſtam eccleſiarum ſciſſuram: Pontifices rom. nimium ſibi arrogaſſe contra Reges ac Principes: illam eſſe veram fidem, quæ ſemel fuit tradita, doctrinam autem pontificiam eſſe novam: *Baronium* omni ſtudio id egiſſe, ut novitates emendicato antiquitatis pallio obtegeret, & immenſæ Pontificis poteſtatis patronum ac defenſorem ageret: attamen non tam conditori

An-

Annalium, quam ipſi Pontifici & rom. Curiæ culpam depravatæ hiſtoriæ adſcribendam: hocque opus rudi cogitatione in Gallia propoſitum, in Anglia autem IACOBI Regis auſpiciis & præſidiis ſcriptum eſſe. In Prolegomenis amplum fert iudicium de Baronii Annalibus, cumque hiſtoriographi officium in his tribus fere ſit poſitum, Diligentia, Iudicio, Fide, diligentiam ait in eo minime deſiderari poſſe, ſed eam interdum eſſe nimiam, dum omnia trahere velit ad ſuum propoſitum; adhibere etiam non nunquam iudicium in ſcriptorum delectu, ſed alibi eius oblivisci, & nubem pro Iunone, ac ſpurios libros pro genuinis acceptare; denique fidei laudem ei neque adimi, neque tribui ſine exceptione poſſe. Eſſe etiam maledicum, & horrenda in Proteſtantes convicia paſſim iacere: eundem in chronologia non nunquam errare: neque vel hebraici, vel græcæ litteraturæ notitia præditum eſſe, doctrinam autem Principibus funeſtam omni ſtudio proponere; ideoque non ſine magno periculo eius Hiſtoriam in manibus iuventutis aut coruptorum ſuperſtitione lectorum verſari. Aliorum hoc de opere iudicia qui noſſe cupit, adeat *Scaligerana* p. 83. *Spizel.* Infel. literat. 888. *Heideggerum* in Vita I. L. *Fabricii* 140. *Colomeſium* 448. *Sagittarium* Introd. in Hiſtor. eccleſ. 309. *Parrhaſiana* P. I. 237. *Clericum* Biblioth. choiſ. T. XIX. 229. *Morhoſium* Polyhiſt. T. III. l. 4. n. 12. C. *Thomaſium* in Cautel. circa Præcogn. Iurisprud. eccleſ. 21. Tomum III. *Supplem.* Actor. erudit. 396. I. *Mollerum* ad Sarpii & Caſauboni mutuas epp. §. 5. *Critopulum* in Cenſura eclogar. Mayeri 67. Quibus adde *Caſauboniana* 8. & *Caſauboni* Epp. p. 680. 694. 697. 700. 704. 707. 709. 728. 730. 751. 898. 1053. 1057. Rich. *Montacutio* a sereniſſimo Rege IACOBO impoſitum fuit munus pertexendi telam, a Caſaubono cœptam, qui & hunc in finem Analecta eccleſiaſt. exercitationum ſcripſit, de quibus videatur *Sluter* in Propyl. hiſt. eccl. 33. Adverſarii autem Caſauboni erant Heribertus *Roſuveydus*, Andr. *Eudæmon-Iohannes*, & Iul. Cæſar *Bulenger.* Primo & ceteris oppoſuit Iac. *Cappellus* Vindicias, ſecundo Io. *Prideaux* Defenſionem Caſauboni, & tertio Richard. *Montacutius* Antidiatribas. Edidit quoque Sam. *Baſnagius* hiſtorico-criticas de rebus ſacris & eccleſ. Exercitationes, in quibus Card. Baronii Annales ab A. 35. in quo Caſaubonus deſiit, expenduntur; eæque recenſentur in *Acta erud.* A. 1692. 155. Vide etiam *Clarmundi* Einleitung 200. De erroribus Caſauboni

ni habemus obſervationes *Menagii* & *Crenii*, quorum ille Menagianorum T. II. 177. ſcribit, Caſaubonum voluiſſe Baronium reprehendere propter errores commiſſos, ipſum vero minori in ſpatio magis eſſe lapſum, legendamque de eo *Baylii* præfationem ſpeciminis Dictionarii critici, & ipſius Caſauboni de feſto Epiphaniæ commentationem; hic Animadv. P. III. p. 76. ex *Mauſſaco* adnotat, multa in Exercitationibus illis legi, quæ miram properantiam arguant, & p. 78. narrat, magnum & ingenuæ veritatis virum ſibi olim aperuiſſe, Caſaubonum materiam ſuis parum æquam viribus ſumſiſſe, dum Exercitationes has ſcriberet, nec ſatis inſtructum acceſſiſſe. Hæc autem, quæ retulimus, non ita accipienda ſunt, quaſi per ea celeberrimo viro laus eruditionis atque induſtriæ adimatur, ſed inde colligendum, nihil eſſe inter inſignia etiam & laudatiſſima ſcripta ab omni parte perfectum, cumque magni etiam viri lapſi ſint, non debere nos ex iis idola facere, aut maiora viribus noſtris onera ſubire.

Exercit. I. num. 5. p. 44. *Baal Aruk*, ut obſervat doctiſſimus *Druſius*, putavit (Herodianos) fuiſſe Græcos, neſcio unde e deſerto ab Herode abductos.	Non Baal Aruch, ſed *Druſius*, *e columbis faciens Græcos*, ex errore ita putavit. *Dilherr.* Diſp. T. II. 316. Io. *Saubertus* P. I. de ſacerdotio Ebræorum c. 25. *Crenius* Animadverſ. P. V. 120.
Num. XIII. p. 88. Epiphanius ſcribit, Mariam Ioſepho eſſe traditam, *κληρων εις τυτο αναγκασαντων αυτην ηκειν*, quum iura hereditatis, quam poſſidebat, eo ipſam adegiſſent: ſignificat enim, *Mariam fuiſſe virginem επικληρον, cui hereditas obtigiſſet.*	In illis verbis nihil videre queo, præter *præſtitutam a providentia divina, quæ falli nequit, ſortem, qua Ioſepho coniuncta eſt.* Nec de hereditatibus, aut earum iure locus ullatenus eſt capiendus. Vnde & recte ſane Dionyſ. *Petavius* vertit: *Quo illam ſortis neceſſitas adduxerat.* Io. *Seldenus* de Succeſſion. in bona defunct. c. 18. p. 61. *Colomeſius* 620.
Num. XXXIIX. p. 117. Matthæi cap. primi undecimum ver-	At *ſic etiam habet Varia lectio.*

ſum *refingit* totum Maldonatus ieſuita, ut naſcentia dubia e Vulgata verſione tollat.

Exercit. II. Num. X. p. 163. Magos Arabum, quod meminerim, *nullus ſcriptor Græcus, nullus Latinus* commemorat.

Contrarium teſtantur Voſſius Diſſert. I. de Natali Chriſti, th. 27. & Vincent. *Fabricius* Epp. p. 419.

Exercit. XVI. num. IIX. p. 402. *Rabbinis, ubi a verbis venitur ad res*, aut ad hiſtoriam, vel *rerum antiquarum veteris populi explicationem*, niſi falli ac decipi volumus, *nihil admodum eſt fidei habendum.*

Pronunciato iſti in omnibus non aque ſubſcribo: nam fidei myſteria ſane ex Talmude non ſunt diſcenda; nec diffitendum, Rabbinos interdum metachroniſmos committere; at rerum antiquarum veteris populi explicationem a Talmudiſtis petere *immerito vetat Caſaubonus*, & longe aliud laturus erat iudicium, ſi tantopere in hebraicis literis, ac in græcis & latinis, profeciſſet. *Wagenſeil* Prolegom. in Tela ignea ſatanæ p. 66.

Num. XXI. p. 428. Huius (Gamalielis ſcripta, quia hodie nuſquam fortaſſe extant, *commentitia* tamen *non meliore iure a* Baronio *appellantur, quam nominaret aliquis commentitios* libros Papiniani Reſponſorum, vel Pauli ad Sabinum, vel *Marciani ad Edictum*; quorum hodie nihil extat *præter paucas ſententias*, in Pandectas Iuſtiniani relatas.

Manca παραβολὴ, *(comparatio) illa eſt:* nam *nec* Marcianus *librum ad Edictum compoſuit: e ſingulis decem & novem Reſponſorum* Papiniani *libris collecta fuerunt ſententiæ*; & *e libris* Pauli *ad Sabinum ſexdecim multa leges in Pandectis decerptæ leguntur.* Iac. *Mauſſacus* ad Plutarchum de Fluminibus, apud Crenium Animadverſ. P. III. 76.

Num. XXIII. 434. Ex quo Latina Verſio Trident. facta eſt authentica, *& pretium Hebraica*

Nubem *diſſentientium inter ipſos Romano-Catholicos Doctorum* adduxi in Controverſiis cum Pon-

veritati eſt ademptum.	Pontificiis p. 8.
Num. XXIV. p. 436. Secundum anagogen, pedum ablutio de affectuum purgatione, & eius, quem Theologi nominant fomitem peccati, etiam in electis *poſt peccatum* remanentem.	Videtur eſſe error typographi, ſcribendumqve hoc modo: *poſt baptiſmum.* *Crenius* Diſſert. I. de furib. librar. p. 33.
Num. XXVI. p. 439. *Raro factum*, ut quini uno in lecto accubarent.	*Minime raro.* C. S. *Schurzfleiſch* Epp. ſelect. p. 549.
Num. XLII. p. 477. *Vt teſtatur Socrates*, pleræque omnes orbis terrarum eccleſiæ, & *his diebus* (*feria quarta*, & *ſexta*) & ſabbatis etiam ad ſynaxes conveniebant, in quibus myſteria celebrabantur.	*De Sabbato* id quidem teſtatur Socrates *lib.* V. Hiſt. eccl. *cap.* 22. ſed non de quarta & ſexta feria. *Petavius* in Animadv. ad Epiphan. p. 350.
Num. LXXVII. p. 538. Moſes Maimonides in opere *Iad*, quod *inſtar eſt Commentariorum in præcepta quæ affirmantia*, *quæ negantia*.	*Iad Chaſakah.* Eſt compendium pandectarum *talmudicarum.* I. C. *Wolf* Biblioth. hebr. 840.
Num. CXXXIIX. p. 640. Neque facit ad rem Maldonati acumen, qui *ἐπιστρέψας* exponit per *rurſus.* *Veriſſima* enim *eſt interpretatio Theophylacti*: *ἐπιστρέψας, τουτέστι, μετανοήσας.*	Sed *neque hæc interpretatio diſplicet Maldonato.*
Num. CL. p. 668. Dionyſium areopagitam illum ipſum eſſe, cuius habetur mentio in Actis, *omnes* opinor, ſcriptores pontificii acerrime tuentur.	*Multi in contrarium* adducuntur a *Crenio* P. IX. Animadverſ. p. 215.

XLI.

Dav. BLONDELLI Pſeudo-Iſidorus & Turrianus vapulantes, Genevæ 1628. Exhibentur hoc libro Epiſtolæ decretales, Pontifi-

Pontificibus rom. ſuppoſitæ, a CLEMENTE uſque ad papam DEVS DEDIT, ſeu annum 614. cum Cenſura ſive notis Blondelli. In Prolegomenis docet Blondellus, Iſidorum hiſpalenſem non fuiſſe Decretalium collectorem: nec fuiſſe ante annum Domini 760. nec illum collectorem fuiſſe hiſpanum, ſed germano-francum, vel gallo-francum: quo conſilio decretalium Epp. collectioni *Iſidori*, *Mercatoris* nomen præfixum fuerit: ceterum materiam epiſtolarum, conſulatuum conſignationem, vulgatæ verſionis frequentem uſum, identitatem ſtili, & ſermonis ſordes non convenire prætenſæ ætati illarum Epiſtolarum. *Magirus* 484. *Moller* de Homon. 588.

Iſidorus, *Mercator* dictus, nunquam fuit in rerum natura. Collectio autem ſeu confictio iſtarum Epp. a *Blondello* tribuitur Benedicto levitæ, a *Cavio* autem Riculpho. *Placc.* de pſeudon. 398. 400. *Blondellus* in Ep. dedicat. *Compend.* Hiſtor. eccleſ. pro gymnaſ. goth. P. II. 205. I. *Moller* de Homon. 591. *Cren.* de furib. librar. 33.

Fran. *Turrianus*, legionenſis, ieſuita, græce eruditus, & antiquitatum valde peritus, græcorum theologorum, ut Nili, Maximi, Diadochi, Theodori Abucaræ ſcripta in lucem reſtituit. Pugnavit etiam contra Ant. *Sadeelem*, fecit, ut feſtum præſentationis B. Mariæ deiparæ a SIXTO V. reſtitueretur, & vivere inter mortales deſiit A. 1584. *König* 822. *Sauſſay* 52. *Colomeſ.* 711. *Perroniana* 378. & ipſe *Blondellus* noſter in ep. dedicat. ac præfat. hunc in librum.

Dav. *Blondellus*, in Campania Galliæ natus, Hiſt. eccleſ. in gymnaſio amſtelodamenſi profeſſor, qui more *Cuiacii* in terram pronus litteris operam dedit, vir eruditiſſimus, ſed ſuæ interdum parti ſupra æquum addictus, nimiſque longis parentheſibus uſus, reliquit Apologiam pro ſententia S. *Hieronymi* de epiſcopis & presbyteris, tractatum de Primatu in eccleſia, de Sibyllis, de formula *Regnante Chriſto*, de Euchariſtia, & obiit Amſtelodami A. 1655. æt. 64. *Kœnig* 115. *Magirus* 313. *Pope-Blount* 1012. *Morhof* T. III. Polyh. 102. *Ancillon* Mel. crit. T. I. 406. *Criteopulus* in Cenſura Eclogar. *Mayeri* 66. *Cren.* Animadv. P. XVI. 252. 260. 263. *Helvvich* de Ordinat. presbyt. 205. Nat. *Alexander* in Veielii Diſſert. iſag. 170. *Ittig* Diſſert. de Patrib. apoſtol. 106. & *Schurzfleiſch* Epp. ſelect. 36. 121. 516. Præſens *Blondelli* opus *Conringius* vocat accuratiſſimum, &

Digitized by Google

præclariſſimum, *Morkofius* Polyh. T. III. l. 6. ſect. 3. n. 9. doctiſſimum, & ſect. 7. n. 14. præclarum, ſed rarum. Quibus adde *Lex. univ. hiſtor.* T. I. 384.

XLII.

Petri MOLINAEI Novitas baptiſmi, e gallica in germanicam linguam translata a Mart. *Stuzingio.* Veſaliæ, 1632. Hic liber, in quo controverſiæ cum Pontificiis tractantur, iuſſu Regis Britan. IACOBI I. ſcriptus, oppoſitus eſt Cardinalis Perronii Replique à la Reſponſe du ſereniſſime Roy Iaques I. Roy de la Grande Bretagne. Laurentius autem *Forerius*, S. I. romanæ eccleſiæ defenſionem in ſe ſuſcepit, edito contra Molinæi Novitatem libro, cui titulus, Antiquitas papatus. Præfationis contenta hæc ſunt: Vnde *Perronius* occaſionem ſumſerit ſcribendi contra Iacobum I. regem; deinde reſpondetur ad binas Perronii præfationes; denique iudicium fertur de libro Perronii, & eiusdem auctoris eruditione & doctrina.

Petrus *Molinaus*, gallus, primum ſcholæ leidenſis moderator, mox in academia, quæ illic eſt, profeſſor logices & phyſices, dein eccleſiæ pariſienſis paſtor, porro in acad. leidenſi theol. profeſſor, denique paſtor & profeſſor ſedunenſis, pluribus ſcriptis, e quibus ſunt tractatus de Peregrinationibus & altaribus, *Arminianiſmi* Anatome, Reſponſum ad XXXII. quæſita Pet. *Cotoni*, Acta diſputatationis cum Pet. *Caxerio*, Hyperaſpiſtes contra Sylveſtrum *Petroſanctum*, & Iudicium de Moſ. *Amiraldi*, & Frid. *Spanhemii* libro, ſeu Apologia pro Dei miſericordia, ſapientia & iuſtitia, inclaruit, & deceſſit anno 1658. ætatis 90. vir eruditus & facundus, ſed & iniquior, dictisque acerbus contra diſſentientes, in primis Remonſtrantes: de quo illi valde conqueruntur in Epp. præſtant. viror. pag. 616. *Witte* Diar. biograph. L l l 4. *Clericus* Biblioth. choiſ. T. XXVI. 448. Idemque notatur a *Caſaubono* in Epp. præſtant. viror. p. 249. quod ipſum non puduerit in quodam ſcripto ſuo B. Cyprianum appellare *anabaptiſtam*, ut recentis hæreſeos infamia martyris Chriſti memoriam macularet; & a *Colomeſio* p. 410. quod S. Epiphanio tribuat, eum in Anchorato profiteri, verba hæc Chriſti, *Pater maior me eſt*, divinæ etiam naturæ reſpectu vera eſſe, cum tamen ſanctus pater id neget, pernegetque. Sed liceat iam nobis alios eius errores in lucem producere. Pag.

Pag. 666. In tomis (Conciliorum) Coloniæ 1567. impreſſis, in dicto concilio Arelatenſi *tertio* iſte (de ſacerdote coniugato) non reperitur canon. Et *in vetuſtioribus impreſſionibus* de anno 1538. Coloniæ, ut & 1551. *item in editione Barthol. Caranza contrarium legitur.*	At minime e tertio, ſed Concilio arelatenſi *ſecundo* canonem adducta Diſtinctione adlegavit Gratianus. Qui ipſe idem *exſtat canon in tomo Conciliorum primo Laurentii Surii.* Legitur quoque *in Caranza* p. 98.
1076. Fulbertus, epiſcopus carnutenſis, (de Chartres,) adſuit Auguſtini dicto duo verba, ita illud proferens: Figura eſt ergo, *dicet hareticus*, præcipiens.	Nihil fortius eſt contra iſtam imputationem, quam *duo MSS. e quibus facta eſt impreſſio operum Fulberti.* Paul. *Colomeſius* 411.

XLIII.

Iac. ARMINII Opera theologica. Francofurti 1631. Videlicet 1) Orationes de ſacerdotio Chriſti, de obiecto, autore, fine, & certitudine S. theologiæ, deque componendo religionis inter Chriſtianos diſſidio: omnes muneris theologici inaugurales, & profundis ſcripturæ ſenſibus ſubnixæ. 2) Declaratio ſententiæ auctoris de prædeſtinatione, providentia Dei, libero arbitrio, gratia Dei, divinitate filii Dei, & iuſtificatione hominis coram Deo, in qua contendit, nec prorſus ſe in aliorum verba iuraſſe, & tamen longe citra pelagianiſmum & ſocinianiſmum ſtare. 3) Apologia adverſus articulos XXXI. in vulgus ſparſos. 4) Reſponſio ad quæſtiones IX. & ad eas Anterotemata. 5) Diſpp. publicæ & privatæ; in quarum illis univerſæ fere theologiæ compendium exhibetur; in hiſce vero ſalutis noſtræ œconomia & divinarum actionum ſeries pertexitur. 6) Amica cum Fran. *Iunio* de prædeſtinatione Collatio, atque ad eius Theſes Notæ. Collatio hæc acuta eſt ſenſibus, denſa argumentis, in qua animo concordes, diſcordes ſententia duo celebres theologi, exemplum præbuere aliis, uti ſalva caritate ventilare oporteat ſcholarum placita. 7) Examen libelli *Perkinſii* de prædeſtinatione. 8) Analyſis cap. IX. ad Rom. & Diſſertatio de vero ſenſu capitis VII, eiusdem epiſtolæ.

In illa ardua & adoranda Dei de hominum æterna ſalute & damnatione conſilia pertractat, & fidelium ac infidelium eſſe docet diſcrimina: in hac ideam exhibet hominis regeniti, quibusque gradibus tempora ſua decurrat prior, ad vivum depingit. Ibidem oſtendit, quantis paſſibus lex & gratia, iuſtitia & peccatum diſtent; quamque differant indole & ſtudiis ratio & appetitus, caro & ſpiritus. 9) Epiſtola ad Hippolytum *a Collibus*, Principis palatini ad Ordines Belgii fœderatos legatum, in qua ſententiam ſuam de filii Dei divinitate, providentia Dei, prædeſtinatione, gratia & libero arbitrio, ac iuſtificatione exponit, ſeque adeo crimine heterodoxiæ purgare nititur. 10) Articuli non nulli diligenti examine perpendendi, in quibus auctor de præcipuis chriſtianæ doctrinæ capitibus ſententiam ſuam declarat. Illi tamen non ubique auctoris decreta, ſed problemata continent, de quibus non inutiliter fortaſſe diſputaverint rerum ſacrarum periti.

Iacobus *Arminius*, per anagramma a ſcarabæis confectum *Vani orbis amicus*, germanice *Herman*, veteraquinas batavus, theol. D. & profeſſor leydenſis habuit pro ſymbolo, *Bona conſcientia, paradiſus*, obiit poſt multa tentationis & patientiæ ſpecimina A. 1609. æt. 49. P. *Bertius* in orat. de illius vita & obitu ait, qui eum norint, non potuiſſe ſatis æſtimare; qui non æſtimarint, nunquam ſatis cognoviſſe. Videndi etiam Sim. *Epiſcopius* T. I. 166. *Thyſ.* in Epp. præſt. viror. 327. *Acad. leidenſ.* 53. *Kœnig* 62. *Placc.* de Anon. 167. *Cyrillus* in Epp. præſtant. viror. 364. *Iacobus* rex, ibid. 283. *Caſauboniana* 7. 210. *Spanhem.* in Elencho Controverſ. 238. *Strimeſ.* Inquiſit. in Arminianiſmum 17. *Dannhauer.* T. I. Theol. conſcient. 515. Ab hoc Arminio *Arminiani* dicuntur Remonſtrantes ſeu Quinquearticulani. Arminianiſmo, uti refertur in *Unſchuld. Nachricht.* A. 1703. 91. in Anglia favent Thom. *Tenniſon*, archiepiſcopus cantuarienſis, & inter doctores *Wilkins* & *Scott*. Immo aiunt, doctiſſimos epiſcoporum ei addictos eſſe.

Hug. GROTII Defenſio fidei catholicæ de ſatisfactione Chriſti, adverſus Fauſtum Socinum. Secunda editio. Lugduni Batavor. 1617. Hoc in ſcripto auctor non tam theologi, quam chriſtiani hominis officio fungi voluit, docetque, Deum conſiderandum in hoc negotio ut rectorem, actumque eius eſſe relaxatio-

nem

nem ſeu diſpenſationem; non iniuſtum eſſe, Chriſtum puniri ob peccata noſtra; Deum ſufficientem cauſſam habuiſſe ad Chriſtum pro nobis puniendum, eumque voluiſſe Chriſtum punire; per mortem Chriſti factam eſſe placationem, & reconciliationem, & redemtionem, & expiationem noſtram. In cap. 2. indicat etiam, præterita *aſteriſco*, male autem addita *obelo* ſive virgula olim notata fuiſſe. Iudicia de hoc ſcripto videantur apud *Colomeſ.* 475. *Voſſ.* in Præf. Reſponſ. ad Iudicium Ravenſpergeri, vener. abbas Io. Andr. *Schmidt* diſp. de Satisfact. Chriſti 40. *Voet* in Exercit. & Biblioth. ſtud. theol. 719. *Ruar.* Epp. P. I. 59. *Epp.* præſtant. viror. 477. 478. 488. 489. & *Conringiana epiſtol.* 37.

XLIV.

MINISTRORVM REMONSTRANTIVM Acta & ſcripta ſynodalia dordracena. Hardervici 1620. E bibliotheca Chriſtoph. *Schraderi.* E primo quidem exhibentur ſcripta hiſtorica, deinde dogmatica, ut Declaratio & defenſio ſententiæ Remonſtrantium circa V. articulos controverſos, nec non Explicatio capitis noni Epiſtolæ ad Romanos. Declaratio exſtat etiam in *Epiſcopii* Operum Parte II. & Explicatio capitis noni Epiſtolæ ad Romanos in Parte I. De ſcriptis autem huius voluminis ſic refert Io. Arn. *Corvinus* in Epiſtola dedicatoria Cenſuræ Anatomes arminianiſmi Molinæanæ: Hiſtorica demonſtrant, quanto conatu a Synodo fruſtra ſtuduerimus impetrare eam libertatem, quæ ut æquiſſima, ita ad cauſam, quæ in iudicium vocabatur, ut oportet, cognoſcendam & definiendam ſumme erat neceſſaria. Dogmatica vero fidem faciunt, optimo iure a nobis inſtitutam de falſis, novis, ac peſtiferis dogmatis in eccleſia ſparſis accuſationem. Declarationem III. & IVti articuli elaboravit Caſp. *Barlaus*, teſte Godofredo *Arnoldo* in Additam. ad IV. tomum Hiſtoriæ eccleſiaſt. & hæret. pag. 13. In præfatione autem agitur de malis, quæ comitari ſolent controverſias in religione, de proceſſu contra Remonſtrantes inſtituto, de Remonſtrantiſmi definitione, ac iudicium de Petri *Molinai* Anatome promitur. Quid rei igitur Remonſtrantiſmus? Dicam verbis auctoris Præfationis: *Religionem Ieſu Chriſti, Domini noſtri, veluti unicum beatæ immortalitatis theſaurum in pretio habemus: pro ea hoc quicquid eſt contumeliarum, odiorum, calami-*

tatum, aliorumque malorum ſuſtinere glorioſum ducimus: religionem *autem* in praxi, *ſive obſervatione mandatorum Ieſu Chriſti, ſub æterna gloriæ ſpe, ſitam eſſe credimus. Ad praxin vero, tanquam ad Lydium lapidem, dogmatum & controverſiarum omnium neceſſitatem utiliſſime ac certiſſime explorari ſtatuimus, adeo ut, quæcunque ad hanc, ſive directe, ſive indirecte convellendam, labefactandam, aut imminuendam genio & proprietate quadam ſua faciunt, falſa eſſe dubio omni procul credamus; quæ vero hanc non convellunt, aut ad labefactandam & imminuendam eam non faciunt, de iis ſine ſalutis periculo (ſalva ſemper univerſali charitatis & prudentiæ lege) in utramque partem diſceptari poſſe exiſtimemus.* Quæſtionibus, quæ in pura puta ſpeculatione conſiſtunt, *& nec ſcientem ad ſalutem iuvant, nec ignoranti nocent, epicedium ſcribi optaremus.*

XLV.

Io. Arnoldi CORVINI Cenſura Anatomes arminianiſmi Molinæanæ. Francofurti 1622. Vindicatur hic ſententia Remonſtrantium de prædeſtinatione, morte Chriſti, natura & gratia. Et in ep. dedicat. conqueritur auctor de iniquitate, ut ipſi videtur, Synodi dordracenæ erga Remonſtrantes.

Io. Arnold. *Corvinus*, lugdunenſis batavus, ob arminianam ſententiam cum ſociis in exilium eiectus, a theologorum caſtris ad ICtos abiit, & in codicem commentatus eſt, hinc ab Henrico *de Nova villa* in Appendice editionis libror. H. *Grotii* de V. R. C. Clericanæ p. 346. theologus & ICtus, adeoque rerum divinarum humanarumque ſciens non immerito dictus. Obiit A. 1650. Scripta eius, cum theologica, tum iuridica, recenſet *Witte* in Diar. biograph. P. II. 65. Sed cave, ne cum eo erres, & Corvinum hunc facias transfugam ad ſacra Pontificiorum: hanc enim mutationem non ipſe ſuſcepit, ſed Arnoldus *a Beldern*, filius eius, IC. moguntinus. Eundem Io. Arn. *Corvinum* laudat *Strimeſius* in Arminianiſmi Inquiſitione pag. 38. ut nulli Arminianorum vel eruditione, vel modeſtia cedentem, quemque ideo Io. *Polyander* collegam ſibi præ Epiſcopio expetiverit. Huic autem libro ut & aliis Remonſtrantium ſcriptis, oppoſuit Antonius *Walæus* Reſponſionem, editam Lugduni Batavorum 1625. 4.

Petri

Petri BERTII Hymenæus deſertor, ſive de ſanctorum apoſtaſia. Francofurti ad Mœnum 1612. Duo in hoc tractatu problemata, & methodo quidem mathematica, expendit, 1. an fieri poſſit, ut iuſtus deſerat iuſtitiam ſuam? 2. an, quæ deſeritur, fuerit vera iuſtitia? & utrumque affirmat. *Caſaubonus* libellum hunc vehementer probat, & ex veteris eccl. ſenſu ſcriptum iudicat, ut ex illius epiſtola, quam iteratæ editionis præfationi *Bertius* inſeruit, quivis poteſt cognoſcere. *Ruar.* Epp. P. II. 64.

Pet. *Bertius*, Beureſa-flander, philoſoph. moralis profeſſor leidenſis, & Arminii ſectator, poſtea, religione mutata, (cuius facti cauſſa Rich. *Holdsvvorth* in *Crenii* Animadverſ. P. V. 250. eum vocat hominem triobolarem, æneæ frontis, orisque ferrei) Regis Galliæ geographus, in lucem dedit Apologeticum ad fratres Belgas contra Io. *Piſcatorem*, Orationes & Carmina, Tabulas geographicas, Commentarium rerum germanicarum, (de quo vide *Schurzfleiſchii* iudicium in Biblioth. *Schrader.* T. I. N 3.) *Ptolemai* Geographiam græce & latine, ac Breviarium totius orbis terrarum, obiitque A. 1629. æt. 64. *Meurſius* in Athenis batav. *Grotius* in Epp. præſt. viror. 386. *König* 106. *Ruarus* Epp. P. II. 167.

XLVI.

Philippi a LIMBORCH de Veritate religionis chriſtianæ Amica cum erudito iudæo collatio. Goudæ 1687. Iudæus collacutor, teſte Io. Alb. *Fabricio* Biblioth. gr. vol. VII. 130. eſt Iſ. *Orobio*, isque hac in Collatione quæſtiones proponit, ea intentione, ut oſtendat, nullas eſſe rationes, quibus iudæi ad religionis chriſtianæ confeſſionem perſuaderi poſſint; Limborchius autem ad eas reſpondet, & veritatem religionis chriſtianæ defendit, ita quidem, ut eam ex fide hiſtorica & revelationis certitudine, miſſis illis dogmatibus, quæ non niſi ex ſcriptura N. T. hauriri poſſunt, aſſerat. Vide *Acta erudit.* A. 1688. 212. *Neu. Bücher Saal* T. I 603. & Iac. *Gouſſet* præfat. in Tern. controverſ. adverſus Iudæos, qui & Monitum ſubiunxit contra hanc Collationem. Et collectores memoratorum *Actor. erud tor.* verentur, ne Collatio hæc nimis amica videatur theologis, non quod modeſtia utrinque adhibita diſpliceat, ſed quia in ipſis rerum momentis ea iudæo indulgeantur, quæ iudæus ipſe iudicet eſſe nimia. Sub finem libri, & quidem p. 341.

exhibetur

exhibetur Vrielis *Acoſta* Exemplar humanæ vitæ, cum brevi Refutatione per Philippum a *Limborch.*

Iſ. *Orobio* de Caſtro, hiſpanus, philoſophus & medicus, iudaiſmum diſſimulans, in academia ſalmanticenſi eo ſucceſſu philoſophiæ operam dedit, ut ibi Metaphyſices ageret lectorem: deinde vero Hiſpali medicinam exercens in Inquiſitionis manus incidit, ab eaque poſt triennium liberatus, Toloſam, indeque Amſtelodamum conceſſit, Balthaſaris nomen cum Iſaaci in circumciſione commutavit, certamen philoſophicum propugnatæ veritatis divinæ ac naturalis adverſus Io. *Bredenburgii* principia latino & belgico ſermone evulgavit, tandemque obiit A. C. 1687. I. C. *Wolf* Biblioth. hebr. 646.

Vriel *Acoſta*, nobilis portugallus, in baptiſmo accepit nomen Gabrielis, ſed inter Iudæos, ad quos tranſiit, Vriel vocatus, multa inter eos adverſa, immo & trinam excommunicationem, publicamque pœnitentiam ærumnoſam expertus eſt, adeo ut ſuſcepti eum pœnituerit iudaiſmi. Ipſe in Exemplari rationem exponit vitæ ſuæ, & qua occaſione tranſierit ad Synagogam, quæque a Iudæis paſſus ſit. Cumque neget revelationem ſpecialem, & immortalitatem animarum, ſententiamque Naturaliſtarum aſſumat, hinc Limborchius ſui eſſe officii putavit, delirantis argumenta confutare. E mundo hoc tandem exceſſit A. 1647. eodem ſclopeto, quo acerbiſſimum inimicum ſuum, niſi aberraſſet, petiturus erat, vitam ſibi adimens. Liber eius immortalitati animarum oppoſitus, hiſpaniceque ſcriptus, Amſtelodami editus eſt apud Paul. *Raveſtein* ſub titulo: Examen traditionum phariſaicarum, collatarum cum lege ſcripta contra animarum immortalitatem. I. C. *Wolf* Biblioth. hebr. 131 & *Lexic. univ. hiſtor.* T. I. 25.

Hiſtoire critique du vieux Teſtament, par Rich. SIMON. a Amſterdam 1685. Expreſſa eſt hæc editio, numero ſeptima, ſecundum pariſienſem, (qua de videndus *Sainjore* i. e. ipſe hic auctor, Biblioth. crit. T. IV. 69.) & aucta generali apologia, & plurimis obſervationibus criticis. Acceſſerunt quoque epiſtola Car. Mariæ *De Veil*, & alia (Ezech. *Spanhemii*) ad amicum, cum Simonii reſponſionibus, & nova Præfatione, quæ eſt ad inſtar generalis apologiæ. Latina huius libri verſio, auctore Natale *Alberto*

de

de Verſe, eſt vitioſa; nec liquet, an non & anglicana. *Sainjore* l. c. 70. Deque cauſis ſuppreſſionis huiusdem libri itidem videndus eſt *Sainjore* p. 61. Conſtat hoc ſcriptum 3. libris, quorum primo tractatur de textu ebræo Bibliorum inde a Moſe uſque ad noſtra tempora; ſecundo de præcipuis Bibliorum verſionibus; tertio de modo bene vertendi Biblia, deque obſcuritate Scripturæ, cum iudicio de Commentatoribus Bibliorum, tam iudaicis, quam chriſtianis. Tandem ſubiungitur catalogus præcipuarum editionum biblicarum, & alius auctorum iudaicorum, (in quo tamen, uti *Wolfius* iudicat Biblioth. hebr. 337. multa ſunt emendanda) aliorumque parum notorum, qui hoc in opere ſunt allegati. Neque alius, quam ipſe Simon Annotatiuncularum, quæ in paginarum quarundam calce leguntur, *Colomeſio* p. 799. videtur auctor eſſe. Inter Commentatores autem V. T. non meminit *Sanctii*, forte quod illius opera ei non erant viſa & nota, uti quidem putat *Clericus* Biblioth. choiſ. T. XXIV. 4. Ad vocabulum *Critica* quod attinet, eo auctor intelligit artem iudicandi de melioribus lectionibus. Clariſſimi Collectores *Actor. erudit.* ad A. 1682. p. 94. vocant hoc ſcriptum in genere curioſum admodum & ſummæ eruditionis; obſervant tamen pariter ex interprete, varias inde contra fontium auctoritatem erui poſſe, licet ab auctore non admittantur, conſequentias. Alia de hoc libro eruditorum teſtimonia & iudicia reperies in *Actis erud.* A. 1686. 103. apud *Spanhem.* Elench. controv. 643. *Critopulum* in Cenſura eclogar. Mayeri 33. Chriſtian. *Thomaſ.* Cautel. & præcogn. Iurispr. eccl. 25. *Morhof.* Polyh. T. III. 45. in *Obſervat. miſcell.* P. VII. 568. *Mayer* Biblioth. bibl. 18. 69. 97. *Placc.* de Anon. 545. *Schurzfleiſch.* Epp. arcan. P. I. p. 213. & in *Parrhaſianis* P. I. 358.

Lib. I. cap. 1. p. 2. Nihil eſt doctius de hac materia, quam reſponſum Hieronymi ad Suniam & Fretelam, *quæ* ad ipſum ſcripſerant e medio Germaniæ, ubi *ipſæ* oſtendunt, ſe non minus *peritas* eſſe linguæ græcæ & ebraicæ, quam latinæ. Sunnia & Fretela non erant feminæ, ſed *viri*, & quidem *ſacerdotes boiarici*. Vide *Partem* I. huius operis p. 202. Io. Frid. *Mayerum* Hiſt. verſ. Lutheri Bibl. *Reineſium* Var. lect. 37. *Colomeſium* 800. *Crenium* Animadverſ. P. VII. 41. & *Sonntagium*

Cap. XIX. p. 110. S. Auguſtinus examinat, legendumne ſit in propheta Iona *tres dies*, ſicut notatum eſt in *textu hebraeo*, an *quadraginta dies*, ſicut habetur *in verſione LXX. interpretum*,

Lib. II. cap. XII. p. 255. Facile patet, *errorem adeo grandem*, quo Sara mutatum fuit in *Sarra*, reiiciendum eſſe in amanuenſes.

Cap. XX. p. 313. Poſt Hieronymum SS. Biblia latine vertit *Santes Pagninus*.

In Catalogo auctorum iudaeorum p. 543. Duas habemus libri Maimonidis More nevochim verſiones: *prior eſt Auguſtini Iuſtiniani*.

gium diſp. de praecip. ſaecul. XVI. & XVII. theol. lutheran. 44.

Sic ponendum: Tres dies, ſicut notatum eſt *in verſione LXX. interpretum*, an quadraginta dies, ſicut habetur in textu ebraeo. *Colomeſius* 801.

Ego non tam cito hanc lectionem condemnare vellem, poſtquam illa auctoritatem acquiſivit per *Tryphonem* in colloquio cum Iuſtino martyre. *Colomeſius* 803.

Et *ante hunc* Adamus *Eſton*, Cardinalis anglicanus. *Colomeſius* 804.

Iuſtinianus non eſt niſi *editor verſionis*, cuius auctor diu ante eum vixit. *Colomeſius* 808.

Rich. *Simon*, Diepa-gallus, presbyter Congregationis oratorii pariſienſis, poſtea vero privatam agens vitam, vir, ut eruditiſſimus, atque a *Normanno* apud *Placcium* de anonym. p. 545. πολυμαθεςατε axiomate ornatus, ita veri & candoris amans, ſed & peculiaribus & novis ſententiis addictus, iisque hoſtes & adverſitates ſibi excitans, Lutetia pariſiorum tandem excedere coactus eſt, diemque extremum obiit Diepae A. 1712. ſi A. 1638. natus eſt, aetatis 74. Adverſarios, praeter C. M. *de Veil* & Ezech. *Spanhemium*, nactus eſt Pet. *Ambrunum*, auctorem *Examinis* methodorum Cleri gallici, *Saldenum*, in Otiis theologicis, *Colomeſium* in Epiſtola ad Iuſtellum, Sal. *Deylingium* in Obſervat. ſacris, Io. *Clericum*, ſub Batavorum theologorum nomine, in Iudicio de R. *Simonis* Hiſt. critica, Thom. *Smithium*, Ant. *Coulanium*, Ianum *Bircherodum* in Lum. hiſt.

Digitized by Google

hiſt. ſacræ V. & N. T. Honorium *de S. Maria* dans les Reflexions ſur les regales & ſur l' uſage de la Critique, (in *Actis erudit.* A. 1714. 145.) & alios. Scripta eius ſunt ſequentia: Fides eccleſiæ orientalis, Ritus Ebræorum *Leonis* mutinenſis ex italico in gallicum tranſlati, Hiſtoria & progreſſus redituum eccleſiaſticorum ſub nomine Hieronymi *a Coſta*, Hiſtoria critica fidei & morum nationis orientalis ſub larva *de Moni*, Synopſis novorum Bibliorum polyglottorum, *Ambroſii* ad Origenem Epiſtola de novis Bibliis polyglottis, opuſcula critica contra Iſ. *Voſſium*, Epiſtola ad *Pirotum* de S. ſcripturæ inſpiratione divina, qua etiam Ludovico El. *Du Pin* reſpondetur, Diſſertatio critica (Io. *Reuchlini*) de Nova bibliotheca eccleſiaſtica *Du Pinii*, Apologia pro auctore Hiſtoriæ criticæ V. Tti contra Mich. *le Vaſſor*, Difficultates propoſitæ P. *Bouhourſio* circa novam verſionem IV. Euangeliſtarum, Bibliotheca critica, &, quæ poſt obitum eius prodiit, Bibliotheca ſelecta. *Acta erudit. germanica* T. III. 168.

Rich. SIMONIS Hiſtoire critique du texte du nouveau Teſtament. A Rotterdam 1689. Primo omnium defenditur veritas librorum N. T. in genere contra hæreticos antiquos; tum agitur de titulis euangeliorum, ceterorumque N. T. librorum, de libris ſuppoſitis Chriſto & apoſtolis, ſingulatim de libris N. T. de lingua, qua uſi ſunt Chriſti & apoſtolorum tempore Iudæi in territorio hieroſolymitano habitantes, de Nazaræorum & Ebionitarum ſecta, de loco 1. *Ioh.* V, 7. de Iudæorum aliorumque obiectionibus contra religionem chriſtianam, de citationibus locorum V. T. contra *Grotium*, *Spinoſam*, *Perronium*, & *Theologos lovanienſes* ac *duacenſes*, de exemplaribus græcis N. T. in ſpecie de Cantabrigienſi, de veterum exemplarium diſpoſitione, quodque antiquiſſima ſcripta ſint ſine ulla diſtinctione, ac denique de Canonibus, ab *Euſebio* euangeliis additis. Quæ omnia pluribus recenſentur in *Actis erudit.* A. 1689. 114. 166. Quibus adde den *Unparth. bibliothecarium* P. I. 785. Huius operis Examen ſeu refutationem inſtituit D. Io. Henr. *Maius*, theologus giſſenſis, A. 1694. In præfatione oſtendit Simon, omni tempore repertos eſſe in Eccleſia viros, criticam exercentes, deque MSS. Bibliorum codicibus, ac melioribus eorum lectionibus iudicantes, & tales fuiſſe *Origenem*, *Hieronymum*, Rob. *Stephanum*, *Hentenium*, *Theologos lovanienſes*, Nic. *Zegerum*, Fran. *Lucam*,

eam, & *romanos Correctores*, quibus id negotii datum a SIXTO V. & CLEMENTE IIX. ſeque nulli addictum eſſe magiſtro, ſed veritatem ſequi.

Cap. XXII. p. 268. Vocabulum *Scheol* ſignificat in ebræo V. Tti textu *ſepulcrum*.	*Schmidius* in Iob. 7, 9. *dubitat, an* Scheol *uſquam* in Scriptura ſepulcrum notet. I. H. *Maius* in Exam. Hiſt. crit. N. T. Simonii p. 301.
Cap. XXXI. p. 376. In exemplari (MS. græco) cantabrigienſi (N. Tti) ſunt quædam *additiones, veris factis conſtantes*, ut *Luc.* 6, 5. poſt vocem σαββάτῳ hoc in exemplari legitur: *Eodem tempore quum vidiſſet hominem, qui in ſabbato laboraret, dixit ei: Amice, ſi ſcis, quid facias, beatus es. Sed ſi neſcis, maledictus es, & transgreſſor legis.*	Aſſumentum hoc *otioſi tantum ingenii figmentum* eſt. *Saubertus* Prolegom. in Var. lect. euang. Matthæi p. 22. & *Maius* 431.

XLVII.

Rich. SIMONIS Hiſtoire critique des verſions du N. T. a Rotterdam 1690. Docetur hoc in opere, qui fuerit mos lectionis librorum ſacrorum in eccleſiis principalibus, & hic agitur de verſionibus N. T. in genere, de uſu linguæ peregrinæ in eccleſia, & loco 1. *Cor.* 14, 9. 11. de veteri vulgata latina, de italica, de vulgata moderna, de exemplaribus vulgatæ, de præfationibus ſub nomine B. *Hieronymi* libris N. T. præmiſſis, de correctoriis bibliorum, de diſpoſitione lat. Bibliorum S. Hieronymi in codicibus MSS. de melioribus editionibus Bibliorum latinorum, de quibusdam ultimorum temporum ſcriptoribus, qui compoſuerunt Obſervationes criticas in varias lectiones Bibliorum latinorum, de verſione N. Tti ſyriaca, coptica, æthiopica, arabica, gothica, ruſſica, græca vulgari, ebraica: de verſionibus latinis horum temporum ex græco, & ſpeciatim de verſione Laur. *Vallæ*, Iac. *Fabri* ſtapulenſis, *Eraſmi*, *Flacii*, *Pagnini*, *Aria* Montani, *Tigurinorum*, *Caſtalionis*

lionis, *Bezæ*, de verſionibus gallicis, italicis, hiſpanicis, britannicis, germanicis, borealibus, & polonicis. Vide plura in *Actis erudit.* A. 1690. 92. 129. In præfatione laudat auctor monachos, & præ omnibus quidem Benedictinos, quod vetuſtiſſima exemplaria Bibliorum nobis aſſervarint, eosque falli ait, qui putant, quosdam codices græcos Bibliorum ſecundum vulgatam verſionem eſſe correctos ſeu mutatos. Addit & hoc, non ſe defendere vulgatam latinam, niſi ubi probum habeat fundamentum, & *Portus Regii interpretes* haud raro lapſos eſſe, præcipue *Act.* 27, 19.

Cap. XXIII. p. 265. Litterati Portus regii (de Port-Royal) dicunt; verſionem Pagnini ex ebræo recognitam eſſe ab Aria Montano, *qui addiderit verſionem interlinearem N. Teſtamenti e græca.*

Et *hoc eſt verum*; ſicut patet ex impreſſione genevenſi per Pet. de la Rouiere A. 1609. f.

EIVSDEM Hiſtoire critique des principaux Commentateurs du N. V. depuis le commencement du chriſtianiſme iuſques a noſtre temps. Avec une diſſertation critique ſur les principaux Actes manuſcripts, qui ont été citez dans le trois Parties de cet ouvrage. à Rotterdam 1693. Quod ad huius operis contenta attinet, inquirit primo auctor, cur primi Patres plerumque abeant a ſenſu Scripturæ litterali: deinde agit de Commentariis *Clementis* alexandrini, (& Gnoſticis) *Origenis*, *Euſebii* cæſarienſis, *Baſilii*, *Gregorii* nyſſeni, *Gregorii* nazianzeni, *Hilarii*, *Ioannis* Chryſoſtomi, *Ambroſii*, *Hieronymi*, *Pelagii*, *Auguſtini*, *Cyrilli* alexandrini, *Theodoreti*, *Nonni*, *Iuvenci*, *Primaſii*, *Bedæ*, *Alcuini*, *Rabani* Mauri, *Claudii*, *Haymonis*, *Druthmari*, *Ansberti*, *Walafridi* Strabi, *Sedulii*, *Paſchaſii* Ratberti, *Smaragdi*, *Theophylacti*, *Euthymii*, *Catenarum græcarum*, *Lombardi*, *Alberti* magni, *Thomæ* aquinatis, *Lirani*, *Pauli* burgenſis, *Vallæ*, *Dionyſii* carthuſiani, *Toſtati*, Iac. *Fabri*, *Eraſmi*, *Caietani*, *Catharini*, *Soti*, *Sadoleti*, *Nuclanti*, *Tenæ*, *Feri*, *Titelmanni*, Rob. *Stephani*, *Clarii*, *Zegeri*, *Guilliandi*, *Gagnei*, *Eſpencai*, *Ianſenii* epiſcopi gandavenſis, *Toleti*, *Riberæ*, *Maldonati*, *Iuſtiniani*, *Sà*, Fran. *Lucæ*, *Marianæ*, *Sasboldi*, *Eſtii*, *Pencii*, *Fromondi*, *Menochii*, *Tirini*, *a Lapide*,

Ianſenii epiſcopi yprenſis, *Wiclefi*, *Huſi*, *Lutheri*, *Melanchthonis*, *Flacii*, Ioach. *Camerarii* & aliorum Doctorum lutheranorum, *Zuvinglii*, *Bullingeri*, *Oecolampadii*, *Buceri*, *Calvini*, *Muſculi*, *Bezæ*, *Piſcatoris*, *Gomari*, *Caſtalionis*, *Druſii*, *Caſauboni*, Lud. *de Dieu*, *Lightfooti*, *Arminii*, *Epiſcopii*, *Grotii*, *Serveti*, *Ochini*, Fauſti *Socini*, Io. *Crellii*, *Slichtingii*, *Wolzogenii*, *Brenii*, *Eniedini*, Ren. *Benedicti*, *Verenii*, *Godavii*, *Ameloti*, & interpretum *montenſium*. Fuſius hæc omnia recenſentur in *Actis erud.* A. 1693. 107. Vide etiam *Bibliothecarium* nulli parti addictum T. I. 785. & C. S. *Liebe* Epiſt. de Nova biblioth. biblioth. bibl. Lutherana p. 6. Inter tot autem Commentatores præteriit, quod taxant Theologi hollandi apud *Pope-Blount* p. 1020. H. *Hammondum*. Quid? quod Nic. quoque *Heinſium* omiſerit, cuius tamen exſtant Exercitationes ſacræ, & Ariſtarchus ſacer? Leonh. Chriſtoph. *Ruhle* opus hoc de præcipuis V. & N. Tti commentatoribus in germanicam transtulit linguam, quæ translatio cum præfatione Iac. Frid. *Reimmanni* prodiit Goslariæ A. 1713. 8. In præfatione refert Simon, veteres Chriſtianos magis ſenſui myſtico & allegoriis, quam litterali addictos fuiſſe, idque ob Gnoſticos, qui allegoriarum ſubtilitatibus ſtudebant placere, ſicut *Clemens* alexandr. & *Origenes*, propter Ethnicorum ineptitudinem, ſcriptis ſuis multa immiſcebant philoſophica: S. *Irenæum* autem condemnaſſe in Gnoſticis ſenſus allegoricos & philoſophicos, & ſenſum litteralem ac naturalem Scripturæ aſſertum iviſſe: Scripturæ S. iungendam eſſe Traditionem eccleſiæ catholicæ, ſive auctoritatem ſcriptorum eccleſiaſticorum; communem antiquorum Doctorum conſenſum præponendum eſſe S. *Auguſtini* peculiaribus opinionibus, neque has pro deciſionibus aut articulis fidei acceptandas: Pelagianos non condemnandos, quando plurima N. T. loca eodem, quo veteres, modo ſunt interpretati: ſufficere ad orthodoxiam, ſi agnoſcas gratiam internam & prævenientem: Græcos patres magis, quam latinos, uniformitatem dogmatum & interpretationis inter ſe cuſtodiviſſe: *Hieronymum*, virum eruditiſſimum, pariterque criticum, in Commentariis ſuis fere nihil aliud feciſſe, quam ut excerpſerit anteceſſorum ſcripta, ſicut *Theodoretus*, *Theophylactus*, *Euthymius* & *Oecumenius* ſua e Chryſoſtomo collegerint: *Bedam* non purum eſſe compilatorem, ſed interdum etiam criticum: Scholaſticos theologos, græcæ lingvæ & critices ignaros, non fuiſſe ad aliud

ad idoneos, quam ad exſcribendos aliorum commentarios: S. *Thomæ* tamen Commentarios in Epiſtolas paulinas non eſſe meram compilationem: ultimis hiſce ſæculis diligentius erui ſenſum litteralem, beneficio linguæ græcæ & ebraicæ: Proteſtantium & Quakerorum dogma de interno Spiritus S. teſtimonio ad recipiendos pro canonicis ac divinis libros ſacros, ſicut & Socinianorum principium in ratione poſitum, eſſe fallibile, nec per traditionem Eccleſiæ, quæ ſcripturæ S. adiungitur, iniuriam fieri verbo Dei, ſed eſſe tantum teſtimonium de iis, quæ Eccleſia inde a tempore apoſtolorum crediderit, idque ad articulos fundamentales reſtringendum: denique libros hæreticorum non prohibendos, ſed ad lectionem permittendos eſſe. In Critica autem Diſſertatione ſermo eſt de *Eraſmi* cum *Stunica* & *Sepulveda* diſputatione circa MSS. græca N. Tti, de MSto alexandrino, quod eſt Cantabrigiæ, de MSStis Marchionis *de los Velez*, de MSto *Bezæ*, de Euangelio Nazaræorum, de MSto *Bedæ*, de Regulis dextre iudicandi de MSStis & variis lectionibus, de loco 1. *Io.* V, 7. de modo diſputandi contra Socinianos, de Cardinali *Ximenio*, quod retulerit in N. ſuum Teſtamentum græcum id, quod in nullo MSto legerat: & in plurimis hiſce capitibus refutat auctor Anton. *Arnaldum*. Ac notandum, tres dari MSStos N. Tti codices: primus continet Euangelia & Acta apoſtolorum, & eſt in bibliotheca academiæ cantabrigienſis: ſecundus complectitur Epiſtolas S. Pauli, & eſt in bibliotheca regia Lutetiæ Pariſiorum, eumque ſubinde excitat *Beza* in Annotat. ſuis in N. Ttum ſub nomine Antiqui exemplaris claromontani: tertius iſti ſimilis eſt in abbatia S. Germani de pratis. p. 14.

Cap. XLVIII. 719. Glaſſius, Superintendens *Scholarum* Ducatus Saxo-Gothani.	Superintendens *Eccleſiarum*.
Pag. 724. Abr. Calovius, Superintendens *Academiæ* wittenbergenſis.	Abr. Calovius, D. & *Prof. theol. in academia vvittebergenſi, Eccleſiæ* ibidem *Antiſtes*, & *Circuli Electoralis Saxonici Superintendens generalis*.
Cap. LV. p. 815. Servetus non contentus editione librorum	*Anno* 1552.

ſuorum

ſuorum de Trinitatis erroribus, aliam meditatus eſt, quæ tamen non comparuit quam *anno* 1555. id eſt, uno ante ſupplicium ſuum anno.

XLVIII.

Fran. TOLETI Inſtructio ſacerdotum ac pœnitentium, cum additionibus Andr. *Victorelli*, & Mart. *Fornarii* opuſculo de Sacramento ordinis, & Inſtitutione confeſſionariorum ac pœnitentium. Venetiis 1675. Agitur hic de ſacerdote eiusque officiis, excommunicatione, ſuſpenſione, remotione, interdicto, irregularitate, iurisdictione, miſſa, divino officio, VII. ſacramentis, confeſſione, decalogi præceptis, beneficio, ſimonia, ieiunio, decimis, indulgentiis, peccato mortali, avaritia, eleemoſyna, ſolicitudine, proditione, fraude, mendacio, ira, gula, æmulatione, odio, invidia, & acedia. Subiungitur *Victorelli* tractatus de origine & clauſura ſanctimonialium, & *Fornarii* Inſtitutio Confeſſionariorum. In illo revocatur ſanctimonialium ordo ad tempora uſque euangelii, & diſputatur de egreſſu monialium, & ingreſſu aliorum intra illarum ſepta. Hæc autem tradit praxin audiendi confeſſiones, & pœnitentes ad chriſtianam perfectionem promovendi. Monſtratur igitur, quomodo confeſſionarius procedere debeat cum cuiuscunque generis hominibus, quæ remedia contra vitia propinare, & qui per viam purgativam ad illuminativam, & inde ad unitivam manu quaſi ducere debeat.

Fran. *Toletus*, cordubenſis, S. I. Dominici Soti auditor, ab eoque ob miram ingenii præſtantiam *prodigium* appellatus, philoſophiam primo, deinde theologiam docuit in Hiſpania, Romæ & Lovanii; Romam autem reverſus pontificii prædicatoris & confeſſionarii, nec non ſummi pœnitentiarii ſpartam obiit, & a CLEMENTE IIX. Cardinalium presbyterorum numero adſcriptus, primus fuit, qui purpuræ ſplendorem Ieſuitarum ſocietati inferret. Scripſit commentarios in Logicam & Phyſicam, item in Lucæ & Ioannis euangelia, in epiſtolam ad Rom. & Summam caſuum conſcientiæ, ac demum laboribus fractus Romæ deceſſit A. 1596. æt. 73. *König* 812. *Du Sauſſay* de ſcriptorib. eccleſ. 54. *Colomeſ*. 725. *Craſſo* negli

gli Elogi P. I. 91. *Caſaubon.* Epp. p. 726. *Pope-Blount* 814. & *Sixtus* Senenſis lib. IV. Bibl. S. p. 288. qui eum nobiliſſimum vocat theologum.

Andr. *Victorellus*, theologus & presbyter baſſanenſis, in hiſtoria eccleſiaſtica, teſte Mich. Io. *Vim-Bodino*, valde peritus, & in theologia, quæ ad mores ſpectat, cum laude verſatus, plura ſcripſit partim latine, partim italice, tandem ſimul edita Romæ II. tomis in fol. & floruit initio ſæculi XVII. uſque ad eius annum 25. *Leo Allatius* in Apib. Vrb. 37.

Martinus *Fornarius*, brundiſinus, S. I. vixit Seculo XVII.

Matthæi GALENI Catecheſes chriſtianæ, ab Andr. *Croquetio* exceptæ, expolitæ, & cum illius conſenſu editæ. Lugduni 1593. Etiam ex bibliotheca Calixtina. Omnes catechiſmi partes in illis explicantur, & ſatis quidem moderate.

Matth. *Galenus*, weſtcapellius, duacenæ Vniverſitatis cancellarius, & SS. litterarum profeſſor primus, ſcripſit de ſeculi noſtri choreis, origine monachorum, votis monaſticis &c. mortuus A. 1573. *König* 326. A. 1563. quum Dillingæ profiteretur, *Hilduini*, abbatis cœnobii S. Dionyſii, Areopagitica edidit, præmiſſa longa præfatione, qua tum Hilduini hiſtoriam, tum ipſum Dionyſium areopagitam a quorundam ætatem eius in dubium vocantium obiectionibus vindicare laborat, ad calcem adiiciens duas eiusdem argumenti homilias. *Poſſevino* dicitur vir doctus, inter cuius ſcripta potiſſimum excellant Catecheſes; *Croquetio* in ep. dedicat. ad Philippum, Hiſp. regem, theologus, in quo quid prius admireris neſcias, morum ne candidiſſimorum integritatem, an ſcripturarum ſolidam & accuratam intelligentiam, aut linguarum exoticarum peritiam, vel denique raram eloquentiam; & *Voluſio* in Aurora pacis religioſæ p. 63. theologus eximius & celeberrimus. Vide etiam Gerh. *Titium* Oſtenſ. ſummar. 89. & *Crenium* Exercit. V. de libris ſcriptor. opt. 44.

Andr. *Croquetius*, duacenus, benedictinus haſnonienſis, S. theol. licentiatus, commentariis illuſtravit epiſt. ad Rom. & ad Hebr. & obiit A. 1580.

Catech. CXXXIV. p. 422. Miſſa eſt primi illius ſacrificii Chriſti *imitatio.*	Ponendum: *commemoratio.*
Catech. CXCIV. p. 660. D. Vldarici Epiſtola ad Nicolaum Pontificem *eſt ſuppoſititia*, quia eius tempore apicem pontificium tenebat Martinus.	Duo fuere Vdalrici, epiſcopi auguſtani, alter ſæculo IX. alter X. Iam *prioris fuerit Epiſtola illa.* G. *Calixtus* de Coniug. clericor. 359.

XLIX.

Io. Bapt. IVLIANI (*Giuliano*) Arſenale predicabile. Venetiis 1650. In quo traduntur conceptus ſcripturales ac morales, ſententiæ & dicta Patrum, & cogitationes curioſæ graviſſimorum ſcriptorum, quibus uti queas ad homilias in Quadrageſima, dominicis ac feſtis diebus habendas. Similes libri ſunt *Bibliotheca concionatoria*, Pariſiis 1662. f. tom. IIX. Iac. *Maſenii* Concionator, Moguntiæ 1678. f. tomi II. *La Bibliotheque des predicateurs*, qui contient les principaux ſuiets de la Morale chrétienne, Lugduni 1712. 4. vol. II. Ioſ. *Manſii* Bibliotheca moralis prædicabilis. f. vol. IV.

Io. Bapt. *Iulianus* erat neapolitanus, ex ordine Minimorum S. Franciſci Paulæ.

Alexandri CALAMATI Selva noviſſima de' concetti, fondati nell' autorità della S. ſcrittura, de' ſanti Padri, e d' altri graviſſimi Scrittori di S. chieſa, applicabili à tutte le feſte di Quareſima, domeniche frà l' anno, e feſte correnti. Venetiis 1668. editio XIII.

Alex. *Calamatus*, meſſanenſis erat.

L.

Maurilii DE S. BRITIO Diſcorſi predicabili ſopra le Domeniche dell' anno. In Milano 1669.

Maurilius *de S. Britio* erat nudipes auguſtinianus, Congregationis italicæ, atque in præfatione dicit, principalem ſuarum concionum ſcopum fuiſſe correctionem auditorum, ſine ulla adulatione.

Laur. VANNINI Quareſimale. Florentiæ 1676. In hoc quadrageſimali proponuntur Metaphoræ ſacræ, e.g. in primo quadrageſimæ die thema hoc eſt: Negotium ſalutis; in feria V. poſt cineres: Servitus & libertas. Et ſic in ceteris.

Laur. *Vanninus* erat lucenſis, ordinis Cappucinorum.

LI.

Ant. CANOFILI Quareſimale. Venetiis 1671. Paradoxa proponuntur, non iuſto altioris indaginis, ſed talia, quæ faciunt ad auditorum ædificationem, eumque in finem crebræ etiam Patrum ſententiæ, & exempla adferuntur. Dedicat auctor hoc opus ſuum B. Mariæ virgini, quam appellat *Imperatricem angelorum, & magnam univerſi Monarchiſſam*, promittens editionem *Sanctuarii*, in quo celebretur feſtorum & dolorum B. Mariæ duplex ſeptenarius, nec non *Poëma* heroicum de Mariæ vita, & aliud in laudes Verbi incarnati.

Ant. *Canofilus*, ſulmonenſis, erat minorita reformatus.

Phil. PICINELLI Quareſimale dell' anno 1662. Mediolani 1673.

Don Phil. *Picinellus* erat abbas, & canonicus regularis lateranenſis.

LII.

Antonii CANOFILI Domenicale. Venetiis 1676.

Marii DE' BIGNONI Domenicale. ibid. 1661.

Marius *Bignonius* fuit venetus, & concionator ac lector theologiæ, ordinis Cappucinorum. Liber vitioſe admodum eſt impreſſus, ſicut & præfationis auctor fatetur ipſe. Atque omnes hi præcones ſive concionatores italici, quos hactenus recenſuimus, floruerunt ſæculo XVII. In hiſce & aliis Italorum concionibus aut nulla, aut levis fit textus explicatio; in moralibus vero ſive uſibus & adplicationibus ſingularem ſciunt adhibere artem, ita ut ſimilibus & exemplis, eorumque amplificatione & exornatione, nec non Scripturæ ſacræ & SS. Patrum dictis atq; ſententiis ſequendas virtutes, & vitanda aut abiicienda vitia illuſtrent, & quasvis res tanquam ad vivum proponant, ſeitaque & mira

mira actione repræſentent, & cum delectatione ac vi ſuaviſſima aſſenſum auditorum, nolentium volentium, ſibi vel concilient vel rapiant. Qua in re præſtantiſſimos Eccleſiæ doctores antiquos, atque in primis *Chryſoſtomum*, imitari ſtudent. Huiusmodi igitur libris ad concionandum, & quidem ad populariter res proponendas, ad exempla illuſtranda, debitoque modo animanda, ad comparationes apte adhibendas, atque ad movendos affectus & corda hominum expugnanda, commode ac feliciter uti poſſumus. Neque ægre ferant aliarum provinciarum concionatores, ſi Italos, cumque his etiam Gallos & Hiſpanos, hoc in genere imperium obtinere, & præcipuum quid habere dixerimus: nihil enim aliud dicimus, quam quod veritas poſtulat, quodque oculis vidimus noſtris, & auribus percepimus noſtris, atque in nobis ipſis ſæpe numero attoniti victique ſenſimus. Non defraudamus alios ſuis laudibus, abſit; ſed Italis eorumque ſimilibus laudem, quam merentur, ſubtrahere, iniquum & impium foret.

LIII.

Caſp. SCHWENCKFELDII Homiliæ variæ. A. 1596. Et quidem in *Matth.* 21, 1-9. *Luc.* 2, 1-14. *Io.* 3, 1-15. *Luc.* 16, 19-31. c. 14, 16-24. c. 15, 1-10. c. 6, 36-42. c. 5, 1-11. *Matth.* 5. 20-26. *Mar.* 8, 1-9. *Matth.* 9, 18-26. Vbi auctor declarat, ſe non dividere Chriſtum, Serm. I. p. 63. nec reiicere externum miniſterium eccleſiæ, prædicationem euangelii, ſacramenta, bene inſtitutos ritus, aut omne id, quod ad regnum Dei conducit, eiusque ædificationem apud externum hominem promovet, p. 66. 35. nec dicere, Chriſtum humanitatem ſuam e cælo attuliſſe, Serm. II. 6. deque ſtatu mortuorum docere ad amuſſim doctrinæ Vrb. *Regii*, Serm. IV, 20.

LIV.

Guilielmi DVRANDI Rationale divinorum officiorum. Lugduni 1672. Editum quoque fuit Moguntiæ A. 1459. & Lugduni 1584. De illa moguntinenſi editione vide B. G. *Struvii* Hiſt. & memorabil. ienenſ. §. 9. & *Burchardi* Epiſtolam ad amicum contra Erndl 78. Conſtat hoc opus IIX. libris, quorum primus agit de eccleſia, eiusque locis & ſacramentis; ſecundus de eccleſiæ miniſtris;

ſtris; tertius de indumentis ſeu ornamentis eccleſiæ; quartus de miſſa, eiusque cærimoniis; quintus de divinis officiis, tam nocturnis, quam diurnis, in genere; ſextus de officiis dominicarum, feriarum & feſtivitatum Domini; nec non ieiuniorum IV. temporum; ſeptimus de Sanctorum feſtivitatibus; octavus de computo & calendario. Subiungitur etiam Io. *Belethi* Rationale divinorum officiorum. Varii quoque de divinis catholicæ eccleſiæ officiis libri per Mich. *Hittorpium*, auctarii loco, Margarini *de la Bigne* Magnæ Patrum Bibliothecæ iuncti ſunt. Ceterum de divinis officiis & ritibus ſacris ſcripſerunt Barthol. *Gavantus*, Edm. *Martene*, & *Amalarius*, de quo vide *Crenium* Animadv. P. IV. 208. pluresque alios nominat *Geſſelius* Hiſt. ſacræ P. I. 242. In *Belethi* autem Rationali tractatur primo de eccleſiaſticis inſtitutionibus, ſeu de locis & perſonis ſacris, ſecundo de expoſitionibus divinorum ſermonum, & tertio de dierum ratiocinationibus, ſeu de feriis & feſtis, & rationibus, propter quas inſtituta ſint, & ſic, neque aliter celebrentur. Rationale hoc editum etiam fuit Antverpiæ A. 1553. 1570. Lugduni 1583. & cum Durante, ibidem 1592.

Lib. III. c. 15. p. 78. Baculus a Lege & Euangelio ſumitur: quia & virga paſtoralis, & *ſambuca*, & pedum, & ferula nuncupatur.

Cambuca: quæ & camboca, vel cambuta ſcribitur. Nam, iuxta verſum vulgarem, *Paſtor cambucam, ſambucam fert phaleratus*. Henr. *Linck* de Iure epiſcop. c. XIV. n. 66. *Du Freſne* Gloſſar. col. 697.

Lib. VII. c. 1. p. 430. & 424. *Annotativum* paſcha vocatur, quando aliquis diem, quo baptizatus eſt, celebrat annuatim.

Annotinum paſcha. *Macri* fratres in Hierolexico p. 37.

Cap. XL. p. 459. Beda, venerabilis presbyter, & monachus egregius, claruit in Anglia *circa annum Domini* CCCCCCLXVI.

Illo tempore nondum erat: natus enim eſt anno DCLXXII. *Cave* P. I. 334. *Olearius* P. I. 114. Præterea *Nova bibliotheca* ſcriptor T. IIX. 741. obſervat, auctorem noſtrum in explicatione rituum Miſſæ, ex ignorantia

tis verarum rationum, delapſum eſſe ad myſticas & allegoricas ſignificationes.

Gul. *Durandus* ſeu *Durantes*, vel *Durantus*, ab aliis cognominibus probe diſtinguendus, vaſco, Palatii apoſtolici auditor generalis, & decanus carnotenſis, ac tandem epiſcopus mimatenſis, a Speculo iuris, uno ipſius ſcriptorum, *Speculator* dictus, & a nonnullis plagii accuſatus, ad plures abiit A. 1296. Huiusdem hoc eſt de ſacramento euchariſtiæ effatum: Verbum audimus, Modum neſcimus, Motum ſentimus, Præſentiam credimus. *Kœnig* 265. *Magirus* 299. *Bona* Card. T. III. in Notitia auctor. (d) 2. *Moller* de Homon. 557. *Wharton* in Append. Hiſt. liter. Cavii p. 10. 14. *Olear*. Tom. I. 210. *Cren.* Animadverſ. P. IIX. 50. & *Supplem. Actor. erudit* T. IV. 454.

Io. *Beleth*, Scholæ theologicæ pariſienſis rector, in divinis ſcripturis, *Trithemio* teſte, eruditus, & in ſeculari philoſophia ſufficienter edoctus, ingenio promtus, ſermone ſcholaſticus, inter doctores ſui temporis non ignobilis, ſcripſit etiam Sermones varios, & a *Cave* in Hiſtor. literar. pag. 472. nec non ab *Oleario* Tomo I. part. 1. 573. & *Kœnigio* pag. 97. refertur ad A. 1162. contra quam faciunt Claud. *Iolly*, & Caſimirus *Oudin*, qui annum ei adſignant 1328. Sed *Cavio* duumviri hi eo videntur errare, quod *Henricus* gandavenſis, qui anno 1280. ſcripſit, inter primos Catalogi ſui ſcriptores eum recenſeat.

LV.

Phil. CLVVERII Introductio in Geographiam tam veterem, quam novam, cum Tabulis geographicis XLVI. & annotationibus Io. *Bunonis*, Io. Frid. *Heckelii*, & Io. *Reiskii*. Amſtelædami 1697. Prodiit etiam Woffenbutteli A. 1662. 1667. 1694. & Londini 1711. cum notis *Bunonis*, *Heckelii*, *Reiskii*, *Luytsii*, aliorumque, germanice autem Noribergæ 1704. Hæc Introductio, quamquam non omnia in illa ſint probanda, nec Tabulæ ſatis ſint accuratæ, & deſcriptioni convenientes, commendatur a *Corringio* in epiſtola ad Bunonem A. 1661. ſcripta, & huic libro præmiſſa, a *Boſio* in Diſſert. de compar. eloquent. civ. (in Crenii Methodor. T. II. 430.) §. 36. & de Rat. leg. hiſt. §. 46. nec non a I. C. *Becmanno* in Præ-

cogn. geograph. cuius verba allegantur in præfat. præſentis operis. Similis generis ſcripta ſunt Io. *Luyts* Introductio ad Geographiam, cum LXV. chartis Sanſonis, & aliis tabulis, Vltraiecti 1692. 4. Sed in multis aberrat auctor, nec tabulæ ſunt accuratæ. Vide *Acta erudit.* A. 1693. 213. Chriſtoph. *Cellarii* Geographia antiqua & nova, de qua *Cren.* Animadverſ. P. IV. 81. Atlas antiquus, ſacer, eccleſiaſticus, profanus, tabulis a Io. *Clerico* ordinatis, Amſtelodami 1705. f. de quo ipſe *Clericus* T. IIX. de la Biblioth. choiſ. 203. *La Geographie royale:* quæ nihil eſt aliud, quam mera Cluverianæ Introductionis translatio. *Hottinger* Diſp. de Melchiſedeco §. 7. p. 176. & in Bibliothecar. 73. Quibus adde Phil. *Ferrarii* Lexicon geograph. quod iam auctius continetur in abbatis *Baudrandi* Dictionario geographico A. 1682. f. Auctor *Extractor. menſtruor.* A. 1700. 236. Nec ſilentio prætereundum, *Zumbachii* Globum terreſtrem & cæleſtem de A. 1707. omnibus aliis præſtare.

Lib. I. c. 11, p. 32. Sinus arabicus *in ſacris libris appellatur Rubrum mare.*	Appellatur in iis ים־סוף *Mare alga* ſive Mare algoſum. Latini autem Rubrum appellarunt, æquivocatione decepti: quum enim ab ERYTHRO rege nomen ei eſſet inditum, atque *Erythræum* vocaretur, illi vocem hanc *rubrum* reddidere, variasque huius appellationis rationes commenti ſunt. G. *Calixtus* & *Clericus* in Exodi XIII, 18. *Druſius* in Ex. XV, 4.
Buno ad Cap. XII. p. 35. Aegæum mare dictum eſt, ut Feſtus ait, quod inſulæ illius maris haud male *repræſentent gregem caprarum.*	Potius ab אי גוים *Aje gojim*, Inſulis gentium. Caſp. *Abel* in Hiſt. monarchiar. orbis antiqui p. 488.
Lib. II. c. 4. p. 69. Tagus *auriferis* quondam arenis celebratus.	Sed *præter veritatem.* Auctor de la *Relation de l' Inquiſition de Goa* p. 222.

Digitized by Google

Cap. VI. p. 81. Gadiz *Gibraltar.*	Ex arabica lingua emendari poteſt ac debet vitioſa Gibraltar ſcriptio, pro גבל טריק *Gebel Tarik*, Mons Tarik. Hoc enim nomen erat illi, qui locum illum expugnavit. *Crevius* Animadv. T. IV. 80.
Cap. XIII. p. 103. Languedoc, quaſi *Langue de Geth.*	Quaſi *Langue d' Oc*, quia eius incolæ pro *ouy* pronunciabant *oc*. *Reineſius* in Struvii Actis litterar. Faſc. VII. 57.
Lib. II. c. 12. p. 95. *Samarobriga*, nunc Amiens.	*Samarobriva. Cellarius* ad Cic. lib. I. ep. 11. familiar.
Buno ad c. 12. p. 99. Stratisburgum, quum forte hic locus Germanis diceretur An der argen Straſſen, a Romanis dictum *Argentoratum*, quaſi *Argen Straſſen vel Straten.*	Argentoratum primum dicta fuerit *Argentoractus*, compoſito hoc vocabulo *ex Argentarius & Actus*, quod, ex indultu romanorum Imperatorum, argentarii in armis argento veſtiendis occupati, actus ibi ſuos exercerent. Io. *Schilter* Obſervat. XI. in Iacobi de Konigshofen antiquum Chronicon teutonicum. (*Acta erudit.* A. 1698. 366.)
Idem p. 101. Ligeris ſive Liger e *Cemmenis* montibus, ſive Gebenna, in Arvernorum finibus oritur.	E *Cebennis* montibus. Io. Chriſtoph. *Becmann* diſp. de Iuſtitia armorum Cebennenſium p. 2.
Idem ad Caput XV. p. 109. Breſt, *olim Vindana portus.*	At cap. XI. p. 92. *Vrbs Venetorum*, quæ nunc Vannes, *Vindana* dicitur.
Lib. III. c. 1. Nomen Germanorum *a Gallis* inventum.	*Ab Hermionibus*, horumque auctore Irmino. *Leibnitius* in *Fellers* Monument. var. inedit. T. I. 134.

Nunc

Digitized by Google

Cap. II. p. 154. Gothones ſive Gothi, *nunc Caſſubia pars ad Viſtula infimam partem.*	*Nunc Sileſia pars, non procul a montibus Carpatiis.* Io. Georg. *Eccard* de antiquiſſ. Helmſtadii ſtatu B 3.
Lib. III. cap. 41. p. 306. Aetna, nunc monte *Gibello.*	Saraceni, Siciliæ Domini, Aetnam vocarunt *Gebel*, id eſt, Montem. Monte Gibello igitur idem ſignificaret, ac Mons Mons, ſive Monte del Monte. Auctor *Extractor. menſtruor.* A. 1700. 480.
Lib. IV. c. 14. p. 367. b. *Aenus*, urbs Thraciæ veteris, ab Aenea profugo condita.	*Aeneas* urbs *a Pallene* condita, ſecundum Dionyſium halicarnaſſ. lib.I.c.49. *Rupertus* Obſervat. in Beſoldi Synopſ. minor. c. 4. p. 83.
Cap. XIIX. p.380. Saxones, germanica gens, *a Carolo M. devicti*, cum leges victoris ferre nequirent, aut nollent, *in univerſam Daciam tranſierunt.*	*Poſt obitum Imp. Arnolphi*, Vngari, qui irruperant in Bavariam, Sueviam & Saxoniam, multos eorum incolas abduxerunt: & Saxonum poſteri adhuc habitant in Tranſilvania, atque utuntur vera dialecto ſaxonica. Henr. *Bunting* Chronic. brunſvic. & luneburg. pag. 20.
Reukius ad libri IV. cap. 19 p. 381. Wallachia *maior*, vulgo Moldavia.	Wallachia *minor*. Vide *Atrium nov. libror.* T. I. 940.
Cap. XXII. p. 389. Sarmatæ *ad Riphaos uſque montes* incoluerunt.	Riphæi montes *nuſquam ſunt.* Nam in tota Moſcovia, in qua eſſe dicuntur, nullus mons eſt. *Scaligerana* 339.
Lib. V. c. 1. p. 413. Aſiam Græcorum quidam dictam volunt *ab Aſia* Nympha, Oecani & Tethyos filia.	Melius, *ab Aſio*, philoſopho. *Durodulus*, ſive Laur. *Beger* de numis Cretenſium ſerpentiferis p. 11.

Digitized by Google

Cap. V. p. 424. *Tenduc* provincia, magni ac potentis Regis *Preſbyteri* quondam regnum fuit.	Addendum fuiſſet: ex vulgari ſententia, *Ioannis*, ut lib. VI. c. 9. p. 539. ſed Rex ille vocabatur *Preſteh gehan*, i. e. angelus mundi: qui fuit titulus Regum *Tangutenſium*. *Chevreana* T. II. 28.
Cap. VI. p. 425. *China*.	Pronunciandum hoc vocabulum, ut *Tſchina*, contra quam vulgo fit. *Monatliche Vnterred*. A. 1689. 482.
Cap. XVII. p. 468. Chalcedon, *quæ nunc Scutari*.	A pago Scutari, qui Conſtantinopoli oppoſitus eſt, *diſtat Chalcedon dimidiam horam*. Sal. *Schvveigger* Itinerar. lib. II. cap. 46. C. *Arnold* in Annot. ad *Busbeckii* Epiſtolas p. 849.
Cap. XX. p. 481. Idumææ urbs ingens fuit & munita admodum Gaza, (ſic Perſæ ærarium vocant) *cui inde nomen, quod Cambyſes*, cum armis Aegyptum peteret, huc belli opes & pecuniam intulerat.	Vrbs Hebræis ſcribitur עזה, *Hadſah*, at Perſis ærarium גזה *Gadſa*. Matth. *Martinius* Lexic. philol. v. Gaza, p. 407.
Pag. 485. Iordanis amnis nomen habet *a duobus fluviis* Ior & Dan, haud procul a ſe diſſitis, qui eum coniuncti efficiunt.	*Lacus Phiala*, qui non longe a Samochonite, verus eſt fons Iordanis. Nomen autem Iordanis eſt a radice ירד *deſcendit*. Hadr. *Relandus* Palæſt. lib. I. c. 41. p. 195.
Lib. VI. cap. 7. p. 539. Nomen Abiſſinorum alii *ab arabico vocabulo Elhabaſch* (ſic enim Mauri Principem Abiſſinorum appellant) vulgo factum opinantur, ita ut primum vocarentur Abaſſi, deinde Abaſſeni.	Ab arabica voce *Habeſ*, quæ ſignificat Mixturam ſive colluviem gentium. *Ludolf* in Hiſt. æthiop.

Per-

Cap. XIV. p. 556. 557. America Meridionalis, quibusdam *Peruviana*, a provincia Peru.

Peruana, a provincia Peru, quæ nomen habet *a fluvio Peru*, qui mediam interſecat. *Meliſſantes* Geograph. noviſſ. Aſiæ, Africæ & Americæ p. 801.

Phil. *Cluverius*, gedanenſis, reformatæ addictus religioni, diſtinguendus a Ioanne *Cluvero* theologo lutherano, ſtudia geographiæ, quod hoc ipſius honori & gloriæ ab aliis relictum eſſet, conſilio & monitu Iuſti Ioſ. *Scaligeri*, ſe totum dedit, eumque in finem Scotiam, Britanniam, Galliam & Italiam non ſemel, & ultimam quidem aliquando pedibus peragravit, ſicut & olim in Poloniam, Vngariam & Bohemiam ſe ſe contulerat, & patre ſumtus ulteriores ob deſertum iuris ſtudium denegante, militiæ nomen dederat, vir multarum linguarum, (nam præter illas, quæ eruditorum ſunt, tenuit belgicam, polonicam, italicam, ungaricam, britannicam, & gallicam) variasque calamitates & penuriam, ad quam mitigandam adoleſcentes quosdam privatim erudire cœpit, expertus, ſcripſit Commentarium de tribus Rheni alveis & oſtiis, nec non Germaniam, Italiam & Siciliam antiquam, Disquiſitionem de Francis & Francia, Leidæque, ubi larem fixerat, deceſſit A. 1623. æt. 43. relictis in paupertate II. liberis. *Kœnig* 199. Dan. *Heinſius* orat. in eius obitum, (apud Witte in Memor. philoſophor.) p. 120. *Charitius* de viris erudit. Gedani ortis 25. *Lexic. univ. hiſt* T. I. 683. *Magirus* 226. *Pope-Blount* 931. Biblioth. *Schrader*. P. I. K 6. *Sciopp*. paradox. litterar. 66. *Schurzfleiſch* Epp. ſelect. 232 696. *Cren*. Animadverſ. P. XV. 130. & Diſſert. de Furib. librar. 47.

Ioannes *Buno*, haſſus, Luneburgi primum ſcholæ claſſicæ rector, dein hiſtor. ac poſtea etiam theologiæ in Gymnaſio profeſſor, denique paſtor ad S. Michaelis, edidit diſp. de Reip. rom. ſtatu ac diuturnitate, Ideam univerſæ hiſtoriæ, latine & germanice, ſeu Imagines hiſtoricas, *Cluverii* Italiam, Siciliam, Sardiniam & Corſicam, nec non Germaniam antiquam contractam, Memoriale biblicum ſeu imagines N. Ttum repræſentantes, Memoriale Inſtitutionum, Revelatum & propoſitum ignorantem, quo ludi luneburgenſis moderatori *Lauterbachio* XXX. vitia in Programmate eius commiſſa oſtendit, Defenſionem contra *Roſencrantzium* de regno Daniæ, Programmata varia, & conciones aliquot funebres,

vitæque ac laborum finem fecit A. 1697. ætat. 81. Notas Bunonis *Morhofius* Polyh. T. II. 506. vocat eruditas, idemque laudat Memoriale biblicum, T. I. 409. Et *Conringius* in ep. ad Bunonem fatetur, Annotationibus eum ſuis plurima, ceteroquin obſcura intellectu, illuſtraſſe, alia etiam rectius tradidiſſe, novisque Tabulis lucem addidiſſe maximam.

Io. Frid. *Heckelius*, variſcus, philoſ. M. & poëta laureatus, primum ſcholæ reichenbacenſis rector, deinde rudolphopolitanus conrector, homo, ut *Daumius* Epp. P. II. 169. ſcribit, pro virili liberalis, manſuetus, modeſtus, ſincerus, & unius-cuiusque litteratorum, quem ſibi in primis vere faventem atque amicum noverat, valde ſtudioſus, edidit diſſertationem de Poëtarum coronis, libellum de Oſculis, &, poſtquam depoſitus fuerat a munere, privatus obiit A. 1700.

Io. *Reiskius* (*Reiske*) Gera-variſcus, luneburgenſis ac wolffenbuttelenſis ludi rector, edidit Exercitationes hiſtoricas de Imaginibus IESV Chriſti, Supplementa ad Chronicon ſaracenicum & turcicum Wolfg. *Drechsleri*, Exercitationes de vaticiniis ſibyllinis aliisque, & Commentationem de acidulis pirmontanis, πολυγλωττος & terſæ latinitatis, diffuſæque lectionis & exquiſitæ κρίσεως ſcriptor, (ut eum vocant *Actorum eruditorum* collectores ad A. 1686. p. 463.) obiit A. 1701. ætat. fere 60. Auctor *Excerptor. menſtr.* A. 1701. 80. A Iac. *Tollio* in Epp. itinerar. p. 7. vocatur vir linguarum orientalium & humanioris litteraturæ callentiſſimus, & ab *Henninio* in Annotat. ad illas p. 23. vir multis lucubrationibus doctiſſimis erudito orbi notus.

LVI.

Iac. LAVRI Antiquæ urbis ſplendor. Romæ 1612. Eſt liber formæ oblongæ, in quo præcipua romanæ urbis templa, amphitheatra, theatra, circi, naumachiæ, arcus triumphales, mauſolea, pompæ triumphales, coloſſeæ imagines, & alia, nec non novæ urbis inſigniores ædes ſacræ, palatia, villæ, horti, & alia, cum ſingulorum explicatione, oculis ſubiiciuntur.

Iac. *Laurus*, romanus, tres & viginti annos huic operi impendit, ſicut ipſe teſtatur in dedicatione ad SIGISMVNDVM, Regem Poloniæ, floruitque initio ſæculi XVII.

Ve-

Veſtigi della antichità di Roma, Tiuoli, Pozzuolo, ed altri luoghi, ſtampati in Praga dà Egidio SADELER, 1606. e riſtampati in Roma dà Gio. Giac. *de' Roſſi*, l' anno 1660. id eſt, Veſtigia antiquitatum romanarum, tiburtinarum, puteolanarum, & aliarum, edita Pragæ ab Aegidio *Sadelero*, A. 1606. typiſque repetita Romæ a Io. Iac. *de Rubeis* ſive *Roſſis*, A. 1660.

Aegidius *Sadeler*, antverpienſis, Ioannis & Raphaëlis patruorum ſuorum diſcipulus, ſculptor excellentiſſimus, lautoque ſacratiſſimi Imp. RVDOLPHI II. ſtipendio ſive ſalario uſque ad eius obitum fruitus, ad ſenectutem vergens ſculptoriam cum pictoria permutavit, utriusque autem artis exercitium, fatis ſic iubentibus, plane depoſuit, manumque ac penicillum, cum ſcalpro, Libitinæ porrexit Pragæ A. 1629. ubi etiam ſepultus iacet. Plura de eo leges in *Sandrarti* Acad, teuton. volum. I. P. II, lib. III. p. 355. Et *Morhofius* Polyh. lib. V. c. 2. p. 229. fatetur, eum elegantes veterum ædificiorum iconiſmos dediſſe.

LVII.

B. PLATINAE Hiſtoria de Vitis pontificum romanorum Coloniæ 1610. Incipit a Ieſu Chriſto, domino noſtro, & porrigitur uſque ad Paulum II. incluſive, h. e. ad annum Chriſti 1471. Acceſſerunt Annotationes, Onuphrii *Panvinii*, eiusdemque Supplementum Pontificum uſque ad Pium V. ſeu annum 1572. & Antonii *Cicarella* uſque ad Paulum V. ſeu annum 1605. Exhibentur quoque effigies Pontificum, eæque, ut titulus habet, veræ, & ſub finem Onuph. *Panvinii* Chronicon Pontificum romanorum, Interpretatio multarum vocum eccleſiaſticarum, quæ obſcuræ vel barbaræ videntur, & libellus de Stationibus urbis Romæ. Liber hic ad me venit e bibliotheca Io. *Sauberti*, patris, ſæpiusque excuſſus eſt, nimirum Venetiis A. 1479. (quæ eſt omnium prima editio) Noribergæ 1481. Coloniæ 1529. 1551. ſ. 1611. 1626. Argentorati 1538. & in Hollandia A. 1645. & 1664. in 12. atque hæc ultima quidem editio cum hoc titulo: B. *Platina* Opus de vitis & geſtis ſummorum Pontificum ad Sixtum IV. deductum, cum Platinæ vita, & Rom. Pontificum, conciliorumque ſub illis celebratorum catalogo. De his & pluribus editionibus videatur *Crenius* Animadv.

P. XIIX. 20. Habetur etiam liber Pontificalis, vitas Pontificum rom. complectens, cuius auctorem plurimi ex modernis faciunt *Anaſtaſium*, eccl. rom. bibliothecarium, & abbatem in urbe benedictinum, florentem ſæc. IX. Io. *Moller* de Homon. 539.

De S. Euariſto p. 16. *Euariſtus*, (ut Damaſus ait) *titulos in urbe Roma presbyteris diviſit*. Vbi per titulos intelligunt eccleſias, quæ curæ presbyterorum commiſſæ ſunt.

Relatio hæc *non habet probabilitatem*, ſi cum illis temporibus, quibus Euariſtus ſedit, ſollicite confertur. Obſervavit id ipſum *Hoſpinianus* lib. I. cap. 8. de Templis, oſtendens, non licuiſſe Epiſcopis romanis *hoc tempore, quo tam immani crudelitate in Chriſtianos ſævitum eſt*, titulos aut parochias inſtituere, vel templa aliasque ædes huius rei gratia exſtruere. I. H. *Böhmer* in Diſſertationibus Iuris eccleſ. antiqui p. 456.

De S. Teleſphoro p. 18. Teleſphorus conſtituit, *ut -- in natali Ieſu Chriſti noctu tres Miſſæ celebrarentur*.

Eruditi hoc teſtimonium ſuſpectum habent, quum celebratio feſti nativitatis Chriſti longe ſerius ſit inſtituta. Io. *Oldermann* Diſp. de חנוכה ſive feſto encæniorum, iudaico, origine feſti nativitatis Chriſti §. 20. p. 16.

De Hadriano I. p. 121. Theophylactus & Stephanus epiſcopi inſignes Hadriani nomine Synodum Francorum Germanorumque Epiſcoporum habuere: in qua & Synodus, (quam Septimam Græci appellabant) & *hæreſis Feliciana de tollendis imaginibus* abrogata eſt.

Hic *confunditur hæreſis Felicis & Elipandi* epiſcoporum Hiſpaniæ, Chriſtum non naturalem, ſed adoptivum filium Dei aſſerentium, *cum lite de tollendis imaginibus*. Rob. *Creyghton* præfat. in Hiſtoriam concilii florentini p. 51.

Veneti

De Vrbano VI. p. 268. Hac etiam arte Barbadicus uſus eſt, *inventa tum primum* a quodam Teutonico *bombarda fuit.*

De Eugenio IV. p. 306. Leonardum Aretinum, *Carolum Poggium auriſpam*, Trapezuntium, Blondum, viros doctiſſimos, ſecretis ſuis admiſit.

De Nicolao V. p. 314. Poggius Quinctilianum *tum* (tempore Nicolai V. Pontificis) invenit, & Enoch Aſculanus *Marcum* Cælium, *Appicium*, & Pomponium Porphyrionem.

Panvinius de Iulio II. p. 363. Papa *Regem Francorum* (LVDOVICVM XII.) *victoria inſolentem*, *& obſtinatiſſime* (pacem) *recuſantem* animadvertit.

Veneti *quidem tum primum uſi* ſunt bombardis; ipſæ vero *inventa fuerant anno* 1354. G. I. *Voſſius* in Epp.

Interpunctio & formatio litterarum hoc modo facienda eſt: *Carolum*, *Poggium*, *Auriſpam.* I. B. *Recanatus* in Vita Poggii c. 2. p. 2.

Quinctilianus *triginta ante Nicolaum V. annis* a Poggio inventus fuerat. Enoch autem Aſculanus invenit *Apicium Cælium*, & Pomponium Porphyrionem. Io. Gottl. *Krauſe* Hiſtor. libr. P. I. 26. *Recanatus* p. 9.

Contra omnem hiſtoriæ fidem memoratur, IVLIVM ſtudioſum fuiſſe pacis, ſed LVDOVICVM noluiſſe ad pacis ſtudia animum adiicere. Eccur *reticetur votum ac ſacramentum*, quod IVLIVS ante ſuum ad pontificatum ſolemnem electionem cum aliis Cardinalibus ediderat? *Richerius* Hiſt. concilior. general. lib. IV. P. II. II.

Radolphus Bartholomæus *Saccus* ſive *de Sacchis*, cognomen ferens *Platina* a vico natali in agro cremonenſi, qui latine Platina, * penultima ſyllaba brevi, italice *Piadena* vocatur, in iuventute militiam

* Dubitanti aliquando, brevis ne an longa eſſet, penultima in nomine Platina ſyllaba, erudite ſolideque ſcrupulum exemit doctiſſimus & humaniſſimus vir, Iac. *Facciolatus*, per Phil. *Prandolini* verſus hoſce:

Suſtulit e medio peſtis ſæviſſima noſtrum
Hiſtoriæ, Platinam, *Pieridumque decus.*

litiam ſecutus eſt, poſtea autem litteris navavit operam: & primum a *Beſſarione* Cardinale inter domeſticos adſcitus fuit, mox a PIO II. abbreviator i. e. ſecretarius apoſtolicus factus, opima ſacerdotia accepit. Sed ſub PAVLO II. dura expertus eſt fata: hic enim pontifex munere pecunia comparato eum ſpoliavit, minantem carcere & compedibus caſtigavit, reſtitutum læſæ maieſtatis accuſavit, & negantem equuleo impoſuit, graviſſimisque excruciavit tormentis, & hæreſeos ei notam obiecit, (quæ omnia ipſe deſcribit in Vita PAVLI II. p. 336. & ſeqq. Vide etiam *Bibliothecam novam* T. V. 365.) donec SIXTVS IV. doctrinæ ac innocentiæ Platinæ conſcius, miſero favere cœpit, donatis ei ædibus in Quirinali, & collata præfectura Bibliothecæ vaticanæ; quo in officio obiit peſte infectus A. 1481. æt. 60. *Voßius* de Hiſtor. lat. l. 3. c. 7. *Lambecius* in Annotat. ad Platinæ Hiſtor. mantuanam, *Wharton* in Supplem. ad Çavium 103. *Olearius* T. II. 18. *Heumannus* de libris anon. & pſeudon. 122. *Giornale de' letterat. d' Italia* T. XIII. 417. & XXVI. 304. De fide Platinæ in utramque partem exſtant teſtimonia: in bonam, *Volaterrani* & *Spigelii* apud Caſp. *Sagittar.* in Introd. in Hiſtor. eccleſiaſt. p. 659. Hieronymi *Balbi* lib. de Coronat. ad CAROLVM V. Imp. *Boſii* in Diſſertat. iſag. de Compar. prud. civ. § 62. in malam, Rob. *Creyghtoni* in Not. ad Silv. Sguropuli Hiſt. concil. flor p. 22. 39. atque in Præfat. 51. & Card. *Bona* in Notit. auctor. libro de div. pſalmod. præmiſſa. Plura de Platina ſi legere cupis, adi ſis *Königium* p. 647. *Pope-Blount* 481. *Obſervat. miſcellan.* P. IV. 304. *Whear.* Meth. leg. hiſt. eccl. 159. *Neu* in acceſſ. ad Mantiſſ. 48. Octav. *Ferrar.* Oper. var. P. I. 110. *Giornale* de' Letterati d' Italia Tom. X. 290. Platinæ Hiſtoria pontificum in germanicum & italicum idioma translata eſt. Eandem in epitomen quis redegit, cum iconibus Ioannis *a Glano*, impreſſam Leodii A. 1597. Hiſtoriam hancce continuarunt *Panvinius* & *Ciacella*, ſicut Io. Anton. *Petramellarius* Chronicon Platinæ, nempe a PAVLO IV. uſque ad CLEMENTEM IIX. ſeu annum 1592. De aliis ſcriptoribus hiſtoriæ Pontificum romanorum agit Caſp. *Sagittarius* in Introd. in Hiſt. eccleſ. c. 25. p. 650. & ſeqq. & *Crenius* in T. II. Methodor. p. 379. Indicem romanorum Pontificum ego ipſe confeci, libroque inſerui. Ceterum ſcripſit Platina de floſculis

ſculis latinæ linguæ, de honeſta voluptate ſeu tuenda valetudine, VII. libros de civitate Mantua, tractatum de Laudibus pacis, & Indicem archivi ſeu tabularii arcis S. Angeli: quæ duo ultima ſcripta adhuc in MS. latent. *Giornale de' Letter. d' Ital.* T. XIII. 437. Equidem in *Menagianis* T. III. p. 60. notantur Scaliger, Bailius, & Broukhuſius, quod Platinam libros ſuos de honeſta voluptate ſcripſiſſe aiunt poſt opus Vitarum Pontificum, cum ante illud, & ante captivitatem ſcripti fuerint; attamen hoc non uſque adeo certum eſt. *Giorn.* 434.

Onuphrius *Panvinius*, veronenſis, origine cremonenſis, eremita auguſtinianus, Panormi fato immaturo raptus eſt A. 1568. æt. 39. Scripſit de Ludis circenſibus, Deſcriptionem triumphi Romanorum, & alia. *Thuanus* lib. 43. virum ad omnes & romanas & eccleſiaſticas antiquitates e tenebris eruendas natum appellat, & *Conringius* præfatione in Hiſtoriam electionis VRBANI IIX. luculentiſſimum ſcriptorem, & rerum pontificiarum peritiſſimum, & lib. de German. Imper. romano c. 10. p. 95. atque in Biblioth. *Schrader.* T. I. L 7. admirabili valentem omnium antiquitatum peritia; interim non diffitens, eundem in partes Paparum proniorem multo eſſe, quam Cæſarum. Frid. *Ariſius* in Cremona literata 312. *Sauſſay* 29. *Kœnig* 605 *Magirus* 636. *Pope-Blount* 731. *Richer.* Hiſt. concil. l. 4. P. II. 11. *Cave* Præfat. in Partem II. Notit. liter. ſcriptor. eccleſiaſt. p. 3. & Phil. *a Turre* de annis Imp. ELAGABALI p. 3.

Ant. *Cicarella*, Fulginio-italus, D. theol. & hiſtoriographus, obiit A. 1599. ut teſtatur Ludov. *Iacobillus* in Biblioth. Vmbriæ p. 48. Vid. etiam *Miraus* de ſcriptor. ſæc. XVII. 168. & *Boſius* de compar. prud. civ. §. 64. Cicarellam una cum Panvinio in italicum ſermonem tranſtulit, & auxit Laurentius *Teſta*.

Fran. LVCAE Romanæ correctionis in latinis Bibliis editionis vulgatæ, iuſſu SIXTI V. Pont. max. recognitis loca inſigniora. Antverpiæ 1608. Edita ſunt ibidem A. 1603. 8. Loca iſthæc habentur etiam in Bibliis lat. cum Gloſſa ordinaria, ſtudio Leandri *a S. Martino* edita, (de quibus P I. 9. egimus) qui & plura adiecit. Sed & *Lucas* noſter plura ſuppeditavit, eaque conſpi-

cere licet in Prolegomenis Tomi I. Supplementor. Criticor. ſacror. b. Iiid. *Clarius* in præfat. in ſuam Bibliorum verſionem, emendaſſe 8000. loca in vulgata gloriatur. De recognitis SIXTI V. Bibliis videatur *Placcius* in pſeudon. p. 571. qui cum Thoma *Hyde* putat, illa verius CLEMENTI IIX. adſcribi poſſe. De SIXTO V. autem omnino legenda ſunt, quæ habentur in *Scaligeranis* 404. *Perronianis* 350. & *Thuanis* 446. Contra Recognitionem autem Sixtinam diſputat *Calovius* in Crit. ſacro biblico p. 306. & ſqq.

Pag. 1. *Cap.* III. v. 19. In ſudore vultus tui veſceris pane. Sequitur in quibusdam libris additurque *tu*, ſed quod merito omiſſum eſt.	Cur autem præteritur correctio omnino neceſſaria eiusdem *Capitis* v. 15. ut pro Ipſa conteret, ſcribatur, *Ipſe* vel *Ipſum*? Io. *Gerhardus* Confeſſ. cathol. 1399.
P. 55. *Luca* XI. v. 4. Et ne nos inducas in tentationem. Denique *nec hoc*, quod in quibusdam exemplaribus ſequitur, ſed libera nos a malo, Amen, *a Luca fuit additum.*	*Dubium, an Lucas hac verba,* *αλλα ρυσαι ημας απο τȣ πονηρȣ,* *non addiderit*; quamvis fateamur, in veteribus aliquot MSS. ea non legi. Leguntur tamen in græcis, iisque emendatiſſimis exemplaribus.

Nicolai DE CLEMANGIIS Opera omnia, cum coniecturis & notis Io. *Lydii*, atque eiusdem Gloſſario latino-barbaro, Lugduni Batav. 1613. Quæ editio plurimis ſcatet mendis typographicis, agnoſcente id etiam, & fatente *Colomeſio* Opp. p. 705. repurgata autem exhibetur ab Eduardo *Brovvn* in Faſciculi rerum expetendarum & fugiendarum Tomo II. qui recenſetur in *Actis erudit.* ad A. 1691. 134. E bibliotheca F. V. Calixti. Præmittitur vita Clemangii, & doctorum de ipſo Teſtimonia, ſicut & alia eius vitæ deſcriptione opus ipſum P. I. 190. clauditur. Opera ſunt hæc: 1) De corrupto eccleſiæ ſtatu liber. 2) Deploratio calamitatis eccleſiæ, per ſchiſma nefandiſſimum. 3) De lapſu & reparatione iuſtitiæ. 4) Diſputatio habita per ſcriptum ſuper materia concilii gene-

generalis. 5) De annatis non ſolvendis. 6) De filio prodigo. 7) De fructu eremi. 8) De fructu rerum adverſarum. 9) De novis celebritatibus non inſtituendis. 10) De præſulibus ſimoniacis. 11) Dehortatio a bello civili, ad Galliarum Principes. 12) De fuga e Babylone, tam corpore quam mente. 13) Epiſtolæ III. ad Gregorium papam, nomine Benedicti XIII. ſcriptæ, pro exſtirpatione ſchiſmatis, & unione eccleſiæ. 14) Scripta quædam nomine Vniverſitatis pariſienſis. 15) Volumen epiſtolarum. 16) Fragmentum deſcriptionis vitæ tyrannicæ. 17) De antichriſto, & ortu eius, vita, moribus, & operibus.

Nicolaus, a pago Clemange provinciæ catalaunenſis dictus *Clemanges*, aut *Clemangius* ſive *de Clemangiis*, inter alios præceptorem habuit Io. *Gerſonem*, eloquentiæque ac poëſeos ſtudio præcipue incubuit. In academia pariſienſi fuit creatus rector, & ſcribendis epiſtolis adhibitus. Vnde fama ſibi comparata a BENEDICTO XIII. Pontif. in curiam avenionenſem evocatus, eiusque a ſecretis eſſe iuſſus eſt. Poſtea eccleſiæ lingonenſis theſaurariam dignitatem obiit; inde baiocenſis eccleſiæ cantorem egit, & mortalitatem exuit ante annum 1440. Erat vir, ut *Wharton* eum depingit in Append. ad Hiſt. liter. p. 64. ſincera animi pietate præditus, ac ſtilo ſupra ſæculi ſui ſortem eleganti uſus, intrepidus Principum malorum cenſor & obiurgator, qui Pontificum ſchiſmata, ambitionem & vitia, eccleſiaſticorum ſordes & avaritiam, monachorum ignaviam, luxuriam, & libidinem, omnium denique ordinum mores ſolutos acri calamo flagellat. Idemque *Whartonus* plura memorat auctoris noſtri opuſcula, quæ in privatis Galliæ bibliothecis deliteſcant. Plura de Clemangio vide apud *Hutterum* in Locis communib. 530. *Trithemium* in Bibliotheca *Schrader*. P. I. N 7. *Olearium* Biblioth. ſcript. eccl. P. II. 17. *Du Pin* in *Actis erudit*. A. 1706. 298. & *Lenfant* præfat. in Hiſt. concil. conſtant. d 3.

Io. *Lydius*, Martini filius, paſtor eccleſiæ veteraquinæ, floruit initio ſæculi XVII.

LVIII.

II. VOSSII de LXX. interpretibus eorumque translatione & chro-

chronologia Diſſertationes. Hagæ Comitum 1661. In tractatu de LXX. interpretibus, eorum verſionem (ſunt verba *Kœnigii* p. 856.) maximopere extollit, hebraicique textus integritatem elevare molitur. Chronologiam ſacram (de qua vide *Schurzfleiſch.* Epp. arcan. T. I. 94.) ad mentem veterum Hebræorum, & præcipue Ioſephi exponit. In Diſſert. de Vera ætate mundi oſtendere ſtudet, in tempore, quod a mundi creatione uſque ad Abrahami patriarchæ natalem elapſum eſt, annos minimum 1440. deſiderari. Equidem Aegid. *Strauchius* huic ſcripto diſputationem oppoſuit de ætate mundi, nec *Bochartus* Operum Tomo I. 1147. Voſſii ſententiæ accedit; interim fatetur, illam, quia rationibus veri ſpeciem habentibus innititur, nec nova eſt, ſed primis ſæculis credita & recepta, ut pravam & periculoſam non merere damnari. Porro in hoc Voſſii Opere ſubiiciuntur Caſtigationes ad obiecta Georgii *Hornii*, Chriſtiani *Schotani*, theologi leydenſis, id eſt, Io. *Coccei*, Ant. *Hulſii*, Epiſtola ad Andr. *Colvium* p. 381. & alia ad Chriſtian. *Schotanum* p. 123. Appendicis ad librum de LXX. interpret. Pag. 17. promittit auctor genuinam LXX. ſeniorum editionem: p. 239. utilitatem ſuæ Chronologiæ commendat: p. 280. refutat ſententiam de Præadamitis: p. 283. & 284. negat, diluvium Noachi fuiſſe univerſale, reſpectu totius terræ globi. Nactus etiam eſt adverſarium Ianum *Bircherodium* in Lumine hiſtor. S. vet. & novi teſtamenti. Ceterum de Voſſii hoc opere videantur *Waſmuth* Vindic. 18. Richardus *Simon* in Præfat. Hiſt. crit. V. T. ** 2. l. 1. c. 18. l. 2. c. 3. 4. l. 3. c. 20. Hiſtor. crit. du texte du N. T. c. 6. & *Colomeſ.* 447. 824.

Henrici DE NORIS Cenſura in Notas Io. *Garnerii* ad Inſcriptiones epiſtolarum ſynodalium XC. & XCII. inter Auguſtinianas. Florentiæ 1674. Præmittuntur Garnerii verba, iisque a Noriſio cenſura ſubiungitur. Cenſetur autem potiſſimum ideo, quod auſus eſt ſingulis Epiſcopis adſignare ſedes ſeu eccleſias ſuas. Idem tentarat ipſe etiam Noriſius, quum ſcriberet Hiſtoriam pelagianam; at videns, negotium non procedere, nec ſe omnium ſedes indicare valere, manum de tabula retraxit, nec ultra vires agere voluit.

LIX.

Abr. SCVLTETI Medulla theologiæ Patrum. Francofurti 1634. In qua Theologia priſcorum primitivæ eccleſiæ Doctorum, qui ante & poſt concilium nicænum floruerunt, methodo analytica & ſynthetica proponitur, atque a *Bellarmini*, *Baronii*, Greg. *de Valentia*, aliorumque Pontificiorum corruptelis ita vindicatur, ut liquido appareat, penes ſolas Reformatas eccleſias (ut in titulo habetur) eſſe doctrinæ & veritatis euangelicæ veritatem. Scripta autem, quæ reſolvuntur, ſunt ſequentia: *Iuſtini* mart. *Athenagoræ*, *Tatiani*, *Irenæi*, *Theophili*, *Clementis* alex. *Origenis*, *Tertulliani*, *Cypriani*, *Arnobii*, *Minucii* Felicis, *Ignatii*, *Polycarpi*, *Apoſtolorum* Conſtitutiones & Canones, *Iacobi*, *Nicodemi*, *Prachori*, *Martialis*, *Abdiæ*, *Clementis*, *Hermæ* ſcripta apocrypha, *Dionyſii* areopagitæ, *Synodi nicænæ* Acta, *Athanaſii*, *Epiphanii*, *Euſebii* cæſar. *Gregorii* nyſſ. *Luciferi* calaritani, *Nemeſii*, *Macarii*, *Optati* milevit. *Vigilii*, *Baſilii* M. *Hilarii*, *Phœbadii*, *Didymi* alex. C. Marii *Victorini*. Præmittuntur Aphoriſmi de fructuoſa lectione Patrum. Laudaturque hoc opus a Io. *Forſtero* in Conſil. de ſtud. theol. 428. *Hülſemanno* Meth. ſtud. theol. 294. & *Neu* in Acceſſion. ad Relect. *Wheari* 24.

Pag. 120. Clemens Alexandrinus *Chriſti corpus neceſſaria noſtris corporibus miniſteria negat poſtulaſſe.* Chriſtum etiam adſerit *fuiſſe impatibilem*, quem nullus ſubierit motus affectionis, neque voluptas, neque dolor.	Hæc *refutantur* a *Cavio* in Epiſt. apologet. contra Clericum 50.
371. Clementis Epiſtola ad Corinthios *periit.*	*Eruta eſt ex laceris reliquiis vetuſtiſſimi exemplaris Bibliothecæ regiæ anglicanæ*, notisque illuſtrata a Patricio *Iunio*, denuo autem edita & aſſerta a Ioach. Io. *Madero*, Helmſtadii 1654. poſtea etiam publicata a *Clerico* in vaſto opere Patrum apoſtolicorum.

LX.

Io. DALLAEVS de Vſu Patrum ad ea definienda religionis capita, quæ ſunt hodie controverſa. Genevæ 1686. Controverſa videlicet Romano-catholicos inter & Proteſtantes. Argumentum autem libri, qui pro auctoris optimo habetur, eſt, Patres non poſſe ſedere iudices in diſputationibus, quæ inter utramque illam partem hodie agitantur, 1. quia, ſi non impoſſibile, ſaltem difficillimum ſit, quid de illis ſenſerint, liquido definire. 2. quia, cum eorum ſententia non ſit infallibilis, nec extra erroris aleam omnem poſita, non tantam tamen habeat auctoritatem, ut in ea acquieſcere poſſit animus, qui in iis, quæ ad religionem pertinent, nec poteſt, nec debet alia credere, quam ea, de quorum veritate ſibi certo conſtet. Liber hic ab auctore ſcriptus eſt gallice, latine autem redditus a Io. *Mettayero*, poſtquam a ſcriptore recognitus, auctus & emendatus erat. Si *Pezronio* credimus in Vindic. tradit. de Christo pane *ἐπιυσ*. p. 5. Dallæus Iameſium pæne totum exſcripſit. Datur etiam libri huius epitome, de qua vide *Supplem. Actor. erud.* T. III. 192. Præterea Dallæus hoc in libro B. Hieronymum acerbe perſtringit eo, quod multas ſcripturæ expoſitiones peculiares, ignotas, immo & ſcandaloſas in medium protulerit. Sed Rich. *Simon* in Hiſt. crit. N. T. uti refert *Amelius* in Apol. der Erœrterung p. 5. oſtendit, iniuriam ei fieri, quippe qui aliorum attulerit expoſitiones. Contra præſens opus publicavit Matth. *Scrivenerus* Apologiam pro SS. eccleſ. Patribus, & Pet. *Zornius* Vindicias Patrum; Thom. autem *Ittigius* illud defendit II. orationibus inauguralibus. Presbyteriani hunc librum laudant; at Epiſcopales in Anglia vituperant. *Colomeſ.* 349. W. *Cave* in epiſt. apolog. contra Io. *Clericum* p. 18. *Cren.* Exercit. I. de libris ſcriptor. opt. 34. & Animadverſ. P. I. 88. ac *Pope-Blount* 1017.

Io. *Dallaeus*, (Daillé) natus in Gallia, a Chatelleraut, abſolutis per Italiam, Helvetiam, Germaniam, Belgium & Angliam itineribus, primum ſamurienſis, dein cabilonenſis, ac demum pariſienſis eccleſiæ reformatæ, quæ Carentone ſuos habuit conventus, paſtor, & Synodi Reformatorum iuliodunenſis A. 1659. præſes, ſcripſit etiam de Cultu religioſo, cui ſcripto Fran. *Veronius* aliud oppoſuit, item de Confirmatione & Extrema unctione, de Ieiuniis

niis & Quadrageſima, de Sacramentis ſive Auriculari Latinorum confeſſione, de Imaginibus, Apologie des Synodes d' Alençon & de Charenton contra Frid. *Spanhemium*, pugnavit quoque cum Sam. *Mareſio*, atque ad plures abiit A. 1670. ætatis 76. *Witte* Diar. biograph. Cccc 4. *Abregé* de la vie de Mr. *Daillé*, Io. *Fell* in Notis ad Clementis Ep. I. ad Corinth. p. 168. *Pearſon* in Procem. Vindic. Epp. S. Ignatii c. 1. & 6. *Beveregius* in Cod. can. univ. Eccleſ. illuſtrato p. 8.

IDEM de Scriptis, quæ ſub Dionyſii areopagitæ & Ignatii antiocheni nominibus circumferuntur. Genevæ 1666. Demonſtratur hoc libro, eſſe ſuppoſita, idemque de illis iudicandum, quæ de operibus Chriſti cardinalibus inter Cypriani monumenta habentur. Adiicitur etiam Commonefactio de Ruffiniana Origenicorum aliquot operum interpretatione. Dallæi autem ſententia de Ignatii Epiſtolis refutatur a *Pearſono* in Vindiciis Epp. S. Ignatii p. 254. ſicut altera de Canonibus apoſtolicis, eos ab hæretico neſcio quo tenebrione conſarcinatos eſſe, neque ante quintum, illudque adultum a N. C. ſæculum Eccleſiæ chriſtianæ innotuiſſe, a *Beveregio* in Codice canonum primitivæ Eccleſiæ illuſtrato & defenſo c. 2. & ſqq. itemque a *Du Pin* Nouv. Biblioth. eccleſ. T. I. 15.

LXI.

Lucæ OSIANDRI Epitome Hiſtoriæ eccleſiaſticæ. Tubingæ 1607. Formata eſt ex Centuriis magdeburgenſibus, & orditur a conceptione Chriſti, progrediturque uſque ad annum 1601. quo habitum fuit Colloquium ratisbonenſe. Alia tamen methodo, ut ſcribit *Neu* in Acceſſ. ad Whear. 322 uſus eſt celeberrimus hic epitomator, quam Centuriatores: ſecundum ſeriem enim temporum proceſſit, & deinceps ſequentium ſæculorum hiſtoriam continuavit. Centuriam extremam autem prius, quam octavam & ſequentes confecit, partim quod annum agens ætatis 68. de longiori vita deſperaret, partim quod ab Apoſtolorum temporibus nulla Hiſtor. eccleſiaſt. pars ſit, quæ piis hominibus cognitu magis ſit utilis & neceſſaria, quam hæc ipſa ſæculi XVI. id quod pluribus in Præfatione ultimæ Centuriæ perſequitur. Iudicia hoc de opere dabunt

dabunt *Theologi tubingenſes* in præfatione, *Whear* 169. *Neu* in Acceſſion. 322. Caſp. *Sagittar.* Introd. in Hiſt. eccl. 280. *Slüter* in Propyl. 10. *Cave* Præfat. in Part. alteram Hiſt. lib. ſcript. eccleſ. 3. G. *Calixt*, Appar. theol. 185. *Hülſem.* Meth. ſtud. theol. 295. Io. Gottl. *Moller* de Centur. magdeb. 15. *Ittig* præf. ad Hiſt. eccl. 52. *Hottinger* Bibliothecar. 406. & *Boineburg* Epp. p. 128. David *Færter* tranſtulit Epitomen hanc in linguam germanicam.

Cent. XVI. 643. Erroris Synergiſtici fundamenta iecit Phil. Melanchthon, docens tres eſſe converſionis, cauſas, Spiritum Sanctum, Verbum, & Voluntatem hominis, *etiam non renati.*

798. Io. *Langius*, *quinque* Electorum palatinorum archiater.

941. Schola (altorfina) *in perniciem eccleſiæ Chriſti* nata videtur: multo enim plures calviniſtas, quam ſinceræ theologiæ ſtudioſos producit.

Et voluntatem hominis *aſſentientem*, *& non repugnantem verbo Dei*, adeoque *a Spiritu ſancto motam & adiutam.* Phil. *Melanchthon* in Corp. doctrinæ. 334. 670. Io. *Fabricius* Syſtem. theol. 289.

Quatuor. Melch. *Adamus* in Vitis medicor. 141.

Somnium, ſi non calumnia.

Lucas *Oſiander*, reſpectu cognominis Senior dictus, noribergenſis, Andreæ Oſiandri, theologi tunc noribergenſis, poſtea regiomontani filius, diaconus primum gœppingenſis, deinde theol. doctor, eccleſiaſtes aulicus wurtembergicus, aſſeſſor Conſiſtorii, & abbas adelbergenſis, inde paſtor primus eslingenſis, interfuit Colloquiis variis, videlicet maulbrunnenſi A. 1594. montisbelgardenſi A. 1586. & ratisbonenſi A. 1564. curandæ etiam & sereniſſimi Ducis ac domini ſui Ludovici iuſſu atque auſpiciis commendandæ Formulæ concordiæ cauſſa ad diverſos Imperii Status itinera fecit, ſcripſit Commentarium in tota Biblia, Inſtitutionem chriſtianæ religionis, de Ratione concionandi, Conciones de antiqua fide, aliasque ſuper catechiſmum, Enchiridion capitum biblicorum, Anti-*Sturmium*, Reſponſionem contra Sam. *Huberum*, de S. cœna contra Dan. *Toſſanum*, ſcripta polemica contra Io. *Piſtorium*, Iac. *Fenchte*, Gregorium *de Valentia*, Georg. *Schererum*, Chriſt. *Roſenbuſchium*,

buſchium, Fran. *Coſterum*, & alia, obiitque, quo ſe tandem receperat, Tubingæ A. 1604. ætatis 70. *Witte* Diar. biograph. D. *Moller* de homon. 709.

LXII.

Ioannis CLERICI Hiſtoria eccleſiaſtica duorum primorum a Chriſto nato ſæculorum, e veteribus monumentis deprompta. Amſtelodami 1716. De qua vide Tomum VI. *Supplem.* Actor. erud. 481. *Germanica Acta erud.* T. IV. 468. & ipſius *auctoris* Bibliotheque ancienne & moderne T. V. 224. & T. VI. 1. In Præfatione negat vir clariſſimus, qua eſt modeſtia, ſe agere velle de utilitate, aut etiam neceſſitate cognoſcendæ hiſtoriæ eccleſiaſticæ, & tamen graviter ac nervoſe de utraque diſſerit, oſtendens, multis modis in ea tradenda & cognoſcenda peccari ſolere; duabus igitur potiſſimum de rationibus ſe ſe ad ſcribendum adductum fuiſſe, videlicet quod res ipſæ ſat bona fide, aut ſat adcurate, in pleriſque hiſtoriis, expoſitæ non viderentur, quodque via & ratio, qua diſpoſitæ erant, ſibimet non placerent. In anno natali & emortuali Chriſti, amplexum ſe eſſe ſententiam eruditiſſimorum virorum, Henr. *Noriſii* & Ant. *Pagii*; in annis vero apoſtolicis digerendis præiviſſe ſibi Iac. *Vſſerium* & Ioann. *Pearſonium*. Adnotationes paginis eum in finem ſubiectas eſſe, ut in eas, quæ commode rerum contextui miſceri non poterant, reiicerentur. Denique propoſitum ſuum clare aperit, dicens, conſilium ſibi eſſe, Hiſtoriam VI. primorum a Chriſto nato ſæculorum pertexere, ſi Deus vires & tempus conceſſerit. Nec vero dubium eſt, omnes bonos ac veritatis eccleſiaſticæ amantes adplauſuros, ac vires & tempus præſtantiſſimo viro iunctis votis adprecaturos eſſe.

LXIII.

Benedicti PICTETI Hiſtoire de l' Egliſe & du monde de l'onciéme ſiécle, Hiſtoria ſacra & mundana ſæculi XI. Genevæ 1713. Etiam dono auctoris. Eſt continuatio Hiſtoriæ eccleſiaſticæ & ſæcularis Domini *Le Sueur*. Auctor clariſſimus tam eſt modeſtus, ut in Præfatione veniam petat, ſi opus hoc non ſit tam exactum, quam potuiſſet eſſe, ſi ipſe non impeditus fuiſſet mille interruptionibus, ſi habuiſſet omnes illos libros, quibus opus erat, & ſi uno

eodemque tempore habuiſſet omnes illos, quos nactus, & quibus uſus ſit. Interim de fide & integritate ſua, qua ſcripſerit, quaque alienus fuerit a partium ſtudio, ſecurum iubet eſſe lectorem. In litteris d. 10. Martii A. 1718. datis idem ad me ſcribit: *Brevi edam Duodecimi ſeculi hiſtoriam iam diu paratam, ſed quam prelo ſubiicere non licuit.* Euge, feliciter!

LXIV.

Hiſtoire du Concile de Conſtance, par Iaques LENFANT. A Amſterdam 1714. Petita eſt maximam partem ex Hiſtoria Concilii conſtantienſis, deſcripta ab Herm. *Von der Hardt.* Recenſetur in *Actis germanicis* eruditorum T. II. 886. *Relat. innoc.* A. 1714. 309. *Nova Bibliotheca* T. IV. 81. & a Io. *Krauſe* in Hiſtor. libror. T. I. 27. In *Ephemeridib.* autem *venetis* (nel *Giornale* de letterati d' Italia) T. XXII. 459 dicitur, Poggii iconem, quæ hic & alibi exhibetur, non eſſe veram & genuinam, ſed aliam & confictam. Ceterum hanc editionem nova illa, quam CL. auctor iam curat, eaque auctior & correctior, longe ſuperabit.

Iac. *Lenfant*, gallus, principem inter Miniſtros eccleſiæ gallicanæ, quæ Berolini eſt, locum tenens, & auguſti Pruſſorum Regis a conſiliis eccleſiaſticis, multæ vir eſt eruditionis, atque orator diſertiſſimus. In Novis Reip. litterariæ (Nouvelles de la Republique des Lettres) varia felicis eius ingenii exſtant monumenta, ut, Reflexions & Remarques ſur la Diſpute du P. *Martianay* avec un juif: Critique des Remarques du P. *Vavaſſeur* ſur les Reflexions du P. *Rapin*, touchant la Poëtique, & alia.

LXV.

Dav. CHYTRAEI Hiſtoria Aug. confeſſionis. Francofurti ad Mœnum 1578. Atque hic liber, teſte Melch. *Adamo* in Vitis theolog. p. 690. ex eo originem traxit, quod auctor ſtudioſo cuidam ſeriem actorum & deliberationum de religione, in Comitiis A. 1530. cum Confeſſio primum CAROLO V. Imp. exhiberetur, ex diverſis ſcriptis *Lutheri*, *Philippi* & aliorum, qui deliberationibus iſtis interfuerunt, coagmentatam propoſuiſſet. Habetur etiam germanice in 4. Continentur autem hac in Hiſtoria 1) Series deliberationum & actorum de religione in Comitiis auguſtanis, p. 1. 2) *Lutheri* ſcriptum

conſolatorium. 14. 3) Eiusdem variæ epiſtolæ p. 10. 28. 29. 32. 34. 40. 120. 121. 131. 132. 133. 135. 156. 163. 168. 270. 271. 272. 273. 287. 289. 292. 295. 296. 311. 637. 4) Eiusdem XVII. articuli. 5) Epiſtolæ *Melanchthonis* p. 26. 31. 72. 131. 160. 161. 167. 291. 304. 305. 306. 309. 326. 327. 648. 659. 666 684. 6) *Philippi*, Landgr. Haſſ. 651. 7) M. *Buceri* 659. 668. 674. 8) Io. *Oecolampadii* 682. 9) Ioach. *Camerarii* 307. 10) Vinc. *Obſopoei* 308. 11) Eraſmi *Ebneri* 310. 12) Iuſti *Ionæ* 71. 74. 269. 13) *Eraſmi* 157. 158. 161. 14) IOANNIS Elect. Sax. 30. 37. 69. 125. 289. 15) Eiusdem Inſtructio pro Comitibus a Naſſau & Newenar ad Cæſar. Maieſtatem. 37. 16) Eiusdem & Principum coniunctorum Reſponſio ad Cæſ. Maieſtatis poſtulata de concionibus verbi divini deinceps Auguſtæ intermittendis. 46. 17) Propoſitio Cæſar. Maieſtatis Auguſtæ A. 1530. die 20. Iunii facta. 53. 18) Oratio Card. CAMPEGII. 61. 19) Auguſtana confeſſio 77. 20) Index monſtrans loca Patrum & canonum, & hiſtorias hæreticorum aliasque, quæ in Aug. Conf. citatæ ſunt. 111. 21) Ea, quæ poſt prælectionem A. C. geſta ſunt. 119. 22) Diſceptatio de traditionibus eccleſiaſticis. 162. 23) Confutatio aug. confeſſ. 172. 24) De eadem Cæſaris mandatum, & Reſponſiones Proteſtantium. 213. 25) Iudicium *Eccii* de Aug. confeſſione 232. 26) Iudicium Philippi *Melanchthonis* & aliorum theologorum, quid concedi adverſariis poſſit. 236. 27) Amica tractatio inter partes. 239. De qua videatur *Titius* in tract. de Phraſib. vet. eccl. doctor. p. 31. 28) Pontificiorum Media reſtituendæ concordiæ. 257. 29) Declaratio articulorum Confeſſionis aug. 267. 30) *Lutheri* Iudicium de articulis controverſis. 273. 292. 31) Anguſtioris delectus Proteſtantium Reſponſio. 281. Confer cum pag. 268. 32) Senatus & theologor. *Noribergenſium* Iudicium de mediis concordiæ. 297. 33) Reſponſum Electoris Sax. & coniunctorum Principum ac Statuum ad Cæſ. Maieſt. 314. 34) Conditiones pacis IIX. articulis comprehenſæ, & a G. *Truchſes* a Walburg, ac N. *Vebus* privato nomine datæ. 318. 35) Cæſaris Decretum in cauſa religionis. 329. 36) Prima delineatio Apologiæ aug. confeſſ. 335. 37) Actio Imperatoris & Statuum de Decreto cæſareo. 369. 38) Decretum Comitiorum Auguſtæ A. 1530. d. 19. Nov. promulgatum. 389. 39) Confeſſio wirtebergenſis. 413. 40) Confeſſio ſaxonica. 471. 41) Cauſæ, cur retinenda ſit Confeſſio auguſtana, & quare iniquis iudicibus

Concilii trident. non ſit aſſentiendum. 543. Quo de ſcripto vide *Gerhardum* L. de Magiſtratu polit. §. 204. 42) De concordia iudicium *Eraſmi*. 566. 43) Ant. *Corvini* Iudicium de illo Eraſmi ſcripto, cum præfat. *Lutheri*. 582. 44) Catalogus errorum & abuſuum præcipuorum in Eccleſiis pontificiis. 610. 45) Phil. *Melanchthon* de abuſibus illis emendandis, ſeu Pia reformatio eccleſiæ. 622. 46) Acta cum Cinglianis in Colloquio marpurg. A. 1530. 633. 47) Articuli *Saxonicorum* de ſententia Reformatorum. 673. 48) Articulus de Cœna Domini, per Mart. *Bucerum* 678. 49) Formula concordiæ de Cœna Domini A. 1536. Wittebergæ initæ. 680. 50) Pax religionis, in Tranſactione paſſavienſi A. 1552. primum inita, & poſtea in Comitiis auguſtanis A. 1555. ſancita & promulgata. 687.

Pag. 114. Sic enim ait *Ambroſius* lib. de Vocat gent. c. 8. Fides bonæ voluntatis & iuſtæ actionis genitrix eſt.	*Proſper* Aquitanicus, *Plac.* de pſeudon. 42.
241. De hoc nondum convenit, utrum neceſſariæ ſint ſatisfactiones *quoad pœnam*.	Quod ad pœnam attinet *temporalem*. P. *Dionyſius* werlenſis Cathol. ehrenretter 352.
278. Sacerdos pro Chriſto valde ſplendide orare audet, ut Deus filio ſuo *Chriſto* per tale ſacrificium (Miſſæ) velit eſſe propitius.	Non Chriſto, ſed *ſibi & adſtanti populo*. Iac. Ben. *Boſſuet* in Explicat. precum Miſſæ §. 38. P. Dionyſ. *vverlenſis* Meſsbericht. P. II. 1.
444. Baptiſmus ſignum & opus Dei eſt, in quo fides noſtra *requiritur*.	*Promovetur. Relat. innoc.* A. 1707. 292.
445. Decimo quarto: *De cœna* Domini.	In editione wittebergenſi articulus XIV. eſt de *baptiſmo infantum*. F. V. *Calixtus* in Via ad pacem 10.

LXVI.

Viti Ludovici A SECKENDORF Ausführliche Hiſtorie des Lutherthums, und der heilſamen Reformation, ſive Hiſtoria Lutheraniſmi. Lipſiæ 1714. Elias *Frickius*, ex latino eam tranſtulit

tulit, in meliorem ordinem digeſſit, quædam documenta inſeruit, plenam de Lutheri operibus relationem tradidit, & præter duos alios Indice omnium Lutheri ſcriptorum ornavit. Latina libri huius editio lucem adſpexerat A. 1691. eiusque ſpatium porrigitur ab A. 1517. uſque ad A. 1546. Oppoſita eſt hæc Hiſtoria Lud. *Maimbourgii* ieſuitæ libro, cui titulus, Hiſtoire du Lutheraniſme, qui tamen germanicæ verſioni non, ut latinæ editioni, eſt inſertus. Wilhelm. Ern. *Tenzelius* promiſit quidem A. 1695. Hiſtoriam Lutheraniſmi, tribus conſtantem partibus, quarum prima ſe porrigere deberet uſque ad Lutheri mortem, ſecunda ad A. 1600. & tertia ad noſtra uſque tempora; ſed mors inopinata propoſitum hoc reddidit irritum.

Vitus *Seckendorfius*, Eques francus, non tantum humanioribus, politicis, & iuridicis, ſed & theologicis ſtudiis inde a iuvene deditus, & ſplendidis muneribus in aulis ſaxonicis admotus, ac tandem ſereniſſimi Electoris Brandenburgici conſiliar. intimus & cancellarius novæ Academiæ halenſis, ſcripſit Defenſionem de iuſtitia protectionis in Erfurtum, Meditationes polit. & morales in M. Annæum *Lucanum*, Orationes germanicas, Defenſionem Relationis de Antonia *Burignonia*, Diſſertationem contra *Cordemoii* Recitationem colloquii diabolici cum Luthero, Capita doctrinæ & praxis e *Speneri* concionibus excerpta, & Chriſtianiſmum, naturæque debitum ſolvit A. 1692. æt. 66. Laudatur a Collectoribus *Actor. erud.* ad A. 1693. 47. & alibi, atque in *Pippingii* Memor. theolog. 1062. *Kœnigius* vocat virum ſummi iudicii, & eruditionis, p. 744. & *Schurzfl.* Epp. arcan. T. I. p. 11. virum in ſummis reip. negotiis iam pridem cognitum, &, ſi virtutem ſpectes, admirabilem, quem Germani mille exteris opponere, eiusque conſilio, tanquam ſcuto Aiacis, inniti poſſimus. Quibus adde *Daumium* Epp. P. I. 8. ea & elogia, quæ collegit *Bibliothecar.* n. p. addict. T. I. 246.

Elias *Frick*, paſtor eccleſiæ cathedralis ulmenſis, multum præſtitit circa formam externam in politiſſima hac verſione, teſte auctore *Erudita fama* T. III. 738. Sed ſcatet liber mendis typographicis.

LXVII.

Hiſtoria Veneta di Pietro GIUSTINIANO. In Venetia 1671.

1671. De novo recognita & aucta. In qua continentur res notabiles, quæ contigerunt a fundatione urbis uſque ad annum 1575. Translata eſt in linguam italicam a R. P. M. *Remigio*, florentino, monacho.

LXIIX.

Petri BEMBI Rerum venetarum hiſtoriæ libri XII. Lutetiæ 1551. Quo anno & Venetiis prodiit, ut poſtea Baſileæ 1556. & Argentorati 1611. quam editionem pro optima agnoſcit & laudat *Boſius* de compar. prudentia civili, §. 41. atque nunc iterum imprimitur Venetiis in vaſto opere, quo ſcriptores nobiliſſimi Hiſtoriæ venetæ exhibentur. Complectitur hæc Hiſtoria annos XLIV. eſtque continuatio narrationis, quam inſtituit M. Ant. *Coccius* Sabellicus, & finem ponit in morte IVLII Papæ II. quæ contigit die 20. Febr. A. 1513. *Boſius* in Diſſertat. de comparanda prudentia civili §. 41. (apud Crenium T. II. Methodor. 369.) fatetur, auctorem non male ſcripſiſſe hiſtoriam venetam, niſi quod multa Venetorum gratiæ dediſſe dicatur, ſtilumque & elegantiam ciceronianam nimis ubique adfectet; & Rob. *Turnerus*, orator & philoſophus ingolſtadienſis, ac protonotarius apoſtolicus, ſibi in eo viſus eſt inveniſſe, quod langueret, & auctorem redderet duriuſculum, longiorisque periodi circumductu reptantem verius, quam incedentem. Optandum autem, ut perverſus ille mos, qui Bembi ætate in hiſtoria ſcribenda, ut ei non adponerentur anni, obtinuit, in novo, quod commemoravimus, Corpore Hiſtoricorum venetorum tollatur, & ſinguli libri annorum adſcriptione ornentur, atque illuſtres reddantur.

Lib. I. p. 19. Pater (Hermolai Barbari, creati a Papa patriarchæ Aquileienſium) perſpecta Ciuitatis (ob illud factum iratæ) voluntate, omnibus tentatis rebus, cum iam eam flecti & leniri poſſe diffideret, *ægritudine animi eſt mortuus*. Filius non multo poſt *Romæ*, priva- *Calbus* & alii amici Hermolai ſcripſerunt ad ipſum, patrem eius *magna animi conſtantia* mortem excepiſſe. Hermolaus autem *peſte* abreptus fuit, quum eſſet *extra Romam* in prædio Oliverii Caraphæ. *Giornale de' Letterati d' Italia* T. XXIIX. 242. 236.

Non

tus *plebeio* morbo periit.

Lib. VII. 155. Norimbergenſes miſſis ad urbem *legatis* exemplum *Venetarum legum* a Patribus petiverunt, velleque ſe ſe eis uti legibus oſtenderunt. quod quidem illis Senatus frequens conceſſit.

Non legatos, ſed *litteras* miſerunt, ſcriptas a Wilibaldo *Pirckheimero* menſe Maio A. 1506. neque univerſas leges Venetorum petiverunt, ſed eas duntaxat, *quæ ad tutelam* pertinent; ſicut Reſponſum ſereniſſimi Ducis, & ipſe codex legum tutelarium, qui in exedra tutelari Reip. noribergenſis aſſervatur, abunde teſtantur. Vide *Amœnitates* meas theol. p. 669. Georg. *Richterum* Orat. XXV. 109. & *Wagenſeilium* Epiſt. ad Fechtium p. 125. ac Notabil. Noriberg. 201.

Li marmi eruditi di Sertorio ORSATO. In Padoua 1669. Sunt X. epiſtolæ in antiquas aliquas inſcriptiones. Inter quas inprimis memorabilis eſt octava, quæ conſpicitur in Prætorio patavino, & diu credita fuit eſſe monumentum Titi Livii, hiſtoricorum latinorum principis, cum ſit *Titi Livii Liberti Halys*, *concordialis*, ſive ſacerdotis templi Concordiæ patavini, quod ille vivens fecit Liviæ, Titi, id eſt, ſuæ filiæ, immo ſibi & ſuis omnibus: ſicut docte, cumque magna Vrſati, antea aliter perſuaſi, admiratione id explicuit Marq. *Gudius*, nobilis germanus; quem ille ideo multis exornat laudibus, nec errorem, in quo ipſe hæſerat, recantare ullo modo dubitat.

Sertorius *Vrſatus*, Eques D. Marci, ſcripſit etiam Monumenta patavina, & Commentarium de notis Romanorum, vitaque abiit A. 1678. ætatis 71. Greg. *Leti* nell' Italia regnante p. 245. *Gravius* Præf. & Epp. 433. I. Alb. *Fabricius* Biblioth. lat. 776.

LXIX.

Hiſtoria della Rep. veneta di Battiſta NANI. Partes II. In Venetia

netia 1686. Scripta auſpiciis ſereniſſimæ Reip. Eſt hæc editio quarta: & deſcribuntur hoc in libro res geſtæ cum Venetorum, tum aliorum Principum & Statuum ab anno 1613. usque ad annum 1671. Eſt etiam reddita gallice a *Tallemantio*, & prodiit (uti titulus præ ſe fert) Coloniæ A. 1701. in 12. tomis IV. cum figuris.

Bapt. *Nanius*, Patricius & ſenator venetus, Eques & Procurator D. Marci, vir doctiſſimus ac prudentiſſimus, ſummæ in patria, cuius memorabile exemplum legitur P. I. 330. atque apud exteros, ubi ſplendidiſſimas legationes obivit, auctoritatis, quique, ſi ſupervixiſſet, in ſedem principalem fuiſſet evectus, ſcripſit etiam Philoſophiam peripateticam dogmaticam, & ad plures abiit A. 1678. æt. 63. Elogia eius reperiuntur in *Actis erudit.* A. 1703. 45. *Craſſi* Elogiis literator. P. I. 101. Octav. *Ferrarii* Operib. variis P. I. 405. 458. 584. 670. & P. II. 22. 115. 123. 126. 164. 206. 285. 288. 328. 329. 331. 333. 335. 383. *Neuli* Aceſſionib. ad Wheari Relect. hiemal. 215. *Wagenſeilii* diſp. de Imperatorib. qui poſt francicos p. 31. & *Kemmerichii* Neuerœffneten Academie der wiſſenſchafften T. I. 362. qui ait, librum hunc ſingulari iudicio ſcriptum eſſe, & univerſalem in ſe hiſtoriam continere. Antequam hinc abeamus, non eſt ſilentio prætereundum, excellentiſſimum Nanium primum fuiſſe inter Hiſtoricos Reip. venetæ, ab ipſamet conſtitutos, qui Hiſtoriam ſuam vivens ediderit: hoc autem intelligendum de Parte I. nam II. Pars poſt obitum magni auctoris in dias luminis auras prodiit.

LXX.

Hiſtoria della Rep. Veneta di Michele FOSCARINI. In Venetia 1696. Secunda vice edita A. 1707. Hæc Hiſtoria eſt continuatio Hiſtoriæ venetæ Bapt. *Nanii*, incipiens ab A. 1669. & progrediens uſque ad annum 1690. Eſtque ſcripta graviter, veritati conformiter, & eleganter.

Michaël *Fuſcarenus* inclytus fuit Senator venetus, ſplendidis muneribus inſignis, atque ad plures abiit A. 1692. æt. 60. Munera illa hoc diſticho, quod ſub eius effigie exſtat, comprehenſa ſunt.

Quæſitor, Sapiens, Faſtorum conditor, urbem
Iuvit & imperium legibus, ore, ſtilo.

LXXI. Iſto-

LXXI.

Hiſtoria della Rep. di Venezia di Pietro GARZONI. In Venezia 1712. Tertia editio, eaque optima. Hiſtoria hæc complectitur res geſtas tempore ſacri fœderis contra Mahometum IV. & tres eius ſucceſſores, ab anno 1682. uſque ad 1700. adeoque deſcribit felices ſucceſſus, quos Veneti habuerunt in Peloponneſo, atque Eubœa inſula. EIVSDEM Pars altera Hiſtoriæ venetæ. Editio ſecunda. In Venezia 1717. Deſcribuntur in ea res geſtæ ab anno 1700. usque ad 1714.

Petrus *Garzonius*, ampliſſimus Senator venetus, primus fuit, qui Hiſtoriam patriam, iuſſu & auſpiciis auguſtæ Reip. ſcriptam, integram poſſet velletque edere: illuſtriſſimo enim Nanio fata non conceſſerunt, alteram Hiſtoriæ ſuæ partem ipſe ut curaret atque emitteret. *Supplem.* Actor. erud. T. V. 384. *Giornale de' Letter. d' Italia* T. III. 417.

LXXII.

Le Opere del Cardinal BENTIVOGLIO. In Venetia 1667. Sunt autem Relationes de Provinciis Flandriæ unitis, de Flandria ſeu illis provinciis, quæ tunc parebant ſereniſſimæ Domui Archiducum Auſtriæ, de Dania, & de Hugonotis ſeu Reformatis Galliæ: Hiſtoria Flandriæ, ſeu de bello belgico: Memoriarum libri duo, in quibus deſcribit ſuam ipſius vitam & multas res, quæ ſua ætate contigerunt Romæ, in Italia, & alibi: & denique Epiſtolæ.

Guido *Bentivolus*, origine ex regio ſanguine, & principatu, quem eius maiores in urbe Bononia geſſerunt, inclytus, civilis & canonici iuris Doctor, Pontificis rom. camerarius privatus, deinde Prælatus, & referendarius, poſtea Nuncius apoſtolicus in Flandria & in Gallia, & tandem Cardinalis, Galliæque Protector, reliquit etiam Commentarios rerum eccleſiaſticarum, a Clementis VIII. pontificatu uſque ad tempora Vrbani VIII. perductos, & vivere inter mortales deſiit A. 1643. æt. 64. Eſt ſcriptor elegantiſſimus, atque in numerum claſſicorum auctorum recipiendus, dignusque qui *italicus* vocetur *Livius* & *Tullius*, & quem Gratiæ ament ob ſuaviſſimas facetias, quas epiſtolis ſuis inſpergit. Vide *Craſſum* Elog. P. I. 262. & Io. Nic. *Erythræum* P. II. Pinacoth. 38.

LXXIII.

Iac. TOLLII Epiſtolæ itinerariæ. Amſtelædami 1700. Ex auctoris ſchedis recenſitæ, ſuppletæ, digeſtæ, Annotationibus, obſervationibus & figuris adornatæ ab Henr. Chriſtiano *Henninio.* Deſcribit autem ea, quæ vidit, audivit & obſervavit in itinere germanico, bohemico, ungarico, & græzienſi. *Parrheſiander* quidem in Singularibus de viris doctis p. 525. non negans, multas res curioſas & notabiles contineri hiſce Epiſtolis, hoc tamen addit, multa Tollium obſcure tradidiſſe, nimiſque credulum fuiſſe, & ſæpe parvii iudicii; *Henninii* autem obſervationes elegantes & doctas eſſe, illuſtrare obſcuriora, atque errores, in quos ille per credulitatem cecidit, candide indicare & corrigere. Huc etiam facit *Henninii* Præfatio, qua curam & diligentiam ſuam in hoc opere Tollii edendo, quodque præclaræ hæ Epiſtolæ Liberalitati brandenburgicæ, qua ſereniſſimus Elector Brandenburgicus FRIDERICVS WILHELMVS Magnus Tollio itinera in Auſtriam, Vngariam, Italiamque non indulſit modo, ſed & ſumtus erogavit, debeantur, ipſeque deſcriptionem vitæ Tollii præ manibus habeat, exponit. Recenſetur hic liber in *Actis eruditorum* ad A. 1700. p. 274.

Pag. 8. Inſcriptio in tabella plumbea, *litteris Longobardicis*, inventa in ſepulcro LOTHARII Imperatoris, Saxonis.	Litteris *latinis quadratis*, ita ut ipſe Tollius eam exhibet ſpectandam. Vide *Annotationes meas* ad Letzneri Deſcriptionem monaſterii Regiæ Luteræ, p. 27.
Henninius in Annotat. p. 24. LOTHARIVS II. ſive Saxo Imperator ſepultus fuit in Lotharia Cæſarea, *Kaiſers* Luter, *cui & originem & nomen ipſe dederat.*	Iam *ante illum Imperatorem fuit hic monaſterium virginum*, quod ille, pulſis virginibus, mutavit in conventum Benedictinorum; ac *nomen* Luter ſive Lauter *habuit a Lutera fluvio*, parvulo quidem, ſed puriſſimam ac limpidiſſimam aquam præbente. Vide iterum *Annotationes noſtras* p. 12. Henr.

Henr. Chriſtian. *Henninius*, francus, primum in academia Clivenſium, quæ Duisburgi ad Rhenum floret, Tollii ſucceſſor, adeoque Hiſtoriarum, Eloquentiæque latinæ & græcæ profeſſor ordinarius, deinde apud Belgas confœderatos medicus, ſcripſit etiam Diſſertationem de pronunciatione græcæ linguæ, qua, cum approbatione virorum doctiſſimorum, diſputat, eam non eſſe pronunciandam ſecundum accentus, aliaque promiſit, aut certe eorum commemoratione p. 118. 119. & 88. ſalivam eruditis movit.

POGGII Hiſtoria florentina, nunc primum in lucem edita, notisque & auctoris vita illuſtrata ab Io. Baptiſta *Recanato*. Venetiis 1715. Quod dicitur, primum in lucem nunc edi, id intelligendum eſt de textu latino, quo eam auctor in prædio ſuburbano conſignavit; italica autem verſio, cuius auctor eſt Iacobus, Poggii filius, diu ante prodierat. Ger. Io. *Voſſius* lib. III. de Hiſtor. lat. c. 5. p. 171. ſcribit, in ea hoc a *Machiavello* merito culpari, quod pleraque ea omiſerit, quæ ad civiles diſcordias pertinent: nimis & patriæ faviſſe; quo reſpexerit *Actius Sincerus*, ſive *Sannazarius* epigrammate iſtoc:

Dum patriam laudat, damnat dum Poggius hoſtem,
Nec malus eſt civis, nec bonus hiſtoricus.

Hiſtoria autem hæc Poggii, iuſſu Reip. ſcripta, ab origine urbis florentinæ, ſi præcipuas res ſpectes, ſed ab anno 1350. quod attinet ad geſta Florentinorum in particulari, uſque ad annum Chriſti 1455. deducitur.

Io. Bapt. *Recanatus*, Patricius venetus, & academicus florentinus, eruditæ nobilitatis magnum ornamentum, non tantum nitidiſſime, ſed & correctiſſime Hiſtoriam poggianam edidit, magnaque dignus eſt laude, quod eam illuſtrarit appoſitis in margine annis ſive chronologica ſerie, ſine qua lectores in tenebris verſarentur, maioremque voluerit rationem habere veritatis, quam auctoris ſui: eum enim, ſicubi opus eſt, correxit ac reprehendit. De vita Poggii, ab eodem conſcripta, fatentur doctiſſimi collectores *Actor. eruditorum* Tomo VI. *Supplementor.* p. 337. ſingulari ſtudio & eleganti ſtilo conſignatam eſſe.

Digitized by Google

LXXIV.

DIOGENES Laërtius de Viris, dogmatibus, & apophthegmatibus clarorum philoſophorum, græce & latine, cum Annotationibus Iſaaci *Caſauboni*, Th. *Aldobrandini*, Mer. *Caſauboni*, Marci *Meibomii*, Æg. *Menagii*, & Ioach. *Kuhnii.* Acceſſit *Menagii* Syntagma de Mulieribus philoſophis. Amſtelædami 1692. Præmittitur catalogus editionum Diogenis Laërtii, & alius, nomina philoſophorum, quorum vitas enarrat Diogenes, indicans. Indices IV. locupletiſſimi, qui ſubiunguntur, curæ & ſtudio Io. *Clerici* accepti ſunt ferendi. Eſt hæc editio omnium optima, nitidiſſima, & locupletiſſima: de qua etiam teſtatur *Struvius* Introd. in notit. rei liter. 369. addens de opere ipſo, plane id egregium eſſe, & fundamentum omnis hiſtoriæ philoſophicæ.

Lib. II. Segm. 108. p. 143. Eubulides Mileſius plurimos in Dialectica modos rationesque interrogandi tradidit, mentientem & fallentem, --- & item *calvam.*

Calva illa, quæ nec ab *Aldobrandino*, neque a *Menagio* explicatur, hæc erat: Num, qui unum tibi pilum eripit, calvum te facit? Non. Sed qui ſenſim omnes capillos adimit, unum pilum eripit? Ita. Non igitur calvum te facit. Corn. Dieter. *Koch* Program. A. 1718. de Modo diſputandi ſocratico p. 9.

Diogenes, a Laërte Ciliciæ urbe dictus *Laërtius* ſive Laërtienſis, ſectator Potamonis alexandrini, auctoris ſectæ Eclecticorum ſeu Veritatis amantium, ita tamen, ut ſectæ Epicuri non eſſet inimicus, vixit poſtremis forte temporibus Imp. SEVERI ac deinceps, ſæc. II. & III. Habetur pro ſcriptore digno, qui aſſidue verſetur & legatur. Stilus eius eſt conciſus, & efficaciæ plenus, voces ſelectæ, ſermo facundus; ſique memoria & iudicio non ſemper valuit hic ſcriptor, leves tamen hæ maculæ inſignibus reliquis eius ornamentis officere non poſſunt. Scripſit etiam παμμετρον ſeu Epigrammata omni metrorum genere, & Commentarium in Sillos *Timonis.* Videantur Io, Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. l. 4. c. 19.

Acta

Acta erudit. A. 1692. l. 1. c. 1. B. G. *Struve* Biblioth. philoſoph. 3. *Heumann* Actor. philoſoph. P. I. *Vaparth. bibliothecar.* T. I. 1001.

Th. *Aldobrandinus* floruit verſus finem ſæculi XVI.

Æg. *Menagius*, andegavenſis, Regis Gall. a conſiliis & eleemoſynis, Iuris utriusque Facultatis pariſienſis Doctor honorarius, florentinæ andegavenſisque academiarum ſocius, ſingularum primum hebdomadarum, poſtea quotidianis congreſſibus, (quos *Conferences* vocant) magna celebritate domi habitis, clarus, Europam fere univerſam peragravit, nec græcum duntaxat & latinum, ſed italicum etiam gallicumque ſcriptorem politiſſimum egit, editis publico bono Originibus linguæ italicæ & gallicæ, Antibaielleto, Diſſertatione de Heautontimorumeno terentiana, Poëmatibus & Miſcellaneis, obiitque Lutetiæ Pariſiorum, A. 1692. æt. 79. Paſtori moribundum viſenti, rogantique, excuſatum ſe haberet, ſi pro ratione muneris iam proponeret quæſtiones non nullas ſuper myſteriis fidei, reſpondit: *Mihi quidem hoc eſt gratiſſimum; nam in fidei materia vel litteratiſſimi non ſunt aliter conſiderandi, quam infantes.* Eruditorum de eo iudicia dabunt *König* 529. *auctor Memoriæ* vitæ Menagii, quæ ſecundæ Menagianorum, poſt ipſius obitum publicatorum, Parti præmiſſa eſt, *Petitus* in præfat. quæ reperitur ſub initium Partis I. Menagianorum, *Heidegger* in Vita I. L. Fabricii 32. *Sorberiana* 137. *Colomeſius* 628. *Crenius* de Furib. librar. 99. *Acta erud.* A. 1701. 247. *Moller* Hypomnem. ad Morhofii Polyhiſt. 399. *Morhof* Polyhiſtor. lib. IV. 40. 46. lib. V. 226. lib. VII. 330. 379. T. II. 2.

Marcus *Meibomius*, Tonninga-cimber, ex Aula CHRISTINÆ auguſtæ ſuecica in Daniam delatus, & profeſſoris ibi forani, conſiliarii ac bibliothecarii regii, tandemque architeloni helſingorenſis dignitatibus a Friderico III. auctus, hinc in Gymnaſio amſtelodamenſi unum tantum annum hiſtorica profeſſus, & poſt excurſiones in Angliam & Galliam otio vitæ privatæ fruitus, trium vir linguarum, pariterque ſumma matheſeos peritia, & multa variaque eruditione inclytus, ſed infelicibus annumerandus litteratis, atque in codice hebræo reſtituendo, metrisque eius corrigendis audacior, edidit VII. auctores Muſicæ veteris, Dialogum de Proportionibus, librum de Fabrica triremum, & III. Specimina correctionis locorum ſcripturæ V. T. quorum primum eſt con-

tentum in libro de Fabrica triremum, tertium autem non eſt completum, ſed tantum pars aliqua, ſecundo adiuncta, tandemque in paupertate obiit Vltraiecti A. 1710. ſic ſatis ſenex. *Clericus* Tom. XXII. Biblioth. ſelectæ p. 303. Io. *Moller* Hypomnem. ad Bartholin. de ſcriptis Danor. 327. & de homon. 700. denique *Acta erud.* A. 1692. 316.

Ioach. *Kühnius*, gryphiswaldenſis, gr. linguæ profeſſor argentinenſis, & huius quidem linguæ peritiſſimus, edidit Animadv. in Pollucem, & Pauſaniam cum notis, vita hac defunctus A. 1697. æt. 50. *N. Bucherſadt* T. II. 134. *Ludovici* Hiſt. ſcholaſt. P. III. 225. Laudatur in *Actis erud.* A. 1697. 98. atque a *Crenio* Animadv. P. III. 175. & præf. in Saubertum de ſacrificiis 55. ac *Morhofio* Polyh. l. 4. c. 7. n. 4.

LXXV.

Laurentii CRASSI Elogii d' huomini letterati. Venetiis 666. Deſcribuntur vitæ virorum litteris inſignium, traditur ſyllabus ſcriptorum, quæ compoſuerunt, & exhibentur eorum imagines. Similis argumenti ſcripta ſunt M. Zuer. *Boxhornii* Monumenta illuſtrium virorum & elogia. Amſtelædami 1638. fol. Academie des ſciences & des arts, contenant les vies & les eloges hiſtoriques des hommes illuſtres, qui ont excellé en ces profeſſions depuis environ quatre ſiecles parmy diverſes nations de l' Europe, avec leurs portraits, par Iſ. *Bullart.* A Amſterdam 1682. f. Elogii de' Prencipi & huomini illuſtri d' Italia, per Gio. Batt. *Fabri*, in Venezia 1698. f. Compendioſo riſtretto delle vite di perſonaggi alcuni illuſtri per la ſcienza, & altri celebri per ſantità e dottrina, per Ant. *Baldaſſaro.* In Fuligno. 1711. 12. Andr. *Theveti* liber de viris illuſtribus. Nicol. *Craſſi* Elogia venetorum Patriciorum, & illuſtrium belli Ducum: de quibus vide *Acta erud.* A. 1684. 432. Cum vero Index literatorum, uſitato apud exteros, perverſo tamen, & quærentibus valde moleſto more, ſecundum prænomina ordinatus ſit, haud gravabor illum hic communicare, quem egomet ad ipſa ſcriptorum nomina gentilitia meum in uſum formavi. Eſtque hic; dummodo notes, priorem numerum ſignificare Partem libri, poſteriorem paginam.

Achi-

Achillini 2. 161.
Aldrovando 1. 135.
D'Aleſſandro 1. 7.
Allaccio 1. 397.
Alois 1. 378.
Alſtedio 2. 212.
Altogradi 2. 289.
Ammirato 1. 107.
Areſi 2. 89.
Aretino 1. 31.
Argoli 2. 269.
Baconi 1. 223.
Barboſa 2. 255.
Barclaio *Gio.* 1. 203.
Gul. 2. 195.
Baronius 1. 127.
Battiſta 1. 334.
Baudio 2. 221.
Bellarmino 1. 189.
Beni 2. 79.
Bentivoglio 1. 262.
Boccalini 1. 159.
Bonarelli 2. 99.
Bonomi 2. 311.
Boverio 1. 239.
Bracciolini 2. 186.
Bruni 2. 274.
Budeo 1. 21.
Campanella 2. 243.
Campeggi 2. 127.
Capaccio 1. 227.
Capece 2. 176.
Caramele 1. 356.
Cardano 2. 144.
Caro 1. 69.
Carpzovio 2. 120.
Des Cartes 1. 302.
Caſoni 2. 93.
Caſtelvetro 1. 65.
Ceſarini 1. 272.
Chiabrera 2. 155.
Ciampoli 1. 279.
Clavio 1. 141.
Cluſio 2. 36.
Copernico 2. 14.
Di Coſtanzo 2. 50.
Cremonini 2. 123.
Delfino 1. 206.
Dentice 2. 306.
Donello 2. 171.
Douſa 2. 191.
Duareno 1. 46.
Einſio. v. Heinſio.
Eritreo 1. 388.
Fabri 1. 197.
Farinaccio 1. 175.
Foglietta 1. 74.
Fontana 2. 296.
De Franchis 1. 146.
Franco 1. 41.
Galeota 1. 347.
Galilei 1. 243.
Gaſſendo 1. 296.
Geſnero 1. 26.
Giovanni 1. 251.
Glielmo 2. 285.
Glorioſo 2. 251.
Gravina 2. 166.
Graziani 2. 324.
Grillo 2. 74.
Guarini 2. 115.
Heinſio 2. 216.
Di Helmont 2. 144.
Heurnio 2. 64.

Kircher

Kircher 1. 381.
A Lapide 2. 69.
Laſena 1. 231.
Latro 2. 234.
Liceto 1. 288.
Lipſio 1. 121.
Di Lugo 2. 1.
Maffei 2. 54.
Malvezzi 1. 364.
Mantica 1. 164.
Manzo 1. 309.
De Marinis 1. 324.
Marino 1. 212.
Maſcardi 1. 252.
Maſcolo 1. 351.
Maurolico 2. 5.
Mazzoni 2. 60.
Menochio 1 113.
Mercatore 1. 50.
Mercuriale 2. 41.
Merlino 2. 333.
Michiele 2. 265.
Muſcatella 2. 225.
Nani 1. 101.
Novarini 1. 268.
Ortelio 2. 23.
Owien 2. 96.
Pallavicino 1. 329.
Paracelſo 2. 45.
Paruta. 1. 97.
Paſſerini 2. 317.
Patrizio 1. 61.
Pellegrino 2. 301.
Peregrino 2. 105.
Della Porta 1. 170.
Preti 2. 140.
Puteani 1. 323.
Regio 2. 231.
Riccio 2. 136.
Roſcio 1. 388.
Rota 1. 56.
Rovito 2. 131.
Salmaſio 2. 205.
Sanfelice 2. 258.
Sanſeverino 2. 328.
Santorello 2. 292.
Scaligero *pat.* 2. 180.
fil 2. 151.
Sennerto 1. 258.
Seripando 1. 1.
Severino 1. 371.
Settala 2. 279.
Sigonio 1. 117.
Strada 1. 235.
Suarez 1. 179.
Taſſo *Bern.* 1. 78.
Torq. 1. 83.
Taſſoni 1. 392.
Teſti 1. 384.
Tiraquello 1. 10.
Toledo 1. 91.
Tritemio 2. 18.
Tuano 2. 247.
Tuſco 1. 185.
Varchi 1. 30.
De Vega 2. 109.
Villani 2. 261.
Vintimiglia 2. 238.
De Vio 1. 15.
Voſſio *Ger. Gio.* 1. 317.

Laur. *Craſſus*, Legum doctor, & advocatus ordinarius neapolitanus, quantum temporis cauſſarum negotiis licuit detrahere, id

id omne impendit ſtudiis elegantioribus & humanioribus, floruitque ſæculi XVII. initio. Ludov. *Boncompagnus* ait in præfat. Craſſum plures litteratos celebraturum fuiſſe, ſi eorum imagines & vitæ deſcriptiones ipſi licuiſſet nanciſci, in præſentibus autem laudandis ab omni adulatione abſtinuiſſe, ſoli virtutum & doctrinæ illorum conſiderationi intentum; ceterum animo concepiſſe elogia plurium eruditorum, immo & illuſtrium belli Ducum, & Politicorum, Hiſtoriam poëtarum, Vitas regum neapolitanorum, volumen de Familiis nobilibus, Collectionem materiarum iuridicarum, & aliam peregrinæ eruditionis. *Morhoſius* fatetur in Polyhiſt. T. I. 246. ſe non pauca, quæ faciant ad hiſtoriam virorum doctorum, ex hoc auctore didiciſſe. At credit tamen, multa illum ex aliorum relationibus hauſiſſe, adeoque non ſemper fide dignum eſſe. Adde *Critopuli* Cenſuram Eclogar. Mayeri 69.

LXXVI.

PROMTVARIVM iconum inſigniorum a ſæculo hominum, ſubiectis eorum vitis. Editio ſecunda. Lugduni in Gall. 1581. Collector earum eſt Guilielmus ROVILLIVS, bibliopola, qui adhuc floruit A. 1581. ac fatetur, priſcorum hominum, ante diluvium & ante pingendi & ſculpendi artes viventium, a ſe fuiſſe per imaginationem effictas; reliquas autem efformandas curavit ex nummis, ſtatuis, aut probatis auctoribus. Atque illæ icones ordiuntur ab *Adamo*, & finiunt in Franciſco Card. *Zabarella*, qui vixit A. 1443.

P. 212. Io Picus exceſſit e vita *trium* & triginta annorum iuvenis, eo die, quo CAROLVS IIX. Gall. Rex *Neapolim* eſt ingreſſus *anno* ſalutis 1483. *Nepotem* habuit *Franciſcum* Picum.

Duorum & triginta annorum iuvenis, eo die, quo CAROLVS IIX. *Florentiam* eſt ingreſſus, *anno* ſalutis 1494. Nepotem *ex fratre* habuit *Io. Fran.* Picum. Vide p. 204.

Auberti MIRAEI Elogia belgica. Antverpiæ 1609. Commemorantur in iis illuſtres Belgii ſcriptores, qui auctoris patrumque memoria vel eccleſiam romano-catholicam propugnarunt, vel di-

ſciplinas illuſtrarunt: & vivas illuſtriorum effigies, quas conſequi datum, a Theodoro *Galleo* in æs incidendas ac publicandas curavit auctor.

Aubertus *Miræus*, bruxellenſis, canonicus & bibliothecarius antverpienſis, obiit A. 1640. æt. 67. & præterea edidit Faſtos ſacros belgicos ac burgundicos, item Chronicon rerum belgicarum a IVLII Cæſ. adventu uſque ad A. 1635. Bibliothecam eccleſiaſticam, multaque alia. In Elogiis belgicis, iudicio Gallorum per *Bailletum*, accuratior quidem eſt, & elegantius loquitur, ſed cœco ſæpe amore in patriam fertur & populares. Videantur autem præter hunc *Kœnig* 542. *Magirus* 595. *Pope-Blount* 977. *Schurzfleiſch* Epp. arcan. P. I. 562. & in Epp. ſelect. p. 125. *Morhof*. Polyh. T. I. 207. *Ghilini* P. II. 32.

Caroli PATINI Lyceum Patavinum. Patavii 1682. Exhibentur in eo icones & vitæ profeſſorum, Patavii A. 1682. publice docentium; ſuntque illi vel theologi, vel philoſophi, vel medici, (ICtis enim alteram deſtinavit partem, ſed quæ nunquam fuit elaborata) nominatim Hier. *Frigimelica*, Octav. *Ferrarius*, Angel. *Montagnana*, Seb. *Scarabicius*, Io. Pompil. *Scotus*, Georg. *à Turre*, Hadr. *a S. Iuliana*, Hilar. *Spinellus*, Alex. *Borromæus*, Hermenig. *Pera*, Domin. *de Marchettis*, Stephan. *de Angelis*, Alban. *Albaneſius*, Fel. *Rotundus*, Car. *Renaldinus*, Io. *Cigala*, Ant. *de Marchetis*, Ant. Maria *de Blanchis*, Iordanus *Iordani*, Iac. *Pighius*, Car. *Patinus*, Io. Hier. *Textorius*, Nic. *Calliachius*, Gemin. *Montanarius*, Octav. *Saviolus*, Vital. *Terra rubea*, Nic. *Arnu*, Georg. *Calafatti*, Seraph. *Piccinardus*, Ioſ. *Carlottus*, Mich. Aug. *Molinettus*, Lud. *de Saxonia*, Auguſtin. *Pivati*. Recenſetur hoc opus in *Actis eruditor*. A. 1682. 374.

Pag. 94. Io. Georg. Volckamerum, *patricium* Norimbergenſem, medicum unice diligo.	Nobiliſſimus hic Medicus diſtinguendus a gente patricia *Volckheimerorum*.
96. *Hofmannus altorfi.*	*Mauricius Hoffmannus, Altorfii.*

Carolus *Patinus*, Doctor medicus pariſienſis, primarius chirurgiæ in lyceo patavino profeſſor, & Eques D. Marci, quem Collectores *Actor. erudit*. l. c. p. 375. omnium elegantiarum promum condum, & ſcriptorum præſtantiſſimorum gloria inclytum vocant,

Urſini

Urſini & *Auguſtini* Familias romanas emendavit & auxit, deditque Notas in Suetonium, Epiſtolam ad Eggelingium de numiſmatibus quibusdam, Commentarium in III. Inſcriptiones græcas Smyrna allatas, Commentarium in antiquum monumentum Marcellinæ, Commentarium in cenotaphium M. *Arterii* medici, & Explicationem nummi ANTONINI Pii, Tractatum gallicum de mariſcis ſeu ceſpitibus bituminoſis, qui germanice *Torf* vocantur, obiitque A. 1693. æt. fere 60. Vide *König* 612. *Acta erud.* A. 1684. 248. *Morhof.* Polyhiſt. T. I. p. 198. & *Struve* de doctis impoſtor. §. 44.

LXXVII.

Guidonis PANCIROLI Res memorabiles, tam deperditæ, quam recens inventæ, & veteribus incognitæ, cum Commentario Henrici *Salmuthi.* Francofurti 1660. Prodierunt etiam Lipſiæ 1707. 4. Res deperditæ, quæ hic commemorantur, ſunt Purpura, Encauſtum, Obſidiani, Linum vivum ſive asbeſtinum, Byſſus, Specularia, Murrhinum & aliquæ gemmæ, Aurichalcum, Cinnamomum, Folium barbaricum, Amomum, Coſtus, Malobathrum, Caſia odorata, Aroma indicum & Laſer, Myrrha, Stacte, Bdellium, Balſamum, Azzalum indicum, Sal ammoniacus & Stellio, Marmora, Lapides pretioſi, Fructus, Amphitheatra, Theatra, Circus maximus, Baſilicæ, Tabernæ, Nymphea, Forum, Viæ, Librariæ ſive bibliothecæ, Statuæ ex multis particulis ſeu cruſtis compoſitæ, Cellæ, Palæſtræ & Stadia, Thermæ ac balnea, Arcus triumphales, Columnæ Traiani & Antonini Pii, Moles Hadriani & Sepultura Ceſtii, Obeliſci, Pyramides, Labyrinthi, Sphynx ægyptia, Thebæ, VII. mundi Miracula, Naumachia, Statuæ, Aſylum, Pyropus, Electrum, Corinthium æs, Oleum incombuſtibile, Vitrum ductile, Papyrus, Naves quadriremes & quinqueremes, Muſica muta & hydraulica, Actio, Characteres litterarum, Fibula, Habitus Imperatorum, Salutatio Imperatorum, Diadema, Equi, Teſtudo, Supellex argentea, Mos capiendi cibum, Venditio olei, vini & aliorum liquamentorum ad menſuram, Mores bellici, Mores exercitus, Coronæ militibus datæ, Armamentaria, Triumphus, Legati, Nuptiæ, Ludi, Damnati in metallum, Exequiæ mortuorum, Nomenclatores, Dona, Horæ & clepſydræ. Recens autem

 inven-

inventæ, ſunt Novus orbis, Porcellanæ, Lapis Bezoar, Rhabarbarum & Caſſia, Saccharum, Manna, Alchemia, Deſtillationes, Campanæ, Horologia, Pixis nautica, Typographia, Charta, Ziferæ ſeu furtivæ litterarum notæ, Conſpicilia, Sellæ, Staphiæ, & Soleæ equorum, Quadratura circuli, Tormenta muralia & Bombardæ, Ignis græcus, Torneamenta, Quintana, Moletrinæ, Aucupium, quod cum accipitre, niſo, falcone & aliis avibus peragitur, Texta ſerica, & Liquores, qui vulgo *Botarge* & *Caviaro* dicuntur. Henr. *Salmuth* libros hoſce, ſuaſu Ioach. *Camerarii*, Ioach. filii, ex italico vertit in latinum; *Pancirolus* autem eos ſcripſit in gratiam Ducis pedemontani, & Mich. *Watſonus* eorundem Supplementum dedit in Theatro variarum rerum. Sed illi de Rebus deperditis diſputationi Panciroli peculiarem oppoſuit Diſſertationem Olaus *Borrichius* T. II. Diſſertationum p. 97. oſtendens, *nihil opum antiquarum perdidiſſe ſaeculum noſtrum*, quin evidentius omnia perſpicere, certiusque definire: ut proinde *in ſupervacuis ſe fatigarit Pancirolus* docto illo ſuo, & in ſpeciem veraci opere, atque hunc potius ei titulum præfigere debuiſſet: *De rebus hodie in deſuetudinem abeuntibus*, ſive *de rebus antiquorum, quas poſteritas intuitu meliorum abolevit, antiquavit, correxit*.

Parte II. 281. Bombardæ inventæ fuerunt *anno* 1378.	*Anno* 1354. G. I. *Voſſius* Epp. p. 358.
283. Machinæ iſtius inventor fuit Germanus, ſive *eius nomen ignoretur*, ſive *monachus* fuerit.	Aiunt, fuiſſe *Bertholdum*, *medicum*. Thaddæus *Donnola* de patria Propertii 35.

Guido *Pancirolus*, regienſis, V. I. D. nec inficiandæ diligentiæ ſcriptor, ceterum feſtivitate & multiplici doctrina clarus, fortemque ſuam aulæ pontificiæ honoribus præferens, iura magno adplauſu, lautoque ſtipendio docuit cum Auguſtæ Taurinorum, tum Patavii, & bis quidem hoc in loco, obiit A 1591. ætat. 76. & compoſuit Comment. in Notitiam imperii, Theſaurum variarum lectionum, Notas in *Tertullianum*, libellum de origine Equitum, libros de claris Iuris interpretibus, & alia, de quibus videatur *Tomaſinus* in P. I. Elogior. p. 192. De ipſo autem & eius Memorabilibus *König* 603. *Magirus* 634. *Pope-Blount* 757. *Leikher.* in Vitis ICtor. 390.

390. *Ghilinus* P. I. 140. *Erythraus* P. III. Pinacoth. 201. *Morhof* Polyh. lib. I. 269. *Wovver.* Epp. p. 414.

Henricus *Salmuth*, Henrici filius, Ambergæ ſyndici munere functus eſt, eiusque nomen inſerendum properanti ad finem ſæculo XVI.

LXXIIX.

ARISTOTELIS Opera, græce, curante Frid. *Sylburgio.* Francofurti apud Andr. Wecheli heredes A. 1584. 1587. volumina VI. Eſt hæc editio inter græcas nitida, luculenta, emendatiſſima, teſte Io. Alb. *Fabricio* B. gr. l. 3. p. 169. & l. 1. p. 100. in qua textus collatus eſt cum baſileenſi editione Mich. *Iſingrinii*, & veneta Bapt. *Camotii*, ſubiunctæque ſingulis tomis variæ lectiones, & annotationes cum præſtantiſſimorum virorum, tum ipſius etiam *Sylburgii*, atque indices locupletiſſimi. In primo volumine comprehenduntur 1) Organon, editum A. 1585. 2) Artis rhetor. libri III. 3) Rhetorices ad Alexandrum liber I. 4) De arte poëtica lib. I. Editi A. 1584. De Organo videatur Ioach. *Langius* Theol. chriſt. in numeris 218. & Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. l. 3. p. 117. de reliquis idem *Fabricius* p. 118. 121. 122. Librum de Poëtica emendavit & illuſtravit Dan. *Heinſius*. De quo R. *Simon* Biblioth. choiſ. P. I. 158. Libri περὶ ἑρμηνείας & de categoriis, indice *Sanctio* in Minerva p. 32. & 290. indigni ſunt nomine Ariſtotelis. In ſecundo 1) Ethicorum ad Nicomachum, Ariſtotelis, ut veteres credunt, filium, libri X. opera Petri *Victorii* emendati. 2) Ethicorum magnorum libri II. 3) Ethicorum eudemiorum, ſive ad Eudemum rhodium, Ariſtotelis diſcipulum, libri VII. 4) De Virtutibus & vitiis lib. I. 5) *Theophraſti* characteres ethici. 6) *Alexandri* aphrodiſ. Quod virtus non ſufficiat ad beatitudinem. Hæc omnia edita ſunt A. 1584. Io. Alb. *Fabricius* p. 150. 155. 156. Ac nota, chriſtianis virtutibus & gratiæ divinæ male cum Ethicis Ariſtotelis convenire. *Conringiana* p. 69. nec patere rationem, cur Magna Moralia inſcripſerit ille libros II. cum ſint breviores reliquis. Interim concedimus *Scaligero* Exercit. 317. & Ioach. *Camerario* in Notis ad caput 7. libri I. Ethic. & ad c. 3. libri VII. Ariſtotelem in libris moralibus populariter locutum, nec niſi mathematicæ ſcientiæ imperitis obſcurum eſſe. In tertio, 1) Politicorum & Oeconomicorum libri. 2) Varia opuſcula, videlicet de *Xenophanis*, *Zenonis* & *Gorgia* dogmatibus, de Li-

neis inſecabilibus, Mechanica problemata, de Audibilibus, de Mirabilibus auditis, Ventorum ſitus & nomina, Phyſiognomonica, de Coloribus, & de Plantis libri II. Omnia edita A. 1587. & variis Opuſculis inſerta ſunt *Sotionis* & *Athenei* Collectanea de fluviis, lacubus & fontibus mirabilibus, item *Polemonis* & *Adamantii* Phyſiognomonica, cum libro *Melampodis* de Palpitationibus, & libro de nævis oleaceis. Vbi notandum, libros politicos nec integros, nec eo ordine, quo ab auctore ſcripti ſunt, ad nos perveniſſe: nam ſeptimus & octavus, quibus de optima rep. agitur, præmiſſi fuerunt ab auctore libris quarto, quinto & ſexto, qui ſunt de rebuspubl. a rectiſſimo ſtatu aberrantibus; & libri quidam poſtremi deſiderantur: librum adverſus *Xenophanis*, *Zenonis* & *Gorgiæ* dogmata quædam phyſica & metaphyſica ex nobili Bibliothecæ apud Lipſienſes paulinæ codice ſuppleri & emendari poſſe, cuius etiam varias lectiones exhibet Cl. *Fabricius* p. 139. librum περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων non nullos non agnoſcere pro ariſtotelico, teſte *Mollero* de Homon. 288. per *palpitationes* in Melampodis libro intelligi ſaliſſationes (ut Medicorum vocabulo utar) membrorum corporis humani, eiusque alterum librum, ſive potius fragmentum de nævis oleaceis itidem corpus reſpicere humanum: *Sylburgium* non refragari, ſi quis Mechanica cum ceteris Problematis coniungenda eſſe exiſtimet: & libros de plantis eſſe adulterinos. Io. Alb. *Fabricius* 157. 159. 138. 149. 137. 143. 144. 136. 135. In quarto 1) de Animalium hiſtoria libri X. 2) Collectanea e *Theophraſto* de animalibus. A. 1587. Nota autem, Ariſtotelem plura de animalibus volumina ſcripſiſſe, alios etiam ex editis, atque a nobis mox commemorandos, ad hoc argumentum ſpectare, & *Athenæum* lib. IX. Hiſtoriar. referre, Ariſtotelem in ſumtus huic operi neceſſarios ab ALEXANDRO accepiſſe talenta octingenta, id eſt, 600000. amplius ioachimicorum. I. A. *Fabricius* 132. In quinto 1) de Animalium partibus libri IV. 2) de Animalium ingreſſu liber I. 3) de Animalium motu lib. I. 4) de Animalium generatione libri V. 5) de Spiritu lib. I. Qui ſpurius eſſe creditur. Ad hæc autem verba ſic annotavit vir quidam doctus in meo codice: *Ex auctoritate Hieron. Mercurialis.* Vide in calce notas *Sylburgii*. At vero Iulius Cæſ. *Scaliger*, maximi vir iudicii, Ariſtoteli eum diſerte attribuit Exercit. X. pag. 56. Vide etiam

etiam Exercit. CCLXXIII. 6) *Ariſtotelis*, *Alexandri* & *Caſſii* Problemata, cum *Theophraſteorum* quorundam collectaneis. A. 1585. I. A. *Fabricius* 135. 131. 130. Et Ariſtotelis quidem Problemata ſunt omnis generis quæſtiones, cum reſponſionibus non minus acute, quam modeſte propoſitis, phyſici, medici, mathematici, philologici, & ethici argumenti, eademque, referente Phil. *Mornæo* de V. R. C. cap. 9. ex pluribus collecta putantur: itaque eius ſententia propria male ex Problematis petitur, ut ait Franc. *Valleſius* de S. philoſ. cap. 30. quia in eorum diſſolutione ſæpe utitur alienis placitis. Nec prætereundum diſcrimen inter Problema, Theorema & Poriſma. *Problema* ſimplicem & illaboratam præfert propoſitionem; *Theorema* autem operoſam, ſolidam, exactoque & ſcientifico iudicio compertam & exploratam; & *Poriſma* dicitur, ſi ex demonſtratione comprobatis obiter aliud theorema colligitur, & quaſi lucro opponitur. *Sylburgius* in præfatione. In ſexto denique 1) Phyſicæ auſcultationis libri IIX. 2) de Cœlo libri IV. 3) de Generatione & corruptione II. 4) Meteorologicorum IV. 5) de Mundo I. Qui non eſt Ariſtotelis, uti videtur *Conringio* Conringian. 128. 6) de Anima III. 7) de Senſu & ſenſibilibus liber I. 8) de Memoria & reminiſcentia I. 9) de Somno & vigilia I. 10) de Inſomniis I. 11) de Divinatione per ſomnum I. 12) de Iuventute, ſenectute, vita & morte I. 13) de Reſpiratione I. 14) de Longitudine & brevitate vitæ. 15) Metaphyſica, cum Metaphyſicis *Theophraſti*. Libri phyſicæ auſcultationis, quorum primo agitur de principiis, ſecundo de natura, fortuna & caſu, in reliquis de affectionibus generalibus corporum, præcipue de motu, ut & metaphyſici, ſunt acroamatici: & hos quidem evulgatos eſſe ab Ariſtotele, indignatus fuit ALEXANDER M. cui tamen ille reſpondit, vulgaſſe ſe, & non vulgaſſe, quia nempe ſcripti fuerint non rudibus, ſed eruditis iam & philoſophia imbutis, adeoque non ſatis plene & perſpicue ſingula tradant. Io. Alb. *Fabricius* 124. 126. 127. 129. 130, 131. 146. In hoc igitur opere omnes fere Ariſtotelis libri exhibentur, excepto Peplo, ſeu Epitaphiis heroum troianorum græcorumque ultra quadraginta, quæ diſtichis conſtant elegiacis: de quo legendus ſæpius excitatus *Fabricius* p. 160. Quamquam alii dubitant, an ſit Ariſtotelis, alii illum ei abiudicant. Io. *Moller* de Homon. 288. De diverſis autem, ſi non de ſingulis Ariſto-

Ariſtotelis libris, docebunt te *Lutherus* T. I. Opp. ien. germ. 310. *Magirus* 78. *auctores* in Grenii Methodis, *Ancillonii* Melange critique 188. & Mich. *Piccarti* Iſagoge in lectionem Ariſtotelis, aucta & notis illuſtrata a Io. Corn. *Durrio*.

Tyrtamus, quem Ariſtoteles ob divinam eloquentiam *Theophraſtum* vocavit, ereſius, Ariſtotelis diſcipulus, cuius ludum duo millia circiter diſcipulorum frequentarunt, dicitur exegiſſe annos 107. Stilo uſus eſt puro & elegante, ſcripſitque de Temporibus, Lapidibus, Cauſis plantarum, Republica, & plura alia, quorum catalogum publicavit Io. *Meurſius*. *Kœnig* 802. *Magirus* 776. *Pope-Blount* 36. Io. Alb. *Fabricius* l. 3. B.Gr. c. 9.

Alexander, ab urbe Cariæ Aphrodiſiade, ubi natus eſt, Aphrodiſienſis dictus, egregius Ariſtotelis interpres, atque ideo κατ ἐξοχην vocatus ἐξηγητης, floruit ſæc. III. & IV. deque Deo ſatis pie ſenſit & locutus eſt, animæ autem immortalitatem & ſeparationem a corpore ſtrenue negavit, ſcripſitque de Fato, Miſtione, Anima, Febribus, & Commentarios in Ariſtotelis primum priorum Analyticorum, in Topicorum libros IIX. in Metaphyſicorum XII. in librum de Senſu, & in libros de Meteoris. Alius autem Alexander videtur eſſe auctor Problematum, quia in illis anima immortalis eſſe adfirmatur, quod noſter negavit. *Kœnig* 25. I. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. l. 4. c. 25. *Magirus* 31. *Sylburg*. in præfat.

Sotion, uti putat G. I. *Voſſius*, vixit ſub Imp. TIBERIO; ſed pro certo tamen id adfirmari nequit. Hoc autem conſtat, eum ſcripſiſſe Διαδοχας, librum de Salibus Timonis, & alium de Ira. *Kœnig* 767.

Antonius *Polemo*, laodicenus, familiæ conſularis, ſophiſta, magna apud Impp. TRAIANVM, HADRIANVM atque ANTONINVM Pium gratia floruit, apud Smyrnæos valuit auctoritate, atque in HADRIANI numo pantheo honorem habuit hæc legi verba: Πολεμων Σμυρναιος ανεστησε, Muſeo alexandrino ab eodem adſcriptus Imperatore. Genus dicendi, cuius imitator fuit *Gregorius* nazianzenus, habuit robuſtum ac vehemens, idque *Sylburgio* noſtro in præfat. videtur pleriſque in locis non atticiſmum, ſed magis aſianiſmum, in quibusdam etiam barbariſmum reſipere, mores autem eius erant aſperi ac ſuperbi, nec ultra annum 56. ætatem produxit, & ſtolidum vitæ finem ſibi elegit:

git: ex impatientia enim morbi articularis vivus in tumulum deſcendit, & inedia ſe confecit. Inter ſcripta eius ſunt *επιταφιοι λογοι*, parentum nomine dicti in Cynægirum & Callimachum athenienſes, qui in pugna marathonia pro patria adverſus Medos pugnantes obierunt, & variæ declamationes. *Kœnig* 650. I. Alb. *Fabricius* l. 4. Bibl. gr. c. 30. p. 368.

Adamantius, ſophiſta, ſcripſit libros II. Phyſiognomonicorum ad CONSTANTIVM, adeoque vixit ſæculo IV. *Kœnig* 8.

Melampus noſter, diſtinguendus cum a Melampode augure & vate ſimulque medico, a quo proverbium in re difficili, *Melampode & Pollete indigere*, & alterum de medicis præſtantiſſimis, *Chiron & Melampus*, a quo etiam elleborum herba Melampodii nomen habet; tum a Melampode grammatico, cuius ſcholia manu exarata exſtant in bibliothecis, & denique a Melampode Ithagenis filio, qui inter Homeri maiores refertur, vixit ſub PTOLEMAEO PHILADELPHO, cui & ſuam *περι παλμων μαντικην* de corporis humani membrorum palpitatione vel ſaliſſatione divinationem, (quod divinationis genus diſtinctum eſt a divinatione ex pulſibus) nec non plures libros ex arcanis columnis deſcriptos & excerptos obtulit. Stilus tamen eius *Sylburgio* in Præfat. videtur multo recentior, & magis ad turcicam barbariem, quam ad græcam venuſtatem accedere. Præterea putat, res ipſas maiori ex parte nec *ιερογραμματεως* gravitati, nec regiæ maieſtati ſatis convenire: quam ob rem & ipſum titulum ſuſpectum haberi poſſe, in quo Melampus iſte *ιερογραμματευς* nominetur, & *την περι παλμων μαντικην* regi PTOLEMAEO inſcripſiſſe feratur. *Kœnig* 527. I. A. *Fabricius* l. 1. B. gr. c. 15.

De *Caſſio*, quisnam is ſcriptor fuerit, quove temporum tractu vixerit, fatetur Hadr. *Iunius* ſe nihil habere compertum: a *Suida* memorari *Longinum Caſſium*, qui ſub AVRELIANO Imp. Porphyrii philoſophi præceptor fuerit, & inter alia ſcripſerit *απορηματα ομηρικα*, & *προβληματα Ομηρου και λυσεις*, citari etiam quendam medicinæ ſcriptorem Caſſium calpitanum; an vero alteruter iſtorum huius libri ſit auctor, an alius quisquam, & an is, quem Galenus lib. 9. de Compoſitione medicamentorum ſecundum locos allegat, & aliquoties Hippiatrica, malle ſe in dubio relinquere, quam temere aſſeverando ineptiæ notam incurrere. *Sylburgius* in Præfat.

Digitized by Google

LXXIX.

ARISTOTELIS Organon, græce & latine, cumque argumentis, variis lectionibus, notis & tabulis ſynopticis Iulii *Pacii*. Morgiis 1584. Editio autem de anno 1598. longe eſt præſtantior, eamque retinuit *Du Vall* in ſua operum Ariſtotelis publicatione. Io. Alb. *Fabricius* B. gr. l. 3. c. 6. p. 117. Continentur hoc Organo 1) *Porphyrii* Iſagoge. 2) Ariſtotelis Categoriæ. 3) de Interpretatione. 4) libri Analyticorum. 5) libri Topicorum. 6) Sophiſticorum. Vide Io. Alb. *Fabricium* p. 109. Idem Organon græce & latine cum commentario & tabulis ſynopticis editum fuit a Lud. *Lucio*, Baſileæ 1619. Sunt & alii, qui id illuſtrarunt, videlicet Iac. *Faber*, Iac. *Schegkius*, Auguſtin. *Niphus*, Pet. *Ramus*, Ant. Bernard. *Mirandulanus*, Zach. *Vrſinus*, Io. *Caſus*, & Barthol. *Keckermannus*. De Organo Ariſtotelis loquitur etiam *Caſaubonus* ad Perſii Sat. V. p. 168.

Porphyrius, Batanea-ſyrius vel tyrius, Syrorum lingua *Malchus* dictus, a Longino autem, cuius & Plotini diſcipulus erat, Porphyrius eo, quod auguſti reges purpuram geſtent, vocatus, & Iamblichi magiſter, philoſophus inſignis, vixit ſub AVRELIANO Imp. ſæc. III. *Moller* de Homon. 807. Io. Alb. *Fabricius* Bibl. gr. lib. IV. c. 27. p. 181. Reliquit & alia ſcripta, videlicet Vitam Plotini, de Abſtinentia ab eſu animalium, Epiſtolam ad Anebonem ægyptium, Homericas quæſtiones, Moralem interpretationem errorum Vlyſſis, & plura, de quibus videndi *Pope-Blount* 206. & I. A. *Fabricius* 182. Incertum autem eſt, eum fuiſſe chriſtianum, & a religione chriſtiana reſiliiſſe, item ſenem denuo chriſtianum eſſe factum. *Voſſ.* de Hiſt. gr. l. II. c. 16. Io. *Moller* de Homon. 334. Scripſit etiam libros contra Chriſtianos, ſed qui non amplius ſuperſunt: etſi cum Ioſ. *Scaligero* optandum eſſet, eorum copiam adhuc dari. *Scaligerana* 321. Et Iſagogen ſuam, ſeu librum de V. vocibus petiit ex Ariſtotelis libris Topicorum; nec minus illa, ſi *Vivem* audimus de Cauſis corrupt. art. (apud *Pope-Blount* 207.) παυτολογια & moleſtia orationis laborat, quam utilis eſt. Adde hiſce *Kœnig.* 657. *Magir.* 684. & I. *Mollerum* in Hypomn. T. II. Polyhiſt. Morhof. 519.

Iul. *Pacius*, vicetinus, egregius philoſophus & ICtus, qui philoſophiam docuit in Germania, ius civile in Vngaria, Sedani, Nemauſi, Montis peſſulani, Valentiæ, Patavii, & rurſus Valentiæ in Gallia, ubi & dignitatem Regii Conſiliarii conſecutus eſt, vir eruditiſſimus, & hebrææ ac græcæ linguæ peritus, pariterque inſignis mathematicus, ſed qui ob varias ſedis mutationes *Inconſtantiæ* nomen obtinuit, vitam finivit Valentiæ A. 1635. ætat. 70. Inter alia ſcripſit libellum de Iure maris adriatici, & alium de Arte lulliana. *Kœnig* 597. *Craſſo* negli elogii d' huom. letter. P. II. 86. *Morhof* Polyhiſtor. T. II. p. 108. & Frid. *Sylburgius* præfat. in Organ. & Politic. Ariſtotelis.

LXXX.

ARISTOTELIS de Moribus ad Nicomachum libri X. ex verſione Dionyſ. *Lambini*, cumque eius annotationibus, & Theodori *Zvvingeri* ſcholiis. Adiecta ſunt Fragmenta quædam Pythagoreorum vetuſtiſſima, ex emendatione & verſione Gul. *Canteri*. Baſileæ 1566. Exhibetur hic etiam textus græcus cum Ariſtotelis, tum Pythagoreorum, & præmittuntur præfationes *Canteri* & *Lambini*, quorum uterque inſtituti ſui rationem reddunt, & hic in primis, quare poſt *Argyropilum* & *Perionium* translationem ſint aggreſſi. Additur & *Mureti* præfatio, in laudem Lambini, eiusque verſionis & ſcholiorum. Pythagorei autem illi, quorum fragmenta ex Stobæi ſermonibus deſcripta, ſunt ſequentes: *Hippodamus*, *Euryphanus*, *Hipparchus*, *Archytas*, *Theages*, *Metopus*, *Clinias*, *Criton*, *Polus*. Ceterum de Ethicis Ariſtot. videantur *Grotius* in Conſil. (ap. Cren. T. I. Methodor. 653.) *Conringiana* 69. *Cren.* Exercit. I. de libris ſcript. opt. 38. & V. 23. *Morhof* Polyh. T. III. 5. I. A. *Fabricius* Biblioth. gr. l. 3. p. 150. *Magirus* 78.

Theodorus *Zvvingerus*, baſileenſis, confecto itinere italico & gallico, patria in academia profeſſus eſt primum græcam linguam, deinde ethicam & politicam, & denique medicinam, vir pius, candidus, & erga pauperes ac tenuiores, quippe quibus gratis medicinam fecit, miſericors, obiitque A. 1588. æt. 54. & hoc ei poſitum eſt epitaphium: Theod. Zwingerus baſil. cum ex philoſophia tenebras, ex arte medica humanas miſerias deprehendiſſet, ſummi boni cognoſcendi potiundique deſiderio accenſus, chriſtia-

no philoſopho dignam mortis commentationem inſtituit, vivensque mortuus eſt, ut mortuus viveret. Multa concinnavit ſcripta, partim hiſtorica & philologica, partim medica, & inter illa quidem familiam ducit ingens illud opus, quod vocat Theatrum vitæ humanæ, cœptum quidem a Conr. *Lycoſthene*, ab ipſo autem digeſtum in volumina, libros, & titulos. Vt adeo plagiariis non ſit accenſendus. M. *Adamus* in Vitis medicor. 301. *Kœnig* 887. *Cren.* de furib. librar. Diſſert. I. p. 116. *Morhof* Polyh. T. I. l. 1. c. 21. *Magirus* 812. Io. Lud. *Fabricius* Oper. p. 412. *Naudæus* in Crenii Methodor. P. I. 507.

Dionyſ. *Lambinus*, Monſtrolio-picardus poſtquam diu Romæ vixit in aula Cardinalis Franciſci TVRNONII, (de Tours,) in Galliam reverſus ornavit græcæ linguæ profeſſionem in acad. pariſienſi, & humaniorum litterarum in ſchola ambianenſi, nec non orationes varias ſcripſit, & Carmina, ut & Commentarios in Horatium, Lucretium, Corn. Nepotem, Plautum, Ciceronem, & tandem mœrore ac metu, ne idem ſibi accideret, quod *Ramo*, conſumtus eſt A. 1572. æt. 56. Tranſtulit quoque in latinam linguam Ariſtotelis Ethicam & Politicam. *Ghilinus* T. II. Theatri litterat. p. 68. eum vocat arca ricchiſſima d' erudizione. Plura de eo reperies in *Kœnigio* 454. *Magiro* 502. *Pope-Blount* 715. & *Lexico univerſ. hiſtor.* T. II. 272.

Guil. *Canterus*, ultraiectinus, utriusque linguæ monumentis clarus, admodum adoleſcens Tragœdias latine ſcripſit, immo & dum adhuc in ſinu nutricis hæreret, nulla re magis quam libris delectabatur, deinde etiam Notas compoſuit in Officia & Epiſtolas Ciceronis, in Propertium, Æl. Ariſtidis Orationes, & Lycophronis Caſſandram, atque in latinum Thucydidis, Syneſii, Euripidis, Georgii Gemiſti aliorumque opera tranſtulit, & vix tres & triginta annos natus vivere inter mortales deſiit A. 1575. crediturque immodicis ſtudiis, quorum cauſſa nec convivas invitabat, nec vocatus ad convivium ibat, cetera humanus, humilis, & continens, ita ut reditus eccleſiaſticos, cum ipſe Eccleſiæ ſervire nequiret, non expeteret, mortem ſibi acceleraſſe. *Kœnig* 161. *Magirus* 177. *Pope-Blount* 748. *Cren.* de Singular. ſcriptor. 68. & Diſſertat. II. de furib. librar. 18. *Morhof* Polyhiſt. T. I. l. 5. c. 1. M. *Adam.* in Vit. philoſoph. 272.

Digitized by Google

LXXXI.

Guil. HILDENI Quæſtiones & Commentaria in Organon Ariſtotelis. Berlini 1586. Textus græcus integer quæſtionibus accommodatus eſt, in latinam linguam converſus, præceptorum vero artis differendi articulorum uſus exemplis philoſophicis, oratoriis & poëticis commonſtratus.

Guil. *Hildenus*, ut ipſe refert in Partis II. Epiſtola dedicatoria, in academia lipſienſi docuit artem differendi & ethica Ariſtotelis, ſcripſitque Reſolutionem Paradoxorum Ciceronis, florens circa finem ſæculi XVI.

LXXXII.

Titi PETRONII Arbitri Satyricôn quæ ſuperſunt, cum integris doctorum virorum commentariis, & notis Nicol. *Heinſii* & Guil. *Goëſii*, curante Petro *Burmanno*. Traiecti ad Rhenum 1709. Hæc eſt omnium optima editio, laudata a collectoribus *Actorum erudit.* A. 1710. 381. & Io. Alb. *Fabricio* in *Supplem.* Biblioth. lat. p. 179. ut luculenta, accurata, & præſtantiſſima, in qua contextus ſcriptoris emendate deſcriptus, & in capita diſtinctus, ſingulis paginis ſubſtrata habet integra virorum doctorum commentaria, & notas antea ineditas Nicol. *Heinſii*, & Guil. *Goëſii*, & frequentes ac pereruditas, ad Tragurianum præcipue fragmentum, ipſius *Burmanni*. Primæ Parti, quæ continet libros Satyricôn Petronii, præfigitur Præfatio *Burmanni*, qua ille exponit ſuam de hoc opere ſententiam, & rationem, quam in recenſendo Petronio habuit, aperit. Secunda autem Parte continentur Iani *Douſæ* Præcidanea. pag. 1. *Gonſalii* de Salas commenta. 63. *Sambuci* Præfatio & Vita Petronii. 215. *Tornæſii* Præfatio. 252. Lil. Greg. *Gyraldus* de Petronii Vita. 252. P. *Guirandi* Aloſiani Epiſtola ad Arnaudum. 253. *Patiſſonii* Præfatio. 254. De Petronio & eius ſcriptis veterum auctorum loci. 254. Petri *Danielis* Præfatio. 256. Cl. *Bineti* Præfatio. 257. *Goldaſti*, (non Georg. *Erhardi*) Prolegomena, ſive Elogia & teſtimonia de Petronio. 257. Vide *Placcium* de pſeudon. 256. *Burmannum* in Præfat. 24. & *Novam bibliothecam* T. I. 282. Io. *a Wouveren*, qui iudice *Pœclero* Bibliograph. crit. p. 139. præclariſſime de Petronio meritus eſt, Dedicatio, & duplex Præfatio. 267. *Barthii*

Digitized by Google

Epiſtola ad Goldaſtum. 269. *Lotichii* Vita Petronii. 269. Mich. Caſp. *Lundorpii* Ὁμολογȣμενα. 270. Teſtimonia in Lundorpianis omiſſa. 277. Caſp. *Barthii* Diſſertatio de Petronio 281. *Gonſalui* de Salas Præludia. 286. Præfatio Mich. *Hadrianida*, ex centonibus & pannis undique conſuta, & male *Bourdelotio* adſcripta. 301. Patavina Præfatio. 301. Io. *Blaeuii* Epiſtola ad Principem Condæum. 306. Io. *Lucii* Epiſtola ad Guil. & Petrum *Blaeuios* fratres. 307. Io. Caii *Tilebomeni*, id eſt, Iac. *Mentelii* Iudicium de Fragmento traguriano. 308. Qui Fragmentum Petronii pro genuino agnoſcit. Io. Chriſtoph. *Wagenſeilii* & Hadriani *Valeſii* Diſſertationes de cœna Trimalcionis. 309. 317. Qui negant eſſe genuinum. Marini *Statilei* Reſponſio ad ſuperiores Diſſertationes, & Apologia ad Patres conſcriptos Reip. litterariæ. 324. 342. Quas quidem alii Petro *Petitio*, alii Steph. *Gradio* adſcribunt. *Fabricius* Biblioth. lat. 389. & Supplem. 179. & *Burmannus* Præfat. 27. Io. *Schefferi* Diſſertatio de Fragmenti traguriani vero auctore. De qua vide Io. *Mollerum* ad Schefferi Suec. liter. 459. Thomæ *Reineſii* Dedicatio, & Præfatio. 359. Epiſtolæ variorum de Fragmento traguriano ad Chriſtoph. *Arnoldum* 384. Io. *Boſchii* Præfatio. 368. Poſt hæc ſequuntur tres Indices, I. omnium vocum & locutionum Petronianarum. II. Rerum & verborum, quæ in Notis explicantur. III. Auctorum, in Notis emendatorum aut explicatorum. Et quod ad Fragmentum tragurianum attinet, illud quidem *Wagenſeilius* & *Valeſii* cum Octav. *Ferrario* * Opp. var. T. II. pro ſpurio habuerunt; ſed genuinum eſſe poſtea compertum eſt, ita ut iam nullum amplius dubium ſuperſit. *Placc.* de pſeudon. 496 593. I. G. *Eccard* Program. A. 1706.):(3. *Burmannus* Præfat. p. 28. *Menagiana* T. III. 205. Quibus adde *Acta erud.* A. 1710. 381. *Neu. Bücher Saal* T. I. 897. *Novam bibliothecam* T. I. 275. *Clericum* Biblioth. choiſ. T. XIX. 350. Legi etiam merentur, quæ *Piccartus* Periculor. criticor. c. 17. in Petronio tentat.

Præfat.

* Octavius *Ferrarius*; anno 1675. 25. Maii, quum Neapoli reverſus eum ſalutarem, faſſus eſt, ſe *Fragmentum Petronii traguriense* pro ſpurio habere, eo quod eius barbara & horrida dictio cum elegante & terſa petroniana plane non conveniat. Neque ſe poſſe adduci, ut credat, *Phædrum* fuiſſe libertum AVGVSTI; potuiſſe alterius eſſe Imperatoris, ſed cuius, ſe ignorare. Audiviſſe etiam ex *Scioppio*, *Danielem* eremitam adeo deperiiſſe Petronium, ut diabolum interrogaret, an non plura eius ſupereſſent ſcripta, malumque illum dæmonem negando reſpondiſſe.

Præfat. p. 27. Ferebat fama, hæc non ab ipſo Statileo proficiſci, ſed ab eruditiſſimo viro Stephano *Gradio*.	Alii Petro *Petito* abbati tribuebant. *Placcius* de pſeudon. 574.
Parte I. 632. Ipſe pater veri *doctus* Epicurus in *arte*.	Ipſe pater veri *doctis* Epicurus in *hortis*. Sic quidem *Gaſſendus* de Vita Epicuri lib. I. c. 6.
Parte II. 324. *Marini Statilei* Reſponſio ad Wagenſeilii & Hadr. Valeſii Diſſertationes.	Eſt Petri *Petiti*, ſi audire lubet *Placcium* de pſeudon. 574. & Io. Albert. *Fabricium* Biblioth. lat. 389. atque in Supplemento p. 179.

Titus *Petronius*, cognomine *Arbiter*, quod nobilis lautitiæ & elegantis luxuriæ arbiter eſſet, equeſtri genere natus, & quidem, uti creditur, Maſſiliæ, diſtinguendus a pluribus aliis Petroniis, ac præcipue a S. Petronio, qui Bononiæ in Italia integer aſſervatur, vulgo dicitur vixiſſe ſub NERONE, & vir fuiſſe conſularis, atque inter Imperatoris familiares, ſed artibus Tigellini æmuli inviſus tyranno redditus, iuſſusque ab eo mori inciſis venis, animam efflaſſe anno Chriſti LXVII. ſed *Burmannus*, TIBERII eum, CALIGVLAE & CLAVDII imperia attigiſſe, immo & AVGVSTI felicia vidiſſe tempora, CLAVDIVMque & potentium ſub eo libertorum crimina & ſcelera materiam præcipuam ſibi ſumſiſſe putat. Niſi forte ipſius libelli huius ſatirici titulus fuit *Petronius Arbiter*, eodem modo, ut *Apicius* inſcribuntur libri de re culinaria, quos nullus unquam Apiciorum conſcripſit, & *Cato* libellus diſtichorum, qui nullum Catonem auctorem habet. Eſto autem, propoſitum & ſcopum auctoris huius, quis quis ſit, non fuiſſe, laſciviam, impuritatem, & luxuriam docere, ſed reprehendere & inſectari; attamen lectio eius minime permittenda eſt pueris, adoleſcentibus & iuvenibus, ſed viris duntaxat, & qui affectus ſuos moderari valent. *Goldaſtus* in ſecunda huius voluminis Parte p. 262. *Barthius* 270. 282. *Gonſalius* de Salas in Præf. 61. *Piccartus* Pericul. critic. c. 17. & *Burmannus* Præfat. 31. Ceterum de Petronio vide *Mollerum* de homon. 393. *Menagiana* T. III. 112. *Morhof.* Polyhiſt. lib. IV. 179. *auctores vitæ Petronii* ſupra memoratos, *Magi-*

Digitized by Google

rum 651. *Pope-Blount* 113. *Schurzfleiſch.* Epp. ſelect. p. 142. Sed & de Maſſilienſibus Petronium ſcripſiſſe, teſtis eſt *Servius*, uti Gyraldus refert in Vita Petronii.

Nicol. *Heinſius*, Danielis filius, Lugduno-batavus, Fœderati Belgii ad Aulam ſuedicam legatus reſidens, litteris conſignavit Notas in Ovidium & Claudianum, varia diverſi argumenti Poëmata, Carminaque elegiaca & iambica ad Reginam Sueciæ, CHRISTINAM, in natalem eiusdem viceſimum, in natalem decimum tertium CAROLI XI. Sueciæ Regis, & Caſtigationes in C. Velleium Paterculum, & impetratis a legatione feriis Hagæ-Comitis degit, ibique naturæ conceſſit A. 1681. ætatis 61. *Witte* Diar. biograph. Rrrr 4. Henr. *Noris* Orthograph. p. 75. eum vocat elegantiſſimum Muſarum amaſium; Octavius *Ferrarius* Opp. var. T. II. 111. maximo conſeneſcentem in patre; *Schurzfleiſchius* in Epp. ſelect. p. 142. ingenio florentem, & facultate carminis pangendi facile æquales ſuos vincentem; I. Fr. *Gronovius* apud Crenium Animadverſ. P. XII. 37. ſummum iuvenem, & patri nec ingenio, nec eruditione, nec verſuum ſcribendorum facultate conceſſurum; & I. G. *Gravius* Præfat. & Epp. p. 86. virum, quem & patris, & ſua cum in publicam, tum in rem litterariam merita ſupra laudem omnem extulerunt.

Guil. *Goëſius* Lugduno-batavus, nobilis, ſenator primus Reip. patriæ, deinde Curiæ batavæ, ſumens interdum nomen ac ſchema Lucii *Veri*, ſcripſit Vindicias de recepta ſententia de mutui alienatione, Animadverſiones in Speciminis ſalmaſiani caput I. & II. Pilatum iudicem, & Notas in ſcriptores rei agrariæ, vitaque abiit A. 1686. ætatis 74. *Witte* Diar. biograph. Zzzz 3. *Placcius* de pſeudon. 606.

Pet. *Burmannus*, traiectinus, Franciſci, celebris in Batavia theologi, filius, Perizonii ſucceſſor in academia leydenſi, & humaniorum litterarum profeſſor, vir, quum Petronium ederet, XLII. annorum, orbi erudito varia dedit ſcripta, e quibus ſunt Diſſertatio de vectigalibus populi romani, Oratio de officio profeſſoris humaniorum, Tractatio de paſſione Ieſu Chriſti, Iupiter fulgurator in Cyrrheſtarum nummis, Præfatio in Emendationes Menandri & Philemonis, & Refutatio Io. Clerici, atque a *Spanhemio* Orbis romani p. 184. laudatur ut eruditiſſimus vir, & ad præclara ſurgens, a Col-

Digitized by Google

a Collectoribus *Actor. erudit.* ad A. 1710. p. 383. ut ingenioſus, & critices bene peritus, eiusque Notæ cum Heinſianis & Goëſianis dicuntur ſalis habere affatim, dignæque arbitro elegantiarum. *Acta erudit.* l. c. p. 381. *Acta erudit. germanica* T. IV. 316. *Neu. Bücher Saal* T. I. 897. *Clericus* Biblioth. choiſie T. XIX. 365.

Ianus *Douſa*, ſive *Van der Doës*, nordovix, nobiliſſima Hollandiæ familia natus, Henr. *Iunii* & Lucæ *Fruterii* diſcipulus, cum varia doctrina præſtantiſſimas virtutes coniungens, ſuoque exemplo Martem cum Pallade ſociari poſſe docens, fuit urbis lugdunenſis durante obſidione præfectus, & poſtea academiæ illius, ut condendæ auctor, ita conditæ per XXIX. annos curator, Bataviæ Varro, & academiæ commune oraculum habitus, denique in ſupremæ Curiæ ſenatum adſcriptus, atque omnibus muneribus parem ſe ſe oſtendens, magnumque honorem ac pretium non modo apud Batavos, ſed & alias totius Europæ nationes, relictis præſtantiſſimis Poëmatis, inter quæ Annales Hollandiæ & Echo, conſecutus, e vita diſceſſit anno Chriſti 1604. ætatis 50. *Academia leidenſis* d ij. Melch. *Adamus* in vitis ICtor. & Politicor. 391. *Kœnig* 260. auctor *Excerptor. menſtr.* A. 1702. m. Febr. p. 5. *Clericus* Biblioth. choiſ. T. XIV. 3. *Magirus* 290. *Pope-Blount* 824. Dan. *Heinſius* in Oration. p. 379. *Brouckhuſius* in Tibullum p. 1.

Ioſ. Ant. *Gonſalius*, (Gonzalez) Madrito-hiſpanus, compoſuit Commentarium in Petronium Arbitrum, Compendium geographiæ, Tragœdias aliquot, & Tractatum de duplici terra viventium, vitaque abiit A. 1561. ætatis 63. Nicol. *Antonius* Biblioth. ſcript. hiſpan. *Witte* Diar. Bbb 2. *Cren.* Faſc. II. 90.

Ioannes *Sambucus*, Tyrnavia-panno, ex XX. annorum peregrinatione eam ſibi in utraque lingua, & medicinæ, poëſeos, atque hiſtoriarum ſtudiis eruditionem & famam comparavit, ut haberetur pro elegante medico, poëta erudito, inſigni hiſtorico, & antiquario præſtantiſſimo, nec auguſti Impp. MAXIMILIANVS II. & RVDOLPHVS II. dubitarent eum evehere ad dignitatem conſiliarii ſui & hiſtorici. Erat vir diligentiſſimus, qui omne illud tempus, quod medicæ artis exercitium ipſi reliquum faciebat, ſive edendis veterum monumentis, ſive latinitate donandis Græcorum ſcriptis, ſive ſuis commentationibus in litteras referendis impendit, (atque has inter ſunt Poëmata, Orationes, Metho-

thodus conſcribendi epiſtolas, de Imitatione a Cicerone petenda, Icones & vitæ medicorum, Tabula geographica Vngariæ, Expoſitiones obſidionum aliquot arcium & urbium Vngariæ, Appendix rerum ungaricarum ad I. Pet. *Ranzanum*, Additamentum ad Ant. *Bonfinii* Decades III. Hiſtoriæ Vngariæ, & Orationis dominicæ ſimplex expoſitio) donec Viennæ Auſtriæ apoplexia tactus exſpiraret anno 1584. ætatis 55. Thuano ea dicitur fuiſſe diligentia in veteribus libris colligendis, eaque liberalitate in publicandis, ut principibus viris, qui hac de re laudem conſecuti ſunt, quamvis in diſpari fortuna, æquari debeat; Iſ. *Bullarto* talis vir, quo ægre poterat natura ad ſcientias propenſiorem, & animi labore magis indefeſſum producere; & Pet. *Victorio* accuratus homo in legendo, & reconditæ doctrinæ, omnique laude dignus. David. *Czvittinger* Specim. Vngariæ litteratæ 323. *Friſius* Epit. Biblioth. Geſner. 493. *Richardus* Hiſtor. bibliothecæ cæſar. vindobonenſ. 53. *Pope-Blount* 782.

Io. *Tornaiſius* ſive *Torneſius* floruit Lugduni anno 1575.

Lilius Gregorius *Gyraldus*, ferrarienſis, Demetrii Chalcondylæ, qui græcam linguam Mediolani docebat, diſcipulus, protonotarius apoſtolicus, *Alberti Pii*, Principis carpenſis, & Io. Fran. *Pici*, Principis Mirandulæ, domeſticus, ſed & periculo vitæ, quum hic a fratris filio occideretur, expoſitus, & Ferrariæ poſtea egeſtate & doloribus arthriticis ſive podagricis uſque ad finem vitæ, qui fuit A. 1552. ætatis 72. preſſus, variis ſcriptis, quæ iunctim A. 1696. a Io. *Ienſio* Lugduni Batavorum edita, in *Actis eruditorum* eiusdem anni p. 229. recenſentur, variæ eruditionis, atque in primis notitiæ antiquitatum merces expoſuit, a Ioſ. *Scaligero*, qui alias parcus eſt laudum, in Scaligeranis p. 170. laudatus, ut optimus locorum coacervator & iudicioſus; hac cum appendice: opera ipſius omnia eſſe quam optima. *Lexicon univ. hiſtor.* T. II. 339. *Ienſius* in Prolegomenis, qui verbis utitur Laur. *Frizzoli*, vitam Gyraldi deſcribentis, eiusque notat errores, in primis in Hiſtoria deorum gentium, & Poëtarum ſui temporis græcorum & latinorum, ab ægroto, & inter ſæviſſima podagræ tormina in litteras redacta, & *Pope-Blount* 577. Quibus addere potes ea *virorum doctorum* teſtimonia ac iudicia, quæ congeſſit, ſuæque Gyraldi de Vario veterum ſepeliendi ritu editioni præmiſit Io. *Faës*. P. Gui-

P. Guirandus *Aloſianus* IC. Epiſtolam ſuam ad Arnaudum anno ſcripſit 1590.

Mamertus *Patiſſon*, eruditus typographus pariſienſis, beneque peritus græcæ linguæ, celebris erat ſæculi XVI. anno 75. De quo vide *La Croix du Maine* Biblioth. franc.

Petrus *Daniel*, aurelius ſive aurelianus, IC. floriacenſis, diſtinguendus a Petro *Aurelio*, (qui eſt Ioannes *de Hauranne*, abbas S. Cyrani, princeps Ianſeniſtarum) laudatur *a Turnebo* & *Merula* ob incredibilem litterarum amorem, edidítque antiquam comœdiam, quæ dicitur *Querolus*, additis ſcholiis, florens medio ſæculo XVI. *Kœnig* 235. *Ancillon* Mel. crit. T. II. 222. *Friſius* Epit. B. G. 671.

Claudius *Binetus*, bellovacenſis IC. vixit temporibus Iac. *Cuiacii*, Ioſ. *Scaligeri*, Lud. *Caſtanei*, M. Ant. *Mureti*, Achil. *Statii*, & Aldi *Manutii*, & Carmina reliquit, quæ exſtant T. I. Delit. gall.

Caſpar *Barthius*, a Schwarzbach, natus Kuſtrini in Nova Marchia, e familia nobili & antiqua, ex Bavaria in Saxoniam translata, poſt excurſiones in Italiam, Galliam, Hiſpaniam, Angliam & Belgium per plures annos inſtitutas, & acquiſito maximorum virorum, Dionyſii *Godofredi*, *Meurſii*, Ioſ. *Scaligeri*, *Roſvveydi*, *Nanneſii*, aliorumque favore & æſtimatione, conſedit Lipſiæ, ibique in ſeceſſu turbas fugiens & populares ſtrepitus, otio litterario ſtudiisque inſenuit, ac veluti alter Socrates tantum animi tranquillitatem optans, libris, quibus & eruditio & virtus iuvarentur, ſcribendis operam dedit, nunquam minus otioſus, quam cum maxime otioſus eſſe videretur, uſque dum ex officina litteraria, in qua multum laborum, nec parum vanitatum, in cœleſtis ac perfectæ ſcientiæ ſacrarium anno 1658. ætatis 71. transferretur. *Witte* Memor. philoſophor. T. II. 320. *Spizelius* Templ. honor. reſer. 380. *Placc.* de pſeudon. 580. *Magirus* 107. *Pope-Blount* 1010. Inter ſcripta eius, præter Animadverſiones in *Claudinum*, *Virgilium*, *Statium*, *Rutilium*, *Fabulas aeſopicas*, *Aeneam gazaeum*, *Gallum* confeſſorem, *Phœbadium*, *Mamertum*, *Hermam*, *Pacianum*, & *Britonem*, ſunt Iuvenilia ſilvarum &c. Panegyricus in obitum Laur. Rhodomanni, Translatio Hiſtoriarum Cominæi in linguam latinam, Adverſaria, (quorum duos alios tomos tantæ molis, ſi licet verbis uti illuſtris *Boineburgii* Epp. p. 136. ut ei vectandæ vix duo

neis inſecabilibus, Mechanica problemata, de Audibilibus, de Mirabilibus auditis, Ventorum ſitus & nomina, Phyſiognomonica, de Coloribus, & de Plantis libri II. Omnia edita A. 1587. & variis Opuſculis inſerta ſunt *Sotionis* & *Athenæi* Collectanea de fluviis, lacubus & fontibus mirabilibus, item *Polemonis* & *Adamantii* Phyſiognomonica, cum libro *Melampodis* de Palpitationibus, & libro de nævis oleaceis. Vbi notandum, libros politicos nec integros, nec eo ordine, quo ab auctore ſcripti ſunt, ad nos perveniſſe: nam ſeptimus & octavus, quibus de optima rep. agitur, præmiſſi fuerunt ab auctore libris quarto, quinto & ſexto, qui ſunt de rebuspubl. a rectiſſimo ſtatu aberrantibus; & libri quidam poſtremi deſiderantur: librum adverſus *Xenophanis*, *Zenonis* & *Gorgiæ* dogmata quædam phyſica & metaphyſica ex nobili Bibliothecæ apud Lipſienſes paulinæ codice ſuppleri & emendari poſſe, cuius etiam varias lectiones exhibet Cl. *Fabricius* p. 139. librum περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων non nullos non agnoſcere pro ariſtotelico, teſte *Mollero* de Homon. 288. per *palpitationes* in Melampodis libro intelligi faliſſationes (ut Medicorum vocabulo utar) membrorum corporis humani, eiusque alterum librum, ſive potius fragmentum de nævis oleaceis itidem corpus reſpicere humanum: *Sylburgium* non refragari, ſi quis Mechanica cum ceteris Problematis coniungenda eſſe exiſtimet: & libros de plantis eſſe adulterinos. Io. Alb. *Fabricius* 157. 159. 138. 149. 137. 145. 144. 136. 135. In quarto 1) de Animalium hiſtoria libri X. 2) Collectanea e *Theophraſto* de animalibus. A. 1587. Nota autem, Ariſtotelem plura de animalibus volumina ſcripſiſſe, alios etiam ex editis, atque a nobis mox commemorandos, ad hoc argumentum ſpectare, & *Athenæum* lib. IX. Hiſtoriar. referre, Ariſtotelem in ſumtus huic operi neceſſarios ab ALEXANDRO accepiſſe talenta octingenta, id eſt, 600000. amplius ioachimicorum. I. A. *Fabricius* 132. In quinto 1) de Animalium partibus libri IV. 2) de Animalium ingreſſu liber I. 3) de Animalium motu lib. I. 4) de Animalium generatione libri V. 5) de Spiritu lib. I. Qui ſpurius eſſe creditur. Ad hæc autem verba ſic annotavit vir quidam doctus in meo codice: *Ex auctoritate Hieron. Mercurialis.* Vide in calce notas *Sylburgii.* At vero Iulius Cæſ. *Scaliger*, maximi viri iudicii, Ariſtoteli eum diſerte attribuit Exercit. X. pag. 56. Vide etiam

Digitized by Google

etiam Exercit. CCLXXIII. 6) *Ariſtotelis*, *Alexandri* & *Caſſii* Problemata, cum *Theophraſteorum* quorundam collectaneis. A. 1585. I. A. *Fabricius* 135. 131. 130. Et Ariſtotelis quidem Problemata ſunt omnis generis quæſtiones, cum reſponſionibus non minus acute, quam modeſte propoſitis, phyſici, medici, mathematici, philologici, & ethici argumenti, eademque, referente Phil. *Mornæo* de V. R. C. cap. 9. ex pluribus collecta putantur: itaque eius ſententia propria male ex Problematis petitur, ut ait Franc. *Valleſius* de S. philoſ. cap. 30. quia in eorum diſſolutione ſæpe utitur alienis placitis. Nec prætereundum diſcrimen inter Problema, Theorema & Poriſma. *Problema* ſimplicem & illaboratam præfert propoſitionem; *Theorema* autem operoſam, ſolidam, exactoque & ſcientifico iudicio compertam & exploratam; & *Poriſma* dicitur, ſi ex demonſtratione comprobatis obiter aliud theorema colligitur, & quaſi lucro opponitur. *Sylburgius* in præfatione. In ſexto denique 1) Phyſicæ auſcultationis libri IIX. 2) de Cœlo libri IV. 3) de Generatione & corruptione II. 4) Meteorologicorum IV. 5) de Mundo I. Qui non eſt Ariſtotelis, uti videtur *Conringio* Conringian. 128. 6) de Anima III. 7) de Senſu & ſenſibilibus liber I. 8) de Memoria & reminiſcentia I. 9) de Somno & vigilia I. 10) de Inſomniis I. 11) de Divinatione per ſomnum I. 12) de Iuventute, ſenectute, vita & morte I. 13) de Reſpiratione I. 14) de Longitudine & brevitate vitæ. 15) Metaphyſica, cum Metaphyſicis *Theophraſti*. Libri phyſicæ auſcultationis, quorum primo agitur de principiis, ſecundo de natura, fortuna & caſu, in reliquis de affectionibus generalibus corporum, præcipue de motu, ut & metaphyſici, ſunt acroamatici: & hos quidem evulgatos eſſe ab Ariſtotele, indignatus fuit ALEXANDER M. cui tamen ille reſpondit, vulgaſſe ſe, & non vulgaſſe, quia nempe ſcripti fuerint non rudibus, ſed eruditis iam & philoſophia imbutis, adeoque non ſatis plene & perſpicue ſingula tradant. Io. Alb. *Fabricius* 124. 126. 127. 129. 130. 131. 146. In hoc igitur opere omnes fere Ariſtotelis libri exhibentur, excepto Peplo, ſeu Epitaphiis heroum troianorum græcorumque ultra quadraginta, quæ diſtichis conſtant elegiacis: de quo legendus ſæpius excitatus *Fabricius* p. 160. Quamquam alii dubitant, an ſit Ariſtotelis, alii illum ei abiudicant. Io. *Moller* de Homon. 288. De diverſis autem, ſi non de ſingulis Ariſto-

Digitized by Google

Ariſtotelis libris, docebunt te *Lutherus* T. I. Opp. ien. germ. 310 *Magirus* 78. *auctores* in Grenii Methodis, *Ancillonii* Melange critique 188. & Mich. *Piccarti* Iſagoge in lectionem Ariſtotelis, aucta & notis illuſtrata a Io. Corn. *Dürrio*.

Tyrtamus, quem Ariſtoteles ob divinam eloquentiam *Theophraſtum* vocavit, ereſius, Ariſtotelis diſcipulus, cuius ludum duo millia circiter diſcipulorum frequentarunt, dicitur exegiſſe annos 107. Stilo uſus eſt puro & elegante, ſcripſitque de Temporibus, Lapidibus, Cauſis plantarum, Republica, & plura alia, quorum catalogum publicavit Io. *Meurſius*. *Kœnig* 802. *Magirus* 776. *Pope-Blount* 36. Io. Alb. *Fabricius* l. 3. B.Gr. c. 9.

Alexander, ab urbe Cariæ Aphrodiſiade, ubi natus eſt, Aphrodiſienſis dictus, egregius Ariſtotelis interpres, atque ideo κατ ἐξοχην vocatus ἐξηγητης, floruit ſæc. III. & IV. deque Deo ſatis pie ſenſit & locutus eſt, animæ autem immortalitatem & ſeparationem a corpore ſtrenue negavit, ſcripſitque de Fato, Miſtione, Anima, Febribus, & Commentarios in Ariſtotelis primum priorum Analyticorum, in Topicorum libros IIX. in Metaphyſicorum XII. in librum de Senſu, & in libros de Meteoris. Alius autem Alexander videtur eſſe auctor Problematum, quia in illis anima immortalis eſſe adfirmatur, quod noſter negavit. *Kœnig* 25. I. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. l. 4. c. 25. *Magirus* 31. *Sylburg.* in præfat.

Sotion, uti putat G. I. *Voſſius*, vixit ſub Imp. TIBERIO; ſed pro certo tamen id adfirmari nequit. Hoc autem conſtat, eum ſcripſiſſe Διαδοχας, librum de Salibus Timonis, & alium de Ira, *Kœnig* 767.

Antonius *Polemo*, laodicenus, familiæ conſularis, ſophiſta, magna apud Impp. TRAIANVM, HADRIANVM atque ANTONINVM Pium gratia floruit, apud Smyrnæos valuit auctoritate, atque in HADRIANI numo pantheo honorem habuit hæc legi verba: Πολεμων Σμυρναιος ανεϛησε, Muſeo alexandrino ab eodem adſcriptus Imperatore. Genus dicendi, cuius imitator fuit *Gregorius* nazianzenus, habuit robuſtum ac vehemens, idque *Sylburgio* noſtro in præfat. videtur pleriſque in locis non atticiſmum, ſed magis aſianiſmum, in quibusdam etiam barbariſmum reſipere, mores autem eius erant aſperi ac ſuperbi, nec ultra annum 56. ætatem produxit, & ſtolidum vitæ finem ſibi elegit:

git: ex impatientia enim morbi articularis vivus in tumulum deſcendit, & inedia ſe confecit. Inter ſcripta eius ſunt *επιταφιοι λογοι*, parentum nomine dicti in Cynægirum & Callimachum athenienſes, qui in pugna marathonia pro patria adverſus Medos pugnantes obierunt, & variæ declamationes. *Kœnig* 650. I. Alb. *Fabricius* l. 4. Bibl. gr. c. 30. p. 368.

Adamantius, ſophiſta, ſcripſit libros II. Phyſiognomonicorum ad CONSTANTIVM, adeoque vixit ſæculo IV. *Kœnig* 8.

Melampus noſter, diſtinguendus cum a Melampode augure & vate ſimulque medico, a quo proverbium in re difficili, *Melampode & Pollete indigere*, & alterum de medicis præſtantiſſimis, *Chiron & Melampus*, a quo etiam elleborum herba Melampodii nomen habet; tum a Melampode grammatico, cuius ſcholia manu exarata exſtant in bibliothecis, & denique a Melampode Ithagenis filio, qui inter Homeri maiores refertur, vixit ſub PTOLEMAEO PHILADELPHO, cui & ſuam *περι παλμων μαντικην* de corporis humani membrorum palpitatione vel ſaliſſatione divinationem, (quod divinationis genus diſtinctum eſt a divinatione ex pulſibus) nec non plures libros ex arcanis columnis deſcriptos & excerptos obtulit. Stilus tamen eius *Sylburgio* in Præfat. videtur multo recentior, & magis ad turcicam barbariem, quam ad græcam venuſtatem accedere. Præterea putat, res ipſas maiori ex parte nec *ιερογραμματεως* gravitati, nec regiæ maieſtati ſatis convenire: quam ob rem & ipſum titulum ſuſpectum haberi poſſe, in quo Melampus iſte *ιερογραμματευς* nominetur, & *την περι παλμων μαντικην* regi PTOLEMAEO inſcripſiſſe feratur. *Kœnig* 527. I. A. *Fabricius* l. 1. B. gr. c. 15.

De *Caſſio*, quisnam is ſcriptor fuerit, quove temporum tractu vixerit, fatetur Hadr. *Iunius* ſe nihil habere compertum: a *Suida* memorari *Longinum Caſſium*, qui ſub AVRELIANO Imp. Porphyrii philoſophi præceptor fuerit, & inter alia ſcripſerit *απορηματα ομηρικα*, & *προβληματα Ομηρου και λυσεις*, citari etiam quendam medicinæ ſcriptorem Caſſium calpitanum; an vero alteruter iſtorum huius libri ſit auctor, an alius quisquam, & an is, quem Galenus lib. 9. de Compoſitione medicamentorum ſecundum locos allegat, & aliquoties Hippiatrica, malle ſe in dubio relinquere, quam temere aſſeverando ineptiæ notam incurrere. *Sylburgius* in Præfat.

LXXIX.

ARISTOTELIS Organon, græce & latine, cumque argumentis, variis lectionibus, notis & tabulis ſynopticis Iulii *Pacii*, Morgiis 1584. Editio autem de anno 1598. longe eſt præſtantior, eamque retinuit *Du Vall* in ſua operum Ariſtotelis publicatione. Io. Alb. *Fabricius* B. gr. l. 3. c. 6. p. 117. Continentur hoc Organo 1) *Porphyrii* Iſagoge. 2) Ariſtotelis Categoriæ. 3) de Interpretatione. 4) libri Analyticorum. 5) libri Topicorum. 6) Sophiſticorum. Vide Io. Alb. *Fabricium* p. 109. Idem Organon græce & latine cum commentario & tabulis ſynopticis editum fuit a Lud. *Lucio*, Baſileæ 1619. Sunt & alii, qui id illuſtrarunt, videlicet Iac. *Faber*, Iac. *Schegkius*, Auguſtin. *Niphus*, Pet. *Ramus*, Ant. Bernard. *Mirandulanus*, Zach. *Vrſinus*, Io. *Caſus*, & Barthol. *Keckermannus*. De Organo Ariſtotelis loquitur etiam *Caſaubonus* ad Perſii Sat. V. p. 168.

Porphyrius, Batanea-ſyrius vel tyrius, Syrorum lingua *Malchus* dictus, a Longino autem, cuius & Plotini diſcipulus erat, Porphyrius eo, quod auguſti reges purpuram geſtent, vocatus, & Iamblichi magiſter, philoſophus inſignis, vixit ſub AVRELIANO Imp. ſæc. III. *Moller* de Homon. 807. Io. Alb. *Fabricius* Bibl. gr. lib. IV. c. 27. p. 181. Reliquit & alia ſcripta, videlicet Vitam Plotini, de Abſtinentia ab eſu animalium, Epiſtolam ad Anebonem ægyptium, Homericas quæſtiones, Moralem interpretationem errorum Vlyſſis, & plura, de quibus videndi *Pope-Blount* 206. & I. A. *Fabricius* 182. Incertum autem eſt, eum fuiſſe chriſtianum, & a religione chriſtiana reſiliiſſe, item ſenem denuo chriſtianum eſſe factum. *Voſſ.* de Hiſt. gr. l. II. c. 16. Io. *Moller* de Homon. 334. Scripſit etiam libros contra Chriſtianos, ſed qui non amplius ſuperſunt: etſi cum Ioſ. *Scaligero* optandum eſſet, eorum copiam adhuc dari. *Scaligerana* 321. Et Iſagogen ſuam, ſeu librum de V. vocibus petiit ex Ariſtotelis libris Topicorum; nec minus illa, ſi *Vivem* audimus de Cauſis corrupt. art. (apud *Pope-Blount* 207.) παυτολογια & moleſtia orationis laborat, quam utilis eſt. Adde hiſce *Kœnig.* 657. *Magir.* 684. & I. *Mollerum* in Hypomn. T. II. Polyhiſt. Morhof. 519.

Iul. *Pacius*, vicetinus, egregius philoſophus & ICtus, qui philoſophiam docuit in Germania, ius civile in Vngaria, Sedani, Nemauſi, Montis peſſulani, Valentiæ, Patavii, & rurſus Valentiæ in Gallia, ubi & dignitatem Regii Conſiliarii conſecutus eſt, vir eruditiſſimus, & hebrææ ac græcæ linguæ peritus, pariterque inſignis mathematicus, ſed qui ob varias ſedis mutationes *Inconſtantia* nomen obtinuit, vitam finivit Valentiæ A. 1635. ætat. 70. Inter alia ſcripſit libellum de Iure maris adriatici, & alium de Arte lulliana. *Kœnig* 597. *Craſſo* negli elogii d' huom. letter. P. II. 86. *Morhof* Polyhiſtor. T. II. p. 108. & Frid. *Sylburgius* præfat. in Organ. & Politic. Ariſtotelis.

LXXX.

ARISTOTELIS de Moribus ad Nicomachum libri X. ex verſione Dionyſ. *Lambini*, cumque eius annotationibus, & Theodori *Zvvingeri* ſcholiis. Adiecta ſunt Fragmenta quædam Pythagoreorum vetuſtiſſima, ex emendatione & verſione Gul. *Canteri*. Baſileæ 1566. Exhibetur hic etiam textus græcus cum Ariſtotelis, tum Pythagoreorum, & præmittuntur præfationes *Canteri* & *Lambini*, quorum uterque inſtituti ſui rationem reddunt, & hic in primis, quare poſt *Argyropilum* & *Perionium* translationem ſint aggreſſi. Additur & *Mureti* præfatio, in laudem Lambini, eiusque verſionis & ſcholiorum. Pythagorei autem illi, quorum fragmenta ex Stobæi ſermonibus deſcripta, ſunt ſequentes: *Hippodamus*, *Euryphanus*, *Hipparchus*, *Archytas*, *Theages*, *Metopus*, *Clinias*, *Criton*, *Polus*. Ceterum de Ethicis Ariſtot. videantur *Grotius* in Conſil. (ap. Cren. T. I. Methodor. 653.) *Conringiana* 69. *Cren.* Exercit. I. de libris ſcript. opt. 38. & V. 23. *Morhof* Polyh. T. III. 5. I. A. *Fabricius* Biblioth. gr. l. 3. p. 150. *Magirus* 78.

Theodorus *Zvvingerus*, baſileenſis, confecto itinere italico & gallico, patria in academia profeſſus eſt primum græcam linguam, deinde ethicam & politicam, & denique medicinam, vir pius, candidus, & erga pauperes ac tenuiores, quippe quibus gratis medicinam fecit, miſericors, obiitque A. 1588. æt. 54. & hoc ei poſitum eſt epitaphium: Theod. Zwingerus baſil. cum ex philoſophia tenebras, ex arte medica humanas miſerias deprehendiſſet, ſummi boni cognoſcendi potiundique deſiderio accenſus, chriſtia-

no philoſopho dignam mortis commentationem inſtituit, vivensque mortuus eſt, ut mortuus viveret. Multa concinnavit ſcripta, partim hiſtorica & philologica, partim medica, & inter illa quidem familiam ducit ingens illud opus, quod vocat Theatrum vitæ humanæ, cœptum quidem a Conr. *Lycoſthene*, ab ipſo autem digeſtum in volumina, libros, & titulos. Vt adeo plagiariis non ſit accenſendus. M. *Adamus* in Vitis medicor. 301. *Kœnig* 887. *Cren.* de furib. librar. Diſſert. I. p. 116. *Morhof* Polyh. T. I. l. 1. c. 21. *Magirus* 812. Io. Lud. *Fabricius* Oper. p. 412. *Naudaus* in Crenii Methodor. P. I. 507.

Dionyſ. *Lambinus*, Monſtrolio-picardus poſtquam diu Romæ vixit in aula Cardinalis Franciſci TVRNONII, (de Tours,) in Galliam reverſus ornavit græcæ linguæ profeſſionem in acad. pariſienſi, & humaniorum litterarum in ſchola ambianenſi, nec non orationes varias ſcripſit, & Carmina, ut & Commentarios in Horatium, Lucretium, Corn. Nepotem, Plautum, Ciceronem, & tandem mœrore ac metu, ne idem ſibi accideret, quod *Ramo*, conſumtus eſt A. 1572. æt. 56. Tranſtulit quoque in latinam linguam Ariſtotelis Ethicam & Politicam. *Ghilinus* T. II. Theatri litterat. p. 68. eum vocat arca ricchiſſima d' erudizione. Plura de eo reperies in *Kœnigio* 454. *Magiro* 502. *Pope-Blount* 715. & *Lexico univerſ. hiſtor.* T. II. 272.

Guil. *Canterus*, ultraiectinus, utriusque linguæ monumentis clarus, admodum adoleſcens Tragœdias latine ſcripſit, immo & dum adhuc in ſinu nutricis hæreret, nulla re magis quam libris delectabatur, deinde etiam Notas compoſuit in Officia & Epiſtolas Ciceronis, in Propertium, Æl. Ariſtidis Orationes, & Lycophronis Caſſandram, atque in latinum Thucydidis, Syneſii, Euripidis, Georgii Gemiſti aliorumque opera tranſtulit, & vix tres & triginta annos natus vivere inter mortales deſiit A. 1575. crediturque immodicis ſtudiis, quorum cauſſa nec convivas invitabat, nec vocatus ad convivium ibat, cetera humanus, humilis, & continens, ita ut reditus eccleſiaſticos, cum ipſe Eccleſiæ ſervire nequiret, non expeteret, mortem ſibi acceleraſſe. *Kœnig* 161. *Magirus* 177. *Pope-Blount* 748. *Cren.* de Singular. ſcriptor. 68. & Diſſertat. II. de furib. librar. 18. *Morhof* Polyhiſt. T. I. l. 5. c. 1. M *Adam.* in Vit. philoſoph. 272.

Digitized by Google

LXXXI.

Guil. HILDENI Quæſtiones & Commentaria in Organon Ariſtotelis. Berlini 1586. Textus græcus integer quæſtionibus accommodatus eſt, in latinam linguam converſus, præceptorum vero artis differendi articulorum uſus exemplis philoſophicis, oratoriis & poëticis commonſtratus.

Guil. *Hildenus*, ut ipſe refert in Partis II. Epiſtola dedicatoria, in academia lipſienſi docuit artem differendi & ethica Ariſtotelis, ſcripſitque Reſolutionem Paradoxorum Ciceronis, florens circa finem ſæculi XVI.

LXXXII.

Titi PETRONII Arbitri Satyricôn quæ ſuperſunt, cum integris doctorum virorum commentariis, & notis Nicol. *Heinſii* & Guil. *Goëſii*, curante Petro *Burmanno*. Traiecti ad Rhenum 1709. Hæc eſt omnium optima editio, laudata a collectoribus *Actorum eruditor.* A. 1710. 381. & Io. Alb. *Fabricio* in *Supplem.* Biblioth. lat. p. 179. ut luculenta, accurata, & præſtantiſſima, in qua contextus ſcriptoris emendate deſcriptus, & in capita diſtinctus, ſingulis paginis ſubſtrata habet integra virorum doctorum commentaria, & notas antea ineditas Nicol. *Heinſii*, & Guil. *Goëſii*, & frequentes ac pereruditas, ad Tragurianum præcipue fragmentum, ipſius *Burmanni.* Primæ Parti, quæ continet libros Satyricôn Petronii, præfigitur Præfatio *Burmanni*, qua ille exponit ſuam de hoc opere ſententiam, & rationem, quam in recenſendo Petronio habuit, aperit. Secunda autem Parte continentur Iani *Douſæ* Præcidanea, pag. 1. *Gonſalii* de Salas commenta. 63. *Sambuci* Præfatio & Vita Petronii. 215. *Tornæſii* Præfatio. 252. Lil. Greg. *Gyraldus* de Petronii Vita. 252. P. *Guirandi* Aloſiani Epiſtola ad Arnaudum. 253. *Patiſſonii* Præfatio. 254. De Petronio & eius ſcriptis veterum auctorum loci. 254. Petri *Danielis* Præfatio. 256. Cl. *Bineti* Præfatio. 257. *Goldaſti*, (non Georg. *Erhardi*) Prolegomena, ſive Elogia & teſtimonia de Petronio. 257. Vide *Placcium* de pſeudon. 256. *Burmannum* in Præfat. 24. & *Novam bibliothecam* T. I. 282. Io. *a Woweren*, qui iudice *Bæclero* Bibliograph. crit. p. 139. præclariſſime de Petronio meritus eſt, Dedicatio, & duplex Præfatio. 267. *Barthii*

Epiſtola ad Goldaſtum. 269. *Lotichii* Vita Petronii. 269. Mich. Caſp. *Lundorpii* Ὁμολογȣμενα. 270. Teſtimonia in Lundorpianis omiſſa. 277. Caſp. *Barthii* Diſſertatio de Petronio 281. *Gonſalii* de Salas Præludia. 286. Præfatio Mich. *Hadrianide*, ex centonibus & pannis undique conſuta, & male *Bourdelotio* adſcripta. 301. Patavina Præfatio. 301. Io. *Blaeuii* Epiſtola ad Principem Condæum. 306. Io. *Lucii* Epiſtola ad Guil. & Petrum *Blaeuios* fratres. 307. Io. Caii *Tilebomeni*, id eſt, Iac. *Mentelii* Iudicium de Fragmento traguriano. 308. Qui Fragmentum Petronii pro genuino agnoſcit. Io. Chriſtoph. *Wagenſeilii* & Hadriani *Valeſii* Diſſertationes de cœna Trimalcionis. 309. 317. Qui negant eſſe genuinum. Marini *Statilei* Reſponſio ad ſuperiores Diſſertationes, & Apologia ad Patres conſcriptos Reip. litterariæ. 324. 342. Quas quidem alii Petro *Petito*, alii Steph. *Gradio* adſcribunt. *Fabricius* Biblioth. lat. 389. & Supplem. 179. & *Burmannus* Præfat. 27. Io. *Schefferi* Diſſertatio de Fragmenti traguriani vero auctore. De qua vide Io. *Mollerum* ad Schefferi Suec. liter. 459. Thomæ *Reineſii* Dedicatio, & Præfatio. 359. Epiſtolæ variorum de Fragmento traguriano ad Chriſtoph. *Arnoldum* 384. Io. *Boſchii* Præfatio. 368. Poſt hæc ſequuntur tres Indices, I. omnium vocum & locutionum Petronianarum. II. Rerum & verborum, quæ in Notis explicantur. III. Auctorum, in Notis emendatorum aut explicatorum. Et quod ad Fragmentum tragurianum attinet, illud quidem *Wagenſeilius* & *Valeſii* cum Octav. *Ferrario* * Opp. var. T. II. pro ſpurio habuerunt; ſed genuinum eſſe poſtea compertum eſt, ita ut iam nullum amplius dubium ſuperſit. *Placc.* de pſeudon. 496 593. I. G. *Eccard* Progra̅m. A. 1706.):(3. *Burmannus* Præfat. p. 28. *Menagiana* T. III. 205. Quibus adde *Acta erud.* A. 1710. 381. *Neu. Bucher Saal* T. I. 897. *Novam bibliothecam* T. I. 275. *Clericum* Biblioth. choiſ. T. XIX. 350. Legi etiam merentur, quæ *Piccartus* Periculor. criticor. c. 17. in Petronio tentat. Præfat.

* Octavius *Ferrarius*, anno 1675. 25. Maii, quum Neapoli reverſus eum ſalutarem, faſſus eſt, ſe *Fragmentum Petronii tragurienſe* pro ſpurio habere, eo quod eius barbara & horrida dictio cum elegante & terſa petroniana plane non conveniat. Neque ſe poſſe adduci, ut credat, *Phædrum* fuiſſe libertum AVGVSTI; potuiſſe alterius eſſe Imperatoris, ſed cuius, ſe ignorare. Audiviſſe etiam ex *Scioppio*, *Danielem* eremitam adeo deperiiſſe Petronium, ut diabolum interrogaret, an non plura eius supereſſent ſcripta, malumque illum dæmonem negando reſpondiſſe.

Digitized by Google

Præfat. p. 27. Ferebat fama, hæc non ab ipſo Statileo proficiſci, ſed ab eruditiſſimo viro Stephano *Gradio*.	Alii Petro *Petito* abbati tribuebant. *Placcius* de pſeudon. 574.
Parte I. 632. Ipſe pater veri *doctus* Epicurus in *arte*.	Ipſe pater veri *doctis* Epicurus in *hortis*. Sic quidem *Gaſſendus* de Vita Epicuri lib. I. c. 6.
Parte II. 324. *Marini Statilei* Reſponſio ad Wagenſeilii & Hadr. Valeſii Diſſertationes.	Eſt Petri *Petiti*, ſi audire lubet *Placcium* de pſeudon. 574. & Io. Albert. *Fabricium* Biblioth. lat. 389. atque in Supplemento p. 179.

Titus *Petronius*, cognomine *Arbiter*, quod nobilis lautitiæ & elegantis luxuriæ arbiter eſſet, equeſtri genere natus, & quidem, uti creditur, Maſſiliæ, diſtinguendus a pluribus aliis Petroniis, ac præcipue a S. Petronio, qui Bononiæ in Italia integer aſſervatur, vulgo dicitur vixiſſe ſub NERONE, & vir fuiſſe conſularis, atque inter Imperatoris familiares, ſed artibus Tigellini æmuli invisus tyranno redditus, iuſſusque ab eo mori inciſis venis, animam efflaſſe anno Chriſti LXVII. ſed *Burmannus*, TIBERII eum, CALIGVLAE & CLAVDII imperia attigiſſe, immo & AVGVSTI felicia vidiſſe tempora, CLAVDIVMque & potentium ſub eo libertorum crimina & ſcelera materiam præcipuam ſibi ſumſiſſe putat. Niſi forte ipſius libelli huius ſatirici titulus fuit *Petronius Arbiter*, eodem modo, ut *Apicius* inſcribuntur libri de re culinaria, quos nullus unquam Apiciorum conſcripſit, & *Cato* libellus diſtichorum, qui nullum Catonem auctorem habet. Eſto autem, propoſitum & ſcopum auctoris huius, quis quis ſit, non fuiſſe, laſciviam, impuritatem, & luxuriam docere, ſed reprehendere & inſectari; attamen lectio eius minime permittenda eſt pueris, adoleſcentibus & iuvenibus, ſed viris duntaxat, & qui affectus ſuos moderari valent. *Goldaſtus* in ſecunda huius voluminis Parte p. 262. *Barthius* 270. 282. *Gonſalius* de Salas in Præf. 61. *Piccartus* Pericul. critic. c. 17. & *Burmannus* Præfat. 31. Ceterum de Petronio vide *Mollerum* de homon. 393. *Menagiana* T. III. 112. *Morhof*. Polyhiſt. lib. IV. 179. *auctores vita Petronii* ſupra memoratos, *Magi-*

rum

Digitized by Google

rum 651. *Pope - Blount* 113. *Schurzfleiſch.* Epp. ſelect. p. 142. Sed & de Maſſilienſibus Petronium ſcripſiſſe, teſtis eſt *Servius*, uti Gyraldus refert in Vita Petronii.

Nicol. *Heinſius*, Danielis filius, Lugduno-batavus, Fœderati Belgii ad Aulam ſuedicam legatus reſidens, litteris conſignavit Notas in Ovidium & Claudianum, varia diverſi argumenti Poëmata, Carminaque elegiaca & iambica ad Reginam Sueciæ, CHRISTINAM, in natalem eiusdem viceſimum, in natalem decimum tertium CAROLI XI. Sueciæ Regis, & Caſtigationes in C. Velleium Paterculum, & impetratis a legatione feriis Hagæ-Comitis degit, ibique naturæ conceſſit A. 1681. ætatis 61. *Witte* Diar. biograph. Rrrr 4. Henr. *Noris* Orthograph. p. 75. eum vocat elegantiſſimum Muſarum amaſium; Octavius *Ferrarius* Opp. var. T. II. III. maximo conſeneſcentem in patre; *Schurzfleiſchius* in Epp. ſelect. p. 142. ingenio florentem, & facultate carminis pangendi facile æquales ſuos vincentem; I. Fr. *Gronovius* apud Crenium Animadverſ. P. XII. 37. ſummum iuvenem, & patri nec ingenio, nec eruditione, nec verſuum ſcribendorum facultate conceſſurum; & I. G. *Gravius* Præfat. & Epp. p. 86. virum, quem & patris, & ſua cum in publicam, tum in rem litterariam merita ſupra laudem omnem extulerunt.

Guil. *Goëſius* Lugduno-batavus, nobilis, ſenator primus Reip. patriæ, deinde Curiæ batavæ, ſumens interdum nomen ac ſchema Lucii *Veri*, ſcripſit Vindicias de recepta ſententia de mutui alienatione, Animadverſiones in Speciminis ſalmaſiani caput I. & II. Pilatum iudicem, & Notas in ſcriptores rei agrariæ, vitaque abiit A. 1686. ætatis 74. *Witte* Diar. biograph. Zzzz 3. *Placcius* de pſeudon. 606.

Pet. *Burmannus*, traiectinus, Franciſci, celebris in Batavia theologi, filius, Perizonii ſucceſſor in academia leydenſi, & humaniorum litterarum profeſſor, vir, quum Petronium ederet, XLII. annorum, orbi erudito varia dedit ſcripta, e quibus ſunt Diſſertatio de vectigalibus populi romani, Oratio de officio profeſſoris humaniorum, Tractatio de paſſione Ieſu Chriſti, Iupiter fulgurator in Cyrrheſtarum nummis, Præfatio in Emendationes Menandri & Philemonis, & Refutatio Io. Clerici, atque a *Spanhemio* Orbis romani p. 184. laudatur ut eruditiſſimus vir, & ad præclara ſurgens, a Col-

Digitized by Google

a Collectoribus *Actor. erudit.* ad A. 1710. p. 383. ut ingenioſus, & critices bene peritus, eiusque Notæ cum Heinſianis & Goëſianis dicuntur ſalis habere affatim, dignæque arbitro elegantiarum. *Acta erudit.* l. c. p. 381. *Acta erudit. germanica* T. IV. 316. *Neu. Bücher Saal* T. I. 897. *Clericus* Biblioth. choiſie T. XIX. 365.

Ianus *Douſa*, ſive *Van der Doës*, nordovix, nobiliſſima Hollandiæ familia natus, Henr. *Iunii* & Lucæ *Fruterii* diſcipulus, cum varia doctrina præſtantiſſimas virtutes coniungens, ſuoque exemplo Martem cum Pallade ſociari poſſe docens, fuit urbis lugdunenſis durante obſidione præfectus, & poſtea academiæ illius, ut condendæ auctor, ita conditæ per XXIX. annos curator, Bataviæ Varro, & academiæ commune oraculum habitus, denique in ſupremæ Curiæ ſenatum adſcriptus, atque omnibus muneribus parem ſe ſe oſtendens, magnumque honorem ac pretium non modo apud Batavos, ſed & alias totius Europæ nationes, relictis præſtantiſſimis Poëmatis, inter quæ Annales Hollandiæ & Echo, conſecutus, e vita diſceſſit anno Chriſti 1604. ætatis 50. *Academia leidenſis* d ij. Melch. *Adamus* in vitis ICtor. & Politicor. 391. *Kœnig* 260. auctor *Excerptor. menſtr.* A. 1702. m. Febr. p. 5. *Clericus* Biblioth. choiſ. T. XIV. 3. *Magirus* 290. *Pope-Blount* 824. Dan. *Heinſius* in Oration. p. 379. *Brouckhuſius* in Tibullum p. 1.

Ioſ. Ant. *Gonſalius*, (Gonzalez) Madrito-hiſpanus, compoſuit Commentarium in Petronium Arbitrum, Compendium geographiæ, Tragœdias aliquot, & Tractatum de duplici terra viventium, vitaque abiit A. 1561. ætatis 63. Nicol. *Antonius* Biblioth. ſcript. hiſpan. *Witte* Diar. Bbb 2. *Cren.* Faſc. II. 90.

Ioannes *Sambucus*, Tyrnavia-panno, ex XX. annorum peregrinatione eam ſibi in utraque lingua, & medicinæ, poëſeos, atque hiſtoriarum ſtudiis eruditionem & famam comparavit, ut haberetur pro elegante medico, poëta erudito, inſigni hiſtorico, & antiquario præſtantiſſimo, nec auguſti Impp. MAXIMILIANVS II. & RVDOLPHVS II. dubitarent eum evehere ad dignitatem conſiliarii ſui & hiſtorici. Erat vir diligentiſſimus, qui omne illud tempus, quod medicæ artis exercitium ipſi reliquum faciebat, ſive edendis veterum monumentis, ſive latinitate donandis Græcorum ſcriptis, ſive ſuis commentationibus in litteras referendis impendit, (atque has inter ſunt Poëmata, Orationes, Me-

thodus conſcribendi epiſtolas, de Imitatione a Cicerone petenda, Icones & vitæ medicorum, Tabula geographica Vngariæ, Expoſitiones obſidionum aliquot arcium & urbium Vngariæ, Appendix rerum ungaricarum ad I. Pet. *Ranzanum*, Additamentum ad Ant. *Bonfinii* Decades III. Hiſtoriæ Vngariæ, & Orationis dominicæ ſimplex expoſitio) donec Viennæ Auſtriæ apoplexia tactus exſpiraret anno 1584. ætatis 99. Thuano ea dicitur fuiſſe diligentia in veteribus libris colligendis, eaque liberalitate in publicandis, ut principibus viris, qui hac de re laudem conſecuti ſunt, quamvis in diſpari fortuna, æquari debeat; Iſ. *Bullarto* talis vir, quo ægre poterat natura ad ſcientias propenſiorem, & animi labore magis indefeſſum producere; & Pet. *Victorio* accuratus homo in legendo, & reconditæ doctrinæ, omnique laude dignus. David. *Czvittinger* Specim. Vngariæ litteratæ 323. *Friſius* Epit. Biblioth. Geſner. 493. *Richardus* Hiſtor. bibliothecæ cæſar. vindobonenſ. 53. *Pope-Blount* 782.

Io. *Tornaiſius* ſive *Torneſius* floruit Lugduni anno 1575.

Lilius Gregorius *Gyraldus*, ferrarienſis, Demetrii Chalcondylæ, qui græcam linguam Mediolani docebat, diſcipulus, protonotarius apoſtolicus, *Alberti Pii*, Principis carpenſis, & Io. Fran. *Pici*, Principis Mirandulæ, domeſticus, ſed & periculo vitæ, quum hic a fratris filio occideretur, expoſitus, & Ferrariæ poſtea egeſtate & doloribus arthriticis ſive podagricis uſque ad finem vitæ, qui fuit A. 1552. ætatis 72. preſſus, variis ſcriptis, quæ iunctim A. 1696. a Io. *Ienſio* Lugduni Batavorum edita, in *Actis eruditorum* eiusdem anni p. 229. recenſentur, variæ eruditionis, atque in primis notitiæ antiquitatum merces expoſuit, a Ioſ. *Scaligero*, qui alias parcus eſt laudum, in Scaligeranis p. 170. laudatus, ut optimus locorum coacervator & iudicioſus; hac cum appendice: opera ipſius omnia eſſe quam optima. *Lexicon univ. hiſtor.* T. II. 339. *Ienſius* in Prolegomenis, qui verbis utitur Laur. *Frizzoli*, vitam Gyraldi deſcribentis, eiusque notat errores, in primis in Hiſtoria deorum gentium, & Poëtarum ſui temporis græcorum & latinorum, ab ægroto, & inter ſæviſſima podagræ tormina in litteras redacta, & *Pope-Blount* 577. Quibus addere potes ea *virorum doctorum* teſtimonia ac iudicia, quæ congeſſit, ſuæque Gyraldi de Vario veterum ſepeliendi ritu editioni præmiſit Io.

Fabr. P. Gui-

P. Guirandus *Aloſianus* IC. Epiſtolam ſuam ad Arnaudum anno ſcripſit 1590.

Mamertus *Patiſſon*, eruditus typographus pariſienſis, beneque peritus græcæ linguæ, celebris erat ſæculi XVI. anno 75. De quo vide *La Croix du Maine* Biblioth. franc.

Petrus *Daniel*, aurelius ſive aurelianus, IC. floriacenſis, diſtinguendus a Petro *Aurelio*, (qui eſt Ioannes *de Hauranne*, abbas S. Cyrani, princeps Ianſeniſtarum) laudatur *a Turnebo* & *Merula* ob incredibilem litterarum amorem, ediditque antiquam comœdiam, quæ dicitur *Querolus*, additis ſcholiis, florens medio ſæculo XVI. *Kœnig* 235. *Ancillon* Mel. crit. T. II. 222. *Friſius* Epit. B. G. 671.

Claudius *Binetus*, bellovacenſis IC. vixit temporibus Iac. *Cuiacii*, Ioſ. *Scaligeri*, Lud. *Caſtanei*, M. Ant. *Mureti*, Achil. *Statii*, & Aldi *Manutii*, & Carmina reliquit, quæ exſtant T. I. Delit. gall.

Caſpar *Barthius*, a Schwarzbach, natus Kuſtrini in Nova Marchia, e familia nobili & antiqua, ex Bavaria in Saxoniam translata, poſt excurſiones in Italiam, Galliam, Hiſpaniam, Angliam & Belgium per plures annos inſtitutas, & acquiſito maximorum virorum, Dionyſii *Godofredi*, *Meurſii*, Ioſ. *Scaligeri*, *Roſvveydi*, *Nanneſii*, aliorumque favore & æſtimatione, conſedit Lipſiæ, ibique in receſſu turbas fugiens & populares ſtrepitus, otio litterario ſtudiisque inſenuit, ac veluti alter Socrates tantum animi tranquillitatem optans, libris, quibus & eruditio & virtus iuvarentur, ſcribendis operam dedit, nunquam minus otioſus, quam cum maxime otioſus eſſe videretur, uſque dum ex officina litteraria, in qua multum laborum, nec parum vanitatum, in cœleſtis ac perfectæ ſcientiæ ſacrarium anno 1658. ætatis 71. transferretur. *Witte* Memor. philoſophor. T. II. 320. *Spizelius* Templ. honor. reſer. 380. *Placc.* de pſeudon. 580. *Magirus* 107. *Pope-Blount* 1010. Inter ſcripta eius, præter Animadverſiones in *Claudinum*, *Virgilium*, *Statium*, *Rutilium*, *Fabulas æſopicas*, *Aeneam gazaeum*, *Gallum* confeſſorem, *Phœbadium*, *Mamertum*, *Hermam*, *Pacianum*, & *Britonem*, ſunt Iuvenilia ſilvarum &c. Panegyricus in obitum Laur. Rhodomanni, Translatio Hiſtoriarum Cominæi in linguam latinam, Adverſaria, (quorum duos alios tomos tantæ molis, ſi licet verbis uti illuſtris *Boineburgii* Epp. p. 136. ut ei vectandæ vix duo

equi bene validi ſufficiant, moriens reliquit, videlicet a libro LXI. uſque ad CLXXX. ſed e quibus CXXXV. & CLVIImus A. 1636. Sellerhuſii in incendio perierunt) Satirica contra Caſp. *Scioppium* ſub nomine Tarræi *Hebii*, Reſponſio ad Epiſtolam Iacobi *Kelleri*, ſub ſchemate Iac. *Hailbronneri*, & Soliloquia; ineditorum autem catalogum reperies Tomo I. Actor. erudit. germanicor. p. 925. Fuit quidem Barthius, uti *Spizelius* ſcribit, generis & famæ claritudine, elegantiſſimarum artium, tum græcarum tum latinarum, cognitione, veræque ſapientiæ profeſſione excultiſſimus, ac infinitæ, ut *Crenius* de Singularib. ſcriptorum p. 43. fatetur, lectionis, ſed emendandis in ſcriptoribus audacior, & in materiis medicis aliisque ſæpe erravit; unde & notatur a *Reineſio* in Var. lectionibus, & Epiſtolis ad Hofmannum & Rupertum, *Cotelerio* in Iudicio de S. Hermæ Paſtore p. 74. & in Notis ad Hermæ librum I. Viſ. I. p. 75. *Baillieto* in Iudiciis eruditorum, Rich. *Bentleio* in Notis ad Horatium p. 79. *Colomeſio* 378. & *Clerico* Biblioth. choiſ. T. I. 145. nec ſatis polito utitur ſtilo, iudice *Morhofio* Polyh. lib. I. 304. &, ſi *Arnoldo* in Hiſt. eccl. & hæret. P. II. 606. fides adhibenda, religioni addictus fuit prudentum.

Io. Petrus *Lotichius*, germanice *Lutke*, natus anno 1598. Chriſtiani nepos, Petri Secundi cognatus, Medicinæ doctor, & in academia rintelienſi profeſſor, ſcripſit Poëmata, Res germanicas ſub MATTHIA & FERDINANDIS II. & III. geſtas, Notas in Petronium, in quibus tamen ad ſuperſtitionem uſque diligens fuit, & multa inania, πάρεργα, & ineptiſſima, uti *Bæclerus* ſcribit Bibliograph. crit. p. 140. congeſſit, Bibliothecam poëticam, Hiſtoriam Holofernis & Iudithæ, Tractatum de caſei nequitia, aliumque de gummi Gotta ſeu laxativo indico, Memorabilia Imperatorum roman. a IVLIO Cæſare, uſque ad FERDINANDVM II. & Epigrammatum centurias II. *Kœnig* 482. *Hyde* T. I. 410. *Bericht* von neuen buchern T. I. 704. *Burmannus* in Præfat. p. 25.

Mich. Caſp. *Lundorpius*, francofurtenſis ad Mœnum, hiſtoricus & philologus, inter ſcriptores ſæculi XVII. clarus, emiſit Notas in Petronium ſub nomine Georgii *Erhardi*, Acta publica, & Continuationem Hiſtoriæ *Sleidani* ab anno 1557. uſque ad annum 1609. *Kœnig* 486. *Placc.* de pſeudon. 256.

Io.

Digitized by Google

Io. *Blaeu*, ſive *Blauius*, amſtelodamenſis, Guilelmi filius, doctiſſimus typographus & bibliopola, claruit circa medium ſæculum XVII. & geographici Atlantis paterni volumina II. totidem aliis continuavit, ſudans etiam in V. & VIto; adornavit quoque Theatrum urbium & munimentorum ſtupenda iuduſtria. G. I. *Voßius* de Scientiis mathemat. p. 263. &, qui ſua inde mutuatus eſt, *Kænig* 113.

Io. *Lucius*, dalmata, qui VI. libros de regno Dalmatiæ & Croatiæ compoſuit, Epiſtolam ſuam ad Blauios fratres ſcripſit Romæ A. 1668. vir nobiliſſimus & eruditiſſimus appellatus a *Burmanno* Præfat. p. 27.

Iac. *Mentelius*, patricius caſtro-theodoricenſis, medicus pariſienſis, qui hic comparuit ſub larva *Caii Tilebomeni*, emiſit Diſſertationem de vera typographices origine, locumque habet inter viros claros medii ſæculi XVII. *Placcius* de pſeudon. 593.

Marinus *Statileus*, ICtus tragurienſis, circa annum 1662. in bibliotheca viri illuſtris, Nicolai *Cippici*, amici ſui, invenit codicem manu ſcriptum, & quidem A. 1423. poſtea autem Romam, ut de eius ſinceritate iudicaretur, ac tandem in bibliothecam regiam Pariſios delatum, in quo una cum Catulli, Tibulli, & Propertii carminibus erant etiam Petronii quædam, quæ inde ab illo tempore vocantur *Fragmentum Petronii traguriense:* quod deinde ſive ipſe, ſive alius ſub eius nomine, defendit contra diſſentientes *Wagenſeilium* & Hadr. *Valeſium*. *Burmann.* Præfat. p. 26. 28.

Io. *Scheffer*, argentoratenſis, in academia upſalienſi primum eloquentiæ & politices skyttianus, dein Iuris naturæ ac gentium regius honorarius profeſſor, ut & aſſeſſor regii Collegii antiquitatum, defunctoque Freinshemio bibliothecarius, vir πολυμαθέστατος, & de litteratura elegantiori, ſtudio antiquario, hiſtoria ſuedica, ſcriptoribusque priſcis compluribus egregie meritus, quippe qui, ut affecta opera taceam, ſcripſit de Stilo, eiusque exercitio, Orationes (quas inter ſunt IV. de fato litterario per Sueciam) & Programmata varia, de Opilione, de vocabulo *Momenti*, de vocabulo *Militis*, de ſcriptis & ſcriptoribus Suecorum, Memoriam Io. Canuti *Lenai*, & Laurentii *Stigzelii*, archiepiſcoporum upſalienſium, de Philoſophia italica ſeu pythagorica, de Militia navali, de Antiquorum torquibus, de Re vehiculari veterum, de antiquis veriſque re-

Digitized by Google

gni Sueciæ Inſignibus, Vpſaliam antiquam, & Lapponiam, notisque illuſtravit *Aelianum*, *Phædrum*, *Arriani* Tactica, *Mauritii* Strategicon, *Aphthonium*, *Theonem*, *Hyginum*, Latini *Pacati* Panegyricum, Iſraëlem *Erlandi* de Vita S. ERICI, regis Sueciæ, *Iuſtinum*, Iulium *Obſequentem* de prodigiis, & poſt tot ac tantos labores quievit A. 1679. ætatis 58. *Scheffer* ipſe Sueciæ literatæ p. 293. & Io. *Moller* in ad eam Hypomnemat. 456. *Placcius* de pſeudon. 470. *Witte* Diar. biograph. P p p p. *Borrichius* Diſſert. P. I. 310. *Crenius* Exercit. II. de libris ſcriptor. opt. 52. ac T. II. Methodor. 386. & Rich. *Simon* Biblioth. choiſ. T. I. 355.

LXXXIII.

Thomæ CAMPANELLAE libri III. videlicet, Atheiſmus triumphatus, Quæſtio de gentiliſmo non retinendo, & Cento thomiſticus de Prædeſtinatione & reprobatione, ac divinæ gratiæ auxiliis. Pariſiis 1636. E bibliotheca profeſſoris Cörberi. Antea prodierat hic liber Romæ 1630. In Atheiſmo triumphato (quem titulum Caſp. *Scioppius* libro dedit, cum auctor eum nominaſſet Recognitionem religionis ſecundum omnes ſcientias contra antichriſtianiſmum machiavelliſticum. Io. *Berent* in Reg. Euangelic. philadelph. 151.) agitur de divina providentia, S. Triade, Dei unitate, malo, multitudine deorum, animi humani immortalitate, vita poſt hanc alia, Superis & inferis, chriſtianæ religionis præſtantia, mahometanæ autem, iudaicæ & ethnicæ abſurditatibus, ſacrificio euchariſtiæ, perſona Chriſti, & miraculis, ac paſſim vellicatur & refutatur Machiavellus. Solis quidem rationibus pugnandum ſibi fuiſſe contra atheos, fatetur auctor in Præfatione; ſed ſacri cenſores zelotypi coëgerunt ipſum ad colligendum auctoritates Patrum, atque ad mutandum ſtilum philoſophicum in theologicum; quibus, ut debuit, morem geſſit. MStum huius libri exſtat in bibliotheca ienenſi, cuius differentiam oſtendit clariſſimus *Struve* in Actis litterar. p. 92. tandemque ſcribit, impreſſum librum variis hinc inde locis fuiſſe adauctum. Atheiſmo triumphato ſubiungitur Diſputatio, in qua improbat auctor Bullas SS. pontificum SIXTI V. & VRBANI IIX. contra iudiciarios, ſeu aſtrologos. Quæſtio de gentiliſmo hæc eſt: utrum liceat novam poſt gentiles cudere philoſophiam? Et eam auctor affirmat, ſcientiasque

tiasque ex theologia & SS. canonibus inſtaurandas, utile eſſe Ariſtoteli contradicere, & Ariſtotelem per ſæculorum ruditatem tantam æſtimationem & auctoritatem nactum eſſe, nec in verba magiſtri, qui revelationis luce non eſt colluſtratus, iurare licere docet. Liber de Prædeſtinatione & Reprobatione ex D. Thoma deſumtus, & a nonnullis quidem impugnatus, deinde autem a trium Gymnaſiorum regentibus examinatus & approbatus eſt.

Thom. *Campanella*, ſtylenſis calaber, ordinis Prædicatorum, philoſophus acutiſſimus, ſed & ſumma eruditione ac parrheſia magnam ſibi invidiam conflans, ſcripſit Phyſiologiam, Metaphyſica, Poëtica, Civitatem ſolis, (qua præſentatur idea Reip. longe præſtantior, quam platonica, aut quævis alia) & tractatus Medicinalium varios, ac tandem poſt carcerem XXV. annorum, in quem ob perduellionis imputationem Neapoli coniectus fuerat, Lutetiæ Pariſ. animam exhalavit A. 1639. æt. 71. Fuit ardentis, ut *Naudaeus* de eo iudicat, & portentoſi vir ingenii, qui nova in omnibus fere ſcientiis (verba ſunt Leon. Allatii) excogitaret. Videndi de eo *Craſſus* in Elogiis litterator. P. II. 243. *Sorberiana* 57. 71. *Erythraeus* P. I. Pinacoth. 41. Leo *Allatius* in Apib. urban. 240. *Boſius* de Compar. prud. civ. §. 81. *Morhof* Polyh. T. I. 80. & T. II. 68. 256. *Conringiana* 38. 276. *Niebenck* diſp. de Relig. 25. *Arnold* Hiſtor. eccl. & hæret. P. III. c. 8. n. 37. *Peterſen* in Nube teſt. verit. l. 3. p. 63. *Kœnig* 158. *Magirus* 175. *Pope-Blount* 936. Leo *Allatius* in Apib. urban. 342. Io. *Müller* in Atheiſmo 32. Io. *Berens* in Reg. Euangel. philadelph. 150. *Bellarminus* quidem, obſervante Nic. *Critopulo* in Cenſura eclogarum I. F. *Mayeri* p. 35. ſicut *Müllerus*, *Wagnerus*, *Reiſerus*, *Pfeffer*, *Oſiander* atque alii, Campanellam atheiſmi accuſavit, ſed Aub. *Miraeus* Biblioth. eccleſ. p. 226. teſtatur, eum ſcripſiſſe Atheiſmum triumphatum contra librum de III. impoſtoribus. Et ſane ipſe Campanella eius facit mentionem his verbis: Ex illis (Borealibus) exiit liber de Tribus impoſtoribus, nihil in religione ponens, niſi aſtutiam & deceptionem. Et in præfatione ad Caſp. *Scioppium*, quam e MSto ienenſi produxit *Struvius*, p. 74. librum illum ſcribit triginta ante ortum ex utero matris ſuum prodiiſſe, atque ita hoſtes ſuos, impium illum fœtum, ſeu potius monſtrum ſibi tribuentes, falſi convincit. Ceterum ait laudatus *Stru-*

Digitized by Google

Struvius, ſibi placere iudicium *Deckherri* de *Campanella*, ipſi autem videtur, eum non fuiſſe atheum, ſed naturæ nimium tribuiſſe.

LXXXIV.

Petri GREGORII Tholozani de Rep. libri XXVI. Francofurti 1619. Editio emaculatior & nitidior, quam erat pontimuſſana. Methodus huius operis hæc eſt, ut 1) tractetur de rebus ad remp. neceſſariis, 2) de perſonis quibusdam in ea præcipuis, & 3) de actionibus circa illius adminiſtrationem exercendis. Et ſic agitur lib. 1. de Rep. & civitate in genere. 2. de rebus corporalibus, quibus indiget Reſp. 3. de bonis & reditibus reip. 4. de præcipuis quibusdam perſonis conſiderandis in Rep. 5. de formis vel ſpeciebus rerump. 6. de Principatu & Principe. 7. de Principatuum diſtinctione. 8. de qualitatibus quibusdam pertinentibus ad Principem. 9. de poteſtate regia 10. de arte adminiſtrandi remp. pacis tempore. 11. de militari cura. 12. de rebus ad religionem pertinentibus. 13. de his, in quibus prætextu religionis errari poteſt in rep. & de remediis ac emendationibus talium errorum. 14. de cura & educatione infantium. 15. de prima inſtitutione puerorum & iuvenum in ſocietate civili. 16. de litteris. 17. de liberalibus diſciplinis. 18. de politia circa ſtudia, ſcholas, & collegia. 19. de origine & cauſis Principatus. 20. de duratione Principatuum, per diverſas orbis partes. 21. de mutatione, alteratione & interitu rerump. & Principatuum, & de remediis ac præcautionibus eorundem. 22. de aliis mutationibus, innovationibus, & transformationibus rerump. principatuum & regnorum. 23. de ſeditionibus remp. turbantibus, & de remediis earum. 24. de conſilio. 25. de interitu regnorum per diviſionem. 26. de modis, quibus quis deſinit principatum gerere. Gabr. *Naudæus* in Bibliogr. polit. p. 512. (T. I. Methodor. Crenii) deſiderat hoc in opere modum, maieſtatem, & iudicium, fatetur tamen pariter, ſicut & *Boſius* in Differt. de compar. prud. civ. §. 19. eſſe inſtar theſauri, ubi meliorum auctorum gemmas & pretioſam variæ doctrinæ ſupellectilem poſſis invenire. Addit tamen & hoc *Boſius*, plurima eum iuridice magis, quam politice tractare. Eandemque ſententiam adſumit Gebh. Theod. *Meier* in præfat. ad Anal. Polit. Ariſtot. §. 48.

Petrus

Petrus *Gregorius*, nativitate tholoſanus, I. V. D. & profeſſor in academiis cadurcenſi, tholoſana & pontimuſſana, ſcripſit Syntagma univerſi iuris, (quod *Boineburgius* Epp. ad Dietericum p. 126. ait omnibus ex æquo commodare) & Syntaxin artis mirabilis, obiitque A. 1585.

LXXXV.

Io. WIERVS de Præſtigiis dæmonum, & incantationibus ac veneficiis. Baſileæ 1577. Prodiit ibid. A. 1556. & auctior 1583. Argentinæ 1591. f. & germanice Francofurti 1586. f. *Primo* libro agitur de diabolo, quid ſit, quæ eius origo, qui primi eius doloſi conatus, perniciofique progreſſus ab Eva ad ſua auctoris uſque tempora: ſecundo de magis infamibus, dæmonum opera quaſcunque præſtigias oculis noſtris obiicientibus, divinationumque variis larvis alios deludentibus, & medicinæ ſacra ſatanicis ſuis impoſturis conſpurcantibus: *tertio* de lamiis, diaboli ludibrio obnoxiis, & ſtolide credentibus, ſe rerum a dæmone, ex Dei abſtruſa voluntate vel conſenſu peractarum, aut plagarum hominibus beſtiisve invectarum, ſive deſignatorum flagitiorum, aut malorum, naturæ ductu pronatorum, effectrices eſſe; quæ a veneficis probe ſunt diſtinguendæ: *quarto* de iis, qui lamiarum maleficio affici putantur, cum illi a dæmonibus exerceantur, vel obſeſſi ſint ex occulta Dei permiſſione, citra ullam ullius lamiæ, aut hominis alterius cooperationem: *quinto* de eorum, qui lamiarum maleficio affici, vel dæmonis obſidione ſubigi creduntur, curatione; ubi oſtenditur, miſſis illicitis remediis, utpote vetitis coniurationibus, characteribus, ligaturis, appenſis, annulis, ſigillis, imaginibus, a Deo ordinatis remediis utendum eſſe: & *ſexto* de diverſis magorum infamium, lamiarum, & veneficorum pœnis. Scopus igitur huius operis eſt, liberare lamias, a diabolo ſeductas, & velut melancholia agitatas, ab immiſericordi inquiſitione, & tortura, ac combuſtione. Subiicitur liber apologeticus, cui annectuntur Doctorum ſententiam auctoris approbantium Epiſtolæ, tanquam teſtimonia ipſius innocentiæ: & hunc excipit Pſeudomonarchia dæmonum, ſeu *liber officiorum Spirituum*, quo explicantur nomina Spirituum obſcura, & formula citationis illorum traditur, non ut alii ea utantur, ſed ut eorum hominum, qui ſe magos iactitare non erube-

ſcunt, male ſana curioſitas, præſtigiæ, vanitas, dolus, impoſturæ, deliria, mens eluſa, & manifeſta mendacia innoteſcant. Adiunctus etiam eſt liber *de Lamiis*; & alius *de Ieiuniis commentitiis*. Per lamias autem intelligit auctor mulieres, quæ ob fœdus præſtigioſum aut imaginarium cum dæmone initum, propria ex ſuo delectu voluntate, vel maligno dæmonis inſtinctu impulſuve, illius ope qualiacunque mala, vel cogitatione vel imprecatione, vel re ludicra, atque ad inſtitutum opus inepta, deſignare putantur; velut aërem inſolitis ignire fulminibus, tonitrua edere, grandinem immittere, tempeſtates excitare, lætam ſegetem alio transferre aut depopulari, morbis præter naturam homines beſtiasque vexare, eosque rurſus tollere, paucis horis longiſſime evagari, ſuccubas agere, homines in beſtias commutare. In libro de Commentit. ieiun. aliquot proponit exempla, mira ieiunia ſimulantium, ut puellæ unnenſis, *Barbara*, cuius effigies exhibetur pag. 123. Margarethæ roëdenſis, puellæ commerciacenſis, Margarethæ eslingenſis, virginis cantuarienſis, vetulæ venetæ, puellæ traiectenſis, Margarethæ gorcomienſis, & mulieris leodienſis; Henrici autem ab Haſſelt, *Numinis norvegici* dicti, ieiunium quadrageſimale verum & miraculoſum fuiſſe adſerit.

Io. *Wierus*, natus Graviæ, latine dictus *Piſcinarius*, cuius effigies primo libri folio impreſſa eſt, Henr. Corn. *Agrippa* diſcipulus, in Caroli V. Ferdinandi I. Maximiliani II. & Rudolphi II. Impp. nec non Guilelmi, Cliviæ, Iuliæ, & Montium Ducis aula medici munere functus, obiit A. 1588. æt. 73. M. *Adam* in Vit. med. 186. Omnia eius opera iunctim edita ſunt Amſtelodami 1669. 4. Contra præſens autem ſcriptum ſurrexere Pet. *Scalichius*, Io. *Campanus*, Leo *Suavius*, & Io. *Bodinus*. Nec defuere, qui eum hoc libro blaſphemias effutiviſſe, atque ad atheiſmum abducere clamitarent. Sed alii præiudiciis & affectibus non occupati, bene de eo ſentiunt. Vide *Magirum* 805. *Pope-Blount* 764. *Kœnig* 869. Chriſtian. *Thomaſ.* diſp. de Crimine magiæ § 3. & de Origine ac progreſſu proceſſus (qui liber eſt germanicus) contra lamias 39. 41. *Thuan.* lib. 89. p. 174. & *Menagiana* P. II. 252. SYLVESTRUM autem II. Pontif. rom. quem magiæ accuſat *Wierus*, M. *Neumann* diſp. de Fauſto c. 2. th. 11. ab hoc crimine abſolvit.

LXXXVI.

La piazza univerſale di tutte le profeſſioni del mondo di Tomaſo Garzoni, ſive Thomæ GARZONII Forum univerſale omnium in mundo profeſſionum. Venetiis 1626. Vltima impreſſio, correcta & collata cum prima, quam ipſe auctor curavit. Accedunt etiam Adnotationes ad ſingulos ſermones ſive capita. Latina autem verſio eſt Nicolai *Belli*, cumque eius & Mich. Caſp. *Lundorpii* Adnotationibus prodiiſſe memorat *Senftlebius* de Alea veterum, c. 18. p. 238. De univerſis artibus & profeſſionibus dum diſſeritur, facile inde colligendum non tantum bonas, utiles & honeſtas, ſed etiam malas, vanas, impias & perniciofas in theatrum produci, & materiam ſermonis præbere, e. g. alchemiſtarum, aruſpicum, morionum, maledicorum, detractorum, murmuratorum, latronum, furum, necromantarum, ganeonum, meretricum, tyrannorum. Quam acrem liber hic cenſuram paſſus ſit, videre licet ex Præfatione, in qua auctor non tantum doctrinæ eccleſiæ romanæ ſe ſe totum ſubiicit, ſed etiam, ſi forte in excitatis ſcriptoribus improbis ſive prohibitis omiſerit epitheta infamium & ſceleratorum, ut,ſi non vocaverit *Aretinum* infamem, *Agrippam* ſacrilegum, *Munſterum* ſceleratum, profitetur, errorem illum (mirus error, non maledixiſſe, nec conviciatum eſſe!) ſe hic velle correctum, ac iudicare, nomina talium monſtrorum omnino cum epitheto beſtiali ac deteſtabili, ut qui indigni ſint, qui in impreſſione, niſi in forma beſtiarum peſſimorumque animalium, compareant, pronuncianda eſſe.

Thomas (in baptiſmo nominatus Octavianus) *Garzonius*, natus in oppido Romandiolæ Bagnacauallo, canonicus regularis primum ravennatenſis, deinde lateranenſis, præcocis homo ingenii, adeoque anno ætatis undecimo ſcitos iam valens verſus componere, ebraicamque & hiſpanicam linguam perfecte callens, non tantum opera Hugonis de S. Victore edidit, verum etiam ipſe addidit Adnotationes, Scholia & Vitam auctoris, prætereaque in uſum orbis eruditi ſtruxit Theatrum variorum cerebrorum mundanorum, Hoſpitale ſtultorum incurabilium, Synagogam imperitorum ſive ignorantium, Vitas feminarum illuſtrium in S. litteris, cum appendice de vitis feminarum obſcurarum & turpium

tam unius, quam alterius Teſtamenti, Diſcurſum de nobilitate feminarum, Cornucopiæ conſolatorium, & Meditationes in ſacra cantica, matureque mortis imperium ſenſit: cum enim in patria ſua eſſet, denaſci eum in eadem oportuit anno 1589. ætatis 40. Defuncti honorem ac merita eloquenti oratione in exequiis celebravit *Franciſcus a Toſſignano*, vir vere nobilis inter eruditos Franciſcanos. *Ghilinus* T. I. Theatri p. 216. Quod autem Garzonius noſter in præſentis operis, quod *Ghilinus* eruditum & curioſum vocat, pagina 80. Tractatum promittit de Arte nova contra Raymundum Lullium, id pro eiusmodi promiſſo habendum eſt, quod ſine effectu evanuit.

Parte Prima del Palagio degl' incanti e delle gran marauiglie de gli Spiriti e di tutta la natura, Pars prima Palatii incantationum, mirabiliumque, quod ad Spiritus attinet, & totam naturam, per Strozzium CICOGNA. Vicetiæ 1605. Liber hic latinitate donatus eſt a Caſparo *Ens* ſub titulo Theatri magiæ omnivariæ, vel potius univerſæ naturæ, editusque Coloniæ A. 1607. 8. & proponit omne id, quod cognoſci poteſt de omnipotente huius mundi architecto, deque mundi origine, & ſpiritibus bonis & malis, de eorum commercio cum magis, deque magia nigra, dicta Goëtia ſive Necromantia, cum opinionibus omnium veterum & modernorum theologorum, & philoſophorum, Platonicorum videlicet, Stoicorum, Peripateticorum, Rabbinorum, Ægyptiorum, Chaldæorum, Mahumetanorum, Cabbaliſtarum & Talmudiſtarum. Hanc excipere debuiſſent tres aliæ Partes, & Secunda quidem agere de Diis cæleſtibus, ordine cælorum, ſtellis & planetis, fato, fortuna, caſu, & aſtrologia iudiciaria, contra Io. *Picum* Mirandulæ Principem, & Lucium *Belantium*; Tertia deſcribere Animam mundi ſecundum Platonicos, & formam omnium rerum elementariarum ſub luna, tonitrua, fulgura, tempeſtates, nives, ventos, terræ motus, originem fontium, fluminum, lacuum & marium, porro terram, eiusque ſitum, civitates, caſtella, provincias & regna, naturam & qualitatem lapidum, arborum, herbarum & mineralium; de animalibus perfectis & imperfectis, aëreis, terreſtribus, & aquaticis, cum opinione veterum & recentiorum de abyſſis, campis elyſiis, oraculis, diis terreſtribus & aquaticis, inferno,

no, eiusque pœnis: Quarta de ſanctiſſima Trinitate, prophetiis, adventu Chriſti ſalvatoris, de omnibus in mundo religionibus, ac præcipue ebræa, chriſtiana & mahometica, de omnibus ſcientiis & artibus liberalibus, de Sibyllis, Cabbala, Talmude, & numeris pythagoricis, deque ſcientiis occultis, magia naturali, ſomniis, miraculis, divinationibus & prædictionibus, tam illicitis, quam licitis; ubi demum monſtratur vanitas variarum divinationum & ſuperſtitionum, quæ tamen valuerunt apud antiquos, ut pyromantiæ, capnomantiæ, daphnomantiæ, alphitomantiæ, pegomantiæ, axinomantiæ, dactylomantiæ, caſtromantiæ, lecanomantiæ, oryctomantiæ, onymantiæ, cryſtallomantiæ, aruſpicinæ, teratoſcopiæ, catoptromantiæ, aëromantiæ, cephalomantiæ, hieroſcopiæ, lithomantiæ, rhabdomantiæ, chiromantiæ, geomantiæ, & phyſiognomiæ. Quamvis autem Cicogna cum in fronte libri, tum aliquoties in Dedicatione, eius ſe profiteatur auctorem, tamen, ſi Io. *Rhodio*, quem *Placcius* de pſeudonymis p. 183. *Morhof* Polyhiſt. lib. I. 130. & alii ſequuntur, credendum, liber hic Thomæ *Garzonio* ſurreptus eſt. Interim, quia ille Cicognæ nomen præ ſe fert, non peccabimus, ſi de eo etiam tria verba proferamus.

Strozzius *Cicogna*, nobilis vicetinus, theologus, philoſophus & doctor legum, patriæque ſuæ apud ſereniſſimam Remp. venetam nuncius, quique in animo habebat maioris momenta ſcripta in publicum edere, floruit anno 1605.

LXXXVII.

Ioannis Pierii VALERIANI Hieroglyphica, & alia. Francofurti ad Mœnum A. 1678. Iuxta exemplum francofurtenſe A. 1614. Hoc opus a *Curione* vocatur divinum, ab *Imperiale* curioſos antiquitatis abunde reddens ſaturos, a *Ghilino* vere egregium & fructuoſum, a *Thuano* maximæ commendationis, a *Voſſio* in Etymolog. eruditum; ſed, uti addit, in quo illud probare nemo poſſit, quod tam multa ut hieroglyphica referat, quæ talia olim habita eſſe, nullo adſtruere poſſit auctore. Alia autem illa ſunt 1) Viri cuiusdam eruditi, Cœlii videlicet Auguſtini (an Cœlii Secundi? eius enim filius, itidem eruditus, ſed in flore ætatis, cum 28. ageret annum, abreptus, Auguſtini quidem, ſed neſcio an Cœlii Auguſtini, prænomen habuit) *Curionis* Hieroglyphicorum libri II. 2)

Digitized by Google

Anonymi Hieroglyphicorum Collectanea, ex veteribus & recentioribus auctoribus deſcripta, & in VI. libros ordine alphabetico digeſta. 3) *Horapollinis* Hieroglyphica, ex poſtrema Dan. *Hœſchelii* correctione. 4) Declamatiuncula pro barbis Sacerdotum. Qua auctor barbarum defenſionem, pro collegii ſacerdotalis tuenda dignitate, ſuſcipit. 5) de Infelicitate litteratorum libri II. In dialogi forma conſcripti, quos continuavit *Tollius*. A *Voſſio* quidem laudantur ut curioſum & egregium opus; ſed *eruditi Pariſienſes* T. II. du Iournal des Sçavans, auctorem indicant unice laboraſſe ad creandum eruditis faſtidium, vel ſaltem ut nos moneret, proſperæ fortunæ uſum ei non eſſe ſperandum, qui eruditionem ſtudiis ſectetur; immo ut infelicium illorum virorum, qui Litteratorum nomine veniunt, numerum multiplicet, eorum calamitates variis perſpergere naturalibus caſibus, qui infortuniis minime ſint accenſendi. Et ſic optandum eſſe, ut maiore cum delectu, ſolidiorique cum iudicio Synopſis illa fuiſſet elaborata, eique illuſtria tantum exempla inſerta, quæ illis opponi potuiſſent, qui in profanum uſum liberales diſciplinas ſe convertere poſſe putant, id eſt, iis non uti ad ſuam probitatem augendam, atque ad contendendum, ut eccleſiæ vel reipublicæ utiles fiant in ſtatione, cuius tutelam divina providentia in huius vitæ itinere ipſis demandavit. 6) Antiquitatum bellunenſium, ſive civitatis Belluni in Marchia tarviſiana, Sermones IV. In lucem producti A. 1620. ab Aloyſio *Lollino*, epiſcopo bellunenſi; eorumque ultimus Flaviorum nobilitatem ex antiquis in agro Bellunenſium memoriis exponit. Præmittuntur autem toti huic operi 1. Præfatio, qua uſus monſtratur cognitionis hieroglyphicorum, non modo pro humaniorum litterarum, ſed ſublimium quoque Facultatum, atque in his vel præcipue ſacræ theologiæ ſtudioſis, variæ editiones, quæ præceſſere, indicantur, & ratio adfertur, cur poëmata auctoris hic reſecta fuerint. 2. Valeriani dedicatio ad Coſmum Medicem, Florentinorum Ducem, Etruriæque Principem, ſane doctiſſima & graviſſima, atque ad pietatem colendam directa, qua pathetice oſtendit officium Principis, quibusque coruſcare virtutibus debeat, & ſic in laudes it florentiſſimi illius Principis, ad quem verba facit; ceterum ſine iactantia fatetur, labores ſe incredibiles ſuſtinuiſſe in elaborandis Hieroglyphicis; denique obiectionem

eorum,

Digitized by Google

eorum, qui aiunt, non poſſe quemquam totum hoc ſacrum perluſtrare, diluit, eamque nullius eſſe valoris oſtendit. 3. Ioannis *Piſcui* ad Nicolaum de Langes dedicatio, qua multa in Hieroglyphicorum Pierii lòcupletiſſimo, pretioſiſſimo inexhauſtoque (ita enim ea adpellat) theſauro emendaſſe, additionibusque fortaſſe non infrugiferis auxiſſe narrat, ipſum vero auctorem totius antiquitatis ſcientiſſimum vocat. 4. Auctoris Vita, ab Antonio *Verderio* enarrata.

In Hieroglyphicis Horapollinis pag. 1. Ex Suida. *Horapollo*, *grammaticus*, Alexandriæ docuit, & in Aegypto, tandem CPli ſub Theodoſio.

Sed grammaticus ille *diſtinguendus* eſt ab Oro, ſive Horo Apolline ægyptio, niliaco, ut probabiliter, iudice *Morhofio* Polyh. lib. IV. 10. contendit *Cauſinus*. Non ille, ſed hic eſt auctor Hieroglyphicorum.

Ioannes Petrus (quod nomen ei mutatum fuit a *Sabellico* in *Pierii*, occaſione ſumta a Pieridibus ſive Muſis, quas aſſidue colebat; alterum autem Ioannis incertum eſt) *Valerianus*, bellunenſis, e gente Balzania, ſtatim in adoleſcentia a paupertate ita preſſus fuit, ut Nobilibus venetis famulari cogeretur; deinde vero cum eius curam patruus, Vrbanus Valerianus ſuſciperet, eumque in linguis & artibus informaret, tantum profecit, ut a Laurentio Medice, litteratorum ſummo Mæcenate, liberaliter adiuvaretur, atque a CEMENTE VII. Hippoliti, Alexandri & Catharinæ, nepotum ipſius, educationi præficeretur, quorum ille Cardinalis, iſte Dux patriæ primus, hæc Gallorum ex connubio Regina, perennibus virtutum cumulis illuſtrem æternamque præceptoris memoriam reddidere. Quamvis autem horum favore ac beneficentia ad magnam fortunam pervenire potuiſſet, ac primum Iuſtinopolis, mox etiam Avenionis deſignatus fuerit antiſtes, eos tamen honores conſtantiſſime detrectavit, unicaque protonotarii apoſtolici & comitis dignitate maluit contentus eſſe. Sed & huic honeſtum tandem otium prætulit, & ſenex factus, valeque urbanis curis dicto, Patavium ſe recepit, ut quod reliquum erat vitæ, Muſis ac Deo impenderet, ubi & requiem invenit A. 1550. octogenario maior. Fuit orator, poëta, antiquitatum cognitor, & philoſophus,

phus, ceu ſcripta eius teſtantur; quæ inter ſunt Caſtigationes & varietates Virgilianæ lectionis, de honoribus Matthæi *Langi* Epiſtola, Hexametri, Odæ & Epigrammata, Compendium in Sphæram Io. de *Sacroboſco.* Plura de eo propinabunt tibi Ant. *Verderius* in eius vita, *Imperialis* in Muſeo hiſtor. 38. *Ghilinus* T. I. del Teatro d' huomini letterati 189. *Sauſſay* Continuat. Bellarmini 33. *Du Pin* T. XIV. 184. *Pope-Blount* 557. *Morhof* Polyh. lib. IV. p. II. & L' Eſprit de Guy *Patin* p. 44.

Orus ſive *Horus Apollo*, Niliacus dictus, non a fluvio, ſed urbe Nilo in Aegypto, adeoque non confundendus cum Horapolline grammatico, ſcripſit Hieroglyphica ægyptiaco idiomate, quæ neſcio quis *Philippus* græce vertit, græca autem latine tranſtulit Bernardinus *Trebatius* vicetinus, ſicut poſtea novam publicavit Io. *Mercerus*, & ante Hœſchelium Nicolaus *Cauſinus* editionem romanam, ex Merceri aliiſque verſionibus conflatam, multis in locis correxit, notaſque & obſervationes addidit. Vide *Morhoſium* Polyh. lib. IV. 10. Neque *Suidas* teſtatur, grammaticum illum Hieroglyphica collegiſſe, ſed tantum deſcribit, unde fuerit, ubi docuerit, & quid ſcripſerit.

LXXXIIX.

Iconologia di Ceſare RIPA, ampiata da Gio. Zaratino *Caſtellini*, Iconologia Cæſaris Ripæ, aucta a Io. Zaratino Caſtellino. Venetiis 1669. Denuo impreſſa Patavii 1712. Ea exprimuntur variæ imagines virtutum, vitiorum, paſſionum humanarum, affectuum, actuum, diſciplinarum, humorum, elementorum, corporum cæleſtium, provinciarum Italiæ, fluminum, aliarumque materiarum infinitarum, & cuivis hominum ſtatui utilium. Et ſingulis materiis ipſæ earum imagines ſive figuræ, ſatis ſcite in lignum inciſæ, præmittuntur. Ad imitationem huius Iconologiæ produxit P. Vincentius *Riccius* Hieroglyphica moralia, Neapoli excuſa anno 1626. In Præfatione noſtri operis, a *Morhoſio* in lib. de Lingua & poëſi teutonica p. 591. laudati, & in germanicam linguam verſi, ac Francofurti anno 1699. 4. ſub titulo, *Erneuerte Bilder-ſprache*, editi, ſermo ſit generaliter de imaginibus, earumque regulis.

Cæſar *Ripa*, peruſinus, Eques SS. Mauritii & Lazari, nobilitatem familiæ ſuæ hoc ſcripto illuſtravit ſæculo XVII.

Io. Zaratinus *Caſtellinius*, romanus, atque ad idem tempus referendus, itidem Eques, ſcripti huius amplificatione gloriam ſibi æternam acquiſivit.

Imagini delli Dei de gl' antichi di Vicenzo CARTARI, cum notis & additamentis Laurentii *Pignorii*, cuius etiam eſt catalogus auctorum veterum & recentium, qui hac de materia ſcripſerunt, nec non cum Cæſaris *Malfatti* Allegoriis ſuper imaginibus, & catalogo centum celebriorum deaſtrorum apud Ethnicos. Venetiis 1674. antea 1571. In Præfatione non ſine querelis narratur, pictores ſæpe multis erroribus contaminaſſe imagines, ſive addendo, ſive diminuendo, ſive aliter, quam fas eſt, repræſentando, idque accidiſſe *Horapollinis* & *Valeriani* Hieroglyphicis, Notitiæ Imperii orientalis Guid. *Panciroli*, Emblematibus Andr. *Alciati*, Fabulis Gabr. *Faërni*, Dialogis Ant. *Auguſtini*, Familiis romanis Fulvii *Urſini*, & Saturnalibus Iuſti *Lipſii*; neque in hoc etiam opere impediri potuiſſe, quo minus gregarii ſcalptoris negligentia ſuperaret editoris curam & ſolicitudinem.

Vincentius *Cartarius*, regienſis, floruit labente ſæculo XVI. eique a *Friſio* in Epit. Biblioth. geſner. p. 816. tribuitur tractatus de Suppoſitionibus. Præſens autem liber in Dedicatione merito vocatur eruditiſſimus, in quo auctor collectas de antiquorum fabuloſis deitatibus imagines ornaverit adeo bellis & exquiſitis explicationibus, ut famelicus lector non modo iis famem ſuam poſſit ſedare, ſed etiam cibos ſibi videat appoſitos in argenteis & aureis vaſis: omnia enim eſſe ſelectiſſima, proprietatem verborum, concinnitatem phraſium, rotunditatem periodorum, dulcedinem ſtili, & elegantem ordinem tractandi ac proponendi res abſtruſiſſimas, & eo digniores veneratione, quo remotiores a noſtris temporibus.

Laurentius *Pignorius*, (italice *Pignoria*) patavinus, primum eccleſiæ patriæ S. Laurentii parochus, deinde canonicus tarviſianus, pietate (ſunt verba Dominici *Molini*, ampliſſimi Senatoris veneti in Epitaphio ei poſito) ac morum ſanctitate ſpectatiſſimus, verum candoris & pudoris exemplum, litterarum omnium, cum

Digitized by Google

graviorum, tum politiorum peritiſſimus, penitioris antiquitatis non minus certus, quam curioſus indagator, patriæ, amicorum, & ſui ipſius memoriæ luculentiſſimis ſcriptionibus propagator, Muſarum denique & Gratiarum corculum & ocellus, peſte abreptus eſt Patavii anno 1631. ætatis fere 60. Quod ad ſcripta eius attinet, latine edidit Characteres ægyptios, Notas & Commentarium in *Alciati* Emblemata, Magnæ Deûm matris ideam & Attidis initia, Aponum, Miſcellam elogiorum, adclamationum, adlocutionum, conclamationum, epithaphiorum &c. Typum antiquiſſimæ picturæ, quæ Romæ viſitur, & Præfationem in Iac. *Cavatii* Elogia Anachoretarum; italice, della Congregatione delle vergini, Gareggiamento vicendeuole in lode dell' illuſtriſſimo Sigr. Domenico *Molino*, Notitie hiſtoriche ſopra la Gieruſalemme del *Taſſo*, l' Origini di Padoua, L' Antenore, e la Vita di S. Giuſtina. Io. Phil. *Tomaſinus* in Illuſtrium virorum vitis, P. II. 199. ubi etiam indicat Pignorii opera perfecta, ſed nondum edita, profert eruditorum de eo teſtimonia, eiusque aperit muſeum, recenſens virorum clariſſimorum imagines, ſtatuas, numos & numiſmata, ſupellectilem antiquariam, & manu exaratos codices, latinos, græcos, & linguis vernaculis. Vide etiam *Pope-Blount* 962. *Morhofium* Polyh. T. I. 64. qui eum appellat virum ingenio & ſcriptis illuſtrem, & denique *Crenium* T. II. Methodor. 310.

Cæſar *Malfattus*, patavinus, eruditione celebris vixit initio ſæculi XVII.

LXXXIX.

La Fiſonomia dell' huomo, e la celeſte del Sigr. Gio. Battiſta DALLA PORTA. In Venetia 1668. Editio ſeptima, cum figuris. Adiungitur Phyſiognomia Io. *Ingenierii* (Ingegneri,) *Polemonis* & *Adamantii*, Diſcurſus Livii *Agrippa* de Natura & complexione humana, Ludovici *Septalii* tractatus de nævis, & Cyri *Spontonis* Metopoſcopia. Portæ Phyſiognomonia, & Septalii tractatus ex italico in latinum ſermonem translati ſunt, editique Francofurti A. 1618. in 8. mai.

Io. Bapt. *a Porta*, neapolitanus, & magnus artifex inveſtigandi naturales hominum inclinationes, variaque eruditione ornatus, facile obtinuit gratiam Cardinalis Ludovici *Eſtenſis*, cuius

pala-

palatium erat quaſi parnaſſus litteratorum. Fuit præterea Porta noſter integerrimis præditus moribus, & aliis etiam ſcriptis celebris; in lucem quippe dedit tractatus de elementis curvilineis, de deſtillatione, de occultis litterarum notis, de furtivis litterarum notis ſeu cifris, de refractione optices, de aëris transmutationibus, deque villa. Dedit quoque Tragœdiam quandam, & Tragicomœdiam, & Comœdias aliquot, mundoque valedixit A. 1615. ætat. 70. *Kœnig* 658. *Ghilinus* P. I. Theatri 103. Imperialis in Muſeo 123. *Sorberiana* 169. *Morhof* Polyh. T. II. 488. *Naudæus* Bibliograph. polit. c. 22. (in Crenii Method. T. I. 562.) *Craſſus* Elog. P. I. 170. Atque hic ultimus refert de Porta, ipſum fundaſſe in urbe patria academias Otioſorum & Secretorum, &, quam fuit ſagax in inventionibus rerum ad ſcientias pertinentium, tam fuiſſe debilem & timidum in illis defendendis, ita ut ſæpe ſtudioſum quendam domeſticum adverſariis obiiceret, Aulamque romanam ei prohibuiſſe aſtrologiam iudiciariam, & rumorem ſparſum eſſe, in libris ſcribendis ei præſto eſſe quendam fratrum non minus eruditum.

Lud. *Septalius*, italice *Settala*, mediolanenſis, doctor medicinæ, eiusque profeſſor in acad. ticinienſi, a pluribus Principibus ad primam cathedram, ſed fruſtra, invitatus, propter inſignem doctrinam, a Rege Hiſpaniarum, titulo *Protophyſici generalis per Statum mediolanenſem* honoratus, vir reverenda & maieſtatis plena facie, ſententiis utens in ſermone, & gravis, pariterque humanus in converſatione, ex ſingulari privilegio prælegit etiam politica & moralia, & quam ingenio, tam etiam prole fertilis, obiit Mediolani A. 1633. æt. 82. Inter ſcripta, quæ in lucem dedit, ſunt comment. in Ariſtotelis Problemata, & alius in Hippocratem de aëre, aquis & locis, Diſſertationes animaſticæ & analyticæ, Iudicium de margaritis ex India allatis, de Peſte & peſtiferis affectibus, de Morbis ex mucronata cartilagine, de Ratione ſtatus, & Epiſtola de feſto paſchali, cur non ſit ſtabile. *Kœnig* 747. *Craſſus* P. II. 279. *Conring* de Civ. prud. c. 2. *Ghilinus* P. I. 151. *Morhof* Polyhiſt. T. II. 488.

Teatro d' huomini letterati, aperto dà Girolamo GHILINI. In Venetia 1647. In præfatione occurrit V. obiectionibus, quæ ſibi fieri poſſent, atque ita ſe defendit: 1. ſe meditari Thea-

trum univerſale prope omnium litteratorum, cum veterum, tum modernorum, in quo nullum velit præterire, niſi illum, qui de ſuis ſcriptis non ſe facturus eſſet certiorem. 2. Solius ſe inter Ieſuitas meminiſſe P. Caroli *Scribanii*, non ut ieſuitæ, ſed ut civis ſui alexandrini. 3. Principibus, & aliis magnæ dignitatis viris non potuiſſe ſe dare locum priorem, quod conſilium cepiſſet litteratorum aperiendi Theatrum, ſine ullo præeminentiæ, qua alter alterum ſuperet, reſpectu. 4. Itaque etiam ad evitandam præcedentiæ diſputationem, in ceteris litteratis ſe diſpoſuiſſe elogia ad alphabeti lineam, & 5. per vocabula *Fortuna*, *Sors*, *Divinus*, ſe nihil aliud intelligere, quam cauſſas ſecundas, primæ ſemper ſubordinatas. Nota etiam, Horatium *Oricellarium*, qui P. I. 79. Ioanni de Caſa monumentum poſuit, italice appellari *Rucellai*, ſicut indicatur ab illuſtri *Zeno* nel Giorn. de' Lett. d' Ital. T. IV. 211.

P. I. 79. Io. de Caſa fuit Nuncius apoſtolicus apud Venetos; *quo in munere tantam oſtendit providentiam & integritatem, ut* PAVLVS III. *ei conferret archiepiſcopatum beneventinum.*	*Iam ante nunciaturam* illum ei contulerat. *Giornale de' Letter. d' Ital.* T. IV. 198.
195. Petri Iuſtiniani Hiſtoria veneta ab origine urbis progreditur *uſque ad annum* 1570.	*Vſque ad annum* 1560.
P. II. 77. Ferrantes Pallavicinus *pergit donare ſcripta ſua mundo erudito.*	*Hoc anno*, videlicet 1647. Academia incognitorum in Elogiis ſuis *mortem eius publice doluit.* *Placc.* de anon. 654.

Hieronymus *Ghilinus*, natus Maguntiaci ſive Modiciæ, quæ hodie Monza, apud Inſubres, in Ducatu mediolanenſi, anno 1589. poſt mortem uxoris ſacerdos factus, rediit ad ſtudia iuris canonici, & impetrata eorum laurea, operam dedit theologiæ morali; accepit etiam abbatiam S. Iacobi in loco Aprutii, qui vocatur, Cantalupo, & canonicatum cum præbenda doctorali in collegio S. Ambroſii mediolanenſi, ediditque in italica lingua La perla occidentale, Odi in lode di Agoſtino Domenico *Squarciaſichi*, Preſi-

dente

dente del Senato di Milano, in latina Practicabiles caſuum conſcientiæ reſolutiones, breviſſimis concluſionibus explicatas; inedita autem ſunt Memorie Aleſſandrine, overo Cronica della città d'Aleſſandria, Rime, Concetti poëtici, Biennium Inſubribus maxime calamitoſum, ſeu Hiſtoria annorum 1498. & 1499. & Tempio delle donne letterate. Ita ipſe *Ghilinus* vitam ſuam deſcribit in præſentis operis Parte I. p. 121. *Morhofius* Polyhiſt. lib. I. p. 246. teſtatur, Ghilinum libros editos ac ineditos diligenter recenſere; huiusque rei magnum uſum eſſe in notitia exoticorum auctorum, qui apud nos ſint rariores.

XC.

De la Recherche de la verité, par le R. P. MALEBRANCHE. A Paris 1678. Quarta editio; quinta autem, eaque auctior cum regulis de motu, eiusque communicatione, in publicum prodiit A. 1701. in 12. Tractatur hoc in libro de hominis intellectu, quaque illo via uti debeas, ut evites errores in ſcientiis; & in primo quidem libro de erroribus ſenſuum, ſecundo de imaginatione & fortium imaginationum contagioſa communicatione, tertio de intellectu puro, quarto de intellectus inclinationibus aut motibus naturalibus, quinto de paſſionibus, ſexto de methodo. Huic inquiſitioni, qua auctor emendare voluit Io. *Claubergii* Logicam, ſe ſe oppoſuit Simon *Fucherius* libro, quem appellavit La Critique de la Recherche de la verité, & hanc impugnavit Robertus *des Gabets*, per Criticam Criticæ inquiſitionis veritatis, ſeu par la Critique de la Critique de la Recherche de la verité. Vide *Vindingii* Ep. ad Deckherrum p. 56. (ubi tamen ſic corrigendum: MALEBRANCHE, Preſtre de l'Oratoire de Ieſus: Robert des Gabets: Ez. SPANHEMIVM, ſereniſſimi Electoris Brandenb. legatum) & *Placcium* de Anon. p. 614. 17. Equidem *Menagius* in Menagianis p. 258. & Domina *de la Faiette* negant ſe hunc librum intelligere, ſed apud Placcium p. 615. hoc eorum in philoſophicis ignorantiæ tribuitur. *Dippelius* in Fato fatuo p. 1118. Operum ſtatuit, Malebranchium aut non ſcripſiſſe ſecundum animi ſententiam, aut ingentia rationis deliquia paſſum eſſe.

Nicolaus *Malebranche*, pariſienſis, presbyter Oratorii Ieſu, ex lectione libri *Carteſii* de Homine in philoſophiæ amorem

Digitized by Google

flexus, vitium corporis (erat enim gibboſus & ſterno inflexo) correxit ſapientiæ & doctrinæ ſacræ ſtudiis, & præclaris eorum profectibus, atque, ut Syſtema hoc acceptabilius redderet & utilius, ſcripſit les Converſations chrétiennes, de quibus *Acta eruditorum* A. 1686. 24. ſed & alia: videlicet Tractatum de Natura & gratia, Reſponſionem ad Diſſertationem *Arnaldi*, Additamento tractatus de natura & gratia oppoſitam, Tractatum de amore, Epiſtolas ad amicum, in quibus reſpondetur ad reflexiones *Arnaldi*, & pluria, quæ in Indice primi Actorum erudit. decennii, v. *Malebranchius*, nominantur. Præter ſupra dictos habuit etiam aduerſarios *Regiſium*, & *monachum* quendam *viennenſem* in Delphinatu, edentem Les dogmes fondamentaux de la nouvelle philoſophie, comparée avec les dogmes de l'ancienne, in quibus Malebranchium ſpinoſiſmi accuſat: quo iure, quave iniuria, iudicent alii. Sed Malebranchius anno 1715. quum annum ætatis ageret 77. & vivere & philoſophari, & pugnare atque oppugnari deſiit. Vide *Acta erud.* A. 1716. 232. Supplem. Tomum III. 385. ac *Struvii* Biblioth. philoſoph. p. 61.

XCI.

Fran. BERNII Moralitatis arcana ex Pythagoræ Symbolis. Ferrariæ 1669. Eſt & alia editio A. 1687. 8. Symbola ab auctore hinc inde collecta ſunt, eoque locata ordine, quo ad manus pervenere. Variæ lectioni, aliorumque interpretationibus ſuas auctor conjunxit conjecturas, morum inſtitutionem tanquam finem ſibi proponens. Si Philippum *Caroli* in Gellium p. 263. velis audire, pleraque Pythagoræ Symbola in ænigmate prolata ſunt, adeoque non capienda in ſenſu litterali.

Fran. *Bernius*, Comes ferrarienſis, ſcripſit etiam quædam etruſco idiomate, atque ad meliorem tranſiit vitam anno 1673. ætatis 67.

XCII.

Diſcorſi ſopra Cornelio Tacito del Conte Virgilio MALVEZZI. In Venetia 1622. Inter commentarios in Tacitum, qui palmam ſibi merito concedi poſtulant, hic non eſt ultimus, iudice *Naudæo* in Bibliographia politica c. 25. (T. I. Methodor. Crenii 571.)

Virgilius

Virgilius *Malvezzius*, bononienſis, Comes, non tantum legum, in quibus iam anno ætatis decimo ſeptimo doctoris lauream meruiſſet, ſed multarum quoque aliarum ſcientiarum peritus, ut theologiæ, medicinæ, philoſophiæ, item muſicæ & pictoriæ artis, eorumque exercitiorum, quæ ſummæ nobilitatis virum atque ad militiam exercendam, in qua & ipſe meruit ſub Duce Feria, Gubernatore Status mediolanenſis, neceſſaria ſunt, claruit anno 16. ſæculi XVII. & vocatur exceſſus reſurgentis gloriæ nominis italici, verumque compendium omnium virtutum & ſcientiarum, ac perfecta idea ſive exemplum equitis laudatiſſimi. Commentarium in Tacitum ſcripſit valde iuvenis, reliquæ autem eius lucubrationes ſunt ſequentes: Diſcorſo delle ragini, per le quali i Letterati credono non potere avantaggiarſi nella Corte; il Romulo; il Tarquinio ſuperbo; Davide perſeguitato; il Ritratto del privato politico chriſtiano; Lettera di conſolatione ſcritta à Gio. Vincenzo *Imperiali*, eſiliato di oſtraciſmo dalla patria: quæ tamen ſine ipſius conſenſu luci fuit expoſita. *Ghilinus* P. I. 222. & *Bumaldus* Biblioth. bononienſis p. 232.

XCIII.

Scipionis AMIRATI & Andreæ *Canongerii* Diſſertationes in Tacitum, ex italico idiomate in latinum tranſlatæ. Francofurti 1612. & antea 1609. etiam in 4. ſicut poſtea 1618. in 8. Cum Chriſtophori *Pflugii*, ut rubrum habet, ſed, ſecundum Præfationem, Iulii *Belli* Digreſſionibus ex eodem Tacito. Adduntur, ob argumenti ſimilitudinem, rerumque præſtantiam, libri III. de regni regisque inſtitutione. De *Canongerio* autem, ſeu potius *Canonherio*, nihil quidquam hic reperies. In Diſſertationibus illis, quidquid de monarchia tum Imperii romani, tum pontificii, tum denique Regis Hiſpaniarum, aliorumque Statuum Imperii & Rerumpublicarum, ac ſingulorum etiam immunitatibus, officiis, adminiſtrandique modis, aliiſque multifariis rebus ad Remp. pertinentibus, prudenter & politice tractari potuit, diſcutitur. Hoc opus, ut ait *Craſſus* Elogiorum T. I. 109. non minus a Principibus, quam a litteratis admiratione exceptum eſt ob nobilem expoſitionem præceptorum politicorum; eidemque *Naudæus* Bibliograph. polit. c. 25. inter eos commentarios locum aſſignat, qui palmam ſibi merito concedi poſtulant; præterea Ioach. *Piſtorius* in Palæſtra nobilium

lium c. 28. (T. II. Methodor. Crenii p. 337.) Machiavelliano minus acutum, ſed magis probum eſſe iudicat; & Chriſtoph. *Colerus* de Studio politic. ordinando cap. 16. (Tom. III. Methodor. Crenii pag. 394.) Scipionem noſtrum in Tacitum eleganter & ingenioſe ſcripſiſſe fatetur. Attamen *Struvius* Biblioth. philoſoph. c. VII. p. 140. commemoratis aliquot italicis commentatoribus, non dubitat his uti verbis: *Sed, ut verum fatear, difficile eſt ab Italis haurire ſcientiam politicam: iſti enim ad placita potentiorum vivunt, ideoque vera libertate ſentiendi deſtituuntur, praeconceptis inhaerent, & ſi quid novi ſtatuunt, plerumque in exceſſum rapiuntur, ut Politici perverſi.* Quæ quidem ſententia, ut ovum ovo, ſimilis eſt illi, quam tenuit *Pflugius* noſter, ſicut legi poteſt in Præf. Iulii *Belli*, huic libro præfixa. Et Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. lat. l. 2. c. 21. p. 474. obſervat, commentarios illos in Tacitum, *Malvezzii*, *Amirati*, *Boccalini*, *Forſtneri*, *Gruteri*, *Milleti*, *Mutii* & ſimilium, ad Tacitum intelligendum ſæpe minus facere, quippe cuius affectata obſcuritas ita videatur in maiorem eius gloriam & admirationem ceſſiſſe, ut πολλὴν κωπεῷ longe, multoque plura interdum, quam de quibus unquam cogitarit, dixiſſe putetur. Neque hoc prætereundum, ſecutum eſſe *Amiratum* antiquas & obſoletas Corn. Taciti editiones, ac proinde ſexti Annalium libri nullam facere mentionen, neque etiam annales & hiſtoricos libros, prout opotebat, diſcreviſſe, cetera ſubinde diſputare contra Machiavellum, cuius tamen nomen ſilentio plane involvat.

Scipio *Amiratus*, vetuſtæ & illuſtris familiæ ſurculus, Aletio-neapolitanus, eccleſiaſticam vitam ſæculari anteponens, ſervivit BONAE Poloniarum Reginæ, & relicta ſpe romana iis, qui fortunæ ſunt mancipia, conſedit Florentiæ, ibique favore & gratia Magnorum Tuſciæ Ducum abunde fruens, & cathedralis eccleſiæ canonicus factus, varia litteris mandavit, videlicet Hiſtorias florentinas, Familias florentinas, Diſcurſum de negotiis, II. Partes de familiis neapolitanis, de familiis Paladina & Lantolietta, Carmina, Annotationes in Bernardini *Rota* verſus, & Opuſcula III. quibus continentur vitæ Regis VLADISLAI, & Reginæ ANNAE neapolitanæ, Homines illuſtres familiæ Mediceæ, & varia ad rhetoricam & ſcientias pertinentia, ſaturque gloriæ, divitiarum & honorum e mundo abiit A. 1603. ætatis 70. *Craſſus* Elog. P. I. 170.

In

In præſenti opere, quod ad umbilicum perduxit, quum ſexaginta tres annos exegiſſet, omnibus viribus enititur, ut probet, tollendam, & in extremas oras amandandam eſſe erroneam illam ac ſceleſtiſſimam opinionem, qua non poſſe putatur cæleſtibus Deoque placentibus legibus imperia tuto gubernari.

Chriſtoph. *Pflug*, Eques miſnicus, inter cuius maiores eminuiſſe Iul. *Pflugium*, Epiſcopum & Principem naumburgenſem, illud non modo ſuæ gentis, ſed totius etiam Germaniæ ornamentum, & ſacratiſſimorum Cæſarum, ut ita loquar, corculum, notum eſt, vir imaginibus & doctrina præclarus, & cunctis virtutibus fulgentiſſimus, familiam ſuam, & ſæculum XVII. in cuius initio vixit, mirum in modum ornavit. *Crenius* Methodor. T. II. 337. & Iul. *Bellus* in Præfatione.

XCIV.

Commentarii di Traiano BOCCALINI ſopra Corn. Tacito. In Coſmopoli (Amſtelodami, apud Blauium) 1677. Sunt nempe hi Commentarii in VI. libros Annalium, in I. librum Hiſtor. & in Vitam Iulii Agricolæ. In Introductione ad commentarios hoſce, ſeu in præfatione defendit auctor Tacitum contra eos, qui eum dicunt eſſe obſcurum, impropriis locutionibus uſum, & minus latinum, atque oſtendit, eum non a quovis recte intelligi, eundemque docere modos, quibus Principes, quocunque ad imperium pervenerint modo, illud conſervare poſſint, ſicut *Livius* deſcribat Remp. bene ordinatam.

Traianus *Boccalinus*, romanus, architecti filius, vir acri, ſed & tumido atque inflato ingenio, ad iocandum cum aliquo maledicto facetus, omni elegantia doctrinæ excultus, vitamque privatam publicis muneribus atque honoribus, quorum Romæ, ubi Prælatorum ac Cardinalium favore maximo fovebatur, facile particeps redditus fuiſſet, amore libertatis, aut potius licentiæ, anteponens, poſt Relationes ex Parnaſſo ſcripſit librum, cui *Lapidis lydii* (Pietra del Paragone politico) nomen indidit, qui ultimum ipſi attulit exitium. Quia enim in eo oſtendere auſus eſt, Regis cuiusdam potentiſſimi opes non eſſe tam validas, ut labefactari non poſſent, Venetiis, quo maioris libertatis & ſecuritatis cauſſa ſe tranſtulerat, die quodam, quum ſolus in muſeo ſuo eſſet, a IV. robuſtis validisque viris armatis prehenſus, in lectum conie-

ctus, ſacculiſque arena differtis ita contuſus commitigatusq; fuit, ut paullo poſt ſpiritum efflaret, nec ab ipſo Apolline, cui ſummum rerum omnium arbitrium tribuerat, ſervari poſſet. Qui triſtis caſus contigit duodecimum inter & decimum ſextum annum ſæculi XVII. *Erythræus* Pinacoth. I. 271. *Craſſo* negli Elogii P. I. 261. *Spizelius* Fel. liter. 223. 686. *Kœnig* 116. *Amelot* de la Houſſaie in Taciti Moralibus parum æſtimat iſtos Boccalini Commentarios, aiens, ſe parum in iis reperiſſe, quod quærebat; ſed alii in maiori eos pretio reponunt. Immo teſtatur *Morhof.* Polyh. T. III. 17. olim tanquam κειμήλιον ſervatos eſſe in eruditorum bibliothecis. *Pope-Blount* 928. & *Naudæus* Bibliogr. polit. (T. I. Methodor. Crenii) c. 25.

XCV.

Io. SELDENI de Synedriis & præfecturis iuridicis veterum Ebræorum libri III. Editio ultima. Amſtelædami 1679. Sunt etiam editi Lipſiæ 1695. 4. De qua editione videatur *Crenius* Animadv. P. II. 173. Libro I. agitur de proſelytis, & initiationis ſacramentis, de pœnis forenſibus, de Cerith & excommunicatione, de presbyteris, iudicibus & Schoterim: libro II. de Moſis iudiciis & regimine, Synedrio magno, & iudiciis minoribus: libro III. de Synedrii magni poteſtate, appellationibus ad Synedrium magnum, de veſtibus ſacris, bello, templi dedicatione, encæniis, origine dedicationum chriſtianarum, ſitu precantium, adoratione Gentilium, & ſtella in oriente magis comparente. Vno verbo: quæ ad leges Hebræorum forenſes pertinent, illa his libris potiſſimum tractantur. Vide *Wagenſeilium* Tel. ign. ſat. 318. Sotæ p. 142. *Peringer.* diſp. de Sanhedrin 7. *Rœſchel.* in Biblioth. Schrader. P. II. H 6. *Carpzovium* in Schickardi Ius regium 141.

Ant. CARACCIOLI Synopſis veterum religioſorum rituum atque legum. Romæ 1612. Tractatur autem in ea de Origine clericorum regularium & ſæcularium, pſallendi priſco uſu & ritu, origine Officii de B. virgine, origine ſacræ muſices in eccleſiis, templorum nitore, ornatu & cultu, SS. ordinum collatione & miniſterio, priſcis SS. virginibus, de concionatoribus, mentali oratione, conſcientiæ examine, officio ſacerdotum e veterum exemplo, ritu audiendi confeſſiones, moribundis pie adiuvandis,

 funere

funere Chriſtianorum, iteratione profeſſionis religioſæ, III. votis religioſis, litteris gratioſis, priſcorum clericorum veſtitu, ieiunio, agape, cura ægrotorum, novitiorum educatione, ſtudio litterarum, ſilentio, de cauſſis præcipuis exitii religioſorum ordinum, religioſi ordinis regendi modo, & abbatis, conſultorum, definitorum, aliorumque officialium munere. Poſt Syllabum præcipuarum rerum repræſentatur icon S. *Ioannis* Chryſoſtomi, in æs inciſa.

Ant. *Caracciolus*, clericus regularis, qui claruit A. 1620. edidit etiam Herempertum & Falconem chronologos.

XCVI.

Nic. CLENARDI Inſtitutiones ac Meditationes in græcam linguam. Francofurti 1580. Cum Scholiis & praxi Petri *Antesignani*, & copioſiſſimis indicibus, rerum uno, verborum altero; nec non Clenardi Meditationibus græcanicis in artem grammaticam, pro iis, qui ſuo Marte ac ſine præceptore litteras græcas diſcere coguntur; & P. *Antesignani* libello de Thematis verborum inveſtigandi ratione. Omnia Frid. *Sylburgius* recognovit, locis propemodum innumeris emendavit, notisque inſuper illuſtravit. Exſtant etiam *Scoti* & *Guillonii* notæ in eaſdem. Hæ Inſtitutiones, uti *Kœnig*. ſcribit p. 196. a multis commendantur, interque eos a *Balbino* Veriſimil. 309. 312. immo a multis pro abſoluto perfectoque opere habentur; de earum autem (ut & *Caninii* Helleniſmi) defectibus iam dudum monuit Henr. *Stephanus* in dial. de Infidis linguæ gr. magiſtris, qui & Supplementum ſcripſit huius Grammaticæ.

Nic. *Clenardus*, Dieſta-brabantus, docuit Lovanii & Salmanticæ græcas & hebræas litteras, quinquennium etiam Regis Luſitaniæ fratrem informavit, & arabicæ linguæ, cuius aliquam notitiam ſuo ſibi Marte comparaverat, melius diſcendæ cauſſa, quo eius beneficio poſſet aliquando Turcas convertere, abiit Feſſam Africæ tingitanæ, ſed Turcarum invidia, & chriſtiani cuiusdam perfidia impeditus, re infecta reverſus eſt in Hiſpaniam, & obiit Illiberi, quæ hodie Granata eſt, A. 1642. Melch. *Adam.* in Vitis philoſoph. p. 123. Fuit amans vitæ ſolitariæ, in litterarum ſtudiis pertinax, lucubrationum tamen hoſtis, ingenioſus & feſtivus,

nec cauſidicorum, nec monachorum amicus: dicere enim ſolebat, *monachum* eſſe hypocriſeos domicilium, ſeque didiciſſe adagium, quod adagioſiſſimus non noverit Eraſmus, nempe hoc: *Opes perdunt Chriſtiani litigando: Iudaei conviviis feſtorum: Mauri celebrandis nuptiis.* Superſunt Grammaticae eius quatuor, Latina, Graeca, Hebraea & Arabica, (ſed haec ultima MS. apud Io. *Pereſium* valentinum in Hiſpania) item Epiſtolae. *Miraeus* in Elog. belg. 128. Ioſ. *Scaligero* dicitur Clenardus diligentiſſimus grammaticus potius, quam doctus in ulla lingua, prout legimus in Scaligeranis p. 96. ſed hoc iudicium *Morhofio* Polyh. T. I, l. 4. p. 66. nimis ambitioſum videtur.

Pet. *Anteſignanus*, ſcriptor ſaeculi XVI. ſtruxit etiam Annotationes in Terentium, ediditque Epiſtolam hebraeam ad P. Caſtum, & Commentationem de ratione graeci carminis.

XCVII.

Heliae PVTSCHII Grammaticae latinae auctores antiqui, Hanoviae 1605. E bibliotheca Georgii *Calixti*. Auctores nimirum, eorumque ſcripta ſunt ſequentia: 1) Flavii SOSIPATRI Chariſii Inſtitutionum grammaticarum libri V. 2) DIOMEDIS de Oratione, & partibus orationis, & vario genere metrorum libri III. 3) PRISCIANI omnia; & quidem Commentariorum grammaticorum libri XIIX. In quibus *Putſchius* multa emendavit. 2. Partitiones verſuum XII. Aeneidos principalium. *Lipſius* de Recta pronunciatione latinae linguae c. 8. libellum quidem hunc vocat non indoctum, ſed de auctore ſubdubitat. 3. de Accentibus liber. 4. de Declinatione nominum. 5. de Verſibus comicis. Opus inchoatum magis, quam pro dignitate rei iuſtis numeris abſolutum. 6. de Praeexercitamentis rhetoricae ex *Hermogene*. 7. de Figuris numerorum, & numis ac ponderibus. 4) Q. RHEMNII Palaemonis Ars grammatica. 5) M. Valerii PROBI 1. Inſtitutionum grammaticarum libri II. 2. de Notis Romanorum interpretandis libellus. De cuius variis editionibus videndus eſt *Fabricius* Biblioth. lat. 774. 6) MAGNONIS Notae Iuris. 7) PETRI Diaconi de Notis litterarum nomine romano. 8) Notarum veterum explicatio ex PAPIAE Gloſſario. 9) Notarum iuridicarum

rum explanatio, ex veteribus membranis. 10) Notæ numerorum, & ponderum, ex antiquo codice. 11) PHOCAE Ars de nomine & verbo: item de aſpiratione. 12) ASPERI Ars. 13) DONATI 1. Ars ſive Editio prima & ſecunda. 2. de IIX. partibus orationis. 3. de barbariſmo, ſolœciſmo, ſchematibus & tropis. 14) SERVII Mauri Honorati 1. in ſecundam Donati editionem interpretatio. 2. de ratione ultimarum ſyllabarum. 3. Ars de pedibus verſuum, ſive centum metris. 15) SERGII in Primam & Secundam Donati editionem Commentarium. 16) Ars CLEDONII. 17) Maximi VICTORINI 1. de re grammatica liber. 2. de carmine heroico. 3. de ratione metrorum. 17) Aurelii AVGVSTINI, epiſcopi hipponenſis, de grammatica liber. At *Benedictini* de S. Victore, & *Tillemontius* in Vita Auguſtini, negant eius eſſe hunc librum, ſicut obſervat *Fabricius* Biblioth. lat. p. 791. 18) P. CONSENTII Ars, ſive de duabus orationis partibus, Nomine & Verbo. 19) ALCVINI Grammatica. 20) EVTYCHIS de diſcernendis coniugationibus libri II. 21) Corn. FRONTO de differentiis vocabulorum. *Incerti* de differentiis vocum. 22) VELIVS Longus de orthographia. 23) Fl. CAPER 1. de orthographia. 2. de verbis dubiis. 24) Q. Terentius SCAVRVS de orthographia. 25) AGROETIVS de orthographia. Eſt quaſi Supplementum Capri. 26) M. Aurel. CASSIODORVS 1. de orthographia. Sunt collectanea ex variis Grammaticis. 2. de Arte. 27) BEDA Sacerdos 1. de orthographia. 2. de re metrica. 28) TERENTIANI Mauri Carmen de litteris, ſyllabis, pedibus & metris. In quod *Villerius* commentarium ſcripſit. 28) Marii VICTORINI de orthographia & metris libri IV. 30) PLOTIVS de metris. 31) Cæſii BASSI de metris Fragmentum. 32) Attilii FORTVNATIANI de metris Fragmenta. 33) Commentarii RVFINI in metra terentiana. 34) Fragmentum de metris, *Cenſorino* vulgo adſcriptum. 35) MACROBII de differentiis & ſocietatibus græci latinique verbi libellus. Sunt tantum excerpta quædam ex Macrobii opere a *Ioanne* quodam, forte erigena ſeu ſcoto. 36) Libellus *incerti auctoris*, qui tamen *Beda* vulgo tribuitur, de orthographia. Omnes hi auctores recenſentur a *Fabricio* in Bibliotheca latina, p. 781. & ſqq. interque eos a *Praſchio* in Præf. in Novam

Digitized by Google

vam latinam Grammaticam A 4. in primis commendantur Donatus & Phocas. Dedit etiam Dionyſ. *Gothofredus* Auctores latinæ linguæ, de quo vide *Morhofium* Polyhiſt. T. I. lib. IV. 120. & Io. Alb. *Fabricium* 763. In Præfatione docet *Putſchius*, linguarum omnium fundamenta in Grammatica eſſe, ſummosque in Rep. viros, ut *Apollodorum*, C. Iul. *Cæſarem*, M. Terent. *Varronem*, M. Tull. *Ciceronem*, & C. *Plinium*, ad hanc artem cognoſcendam vel ſe ſe demiſiſſe, vel eandem ſcriptis ſuis illuſtratam voluiſſe, nec novitiorum curas & racemationes veterum eruditiſſimis perfectiſſimisque commentariis anteponendas, ſeque in huius operis collectione & recenſione occupatiſſimum fuiſſe, atque hunc ſervaſſe ordinem, ut primo ponerentur, qui artem latius tractarunt; ſecundo, qui compendioſius; tertio, qui orthographiæ; quarto, qui metrorum rationem tradiderunt: *Macrobii* autem libellum cum ſequenti *Beda*, quia ſerius advenerunt, extra ordinem poſitos eſſe.

Pag. 563. Veteres ſcripſerunt I per EI, ſequens ætas I productum.	Refutant id clare æra & marmora vetuſta, in quibus fere omnibus, quaſi ſi nihil interſit, confuſanea hæc ſcriptura. *Lipſius*, de Recta pronunciat. lat. linguæ, in Notis ad caput IIX. (T. I. Operum.)
P. 2425. Terentianus in Carmine miuro: Livius ille vetus graio cognomine, ſuæ Inſerit *Inonis* verſu puto tale docimen.	*Ionis*. Thom. *Reineſius* Var. lect. lib. II. c. 1. p. 126.
Scaurus de Orthographia pag. 2261. Non conſtat, Obſcurum, utrum per ob an per op debeat ſcribi; nec minus Obſecro, Obſideo, *cum in illis B littera evidenter ſonum ſuum vindicet.*	Puto legendum: Cum in illis *P littera* evidenter ſonum ſuum vindicet: auctor enim eſt *Quintilianus* lib. I. cap. 7. veteres B ſono litteræ P pronunciaſſe. Henr. *Noris* in Orthographia p. 135.
Pag. 1362. PAVLI Diaconi.	PETRI Diaconi.

Flavius

Flavius *Soſipater* Chariſius, qui in *Epitome Bibliotheca Geſner*. p. 233. vetuſtiſſimus grammaticus appellatur, ante Priſcianum vixit, eiusque Grammaticæ inſtitutiones, prout hodie dantur, carent capitibus de Grammatica, Voce & Litteris, ac verus earum codex eſt neapolitanus, minime vero romanus. Vide prædictam *Epitomen* 234.

Diomedes grammaticus, diſtinguendus eſt a Diomede ſcholaſtico, cuius commentaria inedita græce ſcripta in Dionyſium Thracem exſtant in variis bibliothecis Angliæ, Galliæ, & Italiæ, *Fabricius* Biblioth. lat. 782.

Priſcianus, cæſarienſis, Theoctiſti diſcipulus, grammaticus CPtanus, ſecundum *Barthium* ad Claudianum p. 87. *Favonius* vocandus, vixit tempore Caſſiadori, h. e. ſæculo VI. adeoque non adeo profundæ eſt vetuſtatis, omnium tamen ſui generis, eodem *Barthio* lib. XI. Adverſarior. c. 2. iudice, facile princeps ſcriptor. *Pope-Blount* 326.

Q. *Rhemnius* Fannius Palæmon, vicetinus, grammaticus & poëta, floruit ſæculo I. tempore CLAVDII Imp. & reliquit Carmina, eiusque *Suetonius* meminit in Illuſtribus grammaticis. *Kœnig* 687.

M. Aurel. *Probus*, grammaticus, floruit anno ſecundo imperii NERONIS. *Noris* Orthograph. 86. *Kœnig* 665.

Magno, archiepiſcopus ſenonenſis, Notas ſuas CAROLO M. inſcripſit unico hoc diſticho:

Hac iuris σημαια *libens Rex accipe* Carle,
Offert devotus qua tibi Magno *tuus.*

Petrus, gente græcus, diaconus, unus ex iis, qui e Græcia Romam in cauſa fidei ſub ANASTASIO Dicoro Imp. eiusque ſucceſſore IVSTINO ſeniore venerant, vixit circa annum Chriſti 520. & ſcripſit librum ad Fulgentium ruſpenſem de Incarnatione & gratia domini noſtri Ieſu Chriſti. *Labbe* de Scriptorib. eccleſ. T. II. 206. *Cave* 279. *Voſſius* Hiſtor. pelag. lib. I. c. 22. *Olearius* Biblioth. ſcriptor. eccleſ. T. II. 78.

Papias, lombardus, vixit ſub *Innocentio* III. Papa ſæculo XIII. atque ad Gloſſarium ſuum pleriſque bonorum auctorum interpretibus uſus eſt; curioſiſſime enim omnia corraſit. *Kœnig* 606.

Phocas

Phocas, grammaticus, Romæ docuit, & Virgilii vitam carmine heroico deſcripſit. *Kœnig* 636.

Aſper iunior, grammaticus antiquus, diſtinguendus ab *Aemilio Aſpero*, Virgilii interprete, ſcripſit in Terentium. *Friſius* Epit. Biblioth. Geſner. p. 85.

Aelius *Donatus*, grammaticus romanus, B. Hieronymi in grammaticis præceptor, CONSTANTII Imp. temporibus, h. e. ſæculo IV. in pretio fuit. *Voſſ.* de Hiſtoricis lat. lib. III. c. 2. p. 233. Laur. *Valla* præf. in librum III. Elegantiar. triumviris hiſce, *Donato*, *Servio*, *Priſciano*, tantum tribuit, ut poſt eos, quicunque aliquid de latinitate ſcripſerunt, balbutire ipſi videantur.

Maurus *Servius* Honoratus (hoc enim, ut docet *Morhofius* Polyh. Tom. I. 157. integrum eius nomen eſt) floruit temporibus Theodoſianis, & inſignes ſtruxit commentarios in P. Virgilii Maronis opera. *Friſius* Epit. biblioth. Geſner. 750.

Sergius grammaticus diſtinguendus a *Servio*, de quo modo diximus: quamquam non nulli eundem eſſe putent, qui *Servius*.

Cledonius, qui & *Celidonius* ſcribitur, Senator romanus, grammaticus CPtanus, a *Barthio* Adverſar. XXXIV. 6. vocatur nec ineruditus, nec malæ frugis grammaticus.

Maximus *Victorinus*, diſtinguendus a *Mario Victorino* rhetore, ſcripſit aliquid in Georgica, ſi coniectura *Friſii* in Epit. Biblioth. Geſner. p. 814. vera eſt.

P. *Conſentius*, grammaticus CPtanus, Viri clariſſimi titulo ornatur a *Friſio* 710.

Flaccus Albinus *Alcuinus*, anglus, Bedæ & Ecberti diſcipulus, Eboraci in patria diaconus, officio ſcholaſticus, CAROLI M. Imp. præceptor, abbas S. Martini turonenſis, orator, philoſophus, poëta, mathematicus, theologus, & omnium ſcientiarum peritus, cuiusque conſilio fundatæ ſunt academiæ pariſienſis, & ticinenſis, multa ſcripſit, quæ A. 1617. iunctim edita ſunt ab Andrea *Du Cheſne* in fol. communemque omnium mortalium ſortem explevit Toruni A. 804. Videantur *Du Cheſne* in eius vita, *Olearius* P. I. 29. *Lexicon univ. hiſtor.* T. I. 79. *Magirus* 30. *Pope-Blount* 342. *Caſſander* 1103. Henr. *Meibom* orat. de fundat. acad. Iuliæ H 2. *Crenius* Diſſert. III. de furib. librar. §. 4.

Eutyches,

Eutyches, grammaticus, & Priſciani diſcipulus, a *Barthio* ad l. 12. Theb. Stat. Papin. p. 1568. literatiſſimus in utraque lingua literator; appellatur.

M. Corn. *Fronto*, orator, & ICtus, Catilium Severum & L. Commodum, fratres, qui gubernaculo Imperii admoti nomina geſſerunt M. Aurelii ANTONINI, & L. Aurelii VERI, in litteris & philoſophia erudivit, ideoque in Inſcriptione apud Gruterum Magiſter Imperatorum ſalutatur. Magnam eloquentiæ famam conſecutus eſt, quamvis *Macrobius* ſiccum ei dicendi genus tribuat: immo & ſtatua ei publico in loco a Senatu romano poſita fuit. *Kœnig* 320. *Lex. univ. hiſtor.* T. II. 182. Io. *Bertrandus* lib. 2. de Iuris peritis c. 39. I. W. *Berger* Diſſert. acad. 90. 110. 117.

Velius Longus, grammaticus, ante HADRIANI imperium floruit. *Noris* Orthograph. 135.

Flavius *Caper*, quem *Putſchius* p. 2240. vetuſtiſſimum appellat grammaticum, ſcripſit etiam commentarium in Virgilium. *Kœnig* 163.

Q. Terentius *Scaurus*, cui *Kœnigius* prænomen *Marci*, neſcio quo fundamento, tribuit, Hadriani temporibus grammaticus fuit, ut *Gellii* lib. XI. cap. 15. verbo utar, vel nobiliſſimus, eodemque teſte compoſuit quædam de Cæſellii Vindicis erroribus.

Agroetius Capero iunior eſt, vir magnæ peritiæ. *Putſch.* 2264.

Beda, ſecundum alios Girvico-anglus, ſecundum *Engelhuſium* in Chronico, & *Hallervordium* Spicileg. de Hiſt. lat. 688. ſaxo, natus in villa Dencke prope Aſſeburgum in Ducatu brunſvicenſi, monachus & presbyter monaſteriorum weremuthenſis & girvicenſis ordinis S. Benedicti, ob ſanctitatem & morum gravitatem, ſi non dictus, tamen dicendus venerabilis, omnique ſacra & profana doctrina excultus, in omnibus diſcipulus Auguſtini, tam multa in litteris, philoſophicis & theologicis ſcripſit, ut Hervagius Baſileæ Anno 1563. IIX. iis volumina, quæ tamen non omnia capiunt, quum alia ſuperſint inedita, alia deperdita ſint, replere potuerit. Recenſentur autem cum illa, tum hæc a Io. *Mabillonio* in Actis Sanctorum ordinis S. Benedicti, & *Cavio* P. I. 334. ac P. II. 143. Fama viri in tantum ſe ſe diſſipavit, ut Papa eum Romam evocaret ad enodanda dubia; ille autem Anglia non exceſſit, ſed ibidem, ubi

ubi & didicit, & docuit, videlicet in monaſterio girvicenſi, ſpiritum Deo reddidit A. C. 735. ætatis 52. *Mabillon* & *Cave* ll. cc. *Du Pin* T. VI. 86. *Olearius* T. I. 114. *Nitmann* diſp. de myſt. Iſraël. ſalv. c. 2. §. 20. *Meibom* Rer. german. T. I. 809. *Sollerius* in Actis erud. A. 1715. p. 476. *Crenius* de Singular. ſcriptor. 46. *Magirus* 115. *Pope-Blount* 339.

Terentianus, a patria Maurus cognominatus, non nullorum ſententia tempore DOMITIANI Imp. claruit, eſtque, ut *Voſſio* videtur, is, ad quem librum ſuum περὶ ὕψους Longinus exaravit. Carmen eius a *Kœnigio* p. 795. vocatur ſuaviſſimum, a *Fabricio* Biblioth. lat. 794. omni elegantiarum genere, conditum, & amabili quadam ingenii amoenitate temperatum. Plura de hoc auctore dabunt *Friſius* Epit. Biblioth. Geſner. p. 773. & *Kœnig* l. c.

Caius (ſ. Fabius) Marius *Victorinus*, natione afer, profeſſione rhetor, Hieronymi ſtridonenſis præceptor, CONSTANTIO imperante per multos annos Romæ docuit Rhetoricam, tanta quidem cum laude, ut ſtatuam ſibi in foro romano poni meruerit, extrema autem ſenectute ad Chriſtum converſus, confeſſionem eius, quam antea tegere ſtudebat, in conſpectu totius eccleſiæ pronunciare nullus dubitavit; cumque IVLIANVS vetuiſſet, ne Chriſtiani oratoriam, Gentiliumque litteras docerent, cathedræ ſuæ lætus renunciavit, loquacem, ut *Auguſtinus* loquitur, ſcholam deſerere malens, quam verbum Domini. Scripſit Commentarios in *Ciceronis* Rhetoricam, Verſionem Iſagoges *Porphyriane*, libros IV. de S. Trinitate contra Arianos, de Generatione verbi divini adverſus *Candidum* arianum, de Homouſio recipiendo, de duobus Manichæorum principiis ad *Iuſtinum* manichæum, Carmen de VII. Maccabæis, & Commentarios in aliquot S. Pauli epiſtolas, ſed ſtilo in his ſacris operibus parum felice, quin potius, in dogmaticis præſertim, perplexo & ingrato. Neque etiam fidei dogmata & apoſtoli Pauli mentem ſatis accurate videtur percepiſſe, certe non ſatis apte & concinne ubivis exprimere ſcivit, eo quod maximam vitæ partem in Gentilium litteris conſumſit, nec niſi provecta ætate religionem amplexus eſt chriſtianam. Quo anno obierit, incertum; obiit autem ante annum 378. *Cave* P. I. 128. *Labbe* T. II. 457. *Pope-Blount* 237.

Marius *Plotius* Sacerdos Romæ docuit, ſicut ipſe indicat in præfatione ad Maximum & Simplicium, clariſſimos viros.

Cæſius *Baſſus*, inter Lyricos numerandus, vixit ſæculo a N. C. primo, ſed miſere periit incendio cum villa ſua, ardente Veſuvio. *Perſius* ad eum miſit Satiram VI. *Kœnig* 91.

Attilius (*Voſſio* Curius) *Fortunatianus*, Gyraldo dictus Donatianus, vixiſſe videtur temporibus GORDIANI & PHILIPPI Arabis, & ſcripſit Vitam Maximi, qui & Pupienus dicitur. A Caſſiodoro in Rhet. vocatur doctor novellus, & legendus commendatur iis, qui brevitatis ſunt amatores. *Voſſ.* de Hiſtor. lat. l. 2. c. 3. *Fabricius* Biblioth. lat. 796. *Kœnig* 314.

Licinius *Rufinus*, grammaticus antiochenſis, IC. conſul & theſaurarius, Gentilium addictus ſuperſtitioni, tempore M. Aurelii Severi ALEXANDRI claruit, h. e. ſæculo III. *Bertrand.* de Iuris peritis l. 1. c. 35. *Kœnig* 707. *Moller* Hypomnem. ad Morhofii Tom. III. 128. & de homon. 403. 620.

Aur. Theodoſius *Macrobius*, homo, ut videtur, græcus, & neſcio an non gentilis, philoſophus eximius & criticus acutiſſimus, HONORII & THEODOSII auguſtorum gratia floruit, cubicularii dignitate, conſpicuus, ut qui ab illis ipſis *vir illuſtris* appellatur, & in Sommium Scipionis commentatus eſt. Plagiariis vulgo adnumeratur, cum tamen ipſe ad evitandam calumniam precetur, ne ſibi vitio lector vertat, ſi res, quas ex lectione varia mutuaturus ſit, illis ſæpe verbis, quibus ab ipſis auctoribus enarrata ſunt, explicuerit. I. Alb. *Fabricius* Biblioth. lat. 620. *Kœnig* 492. *Pope-Blount* 226.

El. *Putſchius*, antverpianus, cum naſceretur, ſtatim riſit, miram erga parentes obedientiam demonſtravit, ita ut a pueritia nunquam eos offenderet, a rixis etiam, & gloriæ cupiditate alienus fuit. Cum e ienenſi academia Lipſiam ſe conferret, & vulgaretur ibi, ipſum depoſitionis ritu nondum initiatum eſſe, oportuit eum illas ineptias, quas *Gregorius nazianzenus* ἱεροχελιας vocat, ſubire, & vexationes tolerare: poſtea in Salluſtium notas compoſuit, & obiit Stadæ A. 1606. æt. 25. ante, quam Notas in Grammaticos ſuos elaboraſſet. Mortuo Conr. *Ritterhuſius* parentavit. Collectionem autem atque editionem Grammaticorum horum, ut ipſe memorat, nec non *Thuanus* ad annum 1606. p. 125. auctoribus Ioſ. *Scaligero* &

 Iac.

Iac. *Bongarſio* eſt aggreſſus. Idemque in Ep. dedicatoria narrat, quantos labores in explendis, reſtituendis & emendandis illis ſuſtinuerit. Et hanc reſtitutionem agnoſcit cum *Morhoſio* l. c. p. 121. Io. Alb. *Fabricius* p. 781. qui Putſchium vocat doctiſſimum iuvenem, ſicut *Scaliger* in Scaligeranis 330. doctum & egregium iuvenem, & in ep. 435. ſummæ ſpei adoleſcentem. His adde M. *Adamum* in Vit. philoſ. 457. qui & Ioſ. *Scaligeri* epiſtolam gratias pro dedicatione Putſchio agentem p. 462. exhibet, in qua heros ille litteratorum profitetur, hoc ingratiſſimum ſæculum tam præſtanti opere indignum eſſe: meritoque modeſtus alioquin auctor interdum dixit, *non intelligere homines pleroſque, quid in eo opere a ſe præſtitum ſit, quantoque id ſibi labore conſtiterit.* Sed mundus vult decipi, & maioris interdum æſtimat deproperata & neglecta, aut trita & vulgaria, carboneſque pro auro, & auram pro Iunone vel lubens prehendit.

XCVIII.

Dan. PAREI Mellificium atticum. Francofurti 1627. In eo, uti præ ſe fert titulus, floſculi ex omnium Poëtarum græcorum pratis decerpti, in locos communes ordine diſtribuuntur, eoque non tantum philologiæ & poëſeos græcæ, ſed & ceterarum diſciplinarum, atque in primis elegantiæ atticæ ſtudioſi uti poſſunt. Servit enim non tantum carmini græco condendo, ſed & latinæ dictioni atticis eiusmodi elegantiis, cui id volupe, & propoſitum eſt *Scaligerum*, *Lipſium*, *Caſaubonum*, *Puteanum* & *Goldaſtum* imitari, exornandæ. *Morhoſius* Polyh. liter. T. I. lib. IV. 68. delectum maiorem & diſtinctiorem ordinem hoc in libro deſiderari poſſe iudicat. At vero nos præſente etiam Catone contenti eſſe poſſumus: nam delectus non potuit rationem habere, qui ex omnibus græcis Poëtis delibare flores animum induxerat; nec ordo in tali argumento plane ineptus eſt, qui ad normam alphabeti inſtitutus, & ubi titulorum index præmittitur. In Epiſtola dedicatoria auctor proverbium hoc, *Quod pupilla in oculo, hoc ſunt Athenæ in Græcia*, explicat de philologiæ ſtudio & gloria, quam Attici ſuam fecerint.

Dan. *Pareus*, Philippi filius, Davidis nepos, indefeſſus ſtudiorum humaniorum cultor, edidit Medullam hiſtoriæ eccleſiaſti-

cæ, Notasque & Lexicon in Lucretium, vitamque amiſit, ſive a latronibus, ſive in oppugnatione urbis Cæſareæ Luteræ, quæ in Palatinatu inferiore ſita eſt, occiſus ante annum Chriſti 1647.

XCIX.

Iani LAVRENBERGII Antiquarius. Lugduni 1622. E bibliotheca Mart. *Beerii.* In Antiquario præter antiqua & obſoleta verba ac voces minus uſitatas, dicendique formulas inſolentes, plurimi ritus populo romano ac Græcis peculiares exponuntur & enodantur. Adiecta eſt in fine vetuſtiorum vocum ex Gloſſariis aliquot ab Henr. *Stephano* editis collecta farrago. Vtili labore hanc collectionem inſtituiſſe auctorem, iudicat *Morhoſius* Polyh. T. I. lib. IV. 107. Quod autem ad expoſitionem græcorum & romanorum rituum attinet, Collectores *Actor. erudítor.* ad A. 1714. p. 14. ei præferunt Sam. *Pitiſci* Lexicon antiquitatum romanarum.

Ianus ſive Ioannes *Laurenbergius*, Guilielmi (quod nomen ſæpe ſuo adiunxit) filius, roſtochienſis, primum in acad. patria poëſin, deinde vero in forana mathematicas ſcientias docuit, & ſcripſit Carmina græca & latina, Epigrammata, Græciam antiquam, Verſionem latinam Sphæræ *Procli Diadochi*, Elementa ſphærica, & ſub nomine *Daphnorini* Querimoniam de ſuo & academ. foranæ ſtatu, nomenque illuſtris quidem mathematici, philologi & poëtæ adeptus, ſed tædia etiam ſiniſtræ fortune abunde expertus, obiit Soræ A. 1658. æt. 68. Plura de eo vide apud *Mollerum* in Hypomnem. ad Bartholinum de Scriptis Danorum p. 279. ubi & Ioach. *Morſii* ac Thomæ *Bartholini* elogia, quibus celebrant Laurenbergium, adferuntur. Adde *Kœnigium* 462.

C.

Georg. Matthiæ KOENIGII Gazophylacium latinitatis, ſive Lexicon latino-germanicum. Norimbergæ 1668. In eo voces a latinis ſcriptoribus, iisque tam veteribus, quam recentioribus uſurpatæ, item ſignificationes, conſtructiones, elegantiæ, formulæ, proverbia exhibentur, cum Indice germanico locupletiſſimo In Epiſtola dedicat. demonſtrat, litteras ac ſcientias humano generi divinitus conceſſas eſſe, tantoque depoſito mortales non ſine ſpeciali

 divini

Digitized by Google

divini Numinis favore & gratia frui, pariterque oſtendit fata linguæ græcæ & latinæ, & heidelbergenſem celebrat Vniuerſitatem, e qua ſubinde viri prodierint eruditi. In Præfatione autem rationem inſtituti ſui exponit, poſtque illam Catalogum exhibet auctorum latinorum iuxta tempora & ſæcula, ut & Notas Romanorum. *Multa*, teſte *Morhofio* Polyhiſtor. T. I. lib. IV. 115. *hoc in Lexico habentur, quæ fruſtra in operoſiſſimis aliis Lexicis quæruntur, ipſoque etiam Foro romano.*

In Prolegomenis ** 4. ad Seculum II. a N. C. *Agellius.*	*A. Gellius.*
Pag. 552. *Imprimis.* Adv.	*In primis.* C. *Cellarius* Orthograph. lat. 101.
811. Pædagogium. παιδαγωγειον.	παιδαγωγεῖον. Pædagogium.
818. *Papilio*, Gezelt. *Plin.* l. 5. 3.	Sed alii legunt, *pabulis.* Chriſt. *Cellar.* in Fabri Lexico, v. Papilio.
975. *Quoad feras beſtias.*	Quoad *eſt adverbium*, non præpoſitio. *Turſellinus Facciolati* de Particulis c. 162. p. 243.
112. *Stratagema.*	*Strategema. Cren.* Animadverſ. P. XIV. 21. XV. 1. 189.

CI.

Il nuouo Dittionario reale italiano-tedeſco di Mattia CRAMERO, id eſt, Dictionarium italico-teutonicum. Noribergæ 1693. Editio nova, priore, quæ hanc XV. annis anteceſſit, longe emendatior & auctior. Altera eius pars eſt Dictionarium teutonico-italicum, A. 1700. Et ſic opus hoc conſtat II. volum. In præfatione præſentis Dictionarii italico-teutonici exponit auctor cauſſam, quæ ipſum ad illud ſcribendum compulit, itemque modum in eo adornando, & ſcopum, quem ſibi variis in partibus præfixit. Nimirum commotus is hunc ad laborem eſt imperfectione Dictionariorum italicorum e. g. Ant. *Oudini*, Laur. *Ferretti*, Nathan. *Dhuezii*, *Veneronii*, Phil. *Venuti*, *Calderini*, *Galeſinii*, & *anonymi*, cuius Trilingue lexicon editum eſt Francofurti in 8. & *alterius*, cuius Italico-gallicum dictionarium prodiit Duillierii in Helvetia; itaque

Digitized by Google

itaque ſtuduit, ut eorum defectum, lapſus & inconſiderantias corrigeret, ſuisque obſervationibus compenſaret & expleret. Monſtravit quoque rectam ſignificationem vocabulorum, eorumque, nec non phraſium genuinum uſum & adplicationem, additis etiam terminis & locutionibus, quæ in Statu, iurisprudentia, eccleſia, militia & commercio uſurpari ſolent. Et ſane tantum præſtitit, quantum antehac nemo, ut *auctor Nova biblioth.* T. V. 454. b. non dubitet ſcribere: *Crameri Lexicon italicum extra controverſiam eſt optimum.* At quædam tamen ſuut notanda.

165. Camelotto, ciambelotto, Schamlot, Kamelot, Zeuch *von Camelhaaren* gewürckt.	*Aliud* docet *Langhans* Itiner. Indiæ orient. 594.
1027. Scherno. Lipſ. *epiſtol.* 43. *Cent.* IV. ad Belgas.	*Epiſt.* 44. *Cent. III.*
1032. Scilinguágnuolo.	*Scilinguágnolo.*

CII.

L' Idea del ſecretario, h. e. Idea ſecretarii, per Barthol. ZVCCHIVM. Venetiis 1606. Conſtat hoc opus IV. Partibus, in quibus collectæ exhibentur epiſtolæ optimorum auctorum variique argumenti, & quidem in genere demonſtrativo, narratoriæ, negotiorum cauſſa ſcriptæ, oblatoriæ, civiles, gratulatoriæ, gratiarum actoriæ, laudatoriæ, diſcurſivæ ſive diſſertationes de peculiaribus materiis: in genere deliberativo, exhortatoriæ, conſolatoriæ, æqualem dolorem ſignificantes, petitoriæ, commendatoriæ, ſyſtaticæ, commiſſoriæ; & in genere iudiciali, defenſoriæ atpue excuſatoriæ. Et primæ Parti præmittitur Tractatus de forma imitationis, cum aliquot monitis ad eum, qui vult aut debet agere ſecretarium. Certe hic liber illis, qui ſtilum italica in lingua exercere volunt, valde utilis eſt.

Bartholomæus *Zucchius*, nobilis moguntiacenſis, (dà Monza, in Statu mediolanenſi) academicus inſenſatus peruſinus, per plures annos ſecretarius Cardinalis *de Mondevì* in urbe Roma, poſt

poſt ſpatium vero XII. annorum, relicto aulæ ſplendore ac ſtridore, in patria ſua ſacerdos ſæcularis, concionibus, ſtudiis, & librorum compoſitione reliquum vitæ tempus conſumſit, donec A. 1631. morbo contagioſo interiret. *Ghilini* P. I. 25. Phil. *Picinellus* in Athenæo litterator. mediolan. p. 73. *Morhof* Polyhiſt. lib. I. 336. Fuit vir peritiſſimus divinæ ſcientiæ, & politiorum litterarum, pluribusque orbem eruditum ſcriptis, tam ſacris quam ſæcularibus, locupletavit, videlicet Meditationibus in paſſionem & mortem Chriſti, Concionibus in diebus S. Trinitatis, Ioannis baptiſtæ, Aſſumtionis & Incarnationis, Nativitatis & Corporis Chriſti, Doctrina orationis dominicæ, Conſideratione VII. dierum hebdomadis, & Obſervationibus in membra corporis Chriſti; traduxit etiam in vulgarem, hoc eſt, italicam linguam *Iuſtinum* hiſtoricum, libros Hieronymi *Piatti* ieſuitæ de Bono ſtatu religionis, & Horatii *Turſellini* Hiſtoriam de Laureto, eique librum ſextum ipſe addidit.

CIII.

PINDARI περιοδ@ ſive Opera, cum Eraſmi SCHMIDII verſione nova, rationis metricæ indicatione, diſpoſitione textus, & commentario. Wittebergæ 1616. Quæ editio inter celeberrimas, ut *Crenius* ait Tomo I. Methodor. p. 218. merito æſtimatur, Schmidii eruditis commentariis illuſtrata. Recentior eſt oxonienſis de anno 1697. fol. curata a Richardo *Weſt* & Roberto *Welſted*, qui eam vulgarunt cum Er. *Schmidii* verſione & Io. *Benedicti* argumentis ac paraphraſi, variis lectionibus & notationibus criticis ex codd. MSS. Bodleianis & prioribus editionibus, maxime Schmidii Commentario, tum Scholiis græcis emendatioribus, vita Pindari recens adornata, *Phlegontis* Tralliani de Olympicis fragmento, & chronologica ſerie Olympiacarum, cum annis mundi, Olympiadum, Vrbis conditæ, & Aeræ chriſtianæ collata a Guil. *Lloydo*, epiſcopo vigornienſi. Exſtant autem hodie, atque hic exhibentur Pindari Carmina XLV. epinicia lyrica, quæ Strophis, Antiſtrophis & Epodis conſtant, videlicet XIV. in ολυμπιακας, XII. in πυθιονικας, XI. in νεμεονικας, & VIII. in ισθμιονικας. In Præfatione *Schmidius* de præſtantia huius poëtæ loquitur, deque labore, quem ipſe ſcriptori emendando ſubierit; in Prolegomenis autem

autem de Pindaro ipſo, eiusque vita, de Olympiis, quibus ſubiungit Chronologicam ſeriem, Olympiorum & Pythiorum cum annis mundi, ante nativitatem Chriſti, ab Vrbe & ab Epocha Chriſtianorum, collationem oſtendentem, denique de ειδει, ϛροφη, αντιϛροφη, επωδω, κωλοις, pedibus & carminibus lyricis. Vbi ſciendum, quod ſingula ειδη ſive carmina Pindari conſtent tribus hiſce, ϛροφη, αντιϛροφη & επωδω, & ϛροφην appellari primum μελος ſeu primam partem, quam in choro, a dextris ſe ad ſiniſtra circa aras vertentes: αντιϛροφην ſecundum μελος ſeu ſecundam partem, quam a ſiniſtris ad dextra ſe circa aras moventes; επωδον denique tertium μελος, ſeu tertiam partem, quam ad aram in medio conſiſtentes decantarunt. Tandem ſubiunguntur operi duæ Diſſertationes eiusdem Schmidii, una de Dithyrambis, altera de inſula Atlantica, quæ hodie America dicitur, & veteribus etiam cognita fuit.

Pindarus, Thebis Bœotiæ natus, nec tamen bœotica ſus, Daiphanti tibicinis filius, infans expoſitus, ſi fabula vera eſt, ab apibus nutritus, a patre & matre Myrto tibiam didicit, & lyram a *Laſo* hermioneo. Fuit ſectator Pythagoræ, & IX. lyricorum poëtarum facile princeps, tantamque carminibus dorice ſcriptis celebritatem ſibi acquiſivit, ut Lacedæmonii & Alexander M. quum in Bœotios ſævirent, Pindari tamen domui pepercerint, immo & Diis carus credebatur. Neque tamen caruit obtrectatore *Amphimane*, & videtur obiiſſe circa Olympiadem LXXXIIX. nonagenario maior; obiit autem, & exhalavit animulam vagulam, blandulam, vanulam, & lyricis aſſuetam nugulis luſibusque, inopinato, in gymnaſio aut theatro, quum reclinato in gremium pueri Theoxeni, quo unice delectabatur, capite ſuaviter dormiret. Er. *Schmidius* in Prolegomenis, & Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. lib. II. c. 15. p. 551. Interim ob poëſin & dictionem magna nactus eſt elogia, quæ non tantum *Magirus* p. 665. & *Pope-Blount* p. 9. ſed & *Schmidius* noſter in Prolegomenis, & *Fabricius* l. c. collegerunt, ita ut *Plato* eum vocet ſapientiſſimum, *Aeſchines* magnum, *Athenæus* magnæ vocis, *Horatius* cygnum, qui volatu ſuo ſublimia petat, nec imitabilis ſit, *Plinius* ſublimis oris poëtam; *Quintilianus* autem omnia illa complectens ſcribat: *Novem lyricorum longe* Pindarus *princeps, ſpiritu, magnificentia, ſententiis, figuris beatiſſimus, rerum verbo-*

rumque copia, & velut quodam eloquentiæ flumine, propter quæ Horatius *nemini credit eum imitabilem.* De imitatione tamen nunc aliter ſentiendum, poſtquam ille, induſtria virorum doctorum, in primis Er. *Schmidii*, repurgatus & emendatus eſt. *Schurzfleiſchius* in Bibliothecæ Schrader. P. I. K 4. obſervat, Pindarum ut plurimum σ omittere ſtuduiſſe; unde dixerint, carmina eum ſcripſſe ασιγμα. His adde Dav. *Chytraum* Program. A. 1596. d. 19. Martii, I. W. *Bergerum* Diſſert, acad. 165. & *Crenium* de furib, librar. Diſſert. I. 92.

CIV.

THEOCRITI, MOSCHI, BIONIS & SIMMIAE quæ exſtant, cum græcis in Theocritum *Scholiis*, & Ioſ. *Scaligeri*, Iſ. *Caſauboni* ac Dan. *Heinſii* Notis ac lectionibus. Ex bibliopolio Commeliniano 1604. Editio hæc laudatur a *Colomeſio* pag. 445. & *Morhoſio* Polyh. l. 7. 360. Recuſum eſt hoc opus Oxonii A. 1699. 8. Vide *Acta erudit.* anni prædicti p. 237. & Io. Alb. *Fabricium* l. 3. Biblioth. gr. c. 17. p. 438. Nimirum hic eduntur 1) *Theocriti* εἰδύλλιον i. e. parvum poëma, (εἶδος enim eſt genus carminis) & Epigrammata. 2) *Moſchi* Idyllia, quorum I. eſt Amor fugitivus, II. Europa, III. Epitaphium bubulci amatoris, IV. Megara, uxor Herculis, V. de Terra mari infeſto præferenda, VI. de Amantibus. VII. de Veſpere amantibus favente, VIII. de Cupidine, & Epigramma in Amorem arantem. 3) *Bionis* Idyllia V. quorum I. tradit Epitaphium Adonidis. 4) *Simmiæ* Ovum, Alæ, Securis, Syrinx, & Ara. Vbi obſervandum, non nullos Syringem & Aram Theocrito tribuere, & omnia hæc modo dicta poëmata, rerum, a quibus nomen habent, figuras repræſentare.

Pag. 213. Simmiæ ovum, ut a Ioſ. *Scaligero eſt emendatum.*	*Infeliciter emendatum*, quia ordo legendi viro docto non ſuboluit. Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. lib. III. c. 17. p. 447.

Theocritus, ſyracuſanus, Praxagoræ & Philines filius, *Simichidas* cognominatus, bucolici princeps carminis, quemque *Virgilius* imitari ſtuduit, uſus eſt dialecto dorica recentiore, & claruit ſub Pto-

Ptolemæo Philadelpho; valdeque de eo dubium, an Hieronis tyranni iuſſu, ob maledicentiam, fauces ipſi fuerint laqueo præcluſæ. *Kœnig* 799. *Neander* Oper. aur. P. I. 351. Io. Alb. *Fabricius* l. 3. c. 17. *Gyraldus* in Vita Theocriti, huic etiam libro præmiſſa, Laur. *Craſſus* in Hiſt. poëtar. græcor. 498. Adrian. *Bailletus* T. IV. Iudicior. erud. 247. *Magirus* 775. *Cren.* Methodor. T. I. 218. Exercit. I. de libris ſcriptor. opt. 52. & III. 59. *Morhof* Polyhiſt. l 7. 360. Eſt perdifficilis, ſcribit illuſtris *Boineburgius* in Epp. ad Dietericum p. 313. optimas autem in eum, ac Heinſianis præferendas notas iudicat eſſe *Vigelii*.

Moſchus, ſyracuſanus, diſcipulus Ariſtarchi grammatici, poëta bucolicus, claruit ſub PTOLEMAEO Philometore. *Kœnig* 556. I. A. *Fabricius* l. 3. c. 17. p. 444. *Morhof* Polyh. l. 7. 359.

Bion, ſmyrnæus, poëta itidem bucolicus, Moſchi, qui ipſius mortem carmine lugubri deſcripſit, æqualis, floruit tempore PTOLEMAEI Philometoris. Io. Alb. *Fabricius* 441. Hic cum Theocrito, & Moſcho dorica dialecto uſus eſt, ſicut lyrici tantum non omnes. *Morhof* Polyh. l. 7. 360.

Simmias, rhodius, Theocrito antiquior fuit. Salmaſius eius griphos notis illuſtravit. Ioſephus autem *Scaliger* in emendatione Ovi, quæ noſtro in codice legitur, infelix fuit, nec ordinem legendi obſervavit. Io. Alb. *Fabricius* 446. *Morhof* Polyhiſt. lib. VII. p. 361.

CV.

Mich. NEANDRI Opus aureum & ſcholaſticum. Lipſiæ 1577. Eſtque vere aureum. *Grenius* de libris ſcript. opt. V. 3. In quo continentur, & quidem in I. Parte, PYTHAGORAE carmina aurea, PHOCYLIDAE Poëma admonitorium, THEOGNIDIS Sententiæ, *Gnomologici* libri II. *Apophthegmatum* libri II. NILI Præcepta: in II. Parte, COLVTHI Helenæ raptus, TRYPHIODORVS de Troiæ excidio, COINTVS de eodem, *eiusdem* Reditus Græcorum, LVCIANI Somnium ſeu

Gallus, & XENOPHONTIS Hercules, & quidem P. I. 56. omnia græce & latine, cum Commentariolo Neandri. In Epiſtola dedicatoria Carminum aureorum docet auctor, ab initio uſitatum fuiſſe, doctrinam de moribus, brevibus ſententiis quaſi oraculis includere; alteri Gnomologici Parti præmittit Carmen græcum de miſeria æque ac dignitate & gloria pædagogorum; ſicut Colutho Dedicationem, in qua maximarum calamitatum cauſſas eſſe libidines demonſtrat, idque multis exemplis probat; & aliam Theognidi, qua oſtendit, mox ab initio homines olim recte aſſuefactos fuiſſe, idque factum propoſitis virorum ſapientiſſimis ſcriptis, neque græcis Patribus improbatam ſcriptorum ethnicorum lectionem; ac rurſus aliam Tryphiodoro, in qua agit de belli troiani ſcriptoribus, qui quidem ei ſunt *Syagrius*, *Corinnus*, *Demetrius Scepſius*, *Hegeſianax*, *Acatus*, *Dares*, *Dictys*, *Homerus*, tanti a veteribus habitus, ut eius poëmata publice recitari præciperetur, atque ab ALEXANDRO M. qui eo quaſi conſiliario utebatur, & ſemper ad manus habebat, *rei militaris viaticum* dictus, *Hipparchus*, *Pigres*, *Ilaus*, *Timolaus*, *Neſtus*, & Q. *Calaber*, nec non de pœnis, quæ improbis, eorumve poſteris a Deo iuſte immittuntur. Sciendum porro, *Apophthegmata* collecta quidem eſſe a Neandro, diſcipuliſque prælecta, ſed in ordinem redacta, ad archetypum auctoris emendata, & edita a Matthæo *Gotho*, eccleſiæ elrichenſis patriæ paſtore, genuino Neandri diſcipulo, qui & in Dedicatione optime meritum præceptorem magnis celebrat laudibus, meminitque, Pindarum quoque, Theocritum, Apollonium rhodium & Lycophronem de græco latinos a Neandro factos, notiſque illuſtratos eſſe; per *Apophthegmata* autem intelligi breves & argutas ſententias, non cuiuslibet, ſed virorum duntaxat ſapientia, doctrina, virtute ac fortitudine illuſtrium. Scripta prioris Partis eo tendunt, ut pietatis, virtutis ac ſapientiæ ſtudia hominibus commendent, ac vitia diſſuadeant; poſterioris autem, ut iuſtitiam Dei manifeſtent, qui ſcelera calamitatibus punit, non tantum in eorum auctoribus, ſed & horum poſteris. In *Luciani* Dialogo deliria ſcholæ pythagoricæ de metémpſychoſi exagitantur, & pauperum ac mediocrium in vita hominum conditionem, eſſe optimam & tranquilliſſimam, oſtenditur. *Xenophon* autem in Hercule deſcribit certamen Virtutis & Voluptatis, quarum quælibet illum ad par-

Digitized by Google

partes ſuas allicere laboravit. Dicitur etiam in Syllabo opuſculorum aurei huius Operis, acceſſiſſe Vaticinium *Nerei Marini* de Troiæ excidio, *Poëma hiſtoricum* de Mithridate Ponti rege, & *Hiſtoriam poëticam* de Arione citharœdo, omnia in latinam linguam converſa a *Rhodomanno*; ſed illa minime hic reperiuntur. Ceterum de variis ſcriptorum græcorum, eorumque gnomicorum, in uſum ſtudioſæ iuventutis collectionibus vide Io. Alb. *Fabricium* B. gr. l. 2. c. 11. p. 445. & l. 1. c. 11.

Parte I. 160. Theognis Megarenſis *Siculus*,	Megarenſis *atticus*. Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. l. 2. c. 11. p. 439.

Pythagoras, in inſula Samo natus, Mneſarchi annulorum ſcalptoris filius, & Thaletis, Epimenidis, Pherecydis, ac Biantis doctrina imbutus, plura diſcendi cauſſa in Aegyptum (an & Babyloniam?) profectus eſt, indeque in Cretam & Lacedæmoniam rediens, & primus doctrinam ſeu fabulam de metempſychoſi, apud Aegyptios hauſtam, in Græciam afferens, ſapientiæ præceptis alios inſtruxit, idemque munus ſtrenue obivit Crotone, donec valde ſenex e vivis diſcederet, ſive Metaponti, ſive alibi, ultimo LXX. Olympiadis anno. *Neander* in Ep. nuncupator. p. 22. *Kœnig* 670. *Magirus* 697. Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. l. 2. c. 12. *Clericus* Biblioth choiſ. T. X. p. 79. 98. 125. Ipſe, & Socrates, ut ut doctiſſimi, nullum ingenii monumentum reliquere: Aurea enim carmina non ſunt Pythagoræ, niſi quod eius doctrinæ ſunt conformia, nec ſine fructu pueris poſſunt proponi; &, ſi auctor illorum ex Pythagoricis quærendus eſt, nulli magis quam *Empedocli* agrigentino convenire videntur. Io. Alb. *Fabricius* p. 460. 469. *Conringiana* 46. *Morhof* Polyh. l. 7. c. 2. n. 13. Explodenda autem eſt fabula, Pythagoram Abaridis diſcipuli ſui ſagitta per aërem abiviſſe.

Phocylides, mileſius, floruit eodem cum Pythogora tempore, poſt troiana videlicet tempora plus minus 647. annis. κεφαλαια eius ex ſcriptis Sibyllarum depromta ſunt, ſeu potius Sibyllinis inſerta. *Neander* in Ep. dedicat. primæ Partis p. 24. I. A. *Fabricius*

 Biblioth.

Biblioth. gr. l. 2. c. 11. p. 444. Dubitant autem *Scaliger* ad Euſebium p. 88. *Conringius* in Conringianis epiſtol. p. 46. *Kœnigius* 636. *Morhof*. Polyh. l. 7. c. 2. n. 14. ac I. A. *Fabricius* p. 443. an hoc carmen, perpetuo filo contextum, ſit Phocylidis, idque pro chriſtiani alicuius compoſitione habent.

Theognis, megarenſis atticus, floruit ſexto ante C. N. ſæculo, & ſcripſit Gnomas, & Gnomologium, e quibus præſens poëma coaluerit. Non utitur dialecto dorica, ſed ionica. *Morhof*. Polyh. l. 7. c. 2. n. 15. I. A. *Fabricius* l. 2. Biblioth. gr. c. 11. p. 439. De variis eius editionibus idem agit p. 442.

Nilus, conſtantinopolitanus, primum urbis patriæ præfectus, & clarorum filiorum pater, deinde, relicta uxore, monachus in Ægypto, adeoque ab aliis Nilis probe diſtinguendus, fuit Chryſoſtomi diſcipulus florens ſeculo quinto medio, & obiit regnante MARTIANO. Multa compoſuit ſcripta, inter quæ ſunt Expoſitio in Canticum canticorum, Narrationes de cæde monachorum in monte Sina, & captivitate Theoduli filii, Oratio in *Albianum* monachum nitrienſem, liber de IIX. vitioſis cogitationibus, Capita de oratione, Epiſtolæ 355. Tractatus de Vita aſcetica, & alia, quæ Ioſ. Maria *Suareſius* iunctim edidit Romæ 1673. Interierunt autem eius Sermones aliquot, Epiſtolarum plurimæ, & liber adverſus gentiles. *Neander* in præfat. *Kœnig* 577. *Cave* Hiſt. liter. 241. I. Alb. *Fabricius* Biblioth. gr. l. 2. c 11. p. 451. *Dammio* Nilus eſt rarus auctor, Epp. P. I. 14.

Coluthus, natus Lycopoli, quæ civitas eſt in Thebaide Ægypti, floruit tempore Imp. ANASTASII ſæc. V. Scripſit etiam Calydoniaca, & Perſica. Præſens poëma de Helenæ raptu a Barthio vocatur Νοννώδης eo, quod Nonnum in eo exprimere ſtuduit. *Neander* in Coluthi Vita p. 65. & *Kœnig* 205.

Tryphiodorus, ægyptius grammaticus, & carminum conditor, ſub ZENONE & ANASTASIO, ibidem ſæc. V. claruit, & ſcripſit Odyſſeam λειπογράμματον, ſic dictam, quod in libro I. nullum

lum eſſet alpha, in ſecundo nullum beta, & ſic deinceps, ſicut & ante ipſum *Neſtor* lycius Iliadem λειπογραμματον conſignaſſe traditur. Quemadmodum & *Pindarus* Oden aſigmaticam fecit, hodieque exſtant poëmata, cum titulis Pugna porcorum, & Laus calvorum, in quorum illo nullum p. & in hoc nullum c. reperias. *Neander* in Vita Tryphiodori p. 154. & *Kœnig* 819.

Cointus, ſmyrnæus, *Quintus Calaber* hodie dictus, non ob nativitatis locum, ſed quia carmen eius in Calabria, in templo D. Nicolai extra Hydruntem a Cardinale Beſſarione fuit repertum, ſcripſit 14. libros παραλειπομενων, eorum videl. quæ Homerus non abſolverat, a cæſo Hectore, in quo ille deſiit, incipiens, & ea quidem dictionis ſuavitate canens, ut Homero ſimillimus videatur, & fructuoſe illi iungi queat. *Morhof.* Polyhiſtor. l. 7. c. 2 n. 23. *Rhodomannus* hic in præfatione pag. 9. & in Epiſt. dedicatoria, *Kœnig* 152. 202. *Cren.* de Singular. ſcriptor. 62. *Scaligerana* 373. Etſi de ætate eius nihil certi poteſt tradi, probabile tamen eſt, eum floruiſſe ſub Monarchia romana, iam maximam orbis partem ditione ſua complexa, & Coluthi, qui V. ſæculo vixit, æqualem aut vicinum, & forſan romana civitate donatum fuiſſe. Profeſſione videtur fuiſſe *Sophiſta*, id eſt, philoſophiæ & eloquentie magiſter. P. I. huius operis p. 31. laudatur, ut vir honeſtiſſimus ac ſapientiſſimus.

Lucianus, ſamoſatenſis, ſecta epicureus, floruit ſæc. II. tempore M. ANTONINI & COMMODI. Antiochiæ in Syria per aliquod temporis ſpatium cauſſidicum egit, ſed pertæſus huius vitæ generis in Galliam abiit, ibique, ut & poſtea in Macedonia rhetoricam, deinde autem philoſophiam docuit, cumque ea virtutis, integritatis & abſtinentiæ ſtudium coniungendum eſſe arbitratus eſt. Quibus dotibus cum innoteſceret Romanorum Imperatori, Ægypti procurationi ab eo præpoſitus fuit, & tandem podagra obiit nonagenarius. *Kœnig* 484. I. A. *Fabricius* B. gr. l. 4. c. 16. *Perrot* ep. dedicat. Traductionis gallicanæ, *Zvvicker* Iren. iren. 77. *Magirus* 530. *Pope-Blount* 172. *Kettner* de Relig. prud. 48. *Acta erudit.* A. 1687. 570. *Bibliotheca Schraderiana* P. I. L 2. Condidit Vitam Demonactis, librum de longævis, & Billius ei Epiſtolas, quæ Phalaridis nomine circumferuntur, adſcribit. Opera Luciani omnia

omnia prodierunt Lutetiæ Pariſ. A. 1615. f. cum notis Theod. *Marcilii*, Gilb. *Cognati*, & Io. *Bourdelotii*: nec Morelliana editio inelegans videtur *Crenio* Methodor. T. II. 218. recentiſſima autem eſt amſtelodamenſis de A. 1687. 8. II. volum. ex verſione Io. *Benedicti*, cumque anonymi ſcholiis græcis, & annotationibus Bourdelotii, Menagii, Guieti, Tollii, Tan. Fabri, Grævii, Lamb. Barlæi, Cognati, Sambuci, & Iac. Palmerii. Vide tamen, quid in ea deſideret I. A. *Fabricius* l. c. p. 507. Quod autem de eo ſcribitur, fuiſſe *Chriſtianorum inſectatorem ac deriſorem*, *blaſphemaſſe Chriſtum ſervatorem*, ipſumque aliquando *fuiſſe chriſtianum*, deinde autem *apoſtatam*, immo *atheum*, ac tandem *a canibus dilaceratum*, illud omne fabuloſum eſt, ſi auctores prædictos lubet evolvere. Quibus adde *Ancillonii* Melange crit. T. II. 337.

Mich. *Neander*, cuius germanicum & gentilitium nomen erat *Neumann*, Soravia-ſileſius, Melanchthonis felix & dilectus diſcipulus, primum ſcholæ northuſanæ conrector, deinde ilfeldenſis totos 40. annos ſumma cum laude rector, poëſin græcam ſummo ſtudio promovere conatus eſt, & hebræam quoque linguam, ceu ex hebraicis eius Erotematibus patet, exacte calluit, mortuus A. 1595. æt. 70. *Kœnig* 568. *Magirus* 611. Melch. *Adamus* in Vit. philoſoph. 395. Lucas *Oſiander* Hiſtor. eccleſiaſt. Centur. XVI. 1117. *Moller* de Homon. 705. Bibliotheca *Schrader*. P. I. Z 5. *Leuckfeld* Antiqq. ilfeld. 199. Matth. *Gothus* in Neandri Operis aurei P. I. 673. *Rhodomannus* in Ep. dedicat. ante Quintum Calabrum, *Struve* Introd. in notit. rei liter p. 9. *Kindervater* in Nordhuſa illuſtri 42. ubi varia eius encomia afferuntur, *Kriegk* Conſtit. rei ſchol. ilfeld. 189. & *Morhof* Polyh. lib. I. 216. & lib. 35. qui eum vocat communem Germaniæ præceptorem, obſervans, eundem promiſiſſe Pandectas variorum auctorum & ſcriptorum, quæ ſi editæ fuiſſent, ſuperaturæ fuiſſent opus Geſnerianum. Erravit tamen, iudice *Morhofio*, in ſequentibus, quod credidit, atque in Deſcriptione orbis terræ docuit, 1. germanicam linguam e græca ortum traxiſſe, 2. Sorabos, ſlavonicæ veteris linguæ dialecto ſemper uſos, hodieque utentes, græce olim locutos, 3. Germanos ævo Carolino græcis characteribus acta ſua conſignaſſe. Catalogus librorum eius omnium, cum editorum, tum MSS. exhibetur a *Leuck-*

Digitized by Google

a *Leuckfeldo* Antiqq. ilfeld. p. 199. inter quæ ſunt etiam Erotemata græca, *Morhofio* Polyh. T. I. lib. IV. 67. laudata.

Laurentius *Rhodomannus*, Saxowerſia-hohnſteinienſis, agricolæ filius, in græca lingua, ac præcipue in carminibus græcis pangendis tam eruditus, ut non modo alios ſuperaret, ſed & cum antiquis certare valeret, unde & *Homerus germanicus* appellabatur, fuit luneburgenſis, & walckenredenſis ſcholæ rector, inde græcæ linguæ prof. ienenſis, mox rector ſcholæ ſtralſundenſis, & tandem, ad Ioſ. *Scaligeri* commendationem, ut legitur in Scaligeranis p. 338. de quo tamen dubitat *Morhof* Polyh. T. I. lib. IV. 66. Hiſtoriarum profeſſor in academia wittebergenſi. Græcis verſibus ſcripſit Argonautica, Thebaica, Iliaca, Palæſtinam, Hiſtoriam eccleſiæ, Vitam & doctrinam Lutheri: bonum etiam, teſte *Scaligero*, Diodorum edidit Siculum, & obiit A. 1606. æt. 60. Videantur *Kænig* 689. *Magirus* 707. *Caſel*, in epiſt. ad Hier. *Henningium*, quæ præfixa eſt Dionis Chryſoſtomi Orationi de Ilio non capto p. 126. *Morhof* l. c. *Leuckfeld* Antiqq. walckenred. P. II. 149. *Scaligerana* l. c. *Crenius* de lib. ſcript. opt. V 2. *Kriegk* Conſtit. rei ſcholaſt. ilfeld. 53. 61.

CVI.

CATVLLVS cum Obſervationibus Iſaaci *Caſauboni*, Lugduni Batavorum 1684. Primus omnium in Catullum commentatus eſt Ant. Parthenius *Laſicius*, liberque prodiit Venetiis A. 1487. f. Hunc ſecuti ſunt alii; ſed omnes illos doctiſſimis ſuis notis ſuperaſſe Ioſ. *Scaligerum*, cenſet Henr. Iul. *Scheurlius* in Statua Mercurii Sect. II. c. 6. p. 109. Nec male illo tempore ita iudicavit vir ſummus: verum, hodie ſi viveret, nullum eſt dubium, quin præſentem Caſauboni editionem, cum I. A. *Fabricio* Biblioth. lat. p. 57. fateretur, cunctis præcedentibus præſtare.

Pag. 173. in Voſſii Obſervationibus: *Nuntium* in neutro pro re nuntiata.

Negat C. *Cellarius* in Curis poſterioríb. p. 195.

Caius Valerius *Catullus*, in agro veronenſi natus, poëtarum, nobiliſſimus, &, ſi latinitatem ſpectes, elegantiſſimus, cognomine *Doctus* appellatus, dubium, utrum ideo, quod ea Græcorum carmina, quæ omnibus fere inimitabilia viſa fuerant, ipſe primus eruditiſſime latinis vocibus expreſſerit, an a nequitiis, (quorum illud *Scheurlio*, hoc *Barthio* videtur) obiit Romæ, cum iam Iulii Cæſaris magna eſſet in Rep. auctoritas, circa annum V. C. 705. quo bellum civile Pompeio ac Reip. funeſtum cœpit, anno ante N. C. 49. *Scheurlius* & I. Alb. *Fabricius* ll. cc. *Morhof* Polyh. T. I. lib. IV. 154. *Acta erudit.* A. 1685. 72. *Placcius* de anon. 383. *Giornale de' Letterati d' Italia* T. XII. 364. *Magirus* 201. *Pope-Blount* 69. *Crenius* Methodor. T. I. 321. & T. II. 313.

TIBVLLVS cum Notis, Variis lectionibus, & terno Indice. Amſtelædami, ex officina Wetſteniana 1708. Editio hæc & Notæ ſunt Iani *Brouckhuſii*, quamvis nomen ſuum ille non exprimat; eaque hodie merito omnibus eſt præferenda, ut perquam emendata nitidaque, & in qua nihil prætermiſſum, quod ad poëtam ornandum expoliendumque requiri uſquam poſſit. Et Tibulli quidem ſunt III. libri Elegiarum; an autem & quartus, qui Panegyricum ad Meſſalam, & Poëmatia quædam complectitur, eiusdem ſit, non immerito ambigitur. Interim & hunc notis illuſtrare ſuis Brouckhuſius ſtuduit. Sunt, quæ præmittuntur operi, & alia, quæ ſubiunguntur. Præmittuntur 1) Præfatio *Brouckhuſii*, qua ſermonem facit de occaſione huius editionis, & adminiculis, quibus ad eam inſtructus ſe accinxerit. 2) Selectiora clarorum virorum de Tibullo iudicia. Subiunguntur autem 1) Variarum lectionum libellus, quarum pars debetur Nicolao *Heinſio*, 2) *Eiusdem* Notæ in Tibullum. 3) Ex *eiusdem* Adverſariis. 4) Iani *Douſæ* Schediaſma ſuccidaneum de ætate Tibulli, in quo, Tibullum omnium elegiæ ſcriptorum, ſi unum (*Gallum* ne?) excipias modo, quantum Eroticorum cluit, antiquiſſimum eſſe, demonſtrat. 4) Triplex Index, quorum primus omnes & ſingulas Tibulli voces, ſecundus auctores, qui in notis ad Tibullum laudantur, illuſtrantur, corriguntur, notantur, tertius denique res & verba, quæ in Notis ad Tibullum explicantur, complectitur. Vide Tomum IV. *Supplement. Act. erud.* p. 193. I. A. *Fabricium* B. lat. 257. & *Neu. Buch. Saal* T. V. 318.

Albius

Digitized by Google

Albius *Tibullus*, qui prænomen Auli habuerit, eques romanus, inſignis forma, cultuque corporis obſervabilis, ante alios Corvinum *Meſſalam* oratorem dilexit: cuius & contubernalis fuit, & aquitanico bello militaribus bonis ornatus eſt. Hic, multorum iudicio, & maxime *Quintiliani*, viri in ſtudio litterarum acerrimæ licentiæ, inter elegiographos principem (poſt Gallum) obtinet locum, obiitque adoleſcens paullo poſt Virgilium, A. V. 735. C. Sentio Saturnino, & Q. Lucretio Veſpillone Coſſ. menſe Septembri defunctum. Antiquus vitæ Tibulli ſcriptor, unde deſcriptionem noſtram petivimus, & hoc addit, Epiſtolas eius amatorias, quamquam breves, quæque ſoluto videntur ſermone ſcriptæ, omnino utiles eſſe. *Brouckhuſius* in Præfatione, & Notis p. 1. 2. Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. lat. 256. *Magirus* 780. *Pope-Blount* 83. *Bœcler* Bibliograph. crit. 142. *Morhof* Polyh. T. I. lib. IV. 154.

Ianus *Brouckhuſius*, (Brouckhuizen) hollandus, iam XX. annos natus erat, quum latinæ linguæ diſcendæ operam dare inciperet, & tamen ad tantam eius pervenit notitiam, ut nobiliſſima carmina ſcribere, difficillimosque poëtas interpretari ſciverit. Atque hoc admirationem auget, quod magnam ætatis partem non in muſeo, atque inter libros, ſed in navibus, atq; inter turmas maritimas tranſiverit. Habemus ab eo, præter Tibullum ac Propertium, etiam Notas in Sannazarium, & ipſius elegantiſſima Poëmata, quæ laudatus *Hoogſtratanus* ab interitu liberavit. Hic eſt ille B. qui primus, iunctam præſtante operam *Francio*, latinas Muſas in urbem patriam deduxit, vitaque abiit paullo poſt editum Tibullum. *Hoogſtratanus* præfat. in Brouckhuſii Poëmata, auctor *Muſei novi libror.* T. II. 249. Tomus IV. *Supplement. Actor. erudit.* 193. A *Fabricio* Brouckhuſius noſter vocatur acutiſſimus, politiſſimi vir ingenii, elegantiſſimus, quique omnes Propertii veneres imbiberit, p. 56. 57. 259. a Collectoribus *Actor. erudit.* ad A. 1702. 296. vir litterarum non minus, quam armorum laude florentiſſimus, & Tomo IV. Supplement. 193. in litteris poëticis atque univerſa elegantiori litteratura verſatiſſimus; a *Crenio* nitidiſſimæ litteraturæ vir; a *Clerico* T. IV. de la Biblioth. choiſ. 284. celebris ob elegantiſſima poëmata latina; atque a *Burmanno* in Petronii Satyricon pag. 213. vir ſupra invidiam omnem poſitus.

CVII.

PROPERTII Elegiarum libri IV. Cum Notis, & ternis Indicibus. Amſtelædami 1702. Primus liber inſcribitur *Cynthia*, quia Propertius carmina eius ſcripſit ad amatam ſibi Hoſtiam, ficto nomine Cynthiam appellatam: vocatur etiam *Monobiblos* eo, quod ſolus, & ante tres reliquos editus fuit. Editor & commentator eſt rurſus Ianus *Brouckhuſius*, optime omnium de Propertio meritus, quippe qui emendatiſſimum eum dedit, & eruditis atque ingenioſis annotationibus illuſtratum; ipſe etiam in Præfatione ediſſerit, quibus ad hoc opus perficiendum auxiliis uſus ſit, eique, ut in Tibullo, præfigit ſelecta clarorum virorum de Propertio iudicia, in fine autem Indices exhibet abſolutiſſimos, videlicet verborum, quæ in libris huius poëtæ habentur, auctorum, qui in Notis ad Propertium laudantur, illuſtrantur, corriguntur, notantur, rerumque ac verborum, quæ in Notis explicantur. Atque hi tres poëtæ, quos hactenus recenſuimus, eo quod amores cantant, triumviri amorum appellari, iunctimque ſolent edi, quarum editionum præcipue commendanda eſt *Graviana*, Traiecti ad Rhenum A. 1680. 8. Sed & hanc ob cauſam caute, nec niſi ab iis legendi ſunt, qui caſtitate munitum pectus habent, ac peritos imitari ſciunt naucleros, naves non ad ſcopulos maris propellentes, ſed eos dextre ac circumſpecte prætervehentes. Rectum quoque eſt conſilium Hugonis *Grotii*, datum Fran. Aug. Thuano, ut lectionem iſtorum poëtarum differret in ſtatum uſque coniugialem. Eiusmodi cautus ac bene munitus lector ſine dubio fuit L. Cæcilius *Lactantius* Firmianus, aliquot inde verſus allegans lib. II. Divinar. inſtit. c. 7.

Brouckhuſius in Notis p. 2. Propertium interea *pro Mevanienſe* habeo.	Habendus eſt pro *Hiſpellenſi*. Thad. *Donnola* de patria Propertii p. 18.
Pag. 305. *Tantine* in *lucris* Africa tota fuit?	Legendum: *Tantin'* in *lacrimis* Africa tota fuit? *Perizonius* in Not. ad Sanctii Minervam lib. IV. c. 4. p. 572.

Sextus

Sextus Aurelius *Propertius*, Hiſpello-umber, vates clariſſimus ante domini noſtri Ieſu Chriſti diem natalem, aut non multo poſt, imperante OCTAVIANO Auguſto, Romæ floruit, & in ſcribendis elegiis præſtantioris linguæ nitore nominis celebritatem brevi adeptus,non tantum Corn.Galli & Mæcenatis,nobiliſſimorum romanorum,ſed ipſius etiam Auguſti meruit gratiam ac favorem. Non autem vixit diu: nam 42. ætatis annum agens, eo per tenebricoſa loca ivit, unde negant redire quenquam. Thad. *Donnola* de patria Propertii p. 1. 18. 135. *Brouckhuſius* p. 1. Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. lat. 257. *Magirus* 690. *Pope-Blount* 82. *Morhof* Polyh. T. I. lib. IV. 154. *Acta erud.* A. 1702. 296. *Clericus* Biblioth. choiſ. T. IV. 284.

CVIII.

IUVENALIS & PERSII Satiræ. Lugduni Batavorum 1685. & antea Vltraiecti 1685. Et Iuvenalis quidem cum ſcholiis veterum & commentariis integris, ſelectis & conquiſitis fere omnium eruditorum, ut Iſ. *Grangæi*, Io. *Britannici*, Nic. *Rigaltii*, Pet. *Pithoei*, Th. *Pulmanni*, Dom. *Calderini*, Georg. *Valla*, Eilh. *Lubini*, B. *Autumni*, Ger. Io. *Voſſii*, Octavii *Ferrarii*, Cl. *Salmaſii*, Ioſ. *Scaligeri*, Nic. *Heinſii*, Io. Frid. *Gronovii*, I. G. *Gravii*, Iſ. *Voſſii*, Lud. d' *Orleans*, I. A. *Gonſalii* de Salas, Th. *ab Almeloveen*, H. C. *Henninii* & aliorum, videlicet Caſp. & Sam. *Barthii*, Sam. *Bocharti*, Steph. *Claverii*, Iac. *Ouzelii*, Phil. *Rubenii*, Iani *Rutgerſii*, Caſp. *Scioppii*. Hæc omnia collegit, emendavit, digeſſit, & ſuam ipſe ſymbolam attulit Henr. Chriſtianus *Henninius*, meruitque hac opera atque hoc ſtudio, ut eius editio laudem præſtantiſſimæ conſecuta ſit a Io. Alb. *Fabricio* Biblioth. lat. p. 457. optimæque notæ a *Crenio* Methodor. T. I. 326. & Animadv. P. I. 15. Prior editio, ut dixi, erat Vltraiectina de anno 1685. Noſtræ huic præmittitur 1. *Henninii* Præfatio, in qua indicat, ſe in textu ſecutum eſſe præcipue Variorum editionem, a *Schrevelio* olim recenſitam, atque in Notis ſelectis præcipuam habuiſſe rationem Lubini. 2. Tabella contentorum hac editione. 3. Prolegomena de Iuvenalis vita, veterumque & recentiorum ſcriptorum elogiis & iudiciis de Iuvenale: & ſubiungitur Index abſolutiſſimus omnium vocabulorum, quæ in Iuvenale reperiuntur, auctore, ut videtur, Ioſ. *Langio*. Perſius

Digitized by Google

ſius autem cum notis ſeu ſcholiis veterum criticorum, & commentario IS. *Caſauboni*, quem e paternis ſchedis auxit & emendavit Mericus *Caſaubonus*: cuius etiam eſt Præfatio, in qua non tantum ſuos ad novam editionem collatos labores exponit, verum etiam parentis aliquot loca corrigit ac reſtituit, pariterque fatetur, eum, cum multa moliretur, quorum minima pars ſit edita, quid quid haberet præ manibus, id ita curaſſe, ut ad alia ſemper properaret, & vota votis præverteret, nec fere de forma, materiæ forte edendæ inducenda, ante cogitaſſe, quam cum typographus inciperet; hoc igitur modo facile potuiſſe fieri, ut erraret aliquando ac laberetur. Interim Commentarius hic Caſauboni in Perſium magnis laudibus effertur, ita ut a Io. Alb. *Fabricio* p. 395. vocetur eruditiſſimus, atque a Ioſ. *Scaligero* divinus; idemque in Scaligeranis p. 82. ait: *Au* Perſe *de* Caſaubon, *la ſauce vaut mieux que le poiſſon*. Vulgatus eſt Perſius, additis antiquis Scholiis, Lutetiæ Pariſiorum anno 1605. & 1615. auctiorque Londini 1647. 8. Sextæ Satiræ ſubiungitur Perſiana Horatii imitatio, qua oſtenditur a Caſaubono, Perſium imitatum eſſe Horatium, ea tamen arte, eo iudicio in hac parte uſum, ut, qui adeo multa non ſua uſurpat, ſuus tamen ubique ſit, nec alieni beneficii fere quidquam, verum propria omnia habere videatur. Denique rivos claudit egregius Index rerum & verborum. Si vero argumenta Satirarum noſſe cupis, ſcito, earum eſſe XVI. in Iuvenale, quarum 1. poëta perſtringit poëtas, expoſita cauſſa, cur ipſe ad hoc genus ſcribendi acceſſerit. 2. hypocritas. 3. urbis incommoda. 4. convivas DOMITIANI. 5. paraſitos. 6. mulierum flagitia & ſcelera. 7. artium neglectum. 8. nobiles, natalium ſplendorem iactantes. 9. cinædos: 10. vota inania & ridicula. 11. luxum. 12. heredipetas. 13. eos, qui non metuunt pœnam divinam. 14. mala exempla præbentes. 15. religiones peregrinas, & 16. de commodis militiæ loquens, militum conditionem longe meliorem eſſe ea, quæ paganorum eſt, commonſtrat. De Satiris hiſce Iul. Cæſar *Scaliger* Hypercrit. 6. (apud Crenium Exercit. I. de libris ſcriptor. optimis p. 49. & IV. 52.) hoc fert iudicium: *Prima* Iuvenalis *Satyra* adeo pulchra eſt, adeo rotunda, ut nihil exſtet pulchrius, nihil rotundius. *Sexta* divina tota, & quæ grandem ſpirat poëtam. *Decima* quoque optima eſt. Ecquid Perſii Satiræ in ſe continent? Prima

taxat

Digitized by Google

taxat Poëtas & Oratores Romæ, qui poëtica aut oratoria facultate vel male uterentur, vel in malum finem: Secunda vulgi peccata, in orando committi ſolita: Tertia iuventutem, quæ ſtudia litterarum, atque in primis philoſophiæ, negligenter tractabat: Quarta NERONEM, quod Remp. ſuſcepiſſet gubernandam, tanto oneri prorſus impar; tecte tamen hoc facit, longeque mollius, quam vel natura poëtæ ferebat, vel Neronis flagitia & ſcelera merebant: Quinta Annæum *Cornutum* laudat, & iuvenes hortatur, ut tanto ſe viro in diſciplinam tradant: & Sexta de legitimo agit divitiarum uſu.

Decimus Iunius *Iuvenalis*, aquinas, ab antiquis librariis *Ethicus* cognominatus, maximam ætatis partem declamationibus Romæ conſumſit, ſub HADRIANO autem Satiras demum edens, ab eodemque, ſub ſpecie honoris, ut cohorti præeſſet, ad extremam Aegypti urbem Syenem, vere autem in exilium, propterea, quod Ganymedem ipſius verbis hiſce, *quod non dant Proceres, dabit hiſtrio*, punxiſſe credebatur, iam octogenarius, miſſus eſt: & quamvis breviſſimo temporis intervallo Romam redierit, non diu tamen ſupervixit, quippe qui dicitur obiiſſe anno ætatis 82. Scripſit compar *Plinio* iuniori, *Martiali*, & *Tacito*, ſummoque affectu coluit *Voluſium* Bithynicum & *Calvinum*. Vitam eius, præter eam, quæ in Prolegomenis legitur cum notis P. *Pithœi* & H. C. *Henninii*, deſcripſerunt Lil. Greg. *Gyraldus* & Pet. *Crinitus*. Vide Io. Alb. *Fabricium* Biblioth. lat. 451. *Suidam* T. II. 122. *Magirum* 493. *Pope-Blount* 135. *Campanellam* de libris propr. (apud Cren. Methodor. T. II. 204.) & ipſum *Crenium* Animadverſ. P. XIII. 1. & XIV. 1.

Scholiaſtes vetus Iuvenalis non eſt Valerius Probus, neque alius Probus, ſcriptor chriſtianus, ſed cento potius e variis, & a variis conſutus, alicubi, ut ait *Pignorius*, ſine delectu. Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. lat. 453.

Iſ. *Grangæus*, gallus, in duos etiam *Prudentii* adverſus Symmachum libros commentatus, vixit initio ſæculi XVII. &, *Barthii* ad Statium iudicio, minus inſtructus fuit ad Iuvenalem illuſtrandum: ad

ad hunc enim poëtam aliis omnino lacertis opus eſſe ait. *Kœnig* 358.

Io. *Britannicus*, brixianus, e Magna oriundus Britannia, tantam latinæ linguæ impendit operam, ut, ſi non ſuperare, tamen æquare videatur Paulum Manutium, ſcriptisque Commentariis in Perſium, Statium & Ovidium, & variis Opuſculis atque Epiſtolis inclaruit, vir ſui temporis ætate doctiſſimus, & vel illi ſæculo invidendus, otiique ſemper inimiciſſimus, donec anno Chriſti 1510. mundo vale diceret. *Ghilinus* T. I. 78. *Henninius* 405.

Theodorus *Pulmannus*, craneburgenſis, Antverpiæ fullonem agens, deinde ad litteras ſe conferens, inſignis philologus factus eſt, & Commentationibus in Virgilium, Horatium, Suetonium, Prudentium, Claudianum atque Auſonium, nec non Variis lectionibus magnam inter eruditos famam ſibi acquiſivit ſæculo XVII. *König* 669.

Dominicus, Calderæ, vico veronenſi, natus, atque inde *Calderinus* dictus, a Card. *Beſſarione* magni æſtimatus, Romamque ductus eſt, & præclaro ibi cum honore docuit, vixitque: factus enim eſt ſecretarius apoſtolicus, & Commentariis in Statium & Silium Italicum, tribusque Obſervationum libris claritatem nominis ſui longe lateque ſparſit, modo ſibi temperaſſet ab atra bile adverſus *Sabinum*, periitque admodum iuvenis circa finem ſæculi XV. *Sabellicus* ſcribit, nihil eſſe tam arduum & difficile, quod de ſe ille non ſponte polliceri potuerit, & *Henninius* feliciſſimi eum ingenii & acerrimi iudicii iuvenem appellat. *Friſius* Epit. Bibl. Geſner. 206. *Henninius* præfat. in Comment. Calderini p. 710. *Baclerus* Bibliograph. crit. 131. *Giorn. de' Letter. d' Ital.* T. XIII. 454.

Georg. *Valla*, placentinus, medicus & humaniorum litterarum profeſſor Venetiis, utriusque linguæ peritiſſimus, & magno cum applauſu docens, ſed quod a partibus ſtaret Trivultiorum, qui turbas in Statu mediolanenſi excitaverant, a Duce Mediolanenſium perſecutionem paſſus, atque in carcerem coniectus fuit, nec diu poſt liberationem, cum in auditorium ſe conferre, atque e Ciceronis Tuſculanis de animæ immortalitate diſſerere vellet, in loco,

Digitized by Google

loco, ubi alvus deiicitur, ſubito atque inopinato exſpiravit, quum ſæculi XV. plus quam dimidiam partem abſolviſſet. *Friſius* 277. Pier. *Valerianus* de Infel. litter. lib. I. p. 290. *Kœnig* 828. Scripta eius præcipua ſunt libri de tuenda ſanitate per victum, de humani corporis partibus, de corporis commodis & incommodis, de differentiis pulſuum, & magnum opus de rebus fugiendis & expetendis: de quo tamen videnda *Menagiana* Tom. III. 450.

Eilhardus *Lubinus*, Weſterſtede-oldenburgicus, ſeptem academiarum diſcipulus, Roſtochii primum poëſeos, deinde theologiæ D. & profeſſor, & provincialis Conſiſtorii aſſeſſor, orator, poëta, & mathematicus inſignis, diſcentium ſtudioſiſſimus, in rebus inveniendis acer, in memorandis firmus & expeditus, in iudicandis acutus, in academiæ dignitate tuenda magnanimus, in dicenda veritate intrepidus, vir vere ariſtocraticus, lectionibus, diſputationibus, ſcriptisque ſuis adeo ornavit Lyceum roſtochienſe, ut præ aliis eo tempore æſtimaretur; tandem vero exſtinctus eſt febri quartana A. 1621. ætatis 56. E ſcriptis eius caput efferunt Antiquarius, Fax poëtica, Florilegium, Clavis græcæ linguæ, quæ ſæpius, etiam apud exteros, ſub prelo maduerunt, Phoſphorus de prima cauſa & natura, (qui tamen ei adverſarium excitavit Alb. *Grauerum*, auctorem Antilubini, quem noſter Apologetico excepit) Tractatio theologica de cauſa peccati, Monoteſſaron, ſive Hiſtoria euangelica de I. Chriſto ex IV. euangeliſtis in tribus linguis, Commentarius in Epiſtolas Pauli maiores, alius in minores Apoſtolorum Epiſtolas, Quadripartita euangelicæ Hiſtoriæ monas, & alia. *Witte* Memor. theol. 306. G. *Arnold* K. und K. H. Parte II. 490. F. A. *Aepinus* diſputat. de meritis Weſtphalorum in academiam roſtoch. p. 27. & *Henninius* p. 754. qui Ecphraſes Lubini ait eſſe loquaciſſimas, nec aptas niſi terendo apud cirratos otio.

Bernardus *Autumnus*, nitiobrix, in Senatu burdigalenſi cauſſarum patronus, vivens initio ſæculi XVII. edensque A. 1615. Cenſuram gallicam in Ius romanum, ſuas in Iuvenale Reſtitutiones, eiusque interpretum caſtigationes iactat quidem, ſed, ſi ſin-

guli ſua repetitum venirent, nudus remaneret procul dubio, ineptiſſimus rhapſodus, ut *Barthio* Adverſ. XXVII. 17. aliiſque non ſine ingenti merito ſuo dicitur. *Henninius* p. 755.

Io. Frid. *Gronovius*, hamburgenſis, I.V. doctor, & peragrata Italia & Gallia primum Daventriæ, deinde Lugduni Batavorum eloq. & hiſtoriarum profeſſor, non tantum multos auctores claſſicos recenſuit emendavitque, ſed ipſe etiam egregios concinnavit libros, ut Diatriben ad *Statii* Silvas, libros III. Obſervationum, Obſervationes in Scriptoribus eccleſiaſticis, Commentarium de ſeſtertiis, de Centeſimis uſuris & fœnore unciario, de Pecunia veteri, Laudationem funebrem Iac. *Golii*, & Orationem de lege regia, vir nitido ingenio, doctiſſimus, & criticorum princeps, requievit A. 1671. ætatis 60. *Witte* Diar. biograph. Ffff 2. Vincent. *Fabricius* Epp. p. 307. 365. 411. 681. in Poëmatis p. 620. *Boineburg.* Epp. ad Dietericum p. 12. C. *Cellarius* in Curis poſter. p. 63. *Ferrarius* pluribus in locis Tomo II. Operum variorum, *Bacler* Bibliograph. crit. 476. 633. & *Gravius* Epp. p. 5. 33. 36. 47. 177. 288. 295.

Ludovicus *d' Orleans*, gallus, floruit initio ſæculi XVII. ediditque Ieanne la pucelle d' Orleans, où l' Hiſtoire du ſiege d' Orleans par les Anglois, Les Ouvertures des Parlements, & Cogitationes in Tacitum. *Hyde* Catal. biblioth. Bodlei. T. II. 21.

Stephanus *Claverius*, vixit initio ſæculi XVII. & commentatus eſt in Perſium, de quo Henr. *Ernſtius* Obſervat. lib. I. cap. 7. ſcribit, ſi quis ex eius commentario auferret, quæ vetus interpres ante dixit, pauca certe bona illic remanſura eſſe. Vide *Crenium* Diſſert. I. de furib. librar. p. 60.

Philippus *Rubenius*, Lipſii diſcipulus, *Aſterii* V. Homilias in latinam linguam tranſtulit, ipſe autem condidit Electa, & Carmina, quæ leguntur Tomo IV. Deliciar. belgic. atque e conſpectu mortalium abiit anno 1611. ætatis tantum 37. Io. *Brant* in eius vita, & *König* p. 705.

Ianus

Ianus ſive Ioannes *Rutgerſius*, dordracenus, G. I. *Voſſii*, *Bandii*, Ioſ. *Scaligeri*, & Dan. *Heinſii* diſcipulus, Iuris licentiatus, ac primum Hagæ Comitum forenſium patronorum numero adſcriptus, deinde Suecorum Regis GVSTAVI ADOLPHI, quum nondum viceſimum tertium ætatis annum expleviſſet, conſiliarius, ſæpiusque ab eo, poſt collatam ſuecicæ nobilitatis dignitatem, ad diverſos Status ac Principes, & quintum ad Ordines Belgii confœderatos miſſus, ſcripſit Variarum lectionum libros VI. obiitque Hagæ Comitum A. 1625. ætatis 36. Videatur *ipſe* in Vita ſua, quæ in libro Vitarum ſelectarum legitur p. 162. Eraſmus *Schmidius* in Lucæ 24, 33. opus illud Variarum lectionum vocat doctiſſimum, *Morhofius* Polyhiſt. lib. V. p. 223. eruditiſſimum.

Aulus *Perſius* Flaccus, natus in Etruria Valaterris, eques romanus, Rhemnii *Palæmonis* grammatici, Verginii *Flacci* rhetoris, & Annæi *Cornuti*, tragici, & philoſophi ſtoici diſcipulus, atque a Pæto Thraſea ſumme dilectus, homo morum leniſſimorum, verecundiæ virginalis, formæ pulchræ, frugi & pudicus, in pueritia ſcripſit Prætextam, ὁδοιπορικῶν librum unum, & paucos in ſororem Thraſeæ, Arriæ matrem, verſus, quæ omnia Cornutus matri eius auctor fuit, ut aboleret. Et tanti quidem æſtimavit Cornutum hunc, ſuum quondam præceptorem, ut ei Seſtertia centies legaret, cum omni bibliotheca ſua; ſed Cornutus viciſſim tam fuit modeſtus, ut, ſublatis libris, pecuniam ſororibus, quas frater heredes fecerat, relinqueret. Mox ut a ſchola & magiſtris diverterat, lecto *Lucilii* libro decimo, vehementer Satyras componere ſtuduit, eiusque libri principium imitatus ſive æmulatus eſt. Fuit æque, ac Iuvenalis, graviſſimus morum cenſor, & virtutum præceptor fidiſſimus, nec durus difficilisque amplius eius ſtilus eſt, niſi imperitis, vixque virilem attingens ætatem, anno Chriſti 26. quum eſſet annorum quaſi 28. deceſſit vitio ſtomachi. Iſ. *Caſaubonus* in Notis ad Perſii Vitam, a Probo aut alio vetuſto auctore ſcriptam, p. 36. Io. Alb. *Fabricius* Biblioth. lat. 393. *Lexicon univ. hiſtor.* P. IV. 162. *Magirus* 648. *Pope-Blount* 105. *Campanella* de libris propr. (Tomo II. Methodor. Crenii 204.) Baſilius *Faber* Theſaur. eruditor. ſcholaſt. 1698. *Morhof* Polyhiſtor. Tom. I. lib. IV. 183.

183. Inter omnia, quibus ille ornatur, elogia caput effert iſthoc *Quintiliani* lib. X. c. 1. *Multum & vera gloria, quamvis uno libro*, Perſius *meruit*.

CIX.

Barn. BRISSONII de Formulis & ſollemnibus populi romani verbis libri IIX. Moguntiæ 1649. Ex bibliotheca G. *Calixti*. Editi quoque ſunt Pariſiis A. 1583. in fol. & Francofurti 1592. 4. in iisque origines cauſſæque formularum verborumque ſollemnium expoſitæ, variis Romanorum antiquitatibus ad ſacra, comitia, iudicia, edicta, bella, teſtamenta, funera & alia adtinentibus lucem adferunt. Diſtinguendæ autem ſunt hæ Formulæ ab Antiquitatibus Briſſonii: hæ enim ex Iure civili ſelectæ, auctoris Lexico Iuris ſubiunctæ reperiuntur. In *Scaligeranis* quidem p. 67. notatur hoc opus, quod pauca habeat bona, maximamque eius partem a ſtudioſis eſſe coacervatam, neque omnes formulas collectas; ſed *Magirus* illud vocat mirandum, *Tilemannus* magnificum, *Morhof* Polyhiſt. T. I. lib. IV. 119. aureum, & *Du Sauſſay* in Continuat. Bellarm. de ſcriptorib. eccleſiaſt. pag. 60. non parum iis res eccleſiaſticas illuſtratas eſſe ſcribit. In laudes Briſſonii eunt quoque Octav. *Ferrarius* T. I. Opp. var. 71. 80. *Baeler* Bibliogr. crit. 467. & R. *Simon* Biblioth. choiſ. T. I. 353. Libro VI. p. 581. huius operis adfert Briſſonius Inſtrumentum plenariæ ſecuritatis, anno XXXIIX. IUSTINIANI Imp. ſcriptum, quod etiam vulgavit Gabr. *Naudaeus* A. 1630. & 1641. 4. ſed Briſſonii noſtri apographum emendatius eſſe, poſt *Colomeſium* indicat *Fabricius* Bibl. lat. p. 177.

CX.

Fran. Bernardini FERRARII libri VII. de Veterum acclamationibus & plauſu. Mediolani 1627. Habentur etiam in VI. Tomo Theſauri antiquitatum romanarum Græviani. Quod autem ad huius operis contenta attinet, ſciendum, libro I. agi de acclamationis & plauſus nominibus ac differentiis, II. de theatralibus, III. de ſcholaſticis, IV. de ſenatoriis, V. de eccleſiaſticis, VI. de militaribus & nuptialibus, & VII. de miſcellaneis acclamationibus.

Et

Digitized by Google

Et libri hi cum plauſu eruditorum excepti ſunt. *Ghilinus* P. I. 66. *Gravius* Præfat. in Tomum VI. Theſauri antiqq. roman. *Du Pin* Tomo XVII. 102. Georg. *Schubart* T. I. Opp. Octavii Ferrarii 628. & ipſe *Ferrarius* l. c. p. 611.

Franciſcus Bernardinus *Ferrarius*, mediolanenſis, doctor theol. in Collegio ambroſiano, variarum linguarum, ut latinæ, græcæ, hiſpanicæ & gallicæ, nec non librorum peritiſſimus, ideoque ab archiepiſcopo Frid. *Borromæo* in varias Europæ regiones ad conquirendum & comparandum meliores libros, tam MSStos, quam impreſſos, unde Ambroſiana nata eſt bibliotheca, miſſus, floruit initio ſæculi XVII. & de Octavio *Ferrario*, cuius patruus erat, præclare meritus eſt, dum patre orbatum ſuo in contubernio educavit, & Muſis atque Archiepiſcopi favori commendavit: id quod ille omni tempore, tanquam maximum beneficium, grato animo agnovit & celebravit. Vide Opera *Octavii* Varia T. II. 136. 137. 611. Fran. Bernardinus ſcripſit præterea Tractatum de antiquo epiſtolarum eccleſiaſticarum genere, aliumque de Ritu ſacrarum concionum. De quo vide *Du Pin* Tomo XVII. 102. Perpoliendos etiam ſub manibus habuit, teſte *Ghilino* l. c. libros de annulis, de artificioſa manuum loquela, Gymnaſtica ſacra, ſeu de durioribus veterum chriſtianorum ad corpus edomandum artibus, de funere chriſtiano, de multiplici luminis inſtrumento & uſu apud veteres, de pedum tegumento & ornatu, Athenas mediolanenſes, & obſcuriorum in eccleſiaſtica antiquitate vocum Illuſtrationem. An autem illi libri, ſive omnes, ſive quidam, editi ſint, ego quidem non habeo compertum; nec liquet, quo ſenſu *Kœnigius* ſcribat p. 301. eum illos *reliquiſſe*: certe ex *Ghilino*, quem citat, probari nequit, auctorem noſtrum illos abſolviſſe, atque in lucem produxiſſe.

Pag. 82. 100. 105. Pollicis utriusque compreſſione ſignificatus olim fuit *theatri* favor.

Amphitheatri. I. G. *Gravius* Epp. p. 338. ſive Præfat. in Tomum VI. Theſauri antiquitat. roman.

CXI.

Auli GELLII Noctium atticarum libri XX. cum notis & emendationibus Io. Frederici, & Iac. *Gronovii*, qui & illos ad libros MSS. exegerunt. Lugduni Batavor. 1706. Accedunt Caſp. *Scioppii* MSS. duorum codicum collatio, Pet. *Lambecii* Lucubrationes gellianæ, Excerpta ex Lud. *Carrionis* Caſtigationibus, & ſelecta variaque Commentaria ab Ant. *Thyſio* & Iac. *Oiſelio* congeſta. Eſt hæc editio, teſtibus *Actor. erud.* ad A. 1706. p. 246. & 248. collectoribus, omnium præſtantiſſima: de ceteris autem legi poſſunt Io. Alb. *Fabricius* in Biblioth. lat. 510. & in principio huius libri poſt præfationem Iac. *Gronovius*, ac notandum, vetuſtiſſimam eſſe romanam de A. 1469. Atque huic CL. viro libri Gellii ſunt XX. quoniam capita libri IIX. pro libro habet, qui periit.

Lib. I. c. 17. p. 95. *Xanthippe*, Socratis philoſophi uxor moroſa.	*Xantippe*. C. S. *Schurzfleiſch* Supplem. Orthograph. rom. 50.
Lib. V. c. 21. p. 343. Ex Sinnio diſces, *pluria* ſive *plura abſolutum* eſſe ſive ſimplex (poſitivum;) non, ut tibi videtur, comparativum. Sic *complurium* quum dicimus, *non comparative* dicimus.	*Male* autem *ſic tradidit Sinnius*. Iac. *Perizonius* in Notis ad Sanctii Minervam 222.
In Nota ad libri XIII. caput XIII. p. 594. Plinius lib. I. Epiſt. ad *Senecam*.	Ad *Soſium Senecionem*. *Cren*. Animadverſ. P. III. 168.
Lib. XIV. c. VI. p. 654. Quæ ibi ſcripta erant, pro Iupiter, mera miracula: *quot fuerint Pythagora nobiles, quot Hippocrata*.	*Studium colligendi* & *diſtinguendi cognominum* non eſt exagitandum, & falſe traducendum. Io. *Moller* de homon. 904.

Ab

Lib. XVII. c. XIV. p. 830. Hæc notare, non eſſe *abs* re viſum eſt.	*Ab* re. C. *Cellarius* Antibarb. 208. & Io. *Vorſt.* de latinitate mer. ſuſp. 73.
Lib. XX. c. V. p. 876. Ariſtoteles duas ſpecies commentationum habuit. Alia erant, quæ nominabat *εξωτερικα*, alia, quæ appellabat *ακροατικα*. Εξωτερικα dicebantur, *quæ ad rhetoricas meditationes, facultatem argutiarum, civiliumque rerum notitiam conducebant.* Ακροατικα autem vocabantur, *in quibus philoſophia remotior ſubtiliorque agitabatur, quæque ad naturæ contemplationes, diſceptationesve dialecticas pertinebant.*	Acroamaticæ commentationes non ipſarum argumento doctrinarum, ſed *docendi limitatiore modo* ab exotericis ſunt diſtinguendæ. Iac. *Thomaſius* Orat. IX. p. 179.

A. ſive Aulus *Gellius*, (ſic enim ſcribendum, & non Agellius) romanus, Romæ in rhetorica diſciplina Corn. Frontonis, deinde Athenis Phavorini, Tauri, T. Euſtachii, Peregrini philoſophorum auditor, ſcripſit iſtos ſuos libros ſub Imp. uti *Kœnigio* p. 16. & *Donnolo* de patria Propertii videtur, ADRIANO, vel, ut *Dodwellus* & Io. Alb. *Fabricius* p. 508. volunt, ſub ANTONINO Pio, ſæc. II. nec ad ferream auctorum ætatem condemnandus, ſed in argentea, ſecundum *Borrichium* in Cogitat. de var. lat. linguæ ætat. c. IV. ponendus eſt. *Auguſtino* l. 9. de C. D. c. 4. vir elegantiſſimi eloquii, & multæ ac facundæ ſcientiæ, *Lipſio* ſcriptor puriſſimæ latinitatis, *Pareo* Criticorum medulla dicitur. Iniquior autem ei eſt alicubi Lud. *Vives*, & *Scioppius* cum primis, contra quem tamen ipſum defendit Fran. *Vavaſſor*, ſcribens, fateri ſe, ſcriptorem hunc in frequentandis verbis ac locutionibus comicorum eſſe nimium, atque agere iſto in genere delicias putidiuſculas, neque ulli temere imitandas, nunquam tamen dubitare, quin multo ad ſummos, quam ad infimos ſcriptores propius accedat.

cedat. Vide etiam *Magirum* 18. *Pope-Blount* 146. *Morhof.* Polyhiſt. T. I. l. 4. c. 14. n. 2. *Mollerum* de homon. 904. & Biblioth. *Schraderianam* P. I. F 6. I 3. Ratio autem, cur libros hoſce *Noctes atticas* inſcripſerit, docente Philippo *Caroli* Animadverſ. in Gellii lib. I. c. 1. p 3. hæc eſt, quod, cum Athenis eſſet, diesque in ſtudiis duceret, & ſocietate philoſophantium, noctibus brumalibus, quæ retulerat in commentaria, promſit, & in hos librorum alveos, tanquam ſedula apis, digeſſit. Similem & alii libris ſuis titulum impoſuerunt, nam Noctes pariſinas ſcripſit H. *Stephanus*, Brixianas Felicianus *Betera*, Romanas Cur. *Lancilotus*, Tuſculanas & Ravennatenſes Io. Matth. *Cariophyllus*, Africanas Sigism. *Paulutius*, Solitarias Io. Bapt. *Perſona*, Geniales Io. *Nardius*, Chriſtianas Io. *Fecht*, Academicas Io. Pet. *Lotichius*. Gloſſarium vocum gellianarum haud vulgarium Caſp. *Barthius* edere voluit; Iulius Cæſ. autem *Scaliger* edidit Problemata gelliana, & Frid. *Rappolt* Logicam gellianam.

Gaſpar *Scioppius*, qui inter Germanos ſcribitur *Schoppius*, ſecundum rationem autem linguæ italicæ, ut germanica retineatur pronuntiatio, recte illo etiam modo pingitur, Neagora-palatinus, inſignis grammaticus & criticus, Cæſaris & Regis Hiſpaniarum ſingularem ob eruditionem factus conſiliarius, & Comitis ſplendore ornatus, ſcripſit Suſpectarum lectionum libros V. Animadverſiones in Thuanum, Caſaubonum aliosque ſub nomine *Paſchaſii Grosippi*, Claſſicum belli ſacri, Infamiam Famiani *Stradæ*, & alia, obiitque A. 1649. ætatis 75. Stilo mordace, ac ſæpe etiam maledico uſus eſt, unde & *Canis grammaticus* appellabatur; ſed impietatis & atheiſmi, ac blaſphemiarum contra S. ſcripturam eructatarum inculpatio tanto minus probari poterit, quanto maioris ille non tantum a ſummis Imperantium, ſed etiam a theologis & antiſtibus in Eccleſia romana, atque ab ipſo Pontifice ſummo habitus atque æſtimatus fuit. Octavius certe *Ferrarius*, qui illum novit optime, ſub eiusque informatione profecit, longe melius de illo ſentit ac teſtatur in Oper. varior. T. I. 142. 159. & T. II. 19. 73. 145. 511. Cui adde *Magirum* 740. ac *Pope-Blount* 987. *Scaligerum* & *Caſaubonum* in Epp. & hunc quidem p. 515. 855. 861. 884. 885. *Baclerum*

Digitized by Google

rum apud Slevogtium in Iudicio ſapientum p. 33. 35. *Colomeſium* 584. *Morhofium* Polyh. T. I. lib. IV. 116. & pluribus aliis locis.

Pet. *Lambecius* hamburgenſis, I. V. doctor, & primum in patrio gymnaſio hiſtor. profeſſor, deinde poſt commutationem lutheranæ religionis cum romano-catholica, conſiliarius & hiſtoriographus cæſareus, ut & Bibliothecæ cæſareæ præfectus, obiit A. 1679. ætatis 51. & ſcripta reliquit ſeqq. Origines hamburgenſes, Syntagma originum CPlitanarum, Prodromum hiſtor. litterariæ, Syntagma rerum germanicarum, & libros VI. (quorum XIX. alios promiſerat) Commentariorum de Bibliotheca cæſarea vindobonenſi. Syntagma hiſtoriæ litterariæ promiſit quidem, ut & multa alia, ſed mors interrupit, *Magirus* 500. *Morhof* Polyhiſt. T. I. lib. I. c. 2. 16. & 17. *Kœnig* 453. *Boſius* Introd. in notit. ſcript. eccl. c. 4. §. 30. Quibus adde Vincent. *Fabricium* Epp. p. 339. Io. *Moller.* Iſag. in Hiſt. cimbr. P. II. 537. *Biblioth. Schrader.* P. I. H 2. Chriſtian. *Helvvich* de Ordinat. per presbyteros 168. *Richard.* Hiſtor. bibliothec. cæſar. vindobonenſ. 94. & *Conringiana* 83. 110. 279. Prodromum Lucubrationum eius gellianarum nunquam ſecutus eſt Epidromus: ſicut & *Carrionis* notæ in hunc uſque diem imperfectæ manſerunt. *Morhof* l. 4. c. 14. n. 2.

Lud. *Carrio*, brugenſis, ICtus & philologus, dedit Notas & Scholia in Salluſtium, Emendationem libri Magni Aurel. *Caſſiodori* de Orthographia, & Antiquarum lectionum libros III. vita defunctus A. 1594. Notas eius in Gellium perfectas imperfectas edidit Henr. *Stephanus*, de quo legatur *Morhofius* Polyhiſt. T. I. p. 200. Quam vero doctus erat Carrio, tam non tantum plagii, ſed nefandi etiam ſceleris crimine, ſi *Scaligero* in Scaligeranis p. 81. credendum; nominis ſui famam & conſcientiam polluit. *Kœnig* 169. *Magirus* 186. *Crenius* Animadverſ. P. V. 149.

Ant. *Thyſius*, belga, theol. doctor & prof. in academ. Lugduno-batava, obiit A. 1640. ætatis 75. & ſcripſit tractatum de Prædeſtinatione, Exercitationes miſcellaneas, & alia. *Kœnig* 807.

CXII.

Pauli COLOMESII Opera. Hamburgi 1709. Eaque ſunt theologici, critici, & hiſtorici argumenti, & quidem 1) Gallia orientalis. 2) Varia opuſcula. 3) Recueil de particularitez. 4) Bibliotheque choiſie. 5) Selectæ clarorum virorum epiſtolæ. 6) Obſervationes in varia Scripturæ loca. 7) Paralipomena ad Guil. *Cavei* Chartophylacem de Scriptoribus eccleſiaſticis. 8) Rome proteſtante. 9) Icon Presbyterianorum. 10) Parallele de la pratique de l' Egliſe ancienne & de celle des Proteſtans de France. 11) Lettre au Mr. Iuſtel ſur l' Hiſtoire critique du N. T. (R. *Simonis*.) 12) Melanges hiſtoriques, ſeu Colomeſiana. 13) Catalogus MSS. codicum Iſ. *Voſſii*. In Gallia orientali, quæ Gallos commemorat orientalium linguarum peritos, omittit auctor Iſ. *Caſaubonum*, quem tamen ſciebat ebraice & arabice doctum fuiſſe? Interim eam laudant *Ancillon* Mel. crit. P. II. 95. *Benthem* Engel. K. und S. St. 65. *Meelführer* Diſſertat. de fatis erudit. orient. D 2. *Morhof* Polyhiſtor. T. I. l. 4. p. 53. & alii hoc in libro Colomeſii p. 673. Bibliothecam ſelectam *Le Clerc* Tom. IX. de la Biblioth. choiſ. 335. & *Struve* Introd. in notit. rei litter. 252.

Pag. 218. Dionyſ. Petavius dedit Iuliani *quædam*.	*Integra opera*. *Morhof* Polyhiſtor. lib. VI. n. 18.
286. Quæ de Iamblichi Babylonicis protulit eruditiſſimus Voſſius pater, ea *ex filii codice*, (quem aliud agens *editum ait* in opere de Hiſtor. græcis L. 4. 17.) *didicit*.	Voſſii verba hæc ſunt: In Bibliothecæ Florentinæ codice, *unde exſcripſit filius meus Iſaacus*, aperte eſt, ἐκ τῶν ἰαμβλίχου ἱστοριῶν βαβυλονικῶν. Neque dicit, eum editum eſſe, ſed *ex edito Bibliothecæ ſcoriacæ Indice* ſe ſe didiciſſe, quod in ea exſtet Hiſtoria Iamblichi babylonica.

Dicit

Pag. 291. Busbequii narrationem de formica indica canis mediocris magnitudine eludere *conatur* Bochartus in Hierozoico. (P. II. 599.)

Dicit Bochartus, Busbequium *neque vidiſſe illam formicam, neque ab aliis viſam deſcribere, Formica vocabulum* indico animali tribui potuiſſe a formica valde diverſo. Adde *Maium* Annotat ad Baſilii M. Orationem de legendis gentilium libris p. 74.

292. An Titi *Livii imagines Patavina digitum ori appreſſum habeant.*

Titi Livii imago, quæ in Prætorio ſpectatur patavino, *brachiis caret.*

302. Hugo *Brugthonus* aſſerit *in S. ſcriptura concentu*, ab Iſ. Genio latine verſo, in multis vetuſtiſſimis codicibus MSS. Orationem dominicam in hunc modum inveniri: πατηρ ημων ο εν αδη.

Nihil eorum in toto illo *Broughtoni* libro. Fortaſſis autem error natus eſt excitatione Broughtoni facta a Martinio in Diſputatione XIX. quæ agit de deſcenſu Chriſti ad inferos; ubi obſervandum, Broughtonum græcam ad Genevenſes orationem de deſcenſu Chriſti ad inferos ſcripſiſſe, poſtea excuſam, in qua illa reperiri probabile eſt. M. S. *Grabe* in Append. apolog. ad Vrb. Regii Form. caute loq. 221.

320. Ita legimus de Quinctiliano, eum eſſe repertum *in Concilio conſtantienſi apud popinarium quendam.*

Tempore Concilii conſtantienſis *in monaſterio S Galli.* Io. Bapt. *Recanatus* in Vita Poggii c. 6.

409. *Antoine* Fabrice, de Liege.

André Fabrice, de Liege.

P. 631. Gatakerus verba Apoſtoli, *ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται*, commodiſſime verti poſſe exiſtimat, Charitas non effert ſe. Minus recte: ſic enim *περπερεύεται et φυσιοῦται*, quod ſtatim ſequitur, *nihil aut parum differret*.	Rationem hanc nullam eſſe patebit, ſi conſideretur, τὸ φυσιοῦσθαι *internam animi arrogantiam*, τὸ περπερεύεσθαι autem *externam, quæ verbis fit, oſtentationem* ſignificare. I. C. *Wolfius* Notis in Caſauboniana 347.
712. Photii *Lexicon* memorant, niſi fallimur, Suidas & Etymologus.	*Photium* quidem memorat Suidas, non tamen eius Lexicon. *Crenius* Diſſertat. III. de furib. librar. §. LI.
785. Plura in hanc rem, quod videlicet theologica nolunt ab aliis tractari, Thomas *Eraſtus*.	Immo & *plures alii*. *Crenius* Animadverſ. P. III. 226.
819. Grotius erravit, ſcribens in Appendice tractatus de antichriſto, inimicos Imp. FRIDERICI Barbaroſſæ *tribuiſſe ei librum de tribus impoſtoribus*. Non enim fuit Imperator Fridericus Barbaroſſa, qui crederetur huius libri auctor, ſed Fridericus II. ſicut patet ex Epiſtolis Petri de Vineis.	Grotius librum illum non tribuit Friderico Barbaroſſæ, tanquam auctori, ſed ait, fuiſſe qui famam ſpargerent, talem librum *iuſſu eius* fuiſſe ſcriptum. De FRIDERICO II. hoc tantum narrabatur, *dixiſſe eum*, quod mundus ſeducatur per tres impoſtores; ſed auguſtus hic Imperator negavit ſe id dixiſſe, deque atroci hac calumnia conqueſtus eſt. *Menagiana* T. IV. 577.
864. Appiani Illyrica ab Hœſchelio edita, *cum excerptis de legationibus*.	*Separatim* ea Hœſchelius edidit Auguſtæ Vindelicorum A. 1599. 4. tribus plagulis.

Paul.

Paul. *Colomeſius* (*Colomiez*) rupellenſis, presbyter eccleſiæ, & Biblioth. lambethanæ curator, ſcripſit etiam Italiam orientalem, ſed quæ nondum comparuit in publico. Vide p. 469. & 707. Eruditorum de eo iudicia ſi noſſe cupis, adeas p. 672. *Clericum* Bibl. choiſ. T. IX. 334. *Struvium* in Introduct. 404. & in Præfat. §. 11. *Acta eruditorum* A. 1696. 230. & A. 1709. 520. *Novam Bibliothecam* T. I. 56. & *Parrhaſiandri* Vernünftige urtheile p. 523.

Caſp. Henr. STARCKII tractatus de doctorum vita privata. Lubecæ 1707. Agit quidem de illa vita privata ſive ſolitaria, quam quidam honoribus & officiis publicis prætulerunt. Exempli loco inter theologos proponit Petrum *Thomæ*, Io. *Arndium*, quod ad propoſitum attinet, Chriſtianum *Matthiæ*, Io. Lud. *Schœnleben*, Iac. *Dornkrellium*; inter ICtos Bilib. *Pirckheimerum*, Pet. *Puteanum*, Holigerum *Roſecranzium*, Conr. Mutianum *Rufum*, Rolandum *Mareſium*; inter medicos Io. *Rhodium*, Henr. *Fuirenium*, Io. *Ionſtonum*; inter philoſophos Fran. *Petrarcham*, *Eraſmum* roterodamum, Melch. *Iunium*, Iuſtum Ioſ. *Scaligerum*, Pet. *Scriverium*, Guil. *Canterum*, Claud. *Salmaſium*, Phil. *Cluverium*, Bened. *Spinoſam*, Renat. *des Cartes*, Theodor. *Petræum*, Caſpar. *Barthium*, Pet. *Poiretum*, Marcum *Meibomium*, & Er. *Franciſci*. In cap. 3. excutit cauſas vitæ privatæ, & ſicut pro legitimis agnoſcit corporis infirmam conſtitutionem & morbos, minorem capacitatem, reluctantem naturam, temporum quorundam & locorum conſtitutionem, ita repudiat animi abiectionem, & damnabilem honorum contemtum, ignaviam, amorem commoditatis & quietis, virium diffidentiam & intempeſtivam modeſtiam, ſtudiorum & conſcientiæ prætextum, honoris lubricum inſtabilemque gradum, & invidiarum atque inimicitiarum metum. Denique improbat vel maxime, potiorem ducendam vitam privatam miniſterio eccleſiaſtico, ita ut illud declinetur, vel deponatur.

Chriſtoph. Iac. BLUMII Epiſtola ad D. Henr. *Pippingium*, qua ei de ſummo antiſtitis in Aula dresdenſi officio gratulatur. Lipſiæ, 1709. Vbi pariter diſſerit de eruditis Lipſiæ natis, ſcriptisque claris, atque ita nominat Io. Andr. *Boſium*, Frid. *Brummerum*,

Carpzovios, Caſp. *Crucigerum*, Mart. *Geierum*, Dan. *Griebnerum*, Henr. *Hæpfnerum*, Ludov. *Iungermannum*, Io. Vlr. *Mayerum*, Chriſtoph. *Menrerum*, Dav. *Peiferum*, Simonem & Modeſtinum *Piſtorios*, Io. *Salmuth*, Quirin. *Schacherum*, Zachar. *Schilterum*, Io. *Thilonem*, & Ierem. *Wiberum*.

Ioach. MEIERI Diſſertationes epiſtolicæ II. de Boiorum migrationibus & origine, nec non de claris Böhmeris. Gottingæ 1709. Statuit autem VII. Boiorum migrationes, primam ex Gallia in Bohemiam, ſecundam circa Hercyniam ſilvam uſque ad Danubium, tertiam in Italiam, quartam in Illyricum & Pannoniam, quintam in Aſiam, & quidem Galatiam, ſextam in Galliam, ſeptimam in Vindeliciam, eorumque originem deducit a Celtis. Diſſertationem de claris Böhmeris ſcripſit in honorem Phil. Lud. *Böhmeri*, primum Moralium prof. in acad. Iulia, deinde antiſtitis & prof. gottingenſis, nunc S. theol. doctoris, Regis Britan. & Electoris Brunſvico-Luneb. conſiliarii conſiſtorialis, Ducatus calenbergici Superintendentis generalis, & Prælati wunſtorpienſis, cui hanc dignitatem it gratulatum.

Ioach. *Meier*, Iuris utriusque doctor, ordinarius primum profeſſor in regio electorali Gymnaſio göttingenſi, nunc honorarius, dedit etiam plures Diſſertationes, videlicet unam de claris Fiſcheris, alteram de Meieris, tertiam de nummo aureo Poſtumi, quartam de iure connubii cum ſponſa extranea; nec non Deſcriptionem vitæ, factorum & mortis HENRICI Leonis, potentiſſimi Saxonum & Boiariorum Ducis.

INDEX AVCTORVM
Quorum libri recenſentur, aut de quibus memorabilia afferuntur.

A Coſta *Vriel* 400
Adamantius ſoph. 454. 457. 482
Adelboldus 23. 29
Aeſchines 232. 234
Africanus 358. 359
Agenda eccleſiæ moguntinenſis 365. colonienſis 368
Agrippa *Liv.* 482
Agroetius 493. 497
Albertus *argentinenſis* 76. 77. *Natalis* 400
Albinus *Pet.* 45
Alcuinus *Flacc. Albinus* 493. 496
Aldobrandinus *Thom.* 444. 445
Alexander aphrodiſ. 453 455. 456
Aloſianus 462. 467
Alcfridus 21. 29
Ab Almeloveen, v. Ianſſonius
Amerot *Hadr.* 250. 254
Amiratus *Scip.* 487-488
Ammianus Marcellinus 93
Ammonius, Hermeæ fil. 250. 252
Andreas presbyter 257
Andreæ *Iac.* 107
ANDRONICVS II. 11. 18
Angelus *Andr.* 44. 45
Anteſignanus *Pet.* 491. 492
Apicius 463
Aquilonopolenſis *Henricus* 11. 18
Ariſtoteles 200. 201. 453. 458. 459
Arimathæenſis *Ant.* 384
Arminius *Iac.* 387. 395. 396
Arnbeck *Vitus* 28. 32
Arnoldus Abbas 26. 31. *Chriſtoph.* 215. *Sim. Io.* 209
Arnulfus 28. 32
Aſper 493. 496
Athenæus naucratita 220. 222 454. 456
Aucuparius *Thom.* 319
Aventinus *Io.* 35. 36
Auguſtinus *Aurel.* 493
Autumnius *Bern.* 517. 521

B.

Baconus *Fran.* 206. 209
Bælius *Pet.* 139. 174
Baluzius *Steph.* 7
Bangertus *Henr.* 26
Barclaius *Rob.* 386
Barlæus *Caſp.* 387. 388. 397
Barth *Caſp.* 461. 467. 517. *Sam.* 517
Baronius *Caſ.* 388
Baſſæus *Henr.* 14
Baſſano 216
Baſſus *Caſius* 493. 499
Beda 493. 497
Beleth *Io.* 413. 414
Bellarminus *Rob.* 262
Bellus *Iul.* 487. *Nic.* 475
Bembus *Pet.* 78. 438
Bentivoglio *Guid.* 441

Ber-

Bernius *Fran.* 486
De Bernten *Henr.* 29
Bertholdus monachus 2. 5
Bertius *Pet.* 387. 399
Beza *Theodor.* 385
Bibliander *Theod.* 323
Bignonius *Marius* 411
Binetus *Claud.* 461. 467
Bion 506. 507
Biragus *Lapus* 61. 62
Blaeu *Io.* 462. 469
Blancus *Guil.* 73. 75
Block *Theodor.* 28
Blondellus *Dav.* 392. 393
Blume *Chriſtoph. Iac.* 523
Boccalini *Trai.* 489
Bochart. *Sam.* 517
Bodleius *Thom.* 188
Bodo *Henr.* 13. 21. 25. 28
Bogermann *Io.* 387
Boherell *El.* 357
Boiſſardus 90
Bodleius *Thom.* 188
Boldonius *Octav.* 93
Boſch *Io.* 462
Botho *Conr.* 27
Bracciolinus. v. Poggius
Brandmyller *Iac.* 348. 349
Bredenburg *Io.* 400
De Bres *Guido* 376
Briſſonius *Bern.* 56. 313. 314. 524
Britannicus *Io.* 517. 520
De S. Britio *Maurit.* 410
Broekhuſius *Ian.* 91. 514. 515. 516
Brück. v. Pontanus
Brummer *Frid.* 93
Bruno 22
Bruſchius *Caſp.* 76. 78
Bucer *Mart.* 435. 436
Buchner *Aug.* 262. 268
Budæus *Guil.* 232. 253. 255
Buddeus *Io. Fran.* 318
Budnæus *Simon* 107
Bullinger *Henr.* 376
Buno *Io.* 414. 419
Bünting *Henr.* 41
Burckhardus monachus 2. 5. *Io. Georg.* 263
Buſæus *Pet.* 365
Buſch *Io.* 26. 31
Burmannus *Pet.* 91. 461. 464
Buxtorfius pater 239. filius 239. 241

C.

Cæſarius heiſterbacenſis 26. 31
Calamatus *Alex.* 410
Calderinus *Domin.* 517. 520
Calvonerius *Georg.* 7
Camerarius *Ioach.* 56. 435
Campanella *Thom.* 470. 471
Caniſius *Henr.* 28. *Pet.* 365. 368
Cantoclarus *Car.* 225. 226
Canofilus *Ant.* 411
Canongerius *Andr.* 487
Canterus *Guil.* 228. 459. 461
Canus *Melch.* 361. 363
Caper *Fl.* 493. 497
Caracciolus *Ant.* 490. 491
Carrio *Lud.* 526. 529
Cartarius *Vincent.* 481
Caſa *Io.* 79. 90. 491
Caſalius *Io. Bapt.* 88. 89. 90
Caſaubonus *Iſ.* 220. 388. 444. 506. 513. 518. *Meric.* 444. 518
Caſelius *Io.* 10

Caſſio-

Caſſiodorus *M. Aurel.* 76. 493
Caſſius 455. 457. v. Dio.
Caſtellini *Io. Zaratin.* 480
Catullus 513. 514
Cave *Guil.* 177. 178. 184
Cellarius *Chriſtoph.* 262. *Iac.* 253. 257
Celſus 357
Celtes *Conr.* 19
Du Chêne *Andr.* 369
Cherubinus *Fl.* 361
Chienſis *Laurent.* 319
Chion 59
Chœroboſcus 254
Cholinus *Pet.* 323
Chytræus *Dav.* 39. 434
Cibaſilas *Sim.* 375
Cicarella *Ant.* 421. 425
Cicogna *Strozzius* 476. 477
Cilicius *Chriſtian.* 37. 39
Claverius *Steph.* 517. 522
Claviger *Achil.* 385
Cledonius 493. 496
De Clemangiis *Nic.* 426. 427
Clenardus *Nic.* 491
Clericus *Io.* 19. 271. 433. 444
Cluverius *Phil.* 414. 419
Cocceius ſ. Cocceian. v. Dio Caſſ.
Cointus 507. 511.
Colomeſius *Paul.* 530. 533
Coluthus 507. 510
Comander *Io.* 3. 8
Concordiæ liber 372
Conradus fabarienſis 2. 5
Conring *Herm.* 10
Conſentius *Publ.* 493. 496
Conſtantinus *Rob.* 253. 256
Corinthus 254
Cornerius *Herm.* 26. 27. 32
Corvinus *Ant.* 436. *Io. Arn.* 398
Cotonus *Pet.* 364. 365
Cramer *Io. Frid.* 91. *Matth.* 312. 313 502
Craſſus *Laur.* 446. 448
Cræſolius *Lud.* 365
Crantzius. v. Krantzius.
Crocquet *Andr.* 409
Crummedyck. v. Krummedyck.
Cruciger *Georg.* 284. 285
La Cruſca 311
Cruſerius *Herm.* 65. 70
Cruſius *Mart.* 375
Cteſias 56
Cunæus *Pet.* 225
Curio *Cæl. Auguſtin.* 477. *Cæl. Secund.* 295. 261. 381. 477
Cuſpinianus *Io.* 76. 77
Cyrillus *alexand.* 223. *gloſſator* 254.

D

Dalechampius *Iac.* 220. 223
Dallæus *Io.* 430. 431
Dandulus *Andr.* 28
Daniel *Pet.* 461. 467
Dares Phrygius 63. 64
Decius *Conr.* 40
Deckherrus *Io.* 158. 173
Defenſio Admonit. neuſtad. 384
Delrio. v. Rio.
Demoſthenes 232. 233
Dictys cretenſis 63. 64
Dietz. v. Decius.
Dio Caſſius 73
Diodorus Siculus 63
Diogenes Laërtius 444
Diomedes 492. 495

Dionyſius halicarnaſſ. 61
Ditmarus 23. 24. 29
Dodwellus *Henr.* 58
Doering 26
Donatus *Æl.* 493. 496
Donauer *Io. Chriſtoph.* 214. 215
Donnizo 23
Doujat *Io.* 53
Douſa *Ian.* 462. 465. 514
Drexelius *Ierem.* 371. 372
Dreyer *Matth.* 138
Durantus *Guil.* 412. 414
Duromarus, v. Aventinus.

E

Eberhardus Presbyter 2. 27
Eccard *Io. Georg.* 28
Eccius *Io.* 435
Eckhardus iunior 2. 4
Eckſtorm *Henr.* 44
Egbertus 23. 30
Eggehardus 23
Eiſengrein *Wilh.* 45
Eiſenmenger *Io.* 82
Emmius *Vbbo* 43
Engelhuſius *Theoderic.* 24. 25. 26. 30
Engels *Engelbert.* 237
Ens *Caſp.* 476
Ephorus 57
Epicurus 67. 68
Eraſmus *roterod.* 232. 387. 435. 436
Erdmann *Erdvvin.* 12. 20
Ermenricus 2. 7
Eutyches grammaticus 493. 497
Ezechiel *Chriſtian.* 26

F

Faber *Baſil.* 262. *Petrus* 317
De Fabaria. v. Conradus.
Fabricius *Io. Alb.* 138
Fayus *Ant.* 385
Fermat *Paul.* 220
Ferrarius *Fran. Bernardin.* 524. 525
Octavius 285. 310. 517
Ficinus *Marſil.* 189. 199
Flacius *Matth.* 374
Flayder *Frid. Herm.* 91
Florinus *Fran. Phil.* 214. 215
Foerter *Dav.* 432
Fornarius *Mart.* 408. 409
Forſter *Io.* 235. 236
Fortunatianus *Attilius* 493. 499
Freher *Marq.* 28
Du Freſne *Car.* 275. 284
Frick *El.* 436. 437
Friſchlinus *Nicod.* 69
Friſius *Io. Iac.* 95. 96. 107
Fronto *Corn.* 493. 497
Fuchs *Io. Melch.* 45. 46
Fuſcarenus *Mich.* 440

G

Gale *Thom.* 55. 56. 58
Galenus *Matth.* 409
Gallus *Io. Bapt.* 53
Garzonius *Pet.* 441. *Thom.* 475
Gaſſarus *Achil.* 3
Geisler *Frid.* 139. 174
Gellius *Aul.* 526. 527
Gerbelius *Nic.* 72. 76. 77
Gerhardus, *præpoſitus ſtederburgenſis* 10. 24. *abbas bronienſis* 22
Gerius *Rob.* 178. 185
Gervaſius tilberienſis 24. 26. 30
Geſnerus *Conr.* 95. 96. 253
Ghilinus *Hieron.* 483. 484
Giſeken *Ger.* 4

Glare-

Glareanus *Henr.* 61. 62
Glaſſius *Sal.* 349. 353
Goëſius *Wilh.* 461. 464
Goldaſtus *Melch.* 1. 461
Goldmann *Nic.* 213. 214
Gonſalius *Ioſ. Ant.* 461. 465. 517
Grabius *Ioſeph* 284
Grævius *Io. Georg.* 90. 127. 274. 517
Grangæus *Iſ.* 517. 519
Grapheus *Corn.* 33
Gregorius *Pet.* 472. 473
Grombach 12
Gronovius *Io. Frid.* 517. 522. 526
Iac. 55. 526
Grotius *Hugo* 387. 396
Gruterus *Ianus* 90. 92
Gudius *Marq.* 90. 439
Guicciardinus *Fran.* 380. 381
Guilielmus apulus 23. 30
Guillimannus *Fran.* 35
Guirandus. v. Aloſianus.
Gundling *Nic. Hier.* 35. 41
Gyraldus *Lil. Greg.* 461. 466

H

Hadrianides *Mich.* 462
Hagen *Hen.* 28. 32
Hahn *Sim. Frid.* 15
Hallervord *Io.* 96
Hamelmann *Herm.* 24
Harmar *Io.* 250. 522
Hartungus *Io.* 253. 572
Heckelius *Io. Frid.* 414. 420
Heerbrand *Iac.* 372. 374. 375
Heidegger *Io. Henr.* 379. 380
Heinſius *Dan.* 506. *Nic.* 461. 464 514. 517
Heiſterbacenſis *Cæſarius* 26 31
Henninius *Henr. Chriſtian.* 442. 443. 517
Henricus *aquilonopolenſis*. v. Aquilonopolenſis.
Hepidannus ſenior 2. 4. iunior 2. 7
Herlicius *Dav.* 45
Hermogenes tarſenſis 59. 60. 492
Herodotus 55. 57. 69
Heumann *Chriſt. Aug.* 139
Heyde *Thom.* 185. 189
Hildenus *Guil.* 461
Hoeniger *Nic.* 253
Hoeſchelius *Dav.* 357
Holthenius 90
Hoppenrod *Andr.* 13. 21
Hopper *Mart.* 253. 257
Horapollo 478. 480
Hornius *Georg.* 54. 55
Hoſpinianus *Rod.* 87. 88
Hotomanus *Fran.* 313. 315
De Hoveden *Roger* 24. 30
Hroſwita. v. Roſwita.
Hudſon *Io.* 61
Huetius *Pet. Dan.* 370
Huldrich *Io. Iac.* 328
Hunger *Wolfg.* 77
Hutter *El.* 340
Hyde *Thom.* 185. 189

I

Ianſſonius *Theod.* 271
Ingenierius *Io.* 482
Iſidorus hiſpal. 270. 273. 392. 393
Mercator 393
Iſo 2. 6
Iſocrates 228. 231

Iudæ *Leo* 4. 9. 323
IVLIANVS Imp. 223. 225. *Io. Bapt.* 410
Iulius Sextus. v. Africanus.
Iungermann *Gothofr.* 56
Iunius *Fran.* 323. 324. 335. 395. *Hadr.* 253. 256
Iuſtinianus *Pet.* 80. 437
Iuſtinus lippienſis 11. 18
Iuvenalis 517. 519

K

Kero 2. 8
Kesler *Io.* 4. 9.
Koenig *Georgius Matthias* 108. 138. 501
Krantzius *Alb.* 37. 38
Krummedyck *Albert.* 13. 21
Kuhnius *Ioach.* 444. 446
Kultzing *Otto* 25. 31
Kuſter *Ludolph.* 242. 249

L

Laertius. v. Diogenes.
Lambecius *Pet.* 526. 529
Lambinus *Dionyſ.* 459. 460
Lange *Henr.* 27. *Ioſ.* 517. *Tider.* 12. 20
Lankiſch *Frid.* 340
Lantinus *Io. Bapt.* 219
Lavater *Lud.* 353
Laurenberg. *Ian.* 501
Laurentius *Caſp.* 376
Laurus *Iac.* 420
Laymann *Paul.* 370
Lazius *Wolfg.* 34
Legatius *Io.* 25. 31
Lehmann *Chriſtoph.* 45. 46
Leibnitius *Godofr. Guil.* 21
Lenfant *Iac.* 434
De Lerbecke *Herm.* 11. 18. 25
Letzner *Io.* 12. 43
Leuckfeld *Io. Georg.* 41
Leunclavius *Io.* 59
A Limborch. *Phil.* 399. 400
Lindenbrog *Erpold.* 28
Linturius *Io.* 32
Lipenius *Mart.* 175. 177
Loeſcher *Abr.* 71. 72
Lloydus *Guil.* 504
Lollinus *Aloyſ.* 478
Le Long *Iac.* 26
Lorinus *Io.* 342
Loritus. v. Glareanus.
Lotichius *Io. Pet.* 462. 468
Lubbertus *Sibrand.* 386 387
Lubinus *Eilh.* 517. 521
Lucas *Fran.* 425
Lucianus ſamoſat. 507. 511
Lucius *Io.* 462. 469. *Lud.* 261
Ludewig *Io. Pet.* 28
Lundius *Io.* 81. 87
Lundorpius *Mich. Caſp.* 4. 62. 468. 475
Luther *Mart.* 434. 435
Luyts *Io.* 414. 415
Lycoſthenes *Conr.* 95. 106. 460
Lydius *Io.* 426. 427

M

Macaldus *Io.* 54
Macrobius *Aur. Theodoſ.* 493. 499
Macrus *Domin.* & *Carolus* 285. 286
Magirus *Tob.* 269
Magno 492. 495
Magnus *Olaus* 33

Male-

Malebranche *Nic.* 485
Malfattus *Caſ.* 481. 482
Malvezzi *Virgil.* 486. 487
Von Mander *Car.* 216. 217
Manutius *Paul.* 80. 81
Marcanus *Reinbold* 385
Marcellinus 25
Marcilius *Theodor.* 225. 227
Markelmus. v. Marcellinus.
Martinius *Matth.* 270. 273. *Pet.* 225.
Mauriſius 24. (226
Maurus *Cyprian.* 44
Mayer *Io. Frid.* 139. 174
Von Meel *Io. Guil.* 91
Meibom *Henr.* 10. 11. 12. 15. *Io. Henr.* 12. 16. *Henr.* nepos 9. 10. 11. 13. 15. 16
Marcus 444. 445
Meier *Ioach.* 534
Meinig *Chriſtian. Gottl.* 361
Melampus 454. 457
Melanchthon 435. 436
Menagius *Æg.* 444. 445
Menthen *Godofrid.* 360
Mentelius *Iac.* 462. 469
Menzer *Balth.* 273
Merſſæus *Pet.* 12
Mettayer *Io.* 430
Modius *Fran.* 314. 317
Molinæus *Pet.* pater 394
Moller *Io.* 26
Monoſinus *Angelinus* 311. 312
Morena *Otho* 24. 30. *Acerbus* 24
Moſchus 506. 507
Muhlius *Henr.* 82. 87
Mulhuſius *Io.* 354
Muretus *M. Ant.* 460
Mutheſius *Zack.* 349

N

Nani *Bapt.* 439. 440
Neander *Mich.* 507. 512
Nebelthau *Io.* 384
Neocorus. v. Kuſter.
Nepos *Cornel.* 65. 70
Neuſtadiani 384
Nicolai *Phil.* 273
Nicols *Nathan* 56
De Niem *Theodoricus* 10. 24
Nieuhov *Io.* 54. 55
Nilus 507. 510
Nizolius *Marius* 260
De Noris *Henr.* 428
A Northof *Levold* 10. 12. 17
Notingus 3. 8
Notker 2

O

Obſopoeus *Vincent.* 232. 435
Odilo 22. 29
Oiſelius 526
Oecolampadius *Io.* 435
Oldendorp *Io.* 313. 316
Orbicius 254
Oricellarius *Horat.* 484
Origenes 357. 358
D' Orleans *Lud.* 517. 522
Orobio *Iſ.* 399. 400
Oſiander *Luc.* 372. 431. 432
Oſtorod *Chriſtoph.* 385
Ouzelius *Iac.* 517

P

Pacius *Iul.* 458. 459
Il Padouanino 216
Palæmon. v. Rhemnius.
Pancirolus *Guido* 451. 452
Panvinius *Onuph.* 421. 425

 Paolo

Paolo Veroneſe 216
Papias 492. 495
Pareus *Dav.* 354. 355. *Dan.* 500
Patina *Carola Catharina* 94
Patinus *Car.* 450
Patiſſon *Mamert.* 461. 467
Pauſanias *cappadox* 71
Peiſſer. v. Bruſchius.
Perkins *Wilh.* 395
Perſius 517. 523
Perſona *Gobelin.* 10. 16. 24
Petavius *Dionyſ.* 223
Petididier *Matth.* 367.
Petitus *Pet.* 462
Petronius Arbiter 461. 463
Petrus diaconus 492. 495
Von Pfauers. v. Conradus fabar.
Pflacher *Moſ.* 348
Pflug *Chriſt.* 487. 489
Phocas 493. 496
Phocylides 507. 509
Picinellus *Phil.* 411
Pictetus *Bened.* 381. 382. 433
Picus *Io.* 202. 204. *Io. Fran.* 202. 206
Pignorius *Laur.* 66. 481
Pindarus 504. 505
Piſcator *Io.* 262. 336
Piſeu *Io.* 479
Piſtorius *Io.* 28
Pitiſcus *Sam.* 219
Pithoeus *Pet.* 517
Placcius *Vincent.* 138. 171
Platina *Rudolph. Barthol.* 421. 423
Plato 66. 189. 198
Plotius 493. 499
Plutarchus 65. 69. 254
Poggius 319. 320. 443
Polanus *Amand.* 378. 379
De Polda *Io.* 18. 26
Polemo 454. 456. 482
Porphyrius 458. 459
A Porta *Io. Bapt.* 482
Ad Portum *Iac.* 385. 386
Portus *Æmil.* 59
Priſcianus 492. 495
Probus *Æmilius* 65. 71. *M. Valerius* 492. 495
Propertius 516. 517
Pulmann *Theod.* 517. 520
Putſchius *El.* 492. 499
Pythagoras 507. 509

Q

Quirinus *Laurent.* 319

R

Rabanus Maurus 2. 7
Ranzovius *Henr.* 39
Raphaël d' Vrbino 216
Ratpertus 2. 4
Rauſcher C. 13
Recanatus *Io. Bapt.* 443
Reformatorum Confeſſ. fidei 375
Remonſtrantes 397
Reuchlinus *Io.* 234
Reineccius *Rein.* 22. 28
Reineſius *Thom.* 95. 462
Reinhardus abbas reinehuſenſ. 23
Reiske *Io.* 414. 420
Remedius 3. 8
Reuber *Iuſtus* 28
Rhemnius *Quintus* 492. 495
Rhode *Io.* 25. 138
Rhodius *Io.* 138. 172

Rho-

Rhodomannus *Laur.* 509. 513
Rigaltius *Nic.* 517
Del Rio *Mart.* 340. 341. 369
Ripa *Caſ.* 480. 481
Rœder *Paul.* 337
Rolevinck *Werner* 28. 32
De Roo *Ger.* 40. 41
Rosla *Henr.* 12. 19
Roſwita 11. 19. 25
Rotgerus 22. 29
Rubenius *Phil.* 517. 522
Rucellai. v. Oricellarius.
Rouillius *Guil.* 449
Rufinus *Licin.* 493. 499
Rufus *Sextus* 76
Rulandus *Io.* 237
Ruodepertus 2. 7
Rupius *Mich.* 13
Rutgerſius *Ian.* 517. 523

S

Saccus. v. Platina.
Sadeler *Ægid.* 421
Salmaſius *Cl.* 218. 517
Salmuth *Henr.* 451. 453
Sambucus *Io.* 461. 465.
Von Sandrart *Ioach.* 215. 217
Saubertus *Io.* Ioannis fil. 339
Scaliger *Ioſ. Iuſt.* 506. 517
Scapula *Io.* 249. 251
Scavenius *Pet.* 138. 173
Scaurus *Q. Terentius* 493. 497
Schadeus *Oſias* 48
Schardius *Sim.* 28
Scheffer *Io.* 462. 469
Schindler *Valent.* 236. 239
Schiphower *Io.* 12. 20
Schmidius *Eraſm.* 504. *Seb.* 335. 336
Schopper *Iac.* 13
Schowinger *Barthol.* 3. 8
Schrader *Chriſtoph.* 15
Schrevelius *Corn.* 251
Scribanius. v. Grapheus
Schudt *Io. Iac.* 82
Schurzfleiſch *Conr. Sam.* 19
Scioppius *Caſp.* 517. 528
Scultetus *Abr.* 429
Schwenckfeld *Caſp.* 412
A Seckendorf *Vit. Lud.* 436. 437
Seneca *Ann.* 90
Seldenus *Io.* 490
Septalius *Lud.* 482. 483
Serry *Hyac.* 362
Servius *Marius Honoratus* 493
496
Sigewertus gemblac. 22. 29
Simler *Ioſ.* 95. 96. 107
Simmias 506. 507
Simon athenienſis 59. *Richard.* 400
402. 404. 405
Simonides 59
De Simonville 82
Sixtus *Fran.* 342. 348
Skriver. v. Grapheus.
Socinus *Fauſt.* 387. 396
Solinus 218
Sophianus *Mich.* 72. 73
Soſipater *Fl.* 492. 495
Sotion 454. 456
Spangenberg *Cyr.* 40
Spanhemius *Frid.* 356. filius 356
Ezech. 223. 227. 400
Spencer *Guil.* 357
Sponto *Cyrus* 482

Squarcialupus *Marcel.* 258. 261
Von Stade *Diederic.* 367. 368
Stadweg *Io.* 27
Stahlius *Dan.* 213
Stapletonus *Thom.* 354
Starck *Caſp. Henr.* 139. 533.
Stephanus *Henr.* 56. 59. 69
Statileus *Marin.* 462. 469
Store. v. Magnus.
Strabus. v. Walfridus.
Stubelius *Andr.* 263
Stuckius *Io. Guil.* 107
Sturmius *Io. Chriſtoph.* 212. *Leonh. Chriſtoph.* 213. 214
Suidas 241. 248
Le Sueur 433
Sundheimius *Ladisl.* 24
Sylburgius *Frid.* 56. 59. 453

T

Tallemantius 440
Tangmarus 23. 29
Tarinus *Iac.* 357. 358
Telemonius 25
Tenzelius *Wilh. Ern.* 437
Terentianus 493. 498
Thaſſilo 15
Theocritus 506
Theognis 507. 510
Theophraſtus 454. 455
Theologi norimbergenſes 435. ſaxonici 436
Theopompus 57
Tholoſanus. v. Gregorius.
Thomaſius *Iac.* 211
Thuanus *Iac. Aug.* 47. 53
Thyſius *Ant.* 526. 529
Tibianus *Io. Georg.* 2. 6
Tibullus 514. 515
Tilmannus. v. Zierbergenſis.
Tintoretto 216
Titiano 216
Tiro *Tullius* 90. 91
Tiuſburgius 2. 6
Toletus *Fran.* 408
Tollius *Iac.* 359. 360. 442
Tornaiſius *Io.* 461. 466
Toſſanus *Dan.* 354. 355
Tremellius *Emman.* 323. 334
Truchſes *G.* 435
Tryphiodorus 507. 510
Tryphon 254
Turretinus *Io. Alphonſ.* 360
Turrianus *Fran.* 392. 393
Tuſanus *Iac.* 253. 256
Tyrtamus. v. Theophraſtus.

V

Vadianus *Ioach.* 2. 3. 5
Valerianus *Io. Pierius* 477. 479
Valeſius *Hadr.* 462
Valla *Georg.* 517. 520. *Laur.* 55
Vanninus *Laur.* 411
De Veil *Car. Maria* 400
Vehus *N.* 435
Velius Longus 493. 497
Venator *Balthaſ.* 91
Verulamius. v. Baconus.
Verderius *Ant.* 96. 479
Veronius *Fran.* 430
De Verſe 401
Vſſing 22. 28. 29
Victorellus *Andr.* 408. 409
Victorinus *Marius* 493. 498
Victorius *Pet.* 453
Vieira *Ant.* 368. 369

Vin-

Vindingius *Paul.* 139. 173
Viſcher *Lud. Frid.* 139
Vlpianus *rhetor* 232
Vorſtius *Conr.* 356. 357. 387
De Vos *Pet.* 371
Voſſius *Ger. Io.* 517. *Iſ.* 427. 517
Vrſatus *Sertor.* 439
Vrſinus *Fulv.* 75. *Zach.* 384
Vrſtiſius *Chriſtian.* 28, 77

W

Wagenſeil *Io. Chriſtoph.* 462
Walafridus Strabus 2
Wharton *Henr.* 178. 185
Weingartenſis monachus 24
Wells *Eduard.* 58
Wetſtenius *Io. Rod.* pater 359. fil. 358. 359
Wierus *Io.* 473. 474
Witichindus, monachus corbeienſis 11. 19
Wolfhart *Conr.* v. Lycoſthenes.
Wolfius *Hieron.* 228. 232
Wolter *Henr.* 12. 20
A Woweren *Io.* 461

X

Xenophon 58. 60. 67. 507
Xiphilinus *Io.* 73. 74
Xylander *Guil.* 73. 253

Z.

Zanchius *Baſil.* 259. 261. *Hier.* 382
Ziegler *Hier.* 36. *Iac.* 37
Zierbergenſis *Tilmannus* 25
Zucchi *Barthol.* 503
Zwickius *Io.* 4. 9
Zwinger *Iac.* 250. 251. *Theodor.* 459
Zygomala *Theodoſ.* 375

INDEX
Anymorum & Pſeudonymorum.

Ambroſius 403
Arimathæenſis *Anton.* 384
Aſpaſtes *Io. Fran.* 316
Betulius 35
Caſtricomius *Pancrat.* 115
Cilicius *Chriſtian.* 39
Claviger *Achil.* 385
A Coſta *Hieron.* 403
Daphnorinus 501
Durodulus 417
Erhard. *Georg.* 462
G. D. T. 339
Gallus *Io. Bapt.* 53
Grapheus *Cornel.* 99
Grima *Nicodemo* 285
Groſippus. v. Paſchaſius.
Hailbronner *Iac.* 468
Hebius *Tarraus* 468
Ab Hohenegg *Nicander* 381
Chronici monaſt. Huiesburgenſis auctor 14
Leopoldus *Lud.* 9
Marcanus *Reinhold* 385
Lychardus Neocomenſis 323
Mathago de Mathagonibus 316
De Moni 403
Mulhuſius *Io.* 354
Muſambertius 227
Neocomenſis. v. Lychardus.
Palmerius *Io.* 316
Paſchaſius Groſippus 528
Reggius *Honorius* 55
Reuchlinus *Io.* 403
Sainjore 400
Schotanus *Chriſtian.* 428
Tilebomenus *Io. Caius* 462
Verus *Lucius* 464
Villerius *Fran.* 316
Vita S. Idæ 20

CORRIGENDA ET ADDENDA IN PARTE HAC III.

PAg.33.lin.25.*Scribonius*. 214.31. Atque illa etiam ſecuta eſt anno hoc 1719. cum Annotationibus iuridicis prædicti D. *Donaueri*, ſed imperfectis: operi enim huic vir conſultiſſimus immortuus eſt. 215.15 *Donauer* --Ducis wurtembergici, Reip. nordlingenſ. aliorumque S.Rom. Imperii Statuum conſiliarius. lin.18. publiceque, poſt diſputationem inauguralem de Iurisdictione in alieno territorio, moderatus eſt. lin. 19. de Tranſactione. lin.22. de Litteris dimiſſoriis, de Conventibus publicis, deque Iurisdictione communi, vitæ ac paſſionum finem faciens A.1718. ætatis fere 49. quantum enim doloribus ex calculis nephriticis, inflammatione renum, hydrope & aſthmate ante obitum afflictus fuerit, verbis vix, ac ne vix quidem exprimi poteſt. Conſilia eius iam imprimuntur, & brevi in lucem prodibunt.

IN PARTE II.

IN Dedicatione a 3. lin. 16. incoctum. Pag. 18. lin. 10. exprobrari. — 12. coslinenſis, ex 49. 19. pro. 53 .11. allegatis. — 16. Blauium. 63. 30. *Moſcorovii*, 76. 21. *Niemoievius* (Niemoiewski) 89. 23. A. 1274. 90. 4. uſus. 127. 1. *Campanellam*. 135. 14. eccleſiaſt. 146.10. Et ſubiungitur Bene fundata doctrina (Ein wohlgegründeter Bericht) de præcipuis articulis chriſtianæ hodie controverſis. 150. 28. 1645. ætatis 65. -- 31. Solida. 170. 36. haſce 194. 13. Iidem. 197. 7. indicantur. 200. 27. Erigena ſive Scotus. 225. 6. *Cantacuzeni*. 226. deleantur a linea 16. uſque ad 25. 261. 28. Ottonis. 303. ult. conſociationibus. 318. 18. Polyhiſtor. -- 30. eſprits 342. 16. deleantur hæc verba: Tomi VI. 351. 30. Mella-oſnabrugenſis. -- 5. indicantur, clarus. 352. 35. pileo aſſutam gerunt. 353. 12. talis conciliatio. 355. 14. eodem. 371. 17. LXXVI. & ſic in ſequentibus numeris corrigatur. 373. 25 moreretur. 374. 35. ſint. 377. 33. *Vaſſanum*, Georg. *Rickteri* Epp. 379. 26. Antoninum. — 27. Emmauntis. 281. 30. *Ticcun Sopherim*. 397. 14. uſquam. 417. 33 Zonaram, eiusque nobiliſſimos continuatores. 424. 30. Impenſam in opus complures fecerunt Mæcenates, quos inter fuere Inferioris. 451. 18. cincinnulis. 452. 16. eam. 453. 26. contentionemque. 461. 5. *Lyſer*. 462. 28. morionibus. 488. 28. Stipendium. 502. 15. litterarum & matheſeos notitia 503. 1. Lohmeier, magdeburgenſis. -- 3. obiit anno 1691. ætatis 36. 507. 13. in Danubio. 508. 35. adſcripta. 509. 28. 17). 517. 19. deleantur hæc verba: qui iam duos — egit feliciter. lin.29. & 30. Chriſtiano EBERHARTO. 522. 1. Wolfgangi IVSTI. 524. Wolfgangus *Iuſtus*. 523. 6 Horologium.

In Partis II. Indice Auctorum.

AB *Alvenslebe* Ludolph & Ioach. 424. *Archelaus* epiſc. Meſopotam. 404. *Bacona* 230. *Bellarminus* 136. *Brandenburgenſium Marchionum* & *Civitatis Noribergenſis* Conſtitutio eccleſiaſtica 342. *Caietanus* Thom. 136. *Eberhart* Chriſtian. 517. *Iobſt*. v. *Iuſtus*. *Iuſtus* Wolfg. 522. 524. *Lonigus* Mich. *Pellicanus*. v. Billicanus. *Reicke* Frid. Lud. 236. *Saywellus* Guil. 136. *A Steinberg* Chriſtoph. 424. *Thomas* aquinas 85. 89. 136. Venetæ hiſtoriæ ſcriptores 517. *Volaterranus* 224.

FINIS.

VA1-1504095

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

150
E
19

Digitized by Google